

1210 xxix mai in Corzino [illegible] [illegible] ...
Sit que vita mori q. spes, ... esse dolor
Crudelis flecteliat ... que causa superbia dicat

N. Inv. 1320.

Glosa super Mattheum

Tu ab altero expectes quod alteri feceris

Liber generacionis
ihesu christi Hic fluuius
de loco voluptatis
egrediens ad irri-
gandum paradysum
diuisus est in iiii^or capita Hic
ewangelium mathei egrediens
ad irrigandum animas doctrina
regalem dignitatem christi hominis
dignitatem christi nominis indicit et
diuiditur in quatuor partes principales
secundum quatuor que regalem decent
et magnificant dignitatem scilicet
generacionem sapienciam potenciam
et clemenciam que quatuor excellenter
fuisse christo indicit ysa. dicens
ysa. xxxiii. Dominus iudex noster
quo ad potenciam Dominus legifer
noster quo ad sapienciam Dominus rex
noster quo ad genealogiam et
ipse veniet et saluabit nos quo
ad clemenciam Secundum hoc in ewangelio
ostenduntur de christo quatuor primo
genealogia regis i. et ii. capitulo
Secundo sapiencia legislatoris capitulo
iii et deinceps vsque ad xxiii
capitulum Tercio potencia iudi-
cis capitulo xxiiii et xxv. Quarto
clemencia saluatoris capitulo xxvi
et deinceps de hiis quatuor Jeremie
xxiii Suscitabo dauid germen
iustum et regnabit rex
et sapiens erit et faciet iudici-
um et iusticiam in terra in diebus
illis saluabitur iuda In prima os-
tendit tria scilicet tria in quibus in-

scriptus erat titulus regalis ihesus
nazarenus rex iudeorum ostendit ergo primo ipsum esse
ihesum regem Secundo regem iudeorum
Tercio nazarenum primum
ostendit per mirabile generacionis mo-
dum capitulo i. Secundum per apparicionem stel-
le miraculum capitulo ii quo cum natus
esset Tercium per educacionis loc-
capitulo ii. Ibi Defuncto autem
herode Generacione autem ostendit pro-
positum ad materiale principium
Secundum quantum admirabilem modum
ibi generacio autem sic erat Et
primo ostendit regem per tunc ad
christum racione generis Quod stabit
racione dignitatis et excellencie
singularis In primo ponuntur
tria primo tytulus secundo tracta-
tus ibi abraham autem genuit ysaac
Tercio epylogus ibi omnes itaque
generaciones in titulo tanguntur
tria arbor fructus et radix arbor
est generacionis decursus fructus
est christus radix est dauid et ab-
raham Dicit ergo liber generacionis
ihesu christi filii dauid filii ab-
raham Sumpsit est hic libro pla-
nior sensus esset hic est liber
generacionis Et concordat in
zacharie et visio ysaie Cum autem
subita sit presens non est ex-
primi est. hic est generacionis
simpliciter quamuis enim multi per
ordinem expliciunt omnes
tamen autem christi generacio quelibet

Ihu salvatoris non a de pdi
toris xpi. Ad diuinam alio[rum] q[ui]
sic notatur vel ihu quo ad
diuinam x quo ad humanam
nam est nondum et q[uod] dicit
lib. exprimit attencionem sed 1o
Rec. viii. Duces ipsi erant
erecte ad liber. Cum d. q[uonia]m
causat ad imitacionem ysa
vlt Cum audivit vmq[ua]m
tle q[uod] d. ihu inflammat ad
dileccionem q[uod] dicit x conferat
iudeorum infidelitatem qui mes-
siam i. xpm natum venisse
estimat. Abraham genuit
ysaac hic incipit tractatus
qui diuidit p[er] tres q[ua]tuordenas
p[ri]mam p[ri]ma abraham usque ad
dauid inclusiue S[ecun]da a dauid
usque ad transmigracionem baby
lonis ibi dauid autem rex
Tercia a transmigracione babylo
nis usque ad xpm ibi et post
transmigracionem babilonis. p[ri]a
genera p[at]riarchas S[ecund]a reges
tercia duces In p[ri]ma ponit
p[ri]mo natum an ingressum egip
ti S[ecund]o natum egypta ibi pha
res aut ge[nui]t esrom Tercio post
egressum ibi naason autem
genuit salmon P[ri]ma q[ua]t[uor]
dena significat g[e]n[er]acionem
xpi p[er] g[rati]am in anima pe
nitente S[ecund]a in anima pro
ficiente tercia in anima p[er]fecta
Generacio spiritualis xpi in anima
penitente condit[ur] s[ecundu]m tres
gradus p[enitent]ie p[ri]mus inchoa
cione. s[ecund]us in progressu Tercius
in consummacione Inchoacione pe-
nitentie explicant[ur] ea s[ecundu]m pre
cedencia cristianitatis et confirmant
p[enite]nciam precedentia sunt duo
s. fides bonitatis diuine qui per
abraham Spes venie que
per ysaac Constituentia sunt
tria contricio in qua est luctus
detestando peccatum p[ri]us actum
q[ui] per iacob confessio que per iuda
Satisfaccio que per fratres eius
Consumacio sunt tria timor
offense qui per phares qui inter-
pretatur diuisio amor glorie q[ui]
est per zaram. qui d[icitu]r oriens
horror gehenne. qui per esrom
qui d[icitu]r sagitta Sequitur spiritua
lis generacio x[risti] sancta pro ipsius
su p[enitent]ie que continet quatuor
generaciones. s[ecundu]m quatuor expedi[enci]a
progressum p[ri]mum est eleccio
boni a malo que per aram q[ui]
d[icitu]r electus S[ecundu]m e[st] voluntas per
fecta in bono exequendo q[ue]
per aminadab qui d[icitu]r spontaneus
nens Tercium est prudencia discer
nenda innate a nociuo que
per naason qui d[icitu]r serpentinus
Quartum est sp[irit]us gaudij in
comparendo qui per salmon qui
d[icitu]r sensibilis. sub Secunda tercia x[risti]o
xpi in consideracione p[enitent]ie ad
q[uo]s venerunt quarum ibi ex-

Generacio spiritualis

pedienᵃ Secūm ē robur q̄
teptacōnes culpe qđ signi
ficat p booz in quo robur
Secūm est structis⁹ ad opera
cones iste que signat p obed
qui d seruiens Tercium est co
stancia q̄ psecucōnes pene
qđ designat gesse .i. insille li
bamē Insula enim querit
undeis Quartū est fortitudo
finalis pseueranc ie qđ designat
dd .i. manu fortis Cum primo
querit quare dicat liber gña
cōnis potius qm̄ pdicacōis
vel passionis vel resurrecōnis
vel huiusmodi cum de hijs omnibus
hic agit Rō una racō ē
ppt nouitatem et dignitatem ge
neracōnis que ē de virgine
sine viri semine Alia rō est ppt
hebreorum consuetudinem quan
dam que nomina imponunt
suis volumibus a principijs vo
luminum ut p3 in ge. quam
vocant bresith qđ interptatur
in pncº Item querit quare
istos duos dauid et abraham
posuit in prologo potius
quam alios Item querit quare duos
duorum unum tm̄ Item quare dauid
abrahe cum eo esset posterior in tpe
Rō ad pm̄ quia hijs duobus
solum in veteri testamento facta est
expssa promissio de xpo
Secūs misticus dauid vpk

Jurauit dns ad veritatem et no
f abrahe Gen xxij In se
mine tuo bndr etc Ad sm̄
simile dicitur q̄ vterque prinsat
no vni tm̄ Item ut dig
nitas sacerdotal et regal ori
ginali iure ordine ondet
in xpo Sacerdotalis ex ha
braham regal ex dauid
Ad 3ᵐ assignat quadruplex
racō pᵃ quia dignitas reg
maior est quam prioritas tpis
Alia qr dauid profundus pec
cator io ut ex sola mia xᵗ
natus ondat pctor iusto ppor
tuit Tercia est quia euidencius
et sepius et firmius promissio
facta est dauid Quarta ne
ordo genealo turbetur quia
finis unius clausule et pn̄ᵐ
alterius Item cur nominat
potius quam alios Rō quia de
ipsius stirpe tm̄ descendit
xpus Item ne vltra xlij nūs
pim ondet Et quare nō
sile copulat fratrem ysaac et ia
cob Rō quia illi quasi ethe
ni a templo dei sunt repulsi
isti vero nō Et sunt xij pri
arche in quibus nūs aplorum
significabat Item querit de
dra int math et luca s3 descrip
cōne genealogie que vsat
cū septem Et querit hic primo

quare m^t inuat descendedo
lucas ascendendo R^o qre
m^t inuat gnac^s carnale q
tendit ad x^m descendedo
lucas spuales q cpm medi^te
bapto p x^m ascendim^s ad
dm Item quare math i
pn^o ponit genealo^s. luc
m^o m^o post baptism^m x^i R^o
sic pns q p bapm efficiunt
filij di et spuales fr̄es xpi
s. p adopcom Item quare
m^t p gemuit lucas p qui
fuit id. R^o quia genuit
ptinet ad carnales gnacom
qui fuit ad spuales p qm
accepim^s vim esse sciam
gre Item quare m^t
protendit gnacom ad ab^
ham tm vsq ad xpm luc
a xpo vsq ad adam R^o
qr spualis gnac^o qphendit
oms qui volut in xpo fi
fily dei io lucas procedit
vsq ad adam m^t non
qui ingnacom carnalem
iudeis scribebat abraha
incepit a quo discri in
cepit generac^o iudeoz.
Vn ei circucisio data fuit
in distinccom hmi e qr
m^t ponit tm filios nales
lucas adoptiuos et lega
les hmi e q m^t add^t
p solone descendit lucas

vsq ad dd. p nathan asce
dit qui fuit filius adop
tatm. Hmo est q m^t po^t
paucioes quia xlij p sor
lucas plues quia lxxvij.
et sic soluunt^r tres dre
Item abraham genuit ysa
ac ysaac iacob mlo. fides
spem. spes caritez q virtu
tes infundunt^r a deo et sil^r
hnt^r R^o vim est e qm
ad qstitutos hitus. actus
tam sine vsus libero ar
bitrio subiacet io actus
vnius pt gnare alti^us ac
tum no habitm hitu It
quare hic ponunt^r tm iiij^or
mulieres quaz due genti
les. s. ruth et raab duo me
trices. s. thamar et vxor urie
et non sce mulieres alie ex
cepta bta virgine R^o ad
significandm q x^s cuius gnac^o
describit^r ad salutez no iu
deoz tm s gentiliu non
iustoz s pctoz veniebat
s^m q habet^r in glo. Itez
yesse alio nome vocat^r
yeda quare vocat^r hic yes
se R^o s^m glosam vt co
pletu qfirmaret^r vaticiniu
ysa. Egredict^r virga de ra.
Item ad qd addit ex ruth
s. moabitide R^o vt ondat^r

impletus ualitimu ysa. xij.
Emitte agnum dne dnatore
terre de petra deserti. Item quare
dr de dauid rex potius qz
de aliis R° quia p° rex
de iuda et sm electionem dei
fuit et propter ipsum ceteri in solio
regni firmati sunt et de xpo
dr qz habet regnum dauid
Item de ea que fuit urie. sp
uxor querit quare non
nominat ppo nomine s. bersa
bee sicut et alie mulieres et
infames R° tres nomina
te sunt quia ipsa ex actioni
bus suis laudari meruerunt
Nam et thamar in zelo pro
lis Gen. xxxviij. et raab
in receptione exploratorum
Ios. ij. ruth secundo Doctores non
pepere Ruth .i. consumata in sc
aut qz nulla pecti excusatio
inuenitur ymo exaggeratio
quia dauid peccauit cum
ea et cum uiro suo Vnde ad ag
grauationem pecti ponitur nomen
viri Dauid autem rex hic in
cipit secunda distinctio in qua
significantur gradus spuales
in anima proficiente et hoc
sm quod gradus quorum primus
est in voluntate bonorum Secundus
in declinatione malorum tertius
in operatione mandatorum Quartus
in impletione consiliorum Ad primum
gradum ptinent tria quietitudo

cordis ad homines ipsum quem
designat salom .i. proficiens
latitudo caritatis ad proximum
quem designat roboam .i. la
titudo ppli subiectio voluntatis
ad deum quam designat abya .i.
pr dominus in quo amoris et tio
ris subiectio intelligitur Ad
secundum gradum scilicet qui est prfe
in declinatione ptinet malorum
similiter tria uitatio scandali quem
significat asa .i. tollens uitatio
praui iudicii qz significat yosa
phat .i. iudicans uitatio con
temptus proximi qz significat io
ram .i. excelsus Quod pmum significat
uitatio mali in effectu Secundum
in cogitatu tertium in affectu
Ad tertium gradum qui est pro
fectus in ope mandatorum ptinent
ut ipsa quatuor que obseruan
tur sunt mandata in statu ad
uersitatis et prosperitatis Ad sta
tum aduersitatis ptinent duo
fortitudo in aggrediendo dif
ficilia quem significat ozyas .i. ro
bustus domini vel fortitudo
Iacob in sustinendo aduersa qz
significat Ioathi .i. perfectus Item
pacia opus pfectum hec ad sta
tum psperitatis ptinent duo
Continentia a delectando in bo
no commutabili quem significat a
chaz .i. continens confortatio
in bono immutabili quem significat
ezechias .i. confortauit me

dns Ad quartu qd qui e p̄fcus ad impletione consi lior consistit quarto primum est oblivio terrenorum huius mun di qua signat manasses i. oblivio Secundus e susceptio iugi domini quia spualis nu trimenti quod signat amon i. nu tritius mt. xi. Venite ad me omnes qui lab. Tercius est deno tio pietatis muti quod signat io sias i. incensum domini ps. Di rigatur oracio mea sicut incensum Quartum est preparacio rx futu ri premii quod signat Jeconias i. preparacio ¶ Et post transmi gracionem babilonis Hic e tra ctatus verum que signat generacionem xpi per graciam in anima perfi cientem quia ordo est quo perfectionem at tenditur continue ad perfectionem religiosorum Sive prelatorum Tercius actiuorum Primus vides omnibus s. perseuerantium post trans migracionem babilonis i. post transitum a statu imperfectionis Secundo perfectio religiosorum ad quem pertinent tria obediencia prompta quam signat Jeconias Secundo paupertas volunta ria que nichil a quo qua dicta quam signat salatiel i. peticio mea deus regularis disciplina quam signat zorobabel i. magister confusionis quia disciplinat confusio peti ad perfectionem pla

torum pertinet quatuor s. prima sol licitudo ad subditos quod signat abiud i. pater meus iste doctri na excitans pigros quod signat elyachim i. resuscitans Secunda in peccatis consiles quod signat adzor i. videns lumine Ter tius vite alios informans quod signat sadoch i. iustus ad perfectionem actiuorum pertinent iiii^or s. perfecta caritas ad proximos quod signat achim i. frater meus perfecta amoris ad deum quod signat eliud i. deus meus perfecta fiducia in deum in adversis quod signat elya zar i. deus meus adiutor perfecta humilitas in prosperis ut omnia reputent dona dei quod signat mathan i. donum ad perfectionem vero omnium perseue rancium tria Supplantacio vicio rum quod signat iacob i. sup plantator continuus perfectus virtutum quam signat ioseph i. accrescens Constantia fi dei immobilis quod signat thot quod dicitur vir marie que interpretatur stella maris que est poli qui non mouetur Hec enim tria sufficientia perseuerancie probat omnes signatur xpus quia ei conueniunt rex interpretacionum perdit torum nomen sicut eciam plane patet in glosis ¶ Et Joram genuit ozyam quia iiii. Reg. xiii. dicitur

q̄ ioram ge͞t othosiam ⁊
.iiij. R. dt q̄ othozias ge͞t
ioas ⁊ iiij. R. xiiij. d. q̄
ioas ge͞t amasiā ⁊ iiij. R.
xv. q̄ amasias ge͞t ozyam
siue azariā q̄ idē ē s͞m q̄
dt Glo͞. j. palip. iiij. Jorā
genuit othosiā ex quo o-
tus ioras ⁊ hu͞ amasias
filius ge͞t tesaia ⁊ iste est
ozyas ⁊ prosequit ibi ge-
nealogiā usq͞ ad trāsmigrō͞
bab. R. tres reges omis-
si sūt uel quia propositum
euangeliste fuit texere genea-
logiam p͞ tres q̄tuordenas. vel
quia ioram se miscuit se-
mini Jezabel. iiij. R. viij. Jo
usq͞ ad quartā gn͞acōem
excludit͞ a genealogia. Cō-
tra querit͞ quare alii peiores
ponunt͞. R. isti sūt mali ⁊
ex malis alii lic͞ mali tamē
ex bonis ⁊ bonos genuit
Jt quia solent mutare pec-
cata patrū usq͞ ad tertiā et
quartā gn͞acōem ideo in
quarta generacōne reddit
originē Joram ⁊ tunc pacifice
regnauerunt successoribus illis
trib͞ interfectis. Item yosias ge͞t
Jeconiam .i. uno Joachym pa-
trem iecomie .j. pal. iiij. R. ad
hoc est dupl͞ opinio. Pri͞ dic͞t

q̄ duo fuerūt Jeconie vnus
pr͞ alt͞ filius utrumq͞ vocatus
Joachy͞ siue Jechomā q̄ est
finis precedentis tessercde-
cadis .i. q̄tuordenes tessera q̄
est quatuor ⁊ decas q̄ ē decē
yoachy͞ vo͞ genuit aliū q̄
uocat͞ est yoachim siue
iecomas qui ē p͞ma pri͞
sequētis tessaredecadis ⁊ sic
sūt xlij. psone in trib͞ q̄tuorde
cadib͞. Aug͞. dt q̄ unus bis
nominat͞ iechomas qui et
ioachim dcūs est ⁊ ita una
est psona s͞m rem due s͞m
computacōem siue rōne .n. sic
s͞m Jōm Josias ge͞t maiorē
⁊ fratrē ei͞ ⁊ Jeconiam mino-
rem nō ipse s͞ in filio suo .s.
Jechoā maiorem ⁊ fr͞em ei͞
Josias enim tres hūit filios p͞us
ē ioachy͞ qui dcūs est iecho-
mias Cōus est Joachaz qui
est dcūs est sellū Je. xxij.
Tercius mathatias siue sede-
chias de quib͞ iiij. R. xxiij
⁊ xxiiij. ¶ Item ⁊ post trās-
migracōem babylonis querit͞
quare nō fit mencio de cap-
tiuitate sic de trāsmigracōne R.
quia xp͞c non descendit p͞ fi-
lios captiuitatis .s. sedechiā
Sz p͞ filios trāsmigracōnis .s.
yeconiā ¶ Item zorobabel ge͞t

abiud q. j. pal. iii. d. ep zo
robabel genuit mosollam et
nulla fit ibi mentio de abiud
H°. addit d. Colo. i. palip. q
vitio scriptorum multa sunt de
prauata et omissa Item abiud
genuit eliachim querit cum
in nullo textu vel hystoria
inueniatur genealo. obh. loco
vsque ad ioseph. Vnde accipit
H°. annales sunt apud iude
os vbi continebatur generatio
regalis quorum multos herodes
fecit comburi. Et forte Ioseph
nomina patrum ibi legit et reti
nuerat vel etiam habuit viros per
quos notitia huius euangelista
habebat Item mathan genuit iacob
Iacob autem genuit Joseph q. luc
iii. d. ep mathan genuit he
ly hely autem Joseph H°. in glo
d. ep mathan et machat fue
runt fratres ex diuersis patribus Ma
than enim est p salomone des
cendit Machat vero p nathan
p alium filium dd ex quibus ma
than duxit vxorem estha nomine
de qua genuit iacob et mor
tuus est eadem postea duxit
Machat vt suscitaret semen
fratris defuncto quia pater nullum
filium non dicebatur reliquisse
semen Vnde pe dicit deut.
Si quis mortuus fuerit sine liberis fratri
Ex qua genuit hely et ita fratres

Ex quem genuit hely et ita fratres
vterini fuerunt iacob et hely.
hely autem duxit vxorem et mor
tuus sine liberis quam duxit
postea frater eius iacob genuit
ei ioseph virum marie et ita
ioseph secundum legem erat filius
hely secundum carnem filius ia
cob tribus enim modis dicitur
filius naturalis adoptiuus
et legalis Et quod posuit fi
lium naturalem lucas legalem
Item ioseph virum marie
opposuit aug. q. ad xiii
generationes ducta adducit vsque ad
ioseph et xpc non ex semine ioseph
H°. Matheus scribit contra
iudeorum quibus scribebat ne
opus suum spernerent qui non
texunt genealogias ducte
p mulieres sed non p mariam
sed p genealo. p ioseph texit
fuerunt enim de vna tribu
et ita eius Et vnde habet
q essent de vna tribu H°. in
lege preceptum erat ne nube
rent tribus Num. vlt. vnde ca
tamen principium accepit Et q.
[illegible] multotiens inuenit
connexio tribuum maxime re
gio et sacerdota vel sic habe
iotaba filia regis vxore
pontificis. iiii. R. xi. Item
dd filia saul que erat de
tribu beniamin .i. R. xviii.
H°. sola mulier ad quam de

uenebat habere dicitur partu
non potuit nube viro de da
bra quia propter confusionem he
ditatum fiebat tribus prohibito
ad maria vero deueniebat
hereditas patris cum ei ceteri non
tantum secundum legem necesse habuit
nubere viro de cognatione sua
vel secundum Crisostomum quia noluit
christus ita in principio misterium
noui partus iudeis notum esse
ne prima fronte respueret
opus suum. Vnde Beata virgo sub
hac occulta racione ait et ceteris
Pater tuus et ego dolentes querebamus
te Luce. Cum esset desponsata
sata mater eius male quia virgi
nitatem nouat Luce 1 super
quoniam virum non cognosco. Glo
sa. Hic appet quod nouat virginitatem
Item quod consensit in carnalem
copulam et sic non fuit virgo men
te vel non et sic non fuit vir
gine quia coniux tenetur red
dere debitum si exigatur a viro
suo. Ad primum dicendum quod
deuouat deo virginitatem suam
saltem voto tacito in corde
Nichilominus desponsata fuit
quadruplici racione. Prima ex parte
partus ne per sponsum genealogia
declaretur. Secunda ex parte partus
vt dyabolus celaretur. Tercia
ex parte matris ne lapidaretur
quia virgo de genere sacerdotali

desponsaciam sturpro conbura
batur Leui. xxi. Quarta ex
parte Ioseph vt vtriusque obsequeretur.
Ad secundum dicendum quod con
sensit implicite non explici
te consensit enim diuine inspi
racioni iubenti matrimonium con
trahere et omnibus que ex illa in
spiracione sequebantur. Probabat
tamen numquam carnalem copu
lam secuturam et talis consensus
non minuit virginitatis
puritatem nec impediuit integri
tatem. Sed solo ad obi
ecta. Item post conceptum
saluatoris virgo statim ascendit
ad montana ad ministrandum
domine Elyzabeth et mansit cum
ea tribus mensibus scilicet vsque ad nati
tatem Io. et tunc rediit ad hoc
reditum incipit Mattheus ex tir
more enim inuenit eam con
cepisse. Vnde ergo Mattheus insuffi
ciens pretermittendo ordinem
annunciacionis concepcionis
salutacionis elyzabeth et huius
Respondeo. Mattheus scribens iudeis inten
debat eis ondere Christum in principibus
promissum erat ad quod
non faciebat ordo annuncia
cionis immo impediuisset quia
non potuit probari per prophetas
Lucas vero scribens gentibus
ordinem ondit ipsius partus ad
ondendum eius excellenciam

z sitıtıtē; quıa p angelm īnūc-
ıat de spū sco ꝯceptꝰ de v-
ırgīne natꝰ Item de spū s.
qr. sı yoseph invenıt eam
hr̄e de spū sco ınvīto de spū
sco quod noluıt eam dımıt-
tē Ho dupx fōrma vt le-
gat dıuısım sıc ınventa
est hn̄s ın vtō z id erat de
spū. s. Cu Ho vt legat
ꝯiunctim sıc ınventa ē ꝯ
hebat de spū. s. z hr ınventa
est a yoseph Bz tūc cr̄. cū
hoc esset sup natam z ıonc
qnō ınventa ē a yoseph
Ho sm Crisom omnıbꝰ ar-
gumentıs quıbꝰ fornıcacō
mulıerıs argıtur solz defı-
entıbꝰ sola remanebat
aput eū suspıcō gr̄e dī-
uīnē magne credebat castı-
tatı vx̄ vent eıꝰ plus qr̄
gnm̄ natē vel h' novıtat nāq
ınspıracōe vel scrıpturē ın
ıpa ımpleccōne que dt̄ ecce
vgo ꝯcıpıet Xpı aut gnacō s
erat Duplıcıs determınant ge-
neracōnis xpı p̄ncıpale prın
cıpıū h' determınat gnacōnis mo
dū vbı ponıt pmo tytulū Ho
tractatū ıbı cū esset desponsata
Vbı ponıt pmo modī expssıo
scdı expssı probacō ıbı yoseph
aut vır ıustꝰ vbı ponıt 2o po
Joseph dubıtacō Ho ccıfıcacō
dubıtantıs ıbı Hoc eo cogıta-

te. Erat aut maıe ~~ın~~ ꝯpgnā
maıtı dubıtacō dubıj cerrifıcacō
Dt 9o x quıa dıcıt de talıbꝰ
natꝰ est xc sz quo nunq de vı
ro z mulıere no Gnacō aut
xpı sıc erat vt dıcam eam
esset desponsata zc vel hoc
posset referrı ad pcedens sıc
gnacō . ı. serıes gnacōnis x
sıc erat ordınata ın patrıbꝰ
vt dcm̄ ē sz melıus legıtur
pmo mō Cū esset desponsa-
ta mr̄ ıhū no ꝯ prıus fuıt
mr̄ qnm desponsata Vn ın
tellıgendū est ıd que post fuıt
mr̄ ıhū Bz quare non dıxıt
vgo marıa mr̄ ıhū Ho vt
smo nıchıl novı afferens ın
dıffıcultate ıncıpıt nıch̄ ancp
ꝯvenıret ın habıtacōne no
ꝯ post ꝯvenıunt sıc no se
ıste non penıtuıt anq̄ ınz
mortuus est go postea pe-
nıtuıt Bz z modꝰ penıtendı
loquendı sıc Gn ıx. Corvus
no revertebat donc sıccaret
aque vel sm Rabanū An-
qua ꝯvenırent . ı. anq̄m
nupcıale sollepnıa celebret
ınventa est . s. a Joseph ex tı-
more uentrıs hn̄s ın vtero . ı.
gıuda de spū sco . ı. opere
z vtute s. s. hıc est alıenıssı
modꝰ habendı Joseph autē
hıc scdıt dubıtacō Joseph
que ꝯmendat ea . s. Justıcıa
mıa z prudencıa Justıcıā ın

ex p(ro)pa[ll]are a(n)i(m)is q(uod) e(st) vltra et

viuendo. n(on) m(od)o in volendo. p(ro) dei
in volendo in viuendo iuste. i(d est)
volendo innocentem tradere in
volendo i(m)pugnantem dimittere
Et h(oc) e(st) q(uod) d(icitur) Joseph aut(em) vir ei(us)
cu(m) esset vir iustus et nollet traduce-
re volu(i)t occulte dimittere eam
h(oc) est mariam sponsam suam
Hec aut(em) eo cogitante h(ic) sub(or)
(cer)tificatio ioseph t(ri)pl(ex) p(ri)mo per
reuelacio(nem) angelicam s(ecund)o p(er) s(cri)p-
turam p(ro)pheticam h(oc) aut(em) totum
f(a)c(tu)m est. t(erci)o p(er) p(er)fecti euidencia(m)
ibi exurgens aut(em) a sopno.
In p(ri)ma fa(cit) angelus t(ri)a p(ri)mo
confortat Joseph de p(re)t(er)ito cu(m) d(icit)
noli timere s(ecund)o (cer)tificat de p(rese)nti
cu(m) d(icit) q(uod) e(nim) in ea. 3o p(ro)nu(n)ciat
de futuro cu(m) d(icit) pariet aut(em) vbi
t(ri)a p(ro)nu(n)ciat p(ri)mo natiuitatem
filij. 2o nominatione(m) ibi et vo(ca)b(is)
nom(en) ei(us). 3o nominis r(aci)o(nem) ibi
ipse e(nim) saluum faciet p(o)p(u)l(u)m d(icit)
g(lossa). hec aut(em) eo cogitante. i(d est) de-
liberante vt occulte dimitteret eam
Ecce angelus in sopnis apparuit
ei dicens et h(oc) ex(pli)cacione s(ecundu)m
Crisos(tomu)m p(ri)mo ne iustus homo
faceret rem iniusta(m) iusto p(ro)posito
s(ecund)o p(ro)pter honore(m) matris ne di-
missa vocaretur s(ed) (pro)pter suspicione(m)
T(erci)o intelligens Joseph tam
concepcionis ignorancia(m) se ha-
bet cu(m) v(ir)gine Quarto s(ecundu)m
g(lossam) ne vltius eum p(re)meret dubie-
tas quam co(m)mendabat equitas

Joseph fili dauid Noli timere
ac m(odo) q(uo)nia(m) dixit angelus h(ic)
verbum noli time(re) s(ed) zacharie
ioseph et marie et pastoribus ex-
cludit(ur) aut(em) in zacharia timor ho-
mi(ni)s in maria timor v(ir)ginalis
pudoris i(n) Joseph timor hesi-
tacionis insolite visionis in pastoribus timor
cu(m) in ea natu(m) e(st) nasci in ea
est i(n)cipi nasci ex ea est i(n) luce(m)
proferri s(ecundu)m duplicem na(tiui)t(at)is
in vtero et ex vtero, felix concep(cio)
vbi concipiens mir(abi)le v(er)bo. concept(us)
deus et homo. concepcionis op(us)
a sp(irit)u s(an)c(t)o Vide g(lossa). in ea, quid
et a quo in ea Emu(n)d(us) ea Eccl(esiastici) xxx
Esto mir pulcra d(ic)i(tu)r Ecce timor
rec(essi)t (?) quia (for)bata e(st) in s(er)mone
argu(ment)o pruden(ti)e q(uia) cogitabat
qual(is) esset i(st)a sal(utatio) dulcedo mu(n)di.
Quo fiet istud q(uonia)m s(anct)a spes dei i(n)-
carnacione Ecce ancilla domi(ni)
s(ed) vltius videamus q(uo)d in ea q(uia)
melius est q(uo)d infuse(?) latet
h(oc) est de quo Eccl(esiastici) xxiiij In me
om(n)is via g(raci)e et v(er)itatis Ecce
via in meritis vitus in doctrina
vita in bellis vita in p(re)mijs
Et vltius videamus a quo
in ea est q(uonia)m de sp(irit)u s(an)c(t)o e(st) q(uia)
a sp(irit)u s(an)c(t)o est s(an)ctificata obum-
brata et impregnata Pariet aut(em)
filium sic stella luce(m) Num(eri) xxiiij
Orietur stella ex iacob et y(sa)ie xj
Egredietur v(ir)ga de radice yesse

sic vera gñtem ys xlv aperiat^r
terra ⁊ germinet salvatorem Et vo
bis nomen eius ihesum Vide brevi
tatem in nomine quia ihesus et
mensitutem in virtute Actus iiij
non est aliud nomen sub celo de
lectabilius in sapore Cant̄ .i.
Oleum effusum nomen tuum ipse
enim salvum fac Inquo clemen^ta
populum suum .s. fide formata cre
dentem meum in quo sapia
a peccatis eorum in quo potentia
quia a privacione non est inhi
bitum devenire per naturam sed per
divinam potenciam hec aut
tem factum est certificatus est io
seph angelica revelacione
hic certificat^r auctoritate scripture
quo ad tria primo quo ad primum
de virgine concepcione Secundo quo
ad conceptionem nativitatis ibi pariet
Tercio quo ad nati nominacionem
ibi vocabis dicit ergo hoc ergo to
tum factum .s. quod virgo invenitur et deum
concepit quod nomen ihesus vocetur hoc
ingressum factum est ut adimpleretur
.i. fine haberet quod deus est adeo
quasi non sufficiente propheta pro
excellentiam huius verbi inple
tur testimonium illius qui omni ex
cepcione maior est cum dicit a
domino et hoc prophetam dicentem
ys viij. Ecce virgo concipiet et c.
Vide quo modo mirum novitatis cum
dicit ecce concepcionem pueri cum sub
dit virgo in utero habens .i. con

ciet verbum Unum sequitur secundum
non verbum utilitatis concepcionis
et pariet filium et vocabis et c. Et
Tunc Cum esset desponsata vir
ad illum locum christi cum generacio
exclusive supra Sed tunc restat
obiecto si non habuit timens eum
continencia quo volebat eam
dimittere eam Respondeo hic non esset
timens continens non tamen ad plenum
erat securus Unum inter duo fluctua
bat eius animus iam viam media
eligens voluit dimittere eam
timens eam tenere quasi coniuga
non audens eam traducere scilicet
ad penam quia sicut dubitabat
eam utrum esset adultera vel a
spiritu sancto fecundata Aliter exponunt
origenes Et queritur si eam propalasset
si vero iuste fecisset Tunc sic vero
meta melius est evadere iniustum
quam iustum iniuste perire quia si re
us semel evasit potest iterum perire
Innocens si semel perierit iam
non potest revocari Alii vero dicunt origenes
ad predicta scilicet quod Joseph credidit
eam sine hesitacione impregnatam
a spiritu sancto .i. dimittere eam vo
luit quia se indignum coram tan
ta domina reputavit hic ergo vo
luit non ex suspicione sed ex hu
militate Sic et petrus luc .v. Exi
a me quia homo peccator sum
domine et tunc exponitur nollet eam
traducere .i. in coniugium ducere Alter
apparuit in sompnis quidam quare
non manifeste apparuit sicut

pastorib3 zacharie et virgini Ho
quia magne fidei erat ioseph
Vn̄ non indigebat visione se-
nsuali pastores aut̄ erant hoīes
rudes Item zacharias minꝰ c̄-
dens Sꝫ btā virgo habebat re-
sponde cōssiliū expmē Alia
racō est vt eo ipe ondit eū
sompno ambiguit̄ sopitū/
quodā mō eīm animꝰ dormitat
tū maligno fluctuat ambi-
guo fluctuat Sꝫ quare vocat
ioseph filiū sui dauid Ho
scdm rabanū vt maria que
de eadē tribu fuit de tribu dauid
esse monstraret̄ Scdm Crisostomum
vt p hc reuocaret eū ad me-
moriā promissionis fc̄e dauid
de xpo et videt̄ hc impletū
i maria Sꝫ tamē fuit tantū
desponsata quid dicit coniugē
tuam Ho Coniux hic dicitur a prima
desponsatione et potius exclu-
sione amoris quā corporis s
dicit glō Item dicit de spū
sco cū p̄mo de patre filius eius
prius filius Sꝫ opera trinitatis
indiuisa sunt ergo a tota trinitate
Sꝫ si de spū sco est ergo et filius
eius est Ho xpus scdm qꝫ deus
est a solo patre sꝫ qꝫ hō est de
virgine materialit̄ sꝫ a tota tri-
nitate p̄ncipaliter et efficient̄ sꝫ h
opacō attribuit̄ spūisco quia i
relucz maxima gra diuine boni-
tatis et excellencia caritatis quia

apparet̄ spūi sco Ad aūt dc̄m quod
xpus scdm naturam diuinam non
est de spū sco ideo nec filius eius
scdm humanā naturam et si ē ab eo
nō tamē de sba eius ideo nec natura-
lis filius nec p adoptionē cum
non filius sit adoptiuus Item
vt impleret̄ etc Con pphetiam
non est ca incarnacōnis Ht
Crisostomum gra testimoniū a pphetis
sꝫ vnde hꝫ non tenet̄ causalit̄
sꝫ consecutiue quia aduentū rei se-
quit̄ complementū testimonij p-
missi. Sꝫ quare nō est vocatus
emanuel sic predixit ppheta
sꝫ ihus Ha Ihus respicit fie-
ri aduentus scꝫ salutem ppli ema-
nuel id quod est nō fine aduen-
tus. s. suam cōsacōm int̄ hoīes
a fine eīm vē debꝫ p̄ncipalius
imponi. Item accepit coniuge-
s. quē p̄us acceptā non dimi-
serat Ho scdm Crisostomum nō in domo
accepit eam sꝫ in anima nec di-
misat eam de domo sꝫ de aīo
deposuerat Item et non cognos-
cebat eam quē aut̄ legit̄ de
cognicōne speculatiua aut con-
iugali si de speculatiua aut cū
classiū cōsto vide̅ falsum quia
inuenit eam pignantē aut
cōm ad intellcm qꝫ ecīa vide̅
falsum quia desponsauerat eaꝫ
Sꝫ de coniugali non videt̄ verum
qꝫ sequit̄ donec peperit quia
non tunc eam cognouit Ho

de qualiter coniunctione nuptiali
de coniunctione speculativa contrarium
adsserunt dicit glosa Joseph faciem ad
faciem mariam videre non potuit
quoniam spiritus sanctus a conceptione imple-
uerat et hoc propter claritatem que in eius
vultu radiabat donec vterque eius
euacuaretur De coniunctione specu-
lativa quantum ad intellectum dicit Crisostomus
Vere non cognoscebat quia vni-
geniti dei matrem factam fuisse. Et potest
quando peperit tunc cognouit quam
digniorem et speciosiorem facta fue-
rat quam totus mundus. De coniunctione
coniugali etiam potest intelligi quod
ly donec non dicit hic determina-
tionem temporis preteriti sed potius ponitur
pro eterno Et ante filium suum vni-
genitum quoniam primum dicitur sic hic sed
secundum non genuit aliud sequentem
heresim que dicit postea ortus de
maria quos fratres domini appellabat
Iheronimus secundum Rabanum Christus dicitur primo-
genitus tribus modis primo patris
et sic notatur verbi eternitas Coll.
primo primogenitus omnis creatu-
re omnem Secundo matris et notatur
incarnati singularis natiuitas
luce ii peperit filium suum primoge-
nitum Tercio fratris et sic notatur eius
... dignitas et quo ad per-
sonam ps. et primogenitum ponam
illum excelsum pre regibus quo ad
gratiam Ro. viii Conformes fi-
eri ymaginis filii sui ut sit primogeni-
tus in multis fratribus et quo ad gloriam Apoc.
i primogenitus mortuorum vel dicitur
primogenitus per premiationem precessionis
non per positionem sequentis Et vo-
cabitur nomen eius primo ab angelis
psallentibus secundo ab apostolis pre-
dicantibus Tercio a fidelibus
credentibus emanuel quod est no-
biscum deus interpretatum Nobiscum
per nature participacionem Joh. primo
Verbum caro factum est et habitauit
in nobis verbum per communem cohabitationem
Baruch iii post hec in terris visus
est et cum hominibus conuersatus Et
verbum per eucharistie exhibitionem
et oblationem Ecce ego vobiscum omnibus
diebus tamen nomina propria Ys que traduntur
consequitur ihesus et est nomen primum
ratione nature ut hic emanuel
quia deus et homo Aliud ratione
gratie Ysa. ix vocabitur nomen eius
admirabilis in carnacione dei
in miraculorum operacione fortis in
passione Tercium est ratione vic-
torie Ys. viii Voca nomen eius ac-
celera passionem detrahe dyaboli
potestatem in fine predare Ex-
urgens autem Joseph hic tacite osten-
ditur Joseph certificatus per euiden-
ciam quia obediens angelo
iuxta verbum angeli exiit et inde
vbi mandatur ex hoc ip obediuit
sine dilacione quia exurgens
sine diminucione quia fecit sicut
precepit sine commutacione quia ac-

cepit coniugem ubi commendatur
ioseph sanctitas et dignitas quia accce-
pit in maria virginitas et fecundi-
tas quia non cessat donec in filio
virtus et pietas compleatur quia vocatur
nomen eius dicit glossa Expergens
ioseph non procrastinans a somp-
no non tamen dormicionis quia du-
bietatis fecit sicut precepit ei an-
gelus domini non tamen precepit sed
sic preceptum in quo notatur et
obediencia ut fiat quod precipitur non
tamen bonum sed et bene Et accepit
coniugem suam ad vitanda in fa-
mia virginis ad celandum ad
ventum salvatoris ad congruum
obsequium nascentis ad non
coniugis non tamen ad officium co-
niugale et non cognoscebat eam
cognicione coniugali donec peperit
filium suum Et non tamen multo
minus post primogenitum non fuit
alium sed eciam nullum alium Et
vocavit nomen eius ihesum dic[?] festo
circumcisionis Circa nominatum no-
le nondum quod nomen istud primo im-
noratum est Hic prius xxx quia
nomen eius et quod non filii eius si
nostri sunt baltheneres. Hic non
... loquebatur sed ... non
potest Luce xxiii et hoc est non
quod vocabitur eum dominus iustus noster
Ihesus dominus nomine potentie
ad excipiendum sermo ... nuptiarum
Iustus nomine iusticie admirandum

presceptem nomen ihesus in nomine
gratie ad placandum patrem iratum
Ad apostolos de fidatur Et autem le-
gem Unde Iacob patriarcha Genesis
xxxii dic in quo nomine ap-
pellaris Cur queris nomen
meum quod est Et in lege moyses
lator Exodi iii Si dixerint in
quod est nomen eius quid dicam eis
et post legem vero virgo maria Luce
dicit xiii Et tibi nomen est et
Tercio insignitus presignatum pre-
figuratur glossa eum primus ihesus fi-
lius nave in commendacione pote-
stie hoc est omnis qui propter ...
induxit tamen subditum Et ihesus
filius syrach in commendacione
sapiencie Ecclesiastici l doctrina sapiencie etc.
Tercio ihesus sacerdos magnus
in commendacione bonitatis Zacharie iii

Cum natus esset Capitulum ii
ihesus in precedenti capitulo
ostensum est quod filius
marie est ihesus rex per sertem
et per genealogiam hic ostenditur
quod est rex iudeorum primo rer
fertur in apparicione stelle ubi ad
signum stelle ponitur duplex ma-
gorum inquisitio de rege nato se
in iherusalem et in bethleem et se
duplex ... herodis ibidem
ille querebat ad necandum iste
ad perdendum quia contra bonum ma-
tthei xxxiii Agitur igitur de in-
quisicione primo in iherusalem secundo in
bethleem ibi quem cum audisset

xvii. etc. In prima de requisitione ihesu. Primo magorum ex devotione. Secundo herodis ex perturbatione ibi audiens autem herodes etc. In prima implicatur triplex medium secundum propheciam ad probandum ihesum esse regem iudeorum. Primo loco scilicet ex prophetia de trinitate quia in bethlem iude Michee v. Secundum tempus ab alienigena regente Genesis xlix Non auferetur sceptrum de iuda. Ideo dicit In diebus herodis tercio nomine stelle ostendit Numeri xxiiij Orietur stella ex iacob ideo subdit Ecce magi venerunt. Ubi tangit primo conveniencium magnitudinem quia magi. Conquirendi sollicitudinem quia ab oriente venerunt. Quesiti descripcionem quia natus est rex iudeorum. Conversionis racionem quia vidimus stellam. Intencionis rectitudinem quia venimus ad. Dicit ergo cum natus esset ihesus de qua nativitate Ysaie ix. Parvulus datus est nobis. In bethleem iuda de quo loco Michee v. Et tu bethleem effrata parvulus es in milibus iuda ex te enim dicitur qui sit dominator in israhel additur autem iude ad differenciam alterius bethleem que est in galilea in tribu zabulon de qua Iosue xix. In diebus herodis regis scilicet ascalonite tres enim fuerunt herodes ascalonita agrippa et antipas. Ascalonita necat parvulos pueros. Antipas iohannem. Agrippa iacobum mittens in carcerem petrum. Ecce magi Glossa non malefici sed caldeorum philosophi et prout dicit sit a magnitudine sciencie et dignitatis quia philosophi et reges erant in terra persarum quos nominant greci philosophos persi reges iudei scribas latini magos appellant. Sed modo dicuntur magi incantatores et malefici ab oriente Crisostomus. Unde dies nascitur in initium fidei processit quia fides est lumen animarum. Venerunt iherosolimam dicentes Ubi est qui natus est. Ecce duo unum per modum interrogacionis ubi est aliud per modum supposicionis ibi quod natus est ubi supponitur tria quia natus est rex iudeorum. Natus pertinet affirmacionem generacionis exultacionis Luce ij. Annuncio vobis gaudium magnum etc. Rex affirmacionem venitionis Canticorum iij. Egredimini filie syon et videte etc. Et fuerunt tres ut per eos gentes que ex tribus filiis noe nate sunt venturas ad fidem prefiguraret. Sed rex iudeorum notat affirmacionem religionis Psalmus Notus in iudea deus etc. Ecce ergo titulus a magis inventus a iudeis reprobatur Iohannis xix. Noli dicere rex etc. a scriptura confirmatus ibidem quod scripsi scripsi Vidimus enim stellam eius

in oriente. magi stellam pas
tores angelum animalia chr(istu)m
Viderunt quippe apparuit animalibus
simplicibus p(er) scriptum ut cum sim
plicibus sermo eius pastoribus
tamquam rationalibus p(er) angelum
s(ed) magis tamquam p(er) creaturam p(ro)phetis
signum Ro. i. Invisibilia enim
eius a creatura mundi que p(er) ea
q(ue) f(act)a s(unt) Et venimus p(er)sonaliter ado
rare humiliter eum. venerunt similiter
pastores ut testificent(ur) luc. ii.
transeamus usque bethleem et ve
nerunt reges ut veniant uth
Venerunt senes ut gratulenti
luc. ii. de symeone et venerunt i
spiritu s(an)c(t)o p(er)tinet ad platos sim
ad actiuos tertium ad contemplatiuos
primi vident et p(re)dicant. secundi ve
niunt et dant. Tertii amplexantur
et tenent Venerunt autem xiii.
die post natiuitatem non post an
num quia non inventus esset sed in presepio
in egypto Audiens autem hic
subditur herodes inquisitio ex p(er)turbatione
sui inserit primo loco natiuitatis
Secundo certificatus de loco inquirit
tempus sideris ibi tunc herodes cla.
Tertio certificatus de loco et tempore
inquirit p(er)sonam nati regis
ibi et mittens illos In prima tan
gitur herodis iniusta p(er)turbatio
hic turbata sollicita inquisitio
ibi et congregatis. tertio (con)sonans via
solutio ibi At illi dixerunt certa
solutionis confirmatio ibi sic enim
scriptum est. Audiens ergo herodes

autem herodes s(cilicet) regem nati ex gente
iudeorum tamquam ipse esset p(re)dictus turbatus
timens ne regno reuoluto
a iudeis expelleretur et postmodum
semen eius Josephus dicit quod quibus ge
nealogia iudeorum texitur cremauit
et omnis iherosolima cum eo et hic vel
causa adulationis vel timoris
ne rex natus regiones vexaret
sicut Crisostomus Nam quemadmodum
et cantibus unde die mare exurit
sic regibus et ad consurrentibus p(o)p(u)los
reuocantur Et congregans in quo
non querentis diligentia omnes prin
cipes sacerdotum qui a dauid in
stituti erant in tabernaculo ad
seruiendum et scribas p(o)p(u)li qui in
moralibus preceptis insistebant
p(o)p(u)lum Sciscitabatur i. inquirebat
ab eis ut sciret. q(uasi) bono affectu
ubi christus nasceretur christum id est unctum
nominat quia nouit mores iu
deorum qui inungebant reges.
At illi dixerunt ei In bethleem
iude Ex quo patet non ex ignoran
tia sed cordis duritia credere no
luerunt bethleem vero primo dic
ta est effrata. i. videns furo
rem a fame que fuit in tempore
ruth postea bethleem. i. do
mus panis panis habundantia
vel effrata propter insaniam herodis
ibi pueros occidentis bethleem
propter natiuitatem Joh. vi. Ego su(m)
panis Sic enim scriptum est per prophe
tam micheam Et tu bethleem
etc. confirmatio solutionis p(er)tinentis
que ostendit quanta sit civitate

quia bethleem regionem quia
terra iuda dignitate quia necessario
minima dignitatis enim quia ex
te exiet dux. Dicit ergo et tu
bethleem terra iuda haud minima es
effrata es in principibus iuda. i.
excellentia dignitatis. ex te enim
exiet quia non morietur sed
exiet valde enim paruum tempus
moratus est dux xpc. ps dux
itineris fuit. qui regat populum et
ipse regat nos in secula. Vnde g°
bethleem et enim ratione nominis
et ratione conditionis ratione generis
sz nomen panis sm conditionem
domus principis sm genere quia
domus saluatoris. Vnde g° ex no
mine quia bethleem quia ef
frata quia ciuitas dauid omnia com
petit xpo quia ciuitas dauid h
competit ei ratione originis ps Iura
uit dauid et non etc. Quod effra
ta quia interpretatur frugifera ratione
plenitudinis Joh primo plenum
gratia et veritate Bethleem que inter
pretatur domus panis refectionis
Joh xi° Venite ad me omnes qui
laboratis Vnde in conditione quia
nequaquam minima est quia consecrata
misteriorum ante aduentum x ibi enim
vnctus fuit dauid .j. R. xvj. ibi
sacrificium solempnizatum .j. R. xx. ibi
connubium ruth et booz celebratum
Ruth ultimo in quo figurabatur
humanitatis et diuinitatis connubium

vim sacrificium et inmutabile regnum
Sz consecrata gaudiorum in aduentu x
P quis digne pensat gaudium
angelorum laudantium pastorum vide
ntium regum adorantium populorum crede
ntium luc ij° Annuncio vobis Item
consecrata misteriorum post aduentum xpi
vnde herodes mittens in bethlee
occidit etc. Sz maxime vnde igitur
quia igitur nobile ex te enim in
quit exiet dux siue dominator
utile qui regat populum suum israel
Regat per potentiam omnia suscitando
per sapientiam omnia disponendo per
clementiam siue iusticiam omnia de
hus Je xxiij Suscitabo dauid g
men etc. Tunc occulte vocatis
herodes clam vocatis magis cla
.v. remotis sacerdotibus et scribis
Timebat enim ne iudei regem
sue nationis amantes et intel
ligentes astutiam herodis filium
magis proderent vel promissum
regem occultarent Nesciens
quia maiores vnici erant xpi
quam ipse diligenter didicit tempus
stelle que apparuit eis Tempus stel
le non quererit tempus pueri ne
videretur ipsi insidiari sz tempus stel
le quia velut cognoscere signum et
[illegible] Hinc querit ipse
[illegible] magis scribit de pastoribus
obmittens luc [illegible]
scribens iudeis ponit testimonium
generis quod erat fortius apud eos
et magis monebat eos ad [illegible]

deuch luce cirio. Sed quare obmittit mt de circucisione de purificacione virginis de oblacione pueri in templum que omnia prosequitur luc. Dicendum quod omnia ista assueta erant apud iudeos vnde non accepissent in exemplum vite et testimonium veritatis implete sed pocius in honorem legis et legium confirmacionem gentibus autem scribenda erat apud quos non erant consueta vt in ipsis acciperent exemplum humilitatis xpi testimonium implete veritatis argumenti assumpte humanitatis. Item in diebus herodis querit quare determinat tempus natiuitatis per dies herodis postquam augusti cesaris qui dignior erat sic luc iij Anno xv imperij tyberij cesaris. Dicendum secundum glossam non ponitur tempus pro tempore persone sed vt videatur impleta prophecia Gen xlix Non auferetur sceptrum de iuda etc Secundum Rabanum quod xpc veniat ex quo deffecit more (?) deforme iste rex non erat. Secundum Criso. Tempus herodis ponitur vt prophecia daniel impleta demonstretur quo post lxx septimanas annorum xpm esse nasciturum predicauit Nam extunc ab illo usque ad regnum herodis lxx septimane annorum consumati sunt Daniel ix Cum venerit sanctus sanctorum cessabit vnccio vestra et sic vtroque modo persuadebatur iudeis quod xpus natus erat in lege promissus vel ideo quia iudaica gens subiciendaris regibus quimus proprijs tenebatur prophete mittebatur ad remedium eius nunc autem quando lex dei sub potestate regis iniqui tenebatur et iusticia dei sub dominacione romana premebatur nascitur xpc quia magna desperabilis infirmitas medicum artificiosiorem querebat. Rabanus vel ideo regis alienigene mencionem fecit vt adimpleretur prophecia que ait Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. Ambrosius super luc fertur autem quod ydumei latrones ascalonam ingressi antipatrum inter alios adduxerunt captiuum. Igitur mutuis iniustis iudeorum regum amiciciam copulabat que per se ad pompeium hircanum duxerit et quia legacionis fructum fructus potitus per eam quem partem regni affectant. Occiso aut antipatre filius eius herodes sub anthonio senatus consulmo iudeis regnare precepit in quo claret herodem nulla affinita gentis iudeorum regnum accepisse. Ecce vidimus stellam que licet quo per stellam sunt moti. Dicendum legitur apud aliquos magos illorum exhibere balaam huius stelle scienciam accepisse audiui ab alijs quod erat quedam gens sita in principio orientis iuxta occeanum apud quos ferebatur septua

inscripta nomine seth de apparitu-
ra stella. Hij ergo per singulas
generaciones ascendebant in mon-
tem nomine victorialem et ora-
tes dm in silencio tribus diebus
expectant si forte illa stella in
sua generacione oriretur donec ap-
paruit illis descendens super mon-
tem habens in se quasi formam
pueri parvule et super similitudinem
crucis et loquens eis docuit
eos et precepit eos ut proficiscerentur
in iudeam ¶ Set queritur quare
venerunt in iude ierlm et non recte
in bethleem quam questionem as-
signat Criso^m Nunquid non scie-
bant quod in iherlm regnabat he-
rodes nunquid non intelligebant
legis institutum quia quicumque re-
ge vivente (vincente) alium regem pronunciat aut
muneri tyranni punitur in san-
guine Set queritur obiciunt iosolime
non duxerit eos stella in bethleem
Ad primum dicendum quod per balaam
audierat regem nasciturum de
isrl' Num xxiiij ideo in iherlm
ubi erat caput regni isrl' et
magistri legis venerunt Ad a-
liud dicendum quod tamen desiderabant
regem futurum quod non credebant
presentem Ad 3m dicendum quod hoc fuit
ad confundendum superbiam iudeorum
secundum Rabanum ut non solo duc-
tu sydeus sed eciam ipsorum testimonio
nativitas innotesceret salvatoris

Item secundum Crisom a preside dis-
cunt iudei quod non sustinuerunt dis-
cere a prophetis Item ut magi audi-
entes testimonium prophetie magis
solidarentur in fide Fulgencius tamen
videtur dicere quod ex sua delectacione (libera)
iherlm venerit et non ductu stel-
le Ideo queritur utrum tunc non viderent
stellam Set queritur de tempore apparicionis
stelle Ad hoc dicendum quod est opinio si-
hoc Quidam dicunt quod uno anno
ante nativitatem domini apparuit stel-
la et ab illo tempore ceperunt iter ma-
gi quibus proficiscentibus precede-
bat stella herodes autem occidit
pueros secundo anno post nativitatem
domini et consonat istud quod dicitur
Abymatu .i. a duobus annis
ex tempore quo apparuit stella Alia
opinio est beati Augustini et Iohannis qui
dicunt quod in die nativitatis Christi
apparuit stella qua visa magi cepe-
runt venire Unde Fulgencius stel-
la domine nativitatis nova nunciatrix
primum apparuit sed eam puer tunc
creavit et magos prima die pu-
tavit que mox peracto officio
esse desiit sed tunc queritur quomodo ita
cito potuerint venire et tunc dicitur
quod super dromedarios vel mira-
culose quod autem dicitur abymatu
et infra non est contrarium quia lic-
set herodes non propter tempus exquisitum
a magis sed propter habundanciam
malicie ut nullo modo Christus

poss evadere Item queritur de na
stelle. Fuit esse una de celis ad
q dicim q no. qd ondit p nu
dras quib ab aliis differebat
primo rone mot quia alie ab
oriente in occidente h ab orien
te in meridie ferebatur Ite cum
palestina ad pside iacz Scdo
rone gressus tpis quia i media
die sole appnte apparebat Tcio
rone gressus quem non hebat
ptinuu s pricos appebat et
occultabat Tercio rone status
quia inferius descendit et sup
caput pui stetit et hc dr fful
gencius Vn tpus mot loci
status probant drian huius
stelle ad alias Item sciscitaba
Cris Aut hodes credebat scptus
tumis et sic quo putabat im
pedire ne esse rex cu sciptura
het dicet Si no aliquid expe
bat Ho Crisos credit de loco na
tivit eius s no credit qui conc
natu agere Et at illi dixerunt
videtur q no credere debuerunt
.n. Thy. n. que a me audisti
commenda fidelib En Crisos
fu sunt non pdicatores opus
di s proditores misteriorum ei
Et mittens illos. Hic herodes
certificatus de loco et tpe inquirit
psona ubi credit magis ho

quo debuerit ire Ho q fuerunt
ibi Ite interrogate quo fine
ibi rem invenitis Dicit ergo
Et mittens i.os in bethleem
dixit i. monendo vel rogando
vel psumptuose pcipiendo rc
Ite et interrogate diligenter de puo
Crisos de puero dr no de rege
nz cum nomine pncipatus eu
vocari sustinebat et no pncipatus
ei invidebat. Et cum inveneritis
i renunciate m ut et ego veniens
adorem eu Rabanus finxit
se vultu et vbis adorare eu
que velle invida cogitacoe
trucidare vellet et hc ut p
ipm magi alterius redirent
et ne iudei puer quorum erat fu
turus abeo ipm absconderent Qui
cum audissent h. scribitur de inqui
sicione puii in bethleem et pma
ad adorandu ho ad pdendu ibi et
visio acceptio primo mo magis
querit et invenit ho ab herode q
rit et n invenit Circa missionem
magorum de credendum primo quid
venit. scdo qui invenientes in
venit ibi et introitos domum tcio
quo invenientes voluit ibi et p
cidentes venient Cuius festina
ter qui cu audis venit in vnali
quia ecce stelle hylariter qua
videntes stellam dr qui cum
audissent regem s. audita

obedie no ppt' eu s3 ppt' ipsum
quem quere bat abiert sine
mora sine malicia Cris' Nich
mali suspicantes etc' Ecce stel-
la quam viderat in oriente an-
tecedebat vsq3 du veniens sta-
ret sup' domum s'm Criso'
nltu domui vicina q' aliter
no discner' dom' vbi erat do
mier ipsi sup capud pui im
minet q'si d' h' est puer qui
nat' est rex vt q'ui no poss3
lingwa monstrare loquendo
tm monstraret stando Vide-
tes aut magi s' stella quam
amiserat gauisi sut gaudio
magno valde s'm Rabani
Inculaco est v'box ad designa-
dum magtudine gaudy vl'
nota' triplicit' magnitudo gau-
dii s' cogitatu affectu 2 effectu
vel s'm Cso' Gauisi sut
qma que querebat invenert
s3 gaudio magno quia vi'
angeli fu sut s3 magno valde
quia no inanit' laborauint
vel gauisi sut quia hostem
s' herodem s3 gaudio magno
quia recuperauint duce als luce
s3 stella s3 valde quia invene-
rut s' xpm hoc est triplex gau-
diu sciox s3 depnt' g'fac' de
palma victorie de inventione g'fe
vt gaudiu est de vita nate

Joh xvi Mulier cu pepit etc' Ez
gaudiu mag'm de vita g're
Prob xiiij Cor q' novit Sed
gaudiu mag'm valde de vita
g'lie Joh xvi Gaudiu vrm
nemo tollz a nob' Et intrantes
domu i' diuisoriu Invenert
puer cu maria matre ei' Ecce
quo provenientes invenert et
inspiciant' tu s' quibus inve
nit quia aquirentibus 2 proven
entibus vt d' Intrantes Joh'
vij Intrare p angusta portam
vbi inveni' quia in domo
s' ecce militatis 2 triumphant'
Ps Beati qui habitant in do' t' e
quo invenit' quia cu maria
felix namq3 maria q' ihus
sine ea non nascit' sine maria
non invenit' sine maria no
crucifigit' ipsa enim ministra in
carnationis ideo sine ea non
nascit' Luc ij Impleti st'
dies marie vt pareret Ipsa fa-
mula educationis 2 ideo sine
ea non invenit' Luc ij Inve
nerut mariam 2 Joseph 2 in r' pe
Ipsa fuit socia passionis ideo sy
ea non crucifigit' Joh xix Sta
bant iux' cruce ihu ad latus
Intrantes domu i' diuisoriu
de quo Luc s'o Et forte ta
me sedens tenebat puerum s'
genua 2 ibi mansit xl' dieb
Et procidentes Ecce quo in-

venientes colunt sive adorant
quia de triplici sba corporali
quia prederunt · spualiter quia ado
rarunt · tpali · quia munia obtu
lerunt plus quippe non est homo
nisi ex ista corpus aiaz et tpalia
Dicit go et procidentes in quo
humilitas · adoraverunt in quo
fides adoraverunt in quo latu
quia non tunc tm sed in eter
ne verbi in infancia sapiam
in infirmitate virtute · in forma
hominis dum maiestatis Et a
pertis etc Hec dona comendabilia
ratione prosperitatis quia de thesauris
ratione pietatis quia de suis non
de alienis · ratione prectionis quod
obtulerunt non post preces lon
gas tradunt · ratione liberalitatis
quia munia non mutuum non
debita · ratione significationis quia aurum
thus et mirram glo fidem sua
misticis proferunt profert mu
neribus aurum regi Thus deo mir
ram mortali per hec ergo intue
tur in xpo regia maiestas
mera divinitas et humana mor
talitas Confundentur ergo hic
tres errores · s · iudeorum qui
puerum tm hominem credunt
Manicheorum qui non veram car
nem sed fantasticam xpm assump
sisse dicunt Nestorianorum qui
xpm in duas personas dividunt
Et veri deo munia obtulisse ·

ut videat magos non alia deo alia homini

vel ad literam Aurum ad inopie
paupertatis sustentationem Thus
contra stabuli fetorem mirram
propter pueri membrorum confortationem
Sm glosam magis fatendum est
quod licet obtulisse sed tamen quod sin
guli singula Et responso per
inquisitionem et inventionem
xpi a magis subdit hic eiusdem
inquisitio sed non inventio ab hero
de ubi ponitur cautela primo
ad salvandum regnum proprium Secundo
inquisitio ad perdendum ubi hero
des videns quod illusus Inpa
rem cautela duplex datur pa
magis et ioseph Hodie latetur
Et hec prima revelationem Secunda yo
seph contra manus et furorem patetur
Et hec per angelum de fuga eius mo
vente ubi quietus recessisset
In prima implicatur circa revelatio
ne triplicem in sompnis · primo mag
quod ne redirent ad herodem · 2o obe
dientiam quia per alia via Dicit ergo
Et responso accepto non per angelum
sm glosam sed per ipsum deum nec per
prium ne videntes ipsum mani
feste deum vultu divinum dimi
nueret In sompnis quod levi per
swasione credebant ne redi
rent ad herodem ne per ipsos
herodi innotesceret persona nati
xpi vel ne molestaret ipsos
propter fidem nati xpi per alia via
reversi sunt in regionem suam de
per primare conducti navibus

quas naves postmodum combussit
herodes audito transitu eorum de quo
solet exponi illud in spiritu vehementi
conteres tharsis naves ¶ Mox no-
tanda sunt hic .vij. circa querentes
1° ihesum. primo considerandum est qui ve-
nerunt quia sapientes magi et
hij sunt tres significantes tres
status hominum venientes ad christum
scilicet penitentes Eccli vij° Cor sa-
pientis ubi tristicia Activi prouerbiorum x
Qui congregat in messe filius sa-
piens est Contemplativi Eccli iij.
Cor sapientis intelligitur in sapiencia
2° Secundo unde venerunt quia ab oriente in
quo prosperitas designatur quia tempus
est divitiarum deliciarum et honorum
de quibus j Jo ij. Nolite diligere
mundum neque ea que in mundo sunt
omne enim quod in mundo est etc.
ys xli° quis suscitavit ab ori-
ente iustum vocavit eum ut seque-
3° retur se Tertio cuius ductu venerunt
quia stelle que triplex est scilicet exhor-
tacio doctrine Daniel xij° Qui ad
iusticiam erudiunt fulgebunt etc.
Apok ij. Dabo illi stellam ma-
tutinam Exemplum vite Eccli primo
4° quasi stella matutina Quarto quem
invenerunt primo herodem qui
interpretatur glorians in pellibus in quo
significatur diabolus Triplex est gloria
impeditiva veniendi ad ihesum spi-
ritualiter quia de sciencia sic in pel-
libus scribitur. Secunda de tripudio ha-

bundancie sic pelles implevimus
Tertia de potestate proscripta sic pelli-
bus calceamur. Hanc triplicem fallacem
gloriam prohibet Ieremie ix Non
glorietur sapiens in sapiencia sua
neque fortis in fortitudine sua
nec dives in divitiis suis Ex
relicto herode invenerunt ihesum
cum maria id est salutem cum auxilio
marie nam ihesus non invenitur
sine maria sine maria scilicet non
ducitur Actuum j. Erant perseverantes in
oratione cum maria nuptie non
celebrantur Joh. ij° Nuptie facte sunt
in chana galilee et erat ibi
maria que est mater et thalamus
nuptiarum. Ideo sine ipsa convivi-
um non celebratur Eccli xxiiij°
Qui elucidant me vitam eternam habebunt etc.
maria est aque ductus gratiarum
ideo sine ipsa ihesus non invenitur
Eccli xxiiij. Transite ad me omnes
qui concupiscitis me ¶ Quinto ad 5°
quid venerunt quia ad offerendum
unde apertis thezauris suis etc.
Iusticie satisfacientis de quo of-
ferunt penitentes proverbiorum
xxj Thus desiderabile vite pro-
ficientis de quo activum Eccli xl-
iiij°. Aperti sunt thesauri et evola-
verunt nebule sapiencie delectantis
de quo contemplativum Eccli ij°
In thesauris sapiencie intelligencia
Sexto quid offerunt quia tria munera 6
Aurum thus et mirram penitentes

offerunt mirram secundum illud Ecclesiastici xxiiii sicut mirra
electa dedi suavitatem odoris.
...

offerunt mirram sicut implicat stratum
aurum ele multiplicis. iii. R. x. offe
ratorum scuta de auro purissimo.
Thus devote orationis ps Dirigatur
oratio mea sicut incensum. Mirram
mortificationis carnis Levit. v.
Manus mee distillaverunt mirram
optimam. Aurum voluntarie paup
tatis hic cresat mirra eiulat qui
impetratur dolens ramusculus tecte op
timum est. Thus obedientie humilis
eo quod restringit fluxum proprie voluntatis
Levit. ii. Adolebit sacerdos domino to
tum thus. Mirra castitatis que mor
tificant venies Judith. x. Lavit cor
pus suum et unxit se mirra optima
meditationis. Contemplationi de quo
Job. iii. Dormiens cum principibus
similis est qui possident aurum
et replent domus suas argento.
Thus devotionis Eccli. l. quasi thus
ardens in igne. bone operationis
Eccli. xxiiii quasi mirra. Responsio
quod redeunt quia iussu dei accepto
dissuadente malum s. ne redirent
ad herodem per quem dyabolus vel
peccatum intelligitur. non enim redeundum
est ad herodem qui crudelissimus occi
dit enim pueros ad herodis consilium
colloquium quia fraudulentus unde
clam vocavit magos ad herodis
fortum quia suspectum. Unde dixit
ut et ego veniens adorem eum. cum tamen
non proponeret suadente bono quia
per alia s. viam mandatorum ps
viam mandatorum tuorum cucurri. Item semitam
consiliorum ps Vias tuas domine
demonstra michi etc. ducente ad pre
mium quia ad regionem suam id est
ad gloriam ps placebo domino in re
gione vivorum. Qui cum recessis
sent. Ecce angelus domini apparuit
in sompnis Joseph dicens Sur
ge et accipe puerum et matrem eius
et fuge in egyptum et esto ibi usque
dum dicam tibi futurum est enim ut
herodes quereret puerum ad perden
dum eum. Hic datur cautela contra
furorem herodis patentem et hic per
angelum de fuga monente ubi
ponitur primo monitio angelica
secundo obedientia ioseph indilata i
quod consurgens admonet ac
angelus de paratione ad fugiendum
ibi surge de fuga in egyptum et
fuge ibi de mora et esto ibi de
causa utriusque futurum est enim
Qui consurgens accepit puerum
et mariam matrem nocte et secessit
in egyptum et erat ibi usque ad
obitum herodis ut impleretur quod
dictum est a domino per prophetam dicentem
Ex egypto vocavi filium meum
Hic subditur obedientia ioseph quia
commendatur duo primo presentis exec
ucio secundo prophetie adimpletio ibi
ut adimpleretur. Primo causa quo
in executione que promissa fue
runt in angelica admonitio
ne s. per preparationem fugam moram
causam etc. futurum est enim etc. Ecce
quod fraudes non latent deum.

nocte q2 nox magis competit fu
ge q3 dies vel ne posset atti
ngi fuga a videntibus apud
regem et erat ibi septem annis
Hic quer2 Et ecce stella quam
occulta fuit ecce stella in vtr
Resp. secundum glo. ingressi iudeam
deseruntur stelle iudicio vt co
gantur ex lege inquirere et sic
multiplicantur testimonia vel
moraliter quia divino deseruntur
auxilio qui querunt humanum vel
secundum glo. non dicebat signum
infidelibus datum aperte de me scri
ptis et prophetarum quia si moysen
et prophetas non audiunt neque si ali
quis etc. Item antecedebat.
Videtur quod superflue q2 de illa e
rat certificati Resp. secundum Criso.
vt videntes obsequium stelle regis
intelligerent dignitatem et dicerent apud
se quis sit iste rex cuius tam
stella ministrat Item non erat
aliud quod manifestaret puerum q2
nec domus illustris nec mater insig
nis Item invenerunt puerum cum
maria quia non fit mencio de
Joseph Resp. secundum hylarium vel
secundum Rabanum quod divina dispe
sacione actum est vt illa hora Jo
seph abesset ne pater eius cre
deretur vel male suspicionis oc
casio daretur secundum Criso. Joseph
non tacetur quia nullum de offi
ciis ad nutricium pertinentibus co
memoratur Item puerum cum maria
quare premittit puerum matri se

morte Resp. quod puer principalis que
rebatur Item amor divinitatis et
dignitatis Item quare dicitur invenerunt
Resp. quia ibi erat preter spem locum
et consuetudinem aliorum regum non
in purpura non in pallacio sed
in presepio et vilibus pannis Vnde
nisi deum credidissent magis sic
honorassent Item et thuso accepto
quod cum non precessit huius rei mi
nisterio videtur male dici thuso
accepto Resp. licet non precesserit ex
terius tamen precessit interius Vnde glo.
Dic moyses tacens clamabat
Exo. xiiii sic isti pro affectu in
terogabat quod iuberet divina vo
luntas Item cum audacter venisset
per herodem quare in moniti quare
sit occulte fugere et redire per aliam
viam nimie potuerit scandali
sari de defectu .i. iunctuti in
puero Respondetur Criso. si in omnibus
xpus monstrasset potenciam dei
tatis non crederetur verus homo
ideo imponuntur signa vere huma
nitatis Nec fuit scandalizati q2
iam fundati erant in fide testio
stelle et prophecie Item qui cito recessis
sent ecce angelus autem hec fuit
post recessum magorum et sic beata
virgo non recessit ante purificationem
suam autem non contrarium videtur som
re lra Resp. secundum Aug. hec fuga
est impleto tempore purgacionis
marie et oblato ihesu in templum
que omnia mattheus permittit sed
lucas excepit cuius racio supe
posita est Set tunc queritur de hoc

de quo tm distulit ad inquisi
tonem pueri ¶ Ho sm glosam visile
est cu hodi nichil renunciatu
esset a magis credidit illos fal
lacia stella deceptos et ideo ad
se profusione non reversos et
ideo alium querendo puer quierent
dom^r ab alijs audivit ut pro
phia cine impleta eet tunc ma
gos non esse exceptos s abeis
se illusum intellexit ¶ Item fu
ge in egyptum quid Criso in
psona ioseph O angeli dei
merito in retulisti quia qui de
ea nascetur de spiritu sancto est et quo
iubes nos fuge aut cum filius
dei cum homines fugit ¶ Ho fuga
quadruplex est invenit sz
pusillanimitis prov. xxviii. fu
git impius nemine prosequente
hic non fugit ¶ Infirmitatis sic he
lyas aut iesabel .j. R. viij. dis^c
cionis Joh x. ¶ Si vos psecuti re
Exempli Joh vi ubi fugit ne
fieret rex dispensacionis ut h
Aug^s recessit non necessitate s dispe
sacone ptate eadem qua tune
mis pependit in ligno puer la
tuit in egypto ¶ Et quid Criso
quare vadit in egyptum nunquid
alia terra defitit semper enim ad
versum pplm eius egyptus extitit
inimica ¶ Ho hc fet adonden
dum sua mam quia nunc
hostes suos intror dit quid
ad verificanda prophiam ys xix
Ecce dns ascendat sup nubem
leue et ad insynuanda futu
ritatem .s. qui a iudeis no recep
tus p predicatonem transiret adge
tes que erant cultrices ydolorum
¶ Vn scdm hystoriam ipso ingrediente
egyptum corruunt omnia ydolorum
templa dicitur aut quod sterit neo
polis que dicitur civitas solis
et est ar^m qui mo malos pessi
late ¶ Vn et egyptij p^e uenustam
diuss religionibus ad ydola tollen
da ¶ Ite ut adimpletur quo prophia
fuit causa fuge ¶ Ho prophia fu
ge xpi nullam intulit necessitate
s fugam approbavit prophie vi
tates ¶ Vn hy ut tenetur consecuti
ne no causale ¶ Et in egypto vo
ui filium meum Criso Jo ubi h^c
sm lxx. legitur ¶ Et unde sm vi
tates iudaicam potest accipi de
Ntro xxiij ¶ Deus eduxit enim de
egypto vel osee xj ¶ Ex egypto
vocavi filium meum ¶ Mox p fuga
istam significatur fuga iusti a
periculo a perdicone pcti ubi tria
considranda sunt sz psone fugien
tes locus fuge tpus more pso
ne fugientes sunt tres maria
ubi puer et yoseph felix consor
cium ubi currit mala .i. ama
ritudo prime puer ihus .i. puri
tas et scte ioseph .i. profectus v
tutum et que hc consorcium eneiet
in tribus modis quia in statu natiui
tatis in bethleem Luce .ij. ¶ In
venerunt mariam et ioseph in
recessu in egyptum ut hic in red
ditu ad terram isrl' ¶ Le. Bge et

Siue ergo maneas siue fugias si-
ue redeas nusquam hanc societatem
amittas nec dimittas vel dese-
ras ¶ Locum fuge est egyptum .i.
status penitencie in qua est meror
in consideracione criminis In dolore
contricionis impudore confessionis
in labore satisfaccionis tenebre
inuitacione occasionis et oc-
cultacione intencionis Sic enim
debet fieri opus in publico
vt intencio maneat in occul-
to Exo iii. Educam vos de
afflictione egypti ad terram et
tempus more est vsque ad obitum
herodis .i. vsque ad mortem cu-
iuslibet qui cessent impugna-
ciones hostis et tunc ex egypto
penitencie vocabimur ad terram israel
.i. ad gloriam visionis diuine.
Tunc herodes posita cautela
duplici hic subditur inquisicio
pueri ab herode et diuina vi-
tam quod pertinet ad meditacionem
herodis. scilicet magorum illusio Secundo
quod pertinet ad execucionem cru-
delitatis scilicet puerorum occisio
ibi et mittens occidit tercio quod
pertinet ad confirmacionem veritatis
scilicet prophetie adimpletam ibi ad
impletum est et dicit ergo hystoria
scilicet fuit herodes videns quoniam illu-
sus esset a magis quia non
redierunt ad ipsum iratus est valde
tum propter contemptum suum tum propter
timorem amittendi regnum.

Et mittens occidit .i. occidere
fecit intellige lingua vtitur pro
gladio occidit autem non statim
sed post annum et quatuor dies
a nativitate domini tunc enim distulit
scelus in pueros quia propter ex so-
lempnitate eorum causa dilacionis
causa duplex assignatur prima
quia credidit magos deceptos
et ideo eos ad se non redisse
tamquam confusos Secundo postea
vulgatis hiis que in templo
dicta sunt de puero cognouit se
illusum et tunc in mortem christi
aspirans occidit pueros Alia
racio est quia iuit romam vt
consuleret super hiis que de christo
dicebantur omnes pueros vt
christus non effugeret. qui erant
in bethleem et in omnibus fini-
bus eius vt nullus locus ibi
absconderet a bymatu et infra
secundum tempus quod exquisierat
a magis vt nec tempus etatis eum
excluderet Bymatus vero dicitur spacium
duorum annorum ab eis et anos in d[?]
bymo in mu. scilicet qual duorum anno-
rum terminus scilicet cum abymatu et
infra .i. a bymo et duos annos
vsque ad v. annos Secundo in oriente
li non in .i. scilicet omnes qui habe-
bant duos annos vel minus et
post natos et non est forte tunc
propter opinionem suam quam dixit
stellam apparuisse ante natiuitatem
christi per annum Tunc adimpletum

est q dicitur est p s͡c͡m p͡phetam di
centem h' subdit' veritatis cō
maco cu d' tūc adimpletū Glo
q̄a antiq̄ fiet legentibus erat
semplem nam q in lr͡a sona
bat aliq futm occulte promi
tebant Vox in rama audita
est sm leram sic exponitur
Vox in rama audita est id ē
in excelso sic enim interp̄ta' et
non sic accipit pro loco quia
in omnibus locis occisi sunt ·
Et pro magnitudine clamoris
plorat' q̄tum ad fletū puulor'
vlulat' mult' q maius est q̄
tum ad lamētū mrm puuli et
mr̄i paciebant' dolorē. s. p̄pū
sm mrēs dupliciter s. p̄pum et aliē
m̄ Rachel plorans filios suos
p rachel intelligit' bethleem
quia rachel sepulta fuit iux
bethleem Gn xxxv et extremo
corp' hospicio non matris acce
pit Vn more p̄phetica d' ra
chel flesse que in illo q̄ebat'
vel sm modum quendam loquendi
d' h'. q. d. tant' dolor fuit
luct' vt etiā mortue opati
et lugere debent si possent vl'
quia nō tm in bethleē sz in
omnibus finibus ei' pueri occisi
sut Vn credi pt multos ra
chel filios de tribu beniamin
fuisse occisos q̄ cōtigue sut
et proxime ibi iuda et beni-

amin Et noluit cōsolari quia
nō sunt. supple reuocandi ad
vitam et loquitur sm affm car
nalis Allegorice rachel vides
p̄ncipiū est ecclia que plorat
duos filios .i. duo gn̄a hom
s. bonos et malos Bonos vt
mrēs quia vident eos trahi
in ciste Sz quia scit illos bea
tos non wlt cōsolari tpalit' s
carnalit' ps Renuit cōsolari
aīa mea Malos vt impenite
tes quia videt eos deuorari
q̄ videt illos ire mediabliter
p ditos nō wlt cōsolari Osee
xiii cōsolacō tua abscondita
est ab oculis meis Nota occi
dit puos multi et mltipliciter
pharao Exo primo herodes de
truncando vt hic anthyochus
suspendendo Math ij Influ
mine sub mergendo sc' delec
tio putis voluptatis Inglā
de truncante inflicō putis
aduersitatis de sagitta de lon
ge sagittante timor future
asperitatis In suspendio sine
ambicō future prosperitatis
sic q̄o dya' qui pharao .i. dis
sipans p inuidiā qui hero
des .i. gl'ians p sup̄biā Anti
mo' .i. mensuras .s. culpe
penam p mala intencionem
Cum anthioch' .i. silenciū
paupertatis p fraudulenciam
om̄ celat et diuiciis suffocat
hic occidit pueros scdm q̄tuor

ulciones que sunt gaudium pntis
prosperitatis et spes future este
prospecto pntis ad usitatis et
timore future. Et est notabile quod
inficiunt pua in quo stultitia
in bethleem in quo habundam
abymatu et infra in quo prima
thos comparando lugent ecclia.
Defuncto autem herode de terminato.
supius quod xpus esset rex p
modum genealogie quod rex iu
deorum p miraculum stelle hic deter
minat tria ptem tytuli s. quod
nazarenus p locum educacionis
ubi determinatur quo ordine ve
nit in nazareth quia p ange
licam admonicionem de reusione
ponitur ergo primo angeli apparicio
secundo aparitis admonicio ibi sur
tio admonite assencio ibi mor
tui sunt. quarto secundum admonicionem
yoseph reusio ibi Surgens
Inprima applicatur apparitionis tpe
quia defuncto herode modus
quia in sompnis locus quia
quia in egypto dicit ergo defunc
herode s. filio antipatris qui p
mus alienigena regnauit in
iudea post hyrcanum et dicitur
est ascalonita et dicitur in hystoria
quod toto corpore corrupto a
domino gehenali plaga parens
sperit omnes de carne eius sta
tuerent p dolore sibi manum
mordebat. Ecce angelus domini
apparuit post vii. annos quibus
mansit in egypto ut dicit

in hysto. xxx. anno regni he
rodis natus est xpus. xxxviii. anno
regni sui mortuus est herodes
in sompnis yoseph in egypto
dicitur et inito in sompnis ad signi
ficandum quod ioseph pr erat ubi n
secundum opinionem quia enim in sop
nis videtur secundum fantasiam quia
nondum reuelabatur publice cum
angelus hoc officium deferebat in
egypto ubi dicens Surge ac
cipe puerum non filium et matrem
eius et vade in terram isrl sed non
determinat angelus ei locum ut
secundum glo. angelus iterum reuerta
tur et yoseph frequenti allocucione
cercior reddatur defuncti enim sunt
etc asseruacio ioseph qui quere
bant animam pueri. Tunc consur
gens hic sed dicit reusio ut p'o
in terra isrl. 2o in nazareth ibi
audiens autem ubi adventum
in nazareth precedit archelai au
ditus auditum sequitur timor ibi
timuit timorem admonicio
ibi admonitus secessus in galilea
ubi secessit secessum ad ventus
in nazareth habitatio ibi Et
veniens habitauit habitacionem im
plecio prophetie ibi ut adimpleretur
dicit ergo qui consurgens tanquam
obediens et promptus accepit
puerum tanquam nutricius sollici
tus et matrem eius tanquam custos
obsequiosus et venit in terram
isrl terra isrl aliquando xii. tribuum
aliquando tamen x. tribuum ut post

diuisione regni et tunc terra iuda
ex opposito diuidit et d terra
ebraica. s. inde terra quam vero an
gelus non distinxit in qua
partem terre israel intellexit iudeam
non enim videbatur ei talem
puerum aliam debere morari
vel habitare nisi in ierusalem ubi
erat templum et celebratio pro
phetarum Angelus autem non habuit i
telligi galileam quam et iudei in
colebant et erat ultima regio
et indignior terra filiorum israel.
Ideo pharisei Joh vii a galilea
non surgit propheta nazareth autem
erat vilissima inter ciuitates ga
lilee vnde Joh primo a nazareth
potest aliquid bonum esse quasi d. non
et hoc est quod dicitur Audiens autem
quod regnaret filius herodis regis
in iudea. s. terra duarum tribuum iu
de et beniamin et ita in ierusalem
que erat in sorte beniamin pro
herode patre suo timuit ad ubi in
esse loca ire ne. s. heres crudelitatis
archelaus princeps sumpta aliqua
occasione per aliquid signum in
puerum de bacharet vel dese
niret Et a moniti gloria non mu
tat angelus preceptum sed corri
git errorem pietatis sed queritur
quare non determinat ei angelus
a principio locum nazareth Respondeo secundum
glosam ut dubitante ioseph
angelus vicitatur et frequenti eius
allocutione certior reddatur exem

de patre qui filium longo tempore
videre non sperat dat multas
expensas si autem in proximo
dat paucas In somnis se
cessit in partes galilee et veni
ens habitauit in ciuitate que
vocatur nazareth ut adimple
tur litera ut tenetur consequentie non
causalis quia prophetia non
causa euentus rei sed euentus est
causa impletionis prophetie quod
dictum est per prophetas quoniam nazarenus
vocabitur in hoc quod dicit prophetas
et non prophetam innuit quod non
tantum auctoritates protulit unius
prophete sed secundum multorum collegit sed
quod nazarenus interpretatur sanctus vel
vinctus vel secundum hebraycam ve
ritatem virga. s. et de radice eius
descendit Hic queritur occidit
pueros Crisostomus autem herodes non
credebat verbis magorum et sic
sciens sine causa seuiebat
in pueros aut credebat et sic
quo credebat se posse mutare
consilium dei et rendit zelus sape
nescit et ira non habet consilium Iste
et in omnibus finibus eius que est
audisset herodes quod christus nasceretur in
bethleem quare seuiebat extra
ad quod Rabanus crudelitas sine
incredulitas in nullo modo
tenuit non est contenta vastatione
bethleem sed adiacentia loca vas
tauit Item queritur utrum christus fuit
causa occisionis puerorum et eos
protegere posset Respondeo dicendum quod non

sed crudelitas herodis volebat
xpc tunc vti ptute deitatis xpc
ergo fuit causa eterne salutis
ab ymatu et infra cum herodes sta
ret xxm viiij an et iiijor dies
secundum temporis quod exquisierat a
magis quare ab ymatu occ
idit. Responso secundum Rabanum quoniam
timebat ne puer cui famula
bantur sydera paulo supra etate
et infra se speciem conformaret
vel ex firmata crudeliter hor
fet. Item vtrum innocentes sint
martires videtur quod non quia passio
nibus non meretur nisi sint volun
tarie et iussiue ordinate innocen
tes vsum volendi et sine ordina
di non habebant Item martir idem
est quod testis et ipsi testificari non
potuerunt Ad hoc dicendum quod triplex
est genus martirum quoddam volun
tate et actu vt stephanus quo
dam voluntate et non actu vt
euangelista Johannes tercium non volun
tate sed actu vt innocentes vnde
ordinantur eorum festa post natiuitatem
domini secundum maiorem martirij dignitatem
vt stephani sequitur Johannis tercio inno
centium nam dilectus ecclesie xpc can
didus in Johanne rubicundus in stepha
electus in xpc nichilominus xpc ante
cuius vite mortui sunt vite supplet
si quid defuit voluntatis Item
a non loquendo sed moriendo
testificati sunt multis vero de cau

sis potest quis fieri martir scilicet pro iusticia
vt abel pro lege vt machabei
pro salute populi vt xpc pro fide
xpi vt stephanus pro xpo vt
innocentes pro libertate ecclesie
vt thomas pro assercione veritatis
vt ysaias pro argucione peccati
vt Johannes baptista Item queritur
Crisostomus quare veniente ihesu in sa
lutem mundi tot milia crebres
cunt scilicet homicidiorum fuge et exi
lij quod videtur prius dictum in diebus ius
ticia. Responso secundum Crisostomum consuetum
est domino semper per contraria dispen
sacionis sue opera complere maxime
sue virtutis tribuens de inimicis
ita et discipulos per mortem dat
vincere Item queritur cum esset ex
dictum defuncti sunt qui de morte hero
dis dicatur legatur tamen. Responso hero
des et fautores eius in mortem domini
scilicet scribe et pharizei mortui
erant quia secundum Josephum herodes
precepit in morte sua de nobi
libus suis iudeorum interfici vt sic
cogeret iudeos qui eum ode
rant in morte sua flere et
herodes mortuus est ad literam
alij quo ad potestatem Item secessit
in galilea sed queritur quare non
timuit illo ire sic in iudeam
cum ibi regnaret archelaus. Responso
secundum glosam melius potuit esse
in nazareth que remote erat
quam in ierusalem vbi erat caput

regni ꝛ assidinus archelaus vl' ſm Criso venit ihus in nazareth no ſolu piculi timore ſed patrie cogente amore ibi em fuit ceptus. Item querit Augꝰ ſi timuit xpc hic ire in iudeam qre pſinglos annos Joseph maria cu aſcedebant in ihrlm Luc. ij. Ad qd em videt ſic aut fuit diuturnu regnu archelay ꝛ potevant ire ꝛ late in multitudine ppli ꝯcurentis in ihlm vel no diuturnu ꝛ tuc ꝛ iꝰ intelligendu pt mortem ꝛ exiliu archelay vn glosa archelaꝰ pt mortem pris monarchia toci regni optinēs ſꝫ insolescens a tyberio ceſare deiectꝰ est lugdunu i exiliu ꝛ tuc diuisu regnu in quatuor tetrarchias quaꝝ vna ſ. galileam fr eiꝰ obtinuit luc iij. Anno xv. impij ꝛc. Nazarenꝰ iste. ſ. xpc elegit ℓ tres ciuitates ſꝫ nazareth bethleem ꝛ ihlm ꝯ prima ſcaꝫ penitentes ſcda pdicantes tcia pfectos In nazareth em xpus fuit conceptus educatꝰ ꝛ ꝯuſatꝰ Mariabilitꝰ ceptꝰ Luc. j. Missꝰ est angelus educatꝰ ut hic habit' ꝯuſatꝰ Luc. ij. Et erat ſubditꝰ illis Sic ſpualit' p penitencia cipit' educat' ꝛ conuerſat' in nob Nam in pria dꝫ eſſe timor ꝛ vigor timor mali amor boni vigor pliſtuc

muti. i. ſolꝰ timore mali dedimante cipit' vꝫ ꝑ xxvj A timore tuo dne ꝯcipimꝰ ſpm ſalutis amore boni opante educat' Johis iiij. Meꝰ cibꝰ eſt vt faciā voluntatē eiꝰ qui miſit me vigore virtutꝭ pliante conuerſat' ps. Cu ſcō ſu in oblatione ꝛc. Sic maria in nazarꝫ fuit cpta p angelu ſalutata a ſpu ſco obumbrata a filio fecundata Luc. j. Miſſus est angelus In bethleem vero fuit natus inuentꝰ ꝛ adoratus natus de vgine ineffabilit' inuentꝰ ſtella duce mirabilit' adoratus a magis humilit' ſic ſpualit' p doctrina ſacrā naſcit' in cognicōm inuenit' pfide adorat' plataꝫ hoc pbu naſcit' Jo. In pncipio. i. Qui renati non ex ſemine corruptibili ſed incorruptibili pbu di pfide inuenit' Sap. j. Inuenit' ab illos qui no temptant illum appet em his qui fidem hnt illu plataꝫ adorat' ps. Affere dno gliam eiꝰ ado. do. matri Sic flos i. floruit in ꝯceptõe ꝛ hꝰ in nazareth vt ſit flos. i. xpus ꝯcipit' in flore ſ. nazareth ꝛ de flore ſꝫ vgine ꝛ in floris tpe ſꝫ marcio Sꝫ appuit in natitate ꝛ hꝰ in bethleeꝫ vt ſic panis. i. xpc in domo. ſ. bethleem panis qui miſtraret In ihlꝫ vo emarcuit in paſſioe

refloruit in resurreccione et refulsit
in ascensione ergo florem istum
virgo in nazareth concepit in beth
leem pepit iudei amisit se
quenti ihesus amittitur in loco sub
limi qui conseruatur in tumuli Cap
In diebus illis venit ihesus a
galilea Premissa superius christi
regia dignitate hic ostenditur ex
cellencia sapiencie et doctrine in
tradicione legis noue et durat
vsque ad xxiiij capitulum In hac ergo
parte introducitur primo precursor
Johannes secundo legislator scilicet ihesus
de quo dicitur tunc venit ihesus a galilea secundum
illud Malachie iij. Ecce ego mitto
angelum meum ante me In prima
introducitur Johannes loquens primo
ad penitentes secundo ad impenitentes
ibi videns autem multos phariseo
rum In prima penitentes hortatur
ad penitenciam et regnum primo
verbo predicacionis secundo facto baptismatis
ibi tunc exibant ad eum iorosolima
et cetera In prima describitur forma pre
dicacionis secundo commendacio predica
toris ibi hic est enim de quo dic
tum est per ysaiam quia cuius vita de
spicitur restat vt eius predicacio
contempnatur Dicit ergo In diebus
illis non de quibus immediate
dictum est cum tunc iam christus esset fere
xxx annorum sed in diebus illis
scilicet quando hec que sequuntur contingunt
secundum quod dicitur in principio eciam
in ecclesia in illo tempore preterit autem
Matheus omnia ab infancia sal

uatoris vsque ad predicacionem iohannis
festinans ad magis nobilia gesta
christi vt ad doctrinam et miracula de quibus
de quibus principaliter intendit.
Venit per manifestacionem quia ibi
fuerat ab inicio Job xxxviij Nu
quid producere luciferum in tempore suo
Venit per officium sui inchoacionem
Johannis primo hic venit vt testi
monium et cetera Johannes baptista Johannis i Qui
misit me predicare et cetera predicans in
deserto iudee vt secundum Augustinum et ex
loco qualitate et nomine ad penitenciam
inuitare secundum glosam quia in
dei adeo deserti erant quibus
necessaria est penitencia vt redeant
Judee dicitur ad dominum deserti egypti
predicans et dicens penitenciam glosa
incipit a penitencia tamen tunc in baptismo
fit generalis remissio quia triplex est
modus penitencie primus est errores
et omnia mala ante baptismum
abrenunciare et deplorare
Secundus lapsus post baptismum
per penitenciam renouari tercius est
pro sui cottidie purgantur a leuibus
peccatis sine quibus vita non agitur
racione penitencie hic precedit penitencia
baptismum appropinquabit enim
regnum et cetera Jacobi quarto appropinquate
deo et appropinquabit vobis omnia
notabilia circa predicacionem Johannis
tempus persona locus materia et cetera ergo
primo tempus in diebus illis scilicet
cum esset xxx annorum vel circa hoc
tempus aptum predicacioni sicut hic et
Ezechielis j Et factum est in xxx anno et cetera

aptu placitu Un͂ Ioseph cu ess̄
xxx. finis est rector egypti Gen
xli. aptu regno Un͂ dauid xxx
annor erat cu regnare cepit ij.
R. i. Sc͂o persona quia iohes bap
tista apta persona ad pdicandum
in quo insit gra i. Cor. xv. Gra
dei sum id quod sum etc. q̄ gra
dat esse agere et pseuerare felix
doctor quia vas gre commen
do Iohes enim dicit̄ in quo ē
gra a ministri gre ꝑpando qa
bapta pcor gre pdicando qr
pdicans Tercio locus quia in
deserto index in quo tri loca ex
cludit delitiosa ambitiosa et vi
tiosa qr triplex vitiu pdicator
qui no nisi in locis habudatib
solepniorib et ꝑximioribus
voluit pdicare et sic excludit
supbia gulam pigricia In isto
deserto Iohes venit pmo in vte
rum pdicans grām p exulta
tionem luc. i. Exultauit infans
in gaudio scdo in mundu pdi
cans pniaz in remissionem
vt hic. Tercio in infernu pdicare
letitia oblibacōm luc. i. pre
ibis enim an faciē dni etc. Hic tc̄ mundu
In vtero vn̄ addit̄ ꝑ viscera
mie dei nri In infernu vn̄ se
Illuiare hijs qui in te Quito
materia pniaz agite appinqbit
etc. materia breuis ad discendum
quia pniam leuis ad intelli
gendum quia agite no disputa
te vtil ad mendum quia appinq
bit regnum celor Agite ergo pe
nitenciam non seram que est
dampnator Sap. v. Gementes
inter se pniam agentes non
coacta que e latrun Eccli vi. sic
p furorem est cōfusio et pnia
no ficta que est ypocritarum sicut
ē esau heb. xij no enim inue
nit pnie locum no despata sicut
est dapnator siue pditor sic
est iude Ioh xxvij pnia duc
tus retulit Sz vera de qua Cris
pnia cor mundat spūs illuiat
animus sacrificat et ad fine recipiet
xpi huana pcordia repat et
sic pmo suadet finem boni mu
ti pniam agite sco pmittit
donu pmij appinquabit reg
ce. H est enim de quo dcm est
h subdit̄ commendacio Iohis pmo
a ppha sco p euangelistam ibi ipe
enim Ioh commendat aut enim
ppha ab officio precursoris eius tm
ab insigni singularis sanctitatis
et sic sufficienter commedat̄ et ab of
ficio doctrine et amicto vite et h
est qd d̄r hic e enim dauid d̄r
mittu ecce ang̃ fiunt h v̄ba .s. bap te
vel eungliste Io. tm d̄r q sunt v̄ba
eungliste dicentis hic .s. iohes z
de quo dcm p ysa. ppham ysai
xl. Ego vox .s. xpi clamantis pro
hanne in deserto ad literam vel

i iudea deserta et destituta clamauit
aut xpus per spiritum humano quasi longe
posito per malitiam secundum id. ps. longe
a peccatoribus salus quia surdi per
inobedientiam ys. xl. Surdi audite
et ceci videte quia obiurgando
propter impenitenciam ys. lviij. Clama
ne cesses Iohes autem dicitur vox secundum
rabanum quia sicut vox verbum ita
iohes ihesum ad aures hominum de
tulit Iohannis primo hic venit in
testimonium etc. quia sicut verbum
in voce sic xpus in iohe clauit
vt hic quia ad modum vocis verbo
formato transiit Ioh. iij. Illum
oportet crescere me autem minui
quia sicut vox mentis conceptum
ita Iohes xpum manifestauit
Luc. primo Ibis enim ante faciem
domini parare vias eius et hec est que
sequitur parare viam domini per
obiectionem viciorum ne sit via mon
tuosa per superbiam tenebrosa per in
vidiam. spinosa per auariciam pe
trosa per iracundiam. tediosa per acci
diam. lutosa per luxuriam. lubrica
per gulam ys. xlij. Parate viam po
pulo planum facite iter et eligite lapi
des releuate secundum ad prelatos rectas
facite semitas eius per bonorum
operum rectam intencionem heb. xij.
Gressus rectos facite pedibus
vestris vt non claudicans quis erret claudi
cans qui non pendet ad dexteram
per amorem humane prosperitatis non
ad sinistram per timorem mundane

ad vtilitatis vel me ad precepta
semite ad consilia pertinent
Ipse autem iohes hic commendatur
extrinseca baptistam ex merito vi
te et primo quantum ad vestitus
austeritatem secundo quantum ad victus
paritatem ubi esca autem eius
erat sic ergo ipse autem iohes he
bat vestimentum Criso. omne
vestimentum ad tres causas pertinet
aut ad speciem visionis aut
ad delectationem corporis aut ad de
clinandum nuditatem dicitur nobis primis
modis vestimentum non conuenit
hic secundum his de pilis camelorum
Sap. primo visitabo super omnes
qui induti sunt veste peregrina
id est preciosa que omnis in corpore
est tante misere Et zonam pellice
am lumbos suos que zona erat
de pelle cruda et pilosa vnde
et voce comparatur Helye de quo iiij
Reg. j. vir pilosus accinctus zona
pellicea Esca autem eius erat locus
te Criso. locuste sunt animalia
quedam parua et non multum in alte
volancia que manducabat Iohes
in heremo constitutus et mel siluarum
inuentum stirpis arborum vel
herbis pratorum secundum id. j. Reg. xiiij. In
gressus est itaque populus saltum et
apparuit fluens mel Rabanus
in dictis arnolphi galliarum epi
scopi nimium locustarum fu
isse in deserto quibus pastus est
Iohes et vsque hodie apparent que

corpusculis admodum digiti ma-
nus exilibus et brevibus in hebre-
scale capiuntur. corteque in oleo
purgatem prebent victum ridiculis
arbores habentes lata folia et ro-
tunda lactei coloris et mellia sa-
poris que naturaliter fragilia manibus
confricantur et eduntur et dicitur hoc
mel silvestre totum quod erat in
Johe penitenciam predicabat et locus
quia desertum et habitus quia cilici-
um et cibus quia locuste et sermo
quia penitenciam ob[...] et opus quia
baptisma assuefaciens ad bo[num]
Luc hic ostenditur Johannes preparans ad
penitenciam et regnum Christi sermo baptis-
matis cui dicitur tunc audita iohannis
fama exibat ad eum omnis iero-
solima quantum ad habitantes in
civitate et omnis iudea quantum
ad commorantes et omnis regio circa
Yordanem quantum ad duas tribus
et dimidiam quibus illa terra
data est et baptizabantur ab
eo in yordane Glosa baptiste
potestate non peccata dimittendi
confitentes peccata sua scilicet facto vel verbo
Crisostomus Confessio peccatorum est signum
boni mentis et testimonium consciencie
timentis deum Videns autem mul-
tos et cetera Determinato premio ioh-
annes ad penitentes hic determinat
quantum ad impenitentes ubi tangit
quatuor primo increpacionem secundo mali

Secundo admonicio tercio boni ibi fa-
cite Tercio comminacio pene ibi
iam securis ad radicem Quarto
instructio in fide ibi ego quidem
baptizo vos in aqua Increpat
pat de duobus primo de testa
malicia culpe secundo de maledi
ctione ibi quis demonstrabit
vobis dicit ergo videns autem iohannes
multos Crisostomus deo revelante
intelligens cogitaciones eorum
pravas sic medicus videns co-
lorem egrotantis intelligit speciem
passionis Multos inquit phari-
seorum et saduceorum glosa non confitentes
peccata sua In hystoria dicitur quod tres
erant secte in iudea a communi
vita et opinione aliorum distan-
tes scilicet pharisei et saducei et esseni
Pharisei dicebantur a phares quod
est divisio quasi ab aliis iude-
is divisi quantum ad vite auste-
ritatem et superstitionum observanciam
portabant enim spinas in fim-
briis vestimentorum ad offensionem
affliccionem carnis in brachiis
phylateria id est cedulas in quibus
erant scripta de calogo ut sic
viderentur mandata de calogo observare
animas salvandorum
credebant resurgere in hac vita
et in aliis corporibus post mane
usque in diem iudicii Saduci
dicti a saboth qui iusti negabant
resurrectionem dicentes animas cum cor-

pib) pure intelle n[c] anglos ee
quinq libri moysi tm recipie-
bant hij nimis seu erat n[c]
mise sociales De esseis qui
erant religiosissie vite et
multe obstinacie in multis
tame errantes no fit mencio
in ewangelijs qui xpo non
cdirebat sic 2 alij venientes
ad baptis[m] s. non extra reli-
gione s; ppli timore. Dixit ei
progenies vipparum Vippa s[m]
Iso 7 cui momordit ad aqua
fugit si qua no invenit mo-
rit[ur] Item in partu viscera ma-
tris rumpit Item qsi picta a fo-
ris intus est venenosa Sic isti ad
baptismu circbant post sca
mortifera vt solu mortis pi-
culu evadent Et ruperunt vis-
cera mris sue synagoge pphe-
tas psequendo Item qr a foris erat
pulcri s; intus veneno pleni
dic go progenies viparum . i . ve-
nenosi filij venenosorum prim
i . xxiij . Implete mensuram pa-
trum vrorum Quis demonstra-
bit efficacit[er] vob' non penite-
tib) fugere ventura ira puni-
cionis et ne q.d. nullus n[i] vt
pniam faciat ideo infert faci-
te ergo dignu fructu pnie
Vel sic quis demonstrabit 2c
q . d . quo potitis evadere seve-
ritatem futuri iudicij Sz ne ig-
norantia vos excuset ego de-
monstrabo vob' facite go vb'

dignos 2c. Hic subdit amonicio
in quo sunt duo primo docet
nos tre humilitatem 2 s[m] ad con-
digna satisffactionem s[o] cavere
psupcionis elacionem ibi ne velitis
dice Iudo go more piti medici
primo ondit morbu cu dt pro-
genies viparum s[o] detegit pi-
culu dt Quis demonstrabit vob
tcio apponit remediu cu addit
Facite dignos fructus pnie . i .
pniam dignam fructifera faci-
te ergo no destruite vt co-
tinuet diuturnitas quia neo
mittens manu sua ad aratrum
2 aspiciens retro 2c. luc xj.
No fructifera vt informet ca-
ritas quia sine caritate no pdest
ad fructu glorie ideo . j . Cor svlt
Omnia vra in caritate fiant
digna vt mensurati equitas
quis s[m] qualitatem 2 quititem
delicti dt Apok' . xviij . quantu
glorificauit se 2c Compat at
pnitens arbori cuius radix co-
tricio . frondes confessio . flores
sca deuocio . fructus bona opa
hinor gre infusio Et ne ve-
litis No hic monet cavere p-
supcionem vbi ponit primo mo-
nicionem dt go 2 ne velitis dice
iactando int[er] vos glificando
patrem hemus abraham de eius
iusticia confitendo 2 ex hoc vos
iustos reputando . si estis mali
Crisos super pdicat dicturi eis

erant Jo. viii. nos patrem habemus
abraham contra iustitiarios presumptuosos pu-
tantes se iustos esse H etiam e
glorificatio aliquorum religiosorum
qui gloriantur de bonitate funda-
torum quibus dicitur dici si filii abrahe
estis opera abrahe facite H etiam
est glorificatio quorundam nobili-
um miserorum ozee ix. Gloria eorum
a partu ab utero et a conceptu quid
prodest eis Cassiodorus quia mores
sordidant generacio clara vilis quia
mores adornat Nam aurum
de terra nascitur et non est terra tamen
quidem eligitur terra contempnitur
Melius est de vili genere clarum fieri
quam de claro genere contemptibile
nasci melius est ut in te glo-
rientur patres quam tu in filium
tuum quia uti tu in parentibus glorieris
malo tibi pater si consites dummodo
tu sis ei tade similis volcanique
arma capesses Quam te consite
similem producat achilles Dico
enim vobis nolite gloriari quia
filii estis abrahe secundum carnem
sed non secundum imitacionem que est
melior filiacio Quoniam potens
est deus de lapidibus istis secundum
Gregorium et Bedam i. gentilibus qui
ydolis lapideis serviebant
suscitare filios abrahe s. per
imitacionem fidei Gregorius nimirum
de lapidibus filii abrahe suscitati
sunt qui corda gentilium conuertuntur

dura in abrahe semine i. in christo
crediderunt et eius filii facti sunt
cuius semini uniuntur Galat. iii. Si
autem vos christi ergo semen abrahe estis
secundum promissionem heredes Et dicitur
hic ondisse xii. lapides quos
tulit Josue de yordane per quos
gentiles signati tracti de fidelibus
errorum et ydolatrie secundum hyl. de la-
pidibus istis i. de iudeis duris
per infidelitates suscitare sunt a per fide
Unde non est gloriandum in carne
sed in fide secundum Crisostomum Et quidam
inquid matheus putant hoc
dictum de gentibus ego aliter intelligo
Sic ne estimetis quia si vos peritis
sine filiis faciatis patriarcham
deo enim possibile est de lapidi-
bus homines facere et consortes
duxit quia a principio ita factum est.
Iam enim securis H post increpacionem
et admonicionem subdit comminans
et primo de presenti periculo secundo de
futuro supplicio ibi omnis ergo arbor
Dicit ergo ita dixi facite s. in penite-
ntia dignos fructus penitentie iam
enim securis ad radicem arboris
posita est Uno modo securis i. christus
arbor iudaicus populus variis cap-
tiuitatibus percussus sed spes aliqua
radix remanebat ad resurgen-
dum per pacem autem communissimum
in christum radicitus est percussus per
ulticam captiuitatem factam a ty-
to et vespesiano securis ergo i.
christus qui constat ex naturis

hu̅anitatis quia tentus fuit et
fro diuitatis quo ferunt po-
sita est quia adhuc p̄ p̄maz
expectat/ reliquias ad radice̅
arboris · i · fine ꝑp̄li iudaici vt/
nolentes crede̅ de tra vinc̄tu
aufferat Jo̅ infert/ omnis ergo
arbor ꝛc̄ Alio mo̅ arbor · i ·
genus hu̅anu̅ cuius rami a
lij caduci vt/ marcidi incen
dio apti Alij virides ꝛ hor
quida̅ infructuosi vt ypo
crite spem sanitatis ptendentes
s̄ no̅ rem hn̄tes quidam fr̄-
tuosi vt catholici Secundus fuia
extremi iudicij arbor ista in
ramis peutit̄ cu̅ mali ptrcali
lit tollunt̄ s̄ radicitus peutiet̄ cu̅
gn̄e homi succidet̄ s̄ succes
sionis horum nescimus s̄z
extremi iudicij Tercio modo
arbor homo radix vita securis
sunt mortis succisio mors nox
ꝛ dies quasi duo cesares vite
ꝛ cuius est arbori quia vbi
ceciderit siue ad austrum parady-
si siue ad aquilonem inferni ibi erit
Eccl xj · naturaliter cadit arbor ad
ptem q̄ magis inclinat ea
rami ꝛ fructus sic homo cadit v̄
magis inclinat̄ suo p affectio-
nes ꝛ opa Jo̅ infert omne q̄
arbor sine p̄sonarum acceptio
siue accusatorum allegatione
siue aliarum excusacione que
no̅ fac̄ fructu̅ bonum districto-
ru̅ examine quia no̅ solum
que non fac̄ fructum s̄ que no̅
fac̄ fructu̅ operacionis merito
rie excidet̄ in morte ꝛ in ignem
mittet̄ post mortem s̄z in ignem
gehenne vel excidet̄ a celo q̄
tu̅ ad pena̅ dampni ꝛ in ignem
mittet̄ in inferno q̄ntum ad pena̅
sensus Johis xv Omnem pal
mitem non ferentem in me fru-
ctum ꝛc̄ arbor ergo dampna-
bilis homo siue fructus ma
los faciat vt heticus luxurio-
sus siue fructu careat vt ocio
sus fructus bonos non pareat
vt ypocrita siue fictus Ego quidem
baptizo hic post increpacionem
culpe admonicionem penitencie commi-
nacionem pene subdit̄ instru-
ctio in fide instruunt ante p̄
tione vel i̅ᵇ advent⁹ p̄ᵃ
sim ꝛᵒ ꝛ¹ ibi Cuius venti
labrum in manu · pᵐ adventu
se commendat explicat ꝑpo
sui deficientis a xᵒ tangens
defectum triplicem p̄mo de fecto
ris in officio · 2ᵒ infinitatis
impotencia ibi / Qui autem
post me 3ᵒ indignitatis
qui ibi cuius no̅ sum dignus
Extra ponit tres magnifice
tias xp̄i p̄mo in potencia
ibi Qui post me 2ᵒ i gra
ibi Cuius no̅ sum dignus

3o in efficacia ubi ipse baptiza
uit prima quantum ad personam
vnccat 2a quantum ad naturam assumptam
3a quantum ad officium excellenciam
Dicit ergo q. d. ve qui non facit
fructum bonum excidetur et in ignem
mittetur et hoc non auctoritate mea
sed illius quem precedo Ego autem
baptizo etc. Augustinus ait cõtinuat
Cogitacionibus incipit illis quod
iohannes esset xpc qui sic cõmina
batur Rndit ego quidem bapti
zo vos in aqua tantum non in
spiritu in penitenciam .i. docens vos
penitere non potens vos a
ꝑtis absolue Explicat quod baptismum
suum officium quia bapti
zo modo quia in aqua fri
gida quia in penitenciam Veni
ent post me venturus est ad
predicandum ad baptizandum ad mo
nendum forcior me est quia
ille homo et deus ego homo
purus ille dominus ego seruus ille im
perator ego miles Rabanus
fortis est iohannes qui spiritum sanctum dig
nus est habere forcior qui eun
dem potest dare fortis qui regnum
num celorum predicat forcior qui donat
fortis qui baptizat in peccato
rum confessione forcior qui in eorum
remissione forcior est xpc.
et ipso demonis luc. xi. Cum autem
forcior illo superuenerit etc. etc.
homnis Iere. xx. forcior me fu

isti in ita etc. prisort ut h
primum ad prosternendum 2m ad
cõtinendum 3m ad excellendum
Ideo addit cuius non sum dig
nus calciamenta solue vel por-
tare vel portare mt. 3o luc. 3o
Ioh. 1o scribit Cuius non
sum dignus corrigiam calcia
menti solue potuit autem
iohannes baptista utrumque dicere vel
diuerso vel eodem tempore ut hic euan
gelista aliud alius assumeret
omnes verum narrauerunt Expo
nunt hoc et literaliter et mistice litteraliter
sic Cuius non sum dignus etc.
q. d. non sum dignus etc. seruire
ei nec in infimo seruicio vel minis
terio ut est portare calciamenta
nec eciam aliqua creatura digna
est nisi per graciam assumatur
vel non sum dignus mearum
putatione vel secundum vulgare
non sum dignus discalciare ipsum
Mistice expositores exponunt primo
ut intelligatur per calciamentum hu
manitatis per pedes deitas per
corrigiam vnio deitatis et
humanitatis secundum illud Gregorii
Venit ad nos calciata diui
nitas et est sensus non sum
dignus explicare modum vnio
nis nature diuine et humane in
xpo ps. lxi. generacionem eius quis

enucleabit Alio mo sic cum no
sim dignus calciamta .i. p
dicacom nominis eius portare
p mundum dignus erat i mito s
h non habebat i officio s a
pto habuerit vel h dr quia
nullus digni ds se reputare
tam digno officio tamodo sr
Cuius no sim dignus calci rc
.i. discalciare eum i sponsi nom
usurpare m quia non sum
sponsus eccie s sponsi pcsor
Tangit hic hystoriam legis sm
qm mos erat si quis eam
que s' cpetet in vxorem ac
cipe vellet ille et calciamenti
solueret qui ad hanc sponsus
iure pinquitatis accedet s
com deute. xxv dr q mulier
discalciabat eum i spuebat in
faciem eius Item contra Ruth
vlt Mos erat int pinquos
cisitl' vt qm alt' alti cedebat
discalciabat se i dabat alti cal
ciamta s aut mulier int
pollebat vir aut no si non
tunc ipse discalciebat se vt dr
ruth vlt Dr sic aut cum ali
volens ca ducte erat psens
i tunc ipse discalciabat illum
vt h hic aut absens i tunc
ipa mulier discalciabat eum
vt dr deuto xxv Ipse baptiza
bat ipse disptie distctiue bapti
zabit nos i aptis scificabit

in spu i igni .i. i spu sco qui
est ignis Tren j. De excelso
misit ignem in ossibus meis
vt erudiret me vel i spu sco
in pnti i igne purgatorii i
futuro Et quid post baptism
contrahat j. Cor iii. Saluus erit
sic tm p igne qi vel in spu sco
s. scificati in baptism sie sccp
i igni dilacoms tribulacoms de
quo ps Igne examinasti igne
pdicacoms de quo ps Ignitum
eloquium tuum Est enim triplex
baptism flumis in aqua fla
mis in pnia sanguinis in
mrio Cuius ventilabrum hic
instruit in fide si ad ventu
quantum ad triplex iudicium p
discrecoms scdo examinacois
ibi Et congregabit dr go cum
ventilabrum .i. discrecio iudicii
est enim instrumentum quo g
na sepantur a paleis venti
lando i manu .i. ptate eius
Joh v. Pr omne iudicium dedt
filio i pmundabit aream sua
in qua nc g na paleis sut
admixta .i. boni malis Dn
mo mundat dissinedo inito
non nuo s tunc in mio et
inito Joh xvii. Exibunt ange
li i sepabunt malos in medio
iustorum Area sm papiam a ca
dendo dr quia debz esse rasa

p plantacem vel ab incidendo qr
d; esse arida Dic ecclia esse ab
rasa p equalitem iustie z aide
p(er)tutes abstinencie Et congrega
bit triticu modo plurib; locis .i.
electos qui ad modu tritici sunt
intius candidi p mundiciam exti
us candidi p penitenciam graues mo
rib; utiles sermonib; multipli
cabiles ciox c(on)fessione in hor
reu suu .i. in celesti habitacl(m)
paleas aut .i. malos p superbia
lenes pallidos p invidia fragi
les p maticdiam eludos p auaricia
infructuosos p accidiam vi
les p carnalem c(on)cupiscenciam
c(om)buret igni .i. extinguibili
dup(li)r z passiue quia no ex
tinguetur q(ua)ntu vlt ignis eo(rum)
no extinguetur z active quia n(on)
extinguet .i. no occidet z c(on)buret
Ps. Mors non depascet eos etc
da(m)pnacio uestra quia palleas
acerba qr c(om)buret igni p(er)petuo
quia inextinguibili Tunc
venit ihus de galilea in iordane ad iohem h(ic)
agitur de legis latore vbi ponitur
primo legislatoris c(on)mendacio
triplex prima vite 2a doctrine .i.
Cum aut audisset ihus capto
in .i. tercio fame ibi et abiit o
primo eius ca(pitu)lo .ii. Comedit aut
vita p(ro)pt(er) sanctitatem doctina p(ro)pter
veritatem fama p(ro)pt(er) miraculorum

p(ro)batis vita vero c(on)mendatur p(ri)mo
c(on)tinuu ad op(er)a virtutum s(e)c(un)do contra
aduersarium temptacionum ca(pitu)lo
iiii. b. ibi z accedens temp
tator c(on)mendatur aut in hiis
operibus virtutum p(ri)ncipue absco
ditur triplex generalis radix viciorum
primo in humilitate que fugit
honores z appetit vilitatem
contra superbia vite S(e)c(un)do in contemp
tu mundi que fugit diuicias
z appetit paupertatem contra
concupiscencias oculorum qd notatur
in deserto in quo ductus est ca(pitu)lo
iiii. a. Tercio in mortificatio
nibus que euitat voluptates
qd notatur in ieiunio ca(pitu)lo iiii
b ibi z cum ieiunasset In prima
ostenditur primo xpi humilitas in
susceptione baptismatis s(e)c(un)dum
humanitatem s(e)c(un)do magnificatio
i declaracione deitatis ibi et ec
ce celi aperti sunt In prima ostendit
primo actus humilitatis s(e)c(un)do virtutis
effectus ibi baptizatus autem
ihus In prima ostenditur virtus p
fecte humilitatis primo c(on)tinuum
ad progressum in actu s(e)c(un)do
ad imparitabilitate actus
Iohes aut vbi ostendit humili
tas precursoris 2o c(on)stancia sal
uatoris ibi Respondens aut ihs
s(e)c(un)do instruccio de habenda humilitate

ibi tunc dimisit eu et baptiza-
bat et tunc ihus xxx annor erat
videns scdm Rabanu nullu
sacerdotez vel predicatorez debe
fieri nisi virilis etatis Venit ihs
qui non egebat qui alios sal-
uare volebat qui deus erat a ga-
lilea ad iordanem quia in nazareth
latuerat que quidem est in ga-
lilea interpretatur autem transmigratio
et ipse mirabiliter transmigrauit a
sinu patris usque ad sinum matris
a celo usque ad mundum ab aula
dei usque ad pedes serui in
yordane quia interpretatur hu-
milis descensus vel humilis descen-
sus usque ad vterum virginis vs-
que ad mandatum legis usque ad
baptismum iohis Est autem yorda-
nis fluuius qui oritur ad radi-
ces libani ex duobus fontibus
Ior et dan ad iohem dns
ad seruum imperator ad fruticem
sol ad magistrum ut baptizaretur
ab eo melior ad minorem ut non
dedignaret minorez Johes autem
prohibebat eum dicens Cepia
et mira contencio inter saluato-
rem et precursorez regem et mi-
litem ie veniebat ex magnitu-
dine humilitatis iste prohibebat
ex reuerencia maiestatis dicens
ego a te baptizari debeo quia
forcior et maior me es et tu ve-
nis ad me tu qui non indiges
Videns ihus dixit ei Sine me
baptizari a te sic enim facien-
dum nos in omnem vi Glosa per
fectam humilitatem que hic tres gra-
dus subdere se maiori non pre-
ferre pari et hec est sufficiens Item
subdere se pari non preferre pa-
ri et hoc est sufficiens Item subdere
se pari non preferre se minori et
hoc est habundans Item subdere
se minori non preferre se alicui
hec est perfecta vel scdm Rabanu
Oportet deus nos exemplum dare omnis
iusticie implendo ut distraret
neminem sine vnda baptis-
mi perfectum esse vel omnem iusti-
ciam dicitur in principio faciendo
quod deus scdm Crisostomum Vbi primo
baptizari voluit et postea do-
cuit Act primo Cepit ihs
facere et docere Et dimisit eum i
ut baptizaretur consensit qui tene-
bat eum iohes ex reuerencia pro-
hibendo sed dimisit obediendo
Baptizatus autem ihus confestim
in signum quod se exaltat humiliabi-
tur Romanos Item in signum quod bapti-
zati a xpo statim proficiunt
ad virtutes et ad dignitates sub-
leuantur celestes de carnali-
bus fiunt et spirituales ascendit
mistice de aqua Argumentum quod in
alio liquore quam in aqua non
potest fieri baptismus ascendit

ad huius festinas cum dya[lis]
ad spm devitendu ad genus
humanu liberandu Et certe apti
sunt. Hic post humilitatis ondit[ur]
magnificencia in declaracione
deitatis cui attesta[ntur] primo celu
in apcione 2o spus in columbe
spe ibi. 3 audit[ur] pr in voce ibi
3 ecce vox de gro 3 certe apti
sunt celi .i. tantu fulgur cir-
cumfulsit xpm in baptismo vt
videt[ur] celum empireum resera-
tum. 3 sm bedam fulgur i[n]te[r]
tm durauit quam diu paterna
vox audita est 3 tu ea t[er]mina-
tus est 3 hoc in signum q[uod] bap-
tizati in xpo apiet[ur] celu Et
vidit tam ihus quam Iohes spm
di descendente; non pngtam q[uia]
a primo instanti concepcionis sue
plenus fuit spu sto s[ed] descen-
dit in signo visibili Vn addit
sic columba 3 hoc triplici rone
primo ad indicandu alys q[uod]
spus scus in xpo erat plenis-
sime q[uod] notat[ur] in animali inte-
gro .s. columba Scdo ad innuendu
q[uod] in baptismo dat[ur] spus. s.
accedentibus no ficte Tercio
ad ondendu q[uod] ipe est qui p[er]
spm sm baptizat intus mu-
dando a sorde 3 remanete; sup
se .i. sup caput xpi ne vox
prius putaretur iohni fca vel
alys Ioh. i. addit[ur] manete;

quia in eo plenissime fuit
Ioh. iii. datus est spus adim-
plendum quia in xpo nichil
displicencie vs. xi. Requiescit
sup eu spus dni .3 ideo
vt hic In nob aut 3ptida-
tur dat[ur] 3script[ur] gstat[ur] 3 alys
separat[ur] 3 ecce de inuatiue ad
homines vox de celis .i. pris
celestis dicens no vt xpo in
dicet q[uod] nesciat s[ed] vt audito-
ribus proficiat. H est fi- qdr
singularis quia ipe 3 no alius
filius meus gsbalis quia de mea
sba genitus dilectus eternaliter n
in tpe adoptatus in quo michi
complacui assume[n]s humanitate
tpalit[er] quia in fine tpm incar-
natus Ps Dns dixit ad me
filius meus es hoc genui te
vel h sm q[uod] homo est filius
meus singulariter quia hic p[er]
vnionem n[on] alys p[er] adopcione
gre dilectus quia acceptus
3 manens sine displicencia
culpe cu alys nascant[ur] filii
ire In quo m[ihi] be[ne] complacui q[uia]
putarit 3 ppt gram singularis ho
minis 3 ppt gram vnionis et
ppt gram capitis h[oc] e[st] plus
pu p se s[ed] alys p[er] tpm sile vbi
Io. xvt. xvii. inter ssignuacone//
Hic queritur primo vtr[um] bap-
tismus iohis fuit sacramentum
q[uod] sic fuit sacre rei signu

s. baptismi xpi tm nullius
legis fuit sacramentum non veteris
sed tpe Johis non incepit sa
cramenta legalia sed defecerunt
Jo. xi. lex et prophe usque ad
iohannem non nove quia non
erat causa sed signum Ho Sa
cramentum autem accipit quando
ut dicitur sacramentum rei signum sic potest
dici sacramentum aut pro pro ut signum
et causa sic non potest dici sacramentum
Ad obiectum dicendum quod dicitur sacramentum
nove legis non per principalem in
stitucionem sed per redempcionem ut
disposicio redimitur ad id quod fiemus et
cuius est figuracio Ho queritur a
quo fuit institutum quod adeo
ie fuerit tamen auctoritate sit sed
Johannes dixit baptista de deo qui
misit me baptizare Contra
quod adeo instituitur dicitur dei non
hominis ut dicitur baptismus
xpi non pauli sit enim
inter eum utrumque est tradidit scilicet
enim et baptismum Ad primum dicendum
quod institucio divina est duplex
expresse per sermonem et occulta per
ministrum et hec duplex quia aut
per ministrum solius institucionis
non execucionis sic aliqua
instituit per moysen aut per
ministrum institucionis et execucionis
sic baptismum iohis instituit
deus. Et quia nominatur bap
tismus iohis non sed baptismus

pauli quo baptizavit paulus
Ho quia paulus fuit minister
et primarie institucionis quia
cessavit baptismus cum Johanne
et totalitatis que fiebat in illo
baptismo quia lavabat corpus
non animam Et baptismus in
baptismo quo baptizavit
paulus tota virtus et expressa in
stitucio ab ipso xpo Ad aliud
dicendum quod homo est minister totius
evangelii quo ad vocem et
quo ad significacionem sed non
baptismi minister quia quo
ad aquam non quo ad spiritum quia
ad ablucionem exteriorem non
interiorem Tercio queritur utrum
baptismus iohis conferebat gra
ciam quod sic et primo dicitur quod erat
in remissionem peccatorum Contra
Act. j.o Johes baptizavit a
qua vos autem baptizabimini
spiritu sancto. non post multos
hos dies Iuxta hec queritur utrum
imprimebat caracterem quia
si non remittebat culpam
nec conferebat graciam nec impri
mebat caracterem frustra videtur
fuisse et transitorius erat
ergo effectum non imprimebat
Ho ad primum dicendum quod baptismus
iohis fuit propter tria institutus
primo ad signandum baptismum
xpi et sic fuit sacramentum secundo
ad preparandum et assuefaciendum
homines ad baptismum xpi

& sic fuit sacramentale tantum ad significandum maculam baptismo christi consecratorum aquarum & contactu christi carnis quas baptizauit & sic fuit sacramentum noue legis quantum materiale initium. Illud autem ad quod institutum fuit efficiebat & non aliud ideo nec peccatum tollebat nec gratiam conferebat nec caracterem imprimebat. Ad obiectum dicendum quod erat in remissionem peccatorum non effectiue sed preparatiue quia preparabat ad baptismum christi in quo fiebat remissio peccatorum alia patet soluto. Queritur quidem utrum baptizati baptismo iohannis erant rebaptizandi baptismo quod non plus valet baptismus christi ficte accedenti quam baptismus iohannis deuote accedenti sed pueri sic ficti non erant rebaptizandi ergo nec illi. Contra hoc dicitur Ego baptizo vos & qui post me venit ipse vos baptizabit. Dico quod baptismus in nomine christi susceptus cum fide trinitatis & impositione manuum quod pollebat christi illi tales non erant rebaptizandi. Communius & verius dicitur quod tales baptizandi erant quia ipso pareret ad alium baptismum si sine illo sufficeret. Ad primum obiectum dicendum quod

non plus valet quo ad impressionem caracteris. Sed tunc venit christus ihesus vt baptizaretur. Contra christus non indigebat baptismo ergo frustra ad hoc veniebat. Dico damascenus assignat .iiij. causas. Venit inquit non purgatione indigens sed mundum faciens vt caput draconis in aqua conterat vt peccatum diluat vt veterem adam sepeliat vt sanctificet aquam vt impleat legem vt trinitatis misterium reuelet vt nemo contemnat seruus baptismum. Quidam superfluum iudicium dicunt quidam quod in baptismo christi incipit .vi. etas. Alii quod a baptismo iohannis propter illud lex & prophete vsque ad iohannem Iohannes xi. Alii quod a passione christi quando remota est cum prophetia. Alii & melius quod ab incarnatione christi aqua carni gratie computantur. Item ego a te debeo baptizari. Glosa ab originali mundari. Contra iohannes ab utero mundatus erat. Et sufficiens. Dico ab originali .i. a pena originali que est carencia visionis beate vel ab originali .i. a fomite. Secundum quod dicitur magis ac magis debilitari vel mundari in plenissimum effectum purgationis consequi. Et iohannes prohibebat videtur peccasse non conformans voluntatem suam diuine. Dico nescie-

bat Johes vt x^c diffinire
h^c velle vel ad temptandam
voluntatem Johes h^c fecit vn
ex humilitate prohibuit sed sta
tim monitione eius assensit
Item querit^r de baptismo x^i
si h incepit R^o dns bap^m
suum instituendum insinuauit in
stituendo instituit Instituere
confirmauit instituendo insinua
uit verbo et facto Joh iii Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spu sco
quando baptizatus e a Johanne
vt hic et luc iii Instituit et
verbo et facto qn baptizabat
discipuli eius auctoritate Joh iiii qn
misit discipulos ad pdicandum et
baptizandum luc x Instituendo
institutum confirmauit verbo
et facto quando de eius latere sanguis
et aqua exiuit Joh xx vbi qn
post resurrectionem misit discipulos p
dicare et baptizare marc vlt
Euntes in mundum vniuersum etc
Item baptismus x^i passio resur
rectio ascensio prima aperuit
celum queritur quo dicitur
R^o Celum d^r aperiri non proprie sed
similitudinarie quia potest esse vel
sm rem vel sdm manifestationem
R^o d^r dupliciter aperiri sm
duplicem amotionem impedi
menti vel in virtute sic p baptismum
vel in effectu sic p passionem sm
manifestationem dupliciter vel quo

ad statum sic in resurrectione vel quo
ad locum sic in ascensione Im
pedimentum quod vocabatur chiro
graphum quo ad obligationem ho
minis decretum quo ad formam
iudicis Impedimentum particula
re tollit prima mox Johannes
dat formam viuendi pdicandi et
fructificandi nam eius vita aus
tera et quo ad victum duxit et quo
ad vestimentum asperi et quo ad
locum desertum eius doctrina vera
siue de deo siue de proximo
eius ipso fructuose quia multos
vocando baptizando et iustifica
do In primo fuit exemplar re
ligiosorum secundo doctorum iii^o pla
torum si eum tunc esset pdicator
omnis ierosolima quo ad claus
trales et iudea quo ad clericos et
regio quo ad laycos venirent
confitentes peccata sua tam venialia
quam mortalia venerunt et ihus
tamen eis adsit ficandi eos et
verbo et remedio et exemplo etc.

Tunc ihus ductus est. ca. iiii

Superius commendata e
vita xpi ex humilitate que
refugit honores mundiales h
commendatur ex contemptu mundi
que refugit diuicias et ex
ex mortificatione carnis que re
fugit delicias corporales ibi et
cum ieiunasset vt dicitur est supra
contemptus autem mundi ondit^r ihc
qui iuit in desertum temptandus a
dyabolo dicit glo. luc. v. post baptismum

statim ad sufferendum quod acceptarum
spiritus sancti dyabolus acrius surgit
in nos et nos in ipsum secundum illud
Ecclesiastici ii° fili accedens ad servi-
tutem dei sta in iusticia et intimore
et prepara animam ad temptationem
etc. Item secundum crisostomum Quia qui
habent spiritum sanctum non sunt contenti
sede ociosi sed spiritus sanctus urget
eos aliquod magnum aggredi-
tur malus spiritus adversarius
Ductus est spontanee ductus est
Quod hic expulit cum spiritus Marci
primo agebatur a spiritu luc. iiii°
In ipso ondit in diuisa opera
esse trinitatis quia expulsus a
potentia patris ductus sapientia fi-
lii agebatur vero benignitate spiritus
sancti expellitur enim quibus probatio-
nes ducitur per rationes agitur per
promissiones In desertum ad lit-
teram quod est inter iherusalem et ieri-
cho ubi homo quidam incidit
in latrones luc. x. a spiritu sancto
sco non ignorante preuiam
ducente non volente consentente
sed benigne hac voluntate ut
temptaretur a dyabolo non dicit
ut dyabolus temptaret non dicit
ut dyabolus temptaret eum
quia dyabolus non temptare po-
tuit xpum nisi ipse xpus permitteret
Voluit autem temptari xpus ut
temptatorem superaret et ut at-
temptatos confortaret ut mo-

vivendi daret Sic enim faciunt
athlete qui cum discipulos suos
vincere docent certamen cum illis
exercent ut sic discipulos doce-
ant artem Et cum ieiunas-
set ieiunavit in remedium pecca-
ti quod obprobria exprobrancium
tibi ceciderunt super me et oppu-
rtunum in ieiunio in exemplum vivendi Cri-
sostomus post lauacrum non lasciuie
et ebrietati sed ieiunio intende
oportet In commendatione ieiunii Ie-
iunaverunt enim tres magni viri
in solitudine scilicet xpus de quo hic alius
in monte scilicet moyses Exo. xxx°
tercius in itinere scilicet helyas iii. Re.
xix°. Primus devicit hostem
Ioh. xvii. Secundus accepit legem Tercius pervenit ad
dei revelationem Exemplum in
primis damnis xl dierum
ieiunio in mensura ponet ut
convenienciam novi testamenti
ad vetus ondet Sic enim ieiu-
naverunt moyses et helyas ut
misterium quadragenarii on-
det vel insinuaret Est enim
signum remissionis satisfactionis
pene et consummacionis iusticie
Primum patet ex eius allocutis simul
suspectis reddit quinquagenarium
qui est annus remissionis Secundum
patet quia per transgressoribus decalogi
per quatuor evangelii

satisfactio dñi est quatuor enim
decem quadragenarium faci
unt. tamen patet quia hoc modo
solummodo decimas annum primi
tiis quorum decima est Eciam .
xlvj . dies quorum decima e
xxxvj Et ne iiij remane
ant indecimati additur iiij
quia minus non proptere addere Vel
enim superadditi soluuntur pro
principiis pro quibus sunt ieiunia
iiijor temporum propter dies Isto
modo videtur conuenientius Nam
dominus xl annis pauit filios
israel in deserto xl mensibus pub
lice predicauit in mundo xl
septimanas fuit in vtero vir
ginis quam fecit x mensibus
xl dies ieiunauit in deserto
xl horis fuit in sepulcro ad
dit autem et xl noctibus ne in
nocte comedisse putetur Item
Iste in signum quod nocte habemus
et diebus prosperitatis et noctibus
ad versitatis contra dyabolum muniendo
Postea esuriit Crisostomus ne super
mensuram ieiunans non esuri
ens manifestaret esse deus
hylarius vt dyabolo daretur occasio
temptandi Cause ergo dyabolo data
est occasio ad temptandum scilicet locus
tempus et defectus In loco consideratur
solitudine et ita sine adiu

tore In tempore aptitudinem
quia post ieiunium vita debi
lis poterat esse In esuriente in
firmitatem vita carnis poterat
inclinare Sic non sic deuicit sed
deuictus fuit videte ta tu in hac
temptatione quod primum sed desertum ie
iunium et triumphum de sertum contra
paradysum terrestre ieiunium contra
comestionem triumphus contra prostracionem
Et accedens Quoniam commenda
ta est vita christi quantum ad opera
virtutum hic quantum ad victoriam
temptacionum quia ponitur ibi
secundum triplicem accessum primus de
gula secundus de superbia tercius de
auaricia ibi Iterum assumpsit In prima
suadere voluntas quantum ad concupis
centiam In secunda ostentacio quantum ad irascibilem
In tercia error quantum ad
racionabilem tercium contra carnalem
voluptatem resistit personale
rationem ibi qui rudens dixit scriptum
est contra presumptuosam ostentacionem
opponit ostentacionis prohibicionem
ibi ait illi ihesus rursum contra
errorem deserte adorando oppo
preceptum solius dei adoracionem
ibi tunc dixit ei ihesus Vade sa
thana In prima temptacione
procedit dyabolus instruendo
quia accedit dubitando Si fi
lius dei es adulando ibi dicit
quod dicit tunc dicere est facere explo
rando ibi vt lapides et hic est
quod dicitur Et accedens sub specie hu

mana temptator .i. dyabolus qui dicitur
temptator propter officium usum et consuetudinem
quia eius ad temptandum dixit ei scilicet Christo
esurienti si filius dei es non dicit
si esuris ne confiteri diceret quasi
exprobando obiceret videretur sed bla-
diendo dignitatem credit ab eo ali-
quid extorquere dicit si filius dei
appareas ut esuriem repellas
dic ut lapides isti panes fiant Criso
Cogitavit apud se si potuit de
lapidibus panes facere vere filius
dei si autem non potuerit homo est
et rudens sapienter nec se mani-
festando sed temptatorem refel-
lendo dixit Scriptum est deutero-
nomii Non in solo pane vivit homo
scilicet corporali sed in omni verbo dei quod
procedit de ore dei etc. q. d. licet
esuriam tamen dominus potest solo sermone
esurientem sustentare quia non
in solo pane etc. Ideo non oportet
de lapidibus panes facere Vel si tu
suades de cibo corporali non de
spirituali quod melius est Ista
tria persuasio magis temptatio
quam compassio est auctoritate scripture
utitur Christus secundum Rabanum quia vult
humiliter vincere non potestate dans no-
bis exemplum ut quociens a pravis ho-
minibus aliquid patimur ad doctri-
nam potius excitemur quam ad vin-
dictam Vel aliter ut dicit Vincentius contra
ipsius confirmacionem contra hereticos Et
autem dicitur deuteronomio ad confirmacionem vel
evidenciam figure quod deus sua lex est

Mor[aliter] multociens suadet dyabolus
ut lapides .i. penitencie duricia sub
quadam specie discrecionis vertantur
in panes .i. in mollicies quasi iam
es filius dei non indiges tanta
pena de certo Sic achab vineam
naboth convertit in ortum oleicum
iii. Reg. xxi. Sic libanus convertitur
in chimel qui interpretatur mol-
lis quod fit sumptuose honore festi-
vitatis cum societatis Sic iudei
petierunt a pylatone corpus ihesu ut
maneret in cruce in die festo Tunc
assumpsit eum hic incipit temptacio
secunda scilicet de superbia ubi tria im-
plicantur de temptatore primo
instancia quia non cessat Secundo
malicia quia descensum instigat
ibi Et dixit ei si filius dei etc.
astucia quia auctoritates allegat
ibi scriptum est enim et hoc est tunc
postquam de victus est ut saltem
in probitate vinceret Assumpsit eum
dyabolus secundum Crisostomum ex paciencia
non ex potencia se permisit assu-
mi et hoc corporaliter secundum glosam
et secundum aliquos eum in brachiis
portavit secundum alios ad manum
duxit in sanctam civitatem .i. ierusalem
que dicebatur sancta respectu aliarum quibus
ydola colebantur In ea autem erat
templum et sancta sanctorum et cultus unius
dei Et statuit eum .i. collocavit
vel secundum quosdam suggessit ut
iret dominus tamen non suggestione

eum sed spiritu sancto ductus est super
pinnaculum templi fastigium summi-
tatem tecti templi Pynnul enim
dicitur superior pars rei et maxime
murorum et domorum Vnde pinnacu-
lum quod super eminet dorso positus
In palestina tecta erant plana
vbi erant sedes doctorum et a
latere quedam apodiaciones ne
quis incautus labetur vt habetur
deutronomii xxii. Vel pynaculum
dicitur de ambulatorium circa mu-
res templi vbi scribe ascen-
debant sacerdotes populo predica-
tes quod dicitur tabulatum iii R vi°
Et dixit ei vel suggerendo interius
vel loquendo exterius vocaliter si
filius dei es Ieronimus in omnibus
hiis temptationibus hoc dyabolus
agit vt intelligat si filius dei
sit Sed xpus sic responsum temperat
vt dubium relinquat cogitabat
enim dyabolus quod si descenderet per
aera volando sine lesione filius
dei esset Vnde dicit Mitte te deorsum
non ad alium ascensum sed ad descen-
sum prouocat secundum Crisostomum quia
omnes cadere optat dixit ergo
non impulit Ieronimus persuadere potest
precipitare non potest Et quia xpus
supra visus est auctoritate ideo et
ipse auctoritate assumit scripture
non vt virtutes construat sed vt
errores ingerat Scriptum est
enim quia angelis suis manda-
uit in manibus tollent te ne for-
te offendas ad lapidem pedem
tuum Ecce tria beneficia ange-
lorum que introducit dyabolus
loquens xpo tamquam infirmo
que ipse competenter conuenit membris
eius scilicet custodia diligentia et
cautela Custodia in bono ibi
angelis suis mandauit de te
Cautela a malo ibi ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum Per
affectus lapis temptationis offensi-
onem diligentia quantum ad vtrumque
ibi in manibus portant quod dicit
dyabolus mitte te deorsum
nichil mali habebis quia an-
geli custodiant te Ait illi ihe-
sus rursum Crisostomus nichil motus
in nichil indignatus sed cum
multa modestia scripturarum vo-
ce ei rursus respondit Scriptum est
enim Deutronomii vi a qua profert
omnia testimonia vt in sede le-
gis confirmet sacramenta Non
temptabis dominum deum tuum Ieronimus et
vt efficax responsio quasi dicat suggeris
vt temptem deum cum propriis pos-
sim pedibus descendere ideo
non acquiesco quia scriptum est non
temptabis dominum deum tuum Crisostomus
non dixit me dominum ne se
manifestaret dominum et est hic
argumentum quod vbi ex humana
racione vel auxilio habet homo quid

faciat non debeat dm̄ temptare
Sz vbi deficit hūana rō re-
spondet se deo non temptā-
do s3 deuote ꝯscēndo / mox
multos dya^lus eleuat in alt
vt leuius ruīnis ꝑhat / ad ac-
sum sic cornix nucem ele-
uat vt ab eo descendo fran-
gat sic sorem a t̄ra sublenat
pugil vt prostnat / ħm illd
Job xxx Eleuasti me ꝗ̄si
sup uentū ponēs elisisti me
Criso^s platos subuertit elatos
Jo^s ad t̄em se assūmi per
misit n^c tam ibi dya^o ꝯsensit vt
in t̄libȝ locis positi insistet
dya^lo Aug^s quanto in loco su-
pio͞ri quis existit tanto ī ma-
iori piclo v̄sat^r Item assūpsit
cū ēē tn^e ꝯgressus .s. ī tempta-
cōne cupiditas ꝛ auaicie vbi ī
plicant^r tria. pmo eius pacia
in h^c cp toties se temptari p
misit S^o sapiā in h^c cp sic tep
tatori resistit ibi tūc dixit
ei ihūs Tercio poten^a in hoc
cp ei ab angelis ministratū fuit
ibi tūc reliquit eū p^m glorio-
sum suum ꝑ scdm magr̄ tria
maxime paciam ī ꝯtemptan-
do ondit qua^re in temptatore.
pmo temptatoris ī pudiciā qa
victus non desistit. S^o eius in-
prudenciā quia desistens ī ar-
gumentis ad mutanda loca

se ꝯuertit ibi In monte excelsū
Sic balaam ꝛ balach Nu^m xx-
iii^o. tercio eius fallacia quia co-
cupiscibilia vana pcedȝ ibi
ꝛ ondit ei ꝛ dixit ei / Quarto
eius malicia quia ꝑ hijs abrui
intendit ibi ꝛ dix^t ei ꝛ h^c est
q^d d^r ritem assūpsit / eū dya^lus
si non extimo tamē ex relicis
superaret. in montem excelsū
valde locus ꝯgruit tempta^oi
vt sic in deserto vbi esuries
temptauit de gula sup py-
naculū vbi kathedra doctor
de vana gloia sic in monte
Vn̄ nō vident^r h^r t̄palia tepo-
ralia temptat de auaicia sup
alta petit vel vt vn̄ dya^lus
recidit .s. de excelso in cadere
faciat Ys xiiii quo cecidisti ꝛc̄
ꝛ ond^t ei omnia regna mundi et
gl̄iam eius ond^t sensui ondit
intellectui seu sui duplici vi-
su omnia regna in modico co-
ntando vel intra de pingendo
vel in mappa mundi vel ptes m̄-
di in quibȝ sunt non ipsa pti-
cularit ondendo vel auditui q^o-
mo dnct^r vbi narrando vel
ondit intellcui quia intellig^a
plena est formis Vn̄ cum an-
gelus hēt actuale ꝯsidracom
illa similitudine potuit rp̄ntare

intellcaui x̄ Et dixit ei Hec oīa
dabo tibi · q · d · te regem faciam
non q̄ hc posset s̄ arrogat
et mendacit loquebatur Johis
viij Ipe mendax ē ꝛ pr eius
s · mendacij Si cadenti tanq̄
inferior adoraueris me tanq̄
superiorem Sic dyabolus cultum
diuinum nititur vsurpare Vn
abimelech appetiuit vel appe-
ciit deo similis fieri ysa · xiiij
ꝛ bndicat̄ si cadens quatinus
ipm sine tamen dyabolus adoratur
Et est notandum q̄ consideremus me-
dium huius temptacionis temptacio
est auaricie cum dicitur Hec oīa
dabo tibi Et finē temptacionis
est ydolatrie ꝛ hui iniquitatis quia
auaricia est ydolorum seruitus Ephes
v · tunc dixit ei ihc subditur
vudentis x̄ sapia primo in
repulsa malicie · scdo i rone re-
pulse ibi scriptum est enim et
hc est tunc · s · ad cultum dya-
bolicum ꝛ iniuria diuinam in-
uitauit dixit ei ihus Vade
sathanas · l · recede a me qr
ad rōsaim es vitare hc aut qui
cum indignacione q̄ uo inpre-
dentibus temptacionibus fecit vt
disceremus illius exemplo in
iniurias nras equanter sustinē
di aut iniurias nec vsq̄ ad
auditum sufferre Scriptum ē enim

De vt̄ · vi · dnm · in quo potencia
que appropriatur patri · deum · i quo
sapiencia que appropriatur filio tuum
in quo voluntas que volun-
tas que appropriatur spiritui sancto
adorabis Ita mrā lꝫ timebis
ꝛ illi soli quo ad vnitatem es-
sencie seruies deuote ꝛ si nō
de scō vel adorabis intime fide
spe caritate ꝛ seruies extīus
illi soli scꝫ seruitute latrie ꝛ sic
finitur triplex congressus in quo
adhuc expectamus milicia xpiana
contra que debemus oppone sa-
tum triangulum · s · ieiunium con-
gula orom contra superbiam eleo-
smam contra auariciam tunc reliquid
eum temptator ecce post temptaciones
humanitatis triumphus deitatis ·
Sic xpus in singulis actibus
ꝛ uerus deus ꝛ verus homo on-
ditur In primo carnali generacionis
humanitas tunc dicitur filij dauid
filij abraham In nō generacionis
deitas ondit tunc dicitur q̄ enim i
ea natum est In adoracione ma-
gorum excellencia deitas In fuga
i egyptum infirmitas humanitatis
In baptismo humanitas In no-
minacione celorum intemptu cuide
resurrexit humanitas In ministerio
angelorum diuinitas cum dicit beng-
nitas humanitatis tunc fit ma-
cula maiestas ditatis i suf-

seneta passionis superantis in
gloria resurrectionis diuinitas tunc
ergo post contemptum mundi quia
ductus est in desertum post mace-
racionem carnis quia cum ieiunas-
set post supplicacionem hostie quia
accedens temptator reliquid
eum dyabolus tamquam confusus
ex diuino triumpho tamquam alienus
a diuino consorcio tamquam exclusus a
dei regno reliquid dyabolus
scilicet lucifer et hic ad tempus usque
ad diem passionis tunc per in-
deos pugnaturus putans eum
timore mortis terreri in quo in-
struimur ad cautelam quia licet
aliquam temptacionem superemus
quia scilicet dyabolum parati ad pug-
nam inveniemus Et ecce ange-
li boni accesserunt non adiutorium
sed in ministerium unde subdit et mi-
nistrabant ei Crisostomus quomodo ministra-
bant scimus in quibus autem nes-
cimus Daniel vii° Et ministra-
bant ei. Hic queritur de ordine
temptacionum istarum et ego me-
dia sed nichil ponitur 3ª secundum
lucam et eg° alia dicit Rabanus
Omnia hec corporeis esse completa
non mirum si se permisit transferri
si sic accepit assumpta qui se per-
misit crucifigi luce narrat secundum
ordinem rei geste Mt secundum cor-
rudenciam temptacionis primo
homini facte quia primum hominem

temptauit de gula primo cum dixit
Cur precepit nobis deus ne comederetis
2° de vana gloria cum subdit et
eritis sicut dii 3° de auaricia cum
addit scientes bonum et malum
In hiis in quibus dyabolus vicit
primum hominem voluit Christus temp-
tare et vincendo diminuere in-
iuriam hominis Sed contra Augustinus de
concordia quatuor ewangelistarum
dicit quod incertum est que fuit prima
temptacio scilicet de superbia an de a-
uaricia quomodo ergo Rabanus
assignat alterum Dico incertum dicit quia
non expressit in scriptura sed ex or-
dine locorum potest cognosci Et Non-
dum quorum prima temptacio
facta est in deserto iuxta fontem
cuius aquam sanauit helyzeus
secunda in monte deserti appropinquan-
do ad urbem prima de gula secunda
de aualicia 3ª de superbia Utrum
autem omnes facte sunt una die vel di-
uersis non est expressum in scriptura
Et quare non fecit Christus de la-
pidibus panes Dico primo ut
dyabolo eius diuinitas lateret quia
si cognouissent numquam dominum
glorie crucifixissent Cor. ii. Secundo
ut magis plus humilitatem et sapienciam
magis quam per potestatem nos in-
struere doceret Tercio ut nichil facia-
mus ad imperium dyaboli et si
bonum est quod suggerit iiii° contra
eum caueamus Item angelis

sius mandauit Beda q bene d
de corpore dyabo9 male i tellext
de capite yd Glo exponit de
xpo In manib tollent te ne
pedes ei9 .i. apli offendent
ad lapide .i. ad legem scriptam
in lapide Ho male .i. simple
ne quia male intellexit d
xpo quia indigente auxilio a
gelico i illa ptem subticet q
qua notat ei9 victoria s aspi
dem z basiliscu Cum aut audis
s omnia commendacione xpi vite
h subdit commendacio doctrine q
ponit duplex pmo pme ho
nestie ibi Ambulans aut ihc
iuxta doctrina pme est inderli
nando malu doctrina iuste in
operando bo ibi In pma tangit
pdicandi ordinem scdo pdicac
materia ibi Exinde cepit ihs tr
ordine de tenet pmo tpus 2o
cessante pdicacone Johis ibi
Recessit in galilea ubi ponit
pmo deserto loci educacionis
2o advent9 in loca pphie p
nunciacionis ibi venit et ibi 3o
significat locu 2o confirmat pphe
testimoniu ut adimpleret q dictu
est p. Notand q mt z lucas p
mittunt ea que facta sunt int baptis
x z temptacionem ideo q rest ...
qualit post reuisionem x de de

sto demostrat9 est a Johe bapta
Ecce agnus dei zc Et tunc secuti
sunt xpm Andreas z alius dis
cipulus z petr9 venit ad eum
z qualit in crastino invenit
phylippu nathanelez ad duxit
Jo .i. quib vocatis misit in
galilea z anno revoluto aqm
mutauit in vinu Johis scdo
et revoluto itm ano iuit in
capharnau cu matre z ihs
discipulis In pascha sequenti
iuit in ierlm z eiecit vendentes
z ementes de templo Reman
sit aut aliqntulu tunc i iudea
z baptizabat discipulos suos
no ipse Joh. iii. et Johannes
baptizabat i ermo z tunc in
iudebat discipuli Johis discl
ihu tunc cessauit dns aliqntulu
z mansit in iudea vsq ad na
... z tunc capt9 z incarcerat9
est Johes q narrauerit discli
Johis ihu Tunc ihs rediens
in galileam pdicauit i synago
gis a parte sua 1o ps Opus do
sup me z voluerit eu sacerdotes
pcipitare z iuit in capharna
um z in via vocauit petru
z socios Luc v. Tercio venit
vos bonos sic hic z sic fuit
triplex vocacio pma i cognicioe
z familiaritate Joh. 1o ... dis

riplicem vt hic et marcus dicit
pmittens multa Cum autem au-
disset ihesus s. a discipulis iohannis
vel a fama ppli que cito vo-
latur et loquitur de ore hominum quod
nichil illum latebat Hebr. iiij.
Nuda omnia et quod iohannes traditus
esset quod fuit prima die maij.
post pasca anno xxxj° domini
concussus est imminente pasca
sequente Recessit autem a iudea in-
diantibus phariseis quia ma-
ior iohanne fiebat quia ementes
et vendentes eiecit Recessit in
galileam secundum Criso. secessit
non timens mortem sed ut
passionem suam oportuno tempore
reservaret et fugiendi persecu-
nobis exemplum daret vt propheciam
impleret vt dicetur Ut autem pres-
sendi spiritualiter doceret Ita seces-
sit in galileam supra et ve-
in nazareth vt habetur Luc
iiij° et relicta ciuitate nazareth
ipse enim testimonium perhibuit quod
nemo propheta sine honore nisi
in patria sua Joh v. Venit et
habitauit in capharnaum duo sunt
galilee vna iudeorum in qua est
nazareth vbi secessit et mansit
ihesus altera gencium quam parte
dedit salomon regi tyri qui
posuit ibi gentes quam terram vo-
cauit chabul. iij. R. ix. et ibi erat

capharnaum maritima scilicet
iuxta mare syrium. i. iuxta
stagnum genazareth caphar-
naum dico sitam in finibus za-
bulon et neptalym isti fuerunt
duo filij iacob a quibus nominate
sunt regiones quas inhabita-
uerunt in quarum confinio erat
capharnaum et neptalym
in galilea gencium et in parte da-
ta zabulon in galilea
iudeorum et in confinio illo cepit
dominus predicare vt iudei et gen-
tiles confluerent ad predicacionem
suam in quo ostendebat quod ad
redempcionem venerat gencium et
iudeorum et ad implendum hic sub-
dit prophetic testimonium vbi nominantur
terre possessores ipsius quia terra sabulon
possessionis sitis quod via maris
possiderunt et plus gencium
qui ambulabant dicit ergo vt adim-
pleretur hic vt tenetur consecutiue no-
taliter quod dictum est per ysaiam prophetam
dicentem euentum huius rei pre-
uidentem ys. ix. Terra zablon
et terra neptalym quia terra illa
erat in sorte duarum tribuum et erat
continua maris galilee vnde sub-
dit via maris. i. iuxta mare
tiberiadis. i. vltra mare iordanis non
exeuntem in ierusalem que terra supra
est galilee. i. in galilea gencium
supra quod dicit ipse primo tempore scilicet
predicacionis christi alleuiata est

ab omi peccato et nouissimo cõ-
summata est cõpletum ad obstinacionem
iudeorum in errore permanencium
qui ambulabant in tenebris vi-
dit lucem magnam hic tangit du-
plicem cecitatem primo iudeorum / secundo gen-
tilium ibi et sedentibus in regione
umbre mortis lux orta est eis
et implicatur quia duplex differen-
cia inter iudeos prima quia iudei sub
scripta lege gentiles sine lege
ideo illi dicuntur populus qui est col-
lectio plurium sub uno iure vin-
culum isti non Ro. iii. quid est
amplius iudeo multum per omnem
modum primum quia cre-
dita sunt Secunda quia illi ambulabant
per obseruanciam carnalem legis.
Isti sedebant (volebant) (per infirmitatem) per inficacionem infi-
delitatis Luc. xviii. Cecus
sedebat viam quia illi in tene-
bris propter peccata luce legis obum-
bracia sic corpus aerem Isti in
umbra mortis propter ydolatriam
propter maiorem propinquitatem ad mor-
tem gehenne umbra enim pu-
trefacit et mortificat vegetabi-
lia que lux et calor conseruat
Quarta quia illis lux est visa
istis orta quia apud iudeos
erat cognicio dei sed non vide-
bant impedientibus tenebris
peccatorum apud gentiles vero
non erat Ideo dicitur orta est eis
Ista lux fuit christus persona vita

et doctrina de qua Iohannis primo
Erat lux vera et cetera generaliter in hac
prophecia notantur duo scilicet miseria hu-
mana et misericordia diuina Miseria
hominis duplex quia ambu-
labat et sedebat ambulabat
in tenebris ignorancie psalmus nes-
cierunt neque intellexerunt in te-
nebris ambulabant scilicet culpe.
Ro. xiii. Abiciamus opera tene-
brarum id est pene Mt. xxii. Liga-
tis manibus et pedibus primo du-
cunt ad sordes secundo ad tenebras Am-
bulabat ergo in tenebris sed se-
debat in regione umbre mor-
tis que est triplex prima mun-
dus propter minimam destruccionem
quia transit mundus Unde sap. v.
Transierunt omnia illa secunda corpus
propter desolacionem continuam Sap.
ii. umbre transitus est tempus
nostrum tercia lymbus propter continu-
am resolucionem Iob x. Antequam
vadam et non reuertar ad ter-
ram tenebrosam Sequitur
misericordia dei duplex in uisu et ortu
lucis Vidit lucem magnam
scilicet quia preciosa christi in con-
uersacione Sap. vii. Splendor
est lucis eterne candor vel sple-
dor est lux incorrupta quia
doctrina christi in predicacione
Iohannis xii. Ambulate dum
lucem habetis ut non tenebre
vos comprehendant quia personam

xpi in miraculorum operatione Joh x.
Amen amen dico vobis quamdiu
sum in mundo lux sum mundi
Secunda est ista sub triplici conditione
quia nova s. in duplici natura
sine precedenti similitudine hester
viii. Judeis nova lux quia
vera s. in doctrina sine aliqua de-
ceptione Joh viii. Ego sum lux
mundi qui sequitur me non am-
bulat in tenebris quia magna
s. in potentia sive operatione
Joh. i. lux in tenebris lucet
de hiis luc. i. Visitavit nos
oriens ex alto etc. Ex tunc cepit ihesus
i. postquam baptizatus est vir-
tus monstrata est in eo plenitudo gratie per
trinitatis testimonium postquam temp-
tatus est monstratur in eo status
de vite per victoriam temptationum
postquam a iohanne testificatus ubi
monstratur certitudo idoneitatis
ad predicandum postquam Jo. traditus
ubi significatur quod desinente lege inci-
pit evangelium sicut sol sequitur auro-
ram Cepit ihesus predicari et
dicere Agite non tamen dixit contra
loquentes qui dicunt et non faciunt
Johannis xxiii. Non tamen proponit
quod differenti non omittere contra
negligentes sed agite penitentiam
que medicina ad sanandum mor-
bum quod dimittitur in eundum
bellum quod clavis ad reserandum

celum ideo subdit appropinqua-
bit enim regnum celorum sicut enim e-
longatur salus propter peccatum ita ap-
propinquavit per penitentiam ambulans
autem ihesus posita doctrina prime
subditur doctrina perfectionis sive
iustitie ubi ponitur primo disci-
pulorum vocatio qui sunt capaces
doctrine perfectionis secundo personalis
christi predicatio in synagogis ibi.
circuibat ihesus totam terram ga.
Vocatio apostolorum duplex ponitur
primo petri et andree tangitur
2o Johannis et iacobi ibi in relin-
quendo sua 2o perfecte relinquendo
sua et suos In prima ponitur
primo vocatio duorum 2o obedientia
vocatorum ibi et illi continuo de-
notatur s. xpo dicitur circa s. in
ambulavit quod vidit quod vocavit
In prima vide laborem in sua
amore in tanta dignatione dicitur
quoniam ambulans ihesus sine ex-
pensis usque ad esuriem Joh xxi.
Ibat ihesus per civitates et sine equis
ad lassitudinem Joh iiii. Ihesus
fatigatus ex itinere et reta et sic
hiis et pompis usque ad ministe-
rium luc. xxii. Ego in medio
vestrum etc. Juxta mare galilee
Dulces aquas habet iuxta
consuetudinem hebreorum qui
omnes congregationes aquarum vo-
cant maria et sic quoque nomina
huius maris dicitur enim mare ga-

lilee a circumstante regione mare
tyberiadis a circumstante civitate
stagnum genezareth ex proprietate
auram generans lotus salinarum
propter puteos unde sal trahebatur lacus
genazareth Joh. xiii. hic latus ut
dicit beda .xl. stadiis in lon
gitudine et xl. in latitudine ex
tenditur. Vidit duos fratres non
tam corporaliter quam spiritualiter
Criso. magis ad corda quam
ad facies respiciens symonem
qui vocatur petrus quem sic
cognominatus quia non fuit im
positum hoc nomen petrus dubium
vel Joh. xvi. quando professus
est dei filium et tunc dictum est ei
tu es petrus vel in electione
ubi dicitur et imposuit symoni
nomen petrus Mt. iii. Luc. vi.
symonem quem cognominavit
petrum vel hoc fuit et v. i. quem
andreas duxit ad ihesum et
post dictum est io. i. fuit sibi hoc
nomen promissum Mt. iii. fuit
ei impositum Jo. xvii. fuit confir
matum et est nomen hoc petrus
latinum et grecum cephas he
braycum et andream fratrem eius
mox. symon obediens pe
trus symon cognoscens An
dreas virilis constans ergo
obediens magis secundum dictum per A
nimalis tuus intellectus sed
virilitas corporis utrumque ser

secundum i. dicitur ioh. v. Cum fecit et docu
erit etc. Sine obediencia ergo
nullus intrat ad christum sine su
pra nullus continuat nullus
consumat mittentes rethe in
mare ad piscandum et capiendum uic
tum Vnde sequitur Erant enim pis
catores electi sunt secundum Criso. quia
erant future dignitatis gratiam sui
officii ope prophetantes Et
ait illis ecce vocatis et vere non
est contempnendum ubi tantus do
minus qui ait Venite post me
non est timendum ubi ihesus qui
ait post me non est pigritan
dum ubi tantus est fructus Et fa
ciam vos fieri loquar per se
dicens faciam quod d. non estis
ex nobis nisi frustra doctor labo
rat nisi deus faciat ut profi
ciat hic fieri dicitur non esse innuens
quod homo debet laborare quod
sciat predicare Et piscatores
hominum non prehendare non deci
mare sed animas Abacuk i. facies
homines quasi pisces maris secundum
Remigium Set quare piscatores eli
git Vnde Remigius piscatores
illiterati mittitur ad predicandum ne
fides credencium non virtute
dei sed in eloquencia hominum puta
retur sine doctrina At illi Ecce
obediencia vocatorum commendatur quia
propter At illi continuo quia inte

integra ibi relictis rethibus et
navi. quia certa ibi securitas
enim pm pfectu sm pfectam
tam pfectissim s; quid relinquunt
recia Crisos in hr docuerunt
nos apli q nemo pt trena
posside z pfte ad celestia ppe-
rare aer mt celum ztrra ise-
cutus ondit q inter celestia z
trena nulla pt esse quiccio ce
lestia quia spualia z levia s.
sum ducit trena quia pon-
derosa zgnia addeorsum depo
nut s; none postea resipserunt
ygo non pfte reliquerunt Iohis
ultimo adquod glo. pfcti o-
bediencia quia z si postea
resupsit non ex ppetate vel
amore vel cupiditate epnalite
resipserunt vite epnalis qo
sunt de quibus fit h mencio
mare rea navis z piscatores
mare mund ppt instabilitez qa
visit mund zc nomat mare ga
lilee que inpta rota ppt vo
lubilitate ppt falsitatez quia
no est a pricipio q videtur
bom in ea et d mare tyberia
dis que inptat visio ppt
vanitates sm d est pmo Vani
tas vanitatis sic d stagnu gene
zareth .i. gnans amas vani
tas vanis e cupiditas que
diusificat sm diusitatez na
ium dispositam Adluz em sunt
naves viatorum raptorum sive
piscatorum Dit cupiditas ten-
dit ad lucrum qdam p mercatio-
nes queda p rapinas queda
p depdaciones quedam p fu
tigaciones. diusarum artium ps
ystricte. ps. contes naves
tharsis maxime qui malas
faciut societates Ezo paralip
xxviii Quia habuisti fedus
cum ocozia p cussit dns stdis
destructo z ubi latus ps xx.
Ululate naves maris ex va
terijs gbustio ix .xij. d q
iudas portu cu navibus succen
dit .i. mund cu omnibus cupis-
cencijs sue Vecta sut artes et
scie lucrative mundi magnuvie
the vsua dyaboli leges insti
niani pphia galiem Sunt
em ta rerum gna in vniuso
sut em quedam veniacla q
ad portandum paleas .i. devias
mundi. h sut avarorum Iob xu
viii. inmisit in rethe pede
suu .s. avarus tenebut plata
eius. la tenatia queda ad
capiendas aves .i. seculi
dignitates h ambiciosorum seu
laicus facti estis speculator
z sit expansum si thabor
d sacdotibus Queda ad capi
endas pisces .i. carnes vo-
luptates h sut luxuriosorum

Prov. xij. Pertinuit enim ser
monibus multis piscatores scilicet
mundi amatores Et procedens
Hic est secunda vocatio et pertinet dividi
sic procedens dicitur ergo Et pro
cedens inde alios scilicet illo ad
alium vidit duos fratres scilicet
apostolos. duos enim vocat et du
os destinat Luc. x. Primo propter
duos populos convertendos iudeorum
et gentium 2o propter salutem con
servandam corporis et anime 3o propter
duplex mandatum dei implendum
4o propter securitatis custodie et
emolimentum societatis Eccl. iiij.
Melius est esse duos quam unum
5o propter testimonium veritatis Deut.
xix. In ore duorum etc. Iacobum
Zebedei ex quo visu loquendi
et Iohannem fratrem Iacobi interpretatur
luctator Iohannes gratia bona fratern
itas laute conferre nam plura
sit supplantator vitiorum progenitura
plantator virtutum In navi cum
Zebedeo patre eorum qui tamquam
senex tenebat remigium reficien
tes retia sua. Criso. componen
tes vel reparantes quod maxime
est paupertatis indicium vetera com
ponebant quia nova unde
emerent non habebant Et vocavit
eos Hic subditur istius promis
sio sic procedentibus scilicet faciam
vos fieri piscatores hominum et forte hoc
est dictum primus ut in sequentibus
intelligetur Item primi ullum
sequendi exemplum habuerunt ideo
in eorum vocatione debuit addi
motivum illis quod primum isti exemplum per
modum vocationis habuerunt Illi
autem statim relictis retibus
et patre imperfecto additur et navi
in quibus tamen sufficientiam quem
relinquere debuit discipulus
Christi actus carnales quia per re
tia alias pro negotia res temporales
que privant parentes carnales
qui per patrem ergo intelligentibus actu
peccati In navi possessio mundi
In patre affectio consanguinei
potest intelligi Gen. xij. Egredere
de terra tua etc. Et sic secuti
sunt eum Criso. Sciebat quam
pretiosa est anima quam gratia
cupiunt enim salus ipsius contra
mercedes hominum edificare men
tes Eccl. xxiij. Gloria magna
est sequi dominum etc. Et circuibat
Ihesus post apostolorum vocationem
hic subditur predicatio Christi per
sonalis et introducitur primo ut
doctor quia docens 2o ut pre
dicator quia predicans 3o ut
medicus quia sana sanans
doctor virtutum predicator primo
unum medicus languorum dicit
ergo Et circuibat Ihesus totam
Galileam in qua ostenditur eius
sollicitudo Raban. exemplo suo
salvator doctores suos instituit

qm sollicite qm studiosi qm be
nigni esse debent qui vbu vi
te aliis ministrant Circuibat ergo c
ircuibat excludit pigriciam quod dicit
totam excludit psonarum accep
tione quod dicit Galileam excludit
delicata procuratione erat enim
Galilea vilis et paup provin
cia contra illos qui volunt pdicare
nisi in famosis locis et ubi bene
pcurantur et dicitur docens in syna
gogis ubi plures conveniebant
doctores Excludit doctrine suspi
cione et pdicans evangelium regni
i. quod docet venire ad regnum non
fabulas ut philosophos de quibus pe
Narraverunt fingentes fabulaciones sed
non ut lex tantum Et sanans omnem
languorem Crisostomus quantum ad pas
siones corporales Et omnem inf
irmitatem quantum ad passiones spiritu
ales ut ondatur nature conditor
utriusque vel languorem quantum ad
morbos inveteratos infirmitatem
quantum ad alios in ppulo i. in turba
paupum et minorum ergo pdica
bat diligenter quia circuibat ge
neraliter quia totam galileam
evidenter quia in synagogis uti
liter quia evangelium regni miraculose
quia sanans etc Et abiit opinio
posita commendatione Christi primo
quo ad vitam 2o quo ad doctrinam
tercio subditur eius commendatio quo ad
famam ut sic doceat nos exemplis ver
bis et miraculis commendatur ante
eius fama pro duo primo pmulti

tudinem miraculorum 2o pro sequelam
ppulorum ubi consecute sunt eum In pa
te innuit vero duas infirmitates
a Christo sanatas Infirmitas enim
aut aufert sensum sic paralisis aut
nocumentum aut ledit ab extrinseco
et hoc vel in spiritu Sic demoniaci vel
in corpore sic lunatici quorum dolor
renovatur ex impressione corporis celestis
in novilunio aut ledit ab extrinse
co aut ex qualitate ut tormentum
proprium respiciat diuturnitatem sive maiore
intensionem pro hos sufficiat v. genera
peccatum pro languidos in peccatis
consueti pro possessos tormentis mag
nis peccatis gemenati quos torquet
vermis conscientie pro lunaticos inco
stantes et fatui pro demoniacos
certa malicia peccantes et sup
bi pro paraliticos dissoluti et luxurio
si dicit 2o abiit opinio eius i. odor
bone fame in totam syriam non
tantum in ptem que largo sumpta Ra
bani dicit omnis regio ab eufrate
usque ad mare magnum comphen
dens iudeam stricte aut pro quadam
regno cuius caput est damas
cus ysa. xvii sic non comphendit
iudeam primo modo accipitur hic
Et obtulerunt ei omnes male ha
bentes Glosa curat corpora ut
pacius audiant invisibilia.
Variis languoribus naturalibus vel
contractis ab inequalitate humorum
et comphensos tormentis corporis ut
acutis passionibus et qui demonia

habebat .i. qui vexebant a de
monibus et lunaticos dicuntur luna
tici secundum Rabanum et Remigium non
quia prouentu lune in nouilunio
vel incremento lune sustinebant
inmeatum sed demones eos tali te
pore vexabant cupientes ac
torem luminarium infamare Et
paraliticos qui priuantur vsu me
brorum tum et curauit eos in va
letudini corporali restituit psalmus
Benedic anima mea domino etc.
Et secute sunt eum turbe multe
et specificat unde turbe quia de ga
lilea et de decapoly Decapolis
est regio x urbium et dicitur a deca
quod est x et polis quod est ciuitas
et de ierosolimis quantum ad ciui
tatem et de iudea quantum ad regio
nem siue ad alios de tribu iuda.
et de transiordanem .i. de duabus
tribubus et dimidia sed iuxta intentionem
quinque fecerunt differentias et propter quinque
differentes causas aliqui propter instruc
tionem ut discipuli aliqui propter curacionem
ut infirmi tercii propter obseruacionem
ut iudei quarti propter refectionem
ut famelici quinti propter mira
culorum visionem ut curiosi quia
moribus signatibus blasphemia
dogma fuere cum tunc omnibus turba
secuta fuit Istis quinque generibus
sunt quinque loca de galilea .i.
de rotha venerunt curiosi quibus
dicitur actuum i. Viri galilee quod status
aspicientes de decapoli venerunt
infirmi ut per obseruantia precep
torum curarentur quibus dicitur Ioh xix Si
vis ingredi de ierosolimis obser
uantes et iudei quibus Ioh xxiij
Iherusalem que occidis de iudea
famelici ut confitendo peccata gratias
agendo et laudes vero. parentibus
penitenti doctrina ewangelii facie
ent. Osee x. arabat iudas. De
transiordane discipuli ut instru
ti et postea seminent et instru
ant Ch iiij. Vade et lauare
septies in iordane .i. vsque peccata
in doctrina apostolorum et in istis quin
que ciuitatibus significantur quinque
status hominum qui secuntur Christum
per galileam .i. transmigracionem sta
tus prime tercij per decapolim .i.
decalogi operacionem status actiuorum
per ierosolima pacis visionem status
contemplatiuorum per iudea .i. con
fessionem status prelatorum per transior
danem status innocentium propter
restitucionem status per baptismum qui
significatur in iordane Hic que
ritur super id cum iohannes deditus esset
Glosa propter ewangelium quod primo propter
quod obiciebat herodi qui recepe
rat occasionem non licet tibi habere vxo
rem fratris tui de quo leuit. xviij.
Ideo ewangelium hic accipitur large scilicet
secundum ethymologiam nominis .i.
bona annunciacio Et lex prout dici
tur ewangelium continet legi Ioh xviij. Et
populus qui ambulat in tenebris

Crisos hc dr cognitum ad Iudeos
vt prover xi. Mandatum hic
uia et lex lux et ipsi aut habebant
legem Ho Tenebre erant i
lege qua ad ethymologiam
que obscurabat lux cognitum
ad moralia que magis obscura
bant Item primam Item pe
nitenciam agite quia quae
incipit a prima predicare Ho
quia una racio secundum Crisostomum
est h non statim aut in stinctu
predicavit quia non omnes acci
piebat sed primam qua omnes
indigebant omnes enim eramus
filii ire. ephe. ii Alia racio secundum
Ieronimum quia prima est secunda
tabula post naufragium 3a
ut consona sit predicacio disci
puli et magistri s. baptiste et christi bap
tista enim incepit a prima.
Et vidit duos fratres In vocacione
disciplorum videtur dissentire
evangeliste tempore loco et modo tempore
quia mattheus dicit eos vocatos post ad
ventum christi in capharnaum Johes
autem an loco quia mattheus luc mar
dicunt in galilea Joh dicit quod iuxta
yordanem modo quia matheus dicit binos
vocatos luc mar simul Ho
per prodam quod triplex vocacio apostolorum
s. in simplicem noticiam et hec prima
de qua Joh primo In discipulatum
et h. ii. de qua luc. v. In apostolatum
et h. iii. de qua h et mar. i. et sic
fuit diversitas tempore loco et modo
Et supra id vidit alios duos glo
Caritas non est nisi inter duos
Cum aliquis potest se diligere ex
caritate Ho Caritas .i. preceptum
caritatis expressum quod est de diligendo
deo et proximo dilectio sui ibi
implicatur vel inter duos est
super dilecto duos magis vel ne
vel racione nam et si quis dili
git se differunt a se racione scilicet
ut est diligens vel dilectus Se
cum plures vocavit quia
xii. quod de istis iiii or tantum loquitur
Ho pi tos quasi maiores dat
intelligere eos Glo. de istis
quatuor viri prefigitur illorum quod aquas
de profundo exhauriunt qui iiii or
partibus mundi Et supra id Sanans
omnem langworem Glo curare
ie langwores et infirmitates non
fuit magnum Ho persone di
vine nichil est difficile non fuit
magnum racione curate et sine
que in hec non poterat fuit mag
num absolute sed racione regni quod
predicabat non fuit hic ita magnum
quod resuscitati vel curati mo
rituri erant in regno glorie non
Et quare curabat si magnum
non erat et phc erigebantur
ad regnum Et quare Johes bap
tista non fecit miracula Ho scilicet
Crisostomum Ergo aliquod non fecit
iohes ut excitaret multitudinem tradet

xpo que ad p[ri]m[u]m signo[rum] admi
racione [con]fluet Capl[m] q[ui]ntum
Sedens aut[em] ih[es]us do
cebat t[ur]bas ab illa
p[ar]te t[er]cii capli s. ve[nit]
ih[es]us a galilea in yordane[m]
posita e[st] [com]mendacio legislatoris
hic subdit[ur] laus nove legis v[e]l
po[n]it[ur] p[ri]mo legislacio g[e]n[er]al[is].
2o late legis promulgacio
sp[eci]alis ca[pitu]lo x. in p[ri]ncipio In
p[ri]ma po[n]it[ur] p[ri]mo legis edi
cio p[ro]ba[ta] 2o legis edite app[ro]bac[i]o
p[er] mi[ra]cula ca[pitu]lo viii in fine ibi.
Et f[a]c[tu]m e[st] cu[m] [con]summasset ih[esu]s
P[ri]ma divi[d]it[ur] in exordiu[m] nar-
racione[m] ibi B[ea]ti pauperes [et] co[n]-
clusione[m] ibi Joh. vii. Omnis [er]go
qui audit v[er]ba h[ec] [et] fa[ci]t ea In
exordio excitat[ur] attencio In nar-
racione ondit[ur] legis edicio In
[con]clusione edite [con]firmacio Ex
citat[ur] ergo ad nove le[gis] p[ar]ta[m]
que ondit d[iffere]ntiam nove [et] ve-
[teris] q[uonia]m ad lacione[m] q[ui]a i[n] lacione
veteris descendit d[omi]n[u]s in mo[n]te
Exo. xix. hic ascendit descens[us]
ad infima signat promissio[nes]
t[er]renor[um] s[e]c[un]d[u]m in veti lege as-
census significat promissio[nes]
celestiu[m] f[ac]ta[s] in nova S[e]c[un]da q[uia]
illa data est terribil[ite]r Exo. xix.
Ceperu[n]t audire to[n]itrua Ista a[mi]-
cabilit[er] ibi Et cu[m] sedisset accesse-
ru[n]t [e]tc. q[ui]a illa obscure
[et] sub figuris q[uo]d significat[ur] i[n] fumi-
gacione [et] caligine montis Ista
plane [et] evidenter ibi [et] apiens
os suu[m] docebat Triplex [er]go d[iffere]n[ti]a
nove [et] veteris le[gis] implicat[ur]. P[ri]ma
q[uan]tu[m] ad affectu[m] s. amor [et] tior
S[e]c[un]da q[uan]tu[m] ad intellectu[m] s. occul-
tacio [et] manifestacio 3a q[uan]tu[m] ad
effectu[m] s. promissu[m] celeste et
t[er]renu[m] vel i[n] ascensu montis su-
blimitas in sensione doctoris
auctoritas In ap[er]cione oris p[ro]-
funditas nove legis intellig[itur]
h[ec] excitant auditorem D[ici]t
ergo videns aut[em] ih[esu]s t[ur]bas
mult[itudinis] vitare volens multi[tudinem]
ut soli[s] discipulis loquer[etur] asce[n]-
dit [e]t[c]. s[ecundu]m Crisostomum In h[o]c ex-
citabat[ur] ad docendu[m] S[ic]ut qui-
libet artifex videns oportu[n]i-
tate[m] excitat[ur] ad operandum
ascendit in monte[m] s. thabor
qui est in galilea ut d[icit] Jo[hannes]
S[ed] illi mu[n]du[m] doce[re] potat v[e]l
p[ri]us erat [Ter]tio monte ad p[re]-
dicandu[m] p[ri]mo ut implet[ur] pro-
phecia Ys. xl. sup[er] montem
excelsum ascende tu qui eu-
angelizas syon S[ecund]o in sig[num]
q[uod] in altitudine virtutu[m] [con]siste[re]
deb[e]t qui i[n]iusticia[m] d[e]i doc[e]t
Greg[orius] si intenta est animus
tuus ut quid de celo loquens
Et cum sedisset tamq[uam] magi-
ster tamq[uam] humilis p[re]lat[us]

exh^t loco tenet̄ qr qn̄ fit ser
mo sclaribꝫ stat/ pdicator vt
monitans ad pugna roꝫom
qn̄ religiosi ꝛ ꝯtemplatiuus
sedet vt monitans ad quiete
Accessert ad eū discipli eius
tamqm̄ magis deuoti tamq̄
familiarꝫ dilti tamqm̄ spūlr
vocati ꝑs accedite ad eū et
illuiami Et apies os suu ta
qm̄ magna ꝛ profuda esset
Sed apte dictū ꝯ Eui xxmꝫ
In ecciꝯ apiet os suu docebit
eos dicēs ꝛ bñ dt apiens et
docebat sm̄ ꝯsom vt pro
culdubio discēs qm̄ no tm̄ lo
quit̄ solū ſꝫ ecia tacēs docet
dc̄ ḡo ta apite docē et dicere.
ad inuenendꝫ tplicē ssm̄ septē
tralem allegoicū ꝛ moralem
Bti paupes spū ħ subdit̄ tr
tatꝫ siue narratio vbi docet
modus bñ viuendi sm̄ du
as regulas ria docet. pmo ꝰ
tus purgacoīu .s. btitudo q
est aime pgacō. scdo btutꝫ p
gatoia que est iustiā gnalis
ꝛ est aīme pficiende ibi. Vos
est sal tre pma ps diuidit
in viij. ptes sm̄ octo btitudi
nes in quibꝫ docet̄ ūtus ad
pgati sicut dixi btus no aīme
pgate vocat̄ ħ btitudo vel
quia in mediate est ad bti
tudinē vel quia iam aīmā
pgatā fet statim euolare i
statū etne btitudinis vel qꝛ

serenitem dat uite fine tioꝛe
Dut em qnqꝫ que qnt se
hnt ad aīma pficienda ḡra
em sacmentalis sanat auꝫ
motus humiliat potenciam
ad opandꝫ. donū adiuuat
i opando fructꝫ dedelcat o
pus ꝯsumat btitudo i fine
opis Gra ḡnt sacmetalis p
gat egritudinē culpe motꝫ
destm̄ poten̄ donū difficul
tatem i ope fructꝫ tediuꝫ
ꝛ fatigacom̄ ex ope Ideo ħ
oīa purgatoia sūt btitu
do vo iam pgati aīmi fc
tus ꝛ pfecto est. ħ ponūt
viij btitudines quaꝝ vij p
me pficiūt. viij. pfcā decldt
ꝛ pbat ibi Bti qui p secuco
nem paciūt vel vij pficiū
nt in statu prosꝑitatis viij
in statu adūsitatꝫ Item vij
in agendo viij. in paciendo
distīguūt aut septem pme i
ꝯpoicōne ad vires aīme qr
tres pme pficiūt irascibleꝫ
sꝫ paupertas mititas ꝛ luctꝫ
due sequētes ꝯcupiscibilem .s.
iusticie esuries ꝛ mīa due
vltie ronablēꝫ sꝫ mūdicia ꝛ
pax viij ḡo irasciblē qm̄
ad dm̄ no sup dilcōne que
sūt mūdiciꝫ delitijs ꝛ hono
ribꝫ pficit paupertas .s. plena
ria abdicacō oīm delectabiliū

qm ad dom sup passiones vo
luntas .i. in quibus remedis
habz dom volutas vt est
ira invidia et huius pficit mi
titas qm ad dominium super
passiones volutas no pot
resiste plene vt e hitudo
intellectus difficultas ad bo
promtas ad malu pficit
luct de hc q plene vitari
non pnt Vim aut ycupie
qitu ad desideriu respectu
boni pficit esuies iustitie qm
ad ypassiones rº mali ma
vim aut ronablem qitu
ad purum ytemplacom po
veritatis pficit cordis mundicia
qitu ad affectuosum ad
verum sume bonitatis subi
tis omnibz ytrarys motibus
quetacio pacis Vel sic tres
pme btitudines ordinant
ad infiora qr rº boni infiorum
s tpaliu ordinat paupertas rº
mali aut pene in tiorum sic
ordinant mititas aut cul
pe sic luctus in qitu s propr
tatis elongam a pcta Due
alie ordinant ad parem s
duo precepta iuris nalis sm
inocentiam iustitia sm be
neficencia misa Due vltime
ordinat ad supiorem s. dm
sm vim apphesiua mundicia

sm motiva pax Nus btitu
dinu msfucto correndent actipe
sit btitudo em futura ysistit
in evasione omis mali et ad
eptone omis boni Ex evasio
ne mali indigencie q afflig
paupes adepto regni Ex eva
sione mali pene q ptbat
mites possio terre Ex eva
sione mali culpe q ytstat lu
gentes ysolaco Ex adepto ois
boni eit gaudiu quia ex a
depcone btitudinis create me
to iustitie eit saturitas iustie
merito me ysecuco Ex adep
cone btitudinis increate me
rito mundicie eit visio mei
to pacis eit filiaco di p visio
nem splendeat ymago di i
aspectu p filialem amore sili
tudo in affctu Terra ptinet
ad irascibiles i adepcone libta
tis quia respectu plene lib
tatis in corpore possessio tre
rº plene libtatis a miseria co
solaco duo sequcia Prima st
ycupiscibliu i adepcone bti
tudinis create dupr vt dcm
est quia societas eit ex ydig
punitas sup ydignu Pmi
sericordiam alia duo vis ro
nabilis i adepcone btitudis
increate dupr vt dcm e qa
videndo et diligendo octave
vo btitudini sup additur pmiu

celestiale quod ibi per regnum intelligitur
Quantum autem ad quamlibet beati-
tudinem ponit duo primo id
quod pertinet ad beatitudinem dimi-
nutiui dicit ergo Beati pauperes spiritu
felix doctrina que a beatitudine
incipit. Vide ergo nouitatem in
beatitudine suauitatem in spiritu hu-
militatem secundo vtilitatem in regni
possessione. Ubi dicitur pauperes
secundo non simpliciter sed spiritu quia non
omnis paupertas beatificat. Est enim
paupertas triplex voluntaria necessaria
simulatoria prima laudabilis.
secunda tollerabilis. tertia detestabilis
prima pauperum Christi secunda pauperum
mundi. tertia pauperum dyaboli. prima
cum merito. secunda sine merito. tertia cum
demerito de prima dicitur hic Beati
pauperes spiritu quod exponitur sic
spiritu id est spirituali voluntate pro deuo-
tionem gratie vt excludatur coactio et
falsa intentio sine vana falsa
ypocritis vana in phariseis Jacobi
ii. Nonne deus elegit pauperes
in hoc mundo. Secundo modo sic pau-
peres id est sui opinione sincere
putatione intelligitur paupertas spiritu hu-
milis et corde. Tertio modo sic pau-
peres spiritu id est non inflati non de
se confidentes sed timorosi sic vol-
untarie pauper cordis dicitur timidus
et sic paupertas spiritu implicat vir-
tutem voluntarie apud Christum egesta-
tis vere humilitatis et sancte timoratonis

De prima ipse dicit hic beati pauperes id est
vere beati quia paupertas volun-
taria agilis ad sequendum Christum vnde
Joh. xix. Ecce nos relinquimus
omnia etc. Graciles ad intrandum
paradysum Joh. xix. Facilius est
camelum intrare etc. diuites ad e-
mendum regnum celorum quod constitu-
tum est sub precio paupertatis Joh. xix.
Omnis qui reliquerit domum etc.
Ideo secundum quod ipsorum regnum celo-
rum spe que beatos facit et hoc primo
de iure quia quia de iure omnia
hospitalia et domus dei sunt
pauperum precio enim vendicionis
Christi ~~dicionis~~ emptus est ager in
sepulturam peregrinorum et pauperum
per que significabatur regnum celorum.
Secundo iure legati hoc enim dispo-
suit testamento suo pauperibus
et afflictis. Luc. xxii. Vos estis
qui permansistis etc. Ideo dominus
pro pauperibus allegauit aut
animas pauperum tuorum ne ob-
liuiscaris tertio iure emptionis
Augustinus impersonale venale habeo
quid regnum celorum quo emitur
paupertate regnum vilitate gloria la-
labore requies morte vitam
vnde videt premium merito vt ti-
mori sine diffidentie sua respon-
deat securitas que notatur in porum
est obiectioni et humilitati sublimi-
tas ibi regnum indigentie et pau-

protati copiositas ibi celorum. Beati
mites quoniam ipsi possidebunt terram.
Post paupertatem sequitur mititas quia
cum pauper est multis lates-
citur iniuriis et ideo necessarium est
ut sit mitis vel mansuetus, et
idem est secundum rem sed differt secundum
rationem. Mitis est qui alium non
offendit. Mansuetus qui se of-
fendentes tollerat. Unde man-
suetus quasi manu assuetus
cui facile est sustinere non pro
malo reddere. Mitis vero qui
animum nullo accessione turbatur
sed in animi bonitate perseverat iu-
giter. et hic mitis dicitur in affectu Man-
suetus in effectu. Mitis tripliciter
exponitur in glosa. Primo mitis
est quem mentis amaritudo non
afficit. Secundo mitis quem rancor
vel ira non deiecit sed omnia
equanimiter sustinet. Tercio
mitis qui non irritat nec ir-
ritatur qui non nocet nec nocere
cogitat. Et sic comprehendit
tres virtutes lenitatem equanimi-
tatem et innocentiam. Lenitas est
quantum ad motus mentis. Equa-
nimitas quantum ad insultus
hostis. Innocentia quantum ad ac-
tus hominis et sic excludit triplicem
amaritudinem scilicet rancoris per le-
nitatem livoris per innocentiam
et pacientie per longanimitatem et ideo
mites vere beati quia per oppositum

perfectum per fructum. per oppositum
quia mititas et rabies opponun-
tur sed rabies in corde humano
est miseria ergo mititas est bea-
titudo. Perfectum quia facit impas-
sibilem. Mitis enim secundum philosophum
patitur sed non deducitur i. lesio-
nes non sensit. Mititas est sic
mollis culcitra que dura sua-
uiter recipit. Mens animus leniter
requiescit. Eccli xxiii Felix qui
non habet animum sui estimat. Per
fructum quoniam ipsi possidebunt
terram. s. triplicem quam tenuit quia
gerunt quam querunt i. terram mundi
terram corporis proprii terram paradysi.
Terram mundi destruunt in- 1
mites ideo possidere non merentur
quoniam pacifice regunt mites per
eas. ps. Mansueti autem pos-
sidebunt terram. Item terra cor- 2
poris quam habent mites do-
minium sui vindicant aut non quia
non subiciunt sensualitatem rationi
luc. xxi. In paciencia vestra
possidebitis animas vestras. Hec
est terra de qua Gen. iiij Terra
es et in terram ibis. Item terram 3
paradysi mites enim quietes et
pacifice possident in terra vi-
uencium. Ideo lege vicissitudi-
nis mites quiete possidebunt
in terra uiuencium. Erit autem sabbatum
ex sabbato. ps. ult. Gen. xlix. Ysa-
char asinus fortis vidit requiem quod
esset bona et terram quod esset optima

et supposuit humerum ad portan-
dum. Super hunc azinum non ascen-
dunt impacientes monachi. Be-
da. Si celorum regnum pauperibus et
terra mitibus committitur quid ergo
superbie contemptoribus nisi infernus
relinquitur. Beati qui lugent
quoniam ipsi consolabuntur. Ecce tercia
beatitudo que recte primam sequitur
et secundam. post contemptum namque mun-
di per paupertatem. post quietem
mentis per mansuetudinem va-
cans homo Gregorius nichil invenit
nec in se nec in aliis nisi flebi-
le. ideo luget. Crisostomus beati qui
1 sua lugent. potius beatiores
qui aliena lugent. talium est. qui
sua non habent que lugeant.
Sunt enim quinque cause luctus
quarum due respiciunt culpam
2 propriam sed et alienam. due pe-
nam presentem. scilicet. eternam gloriam
lugendi ergo est in hac vita
1 Prima pro peccatis propriis secundum illud
Psalmus quasi lugens et contristatus
2 sic humiliabar. Secundo pro peccatis alie-
nis et miseriis. I. Regum xvi. Usque-
quo tu luges Saul cum ego pro-
3 iecerim eum. Ieremias vi. luctum unigeni-
3 ti fac tibi planctum. Tercio pro
incolatu presentis miserie de
quo Ecclesiastes vii. Melius est ire
ad domum luctus quam ad domum
convivii in illa enim finis cunc-
4 torum admonetur homo. Quar-
to pro periculo et dubia pene

certe. Iob xiiii. Sive nobiles
sint filii eius sive ignobiles
non intelliget. id est opera similia
si bona vel mala. caro eius
dum vivit dolebit et anima ip-
sius super semetipso lugebit.
Ecclesiastes ix. Nemo scit an odio
vel amore dignus sit. Quinto
pro dilacione glorie. Ysaie ultimo
letamini cum ierusalem et exultate
omnes qui diligitis eam. gau-
dete cum ea gaudio universi qui
lugebatis super eam ut sugatis
et cetera. Et hic spiritualis Beati qui lu-
gent. Lacus enim quintuplex
predictus vobis beatificat. primus est
mare eneum in templo ecclesie
in quo lavantur sacerdotes. III.
Regum vii. Lavatorium in claustro
anime in quo lavantur regulares
Psalmus Lavabo per singulas et cetera. Bap-
tismus in domo dei in quo la-
vantur fideles. quid enim aliud est lacrimarum
lavacrum nisi fons baptismi.
Crisostomus super Iohannem. Lacrimis
baptista videt lympidum bal-
neum in pomerio Susanne. Da-
niel xiii. Irriguum atque Iudic.
I. Figuratorium maris magnitudinis
Iud. xxvi. Cisterna bethle-
em cuius aquas desideravit David
II. Regum xxiii. Fons ortorum pute-
us aquarum viventium. Cant. iiii.
Natatorium Siloe ubi cecus re-
cepit visum. Ioh. ix. Iordanis flu-
vius in quo Naaman mundatur
IIII. Regum v. Cella vinaria inquit

sponsa introducat Cant. ii. Ma
re rubrum in qua egypcii sub
merguntur .i. exercitus dyabolicus Exo
v. Aque in quibus capite dra
conis contribulantur sicut dicitur in ps.
Probatica piscina in qua bestie
offense .i. oraciones mundantur
Joh. v. Hec quinque porticus habuit quin
que causas de quibus dictum est et
ideo beati qui lugent .s. in presen
ti quoniam ipsi consolabuntur plenarie
1 in futuro contra quinque luctus / Con
primum de culpa peccatorum remissione
Jeremie xxxi Convertam luctum eorum
in gaudium et consolabor eos et le
2 tificabo de dolore suo Cons
secundum de proximorum bonorum salute
et malorum condempnacione ps. c
In convertendo dominus captivitatem sy
on ps. xl. Consolamini consola
mini populus meus dicit dominus deus vester Con
3 tertium de huius exilii liberacione ys.
li. Gaudium et leticiam tenebunt
et fugiet dolor et gemitus ego
4 ipse conso. vos / Con quartum de
evasione future pene sic con
solatus est Joseph fratres suos.
Gen. xlvi. Luc. xvi quia rece
5 pisti bona in vita tua / Con
quintum in glorie adepcione ysa
lxvi Ego consolabor vos et in Ierusalem
consolabimini videbitis et gaude
bit cor vestrum Apostolus h. ps. Secundum
multitudinem dolorum meorum con
solaciones tue etc. Sic ergo pec
catorum risus vertetur in luctum et

gaudium in merorem; Jacobi iiii.
Justorum luctus vertetur in consola
cionem Joh. xvi. Plorabitis et
lugebitis vos mundus autem gau
debit vos autem contristabimini sed
tristicia vestra vertetur in gaudium Gal.
bonus est hic la. et dolor dum il
venit dulcior et solaciore hic
querit primo de contrictione evan
gelistarum quia s. Luc. in relacione
huius sermonis que contrarius vi
detur esse in quatuor In loco pre
dicacionis in situ predicantis
In numero populi audientis In quanti
tate sermonis dicitur enim Luce vi.
Descendens enim ihesus de monte
stetit in loco campestri et tur
ba discipulorum eius et multitudo
copiosa plebis etc. Luc. quoque re
fert hunc sermonem factum in loco
campestri Math. in monte.
Et dicit dominum predicasse stando iste
sedendo Et dicit dominum discipulis
et turbis hic tantum discipulis Ille
non refert nisi tantum iiii.or beatitu
dines iste viii. Tercio ad hec concorda
quibus Aug. consentire videtur
quod unus fuit sermo quem uterque evan
gelista narrat diversimode Secundum
eandem rei veritatem turbis comprime irrue
tibus ascendit in supercilium montis
ubi per noctis in oracione die facto in
elegit duodecim quos apostolos
nominavit deinde descendit cum
illis in planiciem montis eiusdem
in quo stetit donec congregaretur

turbe et tibis congregatis cum sedis-
set accessert propinquius discipuli tan-
quam familiares et honorabiliores
et tunc proposuit simone principa-
ad discipulos dictum Vnde eleuatis
oculis in discipulos dicebat luc. vj.
Sed coram omnibus turbis adequans
sermo erat quod gº mathei ponit
in octo beatitudinibus luc comprehend-
in quatuor causa breuitatis vt patet ibi
Alij dicunt quod duo fuerunt sermo-
nes vnus ad discipulos tantum sermo
sedendo per modum doctoris et
hunc narrat mt. Alius in valle
siue in planicie montis sermo
ad omnes stando per modum predica-
tionis et hunc narrat luc propter
hoc discipulis tanquam perfectoribus
plures proposuit beatitudines Sed
turbis tanquam imperfectoribus
pauciores et breuius explicauit
et sic nulla contrarietas et hoc vide-
tur magis consentire textui Sermo
qui aperte dicitur discipulis in mon-
tem congregatis sermone ibidem pro-
situm fuisse Item hic incipiunt
beatitudines cum multe inueni-
antur alie beatitudines in scriptura
vt beatus vir qui abiit in consilio im-
piorum Vel ibi beatus vir qui ti-
met dominum Vel ibi beati qui au-
diunt verbum dei Quare ponuntur hic viij
nec plures nec alie Respondeo ad hoc
dicendum Beatitudo multiplex dicitur primo
inmeritorie et hec est prosperitas
temporalis ps beatum dixerunt populum cui hec
sunt ys iij popule meus qui
beatum te dicunt ipsi te decipiunt

Secundo realiter sed large sed gratia gratum
faciens quia facit gratum eterna
beatitudine vel dignum ps Beatus
vir cuius est auxilium abs te Tercia
aliquantulum magis stricta sic ha-
bitus procedens ad primum per mo-
dum meriti sic quelibet virtus for-
mata et quelibet donum s. s. et
fructus potest dici beatitudo et dicitur
obiective Quarto specialiter sic
est actus siue perfectio anime per-
gnate immediata ad beatitudinem
sic sumitur hic Quinto propriissime
secundum beatitudinem patriæ que dici-
tur increata que est deus et
creata que est status omnium bonorum
aggregatione perfectus Ergo lo-
quitur hic quæ distinguuntur vt
dictum est Item queritur quare inter
beatitudines paupertatem preponit
Respondeo huius triplex nam prima quia
opponitur vitio s. superbie Secunda
que est initium beatitudinis sicut
timor sapientie Tercia que est
prima perfectio sequens in xpo sermo
id Joh xix Si vis esse perfectus
vade vende omnia que habes etc
vt patet in glo Item paupertas
est defectus beatitudo perfectio defectus
et perfectio opponuntur Non ergo pau-
pertas est beatitudo vt videtur ad idem
Actuum xx Beatius est magis da-
re quam accipere sed diuites possunt dare
pauperes accipere ergo diuitie ma-
gis faciunt beatum quam paupertas
ad idem Eccli xxxi dicitur Beatus
diues sic hic beati pauperes Respondeo
sic egressus inicium est ingressus

vtutis sic egressus a cupidi^te mu
di est ingressus ad ciuitatez dei z
quia paupertas voluntaria pp^ter
amorem x^i fa^t maxime egredi
cupiditate io fa^t maxime in
gredi ad ciuitate^m di in qua co
pleta est btitudo Ad p^m obiectu
e q^d defectus tpalis z pfcto spua
lis non sut opposita quia no
sut eiusde^m sic nec defectus cupi
ditatis z pfcto cari^tis Ad scdm dcm
q^d accipe ptingit aut sup^erro
gacoem iustie aut pp^ter solam
ccacoem fortitue p^rmo modo
beacius est accipe 2° beatu
dare Ad 3^m dco q^d no d^r simp^r
diues btus s^z cu multis cirua
cumsb^z .s. qui inuent^s sine s^z
macula z qui p^t^l aurux non
abiit nec spauit in thezauris
pecunie quia raro sut in diuite
Vn sequit^r quis e hic z lauda
bimus eu z c^e Magis aut in
venit^r in voluntario paupere
Bti qui esuriunt z sitiunt iusticia^m
qm ipi saturabu^r Ecce quar
ta btitudo que rite sequit^r tres
pdcas Qui em mudana co
tempsit mores mansuetu^e
rexit z etia luxit iam potest
esurire z sitire iustia^m q^d p^rus n
potuit. Et etia quarta bti
tudo p^rme tres a scda z ca^n
qua ecipiunt quia paupertas
diuicias abicit Mansueti
iniurias non sentit luct^s co
missa diluit Qua^rta que se
cur adtelu eicsicit quaz p^rma
est. no ta iusticie qua esuries
sive desideriu iusticie qz in pnti
pfcta^m iusticia^m non possim^s ha
be^re s^z possim^s esurire ideo non
sufficit nobis velle ad iusticiaz
nisi iusti^cia^m faciam^s z esuriam^s
vt nunq^m satis nos iustos s^z semper
esurire opera iustie intelligam^s
z dicit Qui esuriunt z sitiunt iusti^cia^m
non d^r prude^ncia^m vel tpanc^a^m l^r
fortitudine^m s^z iustic^a^m que e vt^s
gnal^r ad oms. Vn hic accipit^r
s^m q^d homo ab ea gnalit^r vir
tus dicit^r p^r excitiu vtutu^m z h^c
est iusticia que tribuit vnicuiq^z
q^d suu est deo p^rximo z sibi do
ta honore creatori amore re
demptori timore iudici. p^rxio
ta obedien^cia^m supiori ccordiaz
pari buficiu^m inferiori Sibi cu
mudic^ia^m cordi custodia^m ori disci
plina^m carni Vere g^o bti qui esu
riut z sitiunt iusticia^m no sciaz va
na sic curiosi Ps Esurientes z
sitientes aia eo^r Non pecu
ia^m terrena^m sic cupidi Ps diui
tes eguert z esuiert no volup
tatez carnale^m sic voluptuosi sic
filius prodigus luc xv No po
tencia^m sctatem sic supbi pv^b
xxviij leo rugiens z vrsus
esuriens .s. mel i arbore p^rnceps
impius sup p^plm paupem Iste
no bti s^z miseri sut q^r sp esuri
ent z nuq^m saturabu^r ysaie
xlv Ecce s^ui mei comedent
vos esurietis z c^e Vbi implicat^r
qua^tuor mala q^r fames sine cibo
sitis sine refrigerio Cofusio s^z

To.

solacio vlulatu sine remedio.
Sz qui esuriunt iustitiam qui semp
plus habe desiderat sm illud
Eccl. xxiiij. Qui edunt me adhuc
esurient illi sunt beati qui ipi
saturabunt teste bta virgine luc
j. Esurientes impleuit bonis
et diuites dimisit inanes Nec
enim infus ronabilis sitit p az
vitate cui interim dat plibao
fidei Irascibilis diuinam sublitez
cui interim dat plibaco spei
Concupiscibilis summa bonita-
tem cui intim dat plibaco
caritatis Caro sua gloificacoz
ps Sitiuit in te anima mea
qm multip tibi caro mea.
Sz saturabit ista esuries cum ap
paruit gloria dni quia ronaa
bilis visione. concupiscibilis de
lectacone Irascibilis fruicone.
corpus sua glificacone sm
id ys tunc videbis quo ad ro
nablez et affluet quo ad con
cupiscibilem et mirabitur qm
ad irascibilez et dilatabit cor tu
um quo ad corpus gliaz siue
gloificacoem quia no soli sis
tet gloria in anima sz dilatabi
vsqz ad corpus vt totus ho
remuneret Vn j. R ij. Et fa
melici saciati sunt Sz si oppo
natur quia Eccl xxiiij Qui
edunt me adhuc esurient et q
bibunt me adhuc sitient et
loquit debeat sm id serui
unt nc fastidiunt quo serui
magis sicunt g in gloria non
saturant cu ibi esurient Ro
Esuries vno mo dr indigencia
rei qm non hns appetit Alio
mo dr oplacencia rei qm hns
non fastidit sic hns cutellum
in mensa dicit petenti Ego
indigeo primo mo no eit esu
ries sz sedo et hic satuitate sup
ponit et tollit fastidiu Bti mi
sericordes qm ipi miaz osequent
Post iustitiaz recte ponit mi-
sericordia quia mia sine ius
ticia descendit ad remissionez
iustitia sine mia ascendit ad cru
delitate Vna cu alia incedit sm
equitate Vn Glo Iustitie lu
est mia iudicando. sine nimis p
cedat Mie virtus est iustia co
borando. s ne nimis vilescat
addit aut miaz sup iustitiaz
quia p iustitiaz reddunt de
bita p miaz dant ppa Est
enim mia cordis miseria sup
malo sz inordinata est vbi p
mia sit sup pro vt sit misera
homine iplex. prima ppa ad se
metipm pmaz Eccl xxx. M.
iserere anime tue et otinue pla
cens deo et ogrega cor tuu in
scitate Scda sup na ad proxim
p bnficiaz luc. x Videns eu
samaritanus mia mot et appi
quans alligauit vlna eius
Tcia filialis ad dnm p opassioz
Job xix Miseremini mei mise
remini saltem vos amici mei
etc Sz hec nichil oparebat
sup otione Ioseph Amos vi
prima oseqit i remissione mi

sericordia omnis culpe prover.
xxi. b. Qui et veritate redimitur i-
niquitas. Hec est sponsa de qua
Ps. Misericordia domini plena est terra. Secunda
consequitur misericordiam in diminucione
pene et intercessorum multiplicacione
Prover. xxii. Qui pronus est
ad misericordiam benedicetur de panibus enim
suis dedit pauperibus. Qui enim
diminuit alcius penam me-
retur sue diminucionem. Daniel. 4o.
Peccata tua elemosinis redime et iniquitates
tuas misericordiis pauperum. Tercia
consequitur misericordiam in adepcione glo-
rie. Prover. xiiii. Qui miseretur
pauperi beatus erit et ideo beati
misericordes quoniam ipsi misericordiam con-
sequentur quo quia Jacobi ii c. Iudici-
um sine misericordia illi qui non
fecerit misericordiam. Beati mundo corde
quoniam ipsi deum videbunt. Sexto
loco ponitur mundicia cordis
quia homo ad ymaginem dei con-
ditus sexta die amisit quam Christus
sexta etate recuperavit. Unde at-
cidalius sequitur quinta hic beati-
tudinum perfeccio est mentis o-
culus ne in uno mandatorum
offendens omnium omnium fiat reus.
Est sic mundus sicut annus sine
palea avaricie sic speculum sine
macula luxurie sic aer sine
nube superbie. Mundicia dicitur con-
templacionis organum 2o illustra-
cionis speculum allocucionis ora-
torium 4o pensacionis thalamum
Septo humane conversacionis refri-

gerium. Septimo consolacionis triclinium
Octavo dilectionis obitum. Sic vas
sine fractura iracundie. sic oculus
sine albugine invidie sic argen-
tum sine rubigine accidie sic
pellis sine putredine gule.
Jo. Beati mundo corde quod non
sufficit consciencia peccatorum et boni dicatur
corde non superficie ut ypocrite
fallaces de quibus Joh. xxiiio.
Ve vobis scribe et pharisei ypocrite
qui mundatis quod deforis intus autem
non tantum corpore ut mundani di-
vites de quibus Joh. xii. Invenit
eam vacantem scopis mundatam
et ornatam vacantem ab omni ope-
re mundata in corpore ornatam
in veste. Sed corde ut munda ra-
cionabilis errore male instruente
concupiscibilis amore male in-
flamante irascibilis timore
male humiliante et vere mundo cor-
de beati quoniam ipsi deum videbunt
et hec quia mundicia maxime u-
nit summe beatitudini. Unde ps.
Quis ascendet in montem domi-
ni et subdit innocens manibus
et mundo corde. Unit tripliciter primo — 1
per affectum dileccionis Prov. xxii.
Qui diligit cordis munditiam
habebit propter graciam labiorum s. hu-
bebit amicum. Secundo per effectum solli- — 2
citudinis Job. viii. Si tu es
si mundus et rectus inter pressus statim
evigilabit ad te et pacatum faciet.
Tercio per aspectum beatitudinis — 3
Jo. per 2 Cor. mundum crea in me

ds zc. Et h qui ipi deu videbt
z in pnti familiari Ex. de ste-
phano Actuu vii z in futuro
gloriosius quia quanto mundicia
maior tanto visio pocior Bti
pacifici quoniam ipi dei filij vocabun
tur Septimo loco ponit btitudo pacis
quia in sabbato septime etatis
plenarie dabitur pax habentibus bea
titudines superiores bus ante post
mundicia sequitur quia ad quod du
plicis quia purgatus est dirigitur nec
nisi in bona voluntate pax mit
titur luc ii Et in terra pax hominibus
bone voluntatis dicit glo Bti pacifi
ci nec dicit animo pacati quod h pti
net ad 3am btitudinem que est
mititas s dicit pacifici qui s pa
cificiende reformande conserva
de sive in se sive in aliis invigi
lant paci vel contrariant que
bella lites tumultus inquietu-
dines z molestie Pacifici ergo
sunt qui bellis sopiendis litibus
dirimendis tumultibus sedandis
In inquietudinibus quietandis
molestijs mitigandis insistunt
h autem sunt officia filij dei sicut
1 ps ibi Confregit potencias
arcuum scutum gladium z bellum ideo
de pacificis bus dicitur quoniam filij dei
z vere bti ex quo filij dei cum
tu deo gaudentes Jo ix Nu
quid possunt filij sponsi lugere
quamdiu sponsus est cum illis quod
deo similes 1 Jo iii karissimi
nunc filij dei sumus z nondum
apparuit nobis quid erimus scimus
quoniam cum apparuerit similes ei erimus
quia dicit heredes Ro viii Si autem
filij z heredes quid dicitur vocabuntur
a populis in mundo pro Thess v
Omnes enim vos filij lucis z filij
dei Amalis in iudicio Sapie v
Ecce quo computati sunt inter filios
dei a xpo in premio Mt xxv Ve
nite bndicti patris mei Bti qui p
secucionem patiuntur propter iusticiam quoniam
ipsorum est regnum celorum Ista octaua
btitudine z distincta penes
agere hic determinatur penes pati
Nam sic btitudo prie distinguitur
penes auream z aureolam sic bea
titudo vie que est ymago que
z similitudo illius Nam precedentibus
btitudinibus que consistunt in perfec
tione actionis respondet premium huic
vero que consistit in perfectione passio
nis premium aureole que hic per
regnum intelligitur potest autem
dici hanc btitudinem primo sine
generalem Secundo specialem convertens
ad aplos sermonem ibi Bti estis
cum maledixerint vobis In prima
implicantur ea que faciunt mar
tirem s pena in passione tamen in
iusta persecucio z terminacio
ne dicit ergo bti q d non tamen
bti qui bene operantur s etiam bti
qui persecucionem patiuntur non propter
scelera vt malefici latrones he
retici 1 pe iiii Nemo vestrum pa
tiatur quasi homicida aut fur aut
maleficus s propter iusticiam defen
dendam vt machabei aut

claudam vt sentencias propaganda
vt baptista conseruanda vt thomas
i pe. iiii. Si quid patimini propter
iusticiam beati et vere beati quoniam ipsorum
est regnum celorum et quo ad au
ream et aureolam et bene dicitur est
quia martires statim euolant ad
regnum quod non sunt pauperes vel
mites vel alij beati sunt merito de
betur pacientie regnum quia quadru
pliciter iure ipsorum. Apok. i.
participes in tribulatione et regno
ii. thy. iii. Si sustinemus et regnabi
mus Iure pugnatorum Ioh. xi.
Regnum celorum vim patitur Iure
hereditario. luc. xxii. Vos estis qui
permansistis mecum Iure promis
sionis Ista promissio fuit ad vota
et premium Ideo iusticiam in futuro
personam et aduocata sunt ha
bituri Iusticia enim non potest
esse iniusta sicut nec albedo nigra
Ideo iure vicissitudinis stabis
pro aduocatis suis et non po
test iudicium contra eam quia tunc
sola erit iusticia sic modo
nunc Idem super v. dicit Ut iusti ac
cipiant regnum de confessione. Octa
uo autem ponitur loco quia sunt
generalem resurreccionem octaua
etate futuram sic dicit Augustinus que
per octauas ecclesie sanctorum designantur
Vnde non fiunt octaue proprie nisi in
festis de morte sanctorum exceptis
ihesu maria et iohanne quorum celebra
tur natiuitas et ecclesie propter speciale
priuilegium In iohanne propter ora...

celestis intimacionis In maria
propter prerogatiua sanctificacionis.
In xpo propter miraculum generacionis
et ministerium annunciacionis gaudium mag
num. Hic quintum scribitur in libro Beati
qui persecucionem patiuntur. glosa hic
reddit ad caput sicut ad primum
quoniam non videtur beatitudo distinc
ta. Hoc hic dicit quia hic debet re
plicari ad omnes precedentes. Ad
hoc quod sint probate beatitudines
Unde secundum hoc non est beatitudo Et per
cedentibus illuminatos ad alias quomodo re
fendantur sit Beati pauperes si persecu
cionem patiuntur propter iusticiam
et de alijs. Decimum est ista beatitu
do pro omnes alias sic patitur
enim aliquis aut a se aut ab
alio si a se aut voluntarie subtra
hendo que sibi placent aut
inferendo que displicent subtra
hendo aut inopiam habet sunt im
pedimenta quod sit pro paupertas et
mansuetudo alijs adiutoria quod sit
premium Inferendo que displicent
hic sit per luctum Si autem ab alio
patitur aut interius aut exterius Si exte
rius respondeo inferenti iniuria est mi
titas vt non reddat malum pro
malo Respondeo sustinetur Esuries
iusticie que magis appetit pu
niri et probari Si interius tunc contritio
ad inferentes iniuria est pax vt
secundum rectam racionem totum concorde
spiritum ad sustinendum mundicia cor
dis vt voluntas non inficiatur
et sic patet quod vnde sub istius beatitudo
vel sub omnium aliarum ambit et con...

plect' quia int'ib; est passio q
Si querit' quare id primu p-
mitti' paupib; et psecutorum pa-
cientib; .s. qm ipor est regnu celo-
rum R° multiplex h' datur
prima q non e id primu qa
ibi p regnu itelli' primu aute
hic primu aureole Alia est q
in regno includunt' duo diui-
tie et dilatio p mitti' g° paupi-
bus p respectum ad diuicias qui
in diuicijs temporalib; abrenunc-
ciant ppt xm in futuro gau-
debunt eternis Pacientib; vero
p respectum ad omnia quia qui h'
ppt xm opprimunt' in futuro cum
x° oppressorib; dnabunt' Sap. v°.
Tunc stabunt iusti i magna co-
stancia et p3 et accipient regnu
Tercia e quia maxime gre-
uant nimis voluntua enim pau-
ptas e qdam genus martirij
vtrobiq; enim oportz vincere oia
quo ad delectabilia huius mundi
Item quit' quare in precedentib;
btitudinib; ponit gnalez sniaz
h' vo post gnalem sniaz sup-
addit vbu ad aplos gnten-
do dicens Bti estis R° h'
fuit ppt maiorez istius diffi-
cultatez p qm spali psuasio-
ne indiget ideo gnuit ad p-
sos vt animaret et armaret
quos missurus erat sic agnos
int' lupos Bti estis cu male-
dixerint vob' h' post gnalem

sniam subdit spalem psuasio-
nem p suadz aut' dom' tripli-
ci + medio vt fugiant ad pas-
siones primo ex passionis cu-
cium dt ppt me. Sc° ex primo
cum subdt Gaudete Tercio
ex aliorz exemplo cum addt
sic enim psecuti st prophas
g° causa iusta retribucio mag-
ex.m euidencia debent allicere
ad paciendu Iniqui aut per-
secuti bonos tpr' vbis fac' v-
bis dupr' vel quia pntes st
est maledicto vel absentes
sic est detractio In medio at
ponit' p secucio in factis p°
enim maledicit pntib; . S° fu-
gant de loco ad locu 3° detra-
hunt absentib; et hc e q dt
Bti estis cum i ipse s3 tacd
me Cum maledixerint vo-
bis innocentib; homines vt
sancti in uicu .s. carnales et
infideles Glo Ex odio i famem
q tunicas dixerint et psecuti vos
fuerint Glo psequi est vim
inferre vel insydijs impetere
quia psecucio duplex vna ma-
nifesta et violenta Alia frau-
dulenta et occulta. et dixerint oe
malu Glosa omnia gna vboz
malignancia cu sc3 fama abse-
ciu lesrint ad vsus vos men-
cientes ppt me Ecce tu ctrarica
ad btitudine hu' maledictos
.s. odiu cordis cu d' ad vsu vos
no ppt vos s3 tali causa ctraria

Mendacium oibus cum sbditur metien
non vex dicentes ppositas interro
mis tu addr ppt me q. d. no ppt
execucioz pctor vt fures menti
unt^r Non ppt lucz terenor vt
cupidi Non ppt amorem hom
vt gloiosi Et qui pessim est ppt
vbum vi. Vidi sub altare di aias
interfector ppt vbu di. Gaudete in
ia die. Ecce pmiu allicites ad pati
endum qui tangit duplex pmiuz
spei impriti tu dt Gaudete sm
rei infuito cum sbdit quoniam mer
ces vra dt ergo gaudete ment
in corde et exultate ment in corpe
vel ppt exemplu gaudiu extis
ondite vel duplex gaudiu innuit
ppt duplicem sm stolam aie
et corpis vel ppt aureaz et aureo
lam gaudete ergo sic metitores in
lucis metibus Actuum v. Ibant sed
satores in metendis messibus Pos
Euntes ibant et flebant etc quoniam
merces vra in quo affluencia
sufficia iuxta mitu copiosa in
quo affluencia sup condignum
in celis in quo indeficiencia vlti
tim Gen. xv. Ego sum merces tua
magna nimis. Vita etna quoniam
fructus aliquem requirit et hic iuxta m
ta merces debetur laboranti vel
negocianti et laboranti infra xx c.
Voca operarios et redde illis merce
dem sua Corona placanti. j. Cor
ix. et illi quidem corruptibilem cona
accipiant nos aut incorrupta
fructus seminanti sm qualitem

statu. c. lxx. xxx gal vlti Qui
seminat in spu de spu et metet vi
tam eternam Regnu heredi Iaco. ij. Nonne deus
elegit paupes in hoc mudo di
uites in fide et heredes regni Sic ei
psecuti sunt pphas Ecce exm sua
dens ad sustinendum sic ervo q. d.
non e nouum si nos paciamur qz
sic audeli mittit in messatem
psecuti sunt pphas vt Ieremia ose
am et micheam qui fuerunt ante
nos et ita dant nobis exm et a
nimu paciende. j. Mach. vj. capitulo
Elephantis ondere sanguinem
vue et mori ad acuendos eos
in plio et exm hic et martir fru
tus mori est. pmo candidus.
Scdo rubens. 3o de migratur et
sit candidi pvite mundicia ru
bei p caritatis ardore nigri passi
dum psecucom. Vos estis sal
terre vos estis lux mundi et cetera
habita multiplici btitudine p
quam intelligitur vtus purgati
animi hic agitur de iusticia generali
sm Crisostomum que cplectitur oez
vtutem purgatoriam Et quia ad
iusticiam duo cfluunt In opan
do s. debitum opus et debitum
modum sm id Deutro. xvjto
Iuste qui iustum e exequeris.
Ideo docetur. pmo modus et op
iusticie. Scdo modus opandi
iuste capitulo. vj. a. Attendite ne
iusticiam vram In pma docetur
pmo iusticia hiendas que pti

net ad platos et doctores Unde
excluditur nisi habundauit iusticia
2o iusticia perfecta sive habundans quod pertinet ad omnes ibi Audistis quia
dictum est antiquis Ubi excluditur iste
te 3o quod perfecti et debent autem habundare vita plati vel doctoris super
virtutum aliorum triplex primo comparatum
ad proximum quia debet esse
exemplum et aliorum edificatiuus 2o comparatum
ad deum quia debet fulgere hominibus
et sic ad dei gloriam ibi Sic luceat
lux vestra 3o ad semetipsum
ut sic impleat predicationem
suam ibi Nolite putare quia
veni In primo quattuor solitudines ponit prima de sale
2a de luce ibi Vos estis lux mundi 3a de civitate ibi non potest
civitas 4a autem de lucerna
ibi neque accendunt lucernam
In hiis ostenditur quadriforme
exemplum ad edificationem aliorum
duo primo dant exemplum ad bonum
scilicet bonum sal et lux sed sal exemplum
in moribus ut condimentum saporis
lux exemplum in fide vel illuminatio
virtutis vel sal spiritum ad exemplum
active vite contemplative dono. Alia
dant exemplum contra malum scilicet civitas et lucerna Sed civitas contra
impugnationes vitiorum sed lucerna contra tenebras errorum gloriam
distinguit sic quia platus
debet condire animas sale ad
compunctionis sanitatem illuminare

re luce ad virtutes intelligentiam
acquisita defendere ab hostibus
premunitum defensa ad amorem
dei accendere lucerna Item secundum glossam
opposita predicatorum apostolorum primo
sal contra fatuitates iudeorum qui
primo predicaverunt 2o lux contra
tenebras errorum gentilium qui ydola
adoraverunt 3o civitas contra
impugnatores hereticorum qui postea
surrexerunt 4o lucerna contra errores
et vitia falsorum que postea secuta sunt Item natura humana
per peccatum est infatuata ideo indiget sale ideo indiget luce
Conculcata ideo indiget civitate iuvante Infrigidata ideo indiget lucerna inflamante In prima
tangit tria que sequuntur contrarium sal sapientis primo nichil vale ex amissione gratie 2o mitti foras ex
amissione glorie 3o conculcari condempnatione gehenne vel propter inutilitatem sui punitionem officii contemptum ipsi tangens 3o periculum
in sale periculum conculcatione
Triplex malum in salient defectione dicit ergo Vos estis sal terre
q. d. non debetis in tribulationibus
deficere quia defectus vester multis est occasio ruine Item pater
Vos estis sal terre sal enim terrestria fecit cibos condit carnes
servat a putrefactione quia nascitur ex
aqua et igne conficitur in omni
sacrificio offertur Sic exemplum sanctorum
terrenum affectum mitigando sic

lem fit Bonum desiderium sapidum
reddendo eterne mortificando de
siccat a putredine libidinis con
stringendo consumat Ex aqua deuo
tionis et igne dilectionis decoquen
do in fornace prime conficit In
omni ope dirigendo et moderan
do offertur hic est sal quod sanauit
aquas .iiii. Re. ii. hic est sal de
quo leuit. ii. In omni oblatione
offeres sal quod si sal euanuit
euanescit sal tamen liquescit et quia
coagulatur a calido et sicco ideo
liquescit a frigido et humido fri
giditas est timor ad bsistitur humi
ditas dissolutio prosperitatis humi
ditas ex quibus sequitur ad nichi
lacio erroris Ergo euanescit pre
latus vel doctor si cedit quod malum
est si deficit quod peius est si de
mat quod pessimum est Iob euan
nescit sal i. prelatus cupiditate ef
fluens timore succumbens er
rore sub bsus prosperis elatus
aduersis depressus In quo salietur
s. prelatus vel populus ut dupricer
ponitur primo sit in quo sa
lietur s. ipsum sal i. per quem fatui
tas emundabitur eius Luc. xiiii°
Quis medebitur incantatori a
serpente percusso secundo sit in quo sa
lietur sed populus subditus i. per quem
populus infirmos reconciliabitur pur
gabitur instructur Reconciliabitur
cum deficit mediator inter deum
et populum purgabit cum deficit sa
tisfactor inter populum et patrem In
structur cum deficiet doctor igno

rancium Ad nichilum valet vltra
propter inutilitatem sui Luc. xiiii Si
autem sal euanuerit in ipso condietur
Neque in terra neque in sterquilinio
vtilis est non terre quia pro
hibet eam germinare Non sterqu
linio quia non facit ea fecu
dare nisi vt mittatur foras per
nacionem officii sentenciam excom
municationis vt est hereticus vel peccator
publicatus vel eciam mito fit
extra si est occultus Ys. xxii Ex
pellam te de statione tua et
de ministerio tuo deponam et hoc quod
sibi nos et aliis non prodest.
et conculcetur ab hominibus per contemp
tum populi vel ipsum deridetis vel
eciam post ipsum cadentis qui
enim primo cadit a sequentibus opprimi
tur Abacuc non conculcatur qui
persecucionem patitur sed qui desicien
do infatuatur sed nichil valet propter
defectum gracie .i. Chor. xv Gra
cia dei sum id quod sum nisi vt mit
tatur foras propter amissionem glorie
Apoc. vlt. foris canes venefi
ci et conculcetur ab hominibus propter
dampnacionem gehenne Ysa. x. po
nat eum in conculcationem vt lutum
platearum ergo conculcabitur ab homi
nibus in mundo per derisionem ab
angelis in iudicio per separacionem
a demonibus in inferno per afflic
tionem Vos estis lux mundi Sal
bene viuendo lux bene docendo sal
in exemplis lux in doctrinis tuus
ordo primo bene viue deinde bene
doce intellige participes in Christo luce

vitatis quia omnis illuminantur deus
enim lux non illuminata sed illuminans
Joh primo Non erat lux sed ut testimonium
et cetera ueri lux illuminata et illu-
minans ut hic simplices iusti lux
illuminata non illuminans secunda est
sic lux solis secunda sic lux lune tertia
sic lux terre Non potest ciuitas ab-
scondi ad ymitemur salis et ca-
dem lucis Secuntur protectio ciui-
tatis q. d. aspicite quia estis quia
ciuitas collectionis ubi estis
quia super montem plurionis
ad quid ibi estis quia non in
absconsionem sed in manifestationem
defensionis et hoc est quod dicit
non potest i. non debet abscondi
timore remissione sollicitudine
Intellectus non lucis bonorum da esse
Ciuitas super montem tunc posita
in manifesto ad regum in ea ex-
istenciu et reprehensionem impug-
nanciu Joh j. dedi te in ciuitatem
munitam et columpnam ferream
parata que in modum ferri non
cedit et blandiciis principum munitam
securitas est constancia pro
numerum eneam perseuerantia que in
modum eris non putrescit hec
tria significantur cum dicitur super montem
posita stabiliter sanctiter et firmiter
Neque accendunt lucernam Ecce tertia
similitudo due prime dicuntur per
affirmacionem in quibus ondit prelatus
ad quid sunt quia ad docen-
dum assistunt ad illuminandum intellectum

due sequentes dicuntur per negacionem in
quibus ondit ad quid non sunt
quia nec in absconsione propter
neque in occultacione doctrine de
hoc ultio dicitur Neque accendunt lu-
cernam Ubi tangitur quando lucerna
accensa i. prelatus instructus mo-
dius suppositus i. amor sui in ordina-
tus candelabrum sustinens i. ca-
ritas vel firmus amicus domus
illuminata i. mundus dicit Neque ac-
cendunt lucem sancte sano ardore
vite bone lucerna i. prelatum
post parum lucerna Christo meo et
ponunt sub modio ut debet
lux vitatis vel timore persecu-
tionis imminentis vel pusillani-
mitate cordis vel amore voluptatis
corporis vel ut pona sub modio
sua in tedis temporalibus secundum
hoc quando prohibet ponere luc-
nam in qua loco in absco-
dito timoris Luc xj Sub uase
pusillitatis sub lectum
voluptatis Luc viij Sub mo-
dio voluptatis ut hic Sed super
candelabrum i. caritatem que onera
vite baiulat Unde candelabrum
dicitur quasi candelam ferens vel super
candelabrum i. amicum stabilem
et firmum Eccl xxvj Lucerna sple-
dens super candelabrum sanctum et
species facies super etatem stabi-
lem et hoc ut relucerat euidenter
omnibus uidentibus qui in do-
mo i. in mundo sunt generaliter Sic

lucat hitudo decor' de ordine
doctor quo ad proxi^m hic de
t'minat decius ordine quo adde
um dicens Sic vt predm est
luceat .i. pex^m fulgeat lux
vra .i. vita bona lucida In cor-
de p puritate In ore p veritatem
In ope p sanctitatem coram homib;
vt informant' tam vita qm
doctrina Ro. xij. pro videntes
bona no tm coram deo sed
etiam coram omnib; hominib;
vt videant opa vra bona
quor odorem attrahant et
glificent no blasphement
Cris. Peccatores blasphemat' q
no faciunt q docent. Nam lingua
magniloqua manus ociosa doc
trina lucida vita tenebrosa res
est monstrosa. glificent magi
no uos sed patrem vrm a quo
omne bonum Jac. I. Omne datu
optimu optim^m et no carna
les sed spuales qui in celis est
lz vbiq; sit essentialr ppt ma
iorem refulgentiam sue opa
nis vel intel' .i. in scis i' qb
solus est. P ergo Vita co
stor est lucida quantu ad se
ppt pura conscientia Ideo d' lux
publica quantu ad proxi^m ppt
bona fama et lucet coram
homib; honorifica qm ad
deum ppt gliam et glorificat'

deus Nolite putare Sic dcm
est de suphabundare de vita a
postolica exemplo qm ad primu
vt sic adeius edificacom qm
ad deum vt sic ad eius gliam et
honorem qm ad seipm per
doctrina et opis implecom vt
hic vbi primo ponit se dne i
implecomis legis ex^m secdo
determinat implecomis modu i
Amen quippe dico vob. In prima
ergo premit falsam opinio
in captis 2° ponit se in ex^m
v. pphar et legis implecomis
ibi non veni solue ne ergo dis
cipli audientes pdcta .q. no
ua putarent dnm velle ado
siri eloquijs legis et pphar p
antiphoram occurrit dicens.
Nolite putare ne .s. in errorem
incidatis qui veni solue lege
et pphas prohibendo .s. ne fiat
Volunt enim qui spua'r facere ne
gat totam enim conuenciam nec
cphendit in duob; In lege et
pphia erat aut lex principalit
in declinando malum pphia
Lex in faciendo bonum lex opan
dor pphia credendor lex incho
ans pphia promouens eum
consumans Vn libri agiogra
phor que narrant sunt pphar
pphetia sunt non veni solue
quia preceptu posuit et non p
teribit Sz adimple In lege et
pphis erant quidq; moralia In

diciala Cerimonialia promissa sacramenta implent x^c omnia moralia proficiendo. Unde ~~dicit~~ non occides Ego autem dico vobis quia omnis qui irascitur suo vero prohibuit non tamen minima sed etiam tantum Judicialia scilicet temperando rigorem iusticie benignitate unde dicit. oculum pro oculo Ego autem dico vobis non resistere malo. Cerimonialia ad spiritualem intellectum referendo promissa exhibendo et meliora promittendo sacramenta veri sacrificata onde do duo prima erant in lege subditione boni ad faciendum sed moralia semper utilitate temporis et subiti Judicialia mutabiliter et particulariter tamen alia secundum rationem vero ad significandum operanda ut cerimonialia in quantum dicitur i. in divisis sacrificiorum In distinctione ciborum In expiacione immundiciarum In observantia solempnitatum vel ad significandum appetenda ut promissio terre fluentis lacte et melle et huiusmodi vel ad significandum credenda sicut phase et vitule ruffe et huiusmodi operanda pertinet ad effectum credendum ad intellectum Amen quippe dico vobis post implecionem exemplum subdit implendi modum et primo unum excepte legis. scilicet ut fiat magna et minima precepta. secundo aliud excepte doctoris.

scilicet ut doceant et firmiter ea ibi quia ergo solvit dicit ergo Amen quippe dico vobis Augustinus amen nec grecum nec latinum sed hebreum et ponitur quamquam nominaliter ~~Apoc. 3°~~ hic amen dicitur i. veritas quamquam verbaliter ut in orationibus in fine ubi enim habemus fiat fiat quamquam ad verbaliter et hic quamvis ut hic amen i. vere fideliter donec transeat celum in terra et mutentur omnia elementa ab hac mutabili forma in immutabilem. scilicet augustinum firmiter iste mundus Jota unum aut unus apex Jota i. minima littera inter alias et uno ductu fit Apex est particula littere que ponitur in summitate ad distinctionem et secundum hoc exponit Augustinus quia nec minimum preceptum nec minima particula precepti Item preteribit. id est non remanebit quin impleatur suo tempore vel in capite vel in corde vel in corpore donec omnia fiant. i. spiritualiter impleantur Aliter iota que est decima littera in alphabeto greco decalogum significat Apex que non est littera sed signum littere significat preceptum figurale hebrei diversa significant per eandem figuram sed per quosdam punctas positos super dicuntur apices sic ergo nec minimum morale nec figurale mandatum preteribit donec omnia fiant glo. i. spiritualiter impleantur vel imperfectum perficiatur aut figuratum implecione consumetur quod factum est pro parte et reliqua fit cottidie ob

ad confirmacionem scilicet Qui ergo sol-
uit / Hic ondit modum implendi que
parte doctoris vbi ponitur triplex
differencia doctorum primo eius qui ma-
le facit et male docet secundo eius qui
bene facit et bene docet ibi qui autem
fecit et docuit tercio eius qui bene
docet sed non facit / vt phariseorum nisi
habundauerit iusticia vestra et hoc
cum dicit qui ergo soluit transgredi-
endo vnum de mandatis istis minimis
id est de mandatis decalogi que
dicuntur minima . tum quia ad vitam
inperpetuum pertinent . tum quia
remuneratione minima Ceremonialia
mandata moysi in actu fa-
cilia sunt vt non occides et ideo
remuneratione modica In precepto
autem magna Mandata autem
christi vt non irasceris in actu dif-
ficilia sunt et ideo in remune-
racione magna in precepto minima
et docuerit sic scilicet homines quando
soluere sit ipse soluit minimus
vocabitur in regno celorum quia
tales non erunt in celo Vel sic minimus
id est vilissimus reputabitur ab hijs
qui sunt in regno celorum ipso
ibi non existente vel minimus
id est nullus quia nullus ibi mi-
nimus vbi omnes Aliqui exponunt
sic qui soluerit vnum de minimis
istis scilicet transgrediendo Et do-
cuerit sic scilicet homines veraciter
sic eos minimus vocabitur in regno
celorum id est in presenti ecclesia

magnus reputatur qui facit et docet
minor facit sed non docet Hic tamen non
non est in ecclesia quantum ad aliquod
opus tamen ideo non reputatur inter
existentes gradus Qui autem fecit
et docuit magnus vocabitur in reg-
no celorum Ecce hec dua commenda-
bilis scilicet doctoris et propter vitam que
refulget per exemplum et propter doctrinam
qua docet per magisterium et propter
magnificenciam qua pollet que
ad premium Vnde actum primo probo
quidam sermones facit de omnibus
et vere sanctus doctor magnus hic
in mundo plane In sepulcro
per miraculorum operacionem In iudicio
per iudicis associacionem In celo
per aureole adepcionem dico enim
vobis Ecce tria dicit scilicet eius que
docet et non facit Nisi erat scribe
et pharisei nisi procedit dominus as-
serendo / dico autem vobis impli-
cando quia nisi habundauerit
comminando ibi non intrabitis dicit
ergo dico autem quod non sufficit ad
regnum acquirendum sermo predicatus
sine virtute operacionis sicut in scri-
bis et phariseis Ideo dico vobis
scilicet ego cuius verba numquam sunt irri-
ta vobis specialiter qui in partem
sollicitudinis vocati estis quod
nisi habundauerit iusticia vestra
scilicet vt faciatis plus quam scribarum vel perdiderint
et phariseorum qui dicunt et non faciunt
non intrabitis in regnum celorum .
Cassiodorus Qui minima negli-

genus dic(itur) p(re)sumpsit (con)sequens
est ut n(on) ... in mediu(m) s(ed) maxi(mum)
in gehenna suppliciu(m) habeat.
Hic querit(ur) sic luceat lux
v(est)ra cora(m) homi(ni)b(us) c(ontra) Joh(annem) vi(...)
Attendite ne iusticiam v(est)ram fa-
ciatis coram homi(ni)b(us). R(espondetur) in o-
pere bono est querenda gl(ori)a di-
uina et sic loq(ui)t(ur) h(ic) s(ed) fugienda
gl(ori)a p(ro)p(ri)a siue mu(n)d(an)a t(em)p(or)al(is) sit lo(...)
Joh(annis) v. Sic op(er)a loq(ui)t(ur) in publi(co)
ut intenc(i)o maneat in occul-
to. Item don(ec) t(ra)nseat celu(m) et
t(er)ra c(ontra) ista nu(m)q(uam) t(ra)nsibunt. Ps(almus)
Verbo d(omi)ni celi firmati sunt. Eccl(esiastes)
i(º) Terra in et(er)num stabit. R(espondetur) t(ra)ns-
ibu(n)t q(ua)ntu(m) ad officiu(m) q(uod) non
h(abe)b(un)t s(ed) non t(ra)nsibunt q(ua)ntu(m)
... et corrupc(i)o(n)e(m) qualiu(m) et plata
... Item iota unu(m) u(e)l ... ap(ic)es
hebreus quia non dixit Joh(annes) q(uod)
est hebreu(m) s(ed) yota q(uod) est g(rec)u(m).
R(espondetur) q(ui)a iotha que est decima
l(itte)ra greca et decalogo ubi loq(ui)t(ur)
ba(...) Item qui ergo soluerit etc.
Joh(annis) x. Non p(otes)t solui scriptura
R(espondetur) no(n) soluit(ur) simp(liciter) in se s(ed)
q(ua)nto ad illu(m) qui ... no(n) fuit
d(icitur) solui. Et qui fecerit et docuerit
q(ue)rit Aug(ustinus) Nu(m)quid do(cen)s
minima et faciens ea vocabitur
magnus. R(espondetur) non intelligit(ur) p(re)-
cise ut qui fecit minima et no(n)
maiora s(ed) ut ondat q(uod) ma-
iora et (con)s(equen)s adminus s(ed) face-
re ... et detinate maiora vel

(Margin:) ... spiritu

minora. Item n(isi) habundauerit iust(ici)a
v(est)ra plus q(ua)m scribar(um). Can(sa) ex-
sequit(ur) q(uod) phisei erant. Unde
Cris(ostomus) Justi(ci)a phiseor(um) no(n) im-
quor(um) q(ui)a ... et q(ui) no(n) ...
iusti(ci)a no(n) (con)pass(ionis) ea iusticia(m)
que erat. Item Act(uum) xv. deu(e)le-
d(icitur) h(oc) o(mn)ib(us) q(uod) neq(ue) nos n(ec)
... s(ed) q(ui)a si habu(er)it aliud onus
multo minus portare potimus.
R(espondetur) iusti erant s(ecundu)m appa(re)ntiam
no(n) s(ecundu)m existimacio(ne)m. Unde iu-
sticia eor(um) erat in opinione ho-
mi(nu)m non in re vel iusticia
eor(um) erat quo ad exteriora opa-
tin Un(de) Cris(ostomus) Jeiunabant
orabant decimas dabant.
Ad aliud d(icendu)m q(uod) manus
moysi (con)fuers erant p(ro)pt(er) ea p(ro)p(ter)
pene crudelitates (con)monia(rum)
multiplicem sp(irit)ualis intellectus
obscuritate(m) s(ed) re(m) o(m)ne non
aggreuet ibi onus q(ui)a ex tio-
re s(ed) non quia ex amore
opa(n)t(ur) sic plume non one-
rant auem. Nondu(m) q(uod) iust(ici)a
scribar(um) et phiseor(um) defitiebat i(n)
q(ua)ntu(m) sequit(ur) n(ost)ra debet habunda-
re p(ri)mo in corde quia si ope-
ra bona intenc(i)o no(n) r(ec)ta Joh(annis)
xxiii. Omnia opera sua fa-
ciunt ut videant(ur) ab ho(min)ib(us).
q(ua)nto c(ontra) i Cor(inthios) x Omnia i(n) gl(ori)a(m)
dei facite. R(espondetur) in ore q(ui)a et
si locucio bona non t(ame)n practi-
ca ut x(risti)a(no)r(um) dicunt eni(m) et no(n)
faciunt allegant eni(m) onera et
q(ua)nto c(ontra) Eccl(esiastici) vi. lingwa eu-

chares x. xxi. scia sapientes tuo
in ope quia aliqua minora
faciebant et no maiora Mt
xxiii. Ve nobis phisei ypocrite
qui decimatis mentam et anetum et
ciminum et reliquistis ea que gra-
uiora sunt legis quo Prov
xiiii. In omni ope bono erit
habundancia Quarto in consi-
deracione quia extinus mundi non
intinus Mt xxiii Ve vobis
scribe phisei qui mundatis quod
deforis est etc. Unde petebant
Joh xv quare non lauant disci-
puli tui manus cum panem
manducant quo Job xxv
Cogitaciones sunt in habundancia
Quinto in vtilitate quia dis-
currerunt multum fructus nullus
Joh xxiii. Ve vobis qui circui-
tis mare et aridam quo contra
in habundanti iusticia virtus maxima
cogitaciones autem impiorum eradi-
cabuntur Prov. xv Audistis
quia dictum est antiquis Su-
perius docuit habundantem iusti-
ciam ad quam tenentur doctores
hic sufficientem siue perfectam
ad quam tenentur omnes Justicia
autem hic accipitur vt ordinat
omnem anime motum et cognitionem
ad vim racionabilem que est
imperans et cognitiua irracionabilem
que est imperata ex qua nas-
cuntur duo passiones generales
ira et concupiscencia ordinat ergo primo
vires irracionabiles ibi Audistis
quia dictum est antiquis non per-
iurabis In ordine virium irra-
cionabilium ordinat primo irra-
cionabilem quantum ad passionem pe-
ne. secundo concupiscibilem quantum
ad passionem concupiscencie ibi Audis-
tis quia dictum est antiquis hic sunt
duo passiones generales domi-
nantes in corporibus nostris et quia
ira intendit primo suam conser-
uacionem quod est ira postea
multiplicacionem ad id quod est
concupiscencia Joh primus repremit
iram secundo concupiscenciam licet na-
turaliter sit aliter In prima primo re-
plicat prohibicionem legis secundo ex-
plicat perfectionem prohibicionis
ibi Ego autem dico In prima primo
replicat prohibicionem culpe secundo
explicat iniquitatem pene ibi
Qui autem occiderit Dicit ergo con-
dens quomodo iusticia debet in nobis
esse Audistis quia dictum est an-
tiquis Exo. xx. non dixit ego
dixi vel pater meus dixit innuens
quod lex non immediate a deo
data est populo sed per moysen an-
gelo ministrante Gal. iii. vel ne
sermo repelleretur cito dixissent
id Joh viii. xl annos nondum
habes etc. Illud preceptum dicit
se lege dominum Non occides scilicet
hominem quia homo ymago
et similitudo dei Qui autem occi-
derit actualiter et iniuste reus
erit iudicio intestino accusacione
vel legis iudicio punietur id est
morte quia lex punit secundum

talionem Exo xxi Ego autem dico
vobis hic explicat perfectionem dñe
prohibicionis vbi da^a duplex
preceptum primum negatiuum aliud
affirmatiuum ibi Si ergo offers
In prima prohibetur primo motus
in animo 2o indignacionis in signo
ibi Qui autem dixerit fratri suo racha 3o
vituperacionis in verbo deliberato ibi
Qui autem dixerit fatue. primo
motui reddet iudicium 2o concili
um 3o gehenna primum enim est
tempus in iudicium deduci 2m sententiam
proferri 3m execucionem man
dati primum e graue 2m grauius
3m grauissimum Gregorius sic crescit
gradus culpe sic crescit ordinacio
sententie In prima enim est sola ira
in secundo ira et signum 3o ira et cer
ta vituperacionis expressio iehenna
vero dampnacionem habet non dubi
am sic iudicium nec penam in
certam sic concilium sed certam pro
pena dampnandi quia e culpa
occulta tunc venit in iudicium
quia nota e culpa sed non quanti
tas pene Tunc venit in concili
um vtrumque manifestum tunc non
restat nisi illacio pene 2hs est quod
dicit Ita dictum est antiquis non
occides Ego autem dico vobis
i. plus impono vel sic expla
no hylarius pulcro ingressu re-
pit opus legis excedere non
soluere prima omnis qualiter
qui irascitur motu intrinsecus odij
fratri suo non victo vt sit ira
precium non prelium Reus erit iudi
cio i. dignus accusacione a
pud deum Crisostomus Radix omicidij
est ira quia radicem abscidit de
struit ramos 2o Ephesios iiij Sol
non occidit super iracundiam vestram
Qui autem dixerit fratri suo racha
quod e quiuis racha secundum Augustinum
et Crisostomum Non est vox aliud sig
ficans sed solum inueniens motum
indignantis secundum Ieronimum Ideo est
racha hebraice quod cenos grece
i. inanis et vacuus quem nos
absque cerebro possimus nuncu
pare Crisostomus dicit quod racha non
magne contumelie verbum est sed
per impensionis vbi dicimus et
contemptu lingwa syrorum dicitur
racha primo non est inuectio
indignantis de 3o non est in
ductio ad iniurias Reus erit
concilio i. consensu iudicum de da
da sententia super eum quia iam ve
nit in noticiam culpa Qui
autem dixerit fatue. i. qui vsque
ad determinata verba et iniuria pro
cessit Glo. non modicus fu
ror est quod deus sale sapiencie condi
uit infatuatum dicere et salienti de
rogare Reus erit iehenne
ignis gehenna et age quod e
terra et ennon quod est locus qui erat
iuxta ierusalem ydolis consecratus sed tempore
captiuitatis est repletus ille
locus cadaueribus mortuorum
secundum vaticinium Jeremie versus est in
fetorem maximus vel dicitur age.

q est terra et vermes profundum
quia in terre profundo Si ergo
offeres etc. Superius ordinat irascibilem
per preceptum negativum s.
prohibicionem ire hic per preceptum
affirmativum duplex. Primum est reconciliacionis
respectu fratris secundum
respectu concordie respectu ad adversarium
ibi esto consenciens. Circa reconciliacionem
tangit quadruplicem
causam s. actorem qui notatur in offerente
materie que notatur in munera
recordacione formam que notatur
in fratris federacione finis qui notatur
in oblacionis accepcione et hoc
est quod dicit Si igitur offeres ubi locus
hic amarior Si enim prohibetur
ira recens multo plus inveterata
munus tuum ad altare dicit ergo quod
oblacio debet esse in animo quod notatur
ibi munus tuum non alieno loco
congruo quod notatur ibi ad altare i.
ecclesia vel altare est fides
Ps. Inponent super altare Est
ergo sensus Si offerre proponis munus
boni operis ad Christum Et recordatus
fueris hic exponitur triplex
s. de ledente de odiente de sustinente
Primo de ledente sic
et ibi recordatus fueris quia frater
tuus quem lesisti habet aliquid
adversum te prolata iniuria
relinque etc. Secundo de odiente sic
recordatus fueris i. ex odio illata
tibi iniuria incordialis quod frater
tuus habet aliquid adversum te i.
aliquid adversari tibi vita suas

odium Tercio de leso sustinente sic
Criso. quid Si tu iniuriatus es
a fratre tuo et eius amicus debes querere
et vindictam quod sic vt dimplices
gloriam consequeris quia prior rogasti
et indulsisti Relinque ibi
munus tuum coram altari sine
coram deo non dicit reporta
quia deus munus non repellit
sed caritatem proximi querit vt
caritatem prius proximo resolvat
qui munus suum deo placere
optat Et vade prius ad eum si presens
fuerit vel affectu vade si absens
est reconciliari fratri tuo si
lesisti satisfaciendo vel veniam petendo
Si odit ad amicitiam
revocando quantum inte est Et
tunc postquam reconciliacionem veniens
adiecit quod repetas offeres munus tuum
Gregorius munus non recipit nisi
antea discordia ab animo repellatur
Criso. Si cogitu offendisti
reconciliare si verbis si factis
Esto consenciens hic subdit preceptum
de concordia habenda etiam ad adversarium.
Ubi primo ponit monicionem
secundo monicionis racionem ibi
Ne forte tradat dicit ergo Criso. esto
ergo consenciens ita sic dictum est
cum fratribus habenda concordia nec
tamen cum fratribus sed etiam cum adversariis
Ideo Esto consenciens i. benivolus
et benignus sic habetur in glosa
adversario tuo i. homini tibi adversanti
cito propter cautelam periculi

Mora thc ad se piculu dum es i
via .i. i pnti vita vbi est locus
et tpus merendi Mistice expo
de vbo di sive de xpo qui d no
advsarius sz bonus et util quia sug
gerit ctrium malis tuis ysentiendum
est et hc spe promissi timore sup
plicij ope pcepti et declinacone p
hibiti ij Thy iiij Omnis septua
ginta inspirata utilis e ad do
cendum increpandum ad arguendum
in cavendis ad corripiendum
ptimorem ad instruendum pspes
Cito Extl iiij Ne tardas ybti
rc Ecc quia or implicat psene
rancia tu dt Esto ad hencia e
dt consenciens festinacia cum
dt cito oportunitatis instancia e
dictum dum es in via cum eo Ne
forte in libitate tua es modo
ideo dt forte quia pt evenire
vel non tradat te advsarius
.i. sic causa querere tdat iudici
.i. xpo cui pr omne dedit iudicium
Jo .v. Et iudex tdat te ministro
.i. dyabolo exactori qui colligit zy
zania Joh xiij et in carcerem mit
taris .i. i infernum q. d. Esto ysenci
ens proximo p benivolenciam
simonem dno p obediam Infernus
optime dicitur carcer ppt inclusionem
inclusionem Ps xxiiij Claudetur
ibi in carcere s. infer rc ppt co
pedicionem ps Ad alligandos reges
eorum in ypedibus et nobiles et c.
ppt vmium corrosionem ysa. vltio

impiis eorum non morit ppt tenebro
sitatem Joh xxv Servum i utile
abicite et ppt tenebrositate Joh
xxv. vbi erit fletus et stridor den
tium rc ps pluit sup pctores rc
ppt ppetuitatem Vn subditur Amen
dico vobis .i. cite no exies inde do
nec addas novis quadrans Sic
sup id et non cognoscebat eam
donec peperit rc Aug dontc no
sigt sine pene sz ytinuacionem in
misie q. d. semp et nunquam psol
vas Quadrans sm hugonem est
quarta ps nummi vel libre sm
ypotistas quarta ps diei s. sex hore
sm ptom Jos Genus nummi q
hz duo minuta In novissimo quo
ysiderante sigt nichil nisi mente
impunitum quia nc et minuta
Gregorius sic deus vias meas co
siderat ingressus dum vult vt nc
minutissime cogitacones mi
nutissimaque vba que apud nos
vsu viluerit eius iudicio indiscus
sa remanent sic sola dia vsque
ad feces sm Augm Quadrans
sunt carnalia vitia sm Rabanum
eternam penam que intelligitur i
tra iuo aliorum elementorum q. d. qr
non fuisti igneus p caritatem aereus
p abstinencia aqueus p invocem
baptismalem Ez terrenus p tre
norum in hencia non exibis in
ps Conglutinatus e venter i
terra rc Sm ptolomeu Novis
simus quadrans est pcta leviora
et miora est go quadrans i pcto

Unus op9. alius ɔsensu. tercius
delectacio. quartus affectio quia nc
terminatr nc pena vel quadrun
tem intelligimus maior in ihen
na ɔrm dampnositatem 2m ar
bitrite tm multiplicatem nonu
sm ppetuitatem Oz ġo reddere
pene ppetuitatem pnt dapnati
reddē ġo nc inde exire Este
pena aggrauatr ex quatuor
primo rone iudicis ppt seuitatem
Un dt Ne tradat te iudici 2o
rone ministri ppt horribilitatem
Un subdit Et iudex tdat te
ministro 3o. racoe loci ppt tene
brositem Un addit 2 in carcere
m. rone duracionis ppt ppetui
tatem Un sequitr non exies Sz
quitr qui irascitr fri suo reus
erit iudicio ġo omnis irascens
pecat mortalit ꝯ ps Irascimi
2 nolite peccare Item dns irasc
citr qui non peccat Rō sm Iom
Ira est omnis malus motus
ad nocendum aut ġo surgit su
bito 2 sic est venale 2 ly iu
dicio tenetr pro iudicio no extiori
gehenne Oz interiori scz ɔscienc
ut timeat se culpabilem aut
ex delibacoe 2 ɔssu sic est mor
tale Ad obiiciū dcm qz aliud e
irasci fri aut pcto Nam pm
surgit ex libidine vindicte et est
pctm ut h dr aliud ex amore
iusticie 2 est vtus scz ira pzelu
Et fri suo ġo q irascitr paga

no vel iudeo no peccat cū non
sint fres nc ɔru nc nā Rō
fr est p creacom p fidei imita
com 2hc dupt vel sm pos
sibilitem vel sm auctoritem po
2 ho mo omnes sumus fres 2c
loquitr h' tercio mo non Item
racha queritr Aug9 quia in
tptes non posūnt nomen
latinū sz hebraycū Rō qz sm
Augm non e vox sigficatiua
vel quia mentis affcm sigt
qz difficile est interptari Item
fatue ꝯ Gal'. iij. O insensati
galathe 2 luc vlt O stulti et
tardi corde ad credendum Rō
non lz dicit ad ɔtemptū pso
ne sz ad correccom culpe Item
relinque ibi munus tuum Glo
qz rite offertr mutatur no licz
qr aliqz notū qz rite offertr
mutari pt Rō no pt mutari
ppa volūtate sz vel auctorite
vel idcircus sz auctorite legis
vel plati ex causa in melius
pt mutari bn reddit qui me
lius reddit Et vade prius re
conciliari 2c h' videtr qz por
sit caritas ad pximū qz ad dm
ꝯ In ordine dilige(n)dorum ppontr
deus Rō Caritas di prior est
ppt nam amor pximi per
manifestacom vel h dr quia
vna nā dr sine alia Esto esto
ɔsenciens adūsario tuo qz
Quals est adūsari9 me cui est

resistendi .i. peti ultio Non ergo
consentiendum Secundo loquitur ad adversa-
rio qui est viator nobiscum
sicut patet in littera dyabolus nec est nec
esse potest de certo nobiscum viator
Et adhuc opponitur quod multi ho-
mines viatores suggerunt ma-
la culpe et ita adversantur contra-
rium illis non est consentiendum
Tertio conclusive dicit hic concordia perso-
ne per pacem in adversitatibus non con-
cordiam culpe per favorem in
malum Audistis quia dictum est
antiquis Ordinata irascibilis
conditur ad passionem nunc hic ordinat
concupiscibilem que maxime est
inclinata et ordinatur per matri-
monium quod est licitum maris et fe-
mine individuam vite consuetu-
dinem retinens Secundum hoc accidit
in ordine dupliciter Primo quantum ad se
paratione Unde primo removet
illicitam conversationem Secundo illicitam sepa-
rationem ibi dictum est quicumque dimi-
serit In prima inducit legis prohi-
bitionem in qua expresse prohibetur
manus implicite omnes Secundo veri
explanationem in qua expresse pro-
hibetur manus et animus ibi Ego
autem dico vobis Ubi primo ostendit
dampnabilem mechandi in-
tentionem. Secundo ostendit removendum
ad occasionem ibi quod si oculus tuus
Dicit ergo audistis quia dictum est antiquis non so-
lus prohibitus est motus iras-
cibilis ad nocendum sed et motus con-
cupiscibilis ad delectandum Audistis
quia dictum est Exodo .xx. antiquis
videlicet tamquam antiquis non debe-
tis ignorare Non mechabis
non prohibetur tantum actus mechie
exterior secundum reputationem iudeorum
Et cum hic voluntas interior secundum
domini explanationem Unde sequitur
ego autem cui credendum est et
obediendum dico vobis qui sum
dominus et lator legis ista omnis qui
vidit mulierem alienam ad con-
cupiscendum eam quod non est in-
.i. ea intentione et animo ut concu-
piscat eam quod non est iam titillatio
sed plene consensus libidinum Iam
mechatus est eam in corde suo
Crisostomus Et videro et concupiero nec
etiam plus fecero cum adulteris coram
Angelis hec nomine mechatum orem
carnalem delectationem accipe quando
anima superiori lege Christi voluntate
te inferiori prostrata corrumpitur
Quod si oculus tuus Postquam
ondit dampnabilem mechandi
esse intentionem hic ondit remo-
vendam huius occasionem eius
occasio esse potest vel a nobis et
dupliciter per passionem et cum bona inten-
tione et oculus dexter scandali-
zat vel per affectum et manus
dextra scandalizat aut potius
dextrum motus interior per manum
dextram motus exterior et cum bo-
na intentione ut per dexteram bona in-
tentio significatur vel est occa-
sio non a nobis sed ab alio utputa
a consiliario qui dicitur oculus aut

ab amicis quia dicitur manus dextra
sed quod si oculus tuus dexter id est re-
spectus mulieris ex bona intencione
scandalizat te id est est tibi occa-
sio ruine Crisostomus Frater inde
religiosa respexi et dixi debeo
visitare illam assidue instruam
illam et informem in bono bonus
est iste respectus fructus in mscan-
dalum eciam generat illum bonum respectum
qui fructus est malus Item si ocu-
lus dexter id est contemplacio vertitur in
arrogantiam dimitte eam et transi
ad activam quia melius est per
activam saluari quam per contemplativam
perire Item si oculus dexter id est sensus
mentis scilicet et oculus racionis sca-
dalizat te in fide vel in mori-
bus erue eum id est non consenci-
as racioni quia sequitur sensua-
litatem Item si oculus dexter id est con-
siliarius tuus vel pater vel socius
vel magister scandalizat te ad il-
licita trahendo erue eum reprobando
do resistendo et proice abs te
elongando omnino ipsum fugiendo
do Sequitur ergo et si dextra manus
tua scandalizat te abscide eam
et proice abs te Expedit enim tibi
quia magis vel minus dampnosum
ut pereat unum membrorum tuorum
quam totum corpus tuum eat in ge-
hennam id est ille ~~in~~ quem habes ut
tuum membrum scilicet tenem actum vel
tenem consiliarium quam totum corpus
tuum id est tu et ipse mittantur in
gehennam Similiter exponendum

est de manu dextra id est tactus vel
operacio eciam bona intencione
facta vel vita activa vel amicus
vel adiutor etc. ut prius Hic quere
quare dicit qui viderit ad concupis-
cendum non qui concupiscerit
cum videre non sit peccatum sed concupis-
cere Hic Concupiscere est ex su-
bito motu sine deliberacione
vel intencione faciendi et hoc
veniale et dicitur a somnio propassio
quam diffinit magister motum
subitum sine deliberacione boni
vel mali operis et est concupiscere
cum deliberacione et intencione perfi-
ciendi et hoc est mortale et passio
secundum Jeronimum quam diffinit affectionem
deliberati animi sit locus perficiendi
et hic ultimus motus melius expri-
mitur cum dicit Qui viderit ad con-
cupiscenciam ut in visu notatur
attencio quantum dicit concupierit
Alij dicunt hoc dictum ad maiorem
expressionem ut dissuadeatur non
tantum concupiam sed eciam concupiscere
provocantem scilicet visum Item cum auditus
affatus provocent ad concupis-
cendum sic visus quare potius visum
plus quam alia Hic visus facilius
et citius provocat quia plu-
res res ostendit diversas vel secundum
Bedam visus ponitur hic pro omni
motu qui est ad delectacionem. Item
qui vidit mulierem Crisostomus
quare non potest legem mulieri
sic viro Hic capiti locus quam
fat occasionem Item in mechatus

est 9t̄ ꝯvenit ꝯcupiscē venia-
lit̄ ⁊ tľis non mechat̄ Tho lo-
hīt de ꝯcupia deliberata que i-
plicat in se ꝯsensu ⁊ delectacōm
vel de ꝯcupiā vel in op̄ꝯ ꝗm
ꝗ visus nō ē ductiuus i ꝯcu-
piam veniale cohēret hic ⁊
tūc mechat̄ disposicīe ut̄ i con-
cupiam mortalē Sic ꝓhibit̄
Et si oculus dext̄ .ꝗ. ita sinist̄
scandalizat ad quod igit̄ dt̄
dext̄. non respicit verbū scā-
dalizandi ꝭ eruendi ⁊ si eru-
endus dext̄ qui est carior
multo plꝰ sinist̄ qui ⁊ sigīt̄
sinistrā intencōm in ope.
Vn̄ remouendo id quod mīꝰ
p̄stat occasiōm ad malū sicꝫ
dext̄ intencō ⁊ remoue̾ et
id ꝗ magis Item que̾ vbꝛ
hc̄ ad lrām intelligi possit
s. ꝗ memb̄ lascivie eruā-
tur ꝗ sit vir nullꝰ habē dicē
ꝗ p̄cisus corpꝰ qm̄ cūmꝫ
go mebꝛ ꝗ est i scandalū
aīme ꝗ abiciā Ad id mebꝛ
corruptū ne corrūpat corpꝰ
sine pc̄o pt̄ abscidi go mlto
plus ne corrupat aīam
Adicit de quibꝫdā in vitis pa-
trꝫ legit̄ sic facientibꝫ Tho ad
nūi membrorꝫ sit inicium ma-
lis nā nō est destruenda ꝭ
viciū vn̄ non ē intelligēdū
ad lrāꝫ sed sic cūe non me-
bꝛ ꝭ abscisi ꝭ ꝓ disciplinaꝫ ⁊
huiꝰ Vn̄ sm̄ Canones quis
occasione tľi aliq̄ menbꝛ abs-
cidit irreglaris asserēt̄ Ad p̄m
obiectū dicm̄ ꝗ verū ē hc̄ p̄cipue
in cā fide vel dicm̄ ꝗ mebꝛ nō
est causa neccīa scandali aīme
ꝭ voluntaria ideo voluntas mala
abscidenda ē Ad aliud dicendū
ꝗ non est neccītas correccōnis
aīme ꝑ correccōne corpis vnīꝰ me-
bri ex alio corrupto Ad vlti̾m dicm̄
ꝗ id non legit̄ in exm̄ ꝭ excu-
sat̄ inspiracō .s.s. illud scm̄ sic
sampson qui occidit se Judicū
xv. Et si dextra manꝰ ita pt̄
obici de dextra manū de dextero
oculo, Addidit tam Crisoꝰ ꝗ
dextī manꝰ voluntas ē aīme
sinist̄ corpis si ḡo dext̄ scan-
dalizat sinistra ꝗ faciet Ideo
Cauendū ē ne ꝗ i nob̄ est op-
timū labat̄ in vicium Si enī
dext̄ oculꝰ et dext̄ manus sca-
dalizant ꝗto mag ea que sūt
in nobis sinist̄ sūt Si aīa
labit̄ ꝗto magis corpus ꝗ
ad pcm̄ p̄cliuiꝰ est dictum
est aut̄ prohibuit illicitū co-
iuccōm tam aīmaꝝ qm̄ corpm̄
hꝭ prohibet ꝯiunctoꝝ illicitam
sepacōm vbi retractat ꝓmissiōꝫ
iudeis scam̄ p̄mo ḡo ponit̄
ꝯcessa promissio. scdō promis-
sionis retractacō ibi Ego aut̄ dico
⁊ hc̄ ē ꝗ dt̄ dcm̄ ē autꝫ dext̄.

xxiiij. Criso⁹ Cõtīat sic ne au-
diens oculū cruat putres pu
tare etiā hᶜ de vxore mandamēt
dn̄s oportuisse correctionē hu⁹
ambiguitatis induxit et vno tm̄
mō nō alio prorsus coniugem
pmisit expelli dcm̄ ē aūt nō
dᵗ antiquis sic pius qua non
ppt antiquos ꝫ ppt iniquos dᶜ-
tū est. s. ne occidēnt vxores si
displicentes eas invite tenēnt
Itē nō dᵗ cui vel quib dcm̄ ē
phᵗ innuēs ꝙ ignotos et alie-
nos adeo quib dcm̄ est hoc.
Quicūqꝫ dimisit .i. dimittē vo-
luit vxorem suā ꝰ prius lr̄me
quietam det illi libellū re. di-
mitte vxorem fuit promissionis
ꝫ dare fuit p̄ceptionis In illo
libello erat tn̄ scriptū cā diuortij
doß ꝙ dabat ei et licentia nube-
di Hic queitᶻ vtr̄ repudiare
vxorē fuit licitū siue pctm̄ re-
pudienti ꝙ nō fuit pctm̄ vi-
detᶻ Mal. ij. Si odio hueris
eam dimitte ꝫ pph̄a nō p̄cepᵗ
pctm̄ ꝙ qui sm̄ legem vxorē
dimittit quaᵒʳ iniquitates co-
mittit quia qn̄tū ad dm̄ homi-
cida existit quia nō fornicantē
dimittit, qꝫ eam adultam faᵗ
quia in adulterū eam accipientes
ↄsentit Hᵒ in lege quedam
ↄtinebantᶻ sm̄ incipiū vt sim-
plicit bona quedam sm̄ p̄hi-
bicōm vt maiora mala Que-
dam sm̄ pmissiōm vt mīdra-
ra mala. s. ne fieret maiora

sic i. de vtᵒ. xxiijᵒ. q. Non fenera-
bis frī tuo ad vsurā ꝫ alieno
ꝙ fuit pmissū lꝫ pctm̄ mor̄le
ppt cauendū furtū suspendiū
et huius similr̄ repudiū fuit pᶜ-
catū nᶜ licitū ꝫ pmissum ꝙ
homicidiū Ad obiectū dcm̄ ꝙ
propha loquitᶻ pmissiue sic
et moyses et si eni non debeat
fieri mala vt veniant bona
tn̄ qnqꝫ pnt pmitti minora vt
veniant maiora vt in correc-
tōne fenā Itē quitᶻ vtr̄ fuit
pctm̄ pmittēti. s. moysi et qd̄ sᵗ
videtᶻ error cui non resistitur
approbatᶻ ꝫ moysi erat resistere
huic errori. Item dᶻ ↄsentire
qui manifeste facinori desijt
obviare auctoitᵗᵉˢ sūt canonis
Hᵒ multiplex est pmissio Una
ↄcessionis ꝙ licita ↄcedit vt
monacho visitare prēm abbatē
Alia dispensaōnis ꝙ illicita fi-
unt licita p dispēsatōm vt cū
mōcho pmittitᶻ ↄmedē carnes
Tcia indulgenᶜ ꝙ pmittitᶻ a-
liquid cuius oppoitū est meli⁹
vt scđe nuptie Quarta tollera-
cie ꝙ simplr̄ mala dissitatᶻ
ne peius Quīta sustinēcie sic dš
pmittit mala fieri in re pub-
lica quia inde elicit bona p-
missione tollerancie ꝙ plat⁹
nō pt vtiliter resistē nᶜ est pre-
lato pctm̄ sic inpposito auctēs
intelliguntᶻ vel si. in quo spa-
tᵗ aliquid bonū nō in quo timetᶻ

et eminet maius malum Item quis
ter si repudiata poterit reconciliari
quod non de utroque .xxxiii. approbatur
mulier repudiata iterum recipi.
Item iusta sententia non debet retrac-
tari retractare Contra separata per divor-
cium in nova lege potest reconciliari
ergo similiter in veteri lege Si repu-
diabatur uxor propter odium sed odium
debet esse reconciliatio Ergo aliquid
fuit permissum licet illicitum ut di-
mittere aliquid permissum et lici-
tum ut viro cum secundas mulieres
nuptias uxore uxorem et reco-
nciliare aliquid prohibitum et il-
licitum ut mulierem secundas nup-
tias contrahere quia numquam licuit
mulieri plures viros simul
habere et post secundas nuptias reco-
nciliari cum esset adulterium Dicendum ergo
quod licitum viro repudiata reco-
nciliare nisi propter culpam adulterii su-
pervenientem et sic loquitur textus
Ad aliud dicendum quod verum est de sententia
lata secundum iusticiam proprietatem non
delata sed iusticiam permittentem
Ad aliud dicendum quod divorcium ipse
est in pena et corrigatur et sic
conversa poterit reconciliari sed re-
pudium propter cordis eorum duriciam
Ad aliud dicendum quod non odium
sed superveniens adulterium im-
pediebat reconciliationem sed
numquid de illo adulterio poterit
in primam penitere Ergo sic quod
ad deformitatem culpe sed non

quo ad scandalum vel vitio suo
quo ad dimissionem tamen nobilem
carnis Item queritur quod operabatur
illa permissio repudii ex
quo non erat in remedium culpe
Ergo erat in remedium legalis pe-
ne et in huius testimonium dabatur
libellus repudii ~~Ergo in~~ Item que-
ritur que fuerunt cause repudii Ergo
una fuit feditas aliqua propter
quam mulier abhominabilis erat
viro de utroque .xxxiii. Alia adver-
sitatum odium de utroque .l. xxxii. et impli-
catur in hijs scilicet timor mortis.
Et hec tamen sunt contra triplicem
unitatem unionis timor homi-
cidium contra unitatem nature odium contra
unitatem amicicie feditas contra
unitatem cohabitationis Item utrum
fuit permissum repudium in veteri
lege nature vel gracie Ego autem
dico vobis posita est repudii permis-
sio hic subditur permissionis re-
tractatio Ubi primo repudium re-
tractatur 2o retractationem explanat
ibi Et qui et hec est quod dicit Ego
autem dico vobis vanitas quia omnes
generaliter quia lex est communis quantum
ad omnes fideles et hoc dico quia
non tenet in illis de disparitate cultus
ut si convertitur aliquis infidelium ad fidem
post alteri nubere Quia omnis qui
dimisit uxorem suam omnino separan-
di ad tempus quippe post dimitti
excausa ut propter peregrinationes
mercationes et huiusmodi Item
sola voluntate propria casta ex cum con-
sensu possunt se dimittere propter votum

continentie religionis tamen propria
auctoritate Nam auctoritate ecclesie
potest se dimittere in casu vt in ma-
leficiatis arctatis Et post matrimonium
consumatum quia ante potest se di-
mittere per ingressum religionis
Excepta causa fornicationis
scilicet mulieris vel viri quia secundum Ieronimum
Quidquid mulieribus iubetur consequenter
redundat in feminas neque enim
adultera vxor dimittenda est et
vir mechus retinendus Facit etiam
me . i . dat ei occasionem mechandi
quia sine causa diuidit eam a se
Et qui dimissam duxerit adul-
terat quia non est solutum
secundum coniugium Hic queritur super
id Ego autem dico vobis glo.
non saluo sed suppleo contra primo
soluit qui retractat penitus
missionem Responsio non soluit quod est
mulieris sed supplet Item excepta
causa fornicationis Contra
propter fornicationem amborum simul
non fit diuortium ergo nec propter
fornicationem alterius que est
minus peccatum Responsio adulteram
necessarium est dimittere in odium
adulterij fidem non seruantis
et fauorem innocentis fidem
seruantis et ideo quando non est culpa
adulterantis vel adiungitur cul-
pa adulterantis alterius coniugio
Sunt autem vij casus in quibus non
licet dimittere adulterantem
vxorem Primus si ipse vir for-

nicari conuincitur Secundus si vxor
ab eo prostituitur Tercius si credit
viro probabiliter mortuum alteri
nubit et viro redeunte statim ad
ipsum regreditur Quartus cum ab alio
sub specie viri sui cognoscitur
Quintus cum ab alio violenter non
tamen precedente consensu opprimitur Sextus
quando eam sibi reconciliauit vel
publice adulterantem retinuit
Septimus cum infidelis ab infide-
li dimissa secundum ritum suum alteri
nubit et postea ad fidem conuerso vtroque
cogetur priorem eam recipere Hic
queritur vtrum teneatur eam di-
mittere quod sit Crisostomus Sicut cru-
delis et iniquus est qui castam
dimittit ita stultus et impius
qui retinet meretricem Contra
vnusquisque potest licite iniuriam
suam remittere Responsio fornicatio aut
est occulta que probari non
potest et propter tunc non debet dimit-
tere propter scandalum tamen debitum
potest negari nisi etiam cogatur ad
oppositum aut manifesta que
probari potest et tunc aut perseuerat
in malicia et tunc tenetur dimittere
ne videatur negligens in cor-
rigendo sic loquitur Crisostomus
aut non sic non tenetur Item
queritur vtrum vxor possit sic vi-
rum adulterum dimittere quod non videtur
In veteri lege non licebat vxori
virum repudiare sic ergo nec
nunc dimittere contra quidquid

vnis precipit hec ad feminas redu
dat. Hec in opere carnali vir et
mulier ad equalia iudicantur. Ideo
et in causa divorcii. Ad obiectum
dicendum quod non est simile quia
repudium permittebatur propter vi
tandum homicidium cuius peccatum ma
ius erat in viro quam in muliere
permittitur propter fidei fractionem ad
quam servandam equaliter
tenentur vterque. Item queritur si post
divorcium possit reconciliare quod
non causa xxxi. q. ii. Vt semel
bene diffinitum est nulla debet iterare
retractari. quod post sententiam divor
cii bene latam non potest eum con
iungi. Contra debet reconciliari quod
sponsam id est animam fornicantem
et penitentem. Hec mulier contra
potest reconciliari incorrigibilis
non debet. In casu autem in quo
potest aut vterque reconciliationem con
cordat et tunc aut innocens
petit nocentem reconciliari et si
non dum mutavit statum
debet cogi aut nocens innocen
tem cum alter mechatus est post
divorcium et sic non debet cogi.
Ad obiectum dicendum quod sententia premissa
fuit non preceptoria vel lis
suspendere executionem eius. Item
excepta causa fornicationis quod
Augustinus propter quamcumque illicitam
concupiscentiam licet vxorem dimit
tere. Hec tamen est fornicatio dicta
presens scilicet carnis quam scilicet infide-

litatis commissione scilicet cuiuscumque i
ignorantia dimissio vero triplex est
scilicet quo ad vinculum unionis
quo ad habitationem perpetuam quo
ad habitationem temporalem. Propter for
nicationem carnalem potest dimit
ti vxor non ad vinculum sed
quo ad perpetuam cohabitationem
propter fornicationem infidelitatis
si precedit potest dimitti quo ad
vinculum si sequitur potest dimitti
quo ad cohabitationem temporalem
scilicet vsque quo corrigatur. Propter for
nicationem cuiuscumque peccati si est
peccatum tamen vxoris non debet vel
non potest dimitti quo ad co
habitationem temporalem. Si vero est
scandalum viri potest dimitti et tunc
dimittitur vt scandalum non ve
sceret et scandalo cessante debet
fieri reconciliatio et sic loquitur
Augustinus. Item audistis quia dictum
est antiquis ordinavit viribus
irrationabilibus scilicet concupiscibili
et irascibili quantum ad passiones
suas hic ordinat rationabile et
primo in vero secundo in bonum ibi Au
distis quia dictum est oculum. In
prima primo prohibet et ordina
tio respectu veritatis increate quod
in vanum accipit cum filium in
vocat. Hec precipit ordinationem
veritatis create quod fiat per rectum
vel sunt imperfectione ibi sit autem
sermo vester est est non non. In prima
prohibet iurare primo per creatorem
secundo per creaturam ibi neque per celum

ribi / p̄mo p creatuꝝ que nos
sumꝰ / 2° p ea que sumꝰ ibi
neqꝫ p caput tuū In p̄ma
p̄mo p creaturam nālem 2°
p artificialem ibi neqꝫ p ioso-
limam creaturam vero nālez
tangit duplicem supiorē scilꝫ
celum inferiorem sic terram dicit
ergo p̄mo ponens legis precep-
tum 2 deīn explanās 2 sup-
plens ipm̄ item audistis q̄a
dcm̄ ē antiquis leuit xix°
Non piurabis 2 est / simile illi
mandato Exo. xx. Non fłm
testīomū dicas fm̄ hīc quit
Jōnīꝰ Sicut furtū pciens ad fłm
testimonium descendit Hꝫ hec
est destructō aliud destruit
2 non ecōuso quia tm̄ nc iura
re nc mentiri elegit nc fu-
rari q2 vel piuriū non pnie-
bat in lege sic sic furtū idō
magis prohibꝫ illud Reddes aūt
dn̄o non ydolo non creaturē iu-
ramēta tua Os inquit / iurare
est preceptū videt̄ q sic Ex hoc
reddes ē Hꝫ non est preceptū
simplr̄ sub ꝯdicōne .i. si ops
te iurare iurabis p dm̄ nō p
creatāꝫ nisi in ꝯtum nō refe-
runt ad dm̄ Crisꝰ Qui iurat
p creatūs duplr̄ peccat p̄mo q2
non reddit deo ius sui scdō
quia deificat p q iurat Ego
aut dico vobis nō soluo legē
Hꝫ suppleo nō iurare omo .i.

in omī casu quia in aliquo casu
iurandū ē in aliquo non Vn
Augꝰ Non pemitꝰ iurare p
hibuit Hꝫ oracōne piurii q fcm̄
est docuit / cū dixit / nō iurare
omo q vō supsticiosū est re-
secauit cū subiūxt neqꝫ p
celum intelligit omīs crea-
tura naturalis inferior p io-
solimam omīs creatā artifi-
cialis 2 hc ē neqꝫ p celū q̄a eius
thronus ē. hꝫ dt ppt duo fm̄
glōm Non iuremꝰ p creatūas
neqꝫ venerem eas vlt q de-
bemꝰ vel dum peās iuramꝰ
nichil iurare putemꝰ p̄mm
est ꝯt ydolatras qui putāt
aliquid numīs esse 2m con
fraudulentos quia false mos-
trat / 2 non credunt porare
2 idō bm̄ dt Neqꝫ p celum q̄
nichil reputātes quia thro-
nus dī est vel quasi dm̄ pu-
tantes quia thronꝰ dei nō
q2 ~~fcbe~~ scabellū pedū eiꝰ ē
dr celum thronꝰ ppt sublimi-
tatē ꝯpositatē; tēra scabellum
pedū ppt infirmitē 2 obscuri-
tatē Ysa. vlt q̄ celū sedes mā
terra q̄ scabellū pedū meoꝝ
opinātr aut iudei dm̄ q̄ magnum
esse honore a celo vsqꝫ ad tēra
neqꝫ p iosolimā q2 ciuitas re-
gis magni est quondam cul-
tuē dī deputata legitr ꝯt con-
suetudinē hebreoꝝ qui iurabant
p natiuītē 2 templū neqꝫ per

capud tuum iuraueris. quia licet sic
caput tuum non tamen opus tuum
quia non potes unum capillum
qui minimus est in capite album
facere aut nigrum loquendo de colore
naturali etc. non licet iurare per crea-
turas credendo vel aliquid
numinis ibi esse vel iuramentum
non obligare alias licet bene iura-
ri. Sit autem sermo vester .s. quando non
cogit necessitas adiurandum ut sic
est in consciencia ita et in lingua vel
sic est in mente ita et in ore et sic in
ore ita et in opere et similiter expo-
nendum est non non. Quod autem hiis ha-
bundancius est .s. iurare a malo est .i. ab inf-
irmitate vel suspicione illius qui
sine iuramento non credit. Hic
queritur non putabis ex hoc
videtur quod periurare semper sit mor-
tale cum sit transgressio precepti
quod mendacium iocosum veniale
est ergo et periurium iocosum. Respondeo quod
quatuor modis dicitur mendax iuratio
quod si sit cum deliberacione sive io-
cosum sive serio aliter sciendo mor-
tale est si sine deliberacione non semper.
Secundo licite iuramenti transgressio
quia si ex impedimento legitimo
contingat non est mortale alias
potest esse. Tercio modo illicita iu-
ratio que non semper est mortale
ut cum iuratur quod putatur verum.
Quarto modo reatus periurii in
anima et iste reatus potest esse ve-
nialis vel mortalis ut dictum est.

Ad primum obiectum dicendum est quod contra
transgredi ex deliberacione et hec
prohibetur vel sine hoc aut co-
hibetur. Ad aliud dicendum quod in men-
dacio iocoso contemptus est veritatis
create sed in periurio iocoso de-
liberato est contemptus veritatis
increate. Item non omne genus iura-
re est illicitum contra angelos
deos iurasse leguntur qui tamen
peccare non possunt. Respondeo sicut in
bonis naturalibus quedam sunt
appetenda propter se ut sanari
quedam aliud tantum ut mederi
sic in bonis moralibus quedam
appetenda propter se ut actus virtutum
quedam propter aliud tantum ex quidam
ut cura mala non quia mala
sed quia periculosa ex hoc genere est
iuramentum quia licet bonum in bonum
in se tamen periculosum propter lubri-
cum lingue et irreverenciam nominis
divini. Non licitum est quia bonum
sed non sine causa et cautela quia
periculosum. Item iuxta hoc
queritur cuius cautela debet ad-
hiberi. Respondeo ad hoc quod tria sint iu-
ramento ita requiruntur. Unum
ex parte rei de qua iuratur scilicet
veritas et aliter non esset confirmandi
ydoneitas. Alterum ex parte cause
pro qua iuratur .s. iusticia aliter
non debita iurandi necessitas.
Tercium ex parte iurantis .i. iudici-
um et sui discrecionem aliter non
esset debita periculi cautela. Re. q.

Iurabis aūt dn̄o iu͞rta tua et iudicio
et iusticia It neq̄ p celum et cet. go
non licet iurare p creaturas
Addit plus ipsa Siquis p cre
turas iurauit acrime puniat
sicut de Gen xlii. Joseph iurauit
p salutem pharaonis ereticam etiam
conuenit p creaturas iurare Hoc q̄
dupliciter quod iurare p creaturas aut
ipsum tanquam aliquid diuinum vene
rando aut iuramentum tanquam
p rem vilem contempnendo
aut deum qui in ipsa p sidet tes
tem inuocando aut ipsam committi
ad vsum qui inde speratur in
ratus deo oppingnerando /
Primum ptinet ad infidelitatem
2m ad dolositatem 3m ad assertionem
4m ad impletionem primo et secundo
modo est illicitum 3o et quarto est
licitum Item sup et cetera hijs ha
bundantius est a malo Glosa
non iurantis sed recipientis ergo
non licet exigere iuramentum contra
iudex ecclesiasticus recipit testes
cum iuramento Ho Exigens aut
scit alium iuraturum falsum et
peccat quod iurat Gregorius augustinus aut
non et tunc aut exigit vt fi
des plenior habeatur sic non
peccat aut quia sine hoc
nulla fides habetur et tunc
aut iure dubitando nec tunc
aut asserendo et venaliter
peccat peccato suspicionis Ad a.
ewangelium adde in aliquid est a
malo culpe aliquid a malo

pene quia timet decipi Aliqui
dixerunt quod id non iurare omnino
preceptum est apostolis tamen quia cum
primitiua ecclesia edificabatur debe
bant cauere a scandalo quod oriretur
si iurassent quia reputarent
non tam veri quorum solo verbo cre
deret Apostolus cum debito tempore et ex
debita causa iurauit Ez. ix. Audis
tis quia dictum est oculum pro oculo
ordinata racionabiliter in vera hic
ordinat in ead in bo et primo
quantum ad paciam in passione in
iuriarum 2o quantum ad beneficenciam
in releuacione egenorum ibi qui
petit a te da ei 3m quantum ad cari
tatem in dileccione inimicorum ibi
Audistis quia dictum est diliges
proximum In primo iniungit pa
ciam sm re. in re triplicis primo
respectu lesionis corporum 2o re
ablacionis rerum ibi et ei qui vult
tercio respectu operum vel angaria
rum personalium ibi et quicunque
te angariauerit proponens quantum legis
vigorem et moderando addens
ewangelicam perfectionem dicit Audistis
quia dictum est Exo. xxi et deute
nomij xix quia loquitur de morali
bus addit antiquis quia ita
sunt iure antiquo scilicet naturalis ab in
icio impresse mentibus hominum non
sic quam de iudicialibus vt hic oculum
pro oculo dentem pro dente Est
aut lex talionis duplex vna in
beneficijs quam dictat lex naturalis

que tonsura est cron. Joh. vii.
Quecumque vultis ut faciant vobis etc. Altera
in iniuriis quem concedit lex
moysi Iuda enim quedam mo-
dum posuit tamen propter protern-
itatem ledencium ut reprimerent
timore quasi lesorum ne ulcionem facere
vellent ultra modum propria auctoritate
Ego autem dico vobis Nonne in Judeis
quatuor sunt ad pacem Primus
non plus reddere 2us est minus red-
dere et hoc additum est per tradicionem
phariseorum qui dabant xl discipli-
plinas una minus tamen cum malum
non reddere quartum est paratum esse
amplius tollerare Primi duo fue-
runt in lege Moysi incipit evangelium
cum dicit non resistere malo
sed ne aliquis intelligeret de ma-
lo culpe cui semper resistendum est
addit de malo pene Sed si quis
te percusserit in dextram maxil-
lam prebe illi et alteram id est paratus
sis ad amphora sustinenda
paciencie et in hoc est consummacio
evangelii. Criso. qui repercutit
legis implet mandatum non Christi
sed ceteris dignus ille repercuti esset
sed tu non es dignus repercutere
quia discipulus illius es qui cum ma-
ledicerentur non maledicebat etc. j.
petri. ij. Sed alius oculum eruis
iniquum tuum recupasti non sed a
membro ceteri paciaris per dedisti
dyabolus vulnera procurat cor-
porum propter vulnera animarum Si tu

non repercusseris ab homine qui de-
victus dyabolum autem vicisti Aliter
exponitur sic Si quis impera-
vit corpus famelicus quasi religiosus
quasi pauper medicus percuttit te id est
dextram maxillam prebe ei alias
non sinistram sed aliam dextram id est
paciaris item libenter pro bono
opere sicut martires Et qui vult
tecum in iudicio contendere id est contuc-
liose agere Criso. difficile est re-
dimittere sed difficilius sine peccato exi-
re de iudicio et tunicam tuam tollere
id est vestes inferiores etiam in conte-
mptus dimitte et pallium id est vestes
exteriores scilicet antequam contenciose et
cum iracundia agas Aug. Si de
ceteris hic impacatum sit quanto
minus de superfluis contendere convenit.
Aliter exponitur sic Qui vult
tunicam tollere id est animam vel
inferiora bona dimitte ei et pal-
lium id est corpus et exteriora negocia
Et quicumque te angariaverit scilicet
angaria indebita servicii exige-
cia iniusta persona vel quecumque
coaccione iniusta et dicitur ab angaro
auctoris quo spiritus quicumque te in
servicio indebito sine peccato cum
servire cogerit Joh. xxxiii An-
gariaverat symonem cyreneum
mille passus secundum glosam hic est
sabbati quasi dicat sicut hic non est cum
sabbatum legis sit hoc quo non
sit quod sabbatum peccatoris angarias
sustine millesimo sufficeat per peccato
spiritualis que in impleccione huius

precepti ondit(ur) Vn(de) cu(m) illo alia
duo .i. pacient(er) ferat si ampli(us)
te ire oporteat. cu(m) millenari(us)
sit n(umer)us p(er)fectionis in t(ri)bus
millenariis not(atur) q(uod) in t(ri)bus
(con)sistit p(er)fecta pac(ienci)e s(cilicet) i(n) corpe
r(aci)one (et) volu(n)tate vt si anga-
riarius corpore q(uod) sig(ni)ficat(ur)
p(er) mille passu(u)m pacia(n)tis cum
r(aci)one (et) volu(n)tate q(uod) sig(ni)ficat(ur)
p(er) alia duo Job .i. Erant ei tria
milia camelor(um) Camelus vn-
gula fingit vel findit in q(u)o
discrecio ad o(mn)ia volu(n)tar(ie) se su(b)-
mittit in quo op(er)a(ci)o (et) uolu(n)tas
Hic queritur oculu(m) pro oc(u)lo
(et)c. aut lex talionis retita(tur)
(et)c. pu(n)iunt iudices seculares
qui morte(m) morte plectu(n)tur (et)
non (contra) sic enim nichil per-
fectionis addit Si dicat q(uod) p(ri)-
mo addit resist(er)e malo q(uia)
h(oc) p(ro)hibet(ur) in lege Leuit(ici)
xix non queras vlc(i)o(n)em
nec memor eris iniurie ciui-
um tuor(um) R(esponsio) lex talionis
(con)cessa erat iudici s(e)c(un)d(u)m p(ro)mis-
sa iniuriato vt s(cilicet) ageret
cu(m) iniuriante ad pena(m) talio-
nis retractat(ur) (er)go q(uan)tum ad
p(er)sona(m) p(ri)uatam s(ed) no(n) q(uan)tu(m)
ad iudice(m) p(otes)t tam(en) iudex re-
mitte(re) s(e)c(un)d(u)m q(u)alitate(m) cause (et)
p(er)sone Ad obiectu(m) ad(ditu)m q(uod) est
q(uod) e(st) addicio s(e)c(un)d(u)m opi(ni)o(n)em iudeo-
rum (et) incipiencium se posse vl-
cisci sic adhuc carnales xpia-
ni vindicent Item non resistere
malo q(uia) iniuria no(n) repulsa-
da ad id(em) Ro(manos) xii. No(n) uos met-
ip(s)os defendentes k(arissi)mi Contra
paul(us) videt(ur) restitisse Act(uum) xxii.
Vbi cruciat(us) est militibus se
h(ab)ere romanu(m) esse vt il-
lesus ab iniuria saluaretur
Ad id(em) est lex ciuilis canoni-
zata q(uod) l(ice)t vim vi repelle(re).
R(esponsio) Resist(er)e malo siue repelle(re)
iniuriam (con)tingit aut ex li-
bidine vindicte sic no(n) l(ice)t zelo
iusticie (et) tu(n)c fit aut impedi-
mento sine violencia nisi p(er)-
suadendo v(er)bis sic l(ice)t o(mn)ib(us)
sic paul(us) restitit nec prohibe(tur)
R(esponsio) aut cu(m) violencia repugna(n)-
do (et) tu(n)c aut est publica in-
iuria (et) tu(n)c d(ebe)t iussu p(ri)ncipis
repugnare (et) manu militis
(et) p(er)sonali (et) p(ri)uata (et) tu(n)c si e(st)
necessitas ineuitabilis que
s(cilicet) no(n) p(otes)t euitari nec p(ro)ba(tur) nec
p(er)fugam nec p(er) aliud impedi(men)tu(m)
sic in p(ri)uata (et) sine armis
p(er)mittit(ur) (et) clerico (et) layco in-
iuria(m) repelle(re) (et) h(oc) flagrante ma-
leficio (et) cu(m) moderamine incul-
pate tutele in publica aut
(et) cu(m) armis non p(er)mittit(ur) cleri-
cis sic laycis (et) h(oc) vt d(ictu)m est
cu(m) moderamine si sine armis
impetet(ur) (et) cu(m) armis repugna-
ret tuci(us) t(ame)n (et) expediens ma-
gis esse(t) o(mn)ib(us) in p(ri)uatis in

iuriis no resiste nisi humilit impediendo In hiis aut prohibet correccio eorum hnt facere qui ad hoc sut ordinati quia ptinet ad maiores p hoc pz solucio ad obiectu Et pbe ei et altam Con xpus hoc non fecit in passione quando dabant ei alapas Ideo pbere altam no est pbere altam maxillam vel porrigere sed paciencia sustinere aliaz et aliam pcussionem Et et ei qui tecum vult in iudicio contendere Ex hoc videtur qz licitum sua repetere contra .1. Cor vi. sup illud Omia

licet glo/ Omia mea licet tn repetere Ideo Repetere sua contingit dupliciter aut coram iudice infideli et coram xpiano non licet et maxime ubi ecclia habet libertatem aut coram fideli et hoc dupliciter aut contenciose et cum fraude sic nulli licz aut modeste et cum iusticia sic infirmis et imperfectis licz pfectis ub no simpl repete non sine contencione et fraude non coram iudice Omibus licz Si contra pdca opponitur sic tn religiosi sunt in statu pfeccionis sm illud Joh xix Si vis pfectus esse etc Si no petit sua peccat mortaliter Ad illud est tn abrenunciavit omibus no hnt sua ergo nichil pnt repetere Et videtur nec

inpfecti eciam pnt repetere sua .1. Chor xiii. Caritas no querit que sua sunt glosa eciam non repetit abla ta Ideo Repetere aliqua contingit contingit dupliciter aut ut sua ppter utilitatem ppriam sic pfectis non licet aut congregacionis ppter utilitatem comunem sic eciam licz pfectis Est aut utilitas comunis triplex Prima refrenacio malorum si tollerentur ius repetendi daretur malis occasio peccandi Job xxix Conterebam molas eius Secunda est unitas et pax rei publice que dissiparetur si non liceret sua repetere Eph iiii. solliciti servare unitatem Tercia in firmorum consolacio quibus sunt temporalia no solum ad sustentacionem sed ad consolacionem Can v. Leua eius sub capite meo Ad primum patet solucio Ad 2m dicendum qz si no habent sua in pprio tamen habent in comuni et ita nomine comunitatis licet repetere Vel si non hnt dominium in comuni nec in pprio tamen habent res ad usum deputatas. tamen magis expedit iudici secreto significare qz in iudicio repetere Ad aliud dicendum qz caritas no repetit abla ta vere est ppter utilitatem ppria postposita et utilitate comuni quia comunia ppriis no ppria comunibus anponit ppponderat enim bonum comune pprio Item queritur

cum liceat repetē superfluum est alie
num quia indigencium ꝑ aliena nō
licꝫ repetē Hᵒ tam de superfluis
quam de necc̄ijs competit repetico ꝑm
modum quem dictus est ſꝫ in hoc ē
dr̄ia quia superfluum pt repeti
ad dispensandum nō ad retinendum
necc̄ium est ergo superfluum tuum ad
dispensandum non ad retinendum
Omnia gᵒ dicta de iniurijs pati
ent' sustinendis in corpore etiā
rebꝫ dicta sunt maxime ꝑ illus
tpe ecc̄e primitiē dn̄s enim ꝑpe
loquebatur quo in vniusum mundum
missuros aplōs tamquam spuales
medicos ab infirmis freneticis
multa passuros quia erat eciā
in suo sanguine fundaturus ꝛ de
bebant primos impetus ꝑsecu
torum sustinē contrarium erat vt
bona humilitas commēnt rabi
em tirannorum vt videntes in
opinabilem mentis mansuete
tudinem conuertēr ad fidem Unde
Ambᵒ. quid tam mirum quam ꝑ
cucienti maxillam pbere Nonne
omnis impetus indignatis frā
gitur ita ꝛ sedatur ꝑ paciam ille
qui ꝛ iniuriatur ad pniam re
uocatur. Et cui aut petit atē da
ei. Superius ordinauit commu
bile dn̄s quo ad paciam ī ꝑpes
sione iniuriarum hꝫ ordinat
etiam quo ad bn̄ficiorum impē
lerracōne egenorum vbi monet
adduo primo ī quibꝫ dꝫ esse be
neficiencia quo ad dandum / scdō ad
accomodandum ibi et volenti mu
tuare ne auertaris. Dr̄ ergo / qui
aut qui dicēt ita debes esse paciēs
nō solum in ad vsis ꝑsis ꝑ etiam
compaciens alienis ideo dr̄ qui a' atē
petit da ei s. in necessitate sua.
Ambᵒ. Non minus est tuus ha
benti tollē quam cum possis
ꝛ habundans sis indigentibꝫ de
negare esuriencium panis est quem
tu detines viduarum īdumentū
qd' tu recludes miserorum re
dempcō et absolucō pecunia quam
tu in terra fodis tot ergo bona
sciuis inuadē quam bona posses
prestare. Da ergo nō vende Vendit
enim multas pces expectat Ido
Ecc̄i iiij. Ne protrahas dare an
gustianti Cap v. Manus eius
tornatiles quia de facili moli
untur Vendit qui bn̄ficium pro
crastinat ideo Prov̄. iij. Ne
dicas amico tuo vade ꝛ reuertē
ꝛ cras dabo tibi cum statim pos
sis dare qui cito dat bis dat
Vendit qui paupi improperat
Ecc̄i xx. Datum insipientis nō erit
tibi vtilis oculi enim eius septepli
ces sunt exigua dabit ꝛ multa
improperabit Vendit qui tristi vultu
donat ij. Cor ix. Non ex tristicia
aut ex necc̄itate hylarē enim datorē
diligit deus Ecc̄i xxxv. In omni da
to hylarē fac vultum tuum Vendit
qui vicissitudine expectat Ecc̄i
xiij. Cum vires tuas expoꝛri

gens da paupi. luc. xiiii. Cu
facis conuiuiu voca paupes et
volenti mutuare vel accomo-
dare ate ne auertaris sz no mu-
tuando vel mutuu differendo vl
diminuendo Deut. xxiii fri
tuo absq usura id quo indiges
accomodabis Ciso Mutua da-
te non tm sub usuris qui dat
sub usura videtur pma facie q
venia non dat sua q tollit alie-
na no summe necessitatis q in
maiore mittit soluit ab uno
vinculo q pluribus ligat filis
est pecunia usuraria morsui
aspidis prussus ab aspide
delcatus vadit in sopnu et
per suauitatem sopor moltus ve-
nenu latens p omnia mebra
diffundit sic qui sub usura acci-
pit suo tpe qm beneficiu sen-
tit Sz usura p omnes facul-
tates eius diffundit et totu in debitu
conuertit et sic fmetu tota massa
corrupit Ideo luc. vi. Date mu-
tuu nichil inde sperantes Hic
queritur i quo casu emittit diues
ita q peccet mortaliter si non
dat petenti Ro. in duobus
casibus pmus est quando ditat
ei q paup est in extrema neces-
sitate Scus cu paup est i maiori
et si no vltima necessitate diues habz
multa superflua nec pponit eque
bn vel melius dispensare et ele-
mosinam in opus iustie debitu
n sb erogationis Sm illud ecc
iii. Elemosina est pauperis

defraudans q reddes ei debitu
Item queritur vtrum ille qui nich
habz teneatur ad hoc preceptum Ro
multiplex e donu mimus a ma-
nu Deutro xv precipio vt api-
as manu tua fri egenti pro
iii. honora dnm de tua sba
et de primitiis frugum tuarum da
pauperibus compassionis acorde ps
lvi. Cum effuderis esurienti a-
nimam tuam etc. Actuum iii aut petr
argentu et auru no est michi
q aut heo hoc tibi do Consola-
tionis in ore Eccli xviii Nonne
ardorem refrigerabit ros sic
et verbum melius datu pro vlt
Date siceram merentibus et vinu
hiis Subuentionis in ope Gen.
xxiii. Prouideris azymu oderen-
tis te iacere sub onere non ptransi-
bis. Sz subleuabis cu eo Gal
i. dedit semetipsum p pctis nris vt
nos eriperet etc. Ad pm no te-
netur paup q ad tria vltima pro
loco et tpe vnde Glo. Cui deest
facultas da obsequium vel affec-
tu vel verba Hec sunt i quatuor
que obtulit magdalena xpo luc
vii lacrimas compassionis capillos
subuentionis osculu obseruatio-
nis vngentu consolationis Item
queritur vtrum debz dari de pprio
vel de alieno et si de pprio vtrum
de superfluo vel etiam de necessario
Ad pm dicendum q de superfluo de-
fieri alienu vo dupliciter potest
ee. s. quo ad diuinam dispensacionem

rhe non lz dare nisi exeunti in
extrema nccitate vel quo ad dnm
no quo ad dispesacom sit lz
dare disponsatori nisi dns p
hibeat Ad aliud ddm q ali
quid e supfluu z naturale tum
ncciu p psone sm ɔsuetudine
sua vivendi et aliquid ncciu
vite de pmo deb; elemosina fi
de sco pt fieri · De tcio non /
Item volenti mutuare ate ne
avtaris sup q licitu sit ad vsuraz
De vtro · xxiij Non fenabis
proximo tuo s alieno Addich
lz accomodare domu vel equm
pro certo lucro go z peccunia sco
no lz recipe lucz de mutuo
tu quia de accomodato vel lo
cato res detioratur pprium s
no sic i mutuo pmo eque bo
redditur Alia est racio quia i acco
modato non trsit totalit pi
culu in recipiente nisi res
peat culpa sua s in mutuo
totalit trsit Vn cu iam na
mutuo accipiente ptineat to
talit piclm rei absonu vide
q mutuans vn velit habere
emolimentu Tercia ro e quia i a
comodato non trsfert dnm
sic in mutuo vna mutuu dicit
q in eo fit tuu Vn iniquu
vide tpe lucz de re no sua
s aliena Quarta e ro quia
vsus rei ɔmodate de na sua
vtilis e vsus pecunie no sic sed
ex ntis industria Vn iniquu

videtur vt velit aliquis reportare
lucz ex industria aliena Quarta ro
est quia pecunia est mensura
q in ɔmutabili qua mediante
fit adequacio dati z recepti Vn
mir tde z plus recipe iniquitas
est in mensura Sexta racio est
quia mutuu est bnficiu qddaz
quo subvenitur indigencie proxi
z iniquu est q id quod insti
tuitur pro bnficio vertatur in ɔgua
men z nocumtu Ad pm obitu
ddm q duplex e pmissio fene
randi alieno vt tm maliu alig
pmittitur ɔvenit idem expsse p
mitti z alia tacite prohiberi /
Ad aliud patet q no e simile
ronibus dcis Audistis quia dcm
est Supius ordinauit domin
ronabilem pmo quia ad pa
ciam i ppessione iniuriaz sco
quo ad bnficien z in releuacoe
egenoz hic tcio ad ouitem in
dilcone inicoz vbi nonnt quor
pmo repeticio impfti mandati
legalis / 2o explanacio eminencie p
feccionis ibi Ego aut dico vobis
3o addicta pfeccoum psuasio ibi
vt sitis filii Quarto pmissaz
pfeccoum ɔclusio ibi Estote
ergo pfti dt igitur Audistis q
dcm est Leuit xix Diliges p
ximu tuu ex affectu sic ligat
omnis z effctu sic ligit poten
tentes pro loco z tpe diliges
amicu tuu z odio habebis tuu
Istud vltimu no est scriptum

in lege sed est addicio scribarum
qui addebant hoc quia Levi-
tici xix diliges amicum ideo
arguebant contrario sensu ergo odio
habebis inimicum tuum hoc etiam collige-
bant ex hoc quod dicitur Exo. xxiii inimi-
cus eorum inimicus tuus et sequitur non fa-
cies opera eorum sed destrues eos De-
ut. vii Non inibis fedus cum eis
nec misereberis eorum Item deus odit
inimicos suos scilicet iniquos ergo et nos
debemus odio habere et ita videtur ad
dictum scribarum racionabile sed non
est quia debemus diligere inimicos quo
ad naturam que est bona non quo
ad culpam Ad primum igitur argumentum
dicendum quod tenet in oppositis secundum quod
aliud dicitur de eis quod opponunt non secundum
quod conveniunt ut visibile dicitur de al-
bo secundum quod convenit cum nigro sed dis-
gregativum in quantum opponitur similiter
diligere dicitur de amico secundum quod con-
venit cum inimico scilicet in similitudine
nature communis sed secretum revelare
convenit sed quod opponitur Ad secundum
dicendum quod loquitur de inimicis rei pub-
lice quantum ad naturam et de destruc-
tione que fit amore iusticie non
rancore et libidine vindicte Ad
aliud dicendum quod vitare aliquos
propter culpam et diligere propter naturam
non repugnat Ad aliud dicendum
quod Saul perdidit regnum propter inobe-
dienciam magis quam propter suam ma-
liciam Ad ultimum dicendum quod deus
odit in malis culpam sed dili-
git naturam Ego autem dico vobis
hic subditur explanacio contrarie

perfeccionis in qua docet inimicos
diligere et hic triplex quia explicatur in
iuria primo affectu cordis cum dicitur
diligite 2o effectu operis cum subditur
benefacite tercio verbo oracionis cum
addit et orate dicit ergo Ego autem
dico vobis diligite inimicos vestros
tum propter dominum quia omnia dilige-
da sunt non tantum filii sed cancelli
tum agri sed segetes sed spine et sepes
tum propter se quia fratres licet infir-
mi ideo magis indigent diligi
tum propter nos quia deus faber et
ipsi lima sive malei Unde removent
rubiginem solvunt debita
peccatorum Benefacite hiis qui ode-
runt vos tum propter nature conformi-
tatem quia homines Ysa. lvin.
carnem tuam ne despexeris tum
propter propriam utilitatem Criso. Si benefe-
ceris inimico tuo tibi amplius fe-
cisti tum propter divinam imitacionem
Io. noli negare quod deus nulli negat
Criso. ponit xii gradus secundum accessum
ad perfeccionem huius mandati
primus est nequaquam ad letandum
priorem venire Secundus est ut non
amplius inferat quam quod a ledente
sustinuit Tercius est ne lesus fa-
ciat illa que passus est sed
quiescat Quartus est ut et
seipsum adimicuriat sustinenda
prebeat Quintus est ut ex admaiorem
se prebeat quam alius in-
ferat Sextus non odisse illum
a quo passus est vel patitur Septimus
est diligere ledentem Octavus est
beneficium ei libenter assistere Nonus

est ad d'm deprecare pro adv'sariis
Un sequit' | et orate pro p'sequenti
bus p manifestam iniuriam
et calumpniantibus vos p apparen
tem iusticiam s; non occultam
fraudulenciam vel p'sequentibus
f'co calumpniantibus v'bo vel p
sequentibus in p'sona calumpnia
tibus in rebus vel fama .i. flo
rinantibus Act. xij. Dne ne
statuas illis hoc peccatum et luce
xij. de hiis glo. Cris. Etiam
tribus modis pugnat' odio
v'bis et c'trariis corporis Extra
cetera diligit orat et bn facit
Ut sitis filii post p'suasionem ewa
gelicam h' p'suasio ad illam et
hoc dupl'r p'mo p'mium s'c'do ex
et hoc duplex premium dne p
fectionis q' e imitanda s'm hu'a
ne imp'fectionis cui est super
addendu' p'mu' ibi qui solem
suu' z'm ibi z'm ibi si em dili
gitis d' r'so ita diligite bn fa
et orate p inimicis ut sitis filii pa
tris v'ri qui in celis est .s. per
imitacionem nobilitatis p'mo p
spem hereditatis habundanciam
q. d. Si cumulantur enim cu
mulabunt' et p'mia Cris' mai'
incipit tedi palmis q' esse min
tem p'fectus est sine tunica ec
et pallio incede q' esse incor
dem Constancius e pro iusti'
passu pacienti ferre q' ius
ticiam esurire s'uius est ad an
gariam c'p'hensam libent' seq'

vel maxillam aliam p'be ferenti
q' esse pacificum Celsius est
p'sequentibus b'nd'ce q' p'sequenti
molestiam sustine q' sole
suum oriri fac' sup bonos et ma
los et sic p; ex'm ad ham sol
cum r'one lucis et caloris est p'n
cipium g'nacionis rex i'racione
ag'entis pluuia r'one hu'oris
est p'ncipium in r'one modo
sp'ualit' fac' oriri solem q'tu
ad manifestacionem v'itatis sap'
v. sol intelligencie no' est or
tus nob' pluit q'tum ad colla
tam v'itatis Amos quarto.
pluit sup vnam ciuitatem Raba
nus exponit dolose iusticie et
pluuia doctrine ¶ H' q'rit' dili
gite inimicos vtr' sit preceptu' vel
q'siliu' q' preceptu' Ioh. Si dilig'i
tis eos qui vos diligunt q'ua'
merce'dem hebitis glo. nullam i
celo q° sine dil'one non dili
gencium non est salus Et q' co
siliu' tn' vide' luc. vj. glosa si
id diligite inimicos hoc p'fectorum e
Et q' neutr' videt' q' na' incli
nat ad odiu' q° diligere est q'tr
na'm R°. affectus dileccionis
duplex est vnus innocentie
quo nolumus noc'e sic est p
ceptu' no' em optandum est ma
lum alicui p'se .s. in q'tum
malum p'accidens tn' optandu'
est .s. in q'tum expediens si vel
rei publice Alius e b'nficie et

iste attendit ad spualia neces
saria quo ad salutem et est p
ceptum omnibus tam optandi
bonum e gre et glorie articlo ne
cessitatis est preceptu nisi hoc
esset in nocumentu sui vel alti
cuius pt articulum necessit sic no
est preceptu nisi hoc de inimicis p
secucone sz ssiliu de inimicis no
rei publice n e ssiliu n preceptum.
Ad obiectu ddm q na no inchoat
ad odiu sz viciu inimici Ite benefaci
te his qui oderunt Eccli xij. Benefac hu
li et ne dedis impio Ro sicut
distinctu e de affctu dileconis ita
intelligendu e de affctu ad obi
ectum ddm q loquitur pse impio
s. qui a impiis tm quia homo
dubiu e ei n id credat in fulcime
tu impietatis Item orate pro pse
qntib Queritur vtr sit precep
vel ssiliu Ro sine hiis no est
fides orare in gnali i. no ex
clude ab oronibus e precep orare
in spali p fectonis est Ite q vt
sitis filij suum filij p fidem Jo. j.
dedit eis ptatem Ro sine hiis
no e fides formata sm quod
cadit sub precepto vel loquitur
de filiacone expssionis imita
tionis vel amplioris pmialis
Ite patris vri queritur quare no dt
patris mei Ro Criso hc fac vt
simone de hc oportuniori tpe
resruat Item qui i celis nome
est vbiqz ps Si ascendero in celu
Ro vbiqz est ds sz dr esse i cel
melius

quia magis ibi relucet opaco
nis eius potencia in magtudine
sapia in pulcritudine bonitas i
vtilitate vel in celis in sctis per
gliam Augus deus ipse vt al
pha et o. In mundo vt cretor et
rector In angelis vt sapor et decor
In eclis vt libator et adiutor
In reprobis vt teror et horror Item
qui solem suu oriri fit super
bonos et malos ergo exemplo
eius erroganda sunt bnficia
equaliter bonis et malis Si enim
diligitis Postqm exm diuine
pfectionis q e imitandu subdit
exm humane impfectionis cui est
addendu primo quo ad actu interio
rem 2o quo ad exteriorem ibi
et si salutaueritis et hc si q. d. dili
gite inimicos non tm amicos di
ligentes vos Si enim diligitis
eos qui vos diligunt qm mercede
habebitis hac s. de ca q. d. n
diligere diligentes est nature
diligere no diligentes est gre
non diligentes e pversitas inimice
no diligere non diligentes in
pfectionis humane Nonne et
publicani hc faciunt qui pub
lica vectigalia exigunt vel pub
lica negocia et lucra seculi secant
et sedm Rabanu dicitur nome
extraxisse a publio rege roma
nore qui primus eos ordinauit
Criso Si amare amantes
publicanorum e quid facienus

vos qui nec fecimus sed emulan-
tes prosperantes et super excedentes
sebas vos si sumus Et si salutaveri-
tis fratres vestros tantum ita quod non
inimicos. quid amplius facietis
quantum ad perfectionem Nonne et eth-
nici hoc faciunt i. gentiles et
dicuntur ab ethnos grece quod est
gens latine Ecce quomodo per-
suasio triplex videns ibi ne
predictis Nam primo dicitur est bene-
facite inimicis vestris Unde ut sitis fi-
lii patris s. qui benefacit bonis et
malis Secundo ea quod dicitur est diligi-
tis eos qui vos diligunt
Tertio ei quod dicitur est orate pro perse-
quentibus Unde et si salutaveritis
etc. Salutacio enim quedam spe-
cies orationis est Estote ergo per-
fecti inimicos in diligendo odien-
tibus benefaciendo pro persecuto-
ribus orando sicut pater vester celestis
perfectus est Estote ergo perfecti etc.
persuasive conclusio nunc monito-
rum q. d. Ego perfectionem docui
ex me in patre celesti posui et
quia doctrina datur ut compleantur
per patrem intelligitur hic
deitas trinitas q. d. ita predicta fa-
ciatis ut maneam filii patris per
expressionem imitationis per gratiam
ad operationis per ad operationem eterne he-
reditatis Attendite ne iusticiam ve-
stram. docuit salvator iusticiam de-
bitam hic docet modum debitum et
quia circumstantie innumerabiles sunt

reducit omnes ad unum modum
s. ad debitam intentionem et hec du-
plicatur. primo quantum ad simplicitatem
in operando. secundo quantum ad prudentiam
in discernendo Secundum illud Joh x Esto-
te prudentes sicut serpentes et
simplices sicut columbe ibi atten-
dite a falsis prophetis Joh. vii c.
In prima primo removet duplici-
tatem intentionis secundo probat
que est ypocrisis secundo affectionis
que est inmundanis ibi nec
post duobus dicitur Jo vii c. et co-
gitationis que est in presumptuosis
ibi nolite iudicare etc. In prima
duplicitatem intentionis remo-
vet primo ab operibus iusticie que
tenemur 2o ab operibus nunc ibi
super erogationis ibi nolite
vobis thesaurizare Joh vi opera
iusticie sunt opera satisfactionis s.
elemosina quia peccatum in proximum
oratio contra peccatum in deum ieiunium
est peccatum in se ipsum vel generaliter re-
ducere peccatorem in eum ergo duplicatur
primo respectu operum iusticie generaliter
secundo respectu decoris tamen specialiter et primo
respectu elemosine ibi Cum ergo fa-
cis elemosinam 2o respectu orationis ut
ieiunio ibi et cum autem ieiunatis et
hoc est quod dicitur ait attendite i.
attenti et caute estote s. contra
insidias superbie quia in bonis
operibus insidiatur et perimit ideo
dicit ne iusticiam vestram faciatis
i. opera iusticie faciatis coram homi-

bus eo . s . solo fine vt videantur
ab eis . i . ppter gloriam et fauorem
mundi non ppter laudem dei nec
ppter edificationem proximi Glo.
s . Si hominibus placerem xpi ser
uus non essem videntur ab eo
remunerandi Vnde subdit alio
quin mercedem non habebitis apud
patrem meum qui in celis est cuius
amore non fecistis i . e . debetis merce
dem dare cum mandato mo
netis operari vel amore Sic
ergo supponit opus debitum
quia iusticia exhortatur finem
indebitum scilicet honorem conatur se
quens capitulum . s . attendite dicens ca
ueniam Cum ergo facis eleo
sinam postquam generalem prohibicionem
duplicitatis in opibus iusticie
descendit specialiter ad opus eleo
sine Ubi primo excludit modum
indebitum ibi te aut faciente
In prima vero opus elemosine im
plicat quatuor cauenda scilicet modum
pomposum et exemplum ypocri
tarum Motiuum est ambicio ho
norum dampnum quod est amissio
eternorum hec que dicit inferens de
structione a toto vniuersali ita no
li facere iusticiam vt videaris ab ho
minibus Cum ergo facis elemosinam
non tantum cum dotes vel predicas no
li tuba canere ante te . i . notes
cere ne glorieris in laude tua vel
forte ad literam quando ppter tu

bis canebant vt omnes venirent
qui ad spectaculum quando eleemosinas
dabant Sic ypocrite faciunt Aug.
ypocrita est qui simulat quod non
est repntator alterius persone et
dicitur ab ypos quod est sub et cris quod
est aurum qui sub auro lucens
In synagogis vt videantur a
sapientibus et diuitiis vt videantur
a tribus et hoc non vt dent bo
num exemplum hominibus sed vt hono
rificentur ab hominibus Criso. Sic
lampas accensa non potest sic
opus iusticie abscondi non est
ergo in tenta deo eleosina quod
videtur sed que non fit vt videatur
Amen tales principaliter intendunt
honorem vanum et transitorium ideo
amittunt verum et eternum Vnde dicit
Amen dico vobis receperunt mer
cedem suam pro dono elemosine
sed pena expectatur pro mala inten
tione . te autem faciente Excluso modo
indebito hic instruit modum de
bitum faciendi elemosinam vbi
primo ponit bonam operacionem 2o
ponit rectam intencionem ibi nes
ciat sinistra 3o promittit re
muneracionem futuram ibi et pater
tuus dicit primo te autem faciente e
lemosinam quod est opus de genere bo
norum nesciat sinistra tua quid
faciat dextera secundum Rabanum sinistra
est intencio peruersa sinistra inten
tio sca secundum Aug. sinistram vi
cia dextra virtutes Est ergo sen

nesciat &c. i. non se misceat i
tencio vane laudis vel vicium
aliquod dum preceptum dei implem
sapiencie prover. iiii. Vias que
ad dextris sunt novit dominus
Perverse vero que sinistre vel
a sinistris sunt exponit id quod
dixit nesciat Istud enim nes
cit quod est in abscondito ideo
dicit ut sit elemosina tua in abscon
dito .s. secundum racionem intencionis
et si non secundum racionem operis Circa
ius est coram hominibus facere
non facere ut videatur et non
facientem coram hominibus facere
ut videatur et pater tuus qui vi
det in abscondito reddet tibi
.s. deus et si non nunc tamen in futuro
Eccl. v. Altissimus paciens red
ditor est Hic queritur super id Si
diligitis eos qui vos diligunt
quam mercedem habebitis q. d. nullam
Contra Deus magis diligit ami
cos quam inimicos ergo hoc est si
milius deo ergo melius Item
certis paribus dileccio inimicorum est
magis meritoria quam amicorum
quia est difficilior Unde tamen
est maiori conatu bone vo
luntatis quia prior unde est
ex motu gracie non nature inclinan
tis quia liberior quia non
ex debito muti precedentis Unde
non excludit a dileccione amico
rum incedentem sed includit maior

rum Ad obiectum dicendum quod inequa
litas non est a parte dei diligen
tis sed dileccionum quorum unus
magis se disponit ad susci
tandum effectum divine dileccionis
quam alius Item unde dei sunt
mali Item estote perfecti &c. Contra
non est similis tui in diis .i.
minores perfectis domine et non est
secundum opera tua Ergo hic sic dicit
similitudinem proporcionalitatis
non proporcionis sive mistracionis
vel similitudinem in generali non
in speciali .s. ut sic deus est perfectus
perfeccione sibi congrua ita homo per
feccione sibi congrua ut comoda Item
ut honorificentur ab hominibus
videtur quod hoc sit bonum quia hono
rificentibus bonus est Ro. xii. ho
nore invicem prevenientes
Ergo licet honor sit bonum in
se tamen intencio infirmat opus
non est bonus sic cibus in se
bonus est et licitus tamen ut finis
cuius .s. non est bonus nec licitus Item
pater tuus qui videt in abscon
dito sed non videt in aperto
Hebr. iiii. Omnia nuda et ap
ta oculis eius Ergo videre in ab
scondito non excludit sed inclu
dit a minori videre in aperto et
dicit hic in abscondito quia
retribuet bona secundum intencionem
cordis hominibus occulta vel
dicendum quod videre in abscondicione
videre per approbacionem sic non videt
omnia sed tamen bona videre in ap
to est per simpliciter speciales

sic videt' omnia Caplm sextum

Et cu oratis non eritis
sicut ypocrite docuit de
bitum modu orandi
Scdo hic doc debitu
modu orandi et ut appositum
iuxta sibi oppositum elucescat tan
git duplicem modu indebitu
primus est iudeorum 2us gentilium
primus in ostentatione scdus i multi
loquio procedit autem ostentatio
ex amore vanitatis contra ad cor
dinacionem affectus multiloquium
ex superstitione infidelitatis contra
ad errorem intellectus contrario
doc modu orandi duplicem
primo ut sit oro occulta contra osten
tacionem scdo ut sit brevis in verbis
contra multiloquiu primo removet
indebitu modu ostentacionis dat
ei modu oppositu ibi Orantes
aut nolite multu loqui In prima
primo dissuadet ostentacionem scdo
suadet occultacionem ibi Tu autem
cu oraveris In prima tangit tria
s. superbiam boni Cu oratis ypo
crisim mali ibi non eritis sicut
condempnacionem dapni Amen dico vobis
dicit ergo Et cum oratis non eritis
i. non debetis esse sicut ypocrite
qui amant orare in synagogis
i. in publicis locis in quibus
erat concursus aspicientium et sig
religionis et in angulis platea
rum In plateis ut videntur in
angulis ut non velle videri vi
deantur ut dupliciter laudentur et
quia orant et quia absconse
orant stantes orare iuxta mo
rem hebreorum qui stando orant
quia legem stando acceperunt
Exo xix. vel stantes non humi
liati sicut phariseus Luc. xviii
Phariseus autem stans et cetera ut vi
deantur ab hominibus Crisostomus Non
intendit exaudiri sed videri
Crisostomus propter infamia vanitatis
noluit esse quod desiderat appa
rere Reprehensibiles ypocrite et
propter malam affectionem quia amant
orare non. Nota orant propter astu
tam simulacionem quia in angulis
platearum et propter perversam intentionem
quia ut videantur ab hominibus
et propter dampnosa sequelam
Unde subdit Amen i. vere di
co vobis receperunt mercedem
suam s. laudis transitoriam de qua
Job xx Hoc scio quia laus im
piorum brevis sit et gaudium y
pocrite ad instar puncti Rece
perunt ergo mercedem suam sed tan
dem recipient mercedem s. penam
eternam quia simulatores et cal
lidi provocant iram dei.
Tu autem cu oraveris Supra
dissuasit indebitu modu oran
di s. ostentacionem hic suadet mo
dum debitu primo ponens
informacionem scdo promissionem
ibi et pater tuus Informat autem
orantem quantum ad tria primo quan
tum ad locu ut sit secretum
ibi Intra in cubiculum 2o quantum

ad sensum vt sit clausus ibi et
clauso 3us contentum ad affectum
vt sit purus ibi ora patrem tuum
in abscondito dicit glosa. Ista faciunt
ypocrite tu autem cum oraueris .s.
in secreta oracione intra cubiculum tu-
um .i. locum secretum ad licteram
exemplum Judit octauo, Thob .iij.o (infra)
In petro autem xx actuum .xv. Et
clauso hostio Glosa hostium est
carnalis sensus per quam huius exterio-
ra improbe sic ingerunt. et tibe
fantasmata deuote orantibus obstre-
punt Ora patrem tuum in abscon-
dito Criso. Orans nichil no-
ui faciat nec voce clamat
nec manus expandit nec impu-
dentes oculos tollat vt nota-
bilis fiat Jo. iiij Veri adorabunt
patrem in spiritu et veritate Et pa-
tuus cuius honore debes in-
tendere qui videt in abscondi-
to .s. intencionis reddet tibi
fructum oracionis omnia prouocant
ad orandum et quia pater est et
quia omnium contemplator est et
quia remunerator est videt enim
abscondito sed reddet in aperto
se enim debitorem omnibus constituit
Orantes autem Supremus dissua-
sit modum in debitum contrarium
suadens modum debitum opposit
Hic dissuadet modum in debitum
multiloquij suadens modum
ei oppositum primo ergo dissuadet
modum indebitum ibi sit ergo ora-
bitis dissuadet autem quadrupliciter
primo suadet 2o racione sic ethnici

(Margin: Judith)

ttio exemplo ibi Nolite 4o sed pro
missione ibi scit enim pater dicit glosa
Orantes autem nolite multum
loqui quia multiloquium orantis
impedit deuocionem mentis
Augustinus cum rogas dominum pietate
opus est non verbositate sicut
ethnici faciunt secundum Crisostomum sic
faciunt isti quia adorant ydo-
la surda rogant mortuos
Putant enim quod multiloquio
suo exaudiantur Glo. assignat tamen
multiloquij istorum duplicem causam
putant enim quod persuasibilibus
verbis deus misceatur vel si ab-
sens sit vocetur et quod nesciat verba
borum ambagibus doceatur. Ista
sunt mala et ideo ab oracione mor-
tuorum remouenda Vnde sequitur nol-
ite ergo assimilari eis .s. multiloquio
et maxime in intencione multiloquij
Scit enim pater vester quod vobis opus sit
antequam petatis psalmus preparacionem cor-
dis eorum audiuit auris tua psalmus
penultimus Antequam clament ego
exaudiam, Hic queritur cum
oracio sit ad dominum ieiunium ad se hominem
ipsum elemosina ad proximum prius
de oracione 2o de ieiunio 3o de e-
lemosina debet tractari Responsio
hic agit de istis non penes ob-
iecta nature sed penes intenciones
agencium Elemosina vero ma-
gis habet fieri in conspectu hominum sal-
tem illius cui datur oracio vero minus
quia secundum partem sui .s. que est so-
lempnis non que est priuata se-
mimus inde Ideo magis insi-

duit elemosine favor humanus
ideo primo ei subvenit. Et ieiuni-
um et elemosina sunt quasi due
ale orationis thob. xij. Bona est
oratio cum ieiunio et elemosina id
est esse in me. Et quare dicit
in singulari cum facis elemosinam
sed in plurali cum oratis et ieiu-
natis. Responsio quia oratio et ieiunium
sunt in omni potestate non sic fa-
cere corporalem elemosinam. Item
quare dicit cum oratis pluraliter
deinde singulariter. Tu autem cum
oraveris. Responsio ad innuendum dupli-
cem orationis speciem communem cum
aliis hominibus et privatam. Item
quare dicit qui amant orare non
dicit qui orant econtrario de elemo-
sina qui facit elemosinam non
dicit qui amat facere. Responsio quia
ypocrite revera non orant sed
amant videri orantes unde fruc-
tus orationis talis nullus est sed
fructus elemosine talis quia ali-
quis orans pro benefactore potest
ei gratiam impetrare et potest ei
valere. Et in synagogis. ex hoc
videtur quod malum sit velle ora-
re in ecclesiis. Responsio. Crisostomus non ve-
tat orare in quo sed eo proposito ut
videatur a quoquam. Et nolite multum
loqui quia multiloquium in oratione
peccatum est. Ad idem Crisostomus. Deum
quasi dormientem accusat qui
orationem suam longo tempore prosequi-
tur. Contra ps. Benedicam dominum in
omni tempore semper laus eius in ore
meo. Thess. ultimo sine intermis-
sione orate. Responsio Augustinus dampnat
multiloquium de infidelitate sed non
multas obsecrationes cordis puri-
tate quod sancti faciunt. Item scit
enim pater vester. Opponit hereticus si
novit deus quod rogamus et frustra
loquimur. Responsio multiplex est causa
orationis vocalis ad deum. prima est
ut obsequium honoris debitum
impendatur. Iohannes aliud narrare
ignoranti aliud rogare scien-
tem quia illud indicium hinc obse-
quium est. secunda ut exemplo prestetur.
Fabianus in glosa volt rogari
et venerari ut bonitas eius dini-
netur ad plures et status iusticie
sue fuerit apud subiectos. tertia est
ut devotio excitetur. Sic ergo vos
orabitis. Excluso modo indebito
orandi docet modum orandi debitum
et brevem et purum quo debent uti
catholici. Ubi primo docet orationem
brevem. secundo subdit causam positi ibi
rationem. Si enim dimiseritis. Oratio
autem ut dicitur in exordium trac-
tatum et conclusionem. In exordio be-
nivolentia captatur. Cum dicitur
pater noster. que in tractatu peti-
tiones ordinat cum subditur. Sancti-
ficetur nomen tuum etc. In conclusione
confirmatio petitorum optatur cum
additur amen. Captatur benivolentia
triplex ex parte rogati quia pater cuius
sumus filii per fidem. Io. i. dedit
eis potestatem filios dei fieri. ex parte

regimen qui nř nob datus
p tuitute; Joh. iii. Sic de⁹ dilex[it]
mūdū vt vnigenitū suū dar;
Expte assessorū rogati q' es in
celis .i. in sctis quorū auxilio et
gim[ur] p spem dicam⁹ g° pr i
qnē credim⁹ nr quem dilgi⁹
qui es in celis de quib; spam⁹
h' em̄ tā faciūt orōm dignam
.s. motū fidei caritatis z spei Scī
ficet[ur] nom̄ tuū h' ponūt[ur] z dis-
ponūt[ur] orōnes z petic̄ones de
petibil̄e z appetibile ytinentes
que sūt vii. Appetibil̄e em̄ q
peti[ur] ē tplex .s. collacō boni ab-
lacō mali z ȝfinacō vtriusq; Bo[num]
autem q peti[ur] ȝfendū est tpl[ex]
bonū celeste .s. glie bonū spua-
le .s. gr̄e boni tpale .s. nature
Malū aut q petit[ur] auffendū
est triplex .s. pn̄s pt̄itū et fu-
turū vt pt̄itū remittat[ur] pn̄s vite[tur]
futurū pcaueat[ur] Pma g° peti°
est vt ȝfinet[ur] in bono siue ma-
lo degna d[icitur] Scīficet[ur] nom̄ tuū
.i. finet[ur] in nob honor tuū nois
Cso⁹ dignare nos in tantū mū-
di ȝfirmacōne ȝfirmare vt per
nos eruditi te glificent Scīfi-
cet[ur] nom̄ tuū in nobis s; in-
tellcū pvera ȝgnicōm In af-
fcū p scām dilcōm In media
pfirma inhesiōm In exercicio p
bonā opacōm vt scā sit i nob
sapiēcia filij dilccō spūs scī scilz

fernitas pris opacō indiuise t[ri]-
nitatis p ista em̄ appata noti-
ficant[ur] eorū ppria Scīfic[etur] nome
tuū z c̄ q est pr vt te tamq̄
filij sp honorem⁹. Nomen
tuū q est dn̄s vt te tamq̄
sui sp timeam⁹ nom̄ tuū q
est ihesus vt a te saluatore sa-
lutem heam⁹ Nome tuū
q ē xp̄us vt a te xp̄o xanā
vitam sp teneam⁹. ne heam⁹
xpi z opa antixpi g° scific[etur]
p beniuolenciā in corde. p ore
reuerenciā in ore. p efficaciā i ope-
p gliam i remuneracōne Adve-
niat regnū tuū. quia pseuan-
tib; dat[ur] bonū glie ideo hic sb-
dit[ur] scdā peticō .s. boni glorie.
Adveniat .i. ad nos regnū tuū
de quo Mat. xxv. Venite be-
dicti pris mei p regnū tunc
em̄ regnabit dn̄o in nobis
nō dyab⁹ nō mūdus nō carna-
lis affcūs Generaliter est regnū
di quadrupl[ex] .s. sacre scripture
de quo Jo. xxiii. Aufer[e]t[ur] a vob
regnū z dabit[ur] genti faciente
fructus gr̄e de quo Luc xvii°
Regnū dei intra vos est Ecclesie
de quo Mt xiii Colligent de
regno eius glie Luc xiiii Beatus
q̄ in manducat panē in reg[no]
celoz Adveniat g° .i. ad nos
veniat regnū scripture p ȝstrom
z destruat regnū sepiuie erroris

et ignorancie regnū vite xpi
p dilatacōm et exaltacōm et de
struat regnū synagoge aūt
regnū gre di et destruat regnū
malicie pcti p inhitacōm regni
glie et destruat regnū p̄ntis
miserie et future p p̄miacōm
et fiat voluntas tua qr p̄seue
rantibꝫ debitur bonū gloie p
bonū gre ideo hic sb̄dit̄ ētia
petitio s bonū gre. Fiat vo
luntas tua p grām enī fit vo
luntas di et in nob̄ et a nob̄ Iōh
voluntas di sic fit sꝫ quānus vt li
bertas et meū arbitriū sortiet̄ p grāz
sine voluntate ġnali⁹ fiat volun
tas tua in ~~peccatoribꝫ~~ cōuersacōne p
op⁹ p̄nie de qua voluntate Ezech
xviii. Nunquid voluntatis mee
est mors impij dicit dns et c. d.
nō In iustoꝝ sanctificacōne per
man⁹ gre de qua voluntate.
Thes. iiii. Hec ē voluntas dei
sanctifica° vr̄a vt sciat et c. In sci
ficatoꝝ saluacōne p ductū
p seuerancie Ioh vi. Hec est vo
luntas pris mei vt omē qd
dedit m̄ pr̄ In saluacōꝝ p̄e
tua glificacōne p actū glorie.
Ioh vi. Hec ē voluntas pris
mei qui misit me vt omnis
qui videt et c. Fiat aūt sic in
celo materiali i quo omīa hnt
ordinē et cursum suū et in terra
i. i hominibꝫ suando pacē et
concordiā Iob xxv. Qui facit con
cordiā in sb̄limibꝫ suis Simi

liter sic in celo et in tra quadr̄
s sic in angelis ita et i hominibꝫ
sicut i iustis ita et i pctoribus
sic in xp̄o ita et in ecclia sic in
synderesi ita et i volūte sensuali. P
panē nrm sup sbale; quia na
p grām in perseuerantibꝫ glifi
canda indiget corpali susten
tacōne ideo hic subdr. iiii. pe
ticio s. bonū nae et videtr iiii°
que petit panē inquit non
carnes non pisces i. nō aliquod
supfluū sꝫ qd nrm ē nature qd
sufficiat p panem Eccl xxix.
Iniciū vite hominis aqua et pa
nis It panē nrm qd addit
sm Criso° duplici rōne p°
vt nemo tpalia sibi assignat Crisost
Omnia que nob dat ds siue
orantibꝫ siue militātibꝫ non
solū nobis dat sꝫ etiā alijs p
nos vt deco qd accepim⁹ a
deo ptes in petētibꝫ faciat
scd̄o vt nemo sibi aliena v
surpꝫ Criso⁹ qui de iusticia pa
nem acqsitū manducat su
um panē manducat qui aūt
cū pctō alienū It sup sub
stancialem i. sup additū sbe
ad sustentacōm Luc dicit Cot
tidianū nō annuū vel a dece
anis pro visum et in horreis re
suatū Ite dicit da quia nec nrm
habē possum⁹ nisi tu deus pō
rrin dat escam omī carni.
Nobis s. qui sum⁹ filij qui et
subueniem⁹ fribꝫ indigentibꝫ

Augꝰ dt̄ ꝗ xp̄us dā m̄ ex eo ꝙ tibi dedi habuisti largitorē. habe debitorē habe ꝛ feneratorē hodie .i. in p̄nti nob hodie ꝙ nescim⁹ si ī crastinū ꝑmanem⁹ Crisos. pro cibo cottidiano iussit orarē vt nequaqm vlt̄iꝰ vlla diei curā gereret tu ē dici spaciū te visurū ēē nescis ꝙ ob cām ī illi⁹ sollicitudine torqueris Gn̄alius Da panem panem p̄ne ad reuelacionē langwoꝛs ps. Surgite postqm sederitis Panem intelligencie ꝗ firmem cadit Eccī xv Cibauit illū pane vite ꝛ intellcūs Panem eukaristie ad impinguacō amoris Joh. vi. Ego sum panis viuꝰ Panē glie ad delicatoꝝ saporꝭ luc xxiiii Btūs qui manducat panē ꝛ adde gratu panē vite de quo hītū est ꝛc habem⁹ v. panes quib faciant dn̄s quinqꝫ milia hoīm de quib Joh. vio Et dimitte nob quia nemo pt̄ duob dn̄s s̄uire .s. bono ꝛ malo Jdō post peticiones boni ꝯferendi subdit hꝫ peticiones mali auferendi ꝯponit̄ hꝫ qnta peticio p̄amonicione mali p̄titi .i. culpe ꝑ petrate de qua dicit. Et dimitte tu .s. qui hēs p̄tatē dittendi p̄tā nob peccatoribus. debita nra .i. p̄ctā quib aīa obligat̄ ad penā vn̄ luc. xii. Stulte ac nocte repetet aīam tuā ate Et quia qui vult impetrare miaꝫ adeo nctē est vt exhibeat proximo Ideo sequit̄ Sic ꝛ nos dimittim⁹ debitoribus nris relaxam⁹ iram et maliuolenciā Eccī xxviii Relinque proximo tuo nocenti te et tūc depcanti tibi p̄ctā soluentur Jn hc̄ excludit̄ error hēticoꝝ qui negant p̄ncipaliū ptꝰ baptismū ꝛ ne nos Quia nō suffit ad salutē dimisso p̄ctoꝝ si homo peccat̄ postea recidiuū ꝛ succūbat temptacionibus futuroꝝ Jdō sequit̄: vi.ta peticio .s. amocō futuri mali de quo d̄ Et ne nos inducas in temptacionē .q. d. ꝛ si nos pmittas in duci ꝑ ipsam vt exercitem̄ nō tn̄ induci ꝑ ipsam vt succumbam⁹ tūc ē induci m̄ .i. intꝰ ducim̄ ꝙ habet efficaciā in nob ꝛ vincim̄ Sꝫ libā nos a malo vt a malis omnib liberem̄ subdit̄ vii. peticio .s. amocō mali p̄ntis .q. d. sic dimittas p̄ctā caueas a futuris ꝛ libēs a p̄ntib. libā nos igit̄ .s. a malo mūdi ne nos obruat ꝑ cupiditatē ꝙ totꝰ mūdꝰ ī maligno positꝰ est. .i. Joh vlt. A malo carnis ne nos absorbeat ꝑ voluptatē qm nō hītat ī me .i. ī carne mea boni sed ꝙ nolo malū .s. sicut rōnē hc̄ ago. ro vii.o A malo

dyaboli ne nos pdat pinis ut
ait pro filia mea a demonio ma
le vexatur Ideo ps liberator meus
de inimicis meis iracundis Amen s.
quod est implecionis optacio est
omnium peticionum Aliter potest accipi nus
peticionum quia peticio aut pti
net ad bona patrie sic sunt tres
prime aut ad bona vie sic quatuor
ultime Ad bona patrie pertinent tria
s. clarificacio prime vi ut inno
tescat sine obscuritate que petitur
ibi sanctificetur nomen tuum i. clarificetur
sicut enim idem quod sine terra per nomen
notificatur res .i. Joh iii. Similes
ei erimus quia videbimus eum sicuti
apprehensio summe maiestatis ut
capiatur sine fine que petitur ibi
Adveniat regnum tuum sicut quod
sit dure regnare Sap. v. Acci
pient. Comunicacio divine boni
tatis ut diffundat se sine imper
fectione que petitur ibi fiat vo luntas
tua sicut in celo id est in angelis
et in terra .i. in hominibus tunc fiat
ista voluntas volo pater ut ubi
ego sum etc. Hic ergo petitur bti
tudo rontabilis in noticia insaci
bilis in regno concupiscibilis i
completo voluntas Ad bona vie
pertinet quatuor s. adiutorium ad
benefaciendum quod petitur ibi panem
nostrum et auxilium ad malum ad
malum amovendum et hoc triplex
ut deum e si preteritum pns et futurum
Nota quod numerus peticionum oracionis
dominice potest esse s[..] summa Peticio

aut respicit statum patrie aut sta
tum vie si primo sic sunt
tres prime In prima petitur bonum
gracie ibi sanctificetur nomen tuum In 2a
bonum glorie ibi adveniat regnum tuum.
In 3a consummacio utriusque ibi fiat
voluntas tua etc. quatuor sequentes
respiciunt statum vie aut quoad sus
tentamentum nature ibi Panem nostrum
cottidianum da nobis hodie ut a
nobis amoveantur omnis mali no
cumentum aut quoad malum preteritum
ibi dimitte nobis debita nostra s.
et nos di. de. n. malum futurum ibi
et ne nos inducas aut malum
presens ibi s. libera nos a malo
Aliter accipitur numerus peticionum pe
nes .vii. virtutes ita quod sumitur
prima s. sanctificetur nomen tuum pe
nes fidem cuius est sanctificare
corda. secunda s. adveniat regnum
tuum penes spem cuius est regnum
expectare tercia s. fiat voluntas
tua penes caritatem cuius est vo
luntate dei complere quarta s.
panem nostrum supersubstancialem penes
fortitudinem cuius est in adversis
confortare quinta s. dimitte pe
nes iusticiam cuius est unicuique suum
reddere Sexta s. et ne nos in
ducas penes temperanciam cuius
est mala futura cavere aut a ma
lis presentibus abstinere Aliter contra
vii vicia vitia Prima est contra
luxuriam que non sanctificat sed
polluit Secunda contra avariciam que

no regnum celi s terre rupt tantum
veridicum que nichil fit quarta
est gulam cui panis no suffic
Quinta coni ira que rancore no
dimittit / sexta est supbia que
intemptacoem inducit septima
contra invidia que mala alt(er)i(u)s
querit / Si enim dimisitis hic
subdit cuius dam in oracone posi
ti racionem quia ei ad dicto / Ista
ta peticone ponit difficilis est
ideo hic psuadet similiter ad istam
s. ad dimittendum / Ubi ondit / primo
comodum dimittentis / 2o dapnum
retinentis ibi Si aut no dimi
sitis dicit ergo Si aut dimisitis
non retinendo rancorem non
appetendo vindictam hominibus
peccata eorum s. in vos comissa
dimittet vobis pater vester ce
lestis delicta vestra Crisostomus
ideo aut celorum et patris me
minit ut exhortacione provocet au
ditorem nichil enim ita deo as
similat sicut iniuria tibi facien
tibus ignoscere In convenies est at
si talis patris filius ferialis ef
ficiatur et ad celum vocatus terrenum
quid et vite huius ipsum habet
sibi Si aut non dimisitis
hominibus nec pater dimittet vo
bis peccata vestra hic dicit via quod
hoc sola opera hominis et passio
sit peccatum In malum tamen pot
posse no in bonum Sed videtur
quod ze phisice de(u)s procedat
sed a destruccione antecedentis

pdicte conditonalis Sed dicendum est
quod talis processus valet in convertibi
libus Unde patet quod dimittere et di
mitti sunt convertibilia et ideo ad
dimissionem sequitur dimissio
Jacobi ij Judicium sine misericordia fi
et ei qui facit misericordiam / Hic qre
tur de oracone dominica quare
tam paucis verba complectitur
Ho pt vii racones ad primus p(ri)
mi sciat / scda ut melius scia
retineat / tercia ut frequencius di
catur / quarta ut tedium indicen
do amoveat / quinta ut de ei(us)
ignorancia nullus excusetur /
sexta ut fiducia cito impe
trandi tribuatur / septima ut i
devocone mentis no in multi
plicacione verborum virtus oracio
ondatur / Et cum de(u)s sit ubique q(ua)
re dicit qui es in celis. Ho ut in
nuat quod celestis pater celestes
volt habere filios / Et ut orantes
celestia petamus / Et ut in celis
hereditatem filiorum dei cogitemus
Et quia magis relucet in eis
divine operacionis virtus vel in
celis i. iustis per graciam / Item
lucas ponit v. peticiones tamen
iste vij. ergo vel iste superfluus
vel ille diminutus / Ho mt innuat
magis explicite et sic sunt vij
lucas magis implicite. Unde
sub duabus primis intelligit ter
tia fiat voluntas tua quia in
sufficacione anime et resurreccione

racimus que petit in s^a imple
voluntas diuina quam petit in terra
Similiter in^a s^z libera nos a malo in
telligit in i^a ne nos inducas
a malo cui non inducit in temp
tacionem Sed quomodo multi ecclesia
forma hanc dd^o cottidianam v^t
cui^t d^t sup sbalem. R^o non fuit
intencionis diu dare formam ora
di ipso ad obiecta extriora s^z pon
contentum ad ipsa petita Et sic et nos
dimittimus Contra solus deus dimit
tit peccata non ergo malum est hoc
R^o in lesione iniusta alterius sunt
duo inimicitia contra proximum
et culpa contra deum. Primum potest et
debet dimittere homo lesus secundum deus
Item si tenetur debitor dimittere
petenti qui repetit debitum etiam
quicit emendam super iniuria sibi
facta R^o secundum Augustinum non loquitur
de debito pecunie vel iusticie
exhibende s^z rancoris et inimi
citie remfende Et qui seruat
rancorem videtur peccare dicendo
deo hanc oracionem qui mentitur di
cendo deo dimittimus s^z non dimit
timus ergo non dimittet R^o
talis ergo loquitur in persona ec
clesie et non petat n^c tamen
remissionem impetrat aut i
psa aut tunc loquitur aduten
do et intelligendo et desiderio re
missionis sic petat vt sit se
sus dimitte nobis sic et nos
dimittimus sicut et si non desiderio

et n^c mentitur n^c orat contra se.
Sed quare non est apposita con
dicio in alijs peticionibus sic et ita
vt diceretur da nobis panem sic
nos damus R^o quia nos in
nostra potestate non est semper dare
sic dimittere n^c ad semper dare te
nemur sic ad semper dimittere nec
a nobis sunt temporalia sicut
misericordia Et et ne nos in
ducas in temptacionem contra Ps
proba me domine et tempta me
Iaco. i. Omne gaudium existima
te fratres R^o non est aliud temp
tari cum fit quod homo simpliciter
pulsatur Aliud incidere in temp
taciones id est cum sit cum impulsus
resistendo repugnat Aliud sub
i cum sit cum consentit et delectatur
duo sunt prima non sunt mala
et de his loquitur. Sed contra cum
deus non sic inducat aliquid
s^z in consensum mali male pe
timus ab eo ne nos inducas
R^o non inducit tamen s^z permis
sione vel defendo non efficia
endo id est ne nos inducas in
temptacionem i. ne nos permittas
Sed quid de ordine istarum petici
onum cum tamen prius sit declinare
a malo et deinde facere bonum et pos
tea consummari in volucionem videtur
hunc peruertere ordinem R^o seruat
hic ~~modum~~ et ordinem dignitatis
dignius enim est bonum consummatum
deinde bonum simpliciter vltio in mouendo

mali Cum aut ieiunatis Su-
perius dissuasit displicitatem ypo
critis ab oratione et elemosina hic
a ieiunio et primo dissuadet modum
indebitum 2o suadet modum
debitum ibi tu aut cum ieiunas
In primo procedit de hortando
falsam simulationem 2o arguendo
prauam intentionem ibi Exterminant
3o comminando futuram condempna-
tionem ibi Amen dico vobis dicit
ergo Cum ieiunatis quod expedit
propterea Nolite fieri non solum
prohibet dominus facere sed velle cum
dicit Nolite Voluntate enim est
prima radix merendi Item pro
hibet fieri non esse quia secundum
Crisostomum sciens dominus quod non
potest esse hylaris qui ieiunat
non dixit nolite esse tristes sed
nolite fieri Aliud autem est esse
et aliud fieri assiduum autem ieiu
nium naturaliter facit esse tristem qui
autem per ypocrisim pallentes ap-
parent tristes non sunt sed fiunt
ypocrite tristes in apparentia vel
vultus tristicia sit ostentatio ie-
iunii Excludit ergo dominus a ie-
iunio tam voluntatem ibi nolite
studium ibi fieri aspectum ypocri-
sis ibi sicut ypocrite Exterminant enim
facies suas id est demoliuntur vel
dissipant venustatem vultus
exterminare proprie est extra terminos
eicere exulem facere vel huius
sed hic dicitur decornare vnde glosa

Exterminant id est extra terminos huma-
ne conditionis abducunt et bene
dicit facies que magis apparent
quam brachia vel pedes ostentur
enim iactantia et de nimio pallo-
re et de nimio squalore vul-
tuum et vestium et ideo medium
tenendum est ut appareant
hominibus ieiunantes sed plus
quam illi Iud. x cm non sic
sic teterri homini ergo tam arguit
dominus in ypocritis Exterminationem que
est fatuitatis ostentationem que
est vanitatis presumptionem que est
singularitatis Amen dico vobis
comminatio est causa assertione
receperunt mercedem suam
significanter dicit Receperunt non
recipiunt quia talis laus a
deo breuis quod cum mecum habes
de presenti Bernardus Non est tutum
labiis hominum committere gloriam
suam arche utique sine sera
et sine claue Nam laus pot-
ta mea meum non in tua sed
mea potestate est cum meo libi-
to possim laudare vel de-
rogare tibi Causa ieiuna-
di non intentio in hoc casu Abstinet
eger egenus cupidus gula
gloria virtus Si aut quereret
quare dixit in plurali cum ieiu
natis et statim subdit in sin-
gulari tu aut cum ieiunas Dicendum
quod supra excludit ieiunium ma-
lorum qui sunt multi Et postea

suadꝫ ieiuniū bonoꝝ qui sꝫ
parua Tu aūt cū ieiunas h'
suadet modꝫ debitū ieiunā-
di vbi tangit tā pmo ieiu
nantis debitam opacōm /
2° opacōnis tōm ibi ne vi
dearis 3°. sic apparentis remu-
neracōnꝫ ibi ꝛ pr̄ tuus dᵗ g°o tu
aūt cū ieiunas vnge caput
sic dᵗ beda. Ridiculi forte es-
set ꝛ ieiunio oleo admixtū de
linī Jdeo sm Rabanū metha-
phisice accipe aut a palestinis
quibus mos erat infestis ca
put vnge vnge g°o caput .i.
festiuū ꝛ hylarem te exhibe
ꝛ faciē tua laua ad litūm ne
sordibꝫ appeas dno dᵗ conti
duo vnge oleo letitie ḡtra
ꝛsticiam ypocritaꝝ laua aqua
mundicie conᵗ/ excomacōm
faciei Item hab duas ptes iꝯ
ticie laua faciē .i. ꝯsciam a
malo tergendo vnge caput .i.
mentē in bono gaudendo ꝛ
sic sctificat' ieiuniū Bm Crisom
Vnge caput .i. xpm oleo mīe
paupes refitiendo laua fac
.i. intencōm ppt dm h' faci-
endo Vn sequit' ne videaris
hominbꝫ ieiunans in hᶜ remo-
uet opioꝝ puam .s. asspcm fa-
uoris ꝛ laudis huāne ꝯcupiscere
ꝛ suadet/ rem cū addit Sed
pri tuo .s. p creacōm p adop-
cōm p glorificacōm Qui

est in abscondito .s. maiestatis
ps xlv. Vē tu es deꝰ abscō-
ditus Jn abscondito cordis
ps Scrutās corda ꝛ renes deꝰ
Jn abscondito remuneracōni ps
Qm magna est multitudo
ꝛc/ ꝛ pr̄ tuus qui non obli-
uiscit' prolem sua qui videt
in abscondito .i. appbat ꝛtuꝝ
ꝛsecreta intencōm reddet ti-
bi tlis ieiunij mercedem ·
Crisp x. Reddet/ deus mercedē
laboꝝ scōꝝ suoꝝ Nolite thezau-
risare. Supius docuit simpli
citatem intencōnis in opibꝫ
iusticie cū ait Attendite ne
iusticiam vram faciatis coram
hominbꝫ. Hic docꝫ simplicitem
in opibꝫ sup erogacōnis et
exemplificat in duobꝫ i the-
zauro ꝛ oculo docens Jn pmo
pfcm ꝯtemptū ppt dm i sᵒ
sedium intuitū supnoꝝ ibi bi-
cna corpis tui Vn aūt pmo
de collocacōne thauri cordis
2° de lucīa oculi simplicis in
tencōnis Jn pma pmo pot
prohibicōm .s. nō de collocādo
thezaurꝫ in piculo scdo amo-
nicōm de non reponēdo cū
intuito ibi thezaurizate aūt vob
Jn pma pmo sat sua inhicōm
2° inducit rōm ibi vbi erugo
dᵗ g°o. Ita facietis opa bona n'
ppt fauorem hom nᶜ ppter ꝛ
ppt amoreꝫ tpaliū que mag

contempnenda sunt propter deum quam
congregando propter usum suum unde
dicit Nolite thezaurisare vobis
thesauros in terra Glosa in
transitoriis terrena congregando
superflue terrenum emolimentum
querendo de spirituali ope Crisostomus
que stulticia est illic relinquere
unde exiturus es unde tynea et eru
go demolitur et fures effodiunt
et furantur et omnis thezaurus
aut est de metallis aut de ves
tibus aut de lapidibus preciosis
primum demollitur erugo secundum ty
nea tercium fures et hoc est quod dicit
Rabanus in glossa Mala deposito
ria terra in qua depositum re
positum potitur ab omni corpora
li genere detrimentum ab insensibi
li ut est erugo a sensibilia ut
est tynea a racionabili ut sunt
fures vel spiritualiter per eruginem
que est in metallis intelligitur
avaricia per tyneam que de ves
te nascitur et vestem consumit
luxuria per fures superbia vel
demones qui per superbiam omnia
furantur fodiunt enim in suggestio
ne effodiunt delectacione furantur
in consensu et operacione Iaco. v.
Agite nunc divites plorate
ululantes in miseriis que
advenient vobis et cetera Thezaurizate
vobis hic subditur admonicionem
de thezauro reponendo intuito
ubi admonet primo minorum
corporositatem ibi thaurizate uti
litatem ibi vobis prosititatem ibi
thezauros scilicet minorum securitate
ibi in celo delectabilitatem ibi ubi
est thaurus dicit ergo thezaurizate
vobis id est ad utilitatem vestram
non divinam thaurros scilicet premia
minorum in celo in quo securi
tas unde sequitur ubi nec eru
go nec tynea demolitur quia
nulla ibi vetustas nec tynea
quia ibi nulla passibilitas
et ubi fures non effodiunt nec
furantur quia ibi nulla vio
lencia vel fraus quia nec lug
nor nec senium nec fraus nec
terror hostium et benedicit the
zaurizate vobis thesauros celestes
quia ubi est thaurus tuus ibi et
cor tuum unde si in celo est et
cor in celo si in terra et cor in
terra Crisostomus Ibi subaudi tua
collocata ubi preciam habes.
Crisostomus ita continuat quia non
omnis thezaurus terrenus eru
gine aut tynea destruitur
aut per fures aufertur Ideo
aliud inducit dicens Ubi est the
zaurus tuus et cor tuum ac si
dicat et si nichil horum eveniat
non parva sustinebis incitacionem
in inferioribus affixus et cor

finis sns ꝛ celestibꝫ radcs
nichil excelsioꝝ cogitare po-
tens lucna corpis tui Su-
prius egit de collocatione the-
zauri in celis i quo intelligit
ritudo appetitꝰ in ↄtemptu
terrenoꝝ hic de simplicitate ocu-
li in quo intelligit ritudo
aspectꝰ in intuitu supnoꝝ
Ubi p similitudinē exterioris
hominis ondit disposicōm interio-
rum sic oculꝰ exterior est q̄si
lucna qua illuiat ꝛ dirigunt
motus corpis sic oculꝰ inte-
rior intencōnis debet esse lu-
cna q̄ dirigit motꝰ interioris
hominis Primo ergo ponit offici-
um oculi secundo distinccōm a-
gens de oculo dupplici ibi si ocꝰ
tuus 3o ↄclusio dupplicis ob-
tenebracōnis in malis ibi Si
ergo lumē q in te est Dicit ergo lu-
cerna corporis tui est oculꝰ
tuus nomine oculi accipit
duo intencō ꝛ lux fidei Sile
nomine corpis duo ↄgeries o-
pm exterioꝝ ꝛ ↄgeries interioꝝ
siue virtutū ꝛ primo oculo tradit
corpꝰ pm 2o 2m quia in-
tencio est lucna directiua o-
pm fides virtutū Si oculꝰ tuus ꝛc
hic distinccōm oculi agens po
de simplici 2o de duplici ibi Si
aūt oculus tuus fuit Dicit ergo
si aūt oculus tuus fuit simplex

.i. intencio recta fides formata
totū corpꝰ tuū lucidū erit .i. co-
geries opm interioꝝ ꝛ exterioꝝ
erit luminosa quia clara ꝛ fortita
apud deum ergo dicit simplex oculus
intencōnis qm in eo omni bonum
ↄuenit affectio voluntatis
ꝛ discrecio rōnis non adūsa
ꝛ hoc maxime fit dum est ca-
ritas in voluntate ꝛ veritas in
rōne quia caritas ↄgaudet
.j. Coꝝ xiii Ideo Eccli xxxv
Bona oculo adinuencōm fac-
to manū tua Si aūt oculꝰ
tuus fuit neqȝ .i. intencio
puersa vel ad amorem terreno-
rum inclinata de qua Bn
Oculū nequā duo mala co-
stituit cecitas que non ag-
noscat veritatē ꝛ puersitas q
diligit iniquitatē Eccli xxxi
Memento qm malꝰ est oculꝰ
nequā totū corpꝰ tuū tenebro-
sum erit .i. ↄgeries opm ob-
scura p pctm Crisoꝰ Sicut
habens obscuros oculos in loco
tenebroso melius videt q̄ sole
nichil sic dedit ꝰ terrenis ꝛ
rebus mundalibꝫ sapit et
astutus ē in spūalibꝫ scit q̄
dem s iusticie bonum nō sen-
tit oculus ergo simplex est
sine plica ocrrcris simulacōis
ꝛ adulacōnis oculus nequā
in opposito Si ergo lumē hic
subdit ↄclusiōm ex pmiss
appellans lumē de genē ma-

lor est g° ss. s. m intellcu
Et lumen qd inte est tenebre. Si
bona q agis quia mala inten-
cione fiunt tenebre sunt ipe tene-
bre quante erunt q de eis que
mala sunt et mala intencione
fiunt q. d. duplex obtenebracio
est et prave intencionis et prave o-
peracionis Aliter secundum aug. lu-
men dicitur intencio quia homini
nota est tenebre ipm factu-
rus exitus incertus est quia nesci-
at utrum cedat ad bonum vel ad
malum g° est s. Si lumen
q e in te e tenebre. i. si intencio
qua operaris que tibi nota est
in appetitu temporalium sordidatur q-
to plus ipm factum cuius dubius
est exitus quia et si alicui p-
ficiat qd non bona intencio-
ne facis nichil tibi prodit quia
quod fecis tibi imputabitur non
quod illi euenit vel pt esse ss.
Si multo plus deum vel secundum
procedens in illa intencione
Aliter plurimum intelligitur
rector ecclesie qui bene oculus dr
quia salutaria plebi subiecte
providere debet que p corpus
intelligitur Si ergo rector ec-
clesie errauerit quanto magis
populus sibi subiectus errabit Et
re quatuor in dicta similitudine
Unum qd est lumen datum sz
oculus Aliud qd est preceptum
sz corpus. tercium qd est. i. natura
s. simplicitas. quartum qd est

impeditum s. nequicia vel du-
plicitas Nemo autem supius re-
mouet duplicitatem intencionis
que e in ypocritis hic remouet
duplicitatem affeccionis que est i
auidaris qui sollicitudine sua
cupiunt assequi terrena et celestia
q non conuenit et ideo dissuadet
sollicitudinem auaricie mul-
tiplici racione primo quia est dap-
nosa / 2° quia e irracionabilis et
superflua ibi Nonne anima plus
est 3° quia laboriosa ibi no-
lite g° solliciti esse in crastinum
In prima dampnositatem ondit
eo q excludit a seruicio dei ad
ducens ad h generalem proposicionem /
2° eius probacionem ibi aut enim
unum / 3° conclusionem ibi non po-
testis deo / 4° exclusione sequentem
sollicitudinis eliciat prohibicionem
ibi ideo dico vobis Dicit g°. nemo
pt duobus dominis seruire mix-
ta pdca quia no glie mundi
et dei non thauro terre et celi n
cauto negocio et simplici Aug.
oculis non pt videre in celo
et in terra h tibi thezaurizan-
do duobus iniquis dominis cont-
rariis et inter se dissidentibus qles
sunt deus et dyabolus utrum et malum
uerum Crisostomus duos dicit eos qui
contraria iniungunt neque duo vti-
que essent ymo pocius unus si
unum vellent duo g° deus et
dyabolus celum et mundus caro
et spus in R. xviii. Vtique quo

dimidicatis in duas ptes de
in probat qr pposuit aut enim
vnu odio habebit s. dyam car
nalem appetitu z alterz diligat
s. dm rones instinctu ptuz
Sic fieri in simplici affeccione
sanctoz Aut vnu sustinebit
s. dyam quia homo parando
pate non diligit z alterz co
tempnet sz dm qre accidit
pusa affeccione pctoz Non po
testis hic concludit expdicis
qr deus z mamona int se dis
sident dominando Non po
testis deo suire z mamone.
Com. Mamone syriace diui
cie latine z dr hc nom esse
demonis qui pest diuicijs
no quia indicione eius sunt.
sz quia eis vtitur ad decipie
dum Audiat ergo hc aua
rus qui vocabulo censetur xpia
no non posse simul diuicijs
xo qz suire z tamen non ditites
sz diuicias sed qui suit di
uicijs qui eni diuiciaz suus
est diuicias custodit vt s
uus qui aute suitutis excus
sit iugu distribuit eas vt
dns Ideo dico vob Non qz
potestis deo suie z mamo
ne z sollicitudo nimia inte
atis esse suie mamone ne
solliciti sitis aie vre ali
mentali vite que cibo sus
tentatur qd manducetis neqz cor
pori vro qd zc indu amini tu

gite nouia ad sustentacom nae
alimetu z vestitu alimentu
ppt corrupcom intus que e
actio caloris in humidi sbale
vestimentu ppt corrupcom
extius que e maxime in
mutaco aeris Si go prohibet
sollicitudo circa necia quanto plus
circa supflua In manducacoe
arguit gulosos In indutoe
vane gloriosos In vtroqz aua
ros Luc. xv. Erat quidam
diues in quo cupiditas qui
induebatur purpura in quo va
nitas z epulabatur cottidie
splendide in quo gulositas
None aia hz dissuadet in
dinatam sollicitudinem quia ra
conabilis z supflua pmo
rone supta p coparacom ad al
terz ibi respicite volatilia
celi Racio pma est a minori
tlis si maius donabile dat
ex amore z minus dabit sal
tem in necessitate. sz deus dedit
nob maiora sz aiam z corpus
ergo dabit minora s. escam et
vestimta Vnde vanu est pro hijs
sollicitu esse dr go none aia
plus est qm esca q. d. longo
plus est corpus qm vestimtu
q. d. sic aia quippe est ad
ymagine dei facta vel imortal
capax btitudinis qd non esca
vel indumetu Respicite volatilia

hic ponit vnum adiectum suprtum p
comparacionem ad alterum et primo ad al
terum irronabile sensibile 2o ad
alterum irronabile insensibile i.
de vestimento 3o p comparacionem
ad alterum ronabile ibi nolite
ergo solliciti esse p comparacionem ir
racionale sentibile duplex primo
non ordinatum ad hominem vt a=
ues secundo ordinatum ad ronem vt
corpus humanum ibi Quis aut
vestrum primum in thema est magis
curandum est de hijs que sunt
maioris precij sed deus curat de
volatilibus providendo eis sine
eorum sollicitudine quia non
seminant neque metent ergo
magis curat de hominibus et
hoc est quod dicit vola. ce. et ex
cludit abeis tria in quibus
solicitudo humana tunc dicit Quia
non seminant neque metent
neque congregant in horrea et
est nobile quia non dicit non
volunt ad grana quia non
prohibentur providenciam et
laborem sed sollicitudinem
et avariciam et pater vester celestis
pascit illa. Ps. Qui dat iu
mentis escam ipsorum et pull. cor
vorum pe qui scit vester qui vult ce
lestis qui pt Fabamus Quis
rex devotus devotum non pro
curat almonia Quis dominus
familie suis non ministrat ciba
ria quis pater non dat filijs alime
ta Nonne vos magis pluris es
tis illis mo9 loquendi est q. d.
multo minoris precij estis si ergo
de illis curat et de nobis tabamus
et nos non habent magis ariqui
tum glosatores exponunt illud
Criso9 omnia volatilia fecit
deus propter hominem aut propter
seipsum si ergo animalibus ministrat
propter hominem quomodo non homini
propter seipsum Quis aut vestrum
hic vnum adiectum suprum ex com
paracione ad corpus humanum et
est racio talis eius est corpus con
summare cuius est addebitam quanti
tatem producere sed hoc est dei
non humane solicitudinis ergo
ad aliud et hoc est Quis autem
vestrum cogitans s. studio et sanga
citate pt adicere ad staturam suam
alia lra hz ad etatem suam cu
bitum vnum q. d. nullus et pp
precium augmentum ip nobis cum tan
ta solicitudine non debet fieri in
quirere quia deus qui incremen
tum dat dabit et incrementum
pro vt uidit ei expedire Et
de vestimentis hic removet
solicitudinem vestimenti p compa
racionem ad irronabile insensibile
s. ad lilia Et est racio a mino
ri talis Maior providencia
impenditur hijs qui sunt ma

loris p̄ci ſ₃ de⁹ de veſtimentis
providet floib₃ ſine cara ſollici
tudine g° multo pl⁹ hominibus
qui ſunt maioris p̄cij ꝑmo
g° invehit̄ dns ꝯt̄ indebitā
ſollicitudinē ſ₃ 2° ob h° inducit
notitiam veritatis ibi conſiderate etc̄
ex h° format ſuā rōm ibi ſi
aut̄ fenū dt̄ g° de veſtimentis
quid ſoliciti eſtis Criſo⁹ hoc d
non o_es p̄ hibuit ſ₃ ſollici
tudinē Conſiderate lilia agri Cri
ſo⁹ non dt̄ pavonē vel cignū
ꝓpt᷑ maiorem vilitatē Unde
z liliū fenū vocat vt deminorib₃
pſvadeant maiora quo i ſcul
ſ₃ tamē prioſ coloib₃ ſic orna
no neq₃ nent i_dumēta ſibi co
nſiciendo q dt̄ laborat ad vi
ros ptinet nent ad feminas z
tamē regalia veſtimēta exce
dunt vel ornamēta Pi ſubdit di
co aut̄ nobis ergo ſ. de cura vita
te dubitare non debetis qm̄ ſa
lomon ꝑ qui p̄ alijs regibus
floruit in omni gloia ſua t
pla ſ. diviciaꝝ ſcīaꝝ z potenciaꝝ
alia hn̄ in omni regno ſuo Co
ꝑt⁹ nō eſt .i. veſtib₃ ornatus
tamē pulcre ſic vnū ex iſtis Criſo⁹
Ipe color opimentū flox eſt
Jo⁹ quid rub₃ vt roſa ſplend
candet vt liliū Et in ſalomōe
fuerūt veſtes aliene in lilio ꝓpe

Item ille a barte iſte ab nā Si
aut fenū h̄ formāt rōm amo
ri vocat liliū fenū dt̄ ſi aut
fenū z id vile agri z ideo que
q ho° eſt z cras in clibanū
mitt̄ z ideo corruptibile alqui
hnt̄ i ignē alij hnt̄ in acuu
ſ₃ ad modū clibani vt deſicc
tur z exurant̄ ꝯcras ꝑ futuro
quorūq₃ accipi̇ de⁹ ſic veſtit
ſic pulcre ſic oportūe ſic ſine
ſollicitudine ꝯſitomagis nos
ſ. veſtiet z in ꝯtīs provida
bit nos quam qui eſtis ro
nales qui eſtis i mortales q
z eſtis creati ad gliam ſempit
nā vos duos modice fidei
.i. qui de dei providencia du
bitatis Nolite ꝯ° ſollicitā eſſe.
hic removet ſollicitudiez ꝑ
ꝯparacōm ad alios rōnales ꝑ p°
ad dericus vt ſunt gentiles 2°
ad melius ſ₃ dm̄ prem ibi.
Scit enī pr̄ veſter 3° ꝯcludit
pro quo deb₃ homo ſollicitus
eſſe ibi querite g° ꝑmo i g̃ⁿ di
ſumit g° ꝑma ꝑ ꝯparacōm
ad gentes tales q provenit
ex diffidencia divine providencie
eſt vitanda ſ₃ ſollicitudo z an
xietas tpalis ſunt huiōj ſicd
ꝑ₃ in gentib₃ qui talia inqrēt
z ī dixit g° ꝯcludedo ex pre
miſſ z addendo Nolite ergo

ut prohibeat ulterius ibi nolite studium ibi solliciti esse ibi dicentes quid manducabimus quod ad alimentum pertinet aut quo operiemur quod pertinet ad vestimentum quo contra ...

tis de voluntate dei scit quod indigetis non dubitetis de effectu ...

nobis in intercione eternitas in
usu temporalium debet esse Nolite ergo solliciti Removet super
mundana sollicitudinem primo
quia dampnosa / secundo quia irrationabilis et superflua / tertio
est laboriosa et afflictiva vbi
ponit primo suam monitionem secundo
monitionis rationem ibi Crastinus
enim dies 3º rationis declarationem
ibi sufficit diei et hec etiam dixi quod
vite spiritualia radicientur temporalia
Nolite ergo solliciti esse in crastinum
i. in futurum Crisostomus Eum adeo
prosam cena vadit non est
sollicitus de edendo vt qui ad
fontem de bibendo Et de terminibus terris et fontibus largiorem habemus dei providenciam secundum
Fabianum sollicitudinem de futuris prohibet de presentibus non concedit / secundo
subditur Crastinus enim dies sollicitus erit sibi q. d. Cum futurus
dies advenerit de ipso tribuetur
et non ante et secundum hec inspiciatis hic
nomen sollicitus dicitur anxietatem
avaricie que semper est fugienda
hic discrecionem providentie que
de presentibus est habenda non
ita de futuris Ro gratis presentia
suscipientes curam futurorum que
incerta est domino relinquamus
vel sic Crastinus enim dies et
illi qui erunt in crastino sibi solliciti erunt q. d. tu nescis vtrum
debebis viuere in crastinum vel sic

satis sollicitudinis debet tibi dies crastinus et hinc expositioni concordat sequens littera Sufficit ei malicia sua. s. pene et culpe q. d.
pro se sua habet sollicitudine et
non oportet addere alia Hic
queritur nolite solliciti esse contra
Martha sollicita fuit ergo sollicitudo preterea non est sine qua non
potest duci vita activa Item Ro. xii.
sollicitudine non pigri Respondeo sollicitudo est circa spiritualia et hec
bona de qua Ro. xij. et est circa
temporalia et hec aut est modesta. s.
providencie et hec bona aut nimia vtpote qua impedimur
ne celestibus intendamus vt tangit glosa et hec mala prohibetur hic
in domino Item quid manducabitis
Contra Gen. iij. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo Respondeo est
sollicitudo providencie que conceditur et avaricie que prohibetur Item
respicite volatilia celi quare non
ponit exemplum in helya et moyse qui
non fuerunt solliciti sed pocius in
avibus Respondeo si iustos illos posuisset forte haberent dicere non sumus
illos sed sumus sed dum volatilia
dicit omnis occasio absciditur /
Item nolite solliciti esse in crastinum contra i. Cor. xvi. Apostolus
fuit sollicitus de collectis faciendis
Item videmus multos iustos sibi
in futurum necessaria providere sine
peccato et reservare Respondeo secundum glo.

non labor et prouidencia dampna-
tur sollicitudo mentem suffocans
aliquid ergo licet reseruare necessarium sed
non superfluum Aliqui quilibet usque
ad annum sed non ultra quia qualibet
anno inuenimus necessaria Item
super id nemo potest duobus dominis
seruire glossa quidquid facis uel
ex amore dei facis uel seruitute
dyaboli quia tanquam opus est in dominus
hoc ipso ex hoc dicit cum mo-
uente se mutantem id est aut ex
istens in amore dei aut seruitute
dyaboli Alii tamen credunt quod nullum
opus est indifferens Capitulum vii

Nolite iudicare et non
iudicamini Ab ista parte
attendite ne dissuasit
duplicem intentionis que est
ypocritis qui unum pretendit
et aliud intendit Item duplicitas
affectionis que est in nundanis
qui et deum et mundum nolunt hic
tercio dissuadet duplicitas cogi-
tationis que est in presumptuosis
et superbis hominibus qui cogitant
de se bona de aliis mala iudi-
cant Prima duplicitas est
magis in effectu secunda magis in
affectu ista magis in intellectu
cuius est iudicare Est autem iu-
dicium triplex ex auctoritate ut prela-
torum Ex dignitate uite ut religioso-
rum Ex professione doctrine doctorum
sed hoc contingit abuti iudicio tribus
modis secundum hoc hec pars diuiditur
in tres quia prohibet primo iudici-
um temerarium ex defectu auc-
toritatis secundo iudicium presumptuosi-
ex dignitate uite ibi quid autem
uides festucam tercium iudicium in-
discretum ex indiscretione doctri-
ne ibi nolite sanctum dare canibus
In prima ponit prohibitionem secundo
prohibitionis rationem ibi et non
iudicabimini tercio rationis expla-
nationem ibi In quo enim iudicio
Dicit ergo Nolite iudicare Augustinus
quia cum temporalia precauantur
in futurum incertum est quo animo
fiat cum possit simplici corde
fieri et duplici optime hoc
loco subiecit Nolite iudicare
Ro. xiiii. Qui non manducat
manducantem non iudicet tu
quis es qui iudicas alienum
seruum Ideo Cor. iiii. Nolite ante
tempus iudicare cum tempus scilicet col-
late potestatis et cognite ueritatis
Gregorius Sane satis est et indecens ut
ubi sunt dubia certa detur sententia
et non iudicabimini scilicet ideo pro
temerario iudicio uestro Ro. ii. Ex-
istimas quod homo qui iudicas
quia tu effugies iudicium dei
In quo enim iudicio hic subdit
rationis explanationem et terminatur
duo iudicium et mensuram iudicium
refertur ad culpe et pene qualitatem
mensuram ad quantitatem dicit ergo
In quo enim iudicio id est pro quali-

s. iusto vel iniusto misericordi l'
dino Judicauitis alios iudica-
bimini. q. d. secundum qualitatem volu-
tatis racionis erit qualitas
retribucionis Judith 1. Sicut feci
reddidit michi dominus sic hest. 7.
Aman suspensus est in pati-
bulo quod parauit mardocheo Et
in qua mensura mensi fueritis
remetietur vobis Glosa iuxta mo-
dum culpe erit mensura pene.
Ysa xxvij In mensura contra
mensuram cum obiecta fuerit iudi-
cabit eam. Hic quidem nolite iu-
dicare Con. leuit. xix. Juste
iudica proximo tuo Item
deut. xvj Judices et magistros
constitues in portis tuis Ite
Joh Si peccauerit in te frater
tuus vade corripe eum secundum cor-
reccio non fit sine precedenti iudi-
cio mentis Secundo est iudicium diui-
num et humanum. Diuinum autem
auctoritatis delegate in christo
homine primum est triplex disposicionis
debite et in presenti et in futuro
Sap. xij. Nec enim est alius
quam tu cui cura est de omnibus
vt ostendas quoniam non iniuste
iudicas iudicium Ps. in. Stat
ad iudicandum dominus probacionis
in presenti. j. pe. iiij. Tempus est
vt incipiat iudicium a domo
dei retribucionis in futuro
Ro. ij. Thesaurizas tibi iram

in die ire et reuelacionis Secundum s. christi
hominis est multiplex duplex
in presenti et duplex in futuro In
presenti discrecionis hominum Joh ix
In iudicium ego veni in hunc mundum
Secundo Cohibicionis demonum Joh
xij. nunc iudicium est mundi nunc
princeps mundi huius est In futuro
examinacionis Dan. vij Iudici-
um sedit et libri aperti sunt permu-
tacionis ps. Judicabit in nacio-
nibus .i. similiter promulgabit Im-
plebit ruinas ad bonos con-
quassabit capita quo ad malos
Judicium humanum distinguitur quia
duplex videlicet debitum et hoc pla-
tor ps. Juste iudicate filij hominum
dignum et hoc duplex primum compara-
Joh xij. Regina austri surget
in iudicio et condempnabit Aliud compro-
bacionis Joh xix Sedebitis super
sedes iudicantes xij tribus israel
et hoc est discrecionis in rebus certis
et manifestis et hoc est omnium .j. cor.
.ij. Spiritualis autem omnia iudicat
temerarium et hoc dicitur temerarium vel
iniuste iudicantis. primo quia non
habet auctoritatem Ro. xiiij Judicium
temerarium est quando quibus non est
commissum iudicant siue de ma-
nifestis siue de occultis Secundo quia
non habent dignitatem Ro. ij. In quo
alterum iudicas te ipsum condempnas
eadem enim agis que iudicas. Tercio
quia non habet sapienciam Deut. primo
Tulli de tribubus viros sapientes et

constitui eos principes etc. vel dicitur
temerarium iudicium rone rei iu-
dicate et hoc primo quia non est vin
dicta xiii. Sic factum est ut filii
isrl' non iudicantes n' qd vin
est discenctes. secundo quia non est
certum et hoc dupliciter vel quia nes-
citur intencio f. quo animo fiat
Ro. xiiij. Qui non manducat
etc. Aut quia nescitur rei eventus
Jo. vij. Nolite secundum faciem iudicare
sed iustum iudicium iudicate. Pro-
hibetur ergo non iudicium generaliter
sed iudicium temerarium specialiter
per hoc patet solucio ad omnia obiecta
Aliqui sic exponunt Nolite
iudicare i. non appetatis iudi-
care i. iudicando condempnare
sed cum de ex officio competit vo
iudicandis. Et non iudicabimini
Corinthios ij. Cor. v. Omnes nos ma-
nifestari oportet ante tribunal xpi.
Hoc loquitur hic de iudicio retri-
bucionis. Et in quo iudicio quod
iudicant quemquam temerarie eo
iudicabuntur temerarie quod iustum
est. Ho ly iniquo non dicitur forma
sed causa sic Joh. xxvi. Qui
gladio occidit gladio peribit i.
pro peccato commisso per gladium Et
in mensura qua mensi fueritis ret-
denus pro peccato temporali eternaliter
punit quod videtur in equali
valde mensura Ho secundum ysidorum
Dic ex temporali dat acto perpetua
ex volucione temporali mors perpe-

tua ex bello diuino perpetua ac
quiritur similiter sic est in peccato
Aliter secundum Aug. Debitas pene
que est finita respicit actum peccati
Infinitas divicionis boni infini-
tum quod contempsit Vel dicitur quod licet
actus transierit voluntas semper mansit
ex quo non penituit Quid autem
vides postquam dissuasit iudi-
cium temerarium ob defectum auctoritatis
hic arguit iudicium presumptuosum
ob indignitatem vite ubi arguit i
presumptuosum primo consideracionem. 2°
locucionem ibi Aut quo. 3° fila-
operis cum instruccione debiti operis
ordinis ibi ypocrita dicit ergo quid
autem i. quomodo vides vestica
i. minimum vel facile peccatum quod
delem consistitur sic festuca ar-
dore celitatis in oculo i. in inten-
cione fratris tui et trabem in oculo
tuo i. grave et magnum peccatum in
intencione tua non vides. q. d.
non habes oculum aptum ad iudi-
candum minima et aliena clausum
vero ad iudicandum magna et tua
Ro. ij. Qui alium doces teipsum
non doces Crisostomus Si te magis
diligis quam proximum quare illum
procuras et non magis teipsum
sic ydropicus corrigens eum
cui digitus tumet ipse sine ven-
tris tumefactionem minor est aut
quo i. qua consciencia vel qua fron-
te dicis fratri tuo. f. minus peccanti
vel innocenti sic loquendo dis-
simulatorie Sine i. paciens sic sine

eiciam festucam de oculo tuo .i. peccatum de intencione corripiendo te Et ecce trabs est in oculo tuo ecce alium accusat ut ei scrupulum extollat Crisostomus vide festucam et certe non est enim secundum doctorum et scriptorum ypocrita Crisostomus dicit Sicut ergo malus bonum arguit ut iustus videatur Eice primum trabem de oculo tuo Set quare primum propter multa quia magis tuum quam alterius es cognitor quia magis vides maiora quam minora quia magis te diligis quam alium quod est pietas et tunc videbis quod non nunc quia cecatus es nube et caligine peccati. Eice festucam de ore filii tui hic est ordo primus mundari postea mundare alios Jo. viii. Qui sine peccato est primum in eam lapidem mittat Nolite sanctum postquam dissuasit iudicium temerarium et presumptuosum dissuadet iudicium indiscretionis doctrine sive dispensacionis divinorum et per consequens data enim cautela et ordine in iudicando et corrigendo docet hic de cautela habenda in docendo vel sacramenta ministrando ubi ponit primo prohibicionem secundo prohibicionis racionem ibi Ne forte dicit ergo Nolite sanctum .i. eciam sacrum vel sacre scripture misteria dispensando sacramenta dare .i. publice predicando misteria dispensando sacramenta Set quare dicit nolite dare et non dicit dare quia aliquando oportet indignis dare sacramentum set non ex voluntate canibus .i. oblatrantibus detractoribus vel canibus primus cognoscentibus et postea cognoscentibus ut hereticis si non licet dare multomagis nec vendere nec margaritas vestras Quod vocat sanctum et margaritas set sanctum quia non debet violari margarita quia nec debet contempni mittatis ante porcos .i. temptatores et derisores verbi dei vel fideles Augustinus Due res sunt magnum non recipi contemptus et odium Primum ad porcos secundum ad canes refertur Proverbiorum ix. Qui erudit derisorem ipse sibimet iniuriam facit Ne forte conculcent eos .s. porci contempnendo fastidiendo pedibus suis .s. intellectu et affectu. Ecci. xxi. Audiet luxuriosus et displicebit ei et proiciet id post dorsum suum Et conversi .s. canes ab eo quod audierunt a vobis dirumpant vos blasfemando fidei simplicitatem impugnando Set Crisostomus sanctum sunt sacramenta ut baptismus et sacramenta eukaristia margarita veritatis misteria quia sicut margarite incluse in concha prope morgemte sunt in profundo maris sic et misteria in libris inclusa posita sunt in profunditate scripture doctorum exponuntur ut patet Set queritur quomodo dicis fratri tuo sine et cetera. Ex hoc videtur quod peccator non possit aliquem corripere

qr peccatum non absoluit a pre
cepto diuino g° nec a correctione
fraterna cum sit in precepto Tho p
cator volens corrigere aliu aut
corrigit ut platus cum incumbit
ex officio et tunc peccat indigne
utendo officio suo siue occul
tum siue publicum sit peccatum aut
ut priuatus et tunc non peccat
nisi scandalizet Quod obitur
ad hoc quod quiuis teneatur cor
ripere tam indigne hec facien
do pt peccare Alij dicunt quod
priuata persona peccat corripi
endo Item nolite sanctum dare ca
nibus Contra dominus predicauit multis
suam doctrinam quibus temporibus scilicet
bethsayde et corozaim It Aug
de pastoribus et omnibus reuibo
errantes requiram perditum au
diat et deridebit audiat et
irredeat Augustinus do sapit quem
cognosco Tho illis de quibus e
spes in posterum h dare aliis
non nisi sunt cum bonis admit
ti Unde Crisost non est tibi
predicandum quia peccatores
efficiuntur postquam discunt et
magis armantur ad versus
nos Petite et dabitur vobis
Dupplius removit dupli
citatem intencionis h potius
simplicitatem que habetur in elena
cione cordis et conformitate ad
deum quod maxime fit per orationem
ubi primo dat petendi precep
tum suo impetrandi promissum

ibi. omnis enim qui 3° impet
cionis mitum ibi quecunque ergo
voltis In prima precipit tria scilicet
petere querere et pulsare dicens
petite ergo secundum Crisostomum maio
ra erat mandata prohibita
quia virtus humana transmittit eos
ad deum cuius gratie nichil est im
possibile d. petite secundum glosam
fide querite spe pulsate cari-
tate secundum Augustinum petite fortitudinem
adimplendi precepta querite
veritatem ad cognoscendum pro
missum pulsate ad obtinendum
predicta perseverando Item petite
orando querite ieiunando pul-
sate elemosinas dando It
petite sapienciam ad intelligendum
querite graciam ad merendum pul
sate ianuam ad ingrediendum
It petite veniam peccatorum querite
graciam virtutum pulsate ad glo
riam perpetuam et hoc quo ad inci
pientes proficientes et perfectos
Item quo ad iugatos virgines
et innocentes Petite scilicet 1^d quod petere
debetis Et dabitur vobis a deo.
Iacobi primo Omne datum op
timum et omne donum perfectum etc
querite scilicet cum recta intencione et
invenietis in deo Colo. 1°
In ipso sunt omnes thesauri et
Pulsate scilicet cum instancia aperie-
tur vobis per eum Ioh x per me si
quis introierit Omnis enim qui

petit accipit h' sub dt impetran-
di promissum · 1 pmo ponit
promissum 2^m 9 firmat p ex^d
ibi aut quis e ex vob' pmit-
tit' go ta inpta fidam dicens
Omnis enim qui petit · 1 Joh
iii · Quidquid petierimus ac-
cipiemus abeo. Cont^a Paulus
petijt' z non accep^t. ij^a Cor
xii · Item mat' filior zebedei
Joh xx · Et^o sup^a i^a Joh. xiiij^o
Si quid petierit' patrem me
um in nomine meo dabit vob'
Si petro fuit fca pye psene-
rant' pse non cferens ad sa-
lutem quia mala cfuenit
Mat' filior zebedei petijt' n
sm ordinem salutis Et qui q
querit invenit Sap. 1. In sim-
plicitate cordis querite illum
qui invenit' ab hijs qui non
temptant illum Con sponsa
Cant · ij^o Quesiui et no inveni
illum Et prob' p^o Mane cs^z
gent' z c^a Et^o sponsa quesiuit
vbi no debuit · f · in lecto · ii^a
z plateis · i · in hijs tpalibus
delectando s; cu psuisse her in-
venit eu dnes dapnatus Ipsa
p^m quesiuit qu non debuit
f · p^9 mortem et pulsatu apie^z
Regnum celor apit' p gemiamus
invenit' p dilectionem accipit' p
fervicom apiet' cfoie in dnc

cone p h^c pz · q dicit apiet' de
futuro z no sic in alijs de p
senti quia apcio · i · manifestu
plena resuat' in futuro Aut
quis est ex vob' homo · Quapi'
posuit promissum h' cfirmat
p ex^m vbi pmo ponit ex^m
s^o ex pio arguit ibi Si g^o vos
Ex^m in filio petente apre a
pane aut pisce Luc. xi ad
dit' ovu s; om p pane in
telligit' caritas quia sic est
caritas cfortat corda Ps panis
cor hominis cfirmet Cant
vlti fortis est vt mors dilectio
Et sic s; pane mensa sic s;
caritate omnis virtus est vacua
i · Cor · xiii^o Si linguis homi
loquar · p pisce intelligitur
fides quia sic piscis generatur
z latet in aquis doctrine Item sic
piscis sic fides est' de invisibi-
libus nec frangitur tribulacionum
fluctibus Per ovum intelligitur
spes non est de visis s; de ha
bendis In pane g^o gra dilectois
In pisce gra cservans In ovo
gra expectacionis intelligit'
z hijs tribus ta opposita videntur
que p res filijs non largiuntur
f · lapis serpens z scorpio In la
pide duricia cordis c'tra cari-
tatem Job. xli^o Cor eius indura-
tum quasi lapis In serpente ve-

sic fides i enigmate

nemo sit adversarius contra fidem .ij. Cor' xj. Timeo ne sic' serpens seduxit evam. In scorpione p'ditas desperacionis contra spem quia sic' scorpio cauda pungit sic desperacio finis noc̃ huiꝰ huius plana est lr̃a. Quis est ex vobis homo .s. ronabil' ꝛ mansuetꝰ nā que si pecierit filiꝰ suus homo pr̃ nr̃ est xp̄s filius eiꝰ xamus panem .i. caritatem numquid lapidem porriget illi .i. duriciam cordis q. d. nō Ezech xl. Auferam cor lapideū de carne cor̃ et dabo eis cor carneū Aut si piscem .i. fidem invisibilium. Numquid serpentem porriget illi .i. venenū pfidie q. d. non aut si pecierit ovū Numquid porriget ei scorpionem .i. p'versitatem desperacionis q. d. nō. In figura huiꝰ Joh vj. accepit ihūs panē ꝛ dedit discipulis suis ꝛ piscem simil'. Si ergo vos h' ex' arguit a minori et procedit argumentū in triplici comparacione p'mo dantis ad dantem ex hoc quod liberalitas ꝛ bonitas dei excedit liberalitatem ꝛ bonitatem humanā 2° recipientis ad recipientem quia multomagis digni sunt filij spirituales qm̃ carnales 3° a dati ad datū quia data spiritualia magis sunt utilia qm̃ corporalia quia illa pp̃t' ꝯservacionem spūs incorruptibilis h' pp̃t' ꝯservacionem spūs incorruptibilis hec pp̃ter ꝯservacionem carnis corporalis ꝛ hoc est quod concludit Si ergo vos. ronales vel homines multomagis dei cum sitis mali multomagis pr̃ optimꝰ nostis dare multomagis in(ter) se sapientissimꝰ bona data .s. nobis a deo filijs vr̃is quanto magis pr̃ vr̃ qui in celis ē dabit bona t'palia et eciam petentibus se quia pr̃ in- volt dare quia in celis pt' dare ꝛ ideo dabit bona petentibus se non sua Aug' nō denegabit se petentibus qui sponte obtulit se nō petentibus ꝛ ideo petite ꝛ accipietis Omnia ergo quecumque dato mandato oracionis adiuncto promisso ad fiduciam impetracionis h' addit mandatum ad meritū exaudicionis quod ꝯsistit in duobus. Primū p'tinet ad dileccionem dei 2m ad dileccionem proximi p'mū ī agendo 2m in paciendo vel in proficiendo In p'ma p'o ponit preceptū 2° ondit quod est obligatoriū ibi h' omnia dc̃ ergo omnia. ergo omnia. si vultis petita accipere quesita invenire pulsantes intrare Omnia quecumque vultis ronabilit' ut faciant homines vobis ita ꝛ vos eciam facite ill' Seneca ab altero expectes quod alteri feceris Cum

aut sit duplex preceptu legis
naturalis vnu negatiuu de quo
tho. iiij quod ab alio tibi oderis fi
vide ne aliquando alij facias Ali
ud affirmatiuu in affirmatiuo intel
ligitur negatiuum hec enim est lex
et prophete et in hoc implentur Ro xij
Qui diligit proximum legem
impleuit quia nec proximus
sine deo nec deus sine proximo
diligitur Intrate per angustam hic
datur intelligi mandatum dilectionis
dei vel preceptum ipsum patiendi vbi
primo ponit monitionem secundo ra
tionem mouentem ad eius impletionem
ibi quia lata est dicit ergo intrate
qui quamuis difficile sit et an
gustum vt facias alij quod tibi vis
fieri tamen uitorium est introitus
celi ideo dicit intrate per angustam
portam quadrupliciter xpi secundum
Crisostomum Quia in se non recipit
nisi qui se exuit a peccatis et
deposuerunt omnem sarcinam mun
di per h porta iusti intrabunt
in eam Econtra porta lata dya
boli Crisostomus porta lata perditio
nis dyabolus porta uite xpus
lata porta dyabolus non amagni
tudine potestatis sed superbia effre
nate luxurie dilatatus Angusta
porta xpus non equitate po
testatis sed ratione humilitatis Item
ruitas quia facit diligere inimicos et
omnia postponere propter deum et hoc ligat
Ben xpum. Nota est hic aliud

nisi domus dei et porta celi Econtra
lata porta est voluptatis que
effrenat Sapientia ii Venite et
Item prime religionis prouerbiorum
vlt. laudent eum in portis
opera eius Item martirij et pas
sionis de qua Bernardus Tu pius i
tristi bone ihesu per angustum
passionis foramen vt sequ
tibus membris latum preberes ingres
sum Quia lata est hic secundo
monitionis dicit ratio et hec du
plex primo prima mouens
exteriore 2a mouens ex amore
ibi quam angusta tamen implicat
dicta turbulentam viam in itinere
latitudinem in fine perditionem
et tamen in multis multitudinem
dicit ergo Intrate per angustam
portam non per latam quia lata
est porta scilicet culpa mortalis
et spatiosa est via scilicet voluptatis
delectationis ad peccatum ducentis
Crisostomus omnia que sunt vxor
filij amici aurum honores et
quidquid in hoc seculo est quod
delectat via perditionis sunt quo
lata in ingressu speciosa in
progressu sed angusta in egressu
Vnde addit que ducit ad perdi
tionem scilicet infernum vbi est perditio
nature gratie et glorie sicut membrum dicitur
perditum quo non potest homo vti
ad actum debitum et tamen in mira
bile est Multi sunt qui intrant
per eam quia sic dicitur Eccl. primo
Stultorum infinitus est numerus Quam

angusta est porta in ingressu
et arta via in progressu que
ducit ad vitam in egressu et
pauci sunt qui inveniunt eam
q. d. pauci enim sunt qui que-
runt et pauciores qui inveniunt
Paucissimi qui recipiunt quia
magis respiciunt viam presentem
quam terminum futurum Unde contra
Cris[ostomus] non aspicias quod aspera
est via sed quo ducit nec alia
quia lata est sed ubi desinit
Hic queritur si ergo vos cum
sitis mali Cont[ra] Gen. i. vidit
deus cuncta que fecit etc. Responsio
boni sunt homines condicione
nature sed mali corrupcione culpe
omnes enim nascuntur filii ire vel
divine non ipse sed ire dei Ys[aie]
lxiiii omnis iusticie nostre quasi
pannus menstruate vel secundum glo[ssam]
mali i. amatores seculi male
accipientes et male expenden-
tes Item intrare per angustam
portam Con[tra] Ioh. xi. Iugum
enim meum suave et onus meum
leve Et Ps. latum mandatum
tuum nimis Responsio introitus obe-
diencie vel penitencie vel caritatis
angustus est in principio latus in
medio sed amplius in fine in
fine. Prov. iiii. ducam te
per semitas equitatis quas cum
ingressus fueris etc. vel secundum Cris[ostomum]
Sicut onus dicitur leve in paracione
ad mercedem licet in se sit grave

sic presencia commoda respectu glorie
future Et lata est porta etc. Con[tra]
Sap. v. Ambulavimus vias dif-
ficiles Et Prov. xv. Iter im-
hp/ste piorum quasi sepes spinarum Responsio in principio
est de primi et secundum iudicium sen-
sualitatis lata et spaciosa est
via que ducit ad mortem fina-
lem et secundum iudicium racionis non
bene vitatem consistentes ibi dampna-
ti Et cum via sit ductiva ad
portam et non e converso debuit pre-
mittere de via quam portam Responsio
loquitur de via presentis vel cari-
tatis que transmittit ad viam
iusticie que ducit ad viam glorie
Porta quo ingressus est quo ad
incipientes via progressus
quo ad proficientes vitatem quo
ad pervenientes sunt dico de
pena culpe et via ruine Item
loquens de lata via dicit qui
intrant sed de angusta dicit qui
inveniunt Unde sed diversitas Responsio
quia lata patens est et omnibus
se offert unde non indiget ut
queratur ideo non dicit inveniunt
eam sed angusta porta ignora-
tur nec frequentatur ideo oportet querere
ut inveniatur Item pauci sunt
qui intrant Contra Apok. vii. vidi
turbam magnam loquitur de bonis
Responsio multi sunt in se sed pauci
malorum comparacione. Item queritur
quia pauci inveniunt viam ar-
tam cum sit melior et securior Responsio

tplex est impedimetu vnu
a pte quenciu. 2h[c] tplex sz
centatis romis pressitas volun
tatis desectus seducl[r] ps dns
de celo prospexit sup filios
hom 2c. Lene p[m] mir req
con 2[m] ome Con 3[m] Oim
est ex pte retinentiu 2h[c] est
tplex multitudo in pugnando
dolositas in fallendo sollicitudo
in stando Eph vi[o]. non est no
bis colluctacio adversus 2c. quo
ad p[m] con spualia quo ad 2[m]
nequicie quo ad triu ttum apte
qssessorum 2h[c] tplex qz vna est
porta io facile errat[r] quia
angusta via no libent dui
tet. vn fines no insius ideo
no multu curat[r]. Attendite
a fals. Pupil[s] hiia est iustr[a]
cautus ad interorm qs ad simpli
citatem columbina i faciendo
bo. hic instruit xps ad as
tucia sspentina i cauendo
malu qz maxime decipit
sub specie pietatis qtingit at
h[c] fieri tplr ioma sb specie
bonitatis / ~~qtingit autem~~ / scdo sb
spe veritatis ibi no omnis q d[r]
tio sub spe ~~boni~~ potestatis
ibi multi dicunt m. In p[a] dua e
heticoz scda falsoz sm tcia
antexpoz. In pmis e falsitas
opacionis. In scis locucionis. In
tercus intencionis. In p[a] pmo
monet falsos pphas cauere 2o

dere eos cognoscere / describens t
plr. Primo gestum ad exteriore
qversacionem ibi qui veniunt ad vos
2o gestum ad interiore affeccionem
ibi intrinsecus aut. tercio gestum
ad opacionem sequacem ibi a fruc
tibus eorum d[r] g[o]. Attendite sm hy
larium quia paucorum e invenire
actum veri. fraudulencia eorum q
se invenire meretur exponit
ne ab[r] nos impediat. Attendite
i. attente cavete a falsis pphetis
i. de ceptorib hereticis ypocritis fal
sis fratribus 2huius. Jerem xxiii[o].
Visiones mendacem 2divinacionem
fraudulentem seduccionem cordis
pphant nob moralit. Falsi p
phete sunt triplices mund[i] 2c dyab[us].
Primus e g[o] concupia carnalis
promittens delectacionem 2soluens
amaritudinem etnam Prov v[to]. Favus distillans labia me
tricis sequitur novissima eius
amara quasi absinthium 2c.
Vn signt p balam qui donavit
balath mittere sca 2c Apok. ij[o].
Que est cupiditas mundialis
promittens sufficiaz 2 solues
inopiam finalem. luc. xij. Aia
mea multa bona habes 2c.
Vn signt p semeiaz de quo Jer[e].
xxix. prophetaverunt vobis
semeias 2 fecit nos qfidere in
mendacio. Idio d[r] dns non vi
debit bonum qz 3o facto Tercius
est dyab[us] sive supbia secularis
promittens exaltacionem 2 solues
abieccionem futuram quia qui se ex.

altar humliab. Unde sig^r per
sedechiam iii Reg vltio qui fec
s^i cornua ferrea z p^hhabat a
chab vt ascenderet in ramoth
galaad Ramoth aut^r interpretatur
excelsus Qui veniunt ad vos
s. decipiendos in vestimentis ovi
um .i. sub specie religionis et
pietatis ij Thy iij habentes
speciem pietatis virtutem aut^r eius
abnegantes Aug^us Vestime
ta ovium sunt blandica verba ce
teraque religionis signa. Intri
secus aut^r sunt lupi rapaces
qui rapiunt veritatem ab intel
lectu Ideo Actuum xx Attendite
vobis z vniuerso gregi z pt
ego scio quoniam intrabunt post
discessionem meam lupi rapaces
in vos non parcentes gregi lu
pis comparantur propter insa
tiabile nocendi desiderium et
festinum impetum Sed in vesti
mentis ovium veniunt quia
pretendunt simplicitatem simu
lant mansuetudinem ostentant
humilitatem fingunt sua ad pro
babilitatem A fructibus eorum. Hic
describit eos quantum ad opa
tionem ubi ponit primo modum
cognoscendi. secundo confirmat hoc
exemplo dupliciter. primo particu
lari ibi numquid colligunt. secundo
generali ibi sic omnis arbor. Et
ex particulari elicit generale quasi
per inductionem. iiii^o ex vtrisque co
cludit ibi Igitur ex fructibus
Dicit ergo cum alii sint extius

in conversatione alii intius z affectione
circa difficile cognoscitur tamen
a fructibus eorum .i. operibus cognoscetis
eos. s. finaliter Seneca nemo potest
diu personam ferre ficta cito in na
turam suam incidit quibus veritas non
subest qui aute ex solido nas
cuntur temporalitate in melius proficiunt
deinde probat quod proposuit ex
particulari, sic spine z ficus cognos
cuntur distincte ex fructibus diversis
quoniam homines dicit numquid colli
gunt de spinis vuas aut de
tribulis ficus q. d. non Mistice
spina triplex peccatum peccator materia
peccandi .s. divitie. peccatum dicitur spina
quia facile intrat sed difficile exit
a corde pungit z maxime in mor
te Ista est ignis gehenne pro
verb. xxvi per agrum pigri hominis
transivi z ecce totum z c. Peccator similiter
dicitur spina quia pungit per detractio
nem facile intrat ad ista delecta
bilia per amorem complectitur alius
per minutia defensionem de hys
ij Reg penult prevaricatores quasi
spine evellentur. Divitie similiter
dicuntur spine quia pungunt per sollici
tudinem adherent per tenaci tatem
augent cupiditatis ignem. Item spine
suffocant semen in spiritum
.i. gratiam, sed de semine in natura se
cundum legem. Item semine placitum
.i. doctrinam de hys non colligitur
fructus vine bone scilicet opera iustitie sed
labrusce iniquitatis quo ad primos
non letitie conscientie Et labrusce re

morsus interioris quo ad q̄as
nō tribuit ygne Sz labrusce
gehenne quo ad 2as Similiter
tribulus est triplex concupiscencia de
qua .1. Joh. ii. Existis nō colli-
git ficus quia nec tribulos con-
cupiscencie oculorum ficus subuencionis
quo ad proximum nec de tribulo
superbie ficus humilis conuersacionis
quo ad deum Sic omnis arbor
bona hec confirmatur ibi quod post
exemplo generali ad congruum
quo interioris hominis intendi-
tur exemplum arboris primo facien-
tis fructum / secundo non facientis
ibi omnis arbor que nō facit
fructum In prima ponit exemplum
arboris fructuose prima quantum
ad actum fructificandi / secunda quantum
ad potenciam ibi nō potest arbor
dicit ergo quasi procedendo ex prece-
dentibus sicut enim ex predictis arbo-
ribus malis nō expectantur bona
et a mala mali generaliter Arbor
bona dicitur vir bonus vel volun-
tas bona radices cogitaciones
folia verba frondes conuersaciones
exempla fructus opera aqua
fluenta gracie Arbor mala ma-
lus homo vel mala voluntas
fructus bonos .i. opera bona facit
mala aut arbor malos fruc-
tus facit Nam actus interior vo-
luntatis causa est immediata ac-
tus exterioris Joh. xv. bonus
homo de thesauro cordis pro-

fert bona Ambrosius Affectus tuus
cordi tuo nomen imponit et
vere ita est quia nō potest arbor
bona .i. bona voluntas ipsius
hominis fructus malos facere .i. ma-
la opera quia fructus spiritus est
caritas gaudium pax etc. Gal.
v. Neque arbor .i. voluntas
mala fructus bonos facere
quia manifesta sunt opera car-
nis que sunt fornicacio inmundi-
cia etc. Gal. v. Omnis arbor
hic subditur exemplum arboris non fruc-
tificantis potest enim esse mala
arbor vel quia malum committit
vel quia bonum omittit hic
ergo tangit de vitio cum dicit
Omnis arbor que nō facit
fructus bonos dampnum su-
bdit excidetur .s. a consorcio di-
uinum bonorum quod est grauissimum
in dampnatis supplicium unum
addit et in ignem mittetur scilicet ie-
henne Crisostomus due pene sunt
excidi et in ignem mitti Non
in quod plurimi pertimescunt ie-
hennam igitur ego amissionem illius
glorie amarius quam iehenne di-
co supplicium Res est ihehenna
et supplicium id horribile tamen si ali-
quis mille ponat gehennas
nichil tale dictus est quale
a luce illius glorie expelli et ex-
osum esse Christo Ex predictis in-
fert suum propositum Ex fructibus
eorum cognoscetis eos sic pro-
batum est quippe cum finis bonus

opm quorum boni est ypocrite
cognoscuntur quia simplices op-
primunt vel seducunt melioribus
detrahunt minima redarguunt
correpcionem impugnant In
bonis inceptis fastidiunt In
ad usitatibus murmurant
In dignitatibus se iactant non
faciunt quod debent Non omnis
qui dicit Hic ostendit falsitas
decipiencium sub specie veritatis
ubi ostendit primo quod ad salutem
non sufficiunt verba confessionis
Secundo exigitur execucio divine vo-
luntatis ibi sed qui facit voluntatem
dicit ergo non omnis qui dicit
michi in quo innuit ypocrita
virtutis simulacionem domine domine
in quo innuit cordis dupli-
citatem semel dicit domine qui dum
tam more hic ys. xxix. populus
hic labiis me honorat cor
autem eorum longe est a me
bis quia in ore et opere sed non corde
sic ypocrite tales erant fatue v-
irgines Matth. xxv domine domine
aperi nobis tertio quam corde ore
et opere sed multi deficiunt in tercio
signo ut magis phalonis
intrabit in regnum celorum quanto
minus ille qui nec ore nec opere
confitetur dominum sed qui facit volunta-
tem patris mei qui in celis est
ipse intrabit in regnum celorum
Hic quarto attendite a falsis
prophetis etc. arguunt heretici quod non
sunt occidendi sed cavendi si vos
falsos prophetas vocamus Secundo non
sequitur si iubet cautela quod pro-
hibeat exterminium Sed quare a
portis de quibus supra Secundo quia
isti sunt occulte mali igitur necessa-
ria cautela contra eos alias apte
Item a fructibus eorum cognoscetis
eos multa bona opera faciunt
exterius Aliter non essent ypo-
crite ergo reputandi sunt boni
Secundo heretica habent genera operum
occulta et manifesta manifesta
non dicuntur vestimenta ovium occul-
ta autem sunt fructus quia huius
intendunt generare in aliis prima
occultati et secunda manifestati sunt
consecuti sunt ea que prius opera
deliberaverunt ut dignitates et hono-
res tunc possunt cognosci eciam ab ex-
terioribus operibus Item non potest ar-
bor bona id est voluntas bona fruc-
tus malos contra primi parentes fuit
a voluntate bona mala quia antequam peccatum
non fuit mala ergo bona Secundo
a voluntate bona fuit non mala
bona sed in quantum defecit a bono
Item excidetur Criso. dicit quod pe-
na dampni est gravissima Con-
tra ergo parvuli puniuntur pena
gravissima quod est contra Aug.
Secundo pena dampni duplex potest
considerari vel ut subtraccio to-
ti boni cum consensu et merito

tricōnis sic ē ḡuissima vel sī
ssbu ꝛ merito sic ē vītissima Sic
nō om̄is qui d' m̄ dōe dn̄e
Cor̄ Joel' iij Om̄is qui petit
accipit ħo ad obitu intelligit
de invocatione ꝛ petitione con-
pleta ꝛ vā s· cordis oris l' o-
pis Sic qui fac' voluntatē p̄ris
mei queīt' non dicit volu-
tatem meā s' eādē sic vtus
voluntas ħt Criso' h' mī
tū amabilit' potimt audiē
ceterisq̄ suscipe hc adeorū
infirmitatem mi' erat ḡude
vīi ḡudatim p̄git ad sim ma
nifestacōm Multi dicūt michi
h' ponit tria dūa p̄mens
ad decipientes sub sp̄e p̄tatis
in miraculis vel sub specie ī
tentōis ꝛ quia vix p̄nt ḡg
nosci vsq̄ ad iudiciū ideo
p̄mo ondit' eōrū fraudulē-
cia 2o iudiciaria de illis fīnal
ibi ꝛ tūc ꝯfitebor In p̄ma p̄o
ondit eorū fraudulenciā q̄a
dnm invocabūt 2o ꝯplicē
op̄is p̄tatē q̄m allegabunt
ibi Nonne ī nomine Est aut̄
p̄ratis h̄ōis ꝛ sup hominem
vel ī ꝯgnoscendo sic est p̄phia
vel ī agendo ꝛ h' vel ī abici-
endo malū sic est eiectō deō
nū vel infūciendo bonū sic
est opatō v'tutū ꝛ hc est q̄ḡ
ti dicūt in vē multi quia
stultorū est nūs infinitus
Eccl' i In illa die notabili s'
iudicij Criso' qm̄ loquet'

corda ꝛ tacebūt ora quia nō
interogat' p̄sona s' ꝯsciā discu
tit' vbi non essent testes a
dulatores homines s' angeli
v'tutes Domine dn̄e Nonne in
nomine tuo i· in invocacōne
nominis tui p̄phāuim' i· occul-
ta denūciauim' mali enim
legūt' p̄phetasse vt saul· i· R̄
xi· ꝛ balaam Nū xxiiij· ꝛ
Caypħas Joħ xi· ꝛ ī nomine
tuo demonia eiciem' Luc
ix Vidim' q̄ndam ī nomine tuo
demonia eicientē qui nō se'
nos Luc x Nolite gaudē q̄
sp̄us subiciūt' vobis ꝛ ī no'e
tuo v'tutes mltas fecim' i·
Cor xiij Si h̄uero omnem
fidem ita vt montes trāsferā
caritatē aūt nō h̄ūc nō est
mag'm v'tutes opari Aug'
Magi pharaonis resistentes
moysi multa fecerūt mira
bilia In hc q' dicit in no'e
tuo dnō· intelligitur aūte na
tiuitas intencōnis prout
dī de filijs p̄phis Jo· xxvij o·
Ipi p̄phauerūt in nomine meo
mēdacit' aūte v'bus invoca
cōnis nominis x' Sz que est rō
q' de' p̄mittit p̄tores p̄pha
re v'tutes face ꝛ demonia eice
ad h' videt Jo'd· p̄phare v'-
tutes face ꝛ demonia eicere
meriti nō est ei' mti face q'
opat' s' vel invocato nomis
x' hc agit vel ad ꝯdēpnacōm

eorum qui mouent et utilitatem
eorum qui uident uel audiunt co
rrdere Et tunc confitebor illis Hic
subiicitur iudicis sententia que uide
diuiditur primo quantum ad reproba
tionem secundo quantum ad abiectionem primum
respicit initium secundum supplicium
ibi discedite ergo dicit et tunc quia
nunc dissimulatio est propter penam
Confitebor illis .i. fatebor ac si
confiterer quia numquam noui uos
notitia approbationis Aug. Erat
reprobos quos cognoscendo
iudicat non autem approbat uo
luntatem que ab ipso discordat
numquam ergo nouit quia non fina
liter approbauit sicut .i. indulge
ntiam quam sibi optauerit Sup indul
gentiam optant uel numquam
noui uos approbatione pre
destinationis .i. Thy. ij. Nouit
dominus qui sunt eius Non cognosci
tur aliquis ab aliquo impe
diente uel distantia uel tene
bra uel mutatione aliqua
peccatores autem adeo distant quia
longe a peccatoribus salus in te
nebris ambulant ps. Nescie
runt neque intellexerunt a bono
se in malum mutant Tren. iiij.
Quomodo obscuratum est aurum mu
tatus est color optimus ideo di
cet dominus non noui uos disce
dite a me bonos glorificante
Infra. xxv. Ite maledicti in
ignem eternum et non sine causa

Sed addit qui operamini iniqui
tatem discedite .i. diuisi per ini
quitatem cedite in eterna dampna
tionem Hic queritur contra hoc est impos
sibile quia deus est ubique ps.
Si ascendero in celum tu illic es
et cetera Hoc ubique potentia deita
tis sed non utrobique beatitudinis
Sed qui operamini Joh. ix. Veniet
nox quando nemo potest operari ergo
post mortem non est opus Hoc
hic dicit quia affectus malus
adhuc remanet in eis Crisostomus
non dicit qui operati estis sed qui
operamini quia iniqui post mor
tem non desinent esse iniqui
quia et si peccare non possunt pec
candi uoluntatem non amittunt
Omnis ergo qui audit sicut
in exordio legis latoris fecit
et exemplo in tractatu insue
to ita nunc in fine ponitur co
mendatio inuitans ad obseruatio
nem productorum per utilitates con
tentes et dampna Et primo per utili
tates obseruantium secundo per dampna
contempnentium ibi et omnis qui au
dit In prima primo tangit mo
dum obediendi secundo fructum mi
ti et hoc duplicem primo in confor
matione boni ibi assimilabitur
secundo inuitatione mali ibi des
cendit pluuia et hic est quod dicit
concludendo Omnis ergo nullo
excluso qui audit aure inte
riori intelligendo uerba mea hec scilicet

que locutus sum in ipso et
facit ea affectu caritatis ad
implendo Jacobi j° Estote fac-
tores verbi dei et non auditores tantum
qui auditor est et non factor as-
similabitur viro considerant vultum
nativitatis sue in speculo
Assimilatur viro hic ondit primum
fructum in conformacione ad
xpm vel ad virum iustum et hic
in tribus In potencia quia viro sa-
piencia quia sapienti in bo-
nitate quia edificavit do-
mum suam dicitur ergo Assimilabitur
viro sapienti iusto .i. xpo qui
est dei virtus et dei sapientia .
Eccl. viiij. Inventus est in ea vir
pauper et sapiens qui edificavit
domum suam .i. ecclesiam Prover.
ix. Sapientia edificavit sibi do-
mum super petram .i. super scripturam
.j. Cor x. Petra autem erat xpus
vel viro sapienti .i. cuilibet viro
iusto a rigore fidei et spei vi-
gore caritatis. Sapienti in
ipsum qui regit et regitur .j.
Cor iij. Sapiens architec-
tus fundamentum posui Qui
edificavit domum suam .i. con-
scienciam super petram .i. xpm
Aggei .j. Ascendite in montem
.i. in mentis eminencia portate
te ligna .i. virtutum exercicia
edificate domum .i. conscienciam
Et descendit pluvia hic subdit
alium fructum qui est in temptacionibus
malum ubi ponitur primo temp-

tacionis varia 2° temptacionis vic-
toria ibi et non cecidit 3° victo-
rie causa ibi fundamenta In
primo tangit primo temptacio-
num 2° impetum ibi et irruerunt
intelligit autem triplicem temptacionem
domum demum concernente In primo
significatur primum genus temp-
tacionis secundum gregorium In plu-
via intelligitur concupiscencia carnalis
de qua dicitur Et descendit pluvia
Prover. xix. Tecta iugiter per-
stillancia litigiosa mulier In
flumine cupiditas mundialis de
qua subditur et venerunt flumina
Apoc. xij° Misit serpens ex o-
re suo aquam post mulierem
ut faceret eam trahi a flumine
In vento superbia vite de qua
additur et flaverunt venti Job. xvj.
Nunquid habebunt finem verba
ventosa vel secundum glossam In plu-
via terrene prioris in pugnacio
ideo dicitur descendit In flumine
potenciam persecucio ideo dicitur vene-
runt In vento timoris inflacio
ideo dicitur flaverunt .i. in primo a flu-
ctu iudeo est. Vel sic In fluvio
temptacio voluptatis que terram
mollit guttatim cadem et
fedat domum Ps. xxiij°. In ab-
sconsione a turbine et a plu-
via et est hic pluvia triplex di-
viciarum deliciarum et honorum In
flumine temptacio adversitatis Ps.
viij adducet dominus aquas flu-

nus fortes & hec flumina tempt
In reb[us] p[er] amissionem In corpore
p[er] egrotacionem In sp[iritu]m p[er] tribula
cionem Invento temptacio p[er]suasi
onis & est triplex hic ventus
p[er]suasio rerum sit p[er] minas h[ec]
est vent[us] urens Ezech. j. vel
p[er] blandicias h[ec] est ventus aus-
ter Ezech. xviij. vel p[er] suggestio
nes hic est ventus aquilonis
Eccli. xliij. Et irruerit i[d est] quo
temptacionis impetuositas in
domum illam scilicet conscienciam iusti
vel ecclesiam dei & non cecidit
temptacionibus succumbendo. do
mus enim constituta in temperan-
ne inclinat in dilacione cadit i
consensu & est casus magnus in
consensu sic cadit agustin ac maior
in ope qua sic cadit a vita
maximus in abstinacione qua
sic cadit anima fundata enim
erat sup[er] petram i[d est] xp[istu]m
p[er] fidem Jo. xvj. & sup[er] hanc
petram edificabo ecclesiam meam
Cor. iij. fundamentum aliud ne
mo ponere potest & est 2o caritas
Eph. iij. In caritate fundati et
radicati & Eccli. xlj. fundame
ta eterna sup[er] petram solidam p[er]
mutacionem Prov. x. Justus quasi
fundamentum sempiternum & omnis qui
audit verba mea h[ec] audit dap
contempnendum sp[iritu]m e assim-

lacio dyaboli sim enim peti ibi et
recedit tantum gravitas supplicii ibi
consistit ruina eius dicit ergo omnis qui
audit verba mea h[ec] de quibus
sup[ra] dictum est s[cilicet] in monte Supra
v. & posita de in vitando de in
inquirendo & timorem que magis
facienda sunt quia mea verba
autentica qua h[ec] i[d est] iterum utilia
Joh. xv. Si non venissem & locu-
tus eis non fuissent peccatum
non haberent & non facit ea immo
contempnit similis erit viro stul-
to. dyabolo. vel antichristo viro gen-
tili vel iudeo similis erit in cul-
pa. similis in pena qui edifi-
cavit domum suam sup[er] are-
nam. i[d est] conscienciam suam vel opera
vel conversionem in fiducia & amo-
re terrenorum vel in instabilitate vicio-
rum arena cupiditati terrenorum
comparatur quia sterilis. sic qui amat
divicias fructum non capiet
ex eis Eccli. v. quasi fluida sic
transeunt omnia velut umbra
Sap. v. Quasi fluctibus con-
cussa sic in mundo pressura Joh.
xvj. Harena est congregacio
malorum sic quia innumerabilis
p[er] multiplicatur Eccli. p[ri]mo Stul-
torum infinitus est numerus quia
distrahens p[er] discussionem. j. a
Cor. xj. Audio inter vos scis-
suras esse & eciam quia sterilis ad bonorum
multiplicacionem Job xv Co-

gregacio ypocrite filius zideo
sequitur cuius in petram et descen
dit pluuia et venerunt flumi
na et flauerunt venti et irruerunt in
domum illam etc. Et sic primus Criso
pluuie ypocrite est emollire ex
te blandicie. flumina sequentis vrgen
tia iuuene et irruerunt subito
et impetuose in domum illam
male fundatam et cecidit princi
palem. ysa. xl. Iuuenes in infir
mitate cadent. Et fuit eius ruina
eius magna. quia cecidit vsque
in ihehenam. prouerbiorum xxix
In multiplicacione impiorum mul
tiplicabuntur scelera et ruinas
eorum iusti videbunt; et vere magna
ruina quia secundum omnem dimen
sionem. Petra xristus est in fundamentum
stabilitatis sic hic descendit
etc. In refugium securitatis ps.
petra refugium herinaciis
In latibulum absconsionis ys.
ij. Ingredere in petram abscon
dere in fossa humo a facie timoris
domini. In lectum quietis Cant. ij.
Columba mea in foraminibus
petre et hoc quo ad contemplacionem
prouerbiorum xxx. Collocat in petra
cubile suum et hoc quo ad ac
tiuos In speculam contemplacionis
Exo. xxxiij. Stat in petra et
vide post te. Statuit supra
petram pedes meos In iaculum
expugnacionis .j. R. xxiij. Sump

sit v. lapides de torrente In so
lacium desolacionis ps. Dum an
xiaretur cor meum in petra exal
tasti me. In vinum spiritualis effu
sionis effunderetur. hec petra sit
aliquas conpunccionis. Num. xx.
loquimini ad petram ad petram
etc. Percussit petra et fluxerunt
aque etc. Oleum deuocionis pe
tra fundabat in riuos olei.
Mel celestis prefustacionis De
utro. xxxij. Vt sugget mel
de petra prima Chor. x. Bibebant
de spirituali consequente eos petra
Et factum est cum consummasset
ihesus verba hec. Supra. a. v. ca^lo
dictum est de legis latione hic
agitur de legis late confirmacione
et primo quantum ad fidem turbarum
2° quantum ad fidem discipulorum
ca^lo octauo circa medium ibi.
Videns autem ihesus turbas etc. fi
des autem turbarum confirmatur per con
siones domine virtutis primo in verbo
2° in facto infra ca^lo viij. Cum
descendisset ad ondendam diui
nam virtutem in verbo tunc in sum
ma primum expte leccionis. secunda con
firmacio 2^m expte audiencium
scilicet admiracio ibi admirabatur
turbe. Circa expte loquentis s.
potestas in docendo ibi erat enim
docens dicit ergo et factum est cum
consummasset ihesus verba hec intelli
ge quia nichil in presencionis hec

ħ hic sermo ps x. Confirmacionem
et abreviacionem faciet dominus deus
exercituum in medio omnis terre
admirabantur turbe super doctrinam
eius quia nunquam sic locutus est
homo Johannis vii Crisostomus quid
quod digne laudare non possumus
admiramur. erat enim docens sicut
potestatem habens quod exponit multiplex
sermo secundum Crisostomum Non inquit
isti scribe legis sub potestate constitu-
ti illos docebat sed ipse dominus legis
et habens in potestate sua auctoritatem adde-
debat sicut imperator addit et
mutat que vult omnis autem
doctor scribus est legis qui non
super legem addere potest aliquid de
suo sensu nec subtrahere aliquid
secundum proprium intellectum sed hoc tantum
predicat quod habetur in lege non
sic habet dixit ... Erat vero Christus
quod voluit faciet et sermo eius
potestate plenus est secundo sensus sicut
potestatem habens addendi consilia pre-
ceptis explanandi obscuritates
legis perscrutandi scripturam sol-
vendi enigmata 2o sic pote-
tem habens infirmos sanandi mi-
racula faciendi 3o sic potestatem
habens predicandi et convertendi cor-
da audiencium ad se ps Vox domini
in virtute vox domini in magnificencia
4o sic sicut dicit Beda Sermo
doctoris in potestate fit cum ea que
docet operatur Nam monstruosa res

est lingua magniloqua et ma-
nus ociosa Non sicut scribe et pha-
risei qui dicunt et non faciunt Job
scribe qui tantum ea que sunt in
lege consimilis ad instruccionem da-
ta recitabant. pharisei qui tantum
ieiunia carnalia servare debant
Scribe enim docebant superficia-
liter pharisei faciebant inanem quod
ad laudem hominum Sed opponitur
hic quia solis discipulis sermonem
fecisse et non narratur hic quod turbis
locutus fuisset quod est quod turbe
admirantur Sed duplex sermo
si dicamus eundem sermonem fuisse
quem Mattheus et Lucas refert tunc evi-
dens est littera scilicet cum consumasset
hec verba tunc admiracione fuerunt
turbe quem non fuisse sermonem
non dubitant duo fuisse
sermones tunc dicendum est ad so-
los discipulos ihesum in cacumine
montis sermonem habuisse et
postea campestrem qui erat
in latere montis descendisse
et ibi eundem sermonem turbis re-
petiisse vel recapitulasse quem-
dam tamen intermisisse et hic alio
modo ut voluit ait et cum quodam
modo innuit tunc turbe admiracionem
introducit et hoc est quod dicit glosa

Cum autem descendisset
de monte secuti sunt eum me-
diate actu est de con-
firmacione fidei turbarum quoniam

ad oracionem divine virtutis in
verbo hic agitur de eo quod continetur
ad oracionem eius eiusdem virtutis in
facto ubi ostenditur virtus divina primo
super corporale secundo super spirituale
vespere aliter sic Regitur corpus
ab anima triplici virtute per unitate
naturali que operatur (corpore) et maxime vi
get in pectore cuius corruptio
ulterius lepra est incipiens a renibus
et terminata in mente. Item aliter
que viget in cerebro et operatur in
nervis sensum et motum cuius cor
ruptio est paralisis que aufert
sensum et motum. Tertia est illa que operatur
in corde et est calor naturalis proce
dens in arterias ad cuius corruptionem
pertinet febris. Sic hic agitur hic de
curatione triplex. Primo leprosi
secundo paralitici ibi Cum autem
introisset Capharnaum ibi et
cum venisset in domum Petri.
Prima curatio facta est per tactum
et verbum. Secunda per verbum tantum. Tertia
per tactum tantum. Primam confert ro
gatus ab infirmo. Secundam rogatus
ab alio. Tertiam rogatus a nullo.
Patet ordo secundum maiorem diffi
cultatem morbi curandi quia
lepra minus curabilis deinde paralisis
ultima febris. Item secundum maio
rem utilitatem lepra enim est morbus
vilis secundo et tempore paralysis non
subito sed tempore febris secundo sed non

tempore. Item patet ordo miraculorum secundum
misterium. Nam primo sanatur in
ter eos leprosum, secundo gentilem famulum
Petri tertio socrum quoniam ad reliquias iudeo
rum. Primum enim credentes fuerunt
de iudeis deinde gentiles in fine
reliquie Israel salve fient hoc
notatur in officio misse quia offi
cium incipitur in dextro transit in
sinistrum et redit ad dextrum. Sa
natur autem primum in inicio vie in de
scensu montis secundum in proces
su vie in introitu montis tertium
in termino vie in proventu vie
ad domum Symonis. Item lepra
significatur heresim contra fidem paralisis
accidia contra spem febris est
calor naturalis contra caritatem et sic
sanatur secundum ordinem virtutum circa
curationem leprosi ponit primo an
tecedencia secundo concomitancia ibi Et ec
ce ille venit. In prima primo
tangit tempus curationis secundo
testes curationis ubi secute sunt
eum tertio petit curationem ibi et
ecce leprosus. Omnia exige
bant miraculum opportunitas
excepte temporis. Unde dicit Cum descen
disset de monte. In monte enim
docuerat apostolos. In vallem
descendebat ut doceret turbas et
sanaret infirmos. Et edificatur
turbe secute. Unde subdit se
cute sunt eum turbe multe propter
quorum sequelam edificantes
monebantur ad faciendum mirabi
lia et de novo et iusticia excepte

rogantis Unde addit. Et ecce lep-
sus hic subdit devotio et instan-
cia p̄ite rogantis qui ondit in
eb'. s. q̄ma accessit fidelit̄ q°
adōnabile humilit̄ quo admi-
rabilem ita accessit ex toto
primo cum fide cordis unde dicit
Et ecce leprosus veniens n̄
tam passibus corporis q̄m fide
mentis 2° cum humilitate mentis et
corporis unde dicit adorabat eum
primo dicit genu flexo Luc. v.
procidit ad faciem que om̄
humilitatem indicat 3° cum oratione
oris Unde sequitur dicens domine
etc. Luc. v. Ieronimus dicit rogatur
eum dicens ubi ista tria concurrunt
nichil negatur et ideo scilicet fides spes
Iaco. I. postulet in fide nichil
hesitans humilitas Eccli. xxxv°.
Oratio humilitatis se nubes
penetrabit Luc. xi. petite in
oratione et accipietis Allegavit
autem iste leprosus in my. ihu in
stanciā ipsius ad sua petitionem
equitatem et bonitatem et potestatem
Equitatem cum dicit domine
ad quem s. ex equitate subvenire p̄
tinet servis suis Sap. xii et obl'
quod cum dominus es omnibus te p̄
facis bonitatem in hoc quod subdit
Si vis etenim voluntas fuit bo-
nitas. I Thymo. ii. qui volt
omnes homines s. f. p̄tate i hoc
quod addit potes me mundare Sap.

xii subest tibi cum volueris posse
fides autem leprosi intimavit
potestatem media humilitas
equitatem oratio bonitatem et
ideo secuta est oratio curacio
Extendens ihesus hic tangitur
ministeria curationis et primo
modus secundo effectus ibi et
confestim dicit ergo Et exten-
dens ihesus manum quod fuit li-
beralitatis contra avaros pro
ub' ultio Manum suam ap
peruit inopi et palmas suas
tetigit eum autem quod fuit humili-
tatis contra superbos dicens volo
quod fuit pietatis contra inmundos
mundare quod fuit potestatis contra in-
credulos Criso. Non inic
tacta est lepra curata est sed ex
quo iussit ut mundatur non
non tetigit propter lepre fuga
tionem sed ut solveret legem .i.
legis cerimonias sola autem
fuit voluntas causa curacionis
preceptum autem propter astantes pro
omnia quecumque voluit domino
fecit Nondum secundum Ambrosium
quod ihesus ea fecit tangit volt
imperat tangit contra manicheum
qui autem xpm habere corpus fan-
tasticum voltio contra fotinum qui
xpm in efficacem hic voluntatem
tem scripsit id photinus quod propter mim
velle vel nolle nichil mutatur
imperat contra arrium et nichil
posse imperando sed orando co

in hoc quod tetigit ondit virtutem
humanitatis in hoc quod dixit nolo
affirmat efficaciam pietatis in hoc
quod dixit mundare virtutem potestatis
Et confestim mundata est lepra
eius quia ipse dixit et facta sunt
et Augustinus nichil. nichil medi
um ẜtẜceptum eius et operis quod fes
tinatur quia confestim totaliter
est mundata non tamen diminu
ta dignanter quod lepra eius secundum
Augustinum non statim post descen
sum eius de monte fecit hoc mira
culum sed postquam simonem in
loco campestri cunctis sic narra
bilis vel conuenit de ordine mi
raculorum Nam Marcus i. c. et
Luc iiii° et quinto primo ponit
demoniacum curatum 2° socrum pe
tri a febre liberatam et postea lep
rosum mundatum vt non sit .
ut sequitur secundum ordinem hystorie
alij ordine mistico Nam abeis
primo ponitur demoniaci cura
tio insignum quod maior est
deo cura de curatione anime
quam corporis Item persone miserabi
bilis vt mulieris quam alterius
Item quia prius peccauit sponsus
quam ratio et mulier quam vir
Item videtur quod contrarietas de loco
quia hic dicitur cum descendisset de mo
te Luc. v° dicitur cum esset in vna
ciuitate Secundum glosa quod post de
scensum de monte aliquid fuit
interualli antequam intraret ca

pharnaum et in illo interuallo fuit
sanatus leprosus quod alter suo
loco ponit Luc dicit quod cum esset
in vna ciuitate scilicet capharnaum
quia prope illa erat. Item quare
post simonem inmediate pro
cedit ad miracula Secundum Cri
sostomum verbis precedentibus auctori
tatem prestaret vt mirabilibus in
verbis mirabilior in opere appe
reret Item queritur quare leprosum
primo mundauit Secundum Augustinum
vt ex hoc appareret nouum in monte
datum super legem esse que
leprosum excludebat non sana
bat Alie etiam multe rationes
dicte sunt super in diuisione textus
Et tetigit eum videtur quod male
quia hoc prohibetur in lege leuit
xiii Item potuit mundare so
lo verbo ergo frustra tetigit Et
helyzeus noluit videre naa
man iiij. R. v. Secundum lex non prohibu
it tangere lepram ne tangen
tes inquinarent non autem
a lepra potuit qui eam sana
uit Et vt ondit quod nullum debe
mus abhorrere infirmum Et ait
illis ihesus hic ponuntur ad eme
dacionem et primo preceptum occul
tacionis scilicet vt factum miraculum ta
ceret 2° manifestacionis vt se
sacerdotibus ondit ibi secundum vade 3°
oblacionis scilicet vt munus in lege
preceptum offeret ibi et offer mu
nus et hoc est et ait ille ihesus vide
nemini dixeris scilicet miraculum quod fecit

Et vt ondet quod non contra
sit lege et

est/ s' vade ostende te sacerdotib3
quorum erat discerne lepram vt
sic ad eorum arbitriu separabat'
ita non sine eorum arbitrio ad
consorciu aliorum ad mittebat'
et offer munus quod precepit moy-
ses. Leuit. xiiii s. duos passeres
viuos etc. Criso. non dicit quod p'-
cepio ero ne contra datorem legis
facere videat' et testimoniu
illis quod et ipsos si non crediderint
viso miraculo si pro illis testa-
mentu salutis si crediderint vel
in sti[dium] illis .i. vt ipsorum testio
san'us habeat' Criso. ideo
iubet offerri muna vt p's
mach' vellent expelle debet
eis muna tamen sicut a man-
dato suscepisti et quo me
modo quasi leprosum expelli-
tis. Hic queritur vide nemi
dixis contra Tho. xii. opa dei reue-
lare et confiteri honorificum
est. R° vna sm vt ostendet
non vulganda inue benefi-
cia s' primenda ne no solu pab-
stineamus a mercede penitentie
s' glorie incitam' vitata factu
ne lep' transire possit admedi-
cu R° alia sm Rabanu .i.
fere euidens clamor vn aut quod
erat necesse quod simone inclaret
illud ope proferebat. R° alia
sm Criso. no simplr' pro-
hibs vt no solu aliquem dicat

s' vt in ipsum se ostende sacerdoti
nemini diceret ne forte si ante
alicui nunciaret/ de vbo mo-
dis audirent sacerdotes eo qua-
lyntes lepre propter odium et inuid-
ias xpi eum expellent de pplo
q'si leprosum no recipientes
mandatu Jt' si fuit preceptu
s' tace ergo transgressor fuit item
contra Mitra pmo d' quod pdicalu'
vbiq3 R° in preceptu obliga-
tionis in quo e voluntas do-
mini de impletione Exo. xx°
honora patrem Item est precep-
tum probacionis in quo est
voluntas dni de operacione ad
actu vt de abraham Gen. xxii
Jt est preceptu instructionis
in quo est voluntas dni non
ad actu s' ad aliquod citra
illu vt hic vbi docuit nos vt
non diuulgemus bona nra ad
ostentacionem. Vn iste non fuit
transgressor Item ostende te sac-
erdotib3 videt' quod frustra mittit eu
ad eos cum ipse esset legis dns
et leprosus esse mundat'. R°
hec fecit propter legis approbacionem
Item propter potestatis sue ma-
nifestacionem vt ostendet se pos-
se quod lex no pt. R° propter mira-
culi confirmacionem .s. vt testes
essent miraculi R° propter ipsorum
vtilitatem vt videntes crede-
rent et saluarent'. R°. propter

eundi tocium mtz s. humilitatis q°
ad nos et honoris quo ad sacerdo
tes Item et offert munus tantu
quia xpus venit ad eu iusticiandi
legalia ergo non debuit pape
ca ergo non debuit prius inst
ri signu quod confirmat esset sig
natu .i. dont corpus xi gloriosi ca
tum Spiritualiter leprosus fit
genus humanu lepra itaticali i
fectu et pher ad viia petita pro
nu scz ad vij capitalia petta
iux vij proprietates lepre Nam
significatur in carnis timore
superbia h est lepra Osee .ij.
paralip. xxv. postq elenatu
est cor eius orta e lepra i facie
eius In excustione auaricia
h e lepra symonis Mat xxvj
Cum esset ihus in domo symo
nis leprosi In siti auaricia
h est lepra gezi iiij R. v In
ponderositate accidia h lepra
moysi Exo iiij Qui cum
misisset manu i synu ptulit
prs leprosam In prurigine
gula h est lepra viorz i in
troitu porte iiij Reg vij
In putredine invidie hec e
lepra marie Nu xij prov
xiiij putredo oss In fetore
anhelitus luxuria h est lepra
domus iacob ij Par. iiij° fetor
luxurie ostendit in leone qui na
lius prendit si leena coivit cu

alio Vnde ipsa sagax prius se
lauat antiquam ad eu vadat et
decapit leone sic d° plinius /
Mundatus aut lepra quintuplici mod
ablucione per quam sig confessio
iiij R v. dum est de naaman
qui lauat se septies confessio
ne per quam confessio. Luc xvij°
Ondite vos sacerdotibus qui cu
rrent mundati sunt Separacione
per quam Exo xij. legitur de ma
ria que fuit extra castra vij.
diebus Inclusione per quam reli
gio vel manus moysi mu
data est inclone Exo iiij to
tactu per quem tribulacionu pres
sio vt h vide et Hic impli
catur septiplex condicio confessionis
s. quod sit primo voluntaria non extor
ta .i. vade ad illos quos optz
venire / 2° apta non ficta ibi
onde Job xxxj si abscondi .
3° propria non aliena ibi te tua n
aliena accuses 4° integra vin
non divisa ibi sacerdoti singulis /
5° prompta no dilata ibi of
fer s. impriti / 6° satisfactoria
non diminuta ibi munus s.
tortam panis inefficaci au
dita dni symonis duos tur
tures i observancia exterioris
et interioris castitatis. Sex t olei
in sex operibus pietatis / Cum
aut intrasset post mundacionem
leprosi sequitur curacio paly
tici scz servi centurionis vbi

ponit primo peticio centurionis
a x° ibi Et ait illi ihesus 3° fi-
des centurionis de promisso
ibi et respondens centurio .iiij^to ex-
cecucio promissionis in curan-
do ibi et dixit centurionem in
curando ibi et dixit centurio
In prima ista primo tempus pe-
ticionis 2° persona petentis i-
accessit tercio forma peticionis
ibi domine dicit ergo Cum introisset
etc capharnaum secundum Augustinum ter-
minato simone Set expressum
non est post quantum temporis inter-
vallum capharnaum interpretatur
villa pinguedinis que ad sui
conversacionem indigebat medi-
cinis Accessit ad eum centurio
id est principem gentilis qui sub
se centum milites habebat
terra enim ista subiecta erat ro-
manis Origenes accessit alie-
nigena genere sed domesticus
corde alienus nacione set pro-
pinquus fide princeps militum
et socius angelos Rogans eum
et dicens secundum Augustinum per seniores
iudeorum quibus commisit Et dixit
domine hic subditur forma pe-
ticionis in qua exprimitur im-
potenciam in eo a quo petit ibi
iacet in domo magnitudinem
infirmitatis id est paciti angustia
in infirmitate ibi et male torquetur
Gregorius ergo domine in eius presente est
morbus et sanitas mors et vita
i Reg ij dominus mortificat et vivi-
ficat puer meus qualiter loquitur
humili vocans puerum ab etate
vel familiaritate postquam a con-
dicione contra superbos famulos
dedignatur iacet in domo con-
tra inhumanos dominos qui expel-
lunt infirmos de domo sua
et mittunt ad hospitale i Reg
xxx dereliquit me dominus meus
quia egrotare cepi et non levi
set infirmos set paraliticus palys
dicitur opera quod est ire et lisis
solucio est resolucio membrorum
et male torquetur Crisostomus in-
finitatem tantum exposuit sed
remedium salutis impotente ime
eius dimisit Et ait ihesus hic
subditur promissio curacionis
a Christo primo dignitatis subli-
mitas humilitas ibi et veniam
humilitatis utilitas et curabo eum
Beda qui ad sanandum filium re-
guli ire noluit ne divites
honorare videretur ad servum va-
dit ne servi condicionem sprevisse
putaretur Remo in hoc superbia
nostra retunditur quia in hominibus
non naturam que ad ymaginem
dei facta sunt set honores et
divicias honoramus Et respondens
hic tercio subditur fides centurionis
ubi ponitur primo fidelis centurio-
nis responsio 2° fidei eius commendacio

appo ibi Audiens aut ihus mi
ratus est 3o supra occasione
conversionis gentium ad fidem p
dicatos ibi dico vobis quod mul
ti In prima ca primo centurionis
humilitas in professione sue i
dignitatis 2o fides in confessione
divine potestatis ibi sed tantum dic 3o
prudencia in efficacia persua
sionis ibi Nam et ego sum dicit
ergo sum et respondens cen
turio .s. Principes dum diz
non esset xpc longe a domo
sic in luca vij vel forte per se
ipsum ait illi dne non sum dig
nus quia gentilis vite quam secundum
Rabanum propter ydolorum picturam
que forte adhuc in domo et
ideo timebat offendere xpm
ipse credebat dum secundum Jeronimum
ut intres sub tectum meum non dicit
palacia non domos licet prin
ceps esset sed tectum propter humilitatem
sui et considerationem magnitudinis
xpi Augustinus dicendo se indignum prestitit
dignum non in cuius parietes sed
in cuius cor xpus intravit
Ita et dicere mihi homo deo do
mine non sum dignus propter
fragilitatem nature Jo. 1o Cuius
non sum dignus corrigiam calcia
menti eius solvere propter feditatem
culpe luce xv peccavi in celum
et coram te et iam propter multiplicem

inscie Job. xiiij. Homo natus
de muliere breui vivens tempore et dignum duc
super eum aperire oculos ut intres sub tectum me
um tam angustum tam immundum
tam ruinosum dic tantum verbo
et sanabitur puer meus nescio
ubi legerat gentilis iste quam
ipse dixit et facta sunt Beda magna
fides que dicere credit esse fa
cta dicit ergo verbo Poma cura
tur Johannis primo Omnia per ipsum
verbo potestate omnia regentur Hebr
primo portans omnia verbo per
quod omnia sanantur ps Misit
verbum suum et sanavit eos Na
3o hic subditur Centurionis pru
dencia et efficacia persuasionis
ubi ondit a minori quod verbo pot
sanari et est racio talis potius
debet fieri verbo dei quam hominis
dum cum secundum verbum meum
e quam sum homo non debet
subiectus et non dominus sum igitur
et tamen qui es deus et dominus
summus et hoc quod dicit tamen dic tantum
verbo tuo et fiet. Na et ego ho
sum et ita nature fragilis quia
homo vanitati similis factus sub
potestate constitutus habens sub me mi
lites et illa sub fortune mu
tabiles et dico huic vade et
vadit quo ad negocium im
plendum in absencia alterius est
figmatica . n . alij veni et venit

cōitum ad offim̄ implendū in pnā z suo meo fac h͡c z facit. Ondit ergo iste fragilitem n̄e quia homo q dictz futuē quia sub ptate. g. latitudinem ptātis collate z spūtū ad eos qui sūt sub sua quia suos ex hijs q̄cludit: q si dico ei vni vadit alius venit multo plus si xp̄us dn̄s dicit infirm̄ti vado vadit z fam̄ti veni venit z Paltico fac et faciet. Si iste qui erat phs silat z gentilibus qui tot hūit milites z suos demuto tam infirmante tam sollicitus fuit quid deplat̄ m̄e qui m̄ltos hn̄t infirmos n̄c tn̄ multum curant Audiens aūt ihūs h̄ pont̄ fidei centurioīs q̄mendaco a domino vbi ponit̄ i domino p̄mo sig̃m admiracōis ibi sequētiby se z h̄c ē audiens aūt ihūs .s. q̄ sub velamto carnis agnouisset centurio excellenciam maiestatis miratus .i. admodm̄ mirantis se hūit z sequentiby se dixit fidem centurionis approbando z in ex̄m ponendo Amen dico vobis non inveni in isrl̄ .i. i pplo israhelitico tantam fidem .i. tm̄ fidei sig̃m vel tanta fidei facilitez .s. in credendo dico aūt vob̄ hec actōne accepta in

fide huius gentilis pdicat dn̄s q̄v̄sione gentiliū p̄mo g̃o pdicit̄ q̄v̄sio gentiliū 2o ex oppō repbacō iudeoz ibi filij aūt regni In p̄ma nōnt̄ q̄oz .s. q̄v̄soz m̄ositas quia m̄lti diu̅sitas ab oriente etc. quia venient glō q̄ recubent dt̄ g̃o dn̄s Amē dico vob̄ q̄ multi venient ab oriente z occidente glō ex om̄i pte venient ad fidem ys. xl. filij de longe venient z recubent .i. fidelit̄ requiescant cū ysaac z iacob in regno meo celoz Luce xiij faciet illos discubē filij aūtē regni h̄ pdicit̄ reprobac̄o iudeorum q̄ioz ondit p̄mo q̄dicōm quia filij repbacōm quia eicient̄ punicōm duplicem dapni quia in tenebras exteriores z sensus q̄ā i cit fletus dt̄ g̃o filij aūt regni .i. iudei in quiby regnabat deus vel regni vocacōne nō eleccōne p̄missione nō q̄secucōne sua reputacōne non recient̄ in tenebras exteriores quia hūit interiores. Greg̃ interiores tenebre cecitas mentis exteriores eterna nox dampnacōis ibi erit fletus z stridor dencium Rabanus de ardore stridor den

tui de frigore solis olim Job xx
viii. Ad nimium calorem transiet
ab aquis nivium ergo reprobis
debentur tenebre propter inordina-
tionem concupiscibilis stridor den-
tium propter inordinationem irasci-
bilis. Et est hic argumentum ne-
cessarium contra hereticos ponentes
corpora. Nam fletus et stridor
pertinent ad corpora. Et dixit ihesus
centurioni hic ponitur effectus
curationis ubi dominus dat fidu-
ciam impetrationis ubi dominus dat
fiduciam impetrationis. Secundo ostenditur
miraculi postulantibus ibi et sicut
credidisti. Tertio sequitur effectus curationis
ibi et sanatus est. Et hoc est. Et
dixit ihesus centurioni id est rogan-
tibus pro centurione vel si ipse
personaliter affuit vade et sicut
credidisti et sic credidisti fiat tibi
Rabanus fidei merito ostendit impetrasse
se salutem famulo ut fides robur
magis in eo acresceret quo prospi-
ceret concretiusque velle per ista impetrasse
se posse et sanatus est puer non
filius sed famulus ex illa hora scilicet qua
dixit dominus fiat tibi Crisostomus non
curare sed inopinantem hoc facere
et in momento temporis virtutem
ostendit. Notandum quod accessit ad eum cen-
turio ut Luce vii dicitur quod misit ad
eum seniores Judeorum Augustinus ipse
primo quod accessit et si non perso-

naliter tamen per nuntios satisfacit cum
auctoriter fit. Item accessit et si
non corporaliter tamen per fidem spiritualiter
vel per credere accedere ad eum et illuminavi secundo
fortem utrumque fecit et misit et vel
Ergo senioribus tamquam familiaribus
verbum suum commisit. Item puer
meus iacet in domo quare non fecit
eum apportari sic ille Marci ii quoniam
premiserunt paraliticum per tectum Tertio
secundum Crisostomum maior fuit fides centurionis
quam illorum credidit enim posse
sed eum curare. Item ego veniam et
curabo eum queritur quare et ad
quid promisit ire cum etiam
in absentia sua curavit eum Tertio
secundum Crisostomum ut exprimeret fidem
centurionis et diceret domine non sum
dignus etc. Item ut nos doceat
non magis nos attollere et contemp-
nere medicos et hic confunditur avaritia
qui ad pauperes ire nolunt de quibus
nichil habere sperant sed ad divi-
tes currunt. Item dic verbo queritur
quare hoc dicit cum sufficeret sine
verbo curare ex hoc enim videtur
male credere. Tertio hoc dixit non ex
infidelitate sed ex discretione scilicet
quod alii facerent quod a christo curantur et
sic eos ad fidem provocaret.
Item audiens ihesus est conti admi-
ratio est stupefactio animi affectu
ex re tam nova et inopinata
proveniens sed hoc non convenit christo
Tertio secundum Rabanum omnes tales
motus cum de deo dicuntur non
perturbati sunt signa sed docentis
magistri per hoc significat nobis

qre

mirandu esse in illis Item non
inveni tantam fidem i israhel
qr maior vide fuisse i abraha
in bta virgine maplis Ho ad
pm de abraha Hm Rom loqt
de ptib non de omib nc pa
triarchis z pphetis vt forte in co
clusione fides gentiu ponat
isrl vt fiat cparo signati ad
signatu non signtis ad signi
vans Ideo dt non inveni qr
in ptib psonalit qcesiuit
ad rd de bta virgine z apls ddm
qr excludit illi ad quos loquebat
sic dicens nemo est in hac do
excludendo eos ad quod loqm
vel fides dr magna multiplr
s vel quo ad cognicom credent
quo ad cnstanciam aliquam i
fide Ho ad devocom quo ad cofu
siom quo ad confsiom laudis x
vt hic Sc qrit Augs quare
non laudat leprosus in fi
de qui dixit si vis potes me
mudare me mudare frc sic
iste qui peciit vbis Ho quia
leprosus in lege cpphis instr
tus erat Centurio non Criso
in modico symone sapie plus
laudat custos cpm i magno
phus z pmcr si aliquid dixit
sapient laudat vbi pstor no
audit Sc eli abraham ysaac
z iacob qrit quare hii tres spa
liti nominant Quia istis pncr
fca e promissio de fca pmissio

detiul promissionis p qm spa
pma btoz zm Crisom priar
chas laudat qr maicheos qui
non recipiut ve te Ite fletus
z stridor dencium Quit si ic
fletus sit corpalis quod sic
quia stridor erit corpal excq
est dencium q eciam pena sit et
na esset etna lacimar eff et
na lacimar effusio lacimalis
go excedent lacime qntitate
tocius maris Tudo in fletu cor
porali pnt duo csidari sz la
cimar resolucio que tuc no
erit qui tuc cessante motu
celi nulla erit corpalis altao
vel gno vel corrupcio esse po
terit aliud est capitis z oclor
cturbacio z obnubilacio z ibi erit
ad obitu ddo qr stridor nulla
importat resolucom Ite mi
ti aboiente in isto fides ge
ciu significat que veniente qr
pmo mag qui pmi credide
runt Ho centurio eis dr pmi
tie genciu quia pmo credidit
a nullo doctus enim a spu sco
magi vero z si pmi credide
runt edocti tamen p libros ba
laam z p indiciu noue stelle
Spualit p palitico sit pcca
tor z spalit accidiosus pmo
qpt fatuitas z v intellciui
pncr Qui aut sectat ociu
stultissimus est Prov vb xii

Ideo Cor. xiiii Nolite pu(er)i ef
fici s(e)n(s)ib(us) Sc(d)o p(ro)pt(er) pusillitate(m)
r(ati)o(n)e affect(us) ibi iac(et) q(uonia)m volt
pug(n)are Tren(orum) j(?) Iacuerunt i(n) t(er)ra
senex (et) puer Ter(ti)o in(ha)bil-
litate(m) b(e)n(e) op(er)andi r(ati)o(n)e affect(us)
ibi paraliticus i(n) paralysi e(ni)m est
i(m)mobilita(s) s(e)n(s)us et mot(us) Ezec.
xv Efficiant(ur) i(m)mobiles q(ua)si lap(is)
Quarto p(ro)pt(er) corrupcio(n)em r(ati)o(n)e
proximor(um) in domo corp(or)is
e(ni)m mortuu(m) cito corrumpit(ur)
si diu iac(et) in domo Amos v.
relicti fuerint x viri in una
domo (et) ipsi morient(ur) Quinto p(ro)p-
ter anxietate(m) r(ati)o(n)e defect(us) ubi
(et) male torquet(ur) desideria e(ni)m
occidunt pigru(m) h(un)c d(omi)n(u)s curat
veniendo ad eum suffragantib(us)
bus meritis socr(us) Curauit aut(em)
d(omi)n(u)s tres paraliticos vnu(m) qui ia-
cebat cum multitudine lang(uen)-
tium aliu(m) qui iacebat in
grabato Io. ix. aliu(m) qui fuit fi-
lius centurionis de quo hic
p(er) p(ri)m(u)m signi(fican)t(ur) male retinentes
p(er) s(ecundu)m male expendentes p(er)
t(er)ciu(m) male accipientes qui et
iacentes in tedio in domo re-
q(ui)escunt Et si venisset ih(e)s(us) hic
agit(ur) de t(er)cio miraculo circa
mulierem febricitantem ut nulla
condicio nullus sexus abscondat
se a cura dei (et) quia iudeus

(et) gentilis (et) vir (et) mulier curati
sunt ubi tangit(ur) p(ri)mo curac(i)o(n)is
loc(us) s(ecundu)o mod(us) ibi vidit socru(m) t(er)cio
effect(us) ibi (et) dimisit eam Locus
determinat(ur) in duob(us) p(ri)mo i(n) as-
pectu co(m)passionis q(ui)a vidit ia-
cente(m) (et)c. 2o in tactu potestat(is)
ibi (et) tetigit d(icitu)r g(loss)a (et) cum venisset
in domu(m) petri s(ecundu)m Crisost(omum)
accepturus cibu(m) diuitebat cu(m)
ad discipulos suos honorans
eos (et) docens humilia Crisost(omus) ex
cogita quales erant dom(us)
piscator(um) n(on) t(ame)n dedignat(ur) do-
min(us) sub uilia illa tegmina in(tra)-
re docens humilitate(m) Videns o-
culo co(m)passionis socru(m) ei(us) i(d est)
matre(m) uxoris ei(us) iacentem
ex debilitate (et) febricitantem
ex ardore in firmitatis Vnd(e)
luc. iiij d(icitu)r q(uod) tenebat(ur) mag-
nis febrib(us) (et) tetigit manu(m)
suam ei(us) s(cilicet) adleuandi ca-
usa habil(is) is esset medic(us) qui
ad pulsus tactu sanaret
infirmu(m) luc. iiij. d(icitu)r sup(er) i(llam)
iuxta illa(m) imperauit febri
q(uia) vidit ad co(m)paciendu(m) impa-
nit ad curandu(m) tetigit ad le-
uandu(m) Et dimisit hic subdit(ur)
curac(i)onis effect(us) ubi tangit(ur)
p(ri)mo febricitant(is) curacio 2o
curacionis manifestacio quia
surrexit dicit ergo (et) dimisit
eam febris q(uia) fuit magnu(m)

Et surrexit q est mar9 et minis-
trabat eis q fuit maximu Beda
nale est febricitant9 incipiente
sanitate latescere 2 molestiam
egritudinis sentire si sanitas
que dni imperio datur tota sil
redit 2 in eodem robore firmat
vt adiutoribus suis continuo
ministrare sufficiunt q no fa-
ceret ars medicine Querit
tum miracula que fecisse fra
sunt cum simone dni in mo-
te sic dr luc iiij 2 hr primo
in q hr male ordinet Ho est
sequitur in hr ordine legem laco-
nis sine misti vt plus dicit
lex 2 post consinet Item quitur
que petr9 non tum duxit dnm
ad domu sua cu sibi iuberet
magis tuare de familia sua l
centurio centurionem de sua Ho
pt reuerencia dni quem nichil ig-
norare debat credebant 2 omnia
dispensare no oz Item propter
vtilitatem proximi noluit enim
curatione alior impediri vel
poss dici q petr9 tunc sequebatur xm
nesciebat tunc socru suam egro-
tare It in domu petri contra Joh
i dr petrus fuisse de bethsaida
ergo domus eius non erat i caphar-
naum Ho quidam dicunt hic pe-
trus fuit de bethsayda tamen
rone vxoris habebat domu
in chapharnaum si contra hoc

e q dr marci primo venit i
domu symonis 2 andree Ad
dicendum q domu habebat i caphar-
naum petrus 2 andreas quia pis-
catores 2 ibi vendebant piscio
nia Item tetigit manu eius
q i xpo vitandi mulier con-
sorcia non permisit se tangi a
magdalena io i mortalis exis-
tens Johis xx Videtur tamen q no
debuit Ho quia vbis curat
solum quique manu extendit
quinque vtrique fit in ipsum du-
cens medicina sic ait Crisos
vel mai i manu tangit ad le-
nandum eam spualiter socrum
febricitans caro concupiscens q pe
esse explicatur iuxta id Johis Ve
q est in mudo etc 2 sic habem
triplicem febrem quidam ex corruptione
in spiritibus alia ex corruptione
in humoribus tria ex corruptione
in membris In omnibus est ca-
lor mordinatus quintum supergre-
diens primam fit superbia de q
ps superbiam ignis 2 no vi-
derunt solem secundum luxuria de
qua Job xxxi Ignis e vsque
ad consumationem tria auaricia
de qua eccli xxviii cinna ca-
lida q ignis ardebit Adhuc
veniens xc Videt p gratiam
illuminantem impat p gratiam
adiuuantem 2c dimittit febis
in continenti surgit sana i con-

fessione ministrat in satisfactione
Sic ergo p lepsi culpa original
p paliticam culpa actualis i omit-
tendo p febrem culpa actual
in committendo Vespe autem facto
Supplius ostensa est divina virtus
sup corporale sed ondit sup
spuale primo sup spm ange-
licum 2o sup humanu ibi et vos
male 3o ondit sermone pheti
cum p hoc adimpletu ubi ut
adimplet dicit ergo vespe au-
tem facto luc iiii cum iam sol occu
buisset obtulerunt ei s. tbe mul-
tos demonia hntes .i. vexa-
tos a demonibus an adventu
xpi maior potestas erat p
missa dyabolo Unde tunc mu-
dus habundabat demoniacis
sed p xpm est eiecta ptas eius
Joh xx Nunc princeps huius
foras reiciebat spus inmundos
ergo devotos turbam exitus 2o
ex tpus tarditate quia nunc ces-
sant in vespe ex opcat mis-
tio Unde Rabanus Omnis non
in die sed vespe curant ad ves-
pere curatur cum sol occubuit
cum gravi tua in terra moritur ut
fructum multum proferat 3o
ex fidei devotione qua obtu-
lerunt 3o ex proximorum compas-
sione qui multos demonia ha-
bentes et omnes male hntes cu-
rant primi paciebant spm

alieno isti pro ut adimpletur
conseruitur nos curasse ut dictum
est p ysaiam prophetam dicentem Ipse
infirmitates nostras accepit et
egrotaciones nostras ipse portavit
ys liii Ipse enim Ambro non ut
sibi habet sed ut a nob auferret
Queritur de ordine huius miracli
ad pdictum Sed ut obstrueret ora
phariseorum ne dicerent in principe
demoniorum pdicta fecisse Nos
ondit virtus eius sup demones
Sed ut magis ondet potentiam
sup peccatores Item ut innuat vir-
tutem pdicacionis Item infir-
mitates et egrotaciones videtur
alterum supfluere Sed infirmitatis
accepcio refert ad susceptionem
passibilitatis egrotacio non ad
tollerancia passionis portio
sed nichil facuit ad ppositu
Sed primo ammori quia si infirmi-
tates spuales destruxit parce-
do multo plus corpales pot
destruere imperando cum p eius ma-
nus et unius Et ambo non ut s
hret contra primo s hunt pter
culpam et ignorancia spua
lit p lepram culpa originalis p
paralysim culpa omissionis p
vexacionem demoniacam Vides
autem ihus tbis Supplius posuit
ptinencia ad confirmacionem tbarum
hic ponit ptinencia ad conf'mas
disciplorum ubi tangitur duplex
eorum vocacio primo a statu in stu

ad statu pfectois 2 h notat per
vocacom discipli nolentis sepeli
re prem suu Bo cstatu culpe
ad statu cstatis h aut signfica
p vocacom mathei cui offitiu
pitis erat pleni Joh ix 2 cum
transiret inde ihus vidit hoiez
2c In pma ponit pmo voca
cfirmo ibi 2 ascendente eo Bt
hanc vocacom cfirmat pmira
cula q differunt miracula hec
2a cnua h sunt exitamenta ad
reuerencias maiestatis ne supbiat
discipli Illa ad amore bonitas
ne dispent In pma vocacoe
duo impedimenta rethenia re
monet pmo societati dni in
gentis 2o districto vocacois
discipli post sepultum pris
sequi dnm recordat Ibi dus
disciplus In pma pmo ponit
iussio dni discipulos a turba
sequestrat Bo psone scribe so
cietati ei sic ingerit ibi et
accedens vnus 3o psona dni
eu repellentis ibi 2 dt ei ihs
dt go videns aut ihus tbas
multas ad se 2c i sequetes
iussit ire transfretu i transmare
qd dicebat stagnu geneza
reth hec iussio fcta dr 3a die
ucuracoe socr petri nam
die sa mit in desertu vt dr
mr i 2 luc iiij de inde abit

die iussit discipulos ire vt sequest
traret eos a tbis ht est cont
micidas platos competit aut mis
tio nam tbe multe cure que
tbant animaz exemn pte ideo
dr trus se ab antiori ne se ad
meliora extendat a posteriore
ne posteriora recolat ad dextrs
ne desidat etna a sinistris
ne timeat supplicia Et acce
dens corpalit no spualit vnus
scriba i legisperitus cutilli sm
Crisom duplici de causa vo
lebat seq xm causa lucri
tpalis 2 vicitm humane Vnde
typu gerit gabaonitarum qui in
prosperitate isrl voluerut iure
fedus cu eis Joh ix Mgr no
dr domine quia causa discedi
no fruiendi venit Sequar
te quocumque ieris Videns spi
tus tumor no dignus se estiat
cu tba amari Iste putabat
fici pecuniosus ex miraculis 2 io
volebat sequi Vn 2 repulsus
est a domino 2 dixit ei ihus
h subdit ei repulsio a do
mino qui ad ei mente rndet
insinuans de testanda pmo
eius fraudulenta sub typo vul
pis 2o ei iactantia sb typo vo
lucris 3o ei auarais ex compacione
istorum ad paupertate filij hois
2 h est 2 dixit ei vulpes fove

nos hnt ad quiescendu et rapi-
nas abscondendum ad latitandum
et volucres celi nidos ad quos
ascendunt et confugiunt filius autem
hominis .i. virginis apte inferio-
ri denominat genere suum non
habet ubi caput suum reclinet .i.
modicum hospicium vel ubi recli-
net mite .q. d. tua intencio est
me sequi propter pecunias sed vana
est quia ita sum pauper ut nec
hospicium proprium habeam audita
autem Christi paupertate non instetit
amplius Unde Crisostomus Non autem
dixit sequar te pauperem hoc
enim dominus forsitan concessisset
Augustinus contra Faustum videbatur
enim dolosa simulacione tene-
brosum et vetosa elacione iac-
titum nec habere locum humilitatis ut
doctorem se inclinantem recipet
quia in disciplinatu Christi non
illius graciam sed suam gloriam re-
quirebat. Alius autem de dis-
cipulis hic removetur sicut impe-
dimentum retardans ubi primo
primo retardacio ex parte discipuli
secundo admonicio exhortacionis ex
parte Christi ibi Ihesus autem ait illi
d. Dicit ergo alius autem non tam
persona quam moribus et intencione
Ieronimus quid simile inter scribam
et discipulum ille magistrum vocat
hic dominum vocat ille propter pietatis

accionem ad sepeliendum patrem
patrem suum desiderat iste scilicet
scriba qui dixerat promittit non
magistrum querens sed ex magistro
lucrum de discipulis autem eius scilicet fu-
turus quia non dominum erat autem
ille domine quod est reuerencie per-
mitte me quod est obediencie ex
quo patet quod iste vocatus fuit
sed alius se ingessit primo ire
et sepelire patrem meum quod est
opus misericordie Fulbertus Non dis-
ciplinatum respuit Sed expleta
primo patri funeris pietate
liberior hic sequendum desiderat
Ut helyzeus voluntate se heli-
[e] iij. R xix Osculer inquit ore
te. patrem meum et matrem meam et
sic sequar te Ihesus autem ait illi
animo corripiendi sequere me
non obstante funere patris tui
q. d. non est de caritatis ordine
minus bonum maiori preponere Et
dimitte hic mortuos morte
culpe sepelire mortuos mor-
te nature suos sibi astrictos vin-
culo propinquitatis vel nature et est ar-
gumentum contra excusantes se
de ingressu religionis propter
curam parentum Item propter pro mi-
nus timentes si pro sepultura no-
luit retardari quod pro expe-
dicione domina Item ne forte
ex contactu mortuum contaminaretur
et ab animo retraheretur Unde postea
addidit tu autem vade et annuncia

na regnum dei. Sed queritur quare non
permisit dominus eum thobias laude
ferre de sepultura. Secundo alius invo-
catione dixit sequar te huic responsa-
rem petens non fuit recedendum
quia alii qui sepelirent et hic
a magnis nostris secedere non
oportebat. Et ascendente eo
post vocationem confirmationem
per miracula excitantia ad reveren-
tiam summe maiestatis ubi mani-
festatur potestas divina primo super
creaturam penitus corporalem et hic in
sedacione maris. Secundo super crea-
turam penitus spiritualem et hic in eiec-
tione demonis ibi cum venisset
trans fretum. Tertio super creaturam
compositam ex utrisque et hic in sanatione
paralitici. Johannis ix. In prima tanguntur
primo de tempestate maris. Secundo de
sedacione tempestatis ibi tunc
surgens imperavit. Tertio de ammi-
racione sedacionis per eos qui ab
homines. In prima tanguntur primo
discipulorum Christi sequentium in mari
navigatio. Secundo maris turbatio
ibi et ecce motus factus navigantium
trepidatio ibi et accesse-
runt ~~et accesserunt et accesserunt~~ ad
eum. Quarto trepidantium in-
crepatio ibi et dicit eis quid timi-
di. In prima primo ex parte nostra
eius dispensationem cum dicitur et ascen-
dente eo intelligitur ut de terra ma-
ris appareat multa eius miracula

fecerat in terra. Ideo transit ad mare
ut ibi faceret. Secundo ex parte Christi humi-
litatem cum subditur in navicula non
enim legitur ascendisse navem
minutorum vel piratarum sed conti-
nuata sed piscatorum. Luce v. As-
cendens in unam navim que
erat petri symonis. Tertio ex parte
discipulorum fidelitatem cum addit
secuti sunt eum discipuli eius. Luce
xiiii. Qui non baiulat crucem
suam et non sequitur me non potest
meus esse etc. Et ecce motus hic
subditur maris turbatio horrenda
propterea primo propter tantam turbationem
facti magni dicitur et ecce motus non
naturalis sed improviso. Psalmus. Qui
conturbas profundum maris magis
ut maius appareret miraculum factum
est in mari in stagno gene-
zareth. Secundo propter eminentiam nau-
fragii magni subditur ut navicula
operiretur fluctibus super ferre et
dicit operiretur et non submerge-
retur quia navicula ecclesia cum potest
sed submergi non potest cuius figura
fuit in archa noe. Genesis vii.
Tertio propter defectum remedii unde
addit ipse vero dormiebat in-
nubile dormivit qui nunquam dor-
miebat. Psalmus. Ecce non dormi-
tabit neque dormiet qui cus-
todit israel. Dormiebat ergo cor-
pore sed vigilabat deitate. Canticorum
v. Ego dormio et cor meum

Et accesserunt h[oc] o[ste]ndit discipulor[um]
trepidaco[n]e[m] et h[oc] in hi[s] que fece-
runt quia accesserunt affectibus fus-
citarunt clamoribus oraverunt p[re]ci-
bus et h[oc] est et accesserunt ad eu[m] dis-
cipuli eius s[cilicet] non cu[m] passibus cor-
poris s[ed] affectibus mentis Heb[r]
iiij° adeamus cu[m] fiducia ad thro-
nu[m] gr[aci]e eius suscitaverunt eum
eum evigilando clamoribus p[ro]pt[er]
Ex[urge] surge quare obdormis d[omi]ne
dicentes devotis p[re]cibus domine et
ubi allegant x[rist]i potenciam do[min]e
s[ed] qui potes exponunt sua[m] in
digencia[m] p[ri]mo s[ed] in eo q[uod] pene
vel p[er]ire timemus petit rme[dium] sal-
va nos P[salmus] Salvu[m] me fac q[uonia]m
intraverunt aque Rabanus O veraces
obundatum d[omi]ni discipuli salvatorem
vo[bis]cum habetis et p[er]iculum timetis vi-
ta vob[iscu]m est et de morte solliciti
estis et ideo q[uod] dixerunt salva nos
fuit fiducie q[uod] p[er]imus pusillanim[i]-
tatis q[uod] suscitaverunt i[n]fidelitatis
p[ro]pt[er] quod sequitur Et et pacat et dicit
eis q[ui]d timidi estis modice fidei
redarguit g[lossa] in eis duo mentis
pusillanimitatem et fidei modicitatem
q[uod] multu[m] reprehensibile est in dis-
cipulis x[rist]i trepidaverunt timore u[bi]
no[n] erat timor Tunc surgens h[ic]
ta de tempestate maris h[oc] ta-
git p[ri]mo cu[m] 2° effectu[m] ibi et
facta est d[icit] g[lossa] et tunc post p[re]ces
discipulor[um] surgens q[uasi] sopnu[m]

imparaverunt q[uas]i p[er]iculum ventis q[uas]i
periculum ventus q[uas]i contra impetu[m]
ip[s]or[um] et mari q[uas]i i[n] undaco[n]em
fluctuu[m] P[salmus] dixit et stetit sp[iritu]s
et fv[...] est tranquillitas quia p[ro]pt[er]
tempestatem tranquillitas fit tho
m[agn]a magna i[n] mari quia de
p[otes]tate magna processit et to-
talit[er] potestas magna abscessit
fit P[salmus] tu dominaris p[otes]tati ma-
ris. Porro homines h[ic] tro sce-
dit ad mira[cul]um tante p[otes]tatis
2 p[ri]ma q[ua]ntu[m] ad actu[m] cordis
2° q[ua]ntu[m] ad actu[m] oris ibi di-
centes d[icit] g[lossa] porro g[lossa] homines
mirati sunt q[ui]ppe quia fecit magn[a]
et inscrutabilia et mirabilia abs[que]
nu[mer]o Job. v. homines no[n] discipuli
nautae et ceteri qui erant in
navi dicentes qualis h[ic] sopnus
hominem tranquillitas dei unde
bat ideo dicitur qualis est hic
quia sic homo dormit sic
deus miracula fecit Tria g[lossa] ad
miratur ad hominem dormientem
et deum imperantem et creaturam
obedientem. Un[de] addit quia
venti et mare obediunt ei Eccl[esiastic]i
xliij et in sermone eius siluit
ventus hec queritur secuti sunt
eu[m] discipuli Crisost[omus] quare no[n]
sunt secute ibi ut in q°. cor-
po[re] fieret miraculum. R[esponsio] in ostensio-
ne p[re]dicto[rum] miraculor[um] tantas p[er]misit
adesse ubi aut[em] timoris in s[e]c[un]d[o]
co est athletanus orbis terr[a]r[um] as-

surrexit. Item ipse dormiebat
querit quare hoc fecit. Ro potest
esse ut discipulorum fidem probaret
et ad devocionem excitaret et sic
suam potenciam ostenderet. Item in
dormiendo veram humilitatem
demonstraret. In miraculis enim
xpus semper aliquid ponit et ad
ostendendum veritatem deitatis.
Item super id secuti sunt disci-
puli non imbecilles sed firmi. Ro
firmi erant ad sequendum sed non
ad pericula sustinendum sine timo-
re. Item modice fidei. Cor. xiij
viij. nisi dum habebitis fidem.
Ro Non dum habebant ex toto
vel modicam quo ad minimam
sed quo non dum ad fuiorem. Item que-
ritur miracula cum timore in
periculis ut sic naturale. Item
ut sic orant Nomine fidei sunt.
Ro arguit de timore non in
quantum ex natura sed in quantum
ex fidei hesitatione procedit.
dum enim dubitabant de pote-
state divina quod non posset tamen dor-
miens quantum vigilans vel tamen
in mari quantum in terra ad aliud
prima. Item super id homines mirati
sunt secundum glosam non discipuli.
Contra prius dubitaverunt et ti-
muerunt quo admirari potuerunt.
Ro omnes mirati sunt et naute
et homines qui erant in litore
et discipuli tamen contra alii. Item
super id Imperat ventis glosa
Imperator imperantem sentit.
Contra ista sunt inanimata et in-
sensibilia nec recepta verbi. Ro

non sensibilia proprie sed sic loquitur
quia sunt obediencia divine voluntati
et verbo ac si se sentirent dicit ante
evangelista imperavit non ut
ex casu sed ex divino imperio sedato
in signo credentes. Item cum imperio
Imperatus est dominus ut non illusio-
ne demonis sed plenitudine
potestatis hoc facit ostendat. Quia
hec navicula per dicta ecclesia in
qua Christus descendit ihesus per regimen
et gubernacionem discipuli sunt
eius vicarii vel navicula peni-
tentis anima quam ascendit ihesus
per iustificacionem discipuli septem
gratuite virtutes sive affecciones
mare mundus. ps. hoc magnum
mare motus magnus est per
secucio multiplex cuius causa
est triplex. Impulsus ventorum hec
temptacio a diabolo. Job j. Ventus ve-
hemens irruit a regione deser-
ti turbacio hoc est temptacio a
mundo commocio tempestatis hoc
est temptacio a carne. Eccli. Fili
accedens ad servitutem dei sta in
iusticia et timore et cetera. Signum
dns est in nobis dominus crebris et de-
votis precibus. ps. venit adhibendum
dum nos et cetera. Qualis est hic tri-
plicem de xpo legimus commocionem
scilicet quis qualis quantus. Quis
querit de persona. luce v. quis est
hic qui dimittit peccata triplex per
dari visio una in designacione
persone. Jo. primo hic est qui bapti-
zat in spiritu sancto. Alia in designacione

sapie Baruth. iij. hic est deus
nr 7 non estimabit alius adv'
sus eu h' ad invenit o. v. Tria
in designacione clemēcie Jo. v.
hic est qui vēt p aquā 7 sāg
vomez xc ihus de hijs tbus.
Joh. j. Hic ē filius dei 7 ita po
tens sapiens 7 clemens Qua
lis quit de ordine vt hic q̄lis
hic triplex dei pt̄ensio scz spō
sus Can. v. Qualis ē dilcus
meus dilcus meus candidus 7 r̄
graciosus hebre. vij. Talis dece
bat vt nob' esset pontifex scus
inse v̄tuosus vt h' . j. Thess. xv.
Qualis celestis tales 7 celestes
Tantus quit de magnitudine.
Hebr. vij. In eminencius sit h'
ad qd triplex responsio aliorum obz
sublimi' Ps Excelsus sup
omēs gentes dnē 7 sup celos
gl'ia eius Altior omnib' immensi'
Ps dominabit a mari vsqz ad
mare longior omnib' etnit' Exo
xv. Dns regnabit de hijs tbz
Job. xj. Excelsior celo est Circu
trāsiss trāsfretu ponto miraculo
in quo ondit' v̄tus diuina sup
creaturam corpalez in sedacōe
maris hic ponit' aliud mi
raculū in quo ondit' diuina v̄
tus sup creaturaz spūalem scz
i cessacōne demonis cum quo mira
culum tria ponunt' primo antece
dencia scdo concomitancia ibi Terc

clamauint 3o subsequēcia vēte
magno impetu antecedencia po
nunt' tria tempus locus psonarū
stat' . tempus tri dr 7 cū venisss
trāsfretū . i. vltra stagnū gene
zareth locus tū subdit' in regio
nem gerasenorum gerasa est vrbs
arabie trāsiordane iuxta mōtē
galaath in quo laban cōphēdit
iacob Gen. xxxj. Non longe a
stagno pdicto in quo porci p̄ci
pitati sunt. Occurrerunt ei hic
describit' psonarum stat' . primo
ab egritudine quia demoniaci
Scdo ab habitacōne quia qui habita
bant i monumentis Tercio ab actione
scz seui quarto ab affectione qr
nemo dr go occurrerunt ei scz
xc duo habentes demonia scz legio
nem que continet sex milia de
lxvj . Mr cui nomen est tibi le
gio exeuntes de monumentis ad
locum Ps . lxv . habitabat i se
pulcris 7 de lubris voluptatis semi
nimis quia 7 in se 7 in alios se
mentes ita qr nemo posset trāsi
re p viam illam h' enim inten
dunt iuinos demones scz nob'
obstruere viā vite 7 de vno istorum
dr Luc. viij. qr vinciebat' ca
thenis 7 compedibus 7 ruptis vin
culis agebat' a demonijs in
desertu quia est contra malos re
ligiosos quos vincula obediē
7 constitucōnes nō pnt tenē q̄
exeunt de monumentis . i. de claustris
in quibus sunt mortui mundo 7

h^c ad negotia secularia mittitos
et causas Et ecce clamauerunt
h^c tangitur comunicacio ipsum in
racionem que fuit ista demonum
conueniencia peticio i erat autem
erat autem non longe petencium ex
audicio ibi et aut illis Et in hiis
tribus ondit^r potestas xpi potencia
quam habet sup demones primo
eos torquendi que est magna. secundo
eos eiciendi que est maius. tercio
post eiectionem cohibendi que est
maxima In prima tangitur
In prima tangitur demonum af
flicio quia clamauerunt Secundo
afflictorum conquestio ibi quid
nobis et tibi. Tercio confessio tercio
ibi uenisti dicit ergo ecce clama
uerunt dicentes virtutem dei sen
cientes Jo. lxv. Clamabis
pro dolore cordis quid nobis et tibi i.
fili dei quod nichil est quod nobis
et tibi nos enim tu humilis nos
superbi. tu uenisti saluare nos
perdere. ij. Chor. vj. que conuen
cio xpi ad bella super. que dixit
si filius dei es hic crudiditum tor
mentis asserit ipsum filium dei
pena enim oculos aperit quos cul
pa claudit In hoc autem condempnatur
dicit quod nobis et tibi confun
dunt iudeos qui dicebant dicebant
in belsebub principe demonum
eicit In hoc quod dicunt fili dei
confunditur arrianus Beda h^c repren
di potest quanta sit arrij nestorij que
vesania ipsum creaturam et
non deum credere quem filium dei
altissimum demones credunt
et contremiscunt venisti huc an
te tempus torquere nos Glossa strichebunt
enim in die iudicij et futuram dampnacionem torquebantur dupliciter xpi
potenciam videndo a lesione ces
sando Erat autem non longe h^c
subditur peticio demonum et primo
peticionis occasio secundo ipsa peticio
ibi demones autem rogabant
dicit ergo erat non longe ab eis
demonibus grex porcorum multo
rum nam erat in mari dua
erant ergo aduo multa pas
cens in monte etc. demones
autem rogabant eum Augustinus
h^c habes multo minus demo
nes sua potestate posse nocere
hominibus qui eicis nos hinc
i. ab hijs hominibus quos vexa
mus mitte nos i. permitte nos
intrare in gregem porcorum hoc
petunt ut saltem sic homines af
fligerent in aliquo vel in signum
quod impotentes hominibus libenter
inhiberet Beda Nisi quis porci
more inuenerit in eum potestatem dya
bolus non accipit aut forte ad
probandum Et ait illis ite hic
subditur petencium exaudicio u^r
ponitur primo diuina permissio cum
dixit ite Secundo demoniacorum libera
cio ibi At illi exeuntes tercio demo
num in porcos introgressio ibi

abiert in porcos et hoc est et
ait illis non imperative sed per
missive Ite scilicet in porcos at
illi exeuntes de corporibus obses-
sis abiert in porcos Crisostomus
Cum porcini homines sunt fa
cile rapi possunt a demonibus porci
ni homines sunt avide comeden
tes per gulam pigritores ad lupanar
in luto iacentes per accidiam in terra
fodientes per avariciam spumantes
tes per iracundiam Et ecce magno
impetu hic tanguntur sub sequentia
cia miraculum tria primum estimatur
secundo porcorum / 2m timor pastorum
ibi pastores autem 3m est reveren-
cia generinorum ibi et ecce tota
civitas Dicit ergo recte quia
evidenter magno impetu quasi
velocitati agitantibus scilicet demonibus
totus grex ruit abiit per preceps
id est valde preceps quia in circuibili
lis tyberiadis quod erat prope
et mortui sunt in aquis hoc
dicit Crisostomus quia mare illud
dulces habet aquas non sal
sas sed more iudeorum vocatur
mare Pastores autem hic secundo
dividitur timor pastorum primo in
motu quod fugierunt 2o in tiro quod
venientes 3o in verbo quia nunciave
runt Dicit ergo pastores scilicet por
corum fugierunt timore perterriti et
venientes in civitatem scilicet relatu
nunciaverunt omnia que accide
runt de porcis et eciam de hiis
qui habuerat demonia scilicet

quo curati erant per xm Et ecce quod
timorem eciam pretenderunt verbo
simile Job I. et evasi ego solus
ut nunciarem tibi Et ecce tota
civitas hic ostenditur reverencia
gerasenorum exhibita ihesu primo
facto 2o verbo ibi et rogabant
eum Dicit ergo et ecce tota civitas
exiit obviam ihesu scilicet ut vide-
rent quod factum erat luc. viii
Exierunt autem videre quod est factum et
rogabant eum hoc viso ut
transiret a finibus eorum sed Crisostomus
Non pro superbia rogarunt sed
estimantes se indignos eius
presencia vel forte quia qui ti-
mebant per eum amplius dampni
ficari quam in amissione porcorum
Queritur hic occurrit ei duo
quod marcus v. et luce viii dicunt unus
fuisse et non duo Respondeo secundum augustinum
revera duo fuerunt sed unus eorum
clarior fuit et famosior propter quod dolebat
maxime illa regio de quo tantum
loquuntur marcus et luce Item occurrit
quod non ambulat illis ambulabant
dum pericula ergo potius fugerent
Respondeo occurrerunt non congregando
sed ad querendo vel forte occurre
runt non voluntate sua sed virtu
te divina Fili ihesu fili dei ergo cognove
runt ihesum esse filium dei contra quod
Ambrosius et augustinus non noverunt
dum consilium de spiritu sancto si tamen
cognovissent nunquam dominum glorie
crucifixissent Respondeo non cognove
runt certitudinaliter sed nec coniecturis
quibusdam opinabantur Item

vemsti ante tpus torquere nos q
nichil eis fiuebat Item sp tor-
quent demones cur ygo dicunt
ante tpus Videtur supplicabat
exire cogente Ro magnu
est tormentu demonibus ab effo-
ne cessare et tanto quius dimit-
tut quanto diucius possiderunt
Item psentia bonorum tormentu et
malorum Gap iij gius e nobis et
advidendu aliud dicendu q se
gehena torquent s no amissio
ne potestatis ad temptandu
de qua hic dicit ait illis quoit
Criso quare fecit dns q deo-
nes rogaverat tam indigni sit
exaudiri Ro hoc fecit non ppt
eorum persuasionem s ppt multi-
plicem utilitatem quarum prima est ex-
magnitudie intrue docenti homines quam no-
centes erant qui insidiebant
eis 2a ut adversus porcos se
no posse nisi pmissi credant
3a ut innotesceat q plus afflix-
issent homines si licuisset Quar-
ta ppt salutem hom Ro no q
crederet salvator hominibus q pe-
tebant dicatur Ex ut p inf-
fectionem porcorum hominibus salutis
occo pberet Quinta ppt custo-
tem hominis ostendendam
Vn Ambros dignior bestijs
homo ut ppter salutem duorum
hom duorum mil porcorum pierunt
Sexta ad confutationem heresis vn

Ro Erubescat manicheus si de
eadem substantia et ex eodem actore
hom bestiarumque sit anime quo
ob unius hominis salutem duo
milia porcorum suffocantur Sep
ad contumelia demonum quia
porcus animal est inmudum Levit
xi Octava ppt mistium Nam por-
cus significat luxuriosos et
inmudos Nona ppt bonum
dnorum et pastorum Nam secundum
Bedam si dampnificati non
fuissent ad dnum non venisset
p fidem Item quare elegerunt
non quia hoc esset in arbito eorum
s quia magis se pmitti puta-
bant et hoc magis congruebat
porci enim ppt inmudicia spere-
tes ...... astuciam magis eis conpe-
tunt Item ut noceret adhuc ho-
bus Item ne descenderent in infirmi q
timebat Item mortui sunt in aqis
videtur q male quia fuime bo-
tati non ~~........~~ non convenit in-
ticiam inocere idem dyalo R
irracionabil creatu sua est ppter
hominem et quia talis promissio
ad salutem hom fuit dicitur me
bonis fuit credendum q concessit
Item Xtianus habet nisi mori
Item in iusticia videtur porcos si
in iniuria dni sui interficere Item
quare non pericit gerasem
restitutionem a dno Ro Ad pm
dicendum q dei filius e principalis

dnus suum homo aut est dns p
cessionis et administracionis Vn
nulla sit est iniuria hominis si
dns de suo fec secundum voluntatem
Ad aliud dicendum quod non pertinet
porcorum restitucionem fortassis ne
demonia rehabeant Sed si queritur
quo demones inhitant homines
quod secundum aug dam Anglicus ibi
est ubi operatur sed demon operatur
in anima temptando ipsam
ergo est in ea Contra Augustinus illabi
anime illi soli est possibile qui
creauit Vn secundum corpus videtur
non potest exire nisi quo intus
est sed demon exit a corpore
vt habetur hic Preterea contra
duo spiritus create non possunt esse
in eodem loco propter circumscripcionem
eorum sed anima tota est in corpo
re ergo ibi non habet locum dyabolus
Ad primum spiritus creati subtilitati sue
nature quasi medium sunt inter
me spiritum creatum et corpora Vn sic
ipse intrat subtiliter sua
penetrat omnem creatum spiritum
sic spiritus creatus subtilitate sua
penetrare potest omne corpus spiritum
vero non potest nisi per efficaciam miser
ecordiam intrat ergo subtiliter corpus
non autem animam Ad primum obitum
dicendum quod verum est de operacione
immediata non mediata Ad aliud
dicendum quod anima non est in suo corpore

vt in loco Vn anima et demon
et si sint in eodem loco tempore
non tamen in eodem loco Item
duo spiritus vel plures possunt esse in
eodem loco tamen sicut motores non
tamen in eodem parte. Spiritualiter contra istos
demoniacos possumus videre
tamen nimis descripcionem et nocumentum
nimium quia duo occurrentes ad
significandum duplex genus oppressio
nis dyabolice Opprimit enim
vnum per errorem et hoc contra fidem
per maliciam et hoc contra mores De
primo j Thy iiij discedent a
fide intendentes spiritibus erro
ris et demoniorum. De secundo j Regum
xvj Spiritus domini recessit a Saul
et exagitabat eum spiritus nequam
Quantum ad descripcionem innuit dif
ferencia temptacionis quia aut
decipiunt astucia sue sic ha
bentes demonia aut illudunt
simulacione bonitatis sic exeun
tes de monumentis aut deterret
violencia potestatis sic se in
ime propter primum comparatur serpenti
Gen iij serpens erat callidior
secundum comparatur draconi qui la
tent in cauernis Psalmus xxxiij
Est rabies draconum propter tercium
leoni j Pe v Aduersarius vester
dyabolus Quantum ad nocumentum
patet quod nocent dupliciter quia
et hominibus racionabilibus per peccata
spiritualia et porcis i carnalibus

p pctā venalia quo incurrunt p
pcti ppetracom papitant' i mare
P. ꝯsuetudine submgut aquis
p finalē impiam Capłm. ix^m

Et ascendens ihūs navi
culam · Ꝑusa dīna vtu
te sup creatā purte cor
palem Item sup creatā pnē
spualem. Item h' ondit' sup
ꝯpositā ex vtrāq; s. hominem
z hᵉ quātu ad aīma corpus in
curatone palitici vbi ondit pᵒ
fidem offerētiū paliticū 2ᵒ
actū dīne ptūt' cca illū ibi
Videns aut ihūs / 3ᵒ reuēn's
tbar admirancū ibi videtes
autem tbe. Prᵐ insynuat' in
oblacone / 2ᵐ in curacone ob
lati / 3ᵐ in derācō ꝯ miracū cc
oblacom describūt ta primū ex
pte medicamti s. xpi advent'
aliud ex pte offerētis s. devocō
nis ibi z ecce off' / 3ᵐ ex pte
languentis s. morbi ꝯmuni
ibi paliticū omnia dispone
bant ex psa cū cī medici
vrat optimū ex devocone of
ferētiū ꝯstruū ex morbo pac
entis ncām dr gᵒ z ascendens
ihūs in naviculam Criso' na
vigio trāsit potens pede trāsi
re ne dispensacōnis noccat poni
trāsiricunt Glō de vīa gerasen
rum quia rogaūt eum vt trāsi
ret a finib; eoꝝ et ideo statim
regressus est z venit in ciuitē

suā s. in capharnaū vt dr Mr ij
que dr civitas sua quia ibi fre
quētū habitabat vt dr Criso' et
ecce offerebat ei · i · cū eū Mr
ij z luc. v. plenius decimatur
mod' offerendi vbi dr q quor
erant portitores z cū non
possent p trba intre submise
runt eū p tegulas an ihm i qᵒ
pz fides illoꝝ paliticū iacete
in lecto ex quo pz gᵒ ꝯtiuitas
morbi nz ille de quo Io. v. q'
expectat aque motū Videns
aut ihūs post fidem offerēci
um paliticū ondit actū po
testatis dīne et sup animā et
sup corpus z hᵉ tpli pmo in
remissione crimīs / sedo in ꝯg
nicone ~~ōnis~~ cogitacōnis ibi
z ecce quid' z h duo ptinent
ad animam / 3ᵒ in subita cura
cōne egrotantis ibi vt autez
sciatis z hᵉ ptinet ad corpus
In pma duo. in pmo pnapi
um de ꝯtiuo disponentis / 2ᵒ
pncipale efficiens ibi dixit
palitico dr gᵒ videns autē
ihūs fidem illoꝝ nō tam ag
noscendo qm approbando dixit
palitico Beda qūtum valz apᵈ
dm fides ppa apud quē valu
it aliena vt intus z extᵃ sana
ret homnē Confide fili luc. v.
dr homo Aug' vtrūq; dixit
ihūs q vtrū evangelista testatur

sed homo quia putavit filii dei
esse peccata dimittit Jeronimus. O mira
humilitas despectum totius me-
liorum comparibus dissolutis fi-
lium vocat et dicit dimittuntur tibi
peccata tua non remitto causa
humilitatis et pietatis insinuande
Etiam quia prius et maius est re-
mittit in tempore tribulationis peccata
Et ecce quidam scribe ondit divinitatem
potestatem in cognitione et inductione
cogitationum ubi ponuntur primo
cogitatio phariseorum secundo cognitio
cogitationum ibi et cum vidisset
tertio confutatio cognitionis ibi ut
quid cogitatis dicit ergo et ecce
quidam de scribis id est legisperitis
hiis domino contradicere convenerant dixerunt
intra se id est cogitabant quia expresse
dicere propter populum non audebant.
hic blasphemat id est quod dei est u-
surpat est enim blasphemare
deo iniuriam irrogare quod fit
quando vel tibi deo attribuitur quod
ei non convenit vel tibi ab eo
removetur quod ei convenit vel tibi
homo est quod proprium est dei attribuit
hoc modo inducebant eum blasphe-
mare quia ipsum putabant ho-
minem et non deum et arguatur
eorum peccatum quia dicat remit-
tuntur non remitto licet ipse esset
qui remitteret Et cum vidisset
Jhesus cogitationes eorum supple
iniquitatis quas habuerat et
habebant ipsos cogitaverunt

iniquitates meditantes Crisostomus solius
dei est cognoscere cogitationes
hominum ut in hoc Christus ostendat se
esse deum dixit quid cogitatis
hic subditur confutatio ipsorum ma-
le cogitantium et primo obiur-
gatione iniquitatis cogitationes
propallante secundo ratione iniquita-
tem cogitationum probante ibi
quid est facilius dicit ergo ut quid
cogitatis mala in cordibus
vestris scilicet non posse me pec-
cata dimittere et quod dei est usur-
pare quasi diceret quia potestate co-
gnitiones vestras in deo et pec-
cata possum dimittere Quid
facilius est hic confutantur pro-
posita questione unde Beda
et Rabanus quia spirituale non cre-
ditis probetur signo visibili
Unde est facilius dicere dimittun-
tur tibi peccata tua id est solo verbo ef-
ficere ut dimittantur peccata an di-
cere surge et ambula id est cum verbo
efficere ut aliquis paraliticus sur-
gat sanus et ambulet Jeronimus
utrum paralitico sint peccata dimissa
solus noverat qui dimittebat
surge autem et ambula tam ille
qui surgebat quam ille qui sur-
gentem videbat approbare po-
terat fit ergo signum corporale ut
probetur spirituale quasi dicat si hoc nobis
manifestius et maius scilicet subita cu-
ratio corporum quam animarum et
possum utrumque ergo et reliquum

Ut aute sciatis hic ondit' dne
ptatis actu in subita curacone
tante infirmitat' ubi potuit p'o
quedam v'ba ad instruccionem
2° quedam adulacionem ibi tunc
ait paltico ubi poni' p'mo
imperiu dni 2a effectus impij
consurrexit d' g° sciatis vos
phizei quia filius homis .i.
v'ginis habz ptatez dimittendi
pctu in t'ra quia in vita ista
est locus remissionis pctorum
tunc ait palytico interposito e
v'bum cuiu'te cetu sunt v'bax
vl' pnt esse omnia v'ba ista s'
ut aut nos postea sciatis qz
filius homis habz potestate di
mittendi pcta in t'ra tunc ait
palytico surge q't ta pdictu
d' introducebat' eni iste pa
liticus sup iacens Cou q d'
surge in lecto con q d' tolle g
batu tuu paliticu ca mobilis
q'ti q d' Vade in domu tuaz
Item surge i curacom tolle lec
tum in curacionis p'fectiorem qz
valitudo plene restituta est
vade in domu tua in p'fecte cura
cionis manifestacom Et surrex
statim ad impium dni 2 abijt i
domu sua Ju marco addit'
sublato grabato .i. lecto suo Be
da Magna e'ty videt' impiu
sine mora salus comitat' hosti
rum. dne rex deus omnipis

indicone tua cuncta sunt posita Vi
dentes aut' t'be & timuerunt Stu
pinis ondit dne potestatis ac
tum c'ca palitici curatu hic sb
dit' reuerencia t'bax cu ingest'
t'plex t'bax actu quia viderent
q e rronabilis timuerunt q est
inastabilis d' g° Videntes aut
t'be .s. miraclm fcm in palitico
timuerunt reuendo 2 admirando
Luc' quito d' stupor apphendit
omnes 2 glificauint laudando dm
qui dedit ptatez tlem hominibus
Glo h' e tam potent' int' ho
mines opantez Crih' pz q crz
de xpo plena h'ebunt cognicoz
quia purz hominez esse credebant
s' sup alios esse 2 posse 2 hanc
ptatez a do accepisse Querit'
quare non determinat nimis of
fencum & modum sicut Marc
in ytalia int' iudeos aut' s'm e
marcum .i. d' Ido m' by tusit Ite
sup i'a Venit in ciuitatem suam
s'm glo Criso' 2 Augusti' in ca
pharnau q'tu ciuitatem sua non
aliam intelligimus q'm nazareth
h' Criso' Alia quid ciuitas
eius a mistt .i. extra in lucem
duxit 2 hic bethleem altera nu
triuit 2 hic nazareth alia dni i
habitantez huic 2 hic capharnau
de hac loquit' hic s'Ad obitum

ddo qz xpc fecit hoc miraculum in
capharnaum que est inter nazareth
et stagnum sed quia morabatur in na-
zareth ideo pro tanto dicitur Iesus
ciuitatem nazareth Item si illud
videns ihesus fidem illorum glossa
non paralitici cum ipse iaceret ergo
sine fide propria iustificetur adultus
Contra Augustinus qui creauit te sine
te non iustificauit te sine te Responsio
curatus fuit et fide aliena et propria
sed propria minor erat quam aliena
et propriam non habebat in statu
oblacionis pro quo loquitur
Responsio sed huiusmodi ad dominum curatorem
cum dixit confide fili Item super
illud remittuntur tibi peccata tua
Interrogatur prius sanatur anima nec
gratias agit ergo plus desiderabat
curacionem corporis quam anime ergo
non habebat caritatem ergo non
erat remissa peccata Responsio plus
materialiter propter sensum doloris sed non
plus in habitu vel non plus secundum
sensualitatem vel plus id est valde
vel ly plus refertur ad tempus
adcuracionem anime et hic est
argumentum contra hereticos scilicet qui
paruuli saluantur in fide ecclesie
Item confide fili contra fides facit
filium dei iste autem non habebat
fidem ergo male vocatur filius
filius Responsio statim habuit filius
creacionem Item queritur quare
istum sanauit in anima et
corpore et prius in spiritu in corpore

non autem sic legitur de aliis Responsio
infirmitatis causa in isto fuit
culpa ideo prius debet eum mone-
re ad primam ad confessionem ne pec-
cato manente timeat fieri in uul-
nere frustra sit maligna appone-
re ex hoc videtur infirmitas cuius peccatum
est causa non possit sanari nisi
peccato dimisso ergo furiosus qui in-
cidit in furiam nunquam sanabitur
quia non potest penitere nisi liberatus
a furia Contra Daniel iiii de na-
buchodonosor quod redditus est sensus eius
Responsio habebat dilucida interualla
cum potuit penitere Item cum vidisset
cogitaciones eorum prius non videbat
Responsio videt omnia angelus videt
futura esse in suo proprio genere Item
quid facilius etc videtur quod dominus
soluto argumento scilicet a maiori siue
superius ad inferius affirmando quod
maius est sanare animam quam cor-
pus Responsio opus dei respectu potencie considera-
ri vel ex parte operantis sic esse
facile est utrumque vel ex parte o-
peris sic maior facilitas est ad
unum quam ad aliud sic iustificare
impium magis est quam creare
celum quia in impio est resisten-
cia peccati et exigitur motus liberi
arbitrii in alio non vel ex parte
eorum quibus apparet sic est econuerso Primo
modo est argumentum a simili 2o
modo a minori 3o procedit ab utroque

remouenda et est argumentum
quod medicus visitans egrum

Item filius hominis h3 ptatem
dimittendi pcta Cont' solius di
est dimitte' pcta R° ide est fi
lius di z hominis s3 dicit filius
hominis ad innuendu unionem
deitatis z huanitatis in ipso Sed
si querit' utrum x° s'm q' homo di
mittat pcta dicendum si s'm q' nota
vnitatem psone sic s3 talitate
vel q' dicitur natie huane Non
de h° s'ma iii° libro dis. xvij.
Spualit' quidam edificat ex pte
offensis quedam ex pte lang
wentis queda ex pte cuiatis
offensis gerunt typu platorum
z hij sunt quatuor qui debent
portare et offerre quadrupl'
vbo pdicacionis exemplo con
u'sacionis studio oronis sub si
dio administracionis languores
gerunt typu pctoris q' pctm mo
re palytici dissolvit p mali de
lectum facit tumidu p pcandi
q'suetudinem reddit insensibi
lem p abstinencia Impedit lo
quelam p desparacionem Curatus
est x° qui quatuor impar
ticiu penitenti q'fide psperem
veni surge p delectum ex pe
tolle lectum p emundacionem vite
vade in domu tua p psfecione
iusticie et cu t'nsiret inde ihus
Supius habitu est de vocacione
a statu iusticie ad statu pfec-

cionis z de q'summacione p miracula
excitancia ad timorem ex con-
sideracione potentis R agit de vo
cacione a statu culpe z statum
iusticie ubi ponit' p'mo voca
cio de statu iniquitatis scdo de q'
firmacione p miracula allicientia
ad amorem bonitatis ibi h°
3° loqitur ad eos ihus Ecce pri
ceps unus in prima ponit'
p'mo actus diuine pietatis circa
q'tendos 2° reprehensio huane
ipietatis circa q'usos ibi videntes
pharisei actus diuine pietatis ci'
p'mo in actu vocacionis 2° in
actu susceptionis ibi z s'm p'
ps in vocacione mathei z in
benigna susceptione publica-
norum Circa vocacionem mathei
notand' quatuor duo ex pte vocati
sibi inuicem correndent. primum
est vocantis misericordia 2m voca
ti miseria q' dicitur ibi homine se
dentem 3m vocacio ipa ex pte x'
ibi ait illi sequere 4m obediencia ex
pte mathei ibi z surgens. Sciendum
est h' q' licet vocat° sca est an ser
monem dni in monte sic legit'
hic mt' ix. z Mr' v. q' ps eciam
ex h° q' xii in monte electi fue
runt sic ps luc vi°. vel no ser
uat ordinem hystorialem s3 spi
ritualem quia enim eius vocacio
fuit miraculosa ponit' h' inte

maiula d' g° ⁊ cu tusuret ihs .i. de galilea d' aut hic ppter recapitulacom ⁊ non ptinuat' ad pceden' rone vocacomis s; rone conuiuii de quo sequit' sic ptebit In vidit hominem non tam intuitu corporis qua mentis sedentem in thelonio loco e in quo solnebant publica vectigalia vel mensa i qua computaba' ⁊ d' athelon grece q est vectigal ysi d' quod thelonium d' ubi nauium mercatur emolumenta soluunt' ⁊ ibi sedet exactor vectigal' ptinium rebus impositus ⁊ voce mercatoribus efflagitans Rabanus Sedentem p tinuati animo videbat lucris inhyantem Matheum nomine glosa ceteri euangeliste ppter honorem non appellabant nomine volgato s; leui binomius enim fuit ipse uo matheum se nominat ppter humilitatem Et ait illi seque me ⁊ affectu cordis et affectu opis ⁊ surgens secutus est eum Vide ergo promptitudinem surgens pfectom quia secutus est rectitudinem quia eum luce .v. addit' Relictis omnibus ponitur argumentum contra inobedientes ⁊m pcrastinos ⁊m leues vel superbos auaros ⁊ luxuriosos Et factum e hic ondit' x' pietas in actu susceptomis que redditur

commendabilis ppter tria primo ppter statum suscipientis ⁊m ppter commendacom ex pte susceptor ibi Ecce multi publicani 3° ppter modum susceptomis ibi venientes discipli et d' ergo et factum est discumbere eo in domo mathei scilicet quantum ad vocacom recapitulacio ⁊ quantum ad conuiuium hystorie psecucio ⁊ ideo repetit de vocacone ut quomodo dns transeat ad conuiuium ibi Ecce multi tangit numerum publicani tangit officium hij sunt qui publica vectigalia exigunt siue coadiutores vectigalia sisti vel rex lucra sectantur ⁊ ptitores tangit statum. Ibat ihs ad conuiuia pctor ut occasionem habet docendi ⁊ spuales inuitator ibi suis pberet cibos venientes Beda Cum viderant publicanum a pctis ad meliora conuersum ⁊ pnie inuenisse locum ibi ⁊ ipsi non desperant s; velud penitentes veniebant ⁊ discumbebant cum ihu ⁊ discipulis suis forte inuitati a matheo ut habet socios in culpa ⁊ videntes pharisei Hic subdit' rephensio impia de pietate circa ipsos ⁊ h duplex prima phariseor scda discipulorum iohis ibi tunc accesserunt ad eum discipli io prima rephensio est de susceptone pctor. scda de co

desrensione infirmor. In prima de
thit' discipulis de magro in 2ª
magro de discipulis In prima ponit'
primo rephensio primodum comis
sa de discipulis 2º responsio salua
toris ibi Audiens aut ihesus Ca
reprehensionum phariseorum multiplica
tur tamen pro immunditiam cordis cu
diciturque Et videntes s. oculo in
dignacionis sua aliorum non sua
considerans opus cum subdit' pharizei
diuisi ab aliis Luc. xviii Non
sum sicut ceteri hominum detractio
ons cum addit' dicebant disci
pulis eius consuetudo detractorum
e loqui de alio non in oculis
vel in facie Unde quando discipuli
videbant' eius peccare alloque
bant' magistrum Io. xii quare
discipuli tui faciunt quod non licet
sabbatis quando vero magistrum alloq
bat' discipulos ut hic quare cum
publicanis et peccatoribus man
ducat magister vester retorquentes
in magistrum iniuriam retro
gantes quia error discipulorum
ignominia est magistri At ihesus
audiens aut hic subdit' responsio
saluatoris confutantis eos triplex
primo racione hic auctoritate scripture
ibi euntes aut' dicite Non enim
dimicat medicus bonum querat
magis eger quam sanus Sed ego
sum ergo debeo magis conuer
re peccatoribus ut sanent' quam cum
pharizeis qui se sanos reputant

racionem est At ihesus audiens s. uerba
phariseorum aut prosequi et discipulis non
est opus .i. in opus vel oposus
.i. necessarius valentibus .i. sanis me
dicus verum est ad tollendam sanitatem
sed tamen ad conseruacionem bene est necessarius
sed male habentibus Crisostomus nisi sustie
neat medicus sanies laborancium
non eruet eos a morbo Euntes
aut hic confutat eos auctoritate scrip
ture et ne videat' confidere verbis
quia dixit male habentibus inducit
eos Euntes aut a temeritate uestra
recedendo discite ignorancie uestre
subueniendo quid est quod dicitur Ozee vi
Misericordiam volo propter peccatorum dimissionem
et non sacrificium pro holocaustorum ob
lacionem Prouerbiorum xxi facere misericordiam et
iudicium magis placet domino quam
victime vel misericordiam in peccatorum pe
nitencium condonacione quam sacrifi
cium in peccatorum inpenitencium condep
nacione et hec patet non enim veni uoca
re iustos sed ad penitenciam sed tamen ut
proficiant de uirtute in uirtutem
sed peccatores ad penitenciam ut corriga
tur secundum Bedam et Rabanum vel non
veni vocare ~~iustos~~ .i. eos qui se
iustos reputant quia si uocarent'
iam non se iusti videnter et ut dicit
Crisostomus forte ironia est quasi eos vel
non veni vocare iustos quia
nulli sunt iusti omnes enim pecca
uerunt et egent gloria dei Conueit'
hic quare vocacio Andree Petri
Iohannis Philippi Iacobi et Mathei
describitur in euangelio aliorum vero

discipulorum non ideo secundum Crisostomum quia
nec theloneo aliquid est detius
nec piscatione aliquid vilius his
ergo oportebat credere tam preclari
narratoris sermonem est ergo ut mirabi-
lis apparet gratia et commendabilior
doctrina .i. Chor. i. videte vocacio-
nem Item querit Crisostomus cur
matheum cum petro iohanne
et aliis discipulis non vocavit quia
vocavit secuturum non in principio
quando durus et indispositus ad hoc
erat Item querit Crisostomus cur ma-
theum super id surgens secutus
est ergo glossa .i. omnes vectigalium
impietates relinquid cupidus
sequi dixit Contra Mathei xxii.
Reddite que sunt cesaris Item
in religione non recipitur quia
non est omnimis expeditus
Solutio in bonis est erat per res
publica sustineret in dampnis pro-
ter auctoritatem dominorum superiorum hoc
fecit Item Jeronimus arguit porphirius iu-
lianus vel imperita hystorie men-
tientis vel stulticias eorum qui sta-
tim secuti sunt salvatorem quasi
quemlibet hominem vocantem irratio-
nabiliter sint secuti Respondet Jeronimus
Tante virtutes tantaque signa
precesserit que apostolos antequam cre-
derent vidisse dubium non est
Certe fulgor divinitatis occulte
etiam in humana facie relucebat

ex suo aspectu videntes ad se
trahere poterat quos volebat propter
qui extius vocavit ipse erat
sicut in magnete lapide hec vis
ut stipulas et festucas et colli-
gat vel copulet quanto magis
deus creaturam omnem ad se tra-
here poterat quos volebat propter quod
extius ipse vocavit divina inspi-
racione intus ut sequeretur acce-
dit Item describebant eum
christum quasi hii qui hebebant ex ma-
mona iniquitatis habebant
secundum quod dicitur .i. Chor. v. Si quis in-
ter vos nominatur fornicator vel
avarus cum huius nec cibum sume-
re Crisostomus quare comedit christus ex
ligno ... et examina sed non
renuit christus ergo assumere quia
magis lucrum huic erat fa-
ciendum .s. conversionem publicanorum
sed licet nec modo comedere
de rebus usurariis ideo licet hiis qui
salutem sua procurant sicut
predicatoribus qui veniunt illorum cau-
sa non sunt illa Item quare cum
publicanis et peccatoribus mandu-
cat videtur quod bonum arguit sup
id prophete Superbo oculo et insacia-
bili corde cum hoc non edebam
Ideo in sanctiorem male dicis
ergo cum istis manducavit ideo
ut phariseos confutaret quia ex
ficta iustitia despiciebant pec-
catores sicut patet luce xviii non
sum sicut ceteri homines 2o ut eos
ad penitenciam attraheret sicut ait Jeronimus

tas vt nam non detestandam
vindictam Osee xi Nichil odisti eo-
rum que fecisti Ezechiel ij dedi eis
vallem achor ad aperiendam
spem Item non veni vocare iu-
stos cum vocauit nathaniel
petrum et andream et alios iu-
stos. Hoc loquitur de vocatione
ad penitentiam iustos enim vocauit
ad proficiendum vel iustos sua
falsa reputatione qui ideo
nolunt penitere sed peccatores id est
peccata sua attendentes Tunc
accesserunt ad eum post reprehensi-
onem factam a phariseis subditur
hic reprehensio facta a discipulis
iohannis vbi primo proponitur ma-
gistro de discipulorum ieiunio
quo secundo subditur magistri responsio
ibi Et ait illis ihesus In questione di-
scipulorum iohannis ea implicantur
reprehensibilia scilicet siue ad pharise-
os copula ieiunij siue iactan-
tia discipulorum et calumpnia contra
christo tunc scilicet phariseis confutatis
accesserunt ad eum scilicet ipsum discipu-
li iohannis forte a phariseis pro-
vocati dicentes quare nos et
pharisei ieiunamus Crisostomus ip-
sos scilicet phariseos et prius phariseos ponunt
vt maiorem faciant ac-
cusacionem discipuli autem tui
non ieiunant quasi non bene
faciunt. Et ait illis ihesus hic
subditur domini responsio vbi ostendit
quod non conuenit ~~eis ieiunio~~

suis discipulis ieiunare primo ostendit
quod non conuenit eos ieiunio mero-
ris propter sponsi presenciam secundo quod nec ie-
iunio conuersationis propter eternam
liberatem sua nemo autem immittit
primum ieiunium pro nunc est extra
de peccatis secundum ex gustatione di-
uine dulcedinis in animabus per-
fectis vt in moyse In primo po-
primo rationem non ieiunandi ex
incidenti tempus ieiunij ibi veni-
ent autem dies Hoc autem vna
tlis filijs sponsi non conueniunt lu-
gubria quamdiu sponsus est pre-
sens scilicet christus presens discipulis tam-
quam filijs ergo et et hoc est propositum
cuius est probatio per omnes leges
et consuetudines nunquam possunt filij
sponsi id est discipuli deme et cetera
presidem lugere quamdiu cum ipsis est
sponsus scilicet propter penitentiam corporales
et spirituales Timore non ponit quod
ipse sciebat eam a magistro
suo Johannis Qui habet sponsam
sponsus est Item gaudium non
reliquit quia habita ratione ex
verbis suis et moralitate ex verbis ma-
gistri sui per gaudio. Dupius autem
dixit se meditasse ea loquitur de
apostolis qui filij erant Venient
autem dies hic ostendit tempus ieiu-
nandi scilicet in absentia sponsi
et hoc est quod dicitur venient autem
dies hic ostendit tempus ieiunandi scilicet
in absentia sponsi et hoc est quod

ix.m

dt vrmat aut dite h ondit
temp9 ieiunandi sz in absen
tia sponsi z hc e q dt Veni
ant aut dies .s. tpus passionis
qn auferetr ab eis sponsus .s.
p pñtiam corpales ymo vos
uidet auferetr e tuc ieiuna
bunt sz ieiunio meroris Jo.
xvi. plorabitis z flebitis vos
lbo9 refert de Jacob q qn vi
dit dum tapi cognouit se
non gustatum donc ipe dns
resurrexisset Nemo aut immit
tit h ondt q non conuenit dis
cipulos ieiunare ieiunio exulta
tionis ppt carnalitez sua ad qd
ponit duplice similitudinem
.s. vestimenti noui z vini noui
que comparat pfcom vite ex qua
provenit ieiuniu exultatois
Vt .s. vaz homo contemplatone
z affectom dine duplex em
est pfcto aime vna quasi ex
terior .s. pfcto cognitonis z hec
comparatr vestimento nouo Alia
est interior .s. pfcto amor et
h comparatr vino nouo discipli
aut adhuc carnales z veteri
vita inbuti siglr p vestes z v
tres vetes pmo ergo ponit pa
similitudinez z est racio tlis n
conuenit qui a vestimenti veteris
z noui adhc rudis quia peior
scissura fit discipli vo sut sic
vestimentu vetus quia adhuc

fragiles ex veteri vita dequa
nup venerut pfcto vo ieiunij
ex abstractone dine cognitonis
est sic vestimetu nouu g° zc
Et hc e nemo discrete operans
i mittit .i. consuit vel inse
rit commissura .i. ptclam que
tm alia mittitr pani rudis
.i. noui q no venit in vsum
in vestimentu vetus sic nc ieiu
niu assiduu in nouitr conuersos
tollit em sic inserens plen
tudine eius .i. integritatem
z decorem veteris a vestimeto .i.
conuersacione spualis vite a no
uiti converso z peyor scissura fit
.i. maius dapnu sequitr q
non valentes sustine quod
exponitr redeunt ad sua pristi
num conversacom Vn z iacob Gn
xxxiii habeo teneros puulos
quos si plus in cudo fecero la
borare desiment vna die cun
cti greges Crisos9 hc omnibus
ceris dotz q discipulis nodu
fortibs oportet condescedre et
non grauedinez preceptoz impo
ne Vlcez mittunt vinu hic st
dit aliam similitudine z h est
racio ai no competit ponere vinu
nouu in vtres vetes ne rum
pantr g° nc pfcto ieiunij ex
cessu diui amoris que siglr
p noui vini furorem n conuenit
discipulis qui adhuc sut sic
vtres vetes mittunt .s. discre
te agitates vinu nouu .s. in

vtres veteres s. no du i nouatas
alioqn s. si tenint fernor indi-
cat et imponat fragilibus dis
ciplis rumpunt vtres quia vt
dr glosa vndes mentes hoc
pati no pnt. et vinu .i. talis f
nor et inchoat vel rumpuntur
vtres voluntatem nalis vinu ef
fundet p euacuatom ?tuitoz
et vtres pereunt p dapnacoms
reatu s vinu nouu .i. ardoris
excessu ex quo frequens iniusti
nouos inmittit .i. i mentes
spu sco i nouatas et fortificat
tas quod et fem est discipulis
impensum Actuum ij. et ambo co
seruant Intel. quia doctrina me
morie tradit et vires no e
sine fructu Vinu nouu dr
fervor amoris s. quia calidu
et iflamatu Can. viij. Aque
multe non potuerunt extig
wre cari[ta]tem qr sps in motu est
Iob xxxij venter meus sicut
mustu sine spiraculo sic ardor
nusqm ociosus est. operatur
eni magna si est sm Greg
quia cito inebriat Can. v.
Comedite amici et inebria-
mini hinc musto inebriati cen-
seri impone Vn etiam mus
to made deputat quos sps
repleuat Queritur hic necessitat
ad eu discipuli Marci ij. et luce
v. quod phariziei th que fierunt
~~et ceplis vt a q?uiuijs~~ Hoc sm
Aug. Jero. et Crisom. obs(?) oste-

uit et ceplis vt a q?uiuijs v
dr Jo. Ideo dusmode dr ab
euangelistis Item discipli tui
non ieiunant Queritur quare
discipulis Iohis magis necem
erat ieiunium qm discipulis xpi
Ho quia in discipulis x plus
refulgebant ?cupiscencias illi
citas pnia et doctrina x qm in
alijs vera ieiunia Ite no pnt
filij sponse luge quare quia
x nolebat discipulos suos ie-
iunare Ioh aut fic et ppi gre
?mendatom adondendu q ex
humanis opibus non est salus s
ex gra vel ppt eoz fragilitatem
siue nouitatem vel ppti signi-
ficatom vt ondat q alij dis
cipli sunt spualit ieiunium sui
et non Item nemo immittit
?missuram ex hoc videt q de
nouo pnitentibus vel ?versis
no fit alioqm ieiunia iniugen
dum ? Mr ix. hoc genus demo
niorum non eiciatur nisi orone et
ieiunio Glo ieiunio sanatur
pestes corpis orone pestes
mentis Ho Ieiunium abstine
tie duplex vel qntu ad tpus vt
qm iniugitur tpre determinatu
ieiunandi vel qntu ad maiorem
qm iniugitur vel pt fieri mi
s. qntu ad tpus et maiorem s. q ob
ligat ad se et sub? tht ome delu
ble sensim et hoc no de eis iniugi
cerno debeat recipi Ho no d

pt fieri particlarit et hoc dupliciter

in iugi sz si voluit accipe no
dz repelli dz tam examinari
temp9 probacionis Ex similitudine
prima accipit^r triplex
argumentu pri^m cont facilitate
recipiendor ad religionem 7 maxime
ad professionem / 2^m contra
platoz q^a subditos 7 maxie
infirmos curiositate / 3^m q^r sila
toz duplicitate. Ex similitudine
sa accipit^r tripl^x argumentu p^m
q^r eos qui hnt vinu dine
sapie 7 diuiti vitam veteris
homis. 2^m q^r noua vite instia
no sut committenda menti
bus non qui pctoribz no du
innouatis. Spualit^r arma sponsi
xpi qua xpc ee desiderat i^te
sponsi hz omes condicones de
lectabiles in sponso quia ditissim9
alioqn sponsam suam
no dotaret. Prov. xiii. merim
sut diuicie 7 quia sapientissi9
alioqn totu dissiparet. Col. ii.
in quo sut omes thauri sa
pulcherrim9 alioqn sponse sue
displicet. Ps. Speciosi forma
pfiliis hom diffusa est gra
quia nobilissim9 alioqn contempnet^r.
Sapie viii. Generositez
illi gli. Quia potentissim9
alioqn opprimet^r. Eccli. i. Un9
altissim9 creator. Quia opti9
alioqn no diliget^r. Cant. v.
Dilcus me9 candid9 7 c. De his
omnibz Heb^r. i. locus e nobis i

filio suo. Ecce nobilitatis excellencia
que constituit heredem vniusor.
Ecce diuiciar affluencia p quem
fec^t 7 scla. Ecce mirabilis sapia
qui cu sit splendor glie. Ecce
forme elegancia portans oia
vbo virtutis. Ecce infinita po^a
remissionem pctor faciens. Ecce
bonitas imensa. talis sponsi
sponsa talis sponsi filii no hnt
lugere qndiu sponsus est cum
illis. H. illo tempore. Dupplex
posita est cursio pctor. hic sb
diuidit^r miracula ad confirmacoes
credencium et quia anima vtit^r vt
organo 2^m operacoem triplicem
potencie s. vegetabilis sensibil
7 nobilis leso corpe pot actus
anime triplr impediri ondit^r
ergo reparaco corporis primo quantum
ad actu vegetabilis in resuscitacone
puelle 7 sanacone emoroisse / 2° quantu ad actu sensibilis
illuminacone cecor ibi transeunte
inde Jhu / 3° quantu ad actu ro^nlis
insanacone demoniaci 7 muti
ibi Egressis aut illis obtulerunt.
Duplex est act9 vegetabilis in corpore
principal quantu ad esse qd
est vegetare secundari9 quantum
ad bn esse qd fit i adequacone
humor 7 conuenienti disposicone
maxime sanguinis p^m priuat
mors 2^m sanguinis fluxus 7
2^m hc narrat^r sana^o emoroisse
a fluxu sanguinis / 2° suscitacio
puelle a sompno mortis

Hic incipit xv^a dominica
xxiiii

ibi quia ad unam vim vegetabilem
ptinet ideo sunt vim coordina-
tionis primo ergo primo ergo in
troducitur fides omnipotentis ptatis.
2° effectus divine pietatis intrudu-
tur primo ad suscitationem puelle
2° ad sanationem emoroisse ibi
Et ecce mulier In prima introduci-
tur primo ptatis | secundo signum pietatis
ibi et surgens ihus. In prima
primo describitur petentis psona
2° petendi forma ibi accessit
3° petitionis materia domine filia
mea dicit quo scilicet illo loquente ad eos
s. discipulos et phariseos ecce prin
ceps unus Mr v. luc viij. et
nomen dignitatis exprimitur quia
archisinagoge nomine yarus
et ita hemus tam nomen officii et
dignitatis nomen quia yarus .i. il
luminatus per graciam officium quia
archisinagoge per scienciam et doctrina
princeps per potenciam et disciplinam
ut presit principetur omnibus et aliorum mo
tibus tres pt bene pete suscitatis
puelle vel filie .i. propterea sic
accessit psonaliter et adoravit
humiliter Mr v. et luc viij. dicit quod
cecidit ad pedes eius dicens
confidenter Domine filia mea hic
subditur petitionis materia ubi
primo confitetur divinam potenciam
domine .s. qui omnia potes 2° ex
ponit suam indigenciam s. filia
mea est non quivis constitudine

infirmata sed defuncta. ideo non insu
pulcro imperata ideo recens
est dolor et plus urget 3° petit
medicinam Sed veni domino petit
christus tamen ut veniat manum
ponat et filia reviviscat dicit quo
sed veni psonaliter impone ma-
num tuam super eam psonaliter et vi-
vet vivacitatem Spiritualiter dicitur Christus per graciam
preveniente manum imponit p
concomitantem et tunc anima vi-
vit per graciam operantem Et sur
gens post fidem et confessionem
potestatis domine ab archisinago
go subditur hic signum humilitatis in
christo cum dicit Et surgens ihus
ad petitionem principis sequebatur
eum et discipuli eius cum eo In hoc
datur forma subditis obediendi
quia tam faciliter acquievit i
feriori se Item paribus mutuo
obsequendi Item prelatis mortu
as animas suscitandi quo sur
gens in auxilium penitencium
sed cum discipulis in complementum pfectorum
Ps Exurge domine adiuva nos et
Et ecce mulier post fidem prin
cipis petentis filie suscitationem
subditur hic fides mulieris pe
tentis propriam sanationem ubi descri
bitur hic In hac muliere primo
corporis eius passio | 2° humilis eius
accessio ibi accessit retro 3° tercio
fidelis eius cogitacio ibi dicebat
enim intra se passio vero eius agravatur
propter tam primo propter parentis f

militatis ibi retro venit propter passio-
nis qualitatem que fluxu san-
guinis patebat propter paciendi
diuturnitatem quia xij annis propterea
accessit retro a tergo eius comeda-
bilis propterea propter fidei devotionem
qua accessit Hebr. iiij. Adea-
mus ergo cum fiducia ad thronum
gracie eius ut misericordiam consequamur
propter verecundie honestatem quia
retro accessit quare retro / tum
quia verecundebatur ex infirmitate ve-
recunda / tum quia secundum legem
reputabatur inmunda. tum quia
ante facile non potuisset / tum
propter instruendum confusionis quam
debet homo habere pro culpa
sua propter humilitatem perfectionem
et tetigit fymbriam vestimenti
eius indignam se reputabat
tangere pedes domini vel pla-
tudinem vestimenti habebat enim
xpc fimbrias iuxta consuetu-
dinem iudeorum secundum preceptum legis
Num. xv. et Zacharie viij°. dice-
bat enim intra se .i. in corde suo
Ro. x. Corde creditur ad iustitiam
Si tetigero vestimentum eius sal-
va ero .s. ab hac infirmitate
Fabianus in despacio omnis se-
pe magna est necessitas et est no-
bile quod accessit attendens domini
dicens tetigit tangens tua ae
accepit / quia hiis tribus videlicet fide
et ope operis salus acquiritur Fabia-

nus doctor multum conueniens sit cor-
pus xpi quod in fimbria tamen mon-
stravit esse virtutis quod ergo spera-
re debemus qui non tantum cor-
pus xpi contingimus domini sed confi-
mus sed et sumimus illa medicina
involuimus convertimur de hac muliere
duo pulcra miracula leguntur nam
dicit eusebius quod postquam est facta
ymaginem statuam xpi in curia
sua que vestes et fimbrias
habebat sculptas ut viderat
xpm habere et hanc habebat in magna
reverencia contigit autem quod subtus
ymaginem crescunt herbe nullius
virtutis que cum pertingerent / ad fim-
briam tante virtutis erant ut
multa sanarent Jo. item in hysto-
ria tripartita lib° vi. c. xli. dicit quod Julia-
nus apostata cum cognovisset
quod in cesarea phylippi esset simula-
crum quod sanguinis liberata pro similitudine
fecerat / eo deposito suam collocant
ymaginem que fulminis ictu fracta
ta est Ambro° vi° velle quod hec
mulier martha fuit vij in sermone
mt. benificia xpi que erunt / dicit
dominum largum sanguinis fluxit / sic
sanavit in martha demones ex-
pulit de maria domini corpus redi-
muit spiritus calore constrinxit in la-
zaro tercio Et ihesus conversus post fi-
dem dicte pietatis sequitur effectus
pietatis xpi in duobus primo in sanati-
one emoroisse. secundo in suscitatione
puelle ibi et cum venisset ihesus in
domum principis secundum e in itinere cum

domo in primo tangitur duo in
signa pietatis in xpo scdo se
quela sanitatis a morbo ibi
et salua facta est. In signa pieta
tis tangitur ca primum quantum ad cor
pis motum cum d. at ihus conuersus
quia retro erat posita. Ps. Con
uerte domine et deprecabilis esto
super seruos tuos secundum quantum ad
aspectum cum subditur et videns
eam. Gn. xlvij. Salus mea in
manu est respiciat nos dominus
Tercium quantum ad verbum cum d. confi
de filia vbi ca sunt nam fi
duciam dat cum dicit filia dat
esse ad fidem plenam pronominat
cum subdit confide Salutem nunci
at cum addit fides tua te saluam
fecit non d. dns ego te salua
ui sed fides tua vt vitam dila
cionem doceat et meritum fidei
extollat et salua facta est. Hic sequitur
sequela sanitatis ondit. autem
sanitas perfecta quia salua facta
est Res perfecta est quando motus
perficitur vltimus pris quem sperat facta
de preterito et est de presenti tamen ne
cessaria quia mulier que erat
no infirma Item subito quia ex
illa hora Queritur Crisostomus que
ipsam manifestat dns cum
ipsa latent accessit ad quod
1 ponit vi. Rones prima vt nulli
tangens non habet inde conscientie
2 remorsum. Secunda vt mulier eme
det quoniam estimabat hoc late
3 dm vi. xiiii. Tercia vt eis ondat

omnibus ad exemplum taliter credendi
danda Quarta vt monstraret
se cognitorem omnium Quinto vt on
dat quod vt deus sistit fluxum san
guinis. vi. vt in fidem dirigit
archisinagogi Crisostomus fideli
or fuit hec mulier archisinago
go iste enim medicum ducebat ac
hinc tactus fimbrie sufficiebat
Et cum venisset ihus hic agitur
de suscitatione puelle circa quam
ondit tria primo suscitationis or
dinem 2o modo ibi recte cum
eiecta esset turba 3o famam ibi
exiuit fama In prima nota.
tria primo lugencium conuencio
2o increpacio excecacio ibi recedite
3o astancium consolacio ibi non
est mortua 4o sequens eis irri
sio ibi et deridebant erat ergo
in illo fine tibicines et irriso
res tumultantes tibicines agunt
instrumento pro quibus d. et cum
venisset ihus in domum princi
pis archisinagogi potuit quidem
eam sanare in via sic seruum cen
turionis sup. viii. sed noluit vt
maius et euidentius esset mira
culum et vidisset tibicines carmen
men lugubre canentes anti
quitus enim tales ad exequias
vocabantur vt suo carmine ali
quos prouocaret ad luctum
Ieremie ix. vocate lamentatrices ca
nis autem non conuenit tales ha
bere quia non debent contristari consola

blis flere tumultuosi agunt verbis
pro quibus dicitur turbam tumultantem
videret ubi turba ibi turbacio et tumul-
tuo et erat signum mortis puelle
dum enim infirmus vivit quies est
in domo irrisores agunt signis
vnde sequitur dicebat recedite .q.d.
diminuitis legem quia non est mor
tua puella .i. in morte mansura
sed dormit .i. de facili possum eam
suscitare ut de sompno et deridebant
eum etc deridetur in curiis principum
nunc irascitur nunc arguit eos quia
quanto maior fuit derisio tanto
postea maioris utilitatis fuit osten-
sio Et tamen ejecta sed subditur modum
suscitacionis in quo tamen continetur primum
est remocio turbe impedientis.
secundo operacio cause efficientis ibi
intravit tertium obediencia creature ob
sequentis ibi et surrexit puella dicit
ergo et tamen ejecta esset turba s. lame
tancium et deridencium petro xxij
Circa de visorem sequitur re argu-
mentum quod primo erat culpa
sit ingredi gracia intravit ergo
locum ubi mortua iacebat cum
patre eius et matre petro iacobo
et iohanne ut habetur marci v. et
luce viij. hos sex voluit habere
testes miraculi ut in ore duo
rum patrum vel trium apostolorum
stet omne verbum et tenuit ma
num eius in signum humilitatis et pietatis
ps tenuisti manum dexteram me-
am et dixit clamando intell
luce viij. Puella surge de
lecto mortis clamavit autem

ad ondendam anime a corpore
elongacionem quia corpus in
loco anima in lymbo ad eorum qui
foris erant edificacionem ad
monstrandam eorum qui detrahe-
bant falsam opinionem ad exclu
dendam occulte aut magice sus
picionem et surrexit puella quia
nulla mora inter verbum eius
et factum exivit fama hec tante
s. clemencie que afflictorum p
tibus precibus condescendit tante po.
que tanta et tam talia facit
in universam terram Bup. v.to
non potest civitas abscondi supra
montem posita legitur puel
lam .i. animam venabilem capti
vatam per suggestionem prave
delectacionis .iiij. R. v. latrunculi
captivam duxerunt de terra pre
dicti consensum inique sopa
cionis Johel iij. Mortua est
per operacionem iniquitatis ut hec
Dicitur hec filia mea defuncta
est Con. mt. v. dicit quod erat in
extremis luc viij. quod mole-
batur. Ro vera sunt omnia per
diversis spiritibus quia recessit pari-
ens a domo laborabat in
extremis sed tamen venit ihesus
affirmabat eam mortuam
esse vel secundum Criso. convenie-
tis erat et sua a nostrorum
calamitatibus Consuetudo enim
rogantis non est propria extollere ma
la et plus quam est dicere ut sic pro
vocens illum que rogant Item

vem et impone manum Queritur
quare non arguitur iste sicut
regulus Joh. iiij. qui que-
bat presenciam christi qui potest sana-
re absens sicut presens et videtur
quod magis in se clauserit iste princeps
synagoge et peritus in lege.
Ad quod Augustinus nichil inquit
differunt in verbis sed volunta-
tibus quibus debent verba sub-
esse sicut cordis signis nec
non nisi cum inquirendum est
Ex quo videtur quod iste pleni-
tudinem fidei habebat tamen
verba sic protulit vel ex com-
modo loquendi vel ex surrep-
tione expellente in doloris
ideo a domino non arguitur Item
impone manum super eam et
vivet quare unde hic sperabat
Respondeo exauditum miraculorum que
fecerat Item tetigit fimbriam
quare cum esset inmunda secundum
legem quare christus permisit se
tangi Respondeo ut ostenderet se super
legem et in evangelio contra aus-
teritatem legis operari secundum Be-
dam Item queritur hic tarda-
vit in via antequam suscitaret
puellam Respondeo ut archisyna-
gogum ad fidem informaret
vel propter mistium ut significaret
quod primo venit ad iudeos sed
tamen ecclesia gencium erat cura-
da primo Item confide filia sed non
confidebat que tante fidei pleni-
tudinem ostendebat Respondeo secundum Ra-
banum robur et perseveranciam fidei
expostulavit ab ea ut adderet
et veram veniat salutem Vel secundum
Crisostomum qui formidans erat.
Iste non est puella mortua Contra
in veritate mortua erat aliter
non erat resuscitatus Respondeo Bede
hominibus erat mortua qui sus-
citare non poterant deo dormiebat
et in cuius dispositione anima re-
cepta vivebat et tunc resuscita-
nda requiescebat Tria non-
ter hic peccatoris periculum in filia
id est anima moriente prudentis
remedium in principe id est in racione
domini vocante creatoris beneficium
in christo operante Periculum sic p-
cedit nam morti appropinquat
cum delectabile illicitum concepit
In extremis laborat cum ad
ad consensum accedit sed moritur cum
consentit Jac. ij. Unusquisque temp-
tatur etc. et tunc sunt opera mortifi-
cata Remedium sequitur cum prin-
ceps ad christum accedit credendo a-
dorat diligendo dominum appellat
metuendo confitendo beneficium
um datur cum christus surgit prin-
ceps exaudiendo turbam eicit
impedientes removendo tur-
biones sunt demones suggeren-
tes vel homines adulatores tur-
be tumultantes sunt affectus
vel amici carnales derisores
sunt seculares Et transeunte ihesu
inde tractat de reparacione corporum
quantum ad actum vegetabilis hic
agitur quantum ad actum sensibilibus

sz illuminacionem cecorum ubi primo ex-
primit cecis in vocacione pietatis
et exigitur ab eis confessio peccatis
ibi et dixit eis ihesus 3o sequitur in
eis curacio cecitatis ibi tunc te-
tigit In vocacione pietatis xpi ostenditur
in quantum Intercessio clamando
deprecando perseverando Dicitur 9o et
transeunte inde ihesu Glosa Ra-
bani de domo principis in do-
mum suam s. nazareth secuti sunt
eum duo ceci de hiis duobus ce-
cis et demoniaco muto solus
mattheus narrat secundum Augustinum unde
non sunt illi ceci de quibus mattheus xx
et luce xviii quia illi curati sunt
de introitu yericho sic per Iohannis
crisostomum clamantes s. extra domum
in via clamabant aut quia
ad lumen non videbat et ideo
nesciebat aut quia ad lumen
non videbat et ideo nesciebat
quod ipse esset deus et si posset au-
dire vox eorum psalmus Clamabo
ad deum altissimum quoniam secuti sunt
pede clamaverunt ore dicentes
devota oracione miserere nostri
fili david Ecce in hac oracio-
ne admirandum ihesum circa quod
postulaverunt ibi miserere quia
peticio non pecunie non pote-
state non iusticie sed in misericordia
misericordia quam restant ibi nostri
magna miseria lumine ca-
rere Thobie iiii qualis gau-
dium mihi est qui in tenebris sedeo
nam ipsum allegant ibi fili david
homo sz filius ab hominibus natus
ut homines misericorditer salvares
Beda audiant manichei et discant
salvatorem filium dominum si enim non
est natus in carne quo est fi-
lius david Ita clamabant ora-
bant et ceca perseverabat Unde sequitur
Cum autem venisset domum s. in na-
zaret accesserunt ad eum ceci in
sua peticione perseverantes Luce
xviii Attendite si perseveravit pulsans
et ihesus dixit eis post invocacionem
pietatis ex fide humanitatis exigitur
hic ab eis confessio pietatis ex fide
divinitatis ut mereantur curari
ponitur ergo xpi interrogacio
2o cecorum responsio ibi dicunt ei
et hoc est dixit ei ihesus Rabanus
non ut sciat interrogat sed
ut fidem confessio promat con-
fessionem virtus sequatur sal-
utis virtute committetur credetis
quia hoc possum facere vobis q.
d. confessi estis humanitatem
me filium opus enim est divini-
tatis Dicunt ei utique domine
Crisostomus Non ultra filium
david vocant sed altius ex-
tenduntur et dominum confitentur quem
c nomen pietatis tunc tetigit Hic
sequitur curacio cecitatis ubi
exprimitur cecitatis curacio princi-
pium in ritum ibi secundum fidem effirm
ubi et apte sunt mandatum de
occultacione ibi et comminatus est

promiū pro illuiacoīe ibi Illi aūt
exeuntes dnit ihō tūc post co-
fessionē tetigit oculos cecoꝝ·
Anbaꝛ Confessio oris tactū
meruit dīne pietatꝭ felix tac-
tus ad quē tanta sequitꝛ vtꝭ
dicens sēm fidem vestram fiat
nobꝭ Intellcus sic fides me-
tem illuīat sic oculꝭ lucem
restituat ꝛ aptī sūt oculi ce-
coꝝ ys. xxxvᵒ· tūc apient oculi
cecoꝝ ꝛ ꝯuinatꝭ est dns vi-
dere nequis sciat das nobꝭ
exī vaticinace suspende Cēsoꝝ
Iustus cū laudatꝛ in sitic fla-
gellabatꝛ in mente At illi s-
ceti illuīati exeuntes s· de do-
mo diffamauint eum ·i· famā
eius priuatim sem diuulga-
uerūt in totam terā illam sꝫ
nazareth Queritꝛ hꝭ filꝭ dd
q̄ abrahe vel alteꝛ voīnt tho
sēm Crisoꝰ quia hic nomen
maioꝝ honoꝝ videbatꝛ Ite
quia nolebat eū prouocare
ad maiꝫ ddm aūt sūt multū
miticores ·q· d· tꝭ in nata est mi-
sericordia ideo miserē Ite in hoc
ꝯfitentꝛ ipm esse messiam
quia dauid plures fīc sūt p-
missiones de eo· Item tum ve-
niss contra queritꝛ quare tm
protraxit eos ꝛ quare non
curauit eos in via sꝫ in domo
thō sēm Crisoꝰ voluit curaē
ex multitudine vt doceret nos
vitare vanā gliam Item adi-

nuendꝭ q domꝭ in qua sanatꝛ
ceci ꝛ nō exp est cuia Ita ad sig-
sicandꝭ q postquā ī domū ve-
nit ·i· ad celū ascendꝭ duo ceci
·i· duo pplī iudaycus ꝛ gentilis sīt
p fidem illuīati Item illi aūte
exeuntes ꝛc̄ gᵒ trāsgressi sūt ma-
dati It intellcus ppt memo-
riam grē non pnt gt· dns n
precepit impossibile It aut pre-
cepit impossibile Ite aut pre-
cepit dns q voluit ꝛ i d esse
potuit aut q noluit ꝛ dupx
sūt Item ddꝭ h dꝭ nota aliquid
iustum ꝛconsiꝭ ꝯcenitū esse
q bono non est bonū ꝯtriū Ro
ad pm ddm q precepit datꝛ vel
ad approbandꝭ vel ad exequendū
primū obligat ad faciendꝭ rem
precepti 2m ad sequendꝭ volūta-
tem suae intencōm precipientꝭ
3m ad discendꝭ aliquid ex precepto
hic trio modo ꝯuinatꝭ ē eis ne
dicerēt aliam vnde nō sūt in-
hibito ddꝭ sꝫ potiꝭ moralis in-
structō vt exᵒ sūi bona que fa-
ciūt velint latē ꝛ tm vt pro-
sint aliis prodant inuiti ꝛ io
isti non sūt trāsgressi quia non
fecerūt ꝯtra intencōm precipientis
vel ddm q pꝰus sūt eis prohi-
bitū p̄tea reuocatū Ad aliud
ddᵒ q deꝰ iussit taceri non sim-
plr sꝫ ppt vana gloiā sꝫ tamē
taceri non potuit Voꝝ est
vtilitꝭ ppt proximoꝝ salutem
non posse vtilē fieri dꝛ sine

non posse fieri Ad aliud ddm̄ q̄
impatū non sufft ducem di
recte v plutatē sꝫ impiū op
tatum ex ꝯso Non ḡo sequit̄
illud q̄ imperat̄ sic volutū
ab impante sꝫ illud vt pꝫ i
ymolacōne ysaac Ad aliud
ddm̄ q̄ iustū ingeniū intelli
gendi non sufficit sic eciā
ad actū nolo ꝑpt̄ vtilitem nō
volo ꝑpt̄ vanā gloriā Spua
lit̄ duo oculi sūt intellectus et
affectus malignus duo autē
sūt oculi intellectus dexter fides
diuinitatis sinister fides huāitatis
duo similit̄ sūt oculi dexter
amor bonitatis siue glīe di
uine sinister timor iusticie
vel iehenne 2ͣ est quadplex
cecitas in quattuor oculis pͣa
error cōtra diuinitatē sic exce
catur oculus p lesionē pupille
Eph. iiij. Non ambuletis sicut
gentes ambulant i vanitate
sensus sui tenebris obscuratū ha
bentes intellectum alienati a
dei p ignorantiā que ē i illis
pp cecitatē cordis ipsorum Sc̄a ē
error cōtra humanitatē sic ex
cecatur oculus p vetustam pellē
ij. Chor. iiij. In hiis qui pereūt
opertū est euangelium in quibus deus
huius seculi excecauit mentes infi
delium vt non fulgeat illumina
cio euangelij glorie xpi 3ͣ
est malignitas ꝯtempnens
bonitatem diuinam sic exce
catur oculus qui non videt vel

palpebras sꝫ h̄ꝫ clausas ꝓu.
vij. Excecat cor ꝑpli huius et
aures eius aggraua et oculos
eius claude 4ͣ est presumptuosi
tas non videntes gehennā
nō timentes iusticiam sic ex
cecatur visus aspiciendo cōti
nue os lucidum Tren. iiij. Gemma
dona excecauit oculos Tren. iiij.
Errauerūt ceci in plateis pollu
ti sūt sanguine nota de talpa
Egressi aūt illis h̄ ponit̄ ter
ciū miraculū in reparacōne
corporis sanitatem ad actū rō
nalē ī curacōne demoniaci
muti actum eī rōnabilis est lo
qui sꝫ demō est spūs rōnal
puersus vbi ondit̄ pmo impe
dimentū rōnabilis inspiracōe
2o miraculū in actus restitucōne
ibi ꝛ eiecto. 3o admiracō turba
rum ex miraculi nouitate ibi ꝛ
mirati sūt. 4o blasphemia phi
seorum p̄ minanciū detractōne
ibi pharisei aūt 5o. ꝯclusio
huius pti in sustinentū ondicione
dīne pietatis ibi ꝛ circuibat ihc
Impedimentū rōnabilis on
dit̄ pmo circa ad desm dis
cernendi ibi demoniū habens
dr̄ ḡo egressus aūt illis sꝫ
duobus cecis de domo obtule
runt ei hominē mutū ꝛ quod
peius est habente demoniū
de isto sic de duobus cecis ait
solus mattheus Et eiecto demo
nio locutus est dūe mutus Ecce
ce duplex miraculū ꝛ pfiri cura
cō in eiectōne demonis ꝛ resti

tricione locucionis Sapie x. Sa
pientia aperuit os mutorum et linguas
infancium fecit disertas. Admiratae
sunt turbe scilicet ex novitate signi
Unde sequitur dicentes numquam apparuit
sic in israhel i. talia miracula
non sunt visa inter iudeos ergo
numquam apparuit in israel videlicet quod
sic potenter operatur Exo xv. Quis
similis tui qui sic loquitur pru
denter Joh. vii. Numquam sic locutus
est quia sic locutus est misericordiam
humilis Joh. xi. Discite a me quia
sit pater patientie i. pe. ii. Qui
cum malediceretur non maledi
cebat. Pharisei autem pleni invi
dia dicebant Joh. quia virtutem
negare non possunt opera talia infama
bant et dicunt in principe demoniorum
eicit demones quasi dicerent Non habet
hec potestatis a se vel a deo sed
a dyabolo sic impletur illud ps. In
multitudine virtutis tue men
tientur inimici tui Crisostomus pas
sus contumeliam reddit beneficium.
Et circuibat hic ostenditur ingenialis
effectus divine pietatis quantum
ad tria primo quantum ad laborem
itineris secundo quantum ad doctrinam
veritatis ibi docens in synagogis
tercio quantum ad beneficium curacionis
ibi et curans In primo appa
ret clemencia in secundo sapiencia in tercio
potencia dicit ergo circuibat ihesus
hoc est quia negligentur omnes ci
vitates et castella i. omnia loca

maiora et minora hoc est coram locorum
et personarum acceptorem. Probio
vos discurre festina suscita ami
cum. docens in synagogis conve
niente debitus locus quia ibi erat con
gregatus hominum et predicans ecce de
bitus modus aliquem docere ut doctor
aliquem predicare ut predicator hic
i. sapientibus debitor sum Evan
gelium ecce debita materia s. evangelium
docens et regnum et curans omnem
languorem quibus non fit in
tum vehemens generatur tamen ex
diuturnitate et omnem infirmitatem
s. vehementem que generatur ex
compassionis acerbitate felix qui
sic laborat predicando qui sic o
peratur sanando Ecce hic
obtulerunt ei hominem quia
non venit sic ferebat eum tamen
non habet lesum gressum hic
Iste demonium habebat visi
onis mutus erat. Unde amiserat
usum locucionis. Unde
oportuit quod alii eum adducerent
et pro eo loquerentur Unde et dominus
non requisivit fidem ab eo
sic a duobus cecis Item mutus naturalis
ut dicit surdus et mutus est quia
ergo fides ex auditu quomodo
credet iste qui nec de ihesu nec
de ihesu audierat nec audire po
tuit Opulatis iste infirmus fit
hominis insufficientem et invita
quia demoniacus et in doctrina
quia mutus Ierem. xli. Nonne

a nuptias neque predicens neque au
diens sermones meos. Videns
autem ihesus turbas a principio sexti ca
pituli est de legis latione generali.
hic agitur de legis promulgatione
speciali et primo de mulgatione sue
synagoge iudeorum / 2° de ordina
tione 3° promulgationis ecclesie
generali. Joh. xv tunc accesserunt
ad eum ab ierosolimis ondit. 2°
promulgatio synagoge sue primo
per preconium apostolorum 2° per ipsum xpm.
Joh. xi et sequitur est. Cum consummasset ihesus
In prima quidem agitur de institucione
apostolorum ad preconium legis late u.
ondit. primo necessitas et congruitas
institucionis apostolorum 2° modus
institucionis ad predicandum ewangelium
ad recepcionem predicatorum Joh. xiii°
Qui in vos recipit me recipit.
In prima ondit. primo institucio
nis necessitas / 2° congruitas ibi
tunc dicit discipulis. In prima af
fectio divine pietatis 2° exposicio
humane necessitatis primo per miseria
populorum qui erant / vexati 2°
per defectum pastorum ibi iacen
tes dicit ergo ihesus videns autem
ihesus turbas intellige intuitu clemen
tie misertus est eis non dicit
corporis sed eis acquisitione i. ad
earum utilitatem. Rabanus varias
virtutes aperiendo et corporales
molestias auferendo quia
erant vexati. Intellige per varias
errores. Ps. populum domine huius

lauerunt et hereditatem tuam vexa
uerunt iacentes vana servitute
torpentes. Ezech. xi°. Iacuerunt
in terra pueri et senex sicut oves
non habentes pastorem i. non
habentes quem sequi dignantur eos ad
bonum et hoc contingit aliquando ex pas
toris absentia. Eze. xxxiiii.
Facte sunt oves mee in devo
rationem bestiarum agri eo quod non
esset pastor. Aliquando ex pastoris
malicia propter mala exempla
que prohibet subditis. Jere.
l. Grex perditus factus est populus
meus quia pastores seduxerunt
eos. Aliquando ex ignorantia. Ys. lv°.
Ipsi pastores ignoraverunt
intelligentiam. Tunc dixit. Hic ondit
congruitas institucionis per visio
nem sermonis ad discipulos contin
tum addita. Primum est humilitas po
puli ad suscipiendum ewangelium
secundum est paucitas sapientium
ad predicandum ibi operarii vero pau
ci tercium sequitur. s. invocatio
in auxilium ibi rogate ergo et
hoc est et tunc discipulis suis mes
sis quidem multa glo. multa
est turba ad suscipiendum verbum
et assendum fenum operarii vero
pauci i. docentes et facientes
sub duplici nomine significatur turbas
pones et messem pones quantum
ad populum iudeorum in statu culpe
Joh. xv. non sum missus nisi ad o
ves que perierunt domus israel per

messem qritum ad pplm ge-
ntu in statu humili ut ytē Johns
iiij°. Videte regiones qm albe
sūt ad messem Omnes pdica-
tores sigit duplici nomine pas-
toꝝ ppter pastū doctrine Joh vlt
Pasce oues meas opariorū
ppt' doctrine ex̄m Joh xx conc
vone fiet ei opariis Rogate ergo
q. d. turba vexati erroribus vexa
ta iam corporibus defēus est pas-
toribus Rogate ergo dnm mes-
sis sunt dī filiū vt mittat
impleatur tn pdicatoribus necia
vnū expte dī s. vt Ro. x. q°
mo pdicabunt v' mittant
Aliud expte sui vt mittat
vel eiciat inquit opaīos non
ociosos tunc enim metit cū ope-
rantes eīm v° promi cū dicit
in messem suā. s. vt reponat
i horreū dni In pmo auctas
in scdo ydoneitas in 3° vtili-
tas implicat. Nunc hic mess
quidem multa opi pus est
sem qm mess cū g° aplos p
mo mittet ad seminandum non
dum erat mess Et° ita dens
se minauit in eoꝝ ? pse inhi
tando ? pphās annūciando a-
plo g° filii metē Joh iiij Alij
laborauerunt ? vel mess. i. te-
ra humilis ad messem psenten
Et rogate g° dnm mess sed
none suū est mitte ad qd g°
wlt rogari E° vt exprimat

affctus ei' erga salutem vram q
sic saluat vt roget. Item vt mag
domi vndet dare alium p̄ceteris
officiū mess ergo est q° sic
ppt messores pdicatores dns
nr̄ Ihs xpus Capl'm decimū

Et congregatis xij discipu-
lis. Superius ostensa est
necitas ? congruitas a-
ploꝝ institucionis hic sbditur
institucio eoꝝ ad pdicandum iude-
is enim ? ad hoc congruit ca
p̄mo scolla° 2° forma doctrine
ibi hos. xij. misit ihūs 3° vi-
ta vite vt ph° sit congrua°
tiuitati mereate sm potencie
sapiam ? bonitē In p̄ma ca
p̄mo eoꝝ qmb' osfenda erat
ptās vocacō 2° ptās deṫmi
nacō sup spm ? sup corpus
ibi ? dedit eis ptātem 3° vo
catoꝝ nominacō. i. xij. aploꝝ
nomina sunt h d' ergo ? qua
tis. i. simul vocatis nō seor-
sum vocatis. s. ad ptātis col
lacōn ? officij ? mcom eglis
h° fet' vt vn' alij se nō pfe
rāt Et vt ꝯcordit pdicent xij
apostol' de quoꝝ nomibus. j. e.
? quidē inuocacōne fiūt qme
dicō ꝯgre sit in nūo ꝯgruencia
figure Nam hic nūs aploꝝ
pfigurat' est in multis p̄mo
p xij priarchas Gen xxix°
xpianū pplm ꝯgnando scdo
p xij. principes trbui Nu° xij.

precepta salutaria promulgando 3º
p xii. fontes in helym Exo. xv
mundi doctrinis irrigando 4º p
xii. lapides preciosos in veste sa
cerdotali exo xxxiii exemplis
eciam ornando. quinto p xii pa
nes proposicionis Exo. xxv animas
vero vite reficiendo vi p xii ex
ploratores Nu. xii. Vitam fu
turam annunciando vii. p xii
lapides altaris. iii. R. xviii.
xpi sacrificium in se portando octa
uo p xii vitulos Exo. xxiiii
pro xpo martirium sustinendo
nono p xii lapides a iordane
sublatos Josue iiii. mundi fluxus
z divicias contempnendi x p xii
bones sub mari eneo iii. R.
viii. Baptismi graciam predican
do xi p xii leunculas in thro
no salomonis iii. R. x. tyra
nos mundi vincendo p xii por
tas civitatis Ezech xlviii. perta
te clauium regnum aperiendo.
xiii p xii horas diei Joh. xi
vite xpiane tempora ordinando
xiiii p xii fundamenta civitatis
Apok. pen. Ecclesiam meritis z precibus
sustentando. xv p xii stellas in
corona sponse Apok. xii. Ecclesiam
doctrinis illuminando dedit eis po
testatem. s. quam meis virtute po
terant impartire Jo. Multa dis
tancia inter habere z habere donare
et accipere Iste contrarie agit potestatem

dum agit. illi siquidem faciunt i
becillitatem suam z potestate dum
ostenderunt potestatem incipiunt z sic similiter
lem Mt dicit spirituum immundorum. i.
demonum ut eicerent eos a cor
poribus obsessis Mr ult. In no
mine meo demonia eicient z super
corpora leunt Mt dicit z curarent
omnem languorem. i. morbum
continuantem ex diuturnitate z omnem
infirmitatem. i. morbum continuantem
ex accidente Jonim 4 benignus z
clemens dns non invidit suis
sic curaret omnem languorem
z infirmitatem sic apostolus tenuit po
testatem xii discipulorum hic secundo
nomina z nomina discipulorum. s. quibus
preceptum nomina sunt hec. hic
autem nominat eos propriis nominibus
ut pseudo qui futuri erant exclu
derentur secundum Raban. Item ut tam
nomina eorum quam credencium i
libro vite scripta esse ostenderentur
Primus. s. dignitate non vocatio
ne secundum dignitatem Symon qui dicitur
petrus secundum Raban. petrus ad dif
ferenciam alterius symonis qui dicitur
chananeus z talis debet esse prelatus
symon. i. obediens per humilitatem
vite petrus. i. agnoscens per
claritatem sapiencie et Andreas fra
ter eius tam spiritu quam carne Ra
banus Andreas grece interpretatur
latine virilis quia viri
domino adhesit et Bartholo
qui interpretatur filius suspendentis

aquas fyre et non hebrei Jacobus
zebedei siue filius hic addit ad dif-
ferenciam sequentis iacobi Jacobus inter-
pretatur supplantator et Johannes frater eius
iohannes Johannes interpretatur in quo est
gracia quia iacobus curam carnis
domus vacante supplantauit.
Johannes ob precipuum amoris gradum
super pectus domini in cena recu-
buit Thomas qui interpretatur ab-
yssus vel geminus grece didi-
mus quia quo ceteris diucius
dubitauit eo alcius veritatem re-
surreccionis inuenit Joh. xx.
et Math qui interpretatur donatus
publicanus Rabanus recitat crisostomus
hic .ij. Luc. viij. prius matheum
sed ante thoma et prudenter tacet
publicanum. sed propter honorem eu-
uangeliste Iste et se postponit
et publicanum dicit vbi habundauit
delictum superhabundaret et gracia
.i. humilitas Jacobus alphei siue
filius hic alphei habuit iiij filios
quorum tres fuerunt apostoli scilicet iudas
symon et iacobus qui et frater domi-
dominus est ioseph qui appellatus
est barsabas et hii sunt consanguinei
christi et iacobi et iohannis predictorum
sic secundum in hiis versibus Anna tibi
ioachim cleophe salomeque maria
tres parit has ducunt ioseph al-
pheus zebedeus christum ioseph et
symone iuda Altera que sequitur
iacobum parit atque iohannem Primus
her mir hec quatuor illa duorum Et
thadeus qui interpretatur lucai iudas

iacobi dicitur et alibi libens ap-
pellatur qui interpretatur cortulus .i. cor-
dis cultor credendumque eum fuisse
cyroneum Jo. Thadeum apostolum ec-
clesia tradit hystoria missum ad re-
gem edissa Symon chananeus
dictus a cana vico gallilee vbi
dominus conuertit aquam in vinum Joh. ij.
Et iudas hunc sequitur a duabus
a vico vbi ortus fuit cum dicitur scari-
othus qui interpretatur memoria mor-
tis et amaliricas scelus qui precinctum
cum addit et tradidit eum Hos
xij. misit. supplementum determinata e
collo precessit hic determinatur hic deter-
minatur forma doctrine vbi dantur
aplis ita preceptum primum quantum ad au-
ditorum distinccionem .2o quantum ad pre-
dicacionis materiam ibi Euntes autem
predicate 3m quantum ad materiam
per confirmacionem predicacionis ibi.
Infirmos curate quantum ad audi-
torum distinccionem dicit duplex
preceptum vnum negatiuum respectu
gentilium Aliud affirmatiuum respectu
iudeorum vbi secundum primum ut ad omnes
gentiles tangit sub duplici dif-
ferencia Vna illorum qui sine
lege sunt qui dicuntur gentiles alia
illorum qui legem moysi sunt
penthateuchum tamen receperunt et
hii dicuntur samaritani dicitur ergo hos
xij misit Crisostomus non ab ini-
cio misit illos secundum postquam
viderunt paraliticos curatos mor-
tuos suscitatos Ihesus non dicit
dominus quia non ad dominum

dum non ad recipiendum sed ad sal
uandum mittebat quia apostolos in
tempore predicacionis precipiens eis
et dicens in viam gencium ne abi
eritis et civitates gentiles ab ea
tis primo predicare Rom. primo ne
que predicare iudeis ne tamen habe
ant non recipiendi et in civi
tates samaritanorum ne intra
veritis Jo. iiii. Non enim coutuntur
iudei samaritanis Sed pocius
ite ad oves que perierunt domus
israel quia oves debent pasci que
perierunt indigent reduci quia
domus israel debent aliis proponi
Euntes autem predicate hic determinat
predicacionis materiam dicit Euntes contra
accidiosos predicate contra multos
dicentes quia appropinquabit reg
num contra vaniloquos et nugi
logos quod de predicatione quia ipse est ut
aperiatur ianua regni celestis in sua
passione Item quia ipse est ut
rex celorum regnaturus in hominibus et
subditis in fide longe enim
erant ab adventu Christi quia nullus
pervenire poterat ad illud sed ap
propinquavit aspectui ad videndum
affectui ad amandum effectui ad
possidendum Infirmos curate hic
ponitur quia tercio miracula ad pre
dicacionis confirmacionem quia
sicut dicit Job hominibus rusticani
mis et absque eloquii venusta
te pollicitantibus regna celorum Ne
mo crederet dat potestatem mira
cula faciendi dicens Infirmos

curate quantum ad passiones de
bilitates Mortuos suscitate quan
tum ad passiones suffocantes
leprosos mundate quantum ad passio
nes inficientes demones eii
cientes quantum ad passiones vio
lenter infligentes August. ut fide
daret verbis virtus ostensa et
nova facerent qui nova predi
carent dat potestatem mala fa
ciendi distinguitur autem illa quo
ad genera passionum sic quia passio
corporis vel est a causa intrinseca
ut ab egritudine aut ab extrin
seca ut a demone Et ab intrinse
ca aut est magna et sic infir
mitas aut maior sic lepra vel
maxima sic mors Competit
enim ordo secundum misterium quia in
firmi sunt qui temptacionibus con
senciunt Mortui qui operantur
leprosi qui consuetudine infici
unt se et alios demoniaci qui
contempnunt Curentur hii et cognoscatur
tres sunt discipulorum convocaciones
quarum prima fuit in simplicem no
ticiam Joh. i. secunda in perfectam fami
liaritatem Luc. v. tercia in disciplinatum
Mat. x. Mar. i. et Luc. vi. queritur de
qua loquitur hic Dico non loquitur
hic nec Luc. x. de aliqua illarum sed
de quadam precinta et prima voca
cione ut mitteret eos ad predican
dum Item queritur de ordine huius pri
vate vocacionis Dico secundum Beda
revelacione facta Petri super xiiii
usque hic communicacionem habuerunt
relicta inuicem et fuerunt cum sed

mone dm in monte hita hic
attendit ad ordinem rei sm qd
gestu est pt9 curati centurio
nis servu sup. viii. vel sm
Aug9 quis evangelistarum or
dinem rei geste quis recor
dacois sue ordinem tenuit
retinui Item sup xii discipulis
queritur cu lxxii discipulos ha
bet quare pter illos voluit
xii aplos mitte Ro ~~xii~~ lxxii
discipulos habuit qr tot erant
lingwae gentium. xii autem aplos
habuit et elegit ad signific9 qr
homines vocandi erant ad fidem
trinitatis de quatuor ptibus mundi
duodenus enim constat ex ternario p
quaternarium ducto vel econverso
quare tria vel ter quatuor faciunt
xii. vel cum duodenus constat ex
dupla senario qui est numerus
pfectionis significare voluit quod
duplex est pfectio s. vite et scie
sive opis et sermonis debet esse
in hiis qui sunt officium aplatum
Item dedit illis ptatem etc om
aut impotatem inicatz sz h'
non pt conuatur creatione cum
creatura sz p hac no pnt si'
vera miracula Ro dedit eis
ptatem creatam qua ad pces
eorum ptas increata miracula
faceret Vn Lu9 dex pt ptate
langwores fugabat disci
puli vero i nomine ei9 i in

nomicone Item quare ob viuc
eos pt9 p coniuctom copulatur
Ro insignum mutue dilectionis
Item vt mutuo se iuuates
fortiores essent quia fr qui
adiuuatur a fre quasi ciuitas
firma Item contra dolu infi
deli confone Item contra
conflictorum in tormentorum tollera
tione Eccl. iiii melius est du
os esse quam vnu etc Item sy
mon qui dr petrus queritur
quare mutatu fuit nom symo
nis in petru videtur qr in elec
tione Marci iii. dr qr imposuit
ei tunc petrus nomen Glo sup
luc vi in ipa electione dicit
non hic primu mutatur nomen
sz in prima qn andreas vo
cauit vocauit eum ad ihm Joh
i. Ro ffuit hui9 nomis im
ponendi pro ductio Vn in
futuro loquitur tu vocaberis
cephas In electione vo impo
situm est ei id nom sed Mt
xvi. ffirmatu est hui9 impositionis
confirmacio Item quare fuit mu
tatum nomen Ro in signum spualis
mutacionis qua qui pficitur
dz mutari in virum alterum vt
legitur de saul. i. Reg. x. Item
ad ostendendum ei9 firmitatem
et eius sibi factum collationem Joh
xvi° Tu es petrus Item sicut
id iudas ~~iudas~~ scariothes glo
arunco vbi ortus est vel exi

x^m

tbu ysachar psagiud sic dap
nacoins accepit q Gen xlix.
In bndcone dan d' cy fuit de
tbu dan It sup pe. xxxiij.
d' cy fuit detbu effraym F°
de effraym d' cyma de vico
vl trib s. scarioth de tbu
dan gnacone de tribu ysa
char educone vel nonis i
tptacone que est inter ma
r ipe promicede vendidit
x^m Item inveniam gentiu ne r
con Ioh vlt Ite docete omis
gentes. R° sm Crisom dr
q hr fuit an resurrectom
qn vcon di erat iudei s ali
ud post rcom qn gentiles
vn prius optebit iudeis p
dicare ne causam hent no
recipiendi Ite ad oues q
id Ecce e° mitto vos sic
oues in medio lupor F°
sm quosdam hc dr de mis
sione ad iudeos aliud de
sa ad gentes Sz q vtraq
d' de pma missione F° o
ues dic quo ad tbas lupi
ad pncipes phiseos vel oues
quo ad simplices gnis lupi
quo ad posites posterioritus
Grat accepistis post colla
com potestatis post form
doctne h docet eos vtute
vite que debz in eis esse
tple pmo qntu ad abdicom

cupiditatis mundane prosptatis
2° qntu ad exclusiom timoris
adusitatis ibi ecce e° mitto
vos 3° qntu ad pusionem
affcus carnalis ibi Nolite
arbitrari s. vt puultu istoru
deuient auctte doctne In
pmo remouent affcm pdi
catoris a cupiditate tplicter
pmo suadendo intencois 2°
pro hibendo occasiom cupidit
ibi nolite posside 3° excluddo
cura mundane solitudinis ibi
dignus e opairius dicit g°
gratis accepistis ptate mira
cula faciendi gram pdi mis
tiu sacmenta dispensandi gtis
date ne desinat esse gra ne
vilescat in estimabile dnmj p
ciabile reputat Act. viij. pe
cunia tua tecu sit i pdicom q
niam estimasti donu di pe
cuniam posside Nolite posside
hic prohibet occasiom cupi
ditatis gnalit e pmo quo
ad supflua cu dr Nolite pos
side aur neqz argentu glo
si hc hret non videt causa
salutis pdicare s lucri Act
iij Argentu e aur no est m
2° qntu ad ppe necia cum sb
dit neqz pecuniam appensam s.
in zonis uris Ieh Cu diuicias
cumulauerat ppe morm necia
vite amputat Eccl x. Nichil ini
quius qn amare pecuniam 3°

quo ad ipsa necc[essar]ia que sunt duo
vel ad minuendum vel ad iter inuendum
si ad minuendum vel sunt necc[essar]ia con
corruptionem ab intrinseco sic d[icit]
peram in via que est repo
torium alicuius alimenti victualis
aut ab extrinseco sic subdit neque
duas tunicas ita q[uod] altera sit su
p[er]fluitas Si sunt necc[essar]ia ad iter ine
randum aut ad sustentationem pe
dum sic d[icit] neque calciamenta a
corpore sic addit neque virgam
que s[cilicet] itinerantis p[ro]b[at] auxiliu[m]
[com]muni[ter] plato d[icit] duas summita
tes corporis non esse velandas
neque assuetas fieri debe[re]
mollicie capitis s[cilicet] et pedum nam
h[abu]erunt firmitatem tunc h[ec] cetera
robustiora sunt Querit[ur] hic
quare ita expresse prohibet
possessionem temporalium R[espon]so sic o
portebat in primitiva ecc[lesi]a vt
ostenderent omnia gubernari diuina
dispensatione et ostendetur v[ir]
tus fidei contra errores hominum
qui [con]sue[ti] syderum vel fortune cre
debant omnia agi et hic appe
tit adhuc ap[osto]licis viris successoribus ap[osto]lorum Quidam s[un]t
qui paup[er]t[atem] ~~pro~~ nolunt suc
cede[re] s[ed] potestati tum tamen non
p[ro]f[ic]iunt s[ed] paup[er]t[atem] promittunt
re[ligiosi] Vn[de] tanta debet p[re]dica
tori esse fiducia in deo vt p[re]
sentis vite sumptus non q[ue]rat
tres g[ra]dus sunt r[ati]ones q[ua]re hoc
p[re]cepit p[ri]mo ne sint cupidi
vel ambiciosi 2[a] ne sint sol
liciti quasi pusillanimes 3[a] vt
mittentis virtutem ostendant Luc[e]
xxij qu[ando] misi vos sine saccu
lo et c[etera] Item querit[ur] si alij ob
ligant[ur] R[espon]so consiliu[m] non est
preceptu[m] Vnde cum non auderet
aliquis vtile et sanum consiliu[m]
regis in facie eius repelle[re] q[uan]to
magis id q[uod] dedit magni con
silij angelus p[ro]u[er]b[iorum] viij Ego
sapiencia habito in consilijs Item
neque peram Luc[e] xxij qui h[abe]t
sacculum tollet similiter et peram
R[espon]so id est q[uo]d d[icit] in prima mis
sione id est luc[e] p[er]tinet ad statum
in qua non habebant p[er]se
cutionem In qua etiam mittebant[ur]
ad extraneas gentes etiam
ubi erant passuri Vnde oportebat
q[uod] aliquid sibi providerent Item
duas tunicas q[uia] vna non
sufficit multociens in hyeme
R[espon]so Quotquot sunt intime pro
vna reputant[ur] R[espon]so non q[uod] i[n] locis
in glaciali niue rigentibus vna
quis tunica debeat esse con
tentus Vnde quia in tunica ves
timentum intelligimus ne alio
vestitu ad obtinendum futurorum
resumamus Vnde si non p[ro]pter deco
rem multo minus p[ro]pter ostenta
cionem s[ed] multi excusant se p[ro]
seruanda honestate tunc eam

preciositas vestium non amplietur sed minuatur et eo honestior quo abiectior. Item neque calciamenta vel necessaria sunt in palestina que terra arenosa est et estate nimis calida. Secundo dicit Crisostomus non prohibet sed sollicitudinem ne quis putet portanda ne desint vel forte prohibet preciosa et exquisita. Dicendum melius quod apostoli non utebantur calceis sed sandalijs iuxta illud Marci vi. Calciati sandalijs etc. super quem locum dicit Beda ut pes neque tectus sit neque nudus ad terram et in hystoria super eundem locum dicitur iussit eos uti soleis id est sandalijs id est pennulis et phisice solutio est de terra calida et arenosa. Sed ymaginabiliter Sandalia sunt sotulares in quibus episcopi et presbiteri missam celebrare qualia beatus Bartholomeus deferebat. Unde Ephesios vi. Calciati pedes in preparacione. Item neque virgam quia Luce v. Nichil tuleritis in via nisi virgam tantum. Respondeo. Hic forte per virgam intelligitur spes in temporalibus quam a nobis omnino debemus repellere ne faciamus contra quam obediens Iohannes. Cum domini auxilium habemus baculi presidium cur queramus. Item si prohibet virgam quod de equis et equorum

falleris. Respondeo. hij intelligitur et hij in equis secundum Augustinum super Matheum. Per virgam intelligitur potestas accipiendi scilicet sumptus quod uti poterant vel non uti scilicet quod voluerant. Dignus enim est operarius. Hic excludit a predicatoribus curam sollicitudinis mundane et hoc quia debita est eis ab auditoribus subvencio in necessarijs et est quasi causa quare omnia ista que precepta sunt nulli habere quia percipit nil ferre quia omnia debentur eis. Sunt autem quatuor que circa hoc annotantur. Primo ondit sustentacionem eis esse debitam. 2o a quibus accipienda ibi in quamcumque civitatem etc. 3o quo se debeant habere extra solventes ibi intrantes autem. 4o Qualiter contra negantes ibi et quicumque non receperint vos dicit quod ita nichil deferatis impediens ut expediti sitis ad predicandum et auditores sustentabunt vos a quibus licet accipere. Dignus est enim operarius cibo suo id est necessarijs ad vitam. i. Cor. ix. Ordinavit deus hijs qui evangelium annunciant evangelio de evangelio vivere. Hinc est quod dyaconus procedit a presbitero ad pulpitum qui missus a domino ad predicandum evangelium cui dyaconus fert

pulvinar quo liber sisten
tatur quia alii debent pre
dicatores sustentare In qua
cumque civitatem hic ondit a
quibus accipiendum et exige
dum quia a bonis et honestis
personis dicit ergo in quamcumque ci
vitatem vel castellum intrave
ritis .i. in quacumque loca maio
ra vel minora interrogate quis
in ea dignus sit .s. adven
tu nostro receptione et mora
Bonus testio virorum et per fama
eligendus est hospes ne eius
infamia predicatio ledatur ergo
multomagis eligendus est
socius dignus Item hic dicit
ut hospes se magis sanct
gratum accipere quam dare et cum
inveneritis dignum manete
ibi donec exeatis s. de civitate
vel castello glosa dat consta
tie generale documentum ut
se hospitalis necessitudinis
iura custodiat alienum est
a predicatore regni celestis
cursitare per domos et inviola
bilis hospicii iura mutare
duo quo mandantur Primo de electione
tione hospicii quod de primo mu
tatione elicitur non dicitur quod liceat pre
dicatori aliquod mutare hos
picium vel cum aliis comedere
maxime ut non contristet hos
pitem suum dicitur tamen ad dig

nos dimittat sed prohibet dominus mu
tationem hospicii triplici ratione una
est vitatio levitatis que nullo
modo decet apparere in predicatore
Alia suspicio gulositatis quia
consueverunt homines novos lau
tius procurare 3 declinatio in
famie hospitum quia si dimit
tentur videntur indigni Intran
tes autem hic docet quales se de
bent habere erga solventes
.i. suscipientes eos ubi ponitur
primo instructio 2o promissio in
est si quid fuerit Instructio ponitur
duplex primo quale se habe
ant in introitu 2o quid di
cant in salutando ibi Pax
huic domui dicit ergo in
trantes ergo in domum salutate
eam .i. familiam ut sit latum rela
tivum .s. antis posite relatum pro
continentis dicentes pax huic
domui .i. familie Erit quo in
troitus cum optatione salutis
salus cum operatione salutis
hec duo sunt optanda hospitibus
salus in amonicione malorum
contra dampnationis periculum
pax quantum ad bonum reconcilia
tionis huius autem modi introdi
et salutandi dedit dominus ut
ex hoc ondetur ad quid veni
ret pacem scilicet facere bella
sedare predicatores non de

xm

uirgis sed de salute animarum de-
bent loqui dicentes Et si quidem fuerit
Hic subditur promissio secundum dupli-
cem dispositionem hospitii prima
est promissio gratie sive participa-
cionis recte hospitibus si domus fue-
rit digna Secunda promissio re-
compensacionis pacis congrue ipsis
predicatoribus si domus fuerit in-
digna ibi Si autem non fuerit do-
mus illa digna dicit ergo Et si quidem
fuerit domus illa digna id est si fue-
rit familia predestinata ad vi-
tam veniet pax vestra quam ei
optatis super eam psalmus Particeps
ego sum omnium timencium te et cus-
todiencium mandata tua Si autem
non fuerit digna pax vestra id est mu-
nus optate pacis ad vos rever-
tetur vel pax vestra etc. quia predi-
cacionis merces vobis a deo recom-
pensabitur quia assequimini fi-
nem in vobis etsi non in aliis
psalmus Oracio mea in sinum meum
convertetur Et quicumque non receperint
Hic instruit eos qualiter se habeant
ad non recipientes ubi ponitur
primo instructio Secundo comminatio
ibi Amen dico vobis dicit ergo
Et quicumque non receperint vos ne-
cessaria ministrando neque audie-
rint sermones vestros monitis
obtemperando exeuntes foras de ci-
vitate vel castello excutite pul-
verem de pedibus vestris in testimonium

sive signum triplex quia in dei
signum querere sunt ut dicit Johannes
in testimonium laboris sui sed
cum ingressi sunt civitatem et predica-
verunt ad eos pervenit Excutite
ergo pulverem id est minima itineris
et laboris que pro illis sustinu-
istis exponite cum erit eis signum
maioris dampnacionis Augustinus Secundum
est quod pulvis in pedibus signum
est laboris excussio pulveris
inutilitatem signat laboris quia
inutilia solent excuti et abici
Tertium signum est ut ostendant se ab
eis nichil terrenum querere nec et
minima de operibus eorum ut nec
in pulverem de terra sua eos non
patientur et adherere Mox pe-
des iubentur excuti in signum
excussionis terrenis appetitus
vel humane laudis Amen di-
co vobis hic post instruc-
cionem apostolorum subditur comminacio
vero expellencium que exag-
geratur ex comparacione ad terram so-
domorum et gomorreorum dicit ergo
Amen dico vobis tollerabilius erit
terre sodomorum et gomorreorum id est mitius agetur
contra illos in die iudicii quam illi
civitati id est quam habitatoribus illius ci-
vitatis qui spreverunt vos et
sermones vestros et huius racio est
quia illi legem nature solum
transgressi sunt sed eciam isti legem
scriptam et doctrinam prophetarum et apostolorum

Spualit sup i^d gratis accepistis
r^c q ab hijs qui hnt officiu p
dicandi remonet^r ista .pmo ve
dito sive symoniaca pnitas i
ac gratis / 2° sarcinaz multi
plicitas ibi nolite possidere
auz rc / 3° habendi cupiditas
ibi neqz pecuniaz in zonis p
quas significat^r affectus / qnto
victs curiositas ibi neqz pera
vbi fuit pastalla z cadi / qnto
vestiu supfluitas . ibi neqz du
as tunicas / qnto magis va
rretis / sexto corrigendi sem
tas . ibi neqz vrgam / septio
psonaz eligibilitas ibi ingr
tuqz domu intrantis / octo ma
loz societas ibi interrogate
quis in ea dignus / ix^o levis
instabilitas ibi manete ergo
donec exeatis / x^o inhonestas
ibi intrantes aut domu sa
rit hic interrogate quis i ea
dignus sit qt sine interroga
cone divertit xpus ad pub
licanu matheu vo fet qua
dortinam sua / xi^o interrogare
est ignorantis ideo homines
interrogant adhuc tenent^r dns
qui omia novit scians erat
eu ad introitu dignu sunt / In q
etiam dat^r doctrina q si aliqs
recedet ex suo adventu alim
qvote licite poss adeu dimite
sic btus ~~dimity~~ dimity hospite
sunt q vtit ad fidem katholica
Item tollabilius erit terre so

domoz Cont sodomite alio ge
ne peccabant z indei qniore
gro magis fit qpacio Pro no fit
qpacio hoz quitum ad pctm
carnalem de quo opponit^r s
qitu ad pctm i hospitalitas
z quo ad hc isti magis pecca
bant quia timtos repellebat
post audita vitate Ecce mit
to vos post exclusionem huius
cupiditatis sub dit^r h exclusio
timoris ad vsitatis sine mist
co quo adpacia in ad vsie
z ps ordo prospitas em cor
rupit ad vsitas stringit Vn
sic sup remonit affectom
psitatis sic h excludt tio
rem ad vsitatis vbi pmo
repeti^r missio / E sequit^r i
structo ibi estote ergo vt ex
missione sit fiducia ex insti
tone qstancia qitu ad mis
sionem tangit^r tplex qdicio
pma mittentis ibi Ecce ego
2° missoz ibi sic oves / tcio eoz
quibz fit missio ibi inme^o
lupoz dr go Ecce ego qui
vos elegi vos docui vos a
mari mitto vos homines e
lectos doctores instructos mi
lites armatos pitos sic oves
vt lacte doctrine alios nutriatis
exemplo mansuete qvsa
tonis attrahatis etia pro eis cor
pora exponatis in medio
lupoz . i . scribaz z phizeoz
z aliorz infideliu q dm lupi
pp rapacitates z crudelitate dis

situdine Act xx. Scio q post
discessu meu intrabunt lupi
rapaces no parcentes gregi.
Mirabilis venator dns qui
p agnos sive oves lupos ca
pit et devicit p pacium vincat
potentia et btis dt In medio
lupor vt paciu sit qsi centre
ad omes iniuria tendantes
Et in medio p ..mem om co
usionem Et in medio p abne
gatom vt i medio .cusantes
non participent eor malicia
Et in medio oviu paucitate
et lupor pluralitate. Item pter
oviu vnitate in fide et lupor
pluralitatem in erroribus Ambo.
Omnis pugna viriliter a
gressa pit victoriam Estote g
prudentes pt missio aplor
sequit h instructio missor
et pmo instructio gnalis 2o
specialis ibi cavete aut In
structio gnalis est qntu ad
duo pmo qntu ad prudentiam
serpentina qt fallacia sar
bar. tcio qntu ad paciam colu
binam q crudelitas tyranor
zh em Estote ergo pruden
tes sic serpentes .s. ad intelli
gendas et cavendas fraudes
et simplices sic columbe .s. ad
sustinendas et ignoscendas
iniurias et lesiones Colum
ba em avis gemebunda et
mansueta prudencia vero

est in puendo malis simplt
in faciendo bonis prudencia
qntu ad rone simplicitas
qntu ad volutate prudens
serpentis e in tribus vetem
em pellem ad artu foram
deponit corpus pro capite
exponit cu sit frigide nature
solem diligit pellis de ipso p
tinet ad incipientes Eph iiii
Deponite vos serpentina conversa
tom veterem hominem etc Cor
exponit pro capite ptinet ad
proficientes que prompte de
fendenda est que e caput ho
mis totm hominem mortificat
ht mille fecit abimalech iudic
ix Solis dilectio ptinet ad pfec
tos qui insistunt dne contemp
latom qua illuminantur et inflam
mant Sic em serpens diligit
solem ppt calorem quo natura
vigorat et ppt lucem quia
cu senescit amittit visum s
ad radios solis divertit oclos
opponit et illuminatur In hijs t
bus voluit dns non assilare
prudencie serpentis s non i
venenata cplexione non in
lingue puncione non i anfrac
tuosa ambulacione Simpli
citas columbina dz esse cogi
tacionis iniudicando habet
em blandos oculos dulcem
aspem Can. i Ecce tu pulcra

es amica mea oculi tui colu
bar affeccionis in diligendo sicut
enim amore generis sui vnit et
frequentat osculis Cant iiii in
foraminibus intencionis i operan
do residet enim super fluenta a
quarum vt insidias accipitris
caueat per vmbram Cant v
Oculi eius sicut columbe super ri
uos Canite autem post instr
ccionem generalem hic subdit specia
lem et primo consultum ad pru
denciam contra temeritatem secundo con
sultum ad simplicitatem contra pusil
lanimitatem ibi nolite discipuli
In prima primo mouet ad
cautelam contra occultam
machinacionem secundo concedat
fugam contra apertam persecu
cionem ibi Cum autem persequentur
Circa primum dat cautelam ge
neralem secundo specificat causam
ponens multiplicem tribulacionem
que est principaliter duplex scilicet
tribulacio communis machinata a
propinquis prima ibi tradent
enim vos secunda ibi tradet autem frater
fratrem dicit ergo Cauete id est sollicite in
te vos inter lupos ab hominibus
i persuasionibus hominum qui frau
dulenter vos decipere et violenter
perimere querunt Criso super Matheum omnibus
malis homo est pessimus ma
lum enim bestia propter hoc malum
homo autem omnia contrarius autem

ad iustum accedere non audet
sed malus homo non timet sed
contempnit ecce quos supra lu
pos dixit hic homines dicit
exponens se Tradent enim vos
Hic predicit tribulacionem istius vbi
tangitur primo tribulacionis ve
hemencia secundo consolacionis pro
missio ibi cum autem tradent
Circa primum notantur tria primo vehe
mencia secundo causa ibi propter me
tercio sequela ibi in testimonium ve
hemenciam tribulacionis tangit sim
pliciter et impugnacionem virtutis
aliquando enim impugnatur virtus
per apparentem racionem ibi tradent enim
vos i occultam machinacionem
facient contra vos in concilijs suis
i in locis priuatis vbi consilia
tractantur irracionabiliter operantur Gen
xlix In consilium eorum non veniat
anima mea Aliquando impugnatur
per apparentem iusticiam et addit
et in synagogis suis i in pub
licis conuentibus vbi conueniunt
sub specie cuiusdam sanctitatis et
iusticie flagellabunt vos
Aliquando impugnatur per vio
lenciam et subdit et ad presides
i minores principes et ad re
ges i maiores principes du
cemini scilicet violenter non mansue
te vt qui non possunt per apparenciam
faciant per violenciam sic paulus

et barnabas dicti sunt ad presides
Act. xvi. Jacobus et petrus ad regem
herodem Act. xii. propter me .i. propter
nominis mei confessionem cite op-
timus titulus patiendi felix in
iuria cuius deus est causa ut dicit
Beda In testimonium illis .i. propter
testimonium mee confessionis vel
illis .i. iudeis in testimonium sue
salutis Greg. mors iustorum bo-
nis est ad iutorium malis in tes-
timonium ut inde quasi sine
excusatione pereant. Unde ex eo
capitulo ut veniat .i. Cor. ii.
Aliis sumus quidem odor mortis
in mortem odor vite in vita
Cum autem tradent vos hic premit-
tit dominus consolationem in tribulatione
primo remouendo timorem de futuro
secundo promittendo futuram oportunitatem
dabitur enim vobis tercio certificando
super hoc ex perfectione datoris .i.
non enim vos dicit ergo Cum autem
tradent vos ad iudices adducendo
oppositiones contra vos machinando
Nolite cogitare vos per sollicitudinem
angustiando quomodo .i. de modo
proferendi ornate vel inorna-
te aut quid loquamini de modo
inveniendi quid possitis loqui
dabitur enim vobis non a vobis
sed a patre luminum Jaco. i. Omne da-
tum optimum etc. In illa hora
respondendi optima quid lo-
quamini .i. sapientiam in mente
et eloquentiam in ore hoc patet

it in stephano Act. vii. in pau-
lo Act. ix. et vere dabitur non enim
vos estis qui loquimini sed et cetera
.i. non ex solo ingenio verba
vestra procedunt sed spiritus patris vestri
est qui loquitur in vobis intel-
lectus velud in organis quia
sic organa emittunt modula-
tiones ad motum cantantis sic
bonus predicator loquitur ad
voluntatem patris inspirantis
igitur vos ad eum attenditis
sed ego sum qui prior vos verba
edidi sed ego qui sum loquor.
ii Chor. xiii. an experimentum
queritis eius qui in me loquitur
xpistus Tradet autem frater fratrem
hic predicitur tribulacio cum maior ma-
chinatio appropinquabit et primo ve-
hementia tribulationis 2º con-
solacio promissio consolacionis
ibi qui autem perseverauerit circa ve-
hementiam tribulationis tangitur
primo forma secundo sequela in
tercio odio tercio causa ibi propter
nomen meum circa primum tangitur
triplex genus propinquitatis naturalis
prima est equiparantie eorum
scilicet qui ab eodem stipite descen-
dunt ut sunt fratres 2ª suppositionis
ut filii ad patrem dicit ergo Tra-
det autem frater fratrem sic cayn
abel Gen. iiii in mortem non tamen
in carcerem omnia agrauat pro-
pinquitatis sequentium et qualitas
tribulationis Ps. xxvi si intus

me9 maledixisset in te, et patri filium quod est inabilius. Zach. xiii. Dicent ei pater et mater qui genuerunt eum non vives et insurgent filii in parentes et morte efficient vos quod est ultimum malorum de hoc ad litteram. Act. xxiii. Hoc autem non tantum de apostolis sed de predicatoribus missis s. intellectibus hic veritatem et eritis odio vos qui residui eritis et sequimini apostolos omnibus hominibus et extraneis et propinquus homo enim hic magis diligit vicium quam nam multum enim repugnat amor dei et mundi distant quippe plus quam celum a terra. Joh. xv. Si de mundo fuissetis mundus quod suum est diligeret ita eritis odio et hoc propter nomen meum sic. post. Qui autem perseveraverit usque in finem s. in gratia perseverando non finaliter succumbendo hic salvus erit quia finis non pugna coronat hoc significatur in signo thau quod est ultima littera quo omnes signantur. Eze. ix. Bernardus perseverantia est vigor virium consummatio virtutum nutrix ad meritum mediatrix ad premium soror pacis constantia filia amica pacis amicitiarum nodus unitatis vinculum sanctitatis propugnaculum tolle perseverantiam nec obsequium habet mercedem nec beneficium graciam nec fortitudo laudem denique non qui inceperit sed qui perseveraverit hic salvus erit dicit

autem hic in signum distinctionis singularis et pertinentis. Crisostomus Incipere est multorum finire paucorum semper in principio eternus est sic deus eternus est. Queritur hic super illud Ecce ego mitto vos. Rabanus non ad mundi gaudia sed ad passiones contra. Joh. xi. c. Cum autem persequentur vos Crisostomus non in persecutiones venire sed fugere. Hec duplex est persecucio est una generalis de qua loquitur Rabanus alia personalis de qua Crisostomus. Sed contra Crisostomus propter timorem tacere veritatem impietatis est ergo multo magis fugere. Ergo triplex est veritas fidei vite et doctrine. Si ergo persecutio personalis est pro fide vel iusticia tua vel pro morte sua propter confirmandam fidem tuam non est fugiendum et hoc ut pareatur persequentibus et subveniatur bonis. Item queritur utrum perseverantia sit in precepto quod non quia nullus reprobus haberet graciam in presenti cum esset transgressor precepti. Ergo duplex est perseverantia una est continuacio in bonis operibus hec non est in precepto. Alia perseverantia voluntatis in proposito bene agendi et hec est in precepto. Sed spiritus patris vestri. Queritur cum spiritus sit veritatis hic loquitur in malis quia omne verum a quocumque dicatur a spiritu sancto est. Si dicatur hoc propter errorem. Cum autem perseq.

s̃ vos / Sup̃ius monuit ad
cautelam cont̃ occultam ma
chinacõem h̃ concedit fugam
cõm aptam p̃secucõem vbi
tangitur duo p̃mo fuge p̃pt̃
humana infirmitatem concessio .
2o consolatoris certitudo ibi
Amen dico vob̃ d̃t g̃o ita qui
p̃seuãuit saluus erit p̃seuan
cia aut̃ n̄c̃ia ad h̃ salutem
p̃t̃ h̃ n̄ solū continue pacı
endo s̃ pro loco ɀ t̃pe decli
nando Jdeo d̃t Cū aut̃ p̃se
q̄nt̃ vos in vna ciuitate fugi
te in alia vt amplius n̄
veri diuulget̃ ɀ veri p̄dicac̄o
audiat̃ vt vere infirmit̃ pro
videat̃ vt hostib̃ pareat̃
Intellectus non debetis decli
re s̃ȝ ad t̃pus fuge vt alijs
possitis prodesse sic fugit
iacob a facie esau Gen xxvij
sic dauid a saul .j. R̃ xx°
helyas a iezabel iij R̃ xix°
Paul̃ a damasco .j. Chor
xj. Amen .i. vere ɀ fidelit̃ dico
vobis ecce antipophora ɀ rensio
ɀ rpon̄ consolato vij Crisostomus
misit ɀ p̃secutores audacter
ne s̃ fuge s̃ ne forte dicerent
nunquid misisti me ad gentes iterum
quid g̃o faciemus si omnes ci
uitates iudee circuierimus ɀ vos
abiecerint ɀ h̃ p̃uenit dicens
non consumabitis .i. nō explebitis
ciuitates isrl̃ fugiendo vel fi
dem p̄dicando donec veniat

filius hominis .i. resurgat a
mortuis vel finiat vel p̃t̃
expoın de consumacõne final̃.
q. d. potestis ɀ debetis fuge
q̄r non consumabitis conuertendo
ad fidem ciuitates israhel do
nec veniat filius hominis s.
ad iudicium generalem in gloria
p̃ris No enim conuertent̃ omnes
filij isrl̃ donec p̃pe fine Ez aut̃
p̃ceptū ap̃lis fuge dū q̄ sic
tū quia ap̄li rudes erat et
tenelli tunc conmatim passio
x̄ p̃ eorum mortem fides non erat
viuificanda ibi nec multipli
canda ideo melius fuit fuge
secus fuit p̃ passiõem xp̄i
p̃ eorum mortem fides nō erat
viuificanda ibi nec multipli
canda Jdō melius fuit post
passiõem xp̄i No est enim dis
cipulus cinnata instrucõne
sp̄ali ad p̄udencia q̄ temptates
H̃ subdit̃ instrucco sp̄ali̅s
ad simplices ɀ pusillanimes
vbi arma t̃ p̃mo contra pusillanimitates
ex timore contumeliarum i. v̄bis
contra pusillanimitates ex timore pas
sionum corporis ibi Et nolite
time eos p̃m allegat causam
s̃m corpus contumeliarum timorem
excludit dupl̃r p̃mo euacu
ando contradicentium virtutum timorem
2o animando ad apertam vita
tis p̄dicacõem ibi q̄ dico vob̃
in tenebris timorem aut̃ eua
cuat p̃ duo p̃mo p̃ consideracõem

p̃sol̃ fuit erat eorum
p̃secucio tū quia

pmu adventus .s. saluatoris
2o possidacom scdi adventus
.s. iudicis ibi nichil enim opti
exm saluatoris respcu disci
plorum inducit sub triplici si
militudine quia vt magis
trone doctrine virtutis vt dns
rone potencie maiestatis vt
rone cure bonitatis pont
autem hic tpr mor operacionis
primo sic superioris ad inferius
quia non est disciplus 2o sic
equalis ad equale quia suf
ficit discipulo 3o sic maioris
ad minus quia si pr familiis
as procedit 3o cmmon sic
si in mgro in dno reprefa
milias blasphemias in ie
cerunt et ipse paciens et intre
pide sustinuit multo plus fi
et in ipsis qui vt discipuli
sui et familie ipsi debent
pacienter sustine dt ergo non
est discipulus .i. non debet esse
sup mgrm Beda Bi mgr
suus non vult vindicare in
iurias qui dns est sup ipsos
psecutores pacienter redde minores
eadem nre est discipuli qui pu
ri homines sunt mgrm seqi
tur nec suus superdz esse velle
sup dnm suum gtria operando
dno et qi poterit Bz suffi
cit discipulo .i. sufficere debet
si sit sic mgr eius iniuriam

sustinens et vindicans non querens
beneficia offens et mala reci
piens Et suo sic domino suo
i sup eundem eciam sedeat .s. eum
ligneum hest .vi. sic honorabis
vir r vt et eundem calicem bibit
Iohis xx potestis bibere calicem
vt pridem hostium intrat luce vltio
Sic oportuit xpm pati et vt
eandem procuracionem in sua visi
tacione recipiat luc xi Si
premfamilias h pont 3a cpnio
in cditionali maifesta cum dt Si
prezfamilias .i. me prima gen
tem solitudinem pris hntem
auctoritatem belzebub vocauit .i.
me opari i belzebub dixerunt
sup .ix. xxi. Ioh. quanto magis
domesticos .s. nos Ioh xv. Iam
dicam vos seruos et expdnis co
cludit ne go vos domestici et
imitatores mei timuitis eos ho
mines fragiles et priores ys. li.
Quis tu vt timeas ab homine
mortali 2c pexemplum saluatoris
in primo adventu euacuat disci
plis timorem ctumelie i verbis
Nichil enim optum h euacuat tio
rem rone sui adventus in quo
erit maifestacio multi omnium
cf et bonorum et malorum dt ergo
Iam dixi q non timeatis Nich
enim opertum .s. modo q non reue
letur in futuro iudicio et hc quo
ad iudicium malorum vel optum d
q latet ex nra ppa vt cogitacioes
intenciones et virtutes occultum qd

latz huana astucia ut quisq opa
mala Joh nolite time seuiciam
psecutorum et blasphemanciu rabi
em quia veniet dies iudicij i
quo vita vtr et eor nequicia de
monstrabit Crisos ariolos vos
vocant et seductores expectate
paz et saluatores et bnficatores
orbis nos dicent. Et dico uob
Supius euacuauit q dicentur
vitari timore hic animat ad ap
tam virtutis pdicationem primo ad
manifestu sine obscuritate scdo
ad publicum sine psonaru accep
tone vel timore ibi et in aure
dicit g° qd dico vob s modo exis
tentib in tenebris s timoris dici
te in luce .i. infiducia securitatis
qd et fecerut accepto visibiliter
spu sco vel sic dico vobis in
tenebris .i. obscure et sub enigma
te dicite in luce .i. apte pdicate
et qd in aure audistis .i. puatim
et solitarie pdicate sup tecta vt s.
vbi nul pala sit et omnis audi
entia et loquitur smonez palesti
ne vbi domus no habent tecta
tacuminata s plana et ibi solet
smones fieri ad ppłm Crit
hic neq sinus sup dnm quia
Joh. xvi. Jam no dicam vos suos
suos sm te suuli s filiali Itez
belzebub Glo. Nin rex assirio
rum qditor ninive pris morte
pris sui beli qposuit statuaz
in honorez ipius qt Sap. xiiii d
de ydolor qd dolens pr cito

sibi rapti filij fecit ymaginem
H° vtrq pt esse nec est qui
qd d h tibi Jte ciuitas nini
ue an ninu facta fuit quomo
ergo eam qdidit H° qditor dr
ampliator Pt ne g° timueritis
eos q dixit eis sup fugite i
aliam s fuge timentis est.
H° multiplex est timor quida
ualis et hic pmittit alius fi
nalis et h pcipit Erit in tres
mundanus vel huanus et hic p
hibetur quartus cautele et hic psua
detur so° p tausat na scom qtuz
3m culpa quartu ars siue sa
pia Item qd dico in tenebris
Joh xviii In occulto locutus su
nichil Item lux non pt esse
in tenebris xc vo lux est H°
in occulto d loqui ro futue
ppallitionis et in aurem ro da
moris qui in omem trram exi
uit sonus eor Walnd d x qd
lux spualis bn cum e in tebris
corporalib s non in spualib
Johns pme lux in tenebris
luq Et nolite time. euacua
timore totrimcke in o bis h
euacuat timorez passionis
corpis et hr in .iomib ipe
in serie hr ponit homa
e ex qsideratione huane ipote
re et iaco this no est timend
hostis qui no pt ledere nisi i
ninnus et ledendo proficit i
magnis this e tyrannus qui

pt lede corp9 non aīam p-
mo sit aīme profuit, g° ɂc
ɂhc est q dr Nolite time eos
qui occidut corp9 exm9 de ma
chabeis ɂmrē eoꝝ ij mach
vij. Aīmā aut nō pnt occi-
dē Criso9 corp9 vestimtū est
aīme sit ergo siquis scindat
vestem alti9 illi quidā in-
iuriā fat ꝫ dapnu non fat
pati² in natiā sic aīma oc
cisionis sentit dolorem mors
exilio luctu non sunt suppli
cia ꝫ tbuta soluendi q debo
solue Pat9 sii vbicumqꝫ me
fenator appellauit strenu-
us eñ miles nō timet mor
teꝫ equi maxime si scit me
liorem esse restituend sibi
hc q dr quia corp9 dꝫ esse
sic equus aīme ad smedi
Vñ Criso9 Si mutuo accepis
aut boue aut azynu nōne
assidue opatis tū eo dicis
eñ hodie vel cras tollet² a
me quare īgi² ɂcorpore cor
ruptibili nō vteris ad vtili
tem aīme q postmodi tol
le² a te. Ma rō est ex co
sidaccōne dīne poten ɂest
racō tlis ille ab homīe ti-
mendus est qui hꝫ ptātem
in to9 hoīez ꝫ hoc est so
lus de9 go hic sol9 timend9
est ɂhc est q dr Sꝫ pocius
timete eū qui ptāte ordīa
ria nō ab alio delegata vl
pmissa ɂ aīaꝫ ɂ corp9 pdē

qd plus est qm occidē ī gehe
nam ysido. ethi. xiiij gehen
na locus ē ignis ɂ sulphuris
que appellari putant a valle
ydol' ɂsecreta que vrgeta mu
ros ihlm repleta olim cada
uīb mortuoꝝ ibi eñ hebrei
filios īmolabat demonibus
ɂ dr locus ille gehenon. i. val
lis filioꝝ ɂmo vel dr gehena
a ge q̄ tra et ennos profūdi
q est in profundo tre ɂ est
abyssus ignis et frigoris.
Nōne duos passēs ɂcc ēcia
racō ex ɂsidacōne dīne pro
uidencie ɂē tlis prouideñ
supioris iuste singula ordi
nantis aufert sollicitudīeꝫ
ɂ timore a iustis ꝫ prouide
cia dei iuste ordinat² vita
ɂ mors sanctoꝝ ɂ ironabliū
aīmaliū g° non ē eis time
dū siue viuat siue moriant²
ɂ hoc est q dr Nōne duo
passēs veniut q mīmū ē
in pondeib. q. d. mīmi pcij
sūt ɂ omnis exillis. s. passi
bus nō cadit sup trā. i.
non morit² sine pre vrō. i.
sine pris prouideñ qnto
magis vos neqꝫ Criso9 Si
passi euentu non cadit nc
morit² qnto magis nc homo
iustus si eñ sine rōne nich
agit² in hijs quoꝝ pciū est
mi9 assis qnto magis ī hijs. q°
ꝫ pciū est sanguis me9 rita

pz racio secundum appreciabilitatem Sed
pt formari secundum ecclesiasticum Pomus
si pictura sine dei providencia
non perit vos qui etiam estis ti
mere debetis quod absque dei provi
dencia viuatis vestri autem capilli
capitis quarta racio ex consideracione
remunerationis future que solum pertinet
ad hominem et est talis non est
timendum de morte ubi est pro
videncia de moribus sed deo est
providencia de capillis quia
in corpore in debito resurgent
unde non est timendum de illis
si apposite deum morti tradant et hoc
est quod dicit vestri autem capilli capi
tis omnes numerati sunt Intellectus
ut taceam de tota massa
corporis et minime particule future
remunerandum ex hoc concluditur
Nolite ergo timere Primo vestram
curam nostram in eum proicite
apud quem nec capillus perit
Crisostomus fiat voluntarium quod fi
tum est necessarium offeramus
deo pro munere quod pro debito
redditur et repetit procedens me
dium multis passeribus me
liores estis vos quo ad statum
nature quia per adopcionem filii
quo ad statum futurum quia in
gloria beatificandi sunt ergo dispo
nit et acceptat sacrificia passe
rum quanto plus sacrificia corpore
vestrorum Omnis ergo qui certe
quarta racio ex consideracione re
tribucionis et est talis non est
timendum ubi commutatur bonum in
melius sed premium confessionis com
mutatur in premium visionis di
vine non est timendum confiteri
fidem et hoc est quod dicit tangens
primo meritum secundo premium ita
prosperitate super terra et nolite ti
mere quia capilli mei mu
nerati sunt ut resurgant ad
vitam gloriosam sic perma
neant ut fruantur Omnis ergo
qui confitebitur me id est fidem me
am coram hominibus Ro x corde
creditur ad iusticiam ore autem
fit confessio ad salutem Crisostomus
Si tamen sufficeret fides cordis tan
tum tibi correcta esset sed non ideo Con
fitebor et cetera enim quanto melior
est deus homine tanto melior
est confessio eius homine coram
patre meo qui in celo scilicet cum
dicet venite benedicti patris mei
ergo in iudicio coram patre non
tamen coram demonibus qui terre
buntur vel hominibus qui mirabuntur
vel angelis qui letabuntur sed
coram patre summo rege ut ap
probet ut recipiat ut remu
neret tanta ergo exigit in confes
sione hominis plenitudinem cum
dicit confitebitur id est simul corde
ore et opere fatebitur rectitudinem
cum dicit me non seipsum non mun
dum non ydolis evidenciam
cum addit coram hominibus non
in occulto Ita tamen promittit
confessionis in premium que magnifi
cantur et excepte eius a quo confessio
fiet cum dicit confitebor et ego excepte

spu^r valeb' q'ria affma^o

ei9 cu fiet cu sub d^t coram pre
expte loci. vbi fiet cu addit q
melius est vbi simul erit
ofitens 7 ofessi Ioh xij. Vo
lo pr ut vbi ego sum 7c. Qui
aut negauit. Ecce vide' racio
ex osideracione future dampnacio
7 est t'lis Nich de alde inhoc
cadit in ofusionem eterna sz tiot.
progrediens i negacionem fidei
est hi9 g° 7c 7hc est q dt
Qui aut negauit me coram
hominib9 ad istam negacionem
nichil bonum sequitur sz multa
ofusio Vn negabo 7 ego eum
coram pre meo in tempore
s' extreme necessitatis M^t xxv°
Nescio vos ij Thy ij. Sustine
7 onregnabim9 si negauim9 7
ipe negabit nos ostatur sex ro
cionu due pime sumuntur ex con
sideracione diuine providencie due
vltime ex osideracione diuine bonitatis
h^m rom iuste 7 iuste 7c tma
tur · a ps in qua enarrat tio
rem mudane ad vsitatis C
rit sup illud Nonne duo pas
ses asse venerat 7c. Luc.
xij passeres veneunt dipondio
Ho s'm Rabanu multu dis
tat h^c abi^o nam dipondius e
mensura ostans ex duab9 assi
b9 et d^z 7 d^z a dya q est duo
7 pond9 quasi duo pondera
duos assens gemes 7 ita duo
passeres passi quatuor pro dipon
dio vel q'uis ip^m emunt simul
non repugnat vel no ita sit
de pcio sz vt vilitatem signficet

ptem que exemplificat de amb9
postqm de alijs Ho ad p^m h^c
fit vt inmat q mres statim
euolant ad s'm quia m^t aues
minutas passeres sunt magis
noti magis domestica 7 inspecti
ymolari Vn iubentur offerri
in mudacione leprsi Leui xiiij.
Vn ex illis no cadat glosa no
moritur sine prudencia q j Cor
ix Numqd de bobus est cura
do de omnib9 sz spalis vt disci
pline mandatorum deuocabi
lib9 Sz sup i^d capilli capitis
Glosa in me pticule future
vrom sinant^r tamen multa ca
pilli supfluu 7 frequenter attonsi
Ho s'm Augustinum q^a capilli re
dibit ad toti corp9 ad eandem
ptem vel ad alia sic decens
erit sic in statua cui refudit
Nolite arbitrari supius abi^a
pte qntis accepistis docuit vtili
tem vite que debz esse i pre
dicatoib9. pimo q'ntu ad abdi
cacionem mundane prosperitatis.
2° q'ntu ad enulcacionem timo
ris ad vsitatis. h. tcio q'ntum
ad prosperitatem affectus carnalis
vbi docetur resemdi carnalis
affectus pimo q'ntu ad alterum
2° q'ntu ad seipm ibi 7 qui
non accipit cruce sua Impa
mo psemdi carnale affem
ad aliu s 2° ne intelligeret
de nali affectu ondit ipsis vit
carnalem · s · inordinatu ibi
7 qui amat p'rem 7 s'm h^c
ponitur dupx ro psemdende
carnalitatis pimo quia rep

bat in xpo 2o quod fit in diu[isionem]
xpo In pu[nct]o primo excludit finalem
de causa sui adventus puta-
tam 2o sub similitudine ponit
suam intencionem ibi Non veni
pacem 3o explanat suam simili-
dinem ibi veni enim separare.
dicit ergo Nolite arbitrari .i. non
racionis iudicio opinari quia
veni mittere .i. procurare vel
confirmare vel ampliare pacem
in terra .i. concordiam pravae
colligacionis sive carnalis af-
feccionis de qua ps pacem pec-
catorum videns non veni pacem
s[ed] tantum mittere s[ed] gladium .i. separa-
cionem spiritualem eius ps accingere gla-
dio tuo super femur tuum poten-
tissime. Venit xpus et mittere tria
gladium separando ut habetur hic igne
inflammando Luc. xii. Ignem
spiritus vivificando luc. ultimo
Ego promissum patris mittam in
vos gladium ... separacionis
et hic correccionis de quo Jeremie
xlix maledictus qui prohibet gla-
dium suum arma instructionis de
quo hebre. iiii. Vivus est sermo
dei Et non dicit quia mittit fert in
ad latus s[ed] retrorsum ps proie-
cisti sermones meos retrorsum
hystrio fert more ut inde lu-
dat et lucretur ps gaudium in
labiis eius cenator fert involu-
tum ut non pugnet s[ed] ut ven-
dat unde signum[?] pabynalech sa-
cerdotes .i. R. xxi qui habebat gla-

dium golie involutum s[ed] timendum est
eis quia iste gladius fuit occasio
mortis Veni enim separare hic expla-
nat id quod dixerat per similitudinem
ubi triplex exprimitur separacio secundum
triplicem affectum qui maxime ligat
primus consanguinitatis Quos affir-
mitatis ibi et nurum triplex familia-
ritatis ibi et inimici hominis dicit ergo
Veni ergo separare hominem s. filium ad-
versus patrem suum et filiam adversus
matrem suam glosa veni puratos
carnis affectus extinguere quibus
isti invicem diligunt ut deo
minus serviant vel peniteant aver-
tuntur non quod sunt honoran-
di pater et mater s[ed] post deum vel
uno credente alio incredulo ma-
nente fit separacio triplex cordis
pro fide corporis per habitacionem operis
per exercitacionem et nurum .i. uxorem
filii adversus socrum suam .i. matrem
mariti et inimici hominis s. qui
sit separatus est ab aliis in fi-
de vel religione domestici eius
Intellectus non potest inter eos in-
in paris esse in quos esse
bellum fidei de his omnibus ferre
sub eius dici verbis Mat. vii. Qui
amat patrem s[ed] ondit quae vomit
carnalem affectum quia non na-
le s[ed] inordinatum ubi implicat
cras s. amoris affectum ad quae maxime
natura inclinat affectus excessum
ubi plus quam me excessum dampnat
ibi non est me dignus dicit ergo
qui amat patrem aut matrem plus

ly me qui sit multipliciter tu[n]c p[ro]p[ri]e cos
ad fid[em] non venit vel accepta di-
mittit vel morte c[on]mittit vel
status sui p[er]iculo se exponit n[on]
est me dignus s[cilicet] in mundo h[abe]re
hospitem in iudicio testem vi[de]l[icet]
remuneratorem Aug[ustinus] non est
e dignus pane quo vescit[ur] Et
qui amat filium exclusit in or-
dinatu[m] amore[m] ad illos a q[ui]b[us]
ortu[m] ducim[us] hic ad illos q[ui]bus
origine[m] dam[us] et possessio[n]is ab o[mn]i-
bus aliis quia natura plus in-
clinat ad istos q[uam] ad alios
reponend[um] est sic sup[ra] et
qui amat filium plus q[uam]
me no[n] e[st] me dignus Sub
deo em[m] p[ro]p[ter] deu[m] quidquid
amat[ur] amand[um] est Bon[aventura] ly or-
do in omni o[mn]i affectu na[tur]e c
ama post deu[m] patre[m] ama
matre[m] ama filios aut si neces-
sitas venit vt amor parentu[m]
ac filior[um] amori dei c[om]p[ar]et[ur]
et no[n] possit vtriq[ue] suai[?] c[on]du-
m[?] suos pietas est Et qui no[n]
accipit crucem h[ic] ondit[ur] abici-
end[um] carnalem affc[tu]m qui e[st]
homine[m] i[n] o[mn]i sui ad[?] p[ro]mitt[itu]r
triplex ro[?] Prima est acq[ui]sitio
g[ra]cie quia alit[er] homo non e[st]
homo dignus S[ecund]a e[st] euasio
gehenne quia alit[er] homo
dignus supplicio ibi qui in-
venit a[n]i[m]am T[er]cia e[st] adeptio
glorie quia sic homo glorificat[ur]
in celo ibi qui p[er]diderit in p[rese]n[ti]

ta no[n] est P[ri]mo mortificacio
carnal[is] affeccionis in c[r]ucis accep-
cione S[ecund]o vicitudo intencionis in
consequi[t]ur me T[er]cio magnitudo
retribucionis ibi non est dig-
nus in loq[ue]ndo q[uar]to p[ro] opposito[n]e[m]
d[icitu]r et qui non accipit vt s[cilicet] sit
mortificacio voluntaria contra
resipuentes vel invitos c[r]uce[m]
suam vt sit e[?] p[er]sona p[ro]pter
superfluos et dimittos Sy-
meon e[n]i[m] accepit puer[um] in
vlnas suas Luc[e] ii[o] Crux
aut accipit[ur] aut c[r]u[x] p[ro]pter
fidem x[rist]i martiri[um] sustine[tur]
aut cu[m] p[ro]p[ter] c[ri]me[n] om[ni]a assu[mi]t[ur]
aut cu[m] quis proximis co[m]-
pat[itu]r P[ri]m[u]m p[er]tinet ad m[arty]res
S[ecundu]m ad confessores et claustrales
T[er]c[iu]m ad c[on]uigantes fideles q[uon]ia[m]
h[ec] crucis accepcio poss[e]t fieri
sinistra intencione ideo s[u]b-
dit et sequit[ur] me no[n] mu[n]d[um]
p[ro]p[ter] viam cupiditatis no[n] carne[m]
p[ro]p[ter] viam voluptatis no[n] hono-
ris p[ro] favorem vanitatis no[n]
est me dignus quia n[ec] meo
consorcio p[er]fruitur n[ec] meo so-
lacio p[ro] familiare p[rese]nciam
n[ec] meo convivio p[er] gl[or]iam Un-
de licita est a[n]i[m]a consolatio re[?]
Qui invenit a[n]i[m]am h[ic] est
s[ecun]da racio s[cilicet] q[ua]ntu[m] ad euasio[nem]
pene et est talis nullus deb[et]
p[er]de[re] a[n]i[m]am sua[m] s[ed] qui p[ro] ti-
more mortis t[em]p[or]alis negat x[ristu]m
p[er]didit a[n]i[m]am sua[m] ergo nullus
t[em]p[or]e i[m]minente morte d[ebe]t negare

Pretor

xpm et hoc est quod dicitur Qui invenit
animam suam Beda in anima vi-
ta presens designatur quam quis car-
naliter cupit vivere mundialis
homo dicitur de quo .i. Cor. ii. Qui
ergo invenit animam suam .i. im-
minente persecucione eligit ad
tempus vitam naturalem anime ne-
gando xpm procul dubio ad
eternam dampnacionem properat vel
sequitur perdet eam Unde qui
querit invenire temporaliter per-
det eternaliter vel qui invenit
eam sua quia re inventa de-
lectabitur et sine labore ab retinen-
do perdet eam pro verbo xpi mo
Prosperitas stultorum perdet eos.
Et qui perdiderit etc. tria in ac-
quirenti ad deprecacionem glorie celestis
tria quibus debet inniti ad gloriam
anime sed qui exponit morti
pro xpo est huiusmodi ergo
quilibet debet exponere proximo
animam morti et hoc est quod dicitur
Et qui perdiderit temporaliter animam
suam .i. vitam hanc vel lo-
quitur more carnalium qui ex-
eunt de mundo dicit se per-
didisse propter me non propter se
ut latrones non propter homines
ut favorem humanum ut super-
bi vane gloriantes non propter
temporalem mercedem ut cupi-
di sed propter me diligendum in cor-
de confitendum in ore imitandum
in opere Ps. Quoniam propter te mor-
tificamur tota die inveniet eam

in vita eterna Heb. xi. Non sus-
cipientes redempcionem ut me-
liorem invenirent resurrectionem Qui
perdit querit et qui querit invenit
ergo ... qui perdit invenit ali-
quando in ludo scaccorum perdendo fi-
lium vel potius lucratur ludum
Qui recipit vos etc. Tercia exhor-
tacione sive instruccione respicit
predicatores hic incipit exhortacio
et instruccio respicit auditores s. de sus-
cepcione predicancium hortatur vero
duplici racione per missione pre-
sentis gracie et retribucionis future
ibi Qui recipit prophetam etc. Er-
go qui recipit vos me recipit
Hylarius non est aliud apostolos rece-
pisse quam deum quia in illis xpus
et in xpo deus habitat Ecce gloria et
dignitas apostolorum et commendacio hospi-
talitatis et sublimitas etc. Hyl. In
receptis apostolis unusquisque vi-
deatur se xpm recepisse ar-
bitretur et in suscepcione xpi
se deum patrem recepisse Tale
autem ac tam secure tradi quolibet
et quantus est patri usque a deo
in quantum nil distat inter me et
deum et qui me recipit recipit
eum qui misit me Dicit glossa Qui
recipit prophetam hic hortatur ad
recepcionem predicatorum promissione
retribucionis future et primo pro-
mittit pro recipiendo ubi et cui
quam potentem dedit recipitur autem
quis dupliciter vel intuitu doctrine
sicut prophetam vel intuitu bone

vite sic dicitur iusti dicitur ergo. qui reci-
pit prophetam non simpliciter sed in nomine
prophete accipiet. q. d. Qui propheta
sua largitate sustentat quamvis ipse
prophetiam non habeat apud deum
prophetie premium habebit exemplum de
abdia qui pavit prophetas re-
nuit here spiritum prophetare. iij. Re-
xviij. et qui recipit iustum in nomine
iusti mercedem iusti accipiet ex-
emplum de raab que recepit
exploratores et salvata fuit
cum eis Josue sexto Sic exponitur
de bono propheta secundum Augustinum
Alio modo exponitur secundum Jeronimum
ut sit quasi antipophora possit autem
quis dicere suscipiemus ne pseu-
do prophetas ad hoc videtur non homines
prophetarum personas esse recipiendas sed
prophete nomina et mercedem suscipiunt
licet indignus qui sic suscipitur
Sed in nomine prophete vel iusti i.
eo quod nominatur propheta vel iustus
Et quicumque potum hic tollit excusacionem
de non recipiendo. Luce ix ne quis
possit causari et dicere paupertas
me retinet quod hospitalis esse
non possum hanc excusacionem
precepto levissimo delevit. d.
et quicumque potum dederit non dico
aliud vinum non pluribus ex min-
imis istis non solum maioribus ca-
licem non lagenam aque non
vini frigide non tamen in nomine
discipuli non calide ne paupertas
et inopia lignorum occasio queretur

Amen dico vobis .i. certitudinaliter pro-
mitto non perdet mercedem suam
si tamen discipulus meus recipie-
dos triplicem gradum ponit s.
prophetam iustum minimum disci-
pulus In propheta prerogativa doc-
trine in iusto prerogativa vite in
minimo discipulo prerogativa sup-
erogacionis gloriosi minimi sunt
qui nihil penitus in hoc mundo
habent video iudices erunt cum
Christo Ultimo autem legitur de re-
cepcione discipulorum dominus quia
hoc principaliter intendebat quare
expressius concludendo sic maior
est invitacio discipuli ad mercedem
quam prophete vel iusti sed ista recep-
cio remunerabitur a Christo Multo
ergo fortius discipulorum Quintum
hic nolite putare quia pacem
venerim mittere in terram Contra
ps. Orietur in diebus eius iusticia
et habundancia pacis Ad Ephe.
ij. Ipse est pax nostra Ad hoc pax
mala s. concordia in malo et
pax bona scilicet concordia in bono
mala est triplex s. carnis de
qua hic dicitur de qua Luce
xi. In pace sunt omnia que
possidet de qua ps. Ze-
lavi super iniquos pacem peccatorum
videns hanc non venit dominus
mittere sed destruere Prima pax
est cum blandiciis Secunda cum viciis
Tertia cum diviciis pax bona
similiter triplex invenitur prima te-

poris hic y. Et in tra pax hoib
bone voluntatis. Lo xii. Si fieri
pt. q ex vob alia pactis ps audi
diam quid loquatur e tentatus
ps xxxiiij. Sedebit pplus meus
in pulcritudine pacis in thaber
ppr quod post re. am dixit ter
pax vob Johns xx. Mt alam
go pacem non venit mitte in
terram sz bona. Item non ve
ni separe homie adv sus
prem. Con. Exo xx. honora
prem tuu. Ro loquitur hic
de separacone spuali s. ab amore
inordinato pentu no corpo
rali qui est sine gtumelia
creatoris. Item mercedem pphe
accipiet. Con. non vider esse
equalis multi dantes aliqua
z relinquentes omnia ppt xpm
Ro hic exponitur dupl uno
mo sic mercedem pphe .i. mer
cedem pphatiu que debetur re
cipienti pphetam z hc no valet
obo. Alio mo sic mercedem
equale mercedi pphete z tunc
dm q e inces sbatis z carde
nalis qntu ad prm pt esse eq
litas si ex equali caritate accipentur
qntu ad sham non quia debet
aliqua merces opib supero
gacionis vt aureola vel hmo
que non alijs. Caplm xi.m

Et sicut est tu gsumas
sz. Supius dcm est
de pmulgacone nove le
gis sta p institucionem anglorum

hic agitur de promulgacione sua
p xpm xi.m z pmo ipe saluator
facit pro instrucionem cepte. scdo
pu xxiij. et a. Sic fat bonus
medicus pmo dat infirmo cepte
deinde cum infirmus abhominatur
dat ei i volute In pma pmo
pmulgat longe qntu ad reue
lacionem vitatis illuminans intel
lcm Vn gcluditur hic in gratu
lacione de reuelacone vitatis
cofiteor tibi dne z c. 2o qntum
ad bonitate suauitatis allicien
tis affcm ex quibus duobus co
stat lex ista ibi venite ad me
omes qui laboratis In pma po
pmo vitis pdicatorum 2o audi
tor dicdum ibi Cui similes esti
mabo In pma pmo intro
ducuntur auctoritates nove legis
2o ondit q ei non repugnat
auctoritates vetis legis ibi a die
bus Johis baptiste vsqz nunc
In pma onditur pmo pdi
cacio vitatis 2o gfirmacio pdicacois
p opa vtutis ibi Johes cu audis
s dicit go gtinuando se su
matim ad pdca Et sicut est
tu gsuasset ihus mel. smoz
in quo minuitur pfecco doctrine
dato disciplis precipiens xii
disciplis sz que dicta sunt
i pcedenti capito ex eo videtur
q ea que dca sunt ibi sunt p
cepta z aplos obligant z sicut
hc videtur q ea que dicta no
liceat eis possidere aurum vel ar

gentium ideo distinguit quod dicit
est possessio quedam affirm. et no
bilis alia affirm. et sic bz vel no
bilis possidet vt dns s3 licet vt
dispensator ergo habere non au
ro bz possidere dispensatiom non
pdominium lz transijt vn Criso
quia sic iussit sibi traxit scilicet
dans ei locum fuce cuique iniungit
non vtique eo pnte et curante
vellz adeos aliquis ire vt do
cent credenda opa pdicarent o
panda vel docet adinstruend
intellectum pdicaret admouend
affectum in ciuitatibus eorum s. dis
cipulorum non quere dum erat
s3 in quibus nati et nutriti fue
runt vel eorum .i. iudeorum fuit
ergo qd docuit aplos pre
dicans iudeis non samari
tanis et retorquet ad ascella

Jos tinctur

sim ut precipit Leui primo et
super humerale cathenas aure
as .i. per duo precepta caritatis
transijt aut ihus vt ondet po
pulis suam potenciam Luc. iiij
duxerunt eum in supercilium mo
tis et post ihus aut transiens
per medium illorum ibat per suam
sapientiam vt h Vij sequitur vt
doceret et pdicaret suam miam
Act. x. qui ptransijt benefacien
do et sanando omnes apud ad
suam humanitem ps singulariter e
sum tecum Joh xij. vt transeat
Johes aut cum audisset h subdit

confirmacio pdicationis per opa po
testatis et primo respectu sapie
tium s. disciplorum iohannis. scdo
rv simplicium s. cuius plebis i
llis aut abeuntibus discipulos io
hanis confirmat duplex primo ptra
presentem dubitacionem de diuinitate
eius per opa ptatis scdo dando
cautelam contra futuram dubitacionem
de passibilitate humanitatis ibi et
btus qui non fuit scandalizatus
In confirmacione ptatis dubitacio
ondit primo dubitacio 2o co
firmacio ibi et rndens ihus.
In prima implicantur ta Johis
incarceracio disciplorum suorum
missio missorum introgacio
et hec est quod dicit Johes autem
s. baptista cum audisset inuin
culis suppositus ab herode ad
instanciam herodiadis Mathi
vi. iussit herodes ac tenuit io
hanem et vinxit eum et opa xpi
s. mirabilia que faciebat mit
tens duos de disciplis suis vt
in ore duorum vel trium stabit omne
testimonium Deut. xvij. ait
illi s. xpo per disciplos suos vel
illis .i. disciplis missis s. vt
ponerent h que sequitur xpo
Tu es qui ventirus es q. d. si in non credis
qui testiom phibeo de xpo
vos ipsi dicite ei tu es qui
venturus es messias in lege p

missu qui dz salutare isi. l. Art
.i. Johes aut baptizavit aqua
dicens mem qui ventus es
an aliu expectam⁹ Crisostomus
duos venturos ondit .s. xpm
et antixpm. Joh. veni in noie
mei patris et non recepistis me
et si alius venerit in nomine suo
illum recipietis. Sed sm Aug. gregorius
Jeronimum Crisostomum et hyl. non du
bitando quesivit sed morem
dubitantis gessit ut per hoc
confirmaret discipulos suos isti
de xpo dubitantes noverat ut
dz supra ix.º quare nos ieiu
namus ut videntes signa cre
derent dns sedm Gregorium q
rit iohes per discipulos tu qui
venisti in mundum nascendo es
tu venturus ad inferos mori
endo ut te precedens nunciem
in inferis qui nunciavi super
supis aliu expectam⁹ que
mittamus ad h negocia et sic
non dubitavit de eius psona
sed an pse vel aliu descenderet
ad infernum ideo solz queri
ut ad inferos sit articuls de quo
queritur postea Et rndens ihc
ait illis h subditur confirmacio per
visionem dni ubi primo nuncios
iohis certificat ad ipsum remit
tit 2º cum certificacionis subiu
git ibi ceci vident dt go. rns

ihus fris non vbis sm Amb.
ait illis euntes nunciate iohi
que audistis a nuncio venientis
postquam vel audistis in predica
re vidistis in miraculoz opa de
inde Cessent vba loqtur opera
Ceci vident hic subdit causa
certificacionis .s. miracla visi qui
in psencia disciploz iohis
multos curavit dns mira la
aut hic enumerat aut consistut
in amocione mali tpalis et
sic sunt quinque. Prima aut in
vsitacione contemptoris boni
mundalis sic est sextu pauperes
evangelizantur aut ait sistit
tit mortem aut infert mor
tem sic est quintu mortui re
surgunt In primo mo aut e
ex defectu potencie sensibilis sicut
ex cecitatis apte rephensive
et audicacio apte motive aut
ex defectu potencie vegetabilis
sic e lepra que est mulieris cor
rupcio aut ex defectu pfecte
operacionis racionabil sic est sur
ditas vel pnt esseque hij q or
defectus ad quatuor mala
nobis inflicta sm bedam.
Ex peto primi hominis que sunt
infirmitas quo ad claudos
Ignorancia quo ad cecitas concupis
cencia quo ad leprosos ma
licia quo ad surdos dt go ce
ci .s. pnis vident et hc supra

mala

Iohis ix. Claudi ambulant. i. [illegible] gressu vel gressu recto restitutus est. Ingressus tuus ps. xxxv. Habet ipsi tuus claudus leprosi mundant. Supra vm. et luc. xvij. occurrit ei x. viri leprosi. Surdi audiunt. Mar. vij. bene omnia fecit et surdos [illegible] ps. xxxv. tunc aperient oculi cecorum et aures surdorum patebunt tunc saliet sicut ceruus claudus et aperta erit lingua mutorum [illegible] quare prius hic ponit ista miracula quam alia ut sic nobis ipse ondat quod ipse est qui predictus est in lege et prophetis in quo impleta sunt que antiquitus sunt predicta. Mortui resurgunt Ioh. xi. de lazaro. similiter ix. de puella. luc. vij. de adolescente. Ambrosius visa miracula plenum testimonium dant quod sit filius dei [illegible] vel rara vel nulla fuit unus [illegible] oculos recepit [illegible] hoc fuit [illegible] non hominis medicina. helyas mortuum suscitauit ipse tamen rogauit. iij. R. xvij. helyzeus leprosum naaman mundari fecit. iiij. R. v. sed hoc non fuit precepti auctoritatis [illegible] signa [illegible] propriis aut propria virtute miracula predicta faciebat. pauperes euangelizant. i. pauperes per eum [illegible] beatificant. luc. vi. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. [illegible] diuites diuites beatificarent [illegible] ps. Beatum dixerunt populum cui hec sunt vel euangelizant. i. in euangelio informantur ut in predicatione nulla sit differentia inter pauperes et diuites ps. lxxi. Ad amicitiam dum pauperibus misit me ut euangelizarem [illegible] ut sit deponens secundum antiquam grammaticam. i. euangelizant [illegible] non minus est hiis pauperes euangelizantes commendat. i. Cor. i. Videte vocationem vestram fratres quia non multi [illegible] predicta dominatus est ad remouendum languorem et hic aut anime aut corporis [illegible] corporis aut est priuatiuus vite sic est mors aut sanitas et hic est quo ad membra ordinata ad [illegible] dum sic est cecitas quo ad visum surditas quo ad auditum. Isti vero enim sunt duo [illegible] difficiles vel quo ad membra ordinata ad [illegible] vel quo ad locum sic est claudicatio vel quo ad actum in loco sic est lepra que corpus consumit et etiam aliquas operationes impedit [illegible] est languor

vel quo ad aīam. s. pctm hoc
curat pbum dei r° cui se
pauperes evangelizant quia
pauperes et humiles magis cre-
dunt evangelio quam divites.
Opualit cecitas est error co-
rdis Cap. v° Excecavit clau-
dicatio curvitas affectionis.
in ps xviii Psalmi quia clau-
dicatis lepra in mundicia con-
cupiscentie carnalis in ps xo
Erat aut fortis et dis Surdi-
tas dulcia obstinate mentis
Ps Ego aut tamquam surdus
non audiebam Mors separa-
tio a deo p pctm mortale
Cap. xxi. Occidit homo p ma-
liciam aīam suam Paupertas
defectus gre et virtutum Ps pau-
per sum ego et inops sum hec vi
tollit fides et pdicacio xpi Na
tato illuminat affectus vivificat
concupie odor extinguit ob-
stinacio frangit pctm fugat
gra datur Et btus h' edificat
de sua humanitate p opa pas-
sionis future dicens Et btus
est qui non fuerit scandaliza-
tus in me .i. cum me vide-
rit pati non me negabit
Vn et latro fuit btus Greg
visus tot signis non scan-
dalizari s admirari qsiz po-
tuit verene tam infidelium
gne in eo scandalum ptulit
cu eu post tot miracla mori

vidit et cum in me no a me qr
xº nuq fuit causa scandali
active s materia v occasio potu-
it Vn et dr pctm scandali Ps
vm. Pax em nullu scandalizat
quia facit natue sue debitu
s depetitus tems vel innani
scandalizatur qui ledit ptha
aut abeuntibus Postquam
dns satisfecit discipulis iohis
forte quia hec poterant crede
quod illa interrogatio processisset
ex dubitacione iohis et sic mi
crederent testimonia que audi-
erant ab ipo de xpo ideo i
sistit h' commendatio iohis.
Vn sic pcursor intendebat
amovere dubitacionem a discipulis
de xpo sic salvator a turbis de
precursore commendans eum
primo premotum mali opi-
nis. scdo p extensionem sue ex-
cellentie sanctitatis ibi s quid
existis vide In prima quia
videbat affirmasse prius de xpo
dum erat lib' qui modo mani
ret quasi adversitate fractus
videtur quere ideo reputari
poterat levis in fide et mollis
in ceta ondit primo quod non
est levis scdo quod nec mol-
lis ibi s quid existis levi-
tas ad hesitacionem ruine.
Mollities ad concupiam volup-
tatis ptinet dr go illis au-

s. iohis discipulis abeuntibus scilicet a
xpo reuertentibus ad iohannem cepit ihesus dicere ad turbas s. de
iohe commendando ipsum quid
existis videre in desertum i. sub
vlt iordanem vbi baptizabat io
hannes loquitur autem xpus non
pro tempore preterito quia erat in car
cere sed pro presenti quasi diceret q
lit creditis q sit i. quemadmodum
arundinem vento agitatam fic quid
existis videre arundinem vento
agitatam i. putatis ipsum va
cuum et leuem et instabilem qui ad
modum arundinis circumferatur vi
vento nec iste nec talis de me do
centem qui diceret sed non est sic
de eo hyl. et iohes nec pressuris
cogebatur nec aduersis inconueniente
inclinari. Tria remouentur per hanc
hac interrogacionem vacuitas p
arundinem leuitas p agilitatem
instabilitas per ventum Sed contra
superior sententia qua dicitur beatus qui
non fuit scandalizatus in me
in iohem esse et plerique arbi
trantur quomodo iohes a xpo
tantis laudibus prestaretur. q. d.
non prestatur hic iohem sed dis
cipulos Sed quid existis homines
mollibus vestitum q. d. non Si
enim preciosis vestibus et deliciis
vti voluisset desertum non conscen
disset sed pallacia regum vel secundum
Crisostomum ne dicant forsitan quidem

tur erat sed postea lasciuie seru
ens mollis est factus q. ad vsitatum
confractus e quem mutatur solitudo
et carcer. si enim mollibus vesti
voluisset non heremum non carcerem
habitasset licebat enim ei silere
multis potiri honoribus vel
secundum Gregorium In mollibus potest intel
ligi adulacio quam remouet
dominus a iohe ne crederetur quod omnia
que predixerat de xpo dixerit ex
adulacione In presencia commen
dans in absencia dubitans et
hic omnia probat Ecce qui molli
bus vestiuntur in domibus regum
sunt si adulator fuisset in deserto
cum bestiis non vixisset sed in domibus
regum et magnatum ubi locum
habent adulatores. Hic ergo
tria remouentur per hanc interro
gacionem s. mollicies vestis pal
pacio adulacionis flexibilitas
timoris et est argumentum quod
vita rigida et predicatio molli
um non debet frequentare palacia
Sed quid de istis remota est
mala opinio de Johanne hic
subditur eiusdem commendacio quantum
ad duplicem excellenciam primo
quantum ad prerogatiuam cognicionis
quia plusquam propheta. secundo quan
tum ad dignitatem officii ibi
hic est enim de quo scriptum est.
tercio quantum ad eminenciam conuersacionis
ibi amen dico vobis Inter natos

comendatur a dupplici commendacione
primo quia propheta consimiliter cum
aliis perendi spiritu. Secundo quia plus
quam propheta spiritualibus specialibus preter
ma[ius] domini ibi eciam dico vobis
vel totum potest sic dividi quod lau-
datur Johannes primo testimonio turbe
be exeuntis cum dicitur. Sed quid ex-
istis. Secundo testimonio prophete descr-
scribentis ibi hic est enim de quo.
Tercio testimonio patris describen-
tis ibi. Ecce mitto angelum. Tercio
testimonio Christi dicentis Amen
dico vobis. Textus Sed quid ex-
istis videre prophetam ad hanc questio-
nem non est respondendum nega-
tive. Unde dicit eciam dico vobis
prophetam quia venturum predixit
et plus quam prophetam quia digito
demonstravit. Hic est enim de quo
scriptum est Malachie iii^o. Hic commendatur
a dignitate et auctoritate officii quia
non solum fuit nunciator archa-
norum divinorum sed eciam precursor et
preparator hominum ubi commendatur
ex eo a quo habet quia a deo.
Verba enim sunt patris ad filium.
Ecce inquid mitto. Joh. primo.
Fuit homo missus a deo. Secundo
ex eo quod habet quia officium an-
gelicum. Mitto inquit angelum
meum officium enim angelorum est
archana revelare sic officium
Johannis archana predicere ange-
licam vitam ducere angelis

equari. Tercio ex eo ad quod habet
quia a deo. Sed ut Christum precederet
et dicitur ante faciem tuam id est ante ma-
nifestacionem tuam et ut plebem
prepararet et addit qui preparabit
viam predicando primum bapti-
zando. Assuefaciendo ante te id est
ante ostensionem tuam ad mundum. Ysaie
xl. Vox clamantis in deserto
parate viam domini sic officium
predicatorum est preparare corda au-
ditorum ante adventum domini in iudi-
cium vel in mente. Ex hoc loco
arguunt heretici quod Johannes fuit
angelus ad quod inducunt illud
quod infra dicitur Johannes non mandu-
cans neque bibens quod est proprium
angelorum. Sed quod est angelus ac-
cipiatur ibi racione officii non na-
ture. Ex hoc propheta Malachie In labiis sa-
cerdotis custodiunt scienciam et legem
requirunt de ore eius. Angelus enim
domini exercituum est. Et quod obicitur
non manducans legitur sicut
consuetudine illorum non mandu-
caret. Sed quia vilia et modica man-
ducabat ut locusta et mel sil-
vestre. Amen dico vobis hic com-
mendat Jhesus ab eminencia
vite et conversacionis. Ubi primo ge-
neralem sentenciam de ipso ponit.
Secundo ab illa excipit ibi qui autem
minor est. Dicit ergo destruens ca-
lumpnias hereticorum. Amen id est vere
et veraciter dico. Inter natos non
in natas ut excipiatur virgo

maria que prelata est omnibus
sanctis mulierum quod sonat corruptus
non in designacionem sexus et ex
cipitur xpistus non surrexit ma
ior iohanne baptista licet equalis
nulla est iohannis cum filio dei col
lacio nec ceteris prophetis vel patriar
chis prefertur secundum glosam quia eque
vel nullus eum anteponitur vel
nullus postea eo altior fuit
aliquis vel adhuc futurus sit
relinquitur indiscussum Sed quia
hec generalissima videtur xpistus in
clusus eo quod ipse fuit natus de
muliere loquendo Ideo autem
qui autem minor est id est xpistus qui
erat minor opinione iudeorum vel
minor etate In regno celorum id est
in ecclesia militante maior est
illo dignitate nature super in Non
sum dignus solvere etc. Effectu
doctrine quia xpistus plures discipulos
fecit quam iohannes Joh. iiij Conversione
peccatis et miraculorum operacione quia
iohannes nullum signum fecit Johannis x°
et qui minor est id est angelus ma
ior est eo quantum ad statum fruicionis
Ieronymus Novissimus angelus celi
melior est quovis homine
Queritur hic tu es qui venturus
es cum tamen questio sit dubi
tabilis quo videtur quod iohannes du
bitavit de xpisto ad idem Gregorius
super ezechielem mortuus iohannes re
quisivit per discipulos tu es qui
venturus es in quo ostenditur quod ve

quod venisse redemptorem noverat sed
an per se ipsum ad infimum descen
deret dubitabat ad idem glo
Luce xij potuit prius voces
quod venturum credidit non credi
disse moriturum Hugo dicit quod dicunt
quod triplex est dubitacio Infide
litatis ut in iudeis tradentis
vel in discipulis euntibus in emaus
Luce ultimo Pietatis vel amoris
ut in petro de passione xpisti
Joh. xxiij. Absit a te domine hec
ultimo modo dicitur quod iohannes hesi
tavit non tamen dubitans quam
in ebba dubitacionis prorupisse
sicut pater videns filium peregrina
turum ex amore dicit vis ne fili
recedere Sed melius videtur dicendum
quod iohannes nullo modo dubitavit
Unde Crisostomus Cum assu scio prec
dicaverat qui testimonium perhi
buerat qui columbam viderat
nunc ignorat absit sed ad obtinen
dum quemadmodum dubitantis se
habuit non propter se sed propter dis
cipulos Unde Crisostomus Johannes tam
quam bonus et providus pater et
mortem expectans in carcere
volens fideli tutori discipulos
assignare cum non sic crederent to
tiens testanti de illo quod quidem
fiebat ex invidia quia per zelo
magistri misit ipsos ad ipsum for
mans eis peticionem ex parte sua
ut melius conscientius suscipientes a

Audiant quod vere prius audierant quod ceteris

in xpo vel pt dici q non dubi-
tauit iohes de descensu ad in-
feros s; de descensu in car-
ne corpore Sexta q querit Utrum
descensus xpi ad inferos sit
articulus q nō quia nō ponitur
in symbolo scōrum patrum q dicitur
in missa R s(ecundu)m Greg(orium) quia
iohes dubitauit de hoc qui ta-
iustus erat Rº descensus ad
inferos articulus est non de hoc
simpliciter dubitauit iohes Ad
idem dicendum q innotu fuit i-
rena synodo appt quosdam
hereticos dicebant xpm pu-
rum tradituros et sic alios ad
inferos descendisse q fluxe
Ite euntes renunciate iohanni
Queritur quare nō dicit simpliciter
ego sum R cum iohes non du-
bitaret Sed quare dicit dñs mit-
tate iohi Rº ad primum quia
magis creditur operibus quam
verbis Ad aliud dicendum q hoc
fecit vt per eorum renunciacionem
de eorum fide iohes letaretur
qui de errore tristabatur Item
illis abeuntibus etc Queritur
quare non presentibus discipulis
commendat Rº triplex s(ecundu)m Cri-
sostomum Vna ne videtur adulari
homini vt presentibus familiaribus
iohis eum commendaret. Alia
vt insultacioni eorum satisfaceret
quia qui prius insultabant ex

invidia qui magister eorum deberet ma-
ior reputari scilicet quia nō erat ne-
cesse tamen illi bonam opinionem
herent de eo. Item querit Cris(ostomus)
quare non arguit hesitacionem
discipulorum et turbarum sicut iudeorum
supra ix vt quid cogitatis ma-
la etc Rº quia illi ex mali-
cia dubitabant nolentes in-
telligere vt bene agentes isti vero
ex simplicitate et ignorancia nō
credebant Item prophetam et plus
quam prophetam Contra Joh. 1. interro-
gatus an esset propheta respondit non
sum Rº s(ecundu)m literam grecorum
et intencionem querencium querebant
utrum esset propheta qui promissus
erat in lege s(cilicet) xpus de quo
Deutro. xviij. prophetam de gente
tua etc Secundo videtur magis ad in-
tencionem querencium quam ad super-
ficiem verborum Item qui minor in
regno celorum maior est illo glosa
Nullus homo tunc erat in regno
celorum ymmo omnes descendebant
ad lymbum Rº loquitur de futuris
futuris non de presentibus s(ecundu)m glo.
Aduerte autem iohannis a principio
capituli ostensa est auctoritas no-
ue legis hic ostendit q nō re-
pugnat ei auctoritas legis ve-
teris ubi ostenditur primo eius im-
pletio quantum ad moralia secundo
commoda cessacio quantum ad fi-
guralia ibi omnes enim prophe-
te etc. tercio impletio quantum ad promissa

ibi et si vultis et hec ibi commen
datur doctrina iohannis triplex scilicet de
preterito de presenti et futuro dicitur quod
a diebus iohannis baptiste id est post
quam iohannes cepit predicare tantum
fuit virtus predicacionis eius usque
nunc inclusive 2 Chor. vi.
Ecce nunc tempus acceptabile
Regnum celorum vim patitur per
simile hoc dictum est sic si aliquod
regnum datum esset extraneis quasi
violenciam videtur inferri ipsi
regno vnde Hylarius Regnum
celorum vim patitur quia gloria
israel de patribus debita a prophetis
prenunciata a christo oblata fi
de gencium occupatur dum pro
priis quod iohannes predicavit fide
remissionis ad celestes preciam
qui in alienum locum penetrantes
et violenti illi scilicet qui non vi
dentur heredes sicut publicani
et peccatores rapiunt id est exclusis
filiis regni et sic notatur du
plex violencia Prima ex parte
regni propter defectum naturalis suc
cessionis Alia ex parte vendi
cancium regnum propter defectum
sive repulsam iuris que ad
iudeos prima et principalis fuit
Omnes enim prophete ita ut dixi
Iohannes est inicium evangelii per quod
implentur moralia legis et cere
monialia veteris legis tamquam figuralia que
notantur in lege quantum promissio
num que notantur in prophetis dicit

ergo Omnis enim prophete et lex usque
ad iohannem prophetavit et dicitur ita
similiter tempore eius quia erat
christo contemporaneus finis autem
legis christus Ro. x. et hunc demon
stravit iohannes dicens presentem
Ecce agnus dei etc. et in hoc ondit
virtus predicacionis iohannis de pre
senti et si vultis recipere id est in
credere et predicacioni assentire fra
tres quia ipse est helyas et spiritu
non in persona secundum Augustinum et sic
solvitur contrarietas Iohannis primo he
lyas es tu non sum Item ca
hec excluditur secundum Gregorium no
inquit secundum stultos et hereticos
qui dicunt animas in alia cor
pora redire sed ideo Iohannes dicitur helyas
quia similem habuit spiritus sancti
mensuram quantum ad vite aus
teritatem quantum ad solitariam con
versacionem quantum ad vestis extre
mitatem vel adhuc et cum vestibus zona
pellicea cingebatur Sicut iohannes pre
cursor fuit adventus christi sic primi
helyas secundi unde sequitur qui ven
turus est scilicet precursor secundi adventus
christi id est primi Malachie ultimo mit
tam vobis helyam antequam
veniat dies domini magnus vel
qui venturus est ut me nunciet
existentibus in lymbo ut sint certi
de propinqua redempcione sicut
me nunciavit existentibus in hoc
mundo sed quia hec verba misti
ca erant nec ea plene capiebant

addit qui h3 aures ad officiu
audiendi exterius audiat inte9
adhibendo diligenciam circa ea
que dico vt' aut xpus tib3
v'bis proponendo aliqd arduu vl'
misticu z hc vel vt moneat
intellcm ad intelligendu vel h3
vel affctm ad acsescendu Joh'
xviij Qui h3 aures vel effctm
ad exequendu Joh xix Qui eu
michi re qui pt capere capi
at Cui aut similem Supius
posuit pdicacois vitatez h3
subdit auditor dccam vbi po
nit pmo incredulor increpa
com 2o precedentib3 gravu
acom ibi In illo tpe respon
dens ihesus dixit In pma p'
fit increpao gnalis scdo ex
probraco spalis ibi tuc cepit
exprobrare Increpaco gnal'
fit ppt' omissionem pine inte
ris in qua deb3 esse dolor z
gaudiu exprobraco fit ppt'
omissionem exterioris pine In
pma pmo ponit increpacom
gnalem 2o pecatorz qui bom
erant exceptz ibi Et iusti
ficata In pma pmo ponit
gnalez increpacom scdo in
crepacois duplicem rone
ibi Venit Johes dt ergo sb
similitudine increpans q nec
nec h'nt planctu compunccois
ex pina pdicata a Johe nec sal

tum exultacois ex pina ex
hita a salvatore Cui autem
simile3 estimabo gnacom
istam .i. iudeorz tam pvsa3
z infidelem tot monitis sa
lutis audiente nec obediente
nec credente de vt'o xxxij'o
Gnaco em pv'sa est z infi
deles filij sic facit sua in
terrogacom z subdit rnsiom
similis est puis sedentib3 in
foro i. in congregacione alioru
qui clamantes clamosi em
em sut pui coeqlib3 dicut
cecinim9 vobis z non saltastis
gallice baler lamentavimus vo
bis z non planxistis potuit ec
q pui h'ent cantica leticie
z lamentacois z dicunt alijs
malefactis q ludentib3 non
colluditis z dolentib3 no con
doletis Sic iohes pdicabat la
menta pine xpus exultacone3
vite s3 generaco iudaica non
plorat cu iohe plorante nec
gaudet cum xpo gaudente
Compat' aut hic no psone p
sonis quia sic p pueros cla
mantes intelliget' xpus et
iohes p negligentes iudei
audientes z nichil facientes s3
totu negociu toti negocio
Spualit' pui sut pdicatores
z doctores pui p cosacois hu
militem p columbina simplicitez
p vite puritate sedentes in foro

quia peccatores celestium Iudices animarum pastores regulum prescriptorum clamantes predicando cuique singulis secundum capacitatem auditorum docuimus contemplando eminens nobis misericordiam peccatorum gaudium iustorum gloria beatorum exprimendo triplex genus carmen scilicet nuptiale pro unione dei et anime familiare pro manifestacione divine presencie triumphale pro consumacione victorie de hiis ps. Cantate domino canticum novum etc. et non saltant mali saltu conversionis quo ad primum saltu devocionis quo ad secundum saltu contemplacionis quo ad tercium Quia saltant anime que pennis virtutum fulcite pro celeste desiderium se levant ad contemplacionem quoniam mens in se relabatur per carnis fragilitatem lamentamur respondentes culpam multiplicem miseriam presentem penam eternam et non planxistis planctu compassionis pro miseria planctu oracionis pro pena Tren. iiº. Consurge lauda in nocte etc. Venit enim iohannes hic ad optandum similitudinem subdit mencionem duplicem racionem prima quia non crediderunt iohanni ad penitenciam exhortanti 2º ipsi non salvatori ad venias advocanti ibi venit filius dei ergo iohannes non manducans neque bibens supra delicatum comedebat enim

aliquid ut locustas et mel Unde luc. vii. d. non manducans neque bibens vinum Ecce unus puerorum lamentancium .i. prophetarum ad penitenciam verbo et exemplo provocancium et tamen non credunt ei sed et dicunt demonium habet quia more demonum non comedit neque bibit venit enim filius hominis scilicet virginis non hominum scilicet viri et mulieris manducans et bibens scilicet in mundo et in publico cum aliis hominibus ecce unus puerorum gaudencium .i. prophetarum leta promittencium et dicunt scilicet pueri contradiccionis pue. Ecce homo nichil habens divinum sed sola fragilitate humana Ioh. ixº. Nos scimus quia hic homo peccator est vorax per aviditatem potator vini per consuetudinem publicanorum .i. peccancium publice et peccatorum .i. peccancium occulte amicus scilicet per malam societatem hic enim tales sunt in thabernariis et gulosis aviditas consuetudo et societas mala hic autem non sunt. Dominus consuetudinis ordine in similitudine in qua proposuit tantum lamentacionis et in ad opinionem in qua preponit ihesum et nichil addit quod ordine dignitatis tamen autem lamentum ordinem etatis cum ihesum iohannes Et iustificata est etc.

z h[ec] ex increpacio fuit gn[er]alis
z p[ar]ticularis in eu[m] credebat. ideo aut[em]
z iustificata est .i. iusta reperi-
ta in dictis z f[ac]tis sapie[n]tie .i.
ego xpus qui sum dei virtus
z dei sap[ient]ia a filiis suis .i. dis-
cipulis z aliis credentib[us] par-
tis .q.d. xpus quidquid de
me indicant infideles tam[en]
pauci credentes b[e]n[e] iudicant
Hom[iliae] videt sapie[n]tie filios in-
tellige[re] n[on] in abstinendo n[on]
manducando esse iusticiam
s[ed] in eq[ua]nimitate tollerandi i[n]-
opiam z temp[er]ancia[m] in se cor-
rupendi p[er] habundanciam. Alit[er]
z melius. Et iustificata est
qua[si] d[icat] non solu[m] n[on] credo s[ed]
etia[m] minando z co[n]dempnando
Sapia[m] s[cilicet] ego iustificata .i.
flagellis v[er]berata s[ed] in d[ie] vl-
gare quo mat[er] volens v[er]ber[ar]e
eu[m] c[um] te iustificabo a filiis s[cilicet]
suis .i. a nob[is] qui debetis esse
filii. Ps[almus] .l. filios enutrivi z ex-
altavi z c[etera]. Sunt enim quidam
p[er]versi similes istis qui de o[mn]ib[us]
male iudicant. dicunt enim si
quis studet .i. vacat humilit[er]
ex ypocrita est. Si recreacio[n]i
gulosus e[st] si parce timidus
est. Si iusticie impaciens est
Si simplicitatis fatuus est si
maturitate fleumaticus e[st] Si p[ro]-
dentie maliciosus est. Si iocun-
ditate dissolutus est. Si reli-
gionem singularis est. Si socie-
[ta]ti secularis est. si silencio z paci
solitarius est. Si aliorum correccioni
p[re]sumptuosus est. si instat vigi-
liis z orationib[us] indiscretus est
Si q[ui]escit dormicione sompno-
lentus est. Si p[re]dicacione z aliorum
saluti appetitor laudis est si
s[u]nt gracium ho[m]i[nu]m adulator est
Si adulari renuit superbus est
Tunc cepit exprobrare. post i[n]-
crepacionem gn[er]alem subdit hic ex-
probracionem sp[eci]alem z primo ex-
probacionis causam s[e]c[un]do formam
ibi Ve tibi corozaim. d[icit] ergo tunc
postq[ua]m increpavit s[cilicet] iudeos
in g[e]n[er]e z vidit eos obstinatos
cepit in sp[eci]ali exprobrare ad
modum exprobrantis futura ma-
la p[re]dicere. Ps[almus] sup[ra] .i.d. p[ro] avo-
ce exprobrantis z oblocutis d[icit]
exprobrare z in faciem ma-
ledicere obloqui est absentem do-
lose mordere civitatib[us] in q[ui]b[us]
facte sunt plurime v[ir]tutes eius
ut saltem operum multitudinem
crederent. Ioh. xv. Si opa non
fecissem in eis z c[etera]. Ecce ingratitu-
do expte s[ed] subdit ingratitu-
do iudaici p[o]p[u]li quia n[on] egis-
sent p[eni]tenciam q.d. z doctrinam
audierunt z miracula viderunt
z tamen credere noluerunt. Iob xx-
iiii. Dedit ei dominus locum p[eni]t[enti]e
z ipse abutitur eo in superbiam
Ve tibi corozaim p[ri]m[a] exprob[ra]-
tionis tam[en] subd[itur] exprobrandi

formā vbi exprobrat iudeis
cparacione gencium in transgressione
legis naturalis primo spiritualis hominibus
secundo quantum ad animalibus ibi
et tu capharnaum In prima ponitur
primo pene comminacio secundo motiuum
ibi quia si in tyro tercio comparacio
ibi verumtamen dico vobis dicit ergo con
dens iudeos duriores et peio
res gentilibus quia gentiles
transgressi sunt legem scripture
iudei et moysi contra te Ve sit dap
nacionis est hic tibi corozaim ve
tibi bethsayda Fabianus dicit
quod sunt ciuitates galilee in littore
laci genezareth tyrus et sydon
sunt ciuitates gencium Tyrus
vt dicit ysidorus metropolis est
phenicis in tribu neptalym
sydon urbs est phenicis et
cedit in sortem tribus asser sed
eas non possiderunt quia hos
tes eis expellere non potue
runt peccatis eorum exigentibus
Vnde licet non fuerunt sub eorum
dominio tamen eorum iudicione dicuntur es
se In hiis ergo ciuitatibus habita
bant gentiles quibus peio
res erant iudei aliarum duarum
ciuitatum quibus duabus ciui
tatibus dominus exprobrat diui
sim ex singulis sua propria pe
na reddere et istis magis quam
aliis quia in istis celeberri
ma fecit miracula Vnde subdit
motiuum pene quia si in tyro et
sydone que fuerunt vrbes ydo
latrie et viciis dedite que tamen
legem naturalem habebant facte fu
issent virtutes id est diuina prodi
gia et miracula que facte sunt
in vobis supra ix Circuibat ihesus
omnes ciuitates et curabat omnem
languorem quod de istis precipue
intelligendum est licet sinis noi
bus non exprimantur olym
penitenciam egissent quod vos non
fecistis in cinere et cilicio hoc addit
quia antiquitus fuit sic mos
penitenciam agere vt patet Ione iii°
de niniuitis In cilicio ex re
cordacione peccati pungentis In ci
nere ex consideracione mortis vel
in cilicio afflictio exterior Verum
tamen dico vobis quod non erit tanta
culpa i pena tyro et sydoni
remissius erit in die iudicii id est
minus punientur quam vos iudei ob
stinati quia illi minus peccauerunt
quia neque legem scriptam re
perunt neque predicatores habue
runt neque miracula viderunt
et est argumentum quod aliis paribus
maior erit pena peccatorum quam
infidelium clericorum laycorum sapi
encium quam simplicium prelatorum
quam subditorum Per has du
as ciuitates et cetera que sequuntur
signantur ea in hominibus maxime
agrammacia magnitudinem pre
est lenitudo et sciencia quod per corozaim
que interpretatur secretum michi vel
misterium meum Jo. i. Cum cognos

tulissent dm non Bm est or-
do vel placio qz pbedzaida q
in pta domus petrich z domus
venatorz sut enim domus dm
penates z refugiu penudu .i.
subditorz. Sz frequt fuit do-
mus venatorz quia plura expe-
dut cu venatoribz qm cum
pauperibz. Tertiu e religio qz
capharnau que in pta vil-
la pulcherrima z vti intus
sic extus. Istis peccantibz d
ve qpt ca z atibz z intibz z ad
ta qpt ca quia preceptis non
obedierunt gsilijs non adhesrunt
prohibicones gtepmut. Item
qpt tplex pettm cordis oris z
opis vel in se in dm i pximu
atribz in carne a mudo a dya-
bolo Apoc. viij. ve ve ve ic
intibz poten sciu z volu te.
Nam dyabolus quedammodo
potenciz depmit carno bonaz
voluntate extinguit mudus
rones excecat. Ad ca sequit
ne expedutis .s. ad tplex in
comodu infirmitates ignoranti
am z maliciam z tu caphar-
nau h sepatim exprobrat
isti ciuit quia distrucci cius
indicanda quia bona a dno
receperit crebriora. Et quia a
has duas arguit de omissio-
ne penitendi z negligentia hac
de gtemptu z supbia Vn z aijs
gminats est pena in genere cu-

ius. Ve huius spe qz plus est
puni . go pmo arguens cul-
pe sc gmiaco. pene ibi vsqz
ad infnu tio magnitudo ac
cepta bnficij ibi quia i sodo-
mis tio exaggeraco futuri
supplicij. ibi Verum dico vbis
dt go z tu capharnau gtines
pro contento nuquid vsqz
ad celu exaltabis sm opido-
ne tua q. d. no Job. xx. Si
ascendit vsqz in celu supbia
eius z capud eius nubes tetigit
qs sterqulinium in fine pdetur
Vn sequit vsqz in infnu de-
scendes Los duplex est intelli
gencia vel idd ad infria des-
cendes quia qtu mea pdica
supbe restiste vel quia exal
tata mo hospicio z vtutibz
maiorbz plectes suppliciis cu
hus crede noluiste. Dile psa
xiiij. Conai in sodomis hic os-
tendit ingratitudo in gparacoe
ad gentes tusgrediences legez
nae gmus z alibz tu dt quia
in sodomis qui erant pessi-
mi facte essent vtutes .s. mia-
clor que fce sunt in te Luc
iiij quanta audiuis fca in ca-
pharnau z c forte mansisset
.s. ciuites sodomor neqz fuis-
sent subuse vsqz in hunc die;
quia non tetigiss sbvsio si p-
cepiss correccio diuit ante for-
te non qpt sua dubitacom sz
qpt pctor libitates ad qd sion

vel loquitur more humano Scrip-
tum est quod expressus dicitur esse in
pena sic in alia parte dico vobis quod
terre sodomorum remissius erit in
die iudicii quam tibi .i. minorem penam
sustinebunt racione incredulitatis
et si maiorem racione enormitatis
peccati et sic intelligitur ps in qua on-
ditur incorpacio incredulorum re-
spuencium predicacionem veritatis
Queritur hic omnis prophete usque
ad iohannem quia cum in adven-
tum iohannis ait ps. Signa
nostra non vidimus iam non est
propheta Item .xxi. legitur in a-
ctibus prophetavit quatuor fi-
lie philippi dyaconi s. post
mortem iohannis et eciam christi
tempore pauli Respondeo ad primum quod pro-
phecia est pro tempore christi Ad ali-
ud secundum non hoc ideo dicitur
quod post iohannem prophetas ex-
cludat sed quia tempus christi ad-
veniat quem predixerant prophete
venturum Unde distinguendum est
quod prophecia large s. pronunciacio
de rerum eventibus et de hac op-
ponitur et est prophecia proprie s. de
christo in quem omnis prophecia
dirigitur de hac loquitur hic.
Item venit filius hominis queritur
quare non nominat se filium dei
quod erat utilius ad credendum
Respondeo primo quia non erant digni
eius cognicionis archanum scire 2o
ut nos tamquam ad se ad nobis

similes magis similes alliceret
3o ut per humilitatem iudeorum confunderet
superbiam qui apparente digniori
dicunt se originem ducere ex re
ix. filii eorum Item ve tibi coro-
zai et cetera Queritur quare noluit
eis predicare et miracula facere ex
quo sciebat eos predicacionem
suam non recipere Item quare
non predicavit aliis qui ad pre-
dicacionem eius penitenciam egissent
Respondeo ad primum hoc fecit propter quatuor
primum est divina voluntas 2m est
promissi veritas quia promissus
erat iudeis 3m est latens
utilitas quia in aliquibus converten-
di ut aliqui apostoli philippus enim
fuit de bethsayda et pistos con-
versos multi erant convertendi post-
ea Quartum est paucorum boni-
tas qui erant ibi Ad aliud
dicendum secundum iohannem quod nolebat ex-
cedere fines iudee ad quam fuerat
missus ne iustam phariseis et
sacerdotibus persecucionis occasionem
dare videretur Item super id iustifi-
cata est sapientia iohannes et augustinus
sapientia non querit vocis testimo-
nium sed operacionum Contra actuum
vos eritis mihi testes et cetera Respondeo non
querit vocis testimonium a-
malis vel non querit propter
suam indigenciam sed propter nostram
vel melius dicendum quod loquitur
pro diverso tempore nam ante passio-
nem sola miracula sufficiebant
ad testificandum de eo sed post

passionem debuit esse vox et m̄
recilem cum iam non essent primus s
cum Item quare non misit so
domis predicatores cum correcti
fuissent. Ro tunc erat tempus ius
ticie post adventum xpi tempus
iure Alii in glosa quia non
predicatur credituris et predicabat
non credituris. Non[?] 1 tamen r
m[...] vie ma et vitas In illo
tempore rndens ihesus dixit Non
ta est iudeorum vitatis predicationes
respuerunt metrepatio h. sub
dit precipiens [...] uero
ubi ponit primo forma
actionis. 2o causa s. revelatio
vitatis ibi quia abscondisti 3o
ratio revelationis ibi Ita pater
Circa gratiarum actionem impliciant
tempus modus actus dicit ergo in
1o tempore s. quo exprobrasset iude
is obstinatis rndens ihesus s.
obiectionem quam velud interrogatione
vidit. s. quia non predicavit cre
dituris ut predicavit non credi
turis vel secundum glosam que ratio
cum plus indaicus unius dei
cultor filium dei in carne veni
entem tam obstinate reiecit
quem gentilitas tam prona
recepit hunc obiectionem vel cogi
tationem rndens ihesus dixit Co
fiteor tibi pater Circa modus 2 actionis
gratiarum actionis confiteor tibi. i.
gratias ago vel interius exulto. Luc

xi. dicit In illo die exultavit ihesus
in spiritu et dixit confiteor tibi s.
pronuntia laudem pater eternam
generationem domine celi et terre per tem
poralem creationem secundum est contra sa
bellium qui confundebat personas
quarum pluralitas distincta patet
in hoc quod una confitetur alii. 2m est
contra arrium qui negabat xpm dei
filium per natum quia vocat eum
patrem qui proprie sic dicitur per generationem
3m contra manicheum qui ponebat
duo principia prima sensibilia dicens
esse a malo deo celestia et spiritua
lia ab eodem deo contra quod dicit creator
sive dominus celi et terre i. creature
superioris et inferioris Quia abscon
disti Circa ratio confessionis sive
gratiarum actionis s. revelatio vita
tis facta parvulis et hoc primum et p
oppositum absconsio vitatis facta
superbis et hoc per iustitiam et apponit ab
sconsioni revelationi quia primo
superbi iudei verbum vitatis repule
runt quod post modum gentiles
humiles receperunt ut habetur Act
xiii. dicit ergo quia abscondisti h
s. archana sapientie tue que in ad
ventu filii sunt impleta a sapien
tibus et prudentibus s. scribis et phari
seis secundum suam reputationem sapien
tibus in credendo et prudentibus
in agendo vel sapientibus in di
vinis ut in lege et prophetis pru
dentibus in mundanis vel sapientibus
et prudentibus secundum humanam philosophiam
de qua j. Chor. 1. Stultam fecit
deus sapientiam huius mundi h at

triplex est cerena anial' dyacm Jaco.
iij. cerena i cupidis et auaris cra
lis inuoluptuos et luxuriosis
dyabolica in supbis et ambicios
ff a tlib; absondisti et reuelasti
ea puul' i. humilib; et intellcm et
in obsequiu fidei captiuatibus
ecce ergo depssio supbor et ex
altacio humiliu. Ista pr. Subdit
hic causa siue racio huius reue-
lacionis et pmo causa pxima
et inmediata 2o media ibi.
Omnia m tradita dt ergo. Ista pr
sm est qd' abscondisti ab illis
et reuelasti istis quam sic placitu
fuit ante te qm nichil s. iniustu
placet pti. Nullam vo aliaz
racone redde noluit filius quia
illos reprobauit et illos elegit
vbi solu beneplacitu patris i ex.
vt secreta dei discutere non pre
sumamus et in confusionem illoz q
discretos dei nolunt querere racionem
Omnia michi tradita sunt hic sb
dit causa reuelacionis pmo
generalit scdo spalit ibi et nemo-
nouit. Exponunt aut ista de
xo dupli pmo sm q de9
et sic notat equalitas potencie
in filio cu patre p hc q dt omnia
Sz relinquit auctoritas pnci
pij i patre p hc q dt tradita a
patre. Item notat equalitas
sciencie cu subdit et nemo nouit
Et equalitas voluntatis cu ad
dit cui noluit filius p pmu
ondit q pt p 2m q scit p3

q volt reuelare dt q° Ista reue
lasti puulis pr et hc pme fi
lius tuus. Omnia s. creata supio
ra media et infima celestia tres
tria infernalia spualia et cor
palia et exteriusqz quncta tradita
sunt m adcreandu et recreadu
et glorificandu vel omnia ecia
increata essencia vt sapiencia
potencia bonitas eternitas q
dicit pluralitas ppt diuersos
modos significandi tradita sut
in filio suo eterna p generacionem
a patre meo. Raban9 omnia pr
filio tradidit cum eu consubstale
secu omnia possidentez genuit. nc
est intelligendu vt tradens de
finat habere vel traditor tradit
posside vel quod pmus existat
filius et postea possideat 2o
exponit de xpo sm q homo
omnia michi tradita sunt i. di
nini sup omnia vel omnia no
ticia habet enim xpus omnem sciaz
et si non omnipotenciam que crea
ture dari non potuit vel vt
sit accomoda distribucio vt
intelligat spualit de aplis et
alijs electis. Jo. no tria quod
pr creauit s ipos puulos idest
eligendo erudiendos custodi-
endos Joh. x. Omne q dedit m
pr non pdam ex eo et nemo
nouit hic ondit spualit secretum
huius reuelacionis quia noticia
sz huius secreta maior et hc a patre

qz nullus est inetrinsecus gradus ni-
chil prius aut posterius nichil
magis aut minus ondit unitatem
et coequale; notitiam patris et filii
cum dicit et nemo novit filium essen-
tialiter plene et perfecte hoc dico propter
homines qui cognoscunt per fidem
et beatos qui per manifestam visionem
non tamen apprehendunt nisi pater nec
excludit persona spiritus sanctus scilicet quia
fit exceptio essentialis non per-
sonalis spiritus sanctus non est alteri-
us essentie. quin pater neque patrem novit
quis nisi filius et cui voluit fi-
lius revelare Ista et filius est cau-
sa revelacionis et post continuo quod di-
ne mirentur quia omnia michi tra-
dita sunt quia ad maius habeo
scilicet nosse patrem et esse eiusdem vo-
luntatis cum ipso. Venite ad me fra-
tres promulgacione et confirmacione que-
tum ad revelacionem veritatis illu-
minatis intellectus hic subditur pro-
mulgacio quantum ad sinum meum bo-
nitatis inflamantes affectum ubi
ponitur primo promulgacio secundo con-
firmacio Joh. xvi ibi et cum inde tran-
sisset venit in synagogam eorum
promulgacio autem fit primo verbo
secundo facto sive exemplo ca. xii. a.
Invitat autem verbo ad tria primo
adveniendum ad se quod fit per fide
2o ad tollerandum eius iugum quod
fit per amorem ibi tollite iugum
quod fit per amorem ibi tollite iu-
gum addiscendum quod fit per

operis imitacionem ibi et discite In
prima primo facit vocacionem ibi
venite 2o ondit necessitatem ibi
qui laboratis 3o promittit u-
tilitatem ibi et ego reficiam vos dicit
ergo Ista in omnia tradita sunt
mihi per me habere accessum ad
patrem ideo venite ad me
orandum per fidem ys. lx. venient
ad te curvi filii eorum ad me
commitandum per imitacionem Johannis
xv. Venite benedicti patris mei
ego venite vos clausi ad me
hostium veritatis Venite vos egri
ad medicum salutis Venite vos
naufragi ad me portum quietis
felix est cuius ad que sit infelix cuius
a quo ideo addit omnes qui
laboratis sive secundum naturam inquina-
tam quia homo natus
ad laborem Job v. sive secundum
culpam quia transgredimur Ie. ix.
ut inique agerent laboraverunt
sive secundum penam inquam monemur
Gn. iii. maledicta terra in ope-
re tuo Oppilent tamen hic loquitur de
labore infidelium in multo per do-
lorem ys. xlv. labor egypti et
O tamen quantum laborat luxuriosus
in voluptatibus avarus in cupidi-
tatibus ambiciosus in dignitatibus
Eccl. x. labor stultorum affliget
eos et onerati estis triplici onere
veteris scilicet legis Act. xv. hoc est
onus quod neque nos et phariseice
tradicionis Jo. xxiii imponunt o-

nera grauia et inportabilia dya
bolice seruitutis. Ps. Quoniam iniq
uitates mee supergresse et ego re
ficiam vos epulis cibo doctrine eu
kairistie et glorie. Tollite iugum
hic subditur 2m inuitatorium
ad tollendum iugum quod est quod sit per a
morem dicitur ergo tollite .i. vo
luntarie accipite in quo libertas
arbitrii Iugum in quo proprietas
domini iugum dicitur a iungendo Iugu
m ergo crucis eruditionis eo quod ge
tes et iudeos in vna fidem iun
gat Eccli vlt. Comparate vobis
absque argento sapientiam et collum
vestrum subiicite colligite iugo eius.
Iugum itum diuine dilectionis eo
quod homines deo iungit Osee xi.
Occasi sunt vt esset absque iu
go Iugum 3o crucis siue mor
tificationis eo quod carnis spiritui
subiicit Tren. iijo Bonum est
viro cum portauit iugum etc. Sed
meum est exemplaritas tollen
di Meum dicit quod pro vobis prius
id tulit primum docendo 2m
diligendo 3m sustinendo Super
vos .i. vobis presidens per
dominium vt impleatur quo ad
iugum crucis 4 Item super vos
.i. in modo superiori quod est co
quem ad iugum dilectionis tercio
super vos .i. in modo excelsiori quod
est raro contingit ad iugum mor
tificationis Gal. vlt. stigma
ta domini etc. Et discite hic dicitur
tium inuitatorium .s. ad discendum
mores xpi quod sit per imitacionem

2o etiam huius precedentis ad im
plendi allicitiuum ibi et inue
nietis dicit dominus ergo et discite sine
fallatia simplicitatis intellige
do sine postilla memorie re
tinendo sine pigricia effica
citer complendo a me docente
verbo et exemplo quia mitis ex
tius in moribus et humilis inti
us affectibus corde non fictus proh
inimicus hominibus Ecce ergo tercia
imitanda mititas in opere sicco
ne humilitas in cogitacione hu
militas et vitas in intencione
mitis sum quia nullum ledo
humilis quia nulli despicio
Sed in corde quia neque lessimus
et inuenietis hic subditur allicia
tum primo huius inuitatorii.
secundo precedentis immediate ibi
iugum enim meum dicit ergo et inue
nietis .s. si discetis obediendo
requiem animabus vestris .s. in
presenti et futuro. de primo Eccli vlt.
Modicum laboraui et inueni in
multa requie. De secundo ys. xxx.
secundo. Redebit per illum meum Iu
gum enim meum hic subditur al
licitum ad tollendum iugum predictum
et hoc duplex primum est in affectu
suauitatis 2m in affectu leuitatis
dicit ergo ita tollite iugum meum
super vos nec timeatis quia suaue
Iugum enim meum suaue est
graue enim erat iugum legis
propter multiplicitates ceremonia
lium propter austeritatem iudicialium
propter defectum sacramentorum iustifi
cantium sed non sic meum hoc.

et omnis meum leve quia suf
ficit caritas Rabani quid iu
go x suavius quam onere levius
probabile fieri abstinere a ma
lo bonum velle omnes amare
eterna sequi presentibus non ca
pi nolle aliis facere quod non vis
pati Queritur revelasti ea
parvulis quare non dicit ebe
tibus vel stultis per oppositum eius
quod dicitur sapientibus et prudentibus
Hoc secundum Rabanum ut ondet se
dampnare timorem non acumen
ingenii Item secundum Crisostomum ut
discipulos qui haberent vere
sapientiam ab elacione reprimat
Item super id Confiteor tibi glossa
Gratias ago michi exulto quia
abscondisti contra letare dei
fidelitate et excecacione hominum pec
catum est Hoc secundum Crisostomum le
tatur de occulta dei iusticia quem
superbi ignoraverunt et humiles cog
noverunt vel dicendum quod exultacio
refertur ad unum scilicet revelacionem non
ad utrumque scilicet revelacionem et abscon
sionem Item quia sic placitum
est ante te Contra .j. Thy. y. Vult
omnes homines salvos fieri
et ad agnicionem veritatis venire
si ad agnicionem veritatis non venit
aliquis ubi ipse revelet Hoc
vult voluntate antecedente que re
spicit solam ordinabilitatem nature
in finem non voluntate conse
que attendit merita que tunc repug
nat ideo non vult vel voluntate co
dicionata vult si ipsi vellent

non voluntate absoluta forma non
ponit essenciam in creaturis sed nec
novit filium nisi pater Contra ly ne
mo aut dicit negacionem in genere
sic nemo .i. nullus homo sic
male excipitur pater qui non con
tinetur sub homine aut negacionem
extra genus sic nemo .i. nulla
res et sic est falsa quia et filius
novit se ipsum et spiritus Hoc ibi e
nego extra genus et ibi excepcio
non personalis sed essencialis
Item neque patrem novit quis
nisi filius et cui vo- et Contra
aut qui loquitur de noticia in
creata et est falsa secundum Ps co
platine scilicet cui voluerit filius
revelare aut de creata et sic e
falsa primum Hoc ibi comunicio sump
mitur quod gradualiter et quasi analo
gice ad utramque creata competit
filio pro creata creaturis vel
loquitur de creata et hoc competit fi
lio secundum quod homo sed iugum me
um suave queritur quare non
reddit inmediate istud alli
citum suo invitatolo sed inpo
nit discite a me Hoc ad in
nuendum quod imitacio operis ne
cessaria est tollentibus iugum
amoris quia amor dei ocio
sus non est operatur enim magna
si est Item querit quare qualiter in
genere evangelii suavius quam le
gis est cum in lege adulterium in
evangelio concupiscencia in lege homi
cidium in evangelio ira puniatur

Ho qua in lege opa requirebant
In ewangelio sola bona voluntas
non admittit alie cause ducte i
legendo Item omnes meu lene
contra cap vij Arta e via que
ducit ad vitam ho sm Aug
chrysostomi Arta vel angusta d
quia angustat inicio conuersacionis
ffortitudine diuine sz processu
tpis i effabili dilectionis dulce
dine dilatatur sicut stupentibus
dentibus gallice acutacies come
de in primo conuersacionis sz postea delectat
Illo tpe xij Caplm tat sequitur
abiit ihus Supius fca est
promulgacio noue legis quantum
ad suauitate bonitatis
zhic vbo h hc ideo fat exem
plo sue vbo sco vbi primo ont
primo seuitas varie legis ex phi
zeorum rephensione Ho suauitas
noue ex dni facie ibi Ati e dix
eis Iu prima primo tangit repre
hedendi occo sumebat exclu
Hec ipa rephensio ibi phisei
aut in rephendi occo sumebant
ex tpe ex tpe quia i sabbo ex
psonis quia discipli eius ex ope
quia cepert velle dicit go In
illo tpe s post mortem iohnis
Vn z Beda narrat pdicacoe
miraclis vnius anni cu qone
iohnis fratris trisit ad ea que
fca st in alio ano post mor
tem iohnis abiit ihus p sata
i p campos vbi erant segetes
zhic vt a turba declinaret z loc
manducandi disciplis daret

Sabbo quod fuit iudeis spaliter
rephendendi occasio sz quare ibat
sabbo Ho vt leges cessare fa
ciat pertinaciam sabbi disci
puli eius in quibus maxime re
phensibile videbatur pruaricari
legem sic modo in religiosis
esurientes tamen ex paupertate
tamen ex tbarum importunitate
sic habet Mr iij in quo sig
quod pdicatores z plati debent
postpone cibum corpor pro sa
lute aiarum ceperunt velle spicas
sup z manibus confricare sic het
luce vj z manducare hoc opus
aut videbat illicitum no p se sz
in sabbo Iu hoc ope ta sunt notanda
nam error ebronitarum destruit
Vn Ioh appz aplos licitum sabbi
destruere non tamen paulum
quem tamquam legis transgressore
despiciunt ebronite cu omes
aplos alios recipiant Item fides
instruit vt sabbum non literam
sz spualiter obseruemus sm glo
Item vita instruitur exemplo
aplorum s vt non sperans eplas
sz cibos simplices queramus
Item vt non curiosas pdicacoes
z lectiones sz vba simplicia et
edificatoria diligamus pharize
aut videntes oculis plenis fal
sa suspicione dixerunt ei Ecce disci
puli tui i tua doctrina informa
ti faciunt quod non licet eis facere sab
batis et io dignus es cu illis re
phensione At i e dixit eis h
subditur rnsio dni vbi ad con

furacionem iudeorum loquitur primo
micte aliena Ex^o quam ibi dico
aut vobis aliena dupliciter p^o
regali 2° sacerdotali ibi aut
non legistis in lege Ex prima
aucte forma duplex racio p^a
a simili parte sumitur et est talis
de similibus est simile iudicium
sed racio fames similis fuit
in discipulis ergo si discipulus ex
cusatur quia comedit quod alios
non licebat 2^a est a maiori ex
parte superiorum et est talis dauid in
necte comedit panes sanctos licite
quod licebat solis sacerdotibus ergo mul
to magis discipulis specialis christus
omnibus et hoc est quod dicit ric dixit
eis ihesus phariseis nonne legistis
de obseruancia sabbati id est quod facit
ad aliorum accusacionem sed non quod
facit ad excusacionem sed dispensa
cionem inuolucio ideo dicit nonne
legistis .1. Reg. xxj. Quid fece
rit dauid cum esuriit et qui cum
nocte fugiebat enim a facie saul
et qui cum eo erant quo intrauit
in domum domini .i. in thabernaculum
in oppe cum sacerdotali non
ipse dauid in propria persona int
rauit sed sacerdos abymelech pro
eo et panes proposicionis comedit
s. in sabbato quos tollebant dum
et alij recentes substituebant
super mensam proposicionis Exo.
xxv. Quos non licebat ei come
dere neque hijs qui cum eo erant
solis sacerdotibus leuit. viij. c. d.

si veritas non habuit ibi leges
nisi hoc dicit hic aut non audistis
hic vtitur auctoritate sacerdotali et ro
est talis sacerdotes quorum maxime
interest legis cerimonias ob
seruare violando sabbatum sine cri
mine seruit et dum occidunt vi
tulos et circumcidunt pueros ergo mul
to plus isti qui nullius auctoritatis
sunt vel ordinis dicit ergo aut non
legistis in lege leuit. xij. Num.
xxviij quia sabbatis ergo vide tempore
sacerdotes ergo maior status in
templo ergo superior locus sabbatum
violant Ioh. vij Dum thauros oc
cidunt et pueros circumcidunt et tamen
sine crimine sunt dum hoc faciunt Io
vij. Si circumcisionem accepit homo
Dico autem vobis hic post auctoritates
alienas commendat eos auctoritate propria
et hoc triplex primo per assercionem 2° per
assercionem pietatis ibi si aut scire
tis 3° per ostensionem pietatis ibi do^s
enim filius hominis prima racio
talis est potencius est tem
plum spirituale quam figuratiuale sed
figuratiuale poterat defendere sacer
dotes sibi seruientes sibi serui
entes ergo multo plus spirituale quod
est christus discipulos sibi creden
tes de hoc iohannis ij^o Soluite tem
plum hoc et hoc est quod dicit dico
aut vobis .i. vere assero quia
maior templo est hic .s. dominus ihesus
quia est dominus templi vel hic .i.
in hoc loco Aggei .ij. maior erit
gloria nouissime domus domini quam

pme Si aut scivetis quid est hoc id
in qua reprimat eos p. issecom pie
tatis qui cimonialis vetis legis
s. pasce esurientes est mie obs
vare sic sabbim est cimoniale
g° zā d² g° xpus Si autem
scivetis .i. vere intelligetis quid
est s. id Osee vi° mīaz volo et
nō mām sacrificiū Prov. xxi
mām face plus plac qūn sa
tor. in viitē non condempnastis
i nocentes .i. aplos pes innoc
tes z ita adhesunt in dns ei
fili⁹ homīs est eme tria ratio
qua reprimat eos p pitatis on
sion z est tlis dns pt dispe
sare in his in quibz totalit
p est z disciplis z sabbo g° pt
dispensare cū disciplis in sabbo
z h° est q d² filius enī hoīs
.i. xpus dns est sabbi z ideo
non sub est obsuance lega
li s. p est Ambro q. d. sic
posui sabbim ita possū dest
re Spualit p aplos signt²
pdicatores z plati psata md
duse segetes duse naciones
spice homines palee corpus
gna anime p has triscent pre
dicando euellūt a terris sepan
do q fricant manibz exemp
sue opacōis ad pximū pro
vendo in qua sepat² vitiū
a virtute sic palee a grano z
manducūt eme incorpando

Qui dnm est xpo Act x. Mac
ta z manduca de h° conquerūt
demones z infideles similit
p sata intelligit sac scriptura
duse segetes duisi libri spice
sme triscent g° plaom euel
lūt p electom q fricat p medi
tacom manducūt recomen
dando memorie ad sui edifica
com Ruth ii. Vadam in agro
vt colligam spicas h° autem
fit in sabbo Ezec xxxviii. Au
piam scribe in tpe vanitatis
huic repugnat vel invidi vl
adulatores dicentes quia ces
cendi sulte in sabbo Quæit² hic
sup id q fecit david dt glō
q abhymalech dedit panes
david de d² .i. Rg. xxi Cont
Math ii° d² q intuit domū
domi sub abyathar R° sm
Varsom duo erant z tūc am
bo pntes abymalech pr et
abyathar filius deo de vtrq
vin est It quit² vtr sola neces
sitas excuset p mhitus sine
dispensacone vr² q non Leo
pp. vin si ncitas fiat a deptih
tatem eorie qui ptatz habet
dispens Ad id e q d² hoc
qua videt² dispensasse aby
malech Ad id Ric⁹ in libro
de pcepto z dispensatone tri st
gna pceptoz quoz quedam
fuūt ncia sua ē pmittendo
voluntas vt unc mochoz qda

precipientis auctoritas ut in mo
ralibus quedam precepta dignitatis
ut que in sermone in monte Supra
v. capitulo aut per se sunt necessaria dis
pensacionem recipiunt ab homine
que sunt a deo tantum que tamen a nul
lo mutari possunt ut preceptum de
humilitate de iusticia de mansuetu
dine Igitur semper necessaria dispensacio quando
mathatias pugnavit in sabbato
non legitur dispensacio ad idem quod ali
quis devius in deserto tempore xl
non inveniat nisi carnes non e
poterit comedere sine dispensacione
Ideo quidam dicunt quod semper exigitur
dispensacio Sed credo quod distinguitur
quod aut invenitur qui possit dis
pensare et sic exigitur aut non
et non Sed nulla videtur articula
quod est a maiori afficiendo magis
enim dispensaciones fiunt cum maiori
bus quam cum minoribus non igitur se
dispensari debuit cum david igitur
cum discipulis Ideo in extrema ne
cessitate nature omnes pares su
mus quia parere nam homines
unum non sit comparacio persone ad per
sonam tamen ad omnem similem Sed
sabbatum violant igitur vitulos oc
cidendo etc Contra occidere vitu
los in honorem dei non est opus
simile igitur non violant sabba
tum Ideo mali hoc faciebant ex
timore simili scilicet ne punirentur
temporaliter et ita opus eorum erat

simile ex intencione operantis et
eciam ex parte operati boni vero non
ex amore faciebant Unde et si
non erat opus simile ex inten
cione operantis erat tamen ex parte
operati vel violant id est non obser
vant ibi ut violare videantur Sed tamen
dominus sabbati non subest observancie
legali quod Gal. iiij Natum de mu
liere factum sub lege Ideo subiectio
illa erat voluntatis non necessitatis Ideo
Sed tamen dum se subiecit propter humilitatem
in tantum se posuisse ostendit propter
auctoritatem Et cum inde transisset facta
promulgacione nove legis con
tra ad suavitatem bonitatis hic
subditur confirmacio per opera mira
bilia facta circa reparacionem humane
nature primo a corrupcione cau
sata a principio extrinseco scilicet cor
pore et a principio intrinseco scilicet spiritu
ibi tunc oblatus est ei homo deo
nium habens In prima fit confirmacio du
pliciter primo per modum experimentalem
in operibus miraculorum secundo per modum
consilialem in doctrina verborum ibi et
precepit eis ne manifestum facerent In prima
ostenditur virtus Christi primo in opere
ubi ibi et secuti sunt eum tria opus
particulare tangit primo ad mira ad utilitatem
culum antecedencia secundo concomitancia
et tunc ait homini tercio consequencia ibi ex
euntes autem pharisei in antecedentibus
ostenditur sapiencia salvatoris unde primo
ponitur interrogacionis occasio secundo
responsa phariseorum interrogacio ibi

et interrogabat eum sancto christi responsio ibi
ipse autem dixit eis Circa ordinem
notandum tantum primo tempus cum dicitur
et cum in transissent .i. ad alias partes
declinasset per unam septimanam vel
.i. in alio sabbato ut dicitur luce vi.
2° locus in synagogam eorum ad
docendum propter maiorem populi frequentiam
sicut venatores venantur ubi pu-
tant invenire multitudinem
ferarum et piscatores multitudinem
piscium Et ecce in christo tanta mentis
stabilitas licet enim pharisei insidi-
arentur ei tamen non metuebat
venire ubi erant et hoc contra pusilla-
nimes doctrine veritatis quam in
publico docebat contra hereticos zeli
immensitas quia totum hoc faciebat
propter salutem animarum tertio infirmi
adventus Et ecce homo habens manum
aridam de hoc dicit Ieronimus in evangelio
nazareorum legitur quod iste fuit
cementarius huiusmodi vocibus dominum pre-
cans homo cementarius eram
manibus victum querens precor te ihesu
restituas michi sanitatem ne turpiter
mendicem cibum Et interroga-
bant eum hic subditur interrogatio
insidiosa et ponitur primo interro-
gatio 2° interrogantium intentio
ibi ut accusarent eum s. pharisei
christum dicentes si licet sabbatis cu-
rare interrogat ut non dicant
si accusent unde sequitur ut ac-
cusarent eum ut si dicant non
accusent eum de sabbati transgressione

ne quia putabant a quibus
licet operibus ferendum in sabbato
sicut similia prohibebant non
spiritualia Ipse autem dixit eis hic
subditur christi responsio ubi primo
ponit ad propositum rationem specialem
secundo infert conclusionem generalem
ibi itaque licet ratio autem talis est
magis subveniendum est homini
quam ovi sed ovis si cadit in pu-
teum et liberatur in die sabbati
ergo multoplus homo curatur
si contingat egrotari ponit ergo
primo maiorem propositionem tam-
quam per se notam 2° minorem
ibi quanto melior et hoc est ipse
autem dixit eis quis est ex vobis
homo multo magis de vobis qui
habet unam ovem multomagis dicit
qui habet unam ovem multoma-
gis hominem et si ceciderit sabbatis
in foveam nonne tenebit appre-
hendo et levabit eam extrahendo Con-
tra hoc fit propter cupiditatem temporalium
multoplus debet fieri ubi salus
queritur animarum Ideo subdit as-
sumptionem quanto melior est ho-
mo ove q. d. non est comparatio ex hoc
infert conclusionem et materie ad
questionem quam fecerant Ita licet
sabbatis benefacere glosa competenti
exemplo solvit questionem eorum ut
eos ondat sabbatum violare in
opere cupiditatis qui eum violare
arguunt in opere caritatis tunc autem
hic tangit concomitantia miraculi
et primo imperium domini secundo obediens
infirmi ibi extendit tertio evidentia

cia mundi ibi et restituta est ibi
est tunc s. cum tacentibus convicti aut
homini manum s. aridam habenti ex
tende manum tuam precepit tamquam
potestatem habens super xii. Extendit
quippe dixit et sed sunt et resti
tuta est sanitati sicut altera in
quo patet prefecto et euidencia sani
tatis. Moraliter homo habens ma
num aridam est peccator habens enim
quidem cor aridum quia sine
bona affectione sine compassione
in miserorum persona dicitur ps. percussus
sum ut fenum et aruit cor me
um. Aridam linguam aridam
quia sine bona locucione sive
laude dei quibus ys. xli. lingua
eorum siti aruit. Alii manum ari
dam quia sine bona operacione
Zach. xi. Brachium eius ariditate
siccabitur ut hic habuit antea iste
manum aridam dextram ut
dicitur luc. vi. quia multi impo
tentes sunt potentes ad ma
la. Hic autem triplex ariditas si
mul ex similitudine arboris
aride que tunc vere arida quando est
sine succo sine foliis sine fru
tu affatte loquendo. Cor habet
aridum mundi lingua mali
loqui manum avari iste ex
obediencia diuina debet manum ex
tendere ad proximum per elemosinam
elargicionem Prov. ult. manum
suam aperuit inopi et palmas
suam extendit etc. ad deum per
devotam oracionem Treh. iii. leue
mus corda nostra cum manibus ad celum per sanctam
operacionem. Eccli. ult. Extendi in
altum manus meas etc. Similiter pec
cator. Quesiuit super illud si licet
sabbato curare quia dominus frequen
tius in sabbato quam in alia die
sanabat. Hoc secundum Bedam ut non
solum innuet vel insinuet spiri
tuale sabbatum sed etiam propter celebo
rem populi convencionem eo ipso omnium
salutem omnium. Item interrogabat
eum quod Mr. iii. et luc. vi. dicitur
quod ipse dominus ait ad eos interrogo
vos licet ne sabbato benefacere an
male. Hoc secundum Augustinum de con
cordia iiii. ewangelistarum non discre
pant lucas et marcus a matheo.
Nam ipsi prius interrogabant temp
tantes dominum deinde dominus videns
cogitaciones eorum statuit hominem
in medio et interrogavit eos et
illis tacentibus proposuit similitudinem
Exeuntes autem hic tanguntur con
sequencia machinacionis et primo in
phariseis affectum malignitatis
2º in Christo affectum pietatis. Hic
autem sciens malignitas autem
ostenditur in duabus in boni dis
uasione quia consilium fecerunt in
mali machinacione quia consi
lium fecerunt. Dicit ergo Exeuntes
autem de synagoga et de conspectu
Christi nichil aliud videntes lumen
hoc dominum lumen sanacionis in sanum sed
ipsi caecitati lumine sustinere non

non patiant s; amplius inuidia
prouoti lumen querebant exting-
uere consilium vel concilium faciebant
Heu perijt in consilium eorum non
veniet anima mea quo enim
perdent Ambrosius quo vita perdent
non quo vitam inuenirent
hec enim primo legitur de procuratione
mortis xpi Ihesus autem sciens
consilium eorum Iohannis xxi. Lucas secundo do-
mine consilium eorum recessit inde
et hic propter multa. Primo vt preter-
eis Iulianus recessit non timore
ne proditus occideretur s; parcen-
do iudeis ne inuidia excrucia-
arentur vel trucidarent secundo
quia nondum venerat tempus pas-
sionis Iohannis ii. Nondum venit
hora mea tertio quia non aderat
locus quia non capit prophetam
perire extra ierusalem Luce xiii. Quarto
propter dandum exemplum supra x. Si
vos persecuti fuerint quinto propter
humilitatis inditium Sexto propter
vt hominibus signum et secuti sunt
eum Turpius consa est vt xpi et
primo inope periclitati secundo in sana-
tione vniuersis hominis h; eam conditione
in ope vti s. sanacionis eorum
scripture Vbi ponit primo pre-
ambulum ad curacionem ibi et cura-
uit dicit ergo et secuti sunt eum multi
Tabant docti visis virtutibus perse-
quuntur s; indocti opinione eius
ducti amando secuntur et curauit
eos omnes Luce vi. vt eis de illo exi-

bat et sa. Et precepit eis superius sicut
est in firmacione legis promul-
gate per modum experimentale in ope
miraculorum hec idem fit per modum
verbale in doctrina verborum vbi
ponitur primo auctorum instruccio
Quarto promissorum prophetica confirmacio
ibi vt adimpleretur dicit ergo et per
cepit eis s. premium curantis ne manifestum
eum facerent hic mistice instruit
nos ne cum magnum aliquid faciamus
foris laudem queramus non
ergo prohibuit dominus miraculorum
predicacionem ad vtilitatem audien-
cium s; in bonis vane glorie ap-
petitum Vt impleretur hic subditur
prophetica commendacio vbi Ysaias
saluatorem commendat a quinque-
plici perfectione primo gracie ibi
ecce puer secunda sapiencie ibi iudicium
gentibus tercio pacie ibi non contendet
quarto iusticie ibi arundinem quassatam.
quinto iusticie ibi donec eiciat et hic
conueniunt cum predictis nam pa-
tuit perfecto gratie in eternitate legu-
lum et sabbati Vnde dicit Venite ad
me omnes. perfecto sapiencie in confu-
tatione phariseorum interrogancium si
licet sabbato perfecto sapiencie in declina-
tione phariseorum machinancium quia
recessit perfecto iusticie in sanatione
turbarum sequencium quas omnes cura-
uit perfecto iusticie in occultacione
suorum operum que indignis ma-
nifestari noluit sicut sunt predicta
ad que secuta est adimpleccio
prophetie et hic est quod dicit vt s. conseru-

tive non causalit' ad impletur
q' dcm est p ys dicentem in pso
di pris ys xlij. Ecce puer me'
ubi explicite ondit pfectom fuis
se gre in xpo. s. gram unio
nis qua unita est ipa huma
nitas divinitati que notatur
cu d' Ecce. s. in evidenti puer
p infirmita carnis assumpte p
innocentia zpti' obedientiam ys
ix°. puer nat' est nobis me'
zpt' singlarem excellentia quia
nichil fuit meo q' no esset pris
opus vel meus q' filio meo
unit' vel me' q' nunqm a
me alien' no sit alij. ps Filij
aliem mentiti sut m electus. s.
ex omnib' Can vj. dilcus me'
cau. z cu que elegi Fabianus.
homo in quantu eligit' deus in q'
tu elegit z hr ad incarnandu z
redimendu vel elcus ab eterno
que elegi ex tpe elcus ergo ex
pontificatione in regem i pu
gilem dilcus me' non enim
esset dilcus sine elcione nec e
lcus sine dilcione In hijs q'
tbus tangit' gra unionis q'
puer scdm natz humana elcus
q' elegi scdm unionem divinam
dilcus me' qntu ad unionis ro
nem Et puer me' int' alios
elcus que elegi ab alijs dilcus
p alijs Et puer me' ad obsequ
elcus me' ad officia dilcus me
us ad grati dona In quo bene
placuit anime .i. voluntati mee

Hic tangit pfectom gre capitis
.i. xpi qui tamqm caput influit
in corpus ecclie de plenitudine
sua sensum cognitionis z mo
tu bone operationis p que ecclia
plac3 deo Vn d' quia non
tm ipe xc michi complacuit scdm
q' e singlaris psona s; p ipm
m complacuit toti corpus myste
rium Vn xpus Joh. xiiij Nec
venit ad prem nisi p me po
sui spm meu sup eu Hic on
dit pfectom gre p sone singla
ris ubi implicatur ta in xpo
gre stabilitate cu d' ponam
ys xlij requiescit sup eu spus
dni v' mussitalite cu sub d' spm
meu Johis iij°. non ad men
suram dat deus spm .i. no pti
cularitez vel subdivisione gre
ptate etiam addit sup eum q'
.s. spus s. plenissime donabatur
anime ei' ut oms motus sb
diti essent soni z d spiritu
ys lxi Spus domini super me.
Judiciu onsa p fectione gre hic
ondit' p fectio sapie z quia sa
pient' est iudicare z iudicare
Ido d' Judiciu .i. iudiciare pta
tem s' a patre traditi de qua Jo. v
Pr omne iudiciu ded' filio iu
diciariz discussiom hom fatie
dum de serpo gentib' .i. genti
lib' vel iudeis gentilib' nunc
b' iudicabit pse. iudeis p apos
z pdicatores gentilib' ps Ante
cianu iusticias iusticiaz tua. No
contendet hic subdit' p fectio pa

ciencie ubi excludit, abeo tamen signa impacie(n)cie que fiunt contende(re) clamare et innuere. Impaciens enim pro iniuria illata aut credit se posse vindicari aut non si credit aut per se contendit aut per aliud sic clamat si non sic innuerat. Et audit(ur) vox eius contra hec tamen dicit, pre de Christo non contendet expectando vindictam pro se. ii. Thi. Non verbis contende(re) neque clamabit, invocans adiutorium alienum vel ad adversariis vindicet(ur). Neque audiet aliquis in plateis vocem eius. i. sue innuitacionis vel maledictionis. j. Pet. ii. Cum maledicet(ur) non maledicebat cum pateret(ur) non comminabat(ur). et contra si non est contenciosus per vindictam non clamorosus per impacientiam non litigiosus per iactanciam. Harundinem quassatam hic ondit(ur) perfectio ...e sub duplici similitudine. primo quo ad iudeos, 2o quo ad gentiles ibi et linum dicit ergo arundinem quassatam. i. iudeos intentes exterius literali legis observancia sed vacuos intus spirituali intelligencia sed quassatos quia vento doctrine et erroris motus non confringet. i. non statim condempnabit sed supportabit expectando in penitenciam. Ys. xx. O gentes insidula qua dum vos pacior sed insuturo conquassabit capitum ...

multorum et lignum secundum alia linum fumigans. i. populum gentilium cuius naturalis legis fere ardore extincto erroris accensus fumus involvet non extinguet sed illa scintillam in magnum ardorem ignis distitabit per fidem et confovebit per bona opera Eph. v. Eratis aliquando tenebre nunc autem lux in domino secundum hyl'. arundinem extinxit quia arundinem quassatam quia gens vanitatis vento agitatas quasi vacuas non confringit sed ad salutem reservavit et lignum fumigans. i. exiguum fervorem ex reliquiis quasi non extinguet. i. non auferre sed in fine convertere disposuit secundum Jo. arundinem quassatam non quia peccatum manum porrexit lignum fumigans non extinxit quia modicam scintillam fidei in parvulis non contempsit donec eiciat iudicium. hic ondit(ur) perfectio iusticie primo in condempnacione non credencium de iudeis. 2o in remuneracione credencium ibi et in nomine eius gentes dicit ergo ita Christus venit querere quod perierat et patienter sufferre donec iudicium passionis. s. in quo iudicatus est eiciat. i. extra educat ad victoriam. s. principis tenebrarum Joh. xii. Nunc princeps huius mundi eicietur foras vel sic donec iudicium acre. s. quo ... iudicatus est in fine eiciat. i. perferat ad victoriam. s. de inimicis suis quos

condempnabit ps. donec ponam
inimicos tuos scabellum pedum tuorum et in
nomine eius s. filii dei gentes sperabunt
plenitudo intrabit per hostium fidei
sperabunt de salute eterna Actuum 4°
non est aliud nomen in celo in quo
oporteat nos s. saluos fieri Ro.
xv°. Qui exurget regere gentes
in eum gentes sperabunt. Queritur
super quod iudicium gentibus nunciabit
glosa futurum et modo iustum iudi-
cium agit contra Joh. 3°. Non misit
deus filium suum ut iudicet mundum
Ideo non venit ut iudicet iudicio
condempnacionis in presenti sed nunccia-
re iusta iudicia ut nobis caueremus
est enim multiplex iudicium
Christi. Unum quod venit sustinere
passionis ps. Exurge et intende
iudicio deus meus. Secundum futurum condem-
pnacionis Jo. v. pater omne iudicium
dedit filio. Tercium quod venit facere
et hoc tempore distinguitur per reproba-
cionis quo ad iudeos Joh. ix°.
In iudicium veni in hunc mundum ut
qui non vident etc. Punicionis quo
ad demones ps. Iudica domine
nocentes me. Alibi quartum sicut dicetur
sed tamen 3m absolucionis quo ad
sanctos detentos captiuitatis Je. xxiii°.
iudicium et iusticiam in terra. Est aliud
iudicium quod vult abstinere s. correctionis
i. Chor. xi. Quod si nos diiudicaremus et
quod vult fieri s. proprie discrecionis i.
Chor. xi. Si nos ipsos iudicaremus

non utique etc. Item quod volt nunciare
et hoc potest referri ad predicta. Item
non contendet contra Je. ii. Ego iu-
dicio contendam tecum eo quod dixeris
non peccaui. Vel non contendet con-
tencione ire sed iusticie futurum exami-
nis. Item non clamabit contra
Joh. vii. Stabat Ihesus et clama-
bat. Ad idem Heb. v. Cum clamore
valido exauditus est. Ad idem Luc.
xxiii. Clamans voce magna Ihesus
ait In manus tuas commendo spi-
ritum meum. Ideo non clamauit ut
impaciens ad auxilium inuocandum
sed ut docens in sua predicacione
vel intercedens in sua passione
vel potestatem ostendens in sua mor-
te. Item nec audietur in plateis. Contra
videtur murmurasse contra dantem
alapam Joh. xviii. Si male
locutus sum etc. Ideo secundum Aug.
hoc dixit ut placitus et ad scienda
commoda tranquillo animo patitur.
Tunc oblatus est ei demonium contra virtutem
Christi in amocione mali causa-
ti principio intrinseco corporali hic
ostenditur in amocione mali cau-
sati a principio extrinseco spirituali
ubi ostenditur primo in miraculo vir-
tutis saluatoris. 2° confusio aduer-
sariorum non credencium miraculum
esse ab effectu diuine virtutis ibi-
pharisei autem audientes. Circa mira-
culum tangitur tria primo antecedens

Go efficiencia ibi et curauit 3o
sequela ibi stupescit aut. gt go
tur. s. postquam curauit manu
cidum oblatus est ei in quo
ondit offerentis fidem demo[nia]
sinus in quo notatur passionis
distortam mirabilis quia demoniacus
quia cecus quia mutus Unde
simul tria miracula in eo facta
sunt et dicitur quod fuit priuatus audi
tu et ideo loquela caruit eciam
in quo liberatus a demone ita
ut loqueretur in quo restitucio lo
quele et videret in quo illuminacio
cecitatis vel tenebrarum et stupe-
bant Sed circa subditur quibus admi-
racio turbarum et hec in duabus primo
in stupefaccione interiori secundo in
locucione exteriori ibi et dicebant
et hoc est quod dicitur et stupebant omnes
turbe i. minores et inferiores in quibus
frequenter facta domini sunt causa sa-
lutis sed in maioribus occasio blas-
phemie sic dicit damascenus dicitur
est inter stuporem et admiracionem
nam admiracio est ex ymagi-
nacione magni et dicebant s.
turbe non pharisei numquid hic
est filius dauid Intelligendum miran-
tur eruditi propter beneficia fi
lii dauid predicare quem nes-
cientes confitentur ergo filius dauid
propter promissionem factam Joh. xxx.
Dauid vobis videtur de christo cuius
filius est q. d. iste est messias
promissus propter confusionem maiorum

quia dauid fuit maxime in-
signis s. ps. 1 R. xxiiii propter
singularem excellenciam
que apud eos erat Act. 4o
li. nobis dicere de patriarcha dd
etc. vel numquid est filius
dd q. d. ps ex operibus esse fi
lius dd quia fuit mansue-
tus contra demonum aspectu desi-
derabilis contra cecum peccatum confitens
vel dominum contra mutum Spiritualiter
peccatum mortale hominem cecat
intellectum sicut ps in sampsone
Judic. xvi vexat affectum sicut
ps in saule. 1 R. xix Claudit
os ne confiteatur peccatum ut ps in
caym Gen. iiii numquid custos
etc. Adueniens ergo christi gracia
intellectum illuminat ut thom. xi. af
fectum liberat ut in petro act. xii
os aperit ut zacharia luc. primo
vexat autem demonium triplex s.
superbia in mente concupiscencia in
carne cupiditas in rebus 1 Joh.
4. Omne quod est in mundo etc. Iste
autem triplex demonum facit mutum
nam cum loquela data sit ho-
mini ad laudandum deum ad edi-
ficandum proximum ad confitendum
peccatum primam loquelam aufert
superbia que quod dei est s. lau-
dem usurpat / 2am aufert
auaricia que sibi soli intendit non
proximo / tertiam aufert luxuria et
maxime contra naturam Unde sodo-
ma imposuit silencium Iste fuit
cecus est autem cecitas a natura

a culpa a dei vindicta phariseī
aut audientes p̄t⁹ v̄tute; salua
tor⁹ confusam ī miraculo h̄ ondit
ad v̄salior̄ confutacō vbi q̄ v̄m
tit p̄mo contradictores / 2° tep
tatores ibi tūc r̄ndert ei q̄dam
de scribis / In p̄ma p̄mo contradi
centiū malignitatis ondit / 2°
a x̄po q̄uincit ibi ihus ihus
aut sciens d̄t g° pharisei a
d̄s f. diuisi phares em̄ int
p̄tat̄ diuisio audientes s.
q̄ dicebant turbe quod erat
filius dauid dixerūt ex inui
dia blasphemantes h̄ non ei
cit demonia nisi in p̄ncipe
demonior̄ belzebub quia
nullo mō poterat cōdicē op
mirabilib; idō contēdiunt cause
opus dicentes x̄pm non v̄tute
dei s̄; v̄tute dyaboli eicē mīores
demones belzebub d̄r p̄ncipe
muscar̄ p̄p̄t sordes ymolati sāg
nis torum ipo s̄m Bedam
nomina ydolor̄ abelo h̄unt
originē vitiis; Ninus enim
rex q̄ditor ninive belon p̄re
suo mortuo statuā q̄secrauit
et q̄ua diuos honores insti
tuit cui⁹ simulacri q̄suetudine
caldei suscipientes vocauerūt
bel palestini baal Moabite be
elphegor qui in p̄ptā dns ue
nustatis hyantis ipe est pap⁹
Iudei aut cui⁹ di cultores in
derisione gentiū belzebub ap

pellabant assentes in h̄c simla
cro p̄ncipem demonior̄ h̄i
tare in cui⁹ v̄tute in omnib⁹
v̄tute x̄m dicebant opari.
Ihus aut sciens h̄ contradicen
tiū x̄po magnimitate q̄uin
cit⁹ dicebant aut ita dya^m
esse actorem miraculi x̄pm
ministr̄ dyaboli miraculi ex
opus dyaboli nō x̄pi Onde
g° p̄mo q̄ dya^lo non est ac
tor miraculi / 2° q̄ x̄ps non
est minister dyaboli ibi aut
quō p̄t quis / t̄rio q̄ mīaculū
non d; op⁹ dyabolicū iudicari
ibi aut facite arborem bonā
In p̄ma p̄mo elidit falsitatē /
2° instruit v̄itatem ibi Si aut
e° in sp̄u dei In p̄ma p̄mo po
nit ad inconueniēs ducentē — p p̄paracōm de oīb⁹ ad deo | inest / 2° p roz̄ confusiam /
P p̄paracōm x̄ ad discipulos ibi
et si ego in belzebub p̄ma racō
tlis est q̄ s̄m glōm x̄ eiciēs
demones vel in v̄tute demo
nis g° in v̄tute dei q̄ minor̄
p bat in l̄ra manifeste sic omē
q̄ est in se ipō diuisum destru
et h̄ e conceptō pse notū sed
demon dando p̄tatē eiciendi
demones seipm̄ diuidēt ergo
et destruēt s̄; non destruit g°
non dat h̄ic p̄tatē; g° in p̄n
cipe demonior̄ no eicio demo
nia / p̄mo g° ponit maiorē
s̄; omē reg^m r̄c / 2° minorem
ibi et si sathanas / t̄rio q̄clusioē
ibi quō g° r̄c th̄e est q̄ dicit

Ihus aut sciens cogitacoes
eorum .q. nō tm̄ simonees blas-
phemie s; et cogitacoes invidie
ex qua movebant et in hc pro
bat esse deus dixit eis omne
regnum divisum contra se alter
utrum pugnacium desolabit
quippe quia q solidum est fir-
mum est si vō p partes divid
dissolvit et anichila Bo9 concor
dia pue res crescunt discordia
maxime dilabit. I. Mach. j°
Divisit illus regnum suum et mul
tiplicata sunt mala in terra et oīs
civitas et domus divisa ↄtra
se non stabit Ozee ix. divi
sum cor eorum nunc interibunt In
ductum vero fit instbus et regi°
menu te in domo sm̄ triplicem
unitate sub qua vivunt tm̄ sb
una lege vel iure et hij preg m
alij sub una ↄsuetudine et hij
privitates alij uno ↄvictu et
societate et hij p ~~untam alij uno~~
~~ↄvictu et societate~~ domu Item
in regno celeste sunt ex m
.i. a magnis mediocribus et par
uis ut p sic sua potencia on
dat fortiores et sufficientes et
sathan sathana eiat ita ut dūs
absit ulius libet ad vsum se di
visus est eiecto em probaco e
divisionis et divisio inpugna
tionis et vndicit ad vsum se divi
sit viciis pugnet et temptet et
ad vsum se dividit et ideo conclu-

dit quomo ergo stabit regnu
eius q. d. non stabit et ita destē
tur s; nullus sciens intendit sui
destruccom vel non stabit et
ita erit fine mudi ut dr intell
quia usq; ad finem mundi sta
bit hic ad temptandū nos s; hc
credebant phizei esse filium
dei sz q tuc esset finis mudi q
non dum erant implete pphie et
ↄvincit phisei prom ducentem
ad inconveniens Et si ego in bel
zebub hic subdit alia ro ↄvisiua
et pt intelligi dupli sm̄ glosaz
vel de exorcistis qui ad invocatom
dei p exorcismos salomis alij
demonia de obsessis corpibus eiac
bant de quibus Act xix vel de
aplis et est ratio tlis eiusdem ↄ
potestatis eieccō demonū p me
et p filios ūros s; sm̄ dein In
principe demoniorum no eiciut de
monia ergo nec eo Dicit g° et si
ego in principe .i. in auctorite
principis demoniorum eicio demo
nes a corpibus obsessis. filij ūri
.s. exorciste sm̄ Bedam et Ra
bani vel sm̄ Augun apli qui
qui de vobis nati sunt in quo
eiciunt .i. in quo pretes deo ipi
iudices ūri erunt vos .s. ↄdep-
nantes de mudo q dicitis ↄtra
me quia si in vtute dei eicio mul
to plus et ego cum oppositum men
dacis affirmatis vel sm̄ Augun
apli de eorum stirpe genti qui bn
ↄsci nichil male ineis ax.

dixisse. Ipos ergo invoco testes
et iudices iudicij mei in hac parte
vel erunt iudices in futuro s. a
sessione et approbatione iudicium. Si
autem ego in spiritu. Quippiam christi
philosophorum falsitatem hic instruit et
astruit veritatem quia exspiro non
eiciat veritate cum non sit aliud me-
dium dicit ergo Si autem ego in
spiritu dei eicio demones pervenit
regnum dei et cessat regnum demo-
dyaboli, secundum exponitur multiplicatur
ipsum dei i. ego christus qui deus
debeo regnare vel vobis tempore
gratie ad inveniendum regnum glorie quod
vobis offertur si vultis recipere quod
offertur si vultis recipere quod offertur
dum proba veritatis et miracula p
dicuntur vel in vos i. contra vos qui
conficiatis regno gratie et ideo
excludemini a regno glorie. Unde
Augustinus. Beatis procul dubio regnum
dei credentibus patefium vel
regnum dei i. iudiciaria potestas
qua condempnantur impij et a fide-
libus secernuntur et tunc est ipsum p
venit i. preveniet quod dabitur con-
vobis sententia condempnacionis. Aut
quomodo potest probato quod demon
non est autor inmabili hic probat
christus quod ipse non est minister
dyaboli ad quod videtur primo ratione
cogente intellectum secundo comparatione
cogente affectum vel tenente ibi
Ideo dico vobis omne peccatum in
prima utitur triplici ratione quarum prima

sumitur per comparacionem voluntatis mini-
ster ad voluntatem actoris ibi qui
non est mecum. Secundo per comparacionem operis
ministri et actoris opera ibi. Et qui
non colligit mecum. Prima ratio talis: actor ~~est~~
potencior est ministro christus
potencior est dyabolo ergo christus non
est minister dyaboli. Minorem
ponit in littera sic aut quomodo
quisque distrahitur i. ipse cum
non est quis similis de potestate in-
trare domum fortis i. dyaboli de
quo Job xlj Non est potestas su-
per terram que comparetur. Crisostomus dyabolus fuit forte
mea neglia non illius potentia
et dicitur domus dyaboli corpus obsessum
a dyabolo vel cor peccatoris et vasa
eius diripere i. homines obsessos
vel deceptos a dyabolo ab eius
potestate eruere nisi prius alligaverit
i. superaverit fortem i. dyabolum
et tunc domus illius diripiet i. pec-
catores dyabolo subiugatos ab
eius potestate eruet et ex hoc hic christus
quod cum eiciat demones et ab eis
liberat homines potencior est
demonibus non ergo minister
secundum Augustinum domus dyaboli dicitur
mundus in maligno positus est
I Joh v quicquid dicitur esse su-
us non ratione nature sed ratione
malitie quia in ea principatur
Hanc domum intravit christus in incar-
nacione fortem alligavit maxi-
me in passione tollens quantum ad minimum bonos inhere id
et invitavit impellentes ad peccatum. Ipsum et alligate quantum ad
Et domum et vasa diripuit in

descensu ad inferos qui traxit
vinctos de lacu zach ix et dicit
anime vasa quia sunt receptacula
virtutum et gratie sed quedam sunt
vasa in honorem quedam in
contumelia Qui non est me
cum Ecce hic racio ad idem
talis minister et actor concordant
in voluntate sed xpc et dyabolus
habent contrarias voluntates ergo xpi
non est ergo xpc non est minister
dyaboli et hoc est quod qui non est
mecum in bono conveniens
meam voluntatem adimplens
contra me est Ro dyabolus qui contra
deum non est contrarium est quod
quia ille volt animas tenere capti
vas quas xpus desiderat li
berare Et qui non colligit Ec
ce tercia racio ad idem talis eadem
sunt opera actoris et ministri sed
non sunt eadem opera xpi et dyaboli
ergo xpus non est in operando
minister dyaboli et hoc est quod dicit
ihesus qui non colligit mecum
in fidei unitatem in ecclesie sy
nu in ovile superni dispergit
sic lupus Joh x lupus rapit
et dispergit oves diversa enim sunt
opera xpi et belzebub quia xpus
colligit belzebub dispergit
Ideo dico vobis Post instruc
cionem veritatis subdit hic comminacionem
dampnacionis primo occulte
secundo manifeste ibi et quicumque dixerit

In prima tangit duplicem modum
peccandi primo remissibilem scilicet ex
infirmitate vel ignorancia secundo
irremissibilem scilicet ex certa et pertina
ci malicia Ibi spiritus autem dicit
ergo ita non vultis acquiescere ra
cionibus vel operibus ymmo blasphe
matis Ideo dico vobis id est vere
dico et pro certo omne peccatum scilicet factum
et blasphemia verbi quod scilicet humana
fragilitate committitur remittitur
hominibus per penitenciam ps confitebor
adversum me iniusticiam meam
domino et tu remisisti etc vel re
mittetur id est remissibile est ut
patet in paulo qui veniam consecu
tus est quia ignorans fecit
spiritus autem blasphemie non
etc et ex hoc patet differencia inter peccatum
blasphemie et peccatum blasphemie
quia duo prima remissibilia
tercium non peccatum est ipse vel in
alterum blasphemia in deum que quasi
si est ex ignorancia vel infirmi
tate dicitur simpliciter blasphemia si
ex certa malicia dicitur spiritus blasphe
mie Unde blasphemia erat ver
bis spiritus blasphemie in phariseis qui
ex invidia impugnabant opera
xpi et tamen sciebant scripturas secundum
Richardum de sancto victore quid est
aliud spiritus ubi blasphe. ubi
affectus et desiderium vituperacionis
domine spiritus blasphemie spirant ad

odium dei sit spiritus sanctus ad amorem
dei ideo dicitur non remitti quia
raro penitent qui huius sunt cer-
te peccatum non habet rem annexam
sive excusacionis hec excludit ita
due heresis quod dicitur remitti est
contra iovinianum qui lapsum immor-
tale veniam negabat quod dicitur
non remittetur est contra arrium qui
dixit omnes veniam consecuturos
post illud iudicium transactis milibus
seculis Sed quicumque dixerit hec expli-
cat apte dictum cominacionis et
dicit quicumque dixerit verbum blas-
phemie ex infirmitate vel igno-
rancia contra filium hominis secundum Iohannem
qui scandalizatus infirmitate mee
carnis vocavit me voratorem
et potatorem vini veniam habere
potuit et hoc est remittetur ei supple si
penituit · qui autem dixerit contra
spiritum scilicet sanctum verbum blasphemie · i ·
qui peccat ex certa malicia quod est
peccare in spiritum sanctum non remittetur
i · raro remittetur ei neque in hoc
seculo neque in futuro quia raro aut
numquam tales penitent sequitur
supra id Quicumque dixit verum
distinctio peccati in patrem et filium
sanctum sit competens quia non est nisi
maiestas bonitas una bonitas
una sapiencia ergo una offensa in
illo hoc contingit peccare ex tri-
plici causa ex infirmitate que est contra
attributum appropriatum filio quod est sapiencia
ex malicia que est contra appropriatum spiritui sancto
quod est bonitas huic concordat

philosophus v · ethicorum dicens quod
contingit peccare tripliciter ex igno-
rancia ex passione ex electione
est ignorancia quando ignoratur
id eorum quorum scire interesset
a peccato Ex passione quando propter
impetum passionis vel iniuste
vel illate iudicium racionis ab-
rumpitur Ex electione quando ex certa de-
liberatione sine temptatione vin-
cente propter se placitum prosequitur et hoc
intelligendum est quia se finaliter
non formaliter ad obitum
dei licet una sit maiestas tamen
tamen sunt appropriata Item queritur
que et quot sunt peccata in spiritum
sanctum hec vi assignantur communiter
a magistris quia contra remissionem
peccatorum in qua maxime re-
lucet bonitas que appropriatur spiritui
sancto que impugnatur per peccatum
in spiritum sanctum per impugnari tripli-
citer vel ex parte remittentis in quo
requiruntur duo misericordia in delecione
culpe contra quam est desperacio Iustitia
in obligacione pene satis-
factorie contra quam est presumpcio vel
ex parte eius cui fit remissio in
quo requiruntur duo dolor de pre-
terito peccato contra quod est impenitencia
et voluntas cavendi contra quam
est obstinacio Ex parte vero eius per
quod fit remissio duo requiruntur
scilicet primo fidei ecclesie contra quod est im-
pugnacio veritatis agnite et suf-
fragia societatis ecclesie quod est

cant' euiden' s; senten'e contra istum pz
nuis Item non remittet' ei con
pctm in spm scm non aufert
homi statum viatoris g° nec pnie
s; ppt pniaz omne pctm remit
tit' H° pctm -- pt dici ir-
remissibile vel a potencia ac
tiua remittentis s. di sic nullum
est irremissibile vel a poten
cia ppatum sustinentis quia
qui tecanit te sine te 2h° dn'
vel a puacone possibilitatis s.
quia nullo modo remissibile
vel a puacone facilitatis sine
disposicionis sic pctm pctm ho
minis in stum s. d' irremissible
quia puat impetrante disposicioz
remissibilitatis quia tollit omnez
rom excusacionis quia ponit
rebellionem voluntatis ad deuz
vocantem In talium gressio quasi
miraculosa ex spiali gra Itez
nec in futuro ex hc videt' q ali
quod pctm sit remissibile in
futuro Con damascenum qd
hominibus est mors h angelis
est casus s; angelis post casum
nulla culpa remittit' ergo
nec hominibus post mortez R°
dicit' legit' tm h opio Una
dicencium q in separacone anime
a corpe in stat remitti' omnis
culpa venialis quia vel ex
stagio. 2 fragilitate carnis sola
non pena remitti' post mor

tem Aly omnis dicit q in futuro
remitti' pena sive venalis sive
mortal' debita s; non remitti'
culpa ni venialis Ad obiectum
dam qd' illud intelli' quo ad
remedium non quo ad expiac'm
p modum pene satisfactoie Aut
facite arborem probato q dya
bolus non est actor miraculi q
xpus no est minister dyali hic
imo probat q xpm miraclm
non debz opus dyali indicari
ubi vti' primo pbacone/ scdo
argumacone ibi progenies vip
perarum/ 3° confirmacone ibi dico
aut vob' probans aut tlis e
a volute sp mala egredi' sep
opus mali zabona bonu dya
lus lz sp mala volutez g° mi
qum fat bo opus s; bonu fit
q sanacet' cecus 2 mutus g°, a
non fuit dyaboli opus 2 hc
e q dicit comparans arbore volu
tati 2 fructum Aut facite ar
borem .i. indicate si bona est
voluntas bonum opus dicit q
non dicitis in dyalo Aut fa
cite arbore 2 f. e. bo. i. si dici
tis voluntatez dyali malu g°
2 opus illius malu pse loqndo
si quid ex fructu arbor cognoscitur
fructu malu no e g° opus
dyali g° arbor bona xpus fr
tus bonus opus eius arbor mala
dyalus fructus eius malu opus
2 loqt' vulgarit' facite .i. dici

te 2^m q d^r iste sit sc bo 9 .i.
d^t progenies vipar. H vlt^r.
arguicone q^i explanando 7 ad
optando dicam filii phizeis n^i
p^mo redarguit eos p^imodum
questionis 2° p^imadi ronis si
ue determinacois q^onis i^e bo 9
homo de bono In p^ima ponit
p^mo questionem 2° ronem ad q^s
tionem illi exhiben^a dicit g^o
progenies vipar^r i venenati
filii venenator^r iudeor^r qui oc
cidistis p^rem x^m matre carlin^z
quantu in nobis Ysid Vipa a fi
lijs ponis in vtero p^imit^r
illa p^pa .i. a machinacionibus
pessimis que sunt fetus dyab^li
lacerabant^r Et vipa occidit ve
neno lingue ita vipi x^m Job
xx occidit eum lingua vipe
quo p^rtis bona loqui cum
sitis mali quasi d. nullo mo
ru em sitis arbor mala rami
dyaboli non potestis fructu
bon facere vel ferre Ys. xxxij stul
tus fatua loquitur Et ro est
ex habundancia em cordis os
loquitur sic fumus ab igne sur
git si olla ebuliens redundat
Job xv. Os stultor^r ebullit
stulticiam bonus homo hic pro
cedit p^imodum determinacionis
ostendens eos malos esse q^d
mala v^ba proferat ostens si

militudine sit bonus homo
de bono thauro .i. de bona in
tencione 7 volu^te profert bona
s. v^ba 7 a simili malus de malo
thauro .i. mala voluntate 7 in
tencone profert mala. s. v^ba
Dico aut vobis Supius pro
cessit probando arguendo h
comminando 7 p^mo pena p^rb
ociosi 2° propinquos ibi ex v^bi
em tuis 7 h^c est q d^r ita ma
lus profert mala v^ba que
quidem ppendeda sunt no
dico aut vob q^m de omni no tm
de p^uo v^bo non tm de facto ocioso
non tm p^ncioso q locuti fue
rint homines de p^uo non tan
tum de p^uo reddent ronem
q erit difficile qz locuti sunt
sine rone de eo in die iudicii
q erit terribile sine spe venie Cri
vlt cuncta que fiunt adducet ds
in iudicium Vnus est anglus in
telligen^e sic d^t Damascenus vir
debet p^imatur in rone q^m in
prolacone p^ius ad lymam quam
ad linguam Quod aut sit v^bum
ociosum d^t glosa sup loco isto
Ociosum e q caret rone iuste ne
cessitatis aut intencone pie vtili
tatis Item Orig^s sup Levit xxi
quid quod non edificat audien
tes in periculum v^ti^r loquentis Id
qui sanitate replicat et ru
thems vna dissolutis 7 ad p^sert^r
tpitudinis hic non ociosi ser

monis s[ed] s[er]monis eius tenebit[ur]
idoneus in v[er]bor[um] pondere proba[tus]
[con]sistit humane vite Ex v[er]bis eni[m]
tuis iustificabis .i. merebis vel
tamq[uam] iustus remunerabis .s.
si sint v[er]ba bona [et] sub debitis cir-
cu[m]stanciis prolata [et] ex v[er]bis tuis
[con]dempnabis .s. sint mala vel
sub debitis circu[m]stanciis prola-
ta Prover[biorum] xviij Mors [et] vita
in manib[us] lingue Crisosto[mus] Ma-
nifeste indicat no[n] en[im] ex q[ui]b[us]
alii dix[er]int de te s[ed] ex quib[us] ip[s]e im-
locuc[i]o[n]is iudex fieret [et] ca[u]-
dus es loquendi .i. R[egum] .i. dixit
David os tuu[m] locutu[m] est [contra]
te Mat[thei] .xij. De om[n]i v[er]bo
ocioso reddent r[ati]o[n]em [contra] ociosu[m]
q[uod] r[ati]o[n]e vacuu[m] est ergo non
deb[et] de eo queri n[on] p[otes]t reddi
r[ati]o Re[sponsi]o h[oc] quia ociosu[m] sit ro[ti]o-
ne vacuu[m] tu[m] [quod] v[er]bu[m] debuit ha-
bere r[ati]o[n]em [et] ideo de ipso exiget[ur]
r[ati]o .s. omissionis r[ati]o[n]is Item
de om[n]i v[er]bo quare non d[icitur] si-
milit[er] de om[n]i op[er]e ocioso Re[sponsi]o
quia v[er]bis ex r[ati]o[n]e ut[imu]r non aut[em]
sic om[n]e op[us] Item ex v[er]bis v[er]bis
tuis iustificabis vel [con]dempna-
bis ex h[oc] vide[tur] q[uod] nullu[m] sit
v[er]bu[m] indifferens q[uia] salutare ho[m]i[nem]
ex quada[m] urbanitate videt[ur] in-
differens Re[sponsi]o quidam [con]cedunt
q[uod] nullu[m] v[er]bu[m] sit indifferens q[uia]
o[mn]e v[er]bu[m] i[m]mediate de r[ati]o[n]e
deliberativa procedit non sic de o-
pus ad illud q[uod] opponit[ur] dic[endu]m

q[uod] salutare bo[nu]m v[er]bu[m] [et] si non
[con]cernit tam[en] moris si dicat[ur]
aliquis q[uod] v[er]bu[m] [et] indifferens est
videndu[m] est q[uod] non loquit[ur] h[ic]
de quib[us]cu[m]q[ue] v[er]bis g[e]n[er]alit[er] s[ed] mo[do]
de bonis mo[do] de malis ut p[atet]
in l[ite]ra Item ex v[er]bis tuis [con]dempna-
beris ergo ex ociosi t[antu]m sic ma-
la ad idem est q[uod] ad iudiciu[m]
venient ad id fit quidam ex
positor de q[ui]d nihil brevi[us]
quid pluma levi[us] Verum si
milior vel plumar[um] multi-
tudo [con]greget[ur] necesse est ut
dux portanti vel ut sub la-
pide grani frangat[ur] sic v[er]bor[um]
ociosor[um] multitudine mens
hominis fatiget[ur] Colo non in-
tellat[ur] de ociosis s[ed] de p[er]niciosis
v[er]bis vel si de ociosis disposi-
tive no[n] affective intelligit[ur]
ad i[stu]d d[icendu]m q[uod] veniet ad iudi-
ciu[m] non tamq[uam] dampnac[i]o[n]em
causa s[ed] excu[sacion]em Ad a[liu]d d[icendu]m ociosi
q[uod] no[n] est s[er]mo simile q[uod] in illu[d]
multiplicatu[m] no[n] t[ra]hat in aliud
g[e]n[u]s q[uan]titatum ad s[ub]stantiam tam[en] t[ra]hit
q[uan]titatum ad pond[us] s[ed] v[er]bum
ociosum semp[er] in g[e]n[er]e nichil
est [et] q[uo]d ad essenciam licet
[con]suetudo [et] [con]temptus possit
t[ra]he[re] in g[e]n[er]e[m] Quadruplex in v[er]bis
sive loquendo attendenda sunt
qui[n]q[ue] quid cui ubi q[uando] [et] qualit[er]
dicat[ur] Isti sunt qui[n]q[ue] digiti i[n]
manu lingue Q[uo]d d[e]t[er]minat
Ap[osto]lus Col[ossenses] v. S[er]mo v[este]r sit s[em]p[er] i[n]

gra sile .i. gtus utilis sine
ociosite ociosa sunt omnia que
inutilia aut inhonesta aut
nociua sunt Inutilia sunt q
nec loqntibus nec audientibus pro-
sunt Inhonesta que nec digni-
ti loquentis nec audientis co-
ueniunt Nociua que que vel
ad errorem vel prauitatem
ducunt Cum dicatur Eccli xxxii c
stulto ne multum loquaris qui igi-
do loquitur consideret an propter se vel
propter aliud habeat loqui si propter i in
utrum sic talis qui sua correccione
indigent vel qui correctionem
vel recipiat Ubi quedam sunt
loca ubi nullomodo ut in claustro
rio quedam ubi raro ut in
conuiuio quedam ubi moderate
ut in locutorio Unde dicitur Eccli
iii Tempus tacendi et tempus loquen-
di tacendum est aliquando propter auditorum
infirmitatem Ioh xvi Adhuc iij
aliquando propter vitandam precipitacionem
Iob xvi Nunquid prius respon-
det aliquando propter personam reuerentis
Eccli xxxi In medio magnorum
Aliquando propter auditorum indignitatem
Iud vij Nolite sanctum etc Unde
i quo gestu quo sono qua signifi-
catione sit gestus talis
sonus mitis et suauis significatio
verax et dulcis Tunc viderunt ei
quidam Suprius conuenti sunt ad
versarij xii temptantes et primo
hij qui volebant sinne experime-

tum siue peticio 2o qui volebant
sumere experimentum siue infirmitatis
siue aliqualis affectionis ibi ecce
hec eo loquente Primo tangit
primo temptamentum eorum 2o deri-
sionem ibi qui videns ait dic
gre Tunc .i. postquam viderunt quod
phisei pse contradicentes aperte con
uicti sunt tunc voluerunt temp-
tare occulte ut possent accipere
di enim non valent verba redarguit
et figmenta quod de scribis et phi
zeis quia enim primo pharisei per
se confutati sunt alios et ad iungunt
quorum societate suffulti preualere
intendunt phisei enim videbantur
excellere in vita scribe in sapiencia
dicentes magister etc quod tangit eorum
adulationem magister magistrum uo
cant cuius nolunt esse discipuli
eorum primatem Volumus a te eorum
curiositatem signum videre .i. Cor
i Iudei signa querunt xviii
dicitur quod petebant signum de celo for-
te ut tonitrua audirent ut
tempore samuel .i. R x quod magis
fuit impossibile tempore estatis
propter defectum materie et potencia
agentis .s. solis qui consumit eos
vapores ita ut non possint in
generari huiusmodi passiones in aere
et ideo raro sunt ibi pluuie vel
~~aere et adeo raro~~ forte petebant
ignem de celo descendere ut tempore
helie iii R xviii modus adula
torius primo et subdolus permit-

tut vba sapie ergo subdit
actu clemēt volum. q. d. tu
cōdescendas volūtati mee add'
essem potenter ate signum videre
quia nemo pt facere signa que
tu facis nisi fuit deus cum eo Joh
iij. quē vides aut, h subdit
ꝫ visio ubi refellit eorum temp
tacōm primo pobringacōm
culpe 2° p cōminacōm pene ibi
vita minuite In prima primo oñt
quēncia pōsitum 2° p dsor
refellit qōnem ibi et signum nō
dabit' ei et h' est q d' Cui
videns aut illis cōmicō. No
bile est q q̄ui cōvincebat' ei
s. in principe demonior ei de
mones mansuete rnd' eis
p̄rōnes improbans derum eorum
h' vō cum eum laudant aspere
rndit eis inquio doc; amplec
tanda esse obprobria et adula
cōnes vitandi ibi gñacō ma
la. i. opa et adultā in fide qu
et idola non colebant tum a p̄o
sponso x° se alienabat signum
quæit ad calumpnia qr me q̄i
alia que viderunt signa nō
fuerunt prob'. xxx. Gnacō
que pri suo maledicit etc. blas
phema gnacō que sibi munda
videt' etc. filiacō gnacō cuius
excelsi oculi sunt etc. superbia
gnacō que p dentibus g. h etc.
detractō in his quator signum nō dō

rephensibles erant phizei et scri
be. Et signum nō dabit' ei hic re
fellit eorum questionem ubi primo
ubnegat eis signum intentum
2° exponit qdam ibi dum ibi
sic enim fuit ionas d' qo sta pe
tit h' gnacō signum ad calumpnia
qr me ideo et signum nō dabit'
ei. s. petitis quale petit et signum
yone pphe q fuit humilitatis
et infirmitatis et exponit q fuit
illud signum Sic enim fuit ionas
in ventre ceti Jone. ij. p̄pau'
dns pisce magnum et tribus die
bus et tribus noctibus ad literam sic
erit filius hominis. s. x° in corde
terre. i. in sepulcro tribus diebus et
tribus noctibus Jonas enim fuit signum
ninivitis duplex vbo et facto
vbo quia viva voce eis sig
nificavit q nisi pēnitent' facto
eo q fuit in ventre ceti et č.
Ubi fuerat tum absorbicō fuit
detencō evomicō Absorbicō
fuit signum mortis x' detencō
sepulture, evomicō resurrec
cōnis et sic dabit' eis signum. i. sig
nificacō in facto ione vt. s. cōverta
tur et salvet' Querit' sup id
et signum nō dabit' ei quare n
dedit signum vt viso signo cre
derent in ipm R° quia non
petebat ad credendum s ad repre
hendendum sm Crisostomum et ideo tūc
nō dedit' petens eis s nō dab'

xij

Contra aut passionem fcā sunt
coram signa multa a xpo vt
illuminatio ceci Joh ix. suscitacio laza
ri Joh xi. ter cumcio petare
scissio monumentorum aptio talia
huius Sed non est dicendum quia
alia signa ante mortem non fue
runt data sed quod passiones et passio
eius fuit signum principale et ultimum
et signum signorum in quod omnia
signa tendebant quod specialiter da
dum iudeis dicitur quod si illi cre
dent saluarentur sic ionas fuit
signum niniuitis ut si vellent cre
dere saluarentur sicut autem subver
tentur ut patet in tra sic glosa signum
querit de celo et signum non da
bitur ei cum in transformacione
audita est vox de celo et in celo
in passione sol obscuratus Sed
secundum glosam signum de celo dicitur signum
humanitatis in transfiguracione vero
signum datum est discipulis non iu
deis incredulis In passione vero signa
fuerunt in terra et data incredulis
vel intelligendum est non dabitur
modo signum et si postea datum
fuit sic Et ita erit filius hominis
in terra et cetera Cum una die arti
ficiali et duabus noctibus tantum fuit
in sepulcro s. a die veneris in
sero usque ad diem sabbati in
mane Sed secundum Johannem hoc
dicitur per synodochen ut a parte totum
inte ligas est enim dies naturalis
et artificialis naturalis continet diem
et noctem artificialem s. xxiiij

hora. prima quo dies naturalis ap
te dici pascatur cum nocte prece
dente ad vesperum sabbati cum noc
te precedente et sic tres dies
artificiales et tres noctes Aliter
exponunt sic tribus noctibus i.
duabus secundum materiam et tertiam secundum
rationem nam cum passionem
xpi dies pressit noctem
In quo significatur status in
nocencie precedens statum cul
pe sed post passionem x econtrario In quo
significatur quod per passionem de tene
bris culpe redimur ad lucem gratie
Sed hic dies pascene computatur cum
nocte sequente dies sabbati cum
nocte sequenti et sic duo dies et
due noctes Sed dies apponitur
et prima una nox racione duarum
et sic tres dies etc. viri ni
niuite Duplicis repellit ad ver
sanam temptacionem post pur
gacionem culpe hic repellit post
gurnacionem pene duplicis pro
futurae damnacionis secundo preteritis
excecacionis et tamen immundus
spiritus In prima ponit duo exempla
primo gencium conuerti ad penitentiam
per quam peccata delentur niniuitis.
2º conuerti ad amorem sapie per
quem futura cauentur in regina
saba ibi Regina austri primi pe
nitiunt per amorem bonitatis
ia venit audire propter amorem
veritatis x autem quod plus quam ionas
et salamon et cum phisei ad eius

doctrinam ex tenui intellectu ad eius
miracula corrupit in affectu in
videndo et blasphemando vel
in contentu iudei tamquam superbi
qui erat vitatis et bonitatis
quia mox ultro signum petitis et
ideo dicit viri ninivite surgent
in generali te ... in iudicio futuro
cum generatione ista scilicet iudaica que
similiter tunc resurget et condempna
bunt eam scilicet comparatione melioris
facti non auctoritate iudicandi
quia penitentiam egerunt non vide
tes signa in predicatione ione
qui solum triduo predicavit et ecce
ecce plus quam ionas hic scilicet in medio
vestrum et ideo graviorem dap
nacionem meretis In hac autem
comparatione notantur quatuor ex
quibus ostenditur isti dampnabiles
primum ex comparatione populi ad populum
quia ibi ninivite gentiles et
barbari hic populus dei iudei 2º
ex comparatione predicantis ad predican
tem quia ionas purus homo
hic christus deus et homo ibi Jonas
peregrinus hic christus concivis 3º
ex comparatione predicationis ad
predicationem quia ibi ionas tribus
bus diebus tantum hic christus tribus annis
ibi ionas nullum fecit miraculum
hic christus fecit multa 4º ex compa
ratione effectus ad effectum qui ibi
egerunt penitentiam isti non sed eciam
addiderunt blasphemiam et sic
propter dotes quatuor primo generale

ter omnium quia surgent 2º iudi
cii examinacionem quia in iudicio
3º iudicium condempnacionem quia con
dempnabunt quarto condempnacionis
racionem quia penitentiam non egerunt
Regina extra secunda similitudo in
qua tanguntur quatuor ubi primo
dicit genere Regina austri que electa
esse non ~~pot~~ dubitatur que dicitur re
gina saba iij Re x et secundum quos
dam dicebatur sibilla surget
id est resurget in iudicio scilicet extre
mo cum generatione ista pessima
et condempnabit eam vel condesian
dam ostendet sap. iiij condempnat
iustus mortuus vivos impios
quia venit extra labor itineris
a finibus extra distancia regionis
audire sapienciam quia sola fama
audierat salomonis qui purus
homo erat ex hiis agravatur in
deorum malicia quia ista mulier
illi viri Illa a remotis venit
Isti presentes fuerunt Illa cum labore
isti sine difficultate illa lauda
uit alienigena isti condempna
uerunt indigenam proprium Illa ad
regem venit que sola fama cognovit
uit isti probatum miraculis con
tempserunt Illa ad purum hominem
Illa cum muneribus isti cum obprob
riis et vulneribus Cirsost Regina aus
tri venit a finibus terre et christum
voluit venire de plateis ad
audiendum christum multi de curia
exeunt ubi christum solum relinquunt
et ecce plus quam salomon quia

h' deus ille homo Baruch 3°
h' est deus nr Ille sciam ha
buit terrestrem h' enim Coll.
ii. in quo sunt omnes thesauri
Ille edificavit defectibile h'
indefectibile Joh. ii. Solvite
templum etc. Cum immundus spiritus
Superius comminatus est dominus iudeis
incredulis penam peccatis exce
cationis per similitudinem demo
niaci ubi primo posuit simili
tudinem 2° positam exponit
ibi sic erit et generationi huic i
prima ponit primo demonis
ingressum 2° progressum
ibi ambulat 3° regressum
ibi tunc dicit revertar 4° ingres
sum ibi et veniens invenit
5° effectum ibi et fiunt novissima
dicit ergo Certe non estis siles mi
nivitis et regina austri quia
nec me predicante penitere vo
luistis nec me docente sa
pientiam didicistis sed estis siles
hominis demoniaci a quo dyabo
lus egressus expulsus Item
meum ingreditur cum legem enim
dyabolus propter iudicium ydol'
sumentem possidebat data
vero circumcisione et lege et populo
vivus dei exiit ab eis et ip
sas solas gentes obtinuit sed
adveniente Christo et ab eis con
tempto reversus est antiquus
possessor ad iudeos et firmius
invasit et possidebit eos etc.
tangit triplicem statum scilicet nature
legis ~~gratie~~ et legis scripture

et legis gratie et hic est quod dicit Cum
immundus spiritus scilicet dyabolus exi
vit ab homine id est a populo iudaico
per circumcisionem et legem datam tunc
exivit abraham de terra sua
Gen. xii quia abitus ab uno
progreditur in aliud Job i. circui
vi terram etc. per loca arida id est per corda
gentilium que sunt sine humore gratie et vi
gore fidei carentia querens re
quiem id est appetens ibi fina
liter manere per infidelitatem et dura
tionem et non invenit quia hu
iusmodi fidem Christi receperunt
sed invenit in superbis iudeis
et excecatis Job xl. sub um
bra dormit Tunc dicit scilicet spiritus i
mundus in quo implicatur re
grediendi propositum Unde dicit
id est apud se proponit revertar i
domum meam id est in iudeos exce
catos per infidelitatem Unde exivi
tempore legis et circumcisionis et veni
ens hic tangit reingressum
circa quam insinuat iiii°r primo
dispositionem iudeorum ad receptionem
ingredientium propter mundiciam scilicet
crudelitate demonum ingres
sum praeparantium ibi tunc va
dit 2° crudelem ingressum ibi
et intrantes 4° manendi et no
cendi propositum et habitant i
In prima tangit in iudeis tripli
cem dispositionem ad receptionem
d. et veniens scilicet ad domum vel
ad conscientiam populi iudaici invenit
eam vacantem ab operibus virtutum
per incuriam scopis mundatam

ab opib; vicioꝝ s. pappnciaꝫ
ꝛ ornatum exterius p bon simula-
tom tangit 3o ea que dant
diabulo ociositatez securitates psup-
tom ꝛ tocium simulacom Sic va-
dit hic nōt crudelitas ingres-
sum protumnam vbi impli-
cat triplicem condicom terribilez
ingredientib; s. diu̇sitatez qa
assumit alios ꝛ puersitatez quia
nequiores se dt gₒ tunc vadit
etc ꝙ intendᵗ psiciendo ꝛ assu-
mit vij alios spūs septem pp
vniu̇sitate vicioꝝ de quib; tep-
tant hec sunt vij gentes pug-
nantes contᵃ filios isrl' Jo xx
ꝛxi Iste septenarius septem
domus spūs sc̄ expellitᵘ seqo-
res se non ppt conatū vel ppt
pctm vel pter effcm quos sū-
tūt eos ad quos nequiores
quā an̄ gₒ nequiū ꝙ tepttat
de pctis quoꝝ pncipiū est cu-
piditas nequores quā de pcto
cuius pncipiū est infidelitas
de spū neq̇ssimo no loquitᵘ ad
innuendū ꝙ nichil sit sine me-
rito malū quia i demone bona
natā Et intrantes habitant
ibi h est intencō demonū
vt non transeant ad horam s
vt ibi morentᵘ vsq ad morte
vel vsq ad finē mundi quo̅do
reliquie salue fient Et fiunt
ecce in hitaciōnis quia nouissima
hominis illius .i. ppli iudaici peiora

prioribus quia peiores sunt mo-
modo quā an̄ Glō Melius erat
viam veritatis non agnoscē ꝙ post ag-
nitam retrorsum conuerti .i. pet. ij
Sic erit hic exponit filiꝰ dauid
dicens sic erit gnacōni huic
pessime mala fuit generacō
h in deserto qn cōtra dnm murmura-
uerunt Exo xvj qn tre promissio-
nis detraxit Nū xiij s peior
in terra promissionis an̄ adue-
tum x qn filios ꝛ filias deo ijs
ymolant Deuteronomij xxxij
Sz pessima post aduentū xi
qn dei filiū ad eā missum cru-
cifixit Joh xxij nouissime mi-
sit filiū ꝛc̄ Moraliᵗ exponitᵘ
de homine qui post grām bap-
tismalem vel penitēcialem
recidiuat in culpas sicut canis
reu̇sus ad vomitū Adhuc eo
loquente ꝯnectit temptatoib;
qui nolebant expimentū su-
me dne ptatis h conuertᵘ vo-
lentes volentes expimentum
sumē carnalis in xpo affectus
vbi ponitᵘ pmo temptacio
2o temptantiū ꝯfutacō ibi dr
ipe cnidens In pma tangitᵘ
tā tempus inā mo; dt gₒ
ad huc eo loqnte ad tbas s.
pdicando ꝛ docendo h enim phi-
sei essent mixti cū tbis tn
pncipaliᵗ pdicabat ppt tbas
erudiendas Ecce mr eius inquo
matia temptacōnis Crisostoꝫ
Vidit dyabꝰ ꝙ psuadebat xc

pplo q esset filius dei dicens et
ecce plus quam salomon hic et timens
ne delinqueret ad confitendos
sermones eius introduxit parentes
eius carnales ut per eorum contempla
tionem diuinitatis eius obscuraret na
turam Nam et fratres i. consanguini
nei more scripture foris stabat
quia non poterant pre turba ue
nire ad eum ut Luc. viij et venerunt
ad eum mater et fratres eius
et non poterant adire eum pre turba
Cum autem hic subdit
temptationis modum cum dicit Dixit
autem quidam Criso. venit ab
ipso dyaboli aduocatus qui lymo
ore verba dyabolica loquitur
Ecce mater tua Criso. intell. in
sidiando dicit ut exploraret si
carnis affectu predicacionem ceptam
dimitteret et ideo implicat mul
tas circumstancias que eum mouere
poterant ad cessandum Ecce enim
in prompto sunt et in patibulo
verendum est stare et vilificari mater
tua ipse precepit honorari et
fratres tui quos omnino et lex iubet
diligi foris stant expectantes
te loco exteriori querentes te ipsi
propter te tuum venerunt ideo debes
ad eos egredi. secundum Crisostomum q. d.
iste xpo Quid gloriaris in celo
qui radices habes in terra non
potes esse filius dei quem homines
genuerunt ¶ De beata virgine no
tandum quod tamquam pia mater fili
um querebat paruulum quia
eius absentiam non sustinebat
Luc. ij. Ego et pater tuus querebat
ad ultimum quia eius passionem scruta
ri non poterat vel hic querebat
bat magnum fructum suum scilicet crucifixum
quia etiam eius passionem ami
tebat Joh. xix. Stabat iuxta
crucem mater ihesu sed inuenit eum
primo in medio doctorum interro
gantem nunc in medio populorum pre
dicantem ultimo in medio latro
num patientem primo in tem
plo secundo in patibulo Item ibi
incipiebat inuenire non labo
rabat et dolebat inquirendo
filium Luc. ij. fili quid fecisti
nobis etc. hic incipiebat simul
crucifigi et ideo stabat iuxta cru
cem usque ad finem suum Luc. ij. Et
tuam ipsius animam At ipse
respondens hic subditur tempta
tionis confutacio in duobus in questio
ne et responsione In questione osten
dit quod non habet affectum carna
lem In responsione quod habet spiritua
lem ibi et extendens et hoc est
quod dicit At ipse respondens sit qui
vadit prima mater et certata in
tencione tua que est mater mea
et qui sunt fratres mei q. d. non
habeo carnalem affectum ad eos
Ambrosius fratres non contempnit
sed opus spirituale preferet cognacioni
dicens meliorem copulum
mentium quam corporum Sic non
iuxta marchyonem et manicheum

negauit mixim ut nat^s desan-
thasmate putaret^r Sz aplos ggre-
gato ptulit vt^m z nos i ggnacoe
dilecois synu pferam^s Et ex-
tendens h^s subdit xpi v^nsio i
qua ondit habe affem spuale
pmo ad discipulos spalit^r scdo
ad oms iustos gnalit^r ibi gtngit
d^r g^o Et extendens manu^s in
discipulos .i. erga discipulos suos
ait ecce mat^r mea qui me con-
cepit in sua mete qua me
pitut in pplo credente femie
v^bi dei z fres mei quia opa
pris mei fecerut qui in cohe-
des in celo erut no solu isti spe
cialit^r Sz etia quicuq fideles
z iusti gnalit^r quicuq em fe-
cerit voluntate pris mei qui i
celis est ipe me^s fr z soror
s. credendo Joh. j. dedit eis po-
testate filios dei fieri z mr p-
dicando quia dm qui gig-
nut in cordibz auditor xpi
Jo. viij. qui fecit voluntate
pris mei ipe intrabit in
regn^m celor z ita erit coheres
me^s q^i frat^r Conueit^r hic ad
hnc eo loquete ad tbas Con-
vsq h^s locut^s est phiseis eo
fitas eos Ho vtrisq loque-
bat^r phiseis mendacibz Se si
h^c quare fit mecio de tbis
Ho quia supra expssim
erat de phizeis ad innuedu
q^p vtrisq loquebat^r vel quia

pncialit^r intendebat tbe eu-
dicem 2° physor gfutacom
Sz ex h^c videt^r q^d publice ar-
guebat phiseos coram tbis
g^o a simili sacdotes plati in
publico cora pplo debent argu-
Ho publice videbant^r pplm au-
tere a via fidei z gcedo q^p vbi
q^ est gsilis ca i platis similit^r
debent argui secus e de aliis
pctis exqmibz no iminet tm
pitlm pplo Item mr mea et
fres mei Queritr quare no
facit mentom de pre Cuius ppu
est gnare Ho mr gnat^r mre-
cipiendo ab alio pr dando dm
Sic homo attipit a deo vt duii
spualit^r gnet^r do^s est pr homo
q^i mr It quia maiores labo-
res expiunt^r matres q^m pres i
pdicone puerorum z ingnitude
spuali est labor It ipe me^s frat^r
qua non d^t pluralit^r sic pris.
Ho. Singularibz loquit^r quasi
loques ad quelz pse vt excitet
eas ne solu h^c aplis gpetere
videret^r eo q^p ad eos tm manu
extend^t It quare addit h^s sorore
z non sup^a Ho ne alt^r sexus
videat^r gtept^s vt in fris ma-
gis q^m in sexibz discernit.
Item quare postponit matre
cu^m poni debeat ppt dignitatem
Ho dic e officium matris parere z
alere in qntum pcnes sic precedit
patri z^c ordinat^r sup^a in qntum a-
lens sic se^r qda^o patri z^c ordinat^r h^s.

In illo tempore. Exiens ihesus de domo etc.
Dictum est de diuulgacione no-
ne legis manifesta. Hic agitur de
occulta siue parabolica. Et primo
de diuulgacione, 2° de diuulga-
cionis consummacione supra et infra. 3
ibi Et factum est cum consumasset
ihesus. In prima ponitur primo di-
uulgacionis exordium, 2° narra-
cio ibi Exiit qui seminat, 3°
conclusio ibi Intellexistis hec
omnia. In prima ad diuulgacionem
audiendam ponitur primo modus
congregacionis, 2° modus congrega-
cionis, 2° modus separacionis ita
ut nauicula, 3° modus diuulga-
cionis ibi Et locutus est eis. Modus
congregacionis duplex notatur, primo
ex parte doctoris, 2° ex parte audi-
torum ibi Et congregate sunt. Dicit ergo
In illo tempore, scilicet quo sic confutaue-
rat scribas et phariseos, exiens
ihesus, scilicet post symone de domo
in qua predicauit, sedebat secus
mare. Crisostomus: piscaturus eos
qui intra sunt. Vide ergo tempus
quia illo die, ordo quia exiens,
locum quia iuxta mare. Et congregate
sunt ad eum tamquam ad doctorem
turbe multe, id est simplices et deuote,
non scribe et pharisei cum simplici-
bus synonimatus eius. Prouerbiorum trio
mistice in illo die, id est tempore gracie
de quo Ro. xiii. Nox precessit, di-
es autem etc. Exiens de domo, scilicet a
iudeis. Ier. xii. Reliqui domum me-
am, sedebat secus mare, scilicet gen-
cium, et congregate sunt ad eum turbe
multe, scilicet gentibus, scilicet per predicacionem
apostolorum, populus quem non cognoui
seruiuit mihi. In nauiculam
Hic subditur modus separacionis du-
plex, primo ex parte doctoris ad
predicandum, 2° ex parte plebis ad
audiendum ibi Et omnis turba. Dicit
ergo Vnde, dixi, erant turbe multe
ita ut in nauiculam, ne impedi-
retur, ascendens ut audiretur, sedet
ut eius auctoritas attenderetur. Et
omnis turba in quo unanimitas
ad audiendum stabat, in quo au-
ditus audiencium. In littore, in quo
propinquitas ad magistrum. Et locutus
est. Hic subditur modus diuulgacionis
duplex, fructuosus et parabolicus.
Dicit ergo Et locutus est eis, id est ad
utilitatem eorum, multa, ut notatur
diligencia turbe audientis contra impru-
denciam scribarum et phariseorum, in
parabolis dicens. Io. Parabola est
rerum natura discrepancium sub aliqua
similitudine facta collacio. Moraliter
proponitur forma doctoribus addo-
cendum et hoc in quinque notis. Prima
est separacio a carnali conuersacione
cum dicitur exiens de domo. Gen.
xii. Egredere. 2a est mediacio sa-
pientie ibi sedebat. Tren. iii. Se-
debat solitarius. 3a est sublimi-
tas exempli ibi ascendens in
nauiculam. I. Ecc. x. super omnes
populum est quietum est auctoritas
magistri, id est sedet. Gen. v. Videns
ihesus turbas. Precepit: proponitur forma au-

ditorib[us] ad audiendu[m] et h[ec] c[on]tin[en]tur
ad q[uat]uor p[ri]mo c[on]tin[e]tur ad beniuole-
ntia[m] sive immunitate[m] ibi t[ur]be multe
.i. humiles p[ro]v[er]b[iorum] xi. Ubi humilitas
ibi sapi[enti]a p[er] s[e] declaracio sermonu[m]
tuo[rum] etc. Tercio c[on]tin[e]tur ad atte[n]c[ione]m
stabat q[uonia]m non movebatur
hinc et illuc Nec . viij. Aures o[mn]is
apperiret / iiij[o] c[on]tin[e]tur ad p[ro]pinq[ui]t[ate]m
ibi in littore deut[er]o[nomii] penult[imo] Et
appropinquant pedib[us] ei[us] Ecce
exiit qui seminat hic subdit[ur]
narracio parabolar[um] multiplex
p[ri]mo in genere seminis s[ecundu]m s[e]mina-
toris actu[m] 2[o] in genere seminis
s[ecundu]m actu[m] sup[er] seminacionis ibi
Simile est regnu[m] celo[rum] homi[ni]
qui seminat semen bon[um] 3[o]
in sp[eci]e seminis q[uo]d est g[ra]nu[m] sina-
pis ibi Simile est regnu[m] celo[rum]
g[ra]no 4[o] in fermentacione panis i[bi]
Simile e[st] regnu[m] celo[rum] fermento
q[uin]to thesauro abscondito ibi si-
mile est regnu[m] celo[rum] thezauro
abscon[dito]. Sexta margaritis ibi
Simile e[st] regnu[m] celo[rum] homi[ni]
negociatori q[ue]renti bonas
margaritas Septima in sa-
gena Item Simile e[st] regnu[m] ce-
lo[rum] sagene misse in mare.
P[ri]ma respicit exordiu[m] eccl[es]ie
s[e]c[un]da sequentes progressus ultima
consumacione[m]. P[ri]ma ergo parabola
que est de semine in seminatum
totu[m] p[ro]p[ter] exceptu[m] quarta p[ar]te
exordiu[m] respicit eccl[es]ie q[uonia]m totus
c[on]ceptus sine fructu fidei et bono[rum]
oper[um] extitit exceptis paucis

deuotis credentib[us] qui suscep-
to v[er]bo xpi et aplo[rum] fructu[m] bo-
nu[m] produxit In qua parabola
notant[ur] tria. p[ri]mo parabole edicio
s[ecund]o vo[cati]o ibi qui h[abe]t aures 3[o] ex-
posicio ibi vos ergo audite p[ri]ma
c[on]tinet seminis iactu[m] s[ecund]o casu[m]
ibi et du[m] seminat In qua in-
plicat quatuor que debent e[ss]e
in p[re]dicatore s[cilicet] zelum q[ui]a exiit
officiu[m] q[ui]a seminat actu[m]
seminare fructu[m] semen spes
fruct[us] dicit ergo exiit s[cilicet] xpc
q[uonia]m de invisibilit[er] p[ri]us mu[n]-
do visibil[iter] apparuit Io. xv. Exivi
a patre et veni in mundu[m] qui se-
minat .i. qui h[abe]t officiu[m] scilicet
seminandi et gra[ti]am seminare
semine suu[m] .i. doctrine v[er]bu[m] q[uo]d e[st]
suu[m] et in ab eo alii acceperunt
et d[icitu]r seme[n] et no[n] semina q[ui]a unu[m]
i[d est] semen et r[aci]one forme que est
veritas et r[aci]one finis que est uti-
litas seminavit eni[m] p[er] angelos
revelac[i]ones p[er] moysen p[re]cepta
et prohibic[i]ones p[er] p[ro]phetas comi-
naciones p[er] promissiones s[ed] nu[n]c
p[er] seipsu[m] exiit seminare hebr[eos]
i. Et du[m] seminat post seminis
iactu[m] s[ub]ditur casu[m] in profectu[m]
alia v[er]o ceciderunt in t[er]ra bona
defectu[m] v[er]o tangit t[ri]plicem p[ri]mo
de p[ro]p[ri]i cuvis c[on]tin[e]tur ad r[aci]o[n]em ...
quia secus via. 2[o] protervita-
tem mentis q[ue] attu[m] adversa-
bilem ibi alia aut[em] ceciderunt i[n]

petra 3º anxietatem desiderii
spiritualis ad incorruptibile. ibi alia autem
ceciderunt in spinas hinc autem
triplici defectu adiungitur triplex temp-
tatio prima dyabolice temptacionis
quia venerunt volucres celi 2ª in
patria persecucionis ibi sole autem
orto 3ª solicitudo prosperitatis ibi
et creverunt spine Exponamus 2º
secundum literam sic ibi et dum seminat scilicet
semina semens in terram iaciendo
quedam scilicet semina ceciderunt secus
viam ubi non occultatur semen
et ideo a volucribus comeditur Unde se-
quitur venerunt volucres celi scilicet aeris et
comederunt ea alia ceciderunt in pe-
tram ubi non habebat terram in
qua profundaretur et figeretur ra-
dix et continuo exorta sunt Glosa
petrosa cito queunt germinare sed
non figitur in eis radix quia
non habebant altitudinem terre
scilicet super petras Sole autem exor-
to estuaverunt .i. estu solis stare
non potuerunt et quia non habuerunt
radicem profundatam in terra unde
attrahent humorem aruerunt Ista
parabola ad literam spiritualiter
potest intelligi triplex differentia mala
auditorum verba dei Quidam enim
sunt qui audiunt verbum dei sed
non afficiuntur in virtute verbi
Unde nec nascitur quia dyabo-
lus tollit de corde eorum et hii sunt
secus viam Alii sunt qui et affi-
ciuntur aliquomodo sed non proponunt
facere quod dicitur unde non radicatur in
eis verbum per bonum propositum et hii
super petram tertii sunt qui au-
diunt et afficiuntur et proponunt bonum
facere et non faciunt Unde suffocatur
in eis bonum propositum prevalentibus
in eis curis et divitiis et volup-
tatibus mundi et hii sunt inter
spinas Hanc adaptacionem ponit Christus exponens
postmodum discipulis in sequentibus secundum
glosam et racionem prehabitam ex-
ponitur sic et dum seminat .i.
dum verbum veritatis quod accipit pre
vidit filiis hominibus aut per se aut per
suos aliis predicaverit Quedam .i. quedam
pars seminis cecidit secus viam .i.
in cor devium per diversos errores
et attritum per malas affecciones
Unde Exnunc fuit in verbo et non
in via et volucres celi comederunt
id .i. demones qui celestes sunt
spiritualis nature et per aera discurrunt
sua suggestione rapuerunt et
destruxerunt deuteronomium xxxii de-
vorabunt eos aves morsu ama-
rissimo Alia cecidit in petram
Glosa in duriciam protervie mentis
Ecclesiastici v Induraverunt faciem suam super
petram ubi non habebat terram multam
scilicet lenitatem vere obediencie
et continuo exorta est quia ad horam
dum audiunt verbum compunguntur
sed non multum crescit ista com-
punctio quia non habet altitudinem terre
.i. stabilitatis patrie in temptacionibus

pbate sole aut orto .i. furore pse-
cutionis estuaverunt p impacienciam
z desolacionem Jo. iiii. Percussit
sol sup caput Jone z estuabat
z quia non habuerunt radicem
timoris humilitatis profunditatis
eorum Eccl. i. Radix sapientie timor
domini est radix humilitatis Eph. iii.
In caritate radicati z fundati &c.
aruerunt Glosa merore fidei p-
diderunt Ys. xv. Aruit herba
z defecit germen viror omnis in-
teriit Alia vero ceciderunt inter spinas
.i. in corda [struck] diviciis am-
bicione soluta z aruerunt spine
simul multiplicate sunt divicie z
suffocaverunt .i. occupaverunt men-
te ut fructus spiritualis in ea pro-
ficere non possit Gen. iii. Spi-
nas z tribulos germinabit sum Cho.
In via desides in petra rebelles
In spinis divites In spinis divi-
tes Unde queritur quare dixit
dominus postea hoc susceperunt
desides z perdiderunt hic divites
z suffocaverunt hic rebelles z
preterierunt unde non vult eos
vehementer arguere ne in diffiden-
tiam mittat sed non derelinquit
[?] auditorum redargucionem
Alia ceciderunt Hic agitur de ca-
su seminis ad profectum ubi impli-
cantur. iiii.or cadens seminantis
quia alia ceci. in dicto recipie-
tis quia in terram bonam fructi-
ficacio seminis quia dederunt fructum

tum dicta fructificacionis quia a-
liud secus dicit yo. Alia vero ceci-
derunt in terram bonam que est mens p-
fectorum pignus passum &c. Fecun-
da pfructum Ps. Dominus dabit be-
nignitatem &c. Unde sequitur et
dederunt fructum sc. bonorum operum
Aliud centesimum .s. in virginibus
z pfectis centesimus enim constat
ex denario ducto p denarium quia
decies decem sunt C. hic dup.
pfecto in quo significatur de-
calogus duorum pcepcionem
pfectorum Gen. xxvi. Semina-
vit Ysaac in terra illa z invene-
nit in anno illo centuplum
Aliud sexagesimum .s. in viduis
z continentibus sexagenus enim
constat ex denario ducto p se-
narium in quo significatur decalogus
cum senario operum misericordie de quibus
Joh. xxv. Esurivi &c. Unde
Thy. v. Vidua eligatur non
minus lx. annorum in operibus bo-
nis maxime misericordie testimonium habens
Aliud centesimum .s. in coniugatis
qui fidem trinitatis cum observan-
cia decalogi Jac. iii. Fructus
autem iusticie seminatur in pace
facientibus pacem Spiritualiter
loquendo filius exiens a patre p
una generacione fecit medium quasi
agrum p temporalem creacionem in
quo seminavit creaturarum [?]
seminum varietates Seminavit
enim primo angelos in celo &c.

primos parentes in paradyso / 3º hu
manum genus in mundo quar
to serpens in virginis utero / primum
semen quantum ad aliquam sui partem
cecidit per superbiam secus viam
Vnde non ortum est propter quam quia
nunquam germinaret absorptum est
a volucribus celi .i. a superbis
cogitacionibus que primo in ce
lo ortum est hominis et ideo astra
sedulant in terra ps. xiiij. Quo
modo cecidisti lucifer qui ma
ne oriebaris etc. / 2m cecidit super
petram Vnde a quo tempore perma
sit in paradyso tamen quasi in suo
ortu orto sole temptacionis a
ruit 3 per hoc sic habetur gen. iii ce
cidit inter spinas .i. inter pecca
tum undique pullulancium et
suffocatum quia quibus homo
nascitur cum spina .i. cum origina
li peccato vel culpa quartum ce
cidit in terram bonam s. in virginem
malam attulit fructum merce
dem prodens xxxta in incipien
tibus lx in proficientibus centesimum
in perfectis Joh. xix templum ac
cipietur Semen id est xpus
primo cecidit in terram bonam
in incarnacione ps. visitasti
terram et inebriasti eam / 2º mor
tuum est in passione Joh. xij
nisi granum frumenti cadens in
terram mortuum fuerit etc. / 3º pul
lulavit in resurreccione Joh. xx ligum
hic spem et si preciosum Quarto

ascendit sursum in ascensione
ysa. liij Ascendet sic virgultum
Quinto produxit spicam in
generum vocacione ps. lx. Qui
in vsu fuit Sexto complebitur uni
versalis ecclesie congregacione ysa.
x. reliquie israel salve fient
Septimo metetur in mundi con
sumacione quantum ad corpus eius
misticum Jo. c In iº tempore dicam
messoribus etc. Octavo recondetur
in horreum vite eterne in prefata
retribucione quem congregabit
triticum in horrea sua Qui habet
aures audiendi audiat quid
spiritus dicat ecclesiis Innuit du
plicem auditum primus est ex
terior in corpore de quo dicitur Qui
habet aures audiendi / Secundus
interior in mente de quo ad
ditur audiat. Primus auditus
est sensitive secundus intellective / 3us
affective de hiis ps. Audi filia
et vide etc. Accedentes discipuli
non tam corpore quam distendi
voluntate ps. accedite ad eum
et illuminamini et facies vestre non con
fundentur dixerunt quare in
parabolis loqueris eis cum s.
ipsi non capiant In quo ostenditur
magna caritas discipulorum do
lebant enim quod populus non capie
bat vel non intelligebat et
tamen verborum edificacione frau
dabatur et tangitur duplex ques
tio hic una implicata s. quare
nobis manifeste alia expressa

quare turbis in parabolis Qui
videns hoc subditur dominus responsio
ubi respondet dominus primo questioni
implicite secundo questioni expresse ibi
Ideo in parabolis ad primam as-
signatur duplex ratio prima est ex
parte manifestantis secunda ex parte
recipientis ibi qui enim habet
dabitur et quia opposita magis
elucescunt contrariam rationem ma-
nifestationis facte apostolis rationem ad
dit de manifestatione non facta
turbis tertio quarto ratio quia datum est
apostolis aliis non quia apostoli y-
donei alii non et secunda ratio est quia
et hoc est quod dicit Et ideo secundum questionem
implicite aut illis scilicet quare pa-
rabolis videt questionem tacite quam
expresse tertio quia apostoli in or-
dine interrogationis caritatem
suam ostendit dei autem in ordine
responsionis ostendit excellentiam aposto-
lorum Ideo prius videt questionem
que pertinebat ad eos Unde dicit
quia vobis q. d. non loquor
vobis parabolice sed aperte quia vo-
bis pro illis Insequentibus nobis da-
tum est nosse misterium regni ce-
lorum i. abdita scripturarum sine
profunditate evangelice veritatis luce
uberius aperuit illis sensum ut intelli-
gerent scripturas vel misterium regni
celorum i. ecclesie militantis sive tri-
umphantis Io. xv Iam non
dicam vos servos sed amicos
meos quia omnia quecumque au-
divi a patre meo nota feci vobis
scilicet amicis fidelibus et humilibus Illis
autem non est datum hoc signatum
est Num. iiii. ubi precipitur quia
caathite portant onera tabernaculi
involuta que tamen aaron et
filii eius unde tangebat Qui
enim dabitur ei Ecce et ratio scilicet ex par-
te recipientis quia danda est
clara intelligentia illis qui sunt
qui sunt ydonei et hoc est quod dicit
Item illis datum est et istis et merito
qui enim habet amorem ubi dabitur
ei intelligentia ubi amati Eccli
xv In omni anima tuo accede ad
eum et habundabit sensu intelligen-
di. Io. xiiii Qui habet opera
dabitur ei intellectus et habundabit
augmento profectus per intellectus
bonum omnibus facientibus eum lauda-
tio eius manet in seculum seculi Item
qui habet gratiam dabitur presentia
et habundabit gloria quia gratiam et
gloriam dabit dominus Qui autem
non habet amorem ubi dicit id quod
videtur habere naturali ingenio vel
literali studio auferetur ab eo quia
vere nulla sapientie dulcedine gau-
debit Crisostomus Unde dicit quod videtur
habere neque enim hoc ipsum habet sed
si tollatur ab eo quod non habuit
quod auferetur et videt qui habet
intellectum aliquem naturalem et non
facit de illo iustitiam pertinentem ad
gloriam dei sed et contra res terrenas
occupat habere dicit et non habens quia
quantum ad deum nichil habet qui de-

nichil facit sic homo cui opera
iniquitatem vident quitur ad
deum cecus dicitur et pctis vivens
mortuus sic qui habet intellectum
non operatur bonum non intelligere
dicitur Ieronimus et Rabanus ponunt litteram
quam qui autem non habet et quod habet
auferetur et tunc istius littere alia ex
positio est sic et qui non habet o
pus id quod habet id est quod videtur
habere scilicet intellectum auferetur et ideo
quia fides sine operibus mortua
est Aliter solvitur secundum intellectum
sic avarus multas habet opes et
nullas sic qui non divinam sapi
entiam habet nullam habet secundum Ieronimum
litteris nescit qui sacras ignorat
secundum ambrosium qui habet id est quod se pu
tat habere Ideo in parabolis hic respo
det questioni ex parte sed quare
in parabolis loquebatur turbis
et primo tangitur causa occultatio
nis parabolice sic turbis 2o p
opositum causa manifestationis
sive discipulis ibi Vestri autem oculi
beati causa prima incredulitas in
fidelium et 2a fides disciplorum
ut est in omnino Inserie littere
potest notari tres cause mani
festationis quo ad apostolos scilicet
donum intelligentie amor verita
tis et fides et est ratio sicut prime et
tria sic et e converso triplex causa
occultationis quo ad turbas
scilicet defectus doni intelligentie
odium veritatis et incredulitas p

cedit autem in hac ratione primo
incredulitatis infirmitas 2o per
testimonium confirmas ibi ut adim
pleretur et hoc est Ideo in parabolis
loquor eis scilicet turbis quia vi
dentes hic implicat tamen que
requiritur ad fidem veritatis cognos
cibilis et intelligentia quia cum
cognitionem dicitur quia videntes id est
videre se presumentes vel mira
cula exterius non vident veritatem
de me cogitando intus continue
assensu subditi et audientes
me predicantem exterius non au
diunt assensu mentis intus et
ideo continue intelligentiam addi
neque intelligunt moyses et pro
phetas licet exponam eis Ysaias nesci
erunt neque intellexerunt ut im
pleretur hic confirmat quod dixit p
testimonium ysaie ubi tangit propheta
ta primo eorum incredulitatem
tam ibi incrassatum est tercio
effectum sequentem ibi ne quando vide
ant dicitur ergo ut adimpleretur in eis
scilicet iudeis incredulis prophetia ysaie
dicentis et non dicit quod ly ut tene
tur consecutive quasi diceret sic impleta
prophetia ysaie vi° secundum lxx. nostra littera
est audite audientes et nolite
intelligere et videte visionem
et nolite cognoscere secundum lxx hinc
auditu scilicet corporis audietis ver
bum veritatis et non intelligetis
scilicet mente ysaias 1. Cognovit
bos possessorem suum et asinus
presepe sui domini et videntes oculis

corpis videbitis mirabilia sal
uatoris et non videbitis misteria
tia oculo mentis defectus visus
ptinet ad defectum cogitationis
defectus auditus ad defectum affe
ctum ex pte cogitiua alius ex
pte affectiua nec oportuit ponere
intellectum sic supra qua sequitur ad
duo dicta vnum inserit inter
verba et non intelligetis Incras
satum enim est hic exprimitur m
incredulitatis et hoc quo ad ter
primo quo ad obtusionem intel
lectus vnde dicit Incrassatum est
enim cor .i. obtusum ad litteram
enim incrassitudo impedit sub
tilitatem intelligendi quia pin
guis venter gignat sensum tenuem
et sensum hic consonat ex deutro .i.
xxxii. Incrassatus est dilectus
et recalcitrauit ppli huius .i. iudeorum
incrassatum enim fuit habundancia
mali et 2° quia ad grauitatem af
fectus vnde subdit et auribus audi
erunt grauiter audiunt quibus au
dita grauia et molesta sunt et
io audita contempnit Sap. ii°
Grauis est et nobis ad videndum
tercio quo ad subuersionem cogita
tus vnde addit et oculos clau
serunt s. interiores Ieronimus Ideo
oculos suos clausisse dicuntur
ne arbitremur culpam nature non
voluntatis cum enim possent cogi
tare et etiam intelligere oculos
clauserunt ne quando videant hic

subdit effectus cause precedentis
qui determinatur in quibus item quod
vnum est racio alterius primum est in
credulitas vitatis conuersionis cuius
dicitur Ne quando .i. ne aliquando
videant oculis et hoc quia oculos
clauserunt 2m est odium vitatis
conuersionis cuius subditur et auribus au
diant et hoc quia aures ag
grauerunt 3m defectus defectus do
ni intelligentie vitatis conuersionis
cuius additur et corde intelligant
et hoc est quia cor incrassatum
habuerunt Quartum defectus conuer
sionis conuersionis cuius sequitur et con
uertantur Quintum defectus sanacionis
conuersionis cuius dicitur et sanem eos nec quam
ergo videant oculis fidei opera
audiant auribus obediencie vn
et corde sapiencie intelligant mis
teria et conuertantur a culpa et sanem
eos infusa gracia et iste est vl
timus defectus s. insanabilitas
ppli illius Ier. iii. Conuertimini
filii reuertentes et sanabo au
ersiones vestras et hoc propter infidelitas
et io infelicitas iudeorum credere
nolencium Queritur hic super illud
locutus est eis in parabolis vi
detur quod male quia cum essent in
dis populus non cupiebat sensum
parabolarum Dico ad hoc assignantur
vii. raciones quare. Prima vt
fuerit mores palestine vbi p
dicabat 2a vt magis memorie
imprimat 3a vt veritas in
dignis celetur 4a vt studiosi

excitent. Acuti ut desidiosi ie
iunent 2c excitent. Sexta ut
progrinta that ad in cogita viiia
ut psilitudines expoitiones do
ceat scipturam 2c qplet. id ps. o
piam in pabolis os meum loquar
Et nondum qd dns locutus est
primo ponens qm precepta dedit
2 prohibitiones ad opacionem sed lo
quit. postea assumptiones qm con
missiones quas sumet 2 omissio
nes ad qiutiones ultimo sexto
ymo fuciet qclusiones ex pre
cedentibus qcludens malis dap
nacionem sm id Eze fili homini
fac qnem sapiens videt ad
pmissis Iste querit. utrum iste
parabole fuerint ve ad litteram sed
non oportet in quo sunt quia si
tudines sunt ppt amorem sapien
tis qui auditores vult inducere
ad idem qd intendit potuerunt
eciam esse ve ad litteram 2 tunc ta
lis sensus est bassus ad spuales
Item querit Crisos quare h pa
bola cetis premittitur ad quod
videt prima hinc ponit pabo
lam que facit auditore atte
tum eiqit ergo mentem eorum p
pabolam ubi sic premittit
hanc quasi prothemma Item
ut ondat qparacionem phiorum
ad turbas quia in illis verbum
deficiebat in istis proficiebat
ad hc hodie iudeus deficit p
deum verbis quo ad hereticos
p psidia mentis quo ad iude

as p carne tate mali desideri
quo ad malos xianos primum sit
secus viam ecia sup petram sit
int spinas sed cum in parvas in
dem p proficere 2 afferre fructum
xxxm quo ad bonos laycos
lxm quo ad bonos clericos ce
tesimum quo ad bonos religio
sos Item excit querit qui ubi
qr pns est. tho non loco sed
pulcritudine 2 dispensacione que est
est nobis 2 ppt nri creacionem 2
carnis assumpcionem Item aliud ce
cidit secus viam aliud int
petram cont. fatuus est agri
cola qui spargit seme suu secus
viam vel sup petram vel int
spinas ergo talis sator non fuit
xpus sed 2m Crisos non
dicit proicit seme suu sed cecidit
vel dicendum qd no est simile quia
petra malis vel spina non
potest fieri non petra vel no
spina sed spual sit sup in po
tens est deus de lapidibus istis
suscitare filios abrahe i. de
peccatoribus facere iustos ideo proi
ciendum est in eis seme ut co
vertant. vel sint excusabiles
It 2 accedentes discipuli dixerunt
Crisos qualiter accesserit no in me
erant in eadem navi cum ipso
2 tunc b e in littore ad quod dup
e versio vel ut intelligat. de
accessu locali sm Crisom in eadem
enim navi existentes tamen ali
quantulum elongati ppius accesse
serunt vel ut intelligat. de ac
cessu mentis Ramque ipsa int

Crisos quo exivit

ad nos ppior ei fuis

rogatos qui faciebant quidam
mentis caecessi erat sint id ac
cedite ad illum et illuminamini et
Vri aut oculi hic subdit tu mani
feste predicationis xpi quantum
ad discipulos que e commendabilis
fides eorum que vi sicut primo ex
comparacione ad parentes incredulos
secundo in comparatione ad fideles pre
teritos ibi. Amen quippe dico
dicit ergo. Vri aut oculi non
scribarum et phariseorum oculi inferiores
Bti qui vident per fidem Aug
beatitudo est ineffabilis pulcri
tudinis apli aut videbat visu
corporali speciosum forma pre filiis
hominum ideo quod modo beati et auctores
inferiores que viderunt per obedienciam
Luc x Bti oculi qui vident que
vos videtis Amen dico vobis hic
commendat eorum fidem ex comparacione
ad fideles preteritos quos commen
dat ex statu quia prophete et iusti
ex affectu quod cupierunt videre et au
dire ex frequentia quia non vide
runt. Et ergo amen quippe dico vobis
quia multi prophete pollentes in
cognicione et iusti pollentes in sancti
tate cupierunt videre que vos
videtis. i. in presencia temporis filium
dei incarnatum Ps Dne inclina
celos tuos et descende Ys lxiiii
Utinam celos disrumpes et descen
des Cant viii Quis mihi det te
fratrem meum sugentem et cetera et
non viderunt et videre que vos vidistis audiert

super xiiii predicantes et non audierunt
Num xxiiii. Heu me quis victu
rus est quando ista faciet deus Qui
rit hic vero oculi qui videt Cor
Ioh xx. Bti qui non viderunt et
crediderunt. hic videlicet beati per fidem
et hic in spe sed illi propter difficulta
tem assensum in quo maior
strenuitas isti propter principalio
rem asspicium in quo maior de
lectabilitas vel ibi legitur et loquitur
de visu fidem precedente hic de se
quente Item et non viderunt Contra
Job Auditu auris audivi te
nunc autem oculus meus videt te
Ad idem Iohannis viii. Abraham ex
ultavit ut videret diem meum
vidit et gavisus est. hoc isti vi
derunt in enigmate non in specie
in subiecta creatura non divinitati
unite. Et viderunt in spe apli in re
illi promissione isti impletione
Moraliter ad bonum videndum tria sunt
necessaria instrumentum sanum medium
aptum obiectum solidum sic in visio
ne spirituali Instrumentum sanum
est cor mundum Mat v beati mundo
corde cor autem mundum redditur a
mocio triplicis impedimenti si
ne macule scilicet tum purgata est ra
tionabilis ab errore concupiscibilis con
piscibilis ab amore carnali iras
cibilis a timore mundi primum facit
fides secundum caritas tertium spes sicut
patet Medium autem aptum ad vide
dum triplex est lucidum fidei sine
i Chor xiii. Videmus nunc per spe

tiu rc Speculu septiie Job
scrutanti septu speculu re-
ctuie Io. p° In visibilia dei
obm soliď est xpus in quo
habitat plenitudo diuinitatis corp-
.i. solide In hc aut solido obo
viderunt ta spalit apli ex-
opm miracla vtuti docu-
vbo& pma vidē debem9
vt imitem Joh xiii Exe
dedi vobis vt quadmoď
feci et vos faciatis Jo. v. opa
que ego facio testa vt informe
mur Jo. vi. dne ad quē ibi9
vba vite hētis Vos g° au
dite pabolam seminantis/
Supius posuit seminantis
pabolam h subdit pabole
exposicoem vbi pmo petit au-
dientiam/2° ponit exposicoz
ibi omnis qui audit. dt g° in
sens ex pmissis sic quia datu
est vobis et non aliis vos g°
audite pabola seminantis .i.
exposicoem pabole hanc de
pabolam idō dns discipulis
posuit se mistice loqui cre-
deret et ad misticau ssm intel
lcm eo& eleuaret Omne q
audit vbum hc exponit pa
bolam de semine et pmo de
eo qd cecidit in desertum/2° de
eo qd cecidit in profum ibi q
vō in terram bo& In pma expo-
nit pabolam seminis pmo de
ficientis p devia erro& 2° p
protrutate mentis ibi qui aut
sup petram 3° psolicitudine p
spitatis ibi qui aut seminat9
est in spinis In pma impli-
cat tā auditu hois raptu
demonis destm seminis cpa-
rans g° sic dns seminanti vm
semi auditores rē dt. Omnis
qui audit vbu regni .i. eternū
qd promittit rey vel alo& ad
dram legis que promittebat
tpalia et non intelligit .i. ad
actu non producit ssm illud
ps noluit intelligē vt bene
ageret venit malus .i. dya9
qui fuit actor mali psupbia
cui9 malu nō est reditale
p pmam cui9 malicia diffu-
dit pmoidia& venit inquam
suggerendo errores latent et ra
pit aufendo quali molbt na
quedam proporcionabilis et
naturalis habitudo est vbu
di ad cor humanu qd ad celes
tia natu est. ps nequa rapi
at rc. h est secus viā seminat9
videt male dicē hc est qd se
minatu est cu loquat de seie
ho et semen seminat et ager se
minat in quo fit semia° et sic
dicit hic de cui9 corde semen
recepit secus viam et ideo se
men in viis pijt et suffocat9
dyabolice temptacoīs 2°
aut seminat9. Ecce 2 cdul in
qua tangit qua° pmo au-
ditu vby 2° iocūdam suscep9
auditi ibi et 9tinuo cu gau°

suscept' id vn defacili recipit
impressionem et defacili dilationem
Non h3 aut in se radicem s.
caritatis pfite erat interior ea de
fonte Osee ix Radix eorum ex
siccata e fructum nequaquam
faciet vn sequit' s3 e tpalis
.i. ad tempus manet et h' unde
subiungens eum defectus ~~ma~~
~~net~~ ex tlorez fca aut tribulac'
a demone et psecucione ab ho
mine vel tribulacione in loco
suo psecucione de loco ad lo
cum vel tribulacione quo ad
sustinentem psecucione quo ad
infligentem ppt vbu s. fidei co
tinuo scandalizat' cadens a
fide vel a deuotione et sic p3
defectus seminis in peoteruis
p impacienciam tribulacionis Moraliter
liter vbu di siue eorum insp
tiua d' vbu gracie quo ad
auersos quos reconciliat et rec
tificat Act xx° Commendo vos
deo et vbo gre eius vbu vi
te quo ad mortuos quos vi
uificat Joh vi° Verba vite
eterne habes Act v. Ite et loq
m. s. vbu salutis quo ad
pditos quos saluat Act xiij
Verbu salutis huius missum e
Verbu regni in doctrina celes
tium bonorum vt h' vbu solacij
in sustinencia penarum malorum
Hebre . xiij Rogo vos fres vt
sufferatis vbu virtutis impleco

promissorum Jac .j. voluntarie ge
nuit nos vbo vbu virtutis in gu
bernacione suorum Hebr .j. Por
tans omnia vba virtutis sue C
cuius seminatus est in spinis
Ecce tria dicta in qua tangit
primo seminacionem vbi 2° defectum
seminati et h3 dupl' primo quo
ad causam ibi et sollicitudo scdo
quo ad effectum ibi et sup fructu
dt g° Qui aut seminatus est
.i. semen recipit in spinis .i.
in angustia .i. sollicitudine
mentis erat malus locus sus
cepcionis h' est qui vbu au
dt Intel. forte et solicitudo secli
istius Intel' spes acquirendi ti
mor pdendi et fallacia diuicia
rum Jacobi fallaces sunt
qua nobiscum diu pmanere no
pnt Jt fallaces sunt quia no
dant q promittunt fallaces
sunt quia reppoicionem vn nulla
est g° nisi p dicione Vn qui
volunt ee viri diuiciarum nihil
inuenerunt cum eis vita fruantes
nete est vt palogizent' suffo
cat vbis et sine fructu sic ef
ficit' s. boni opis Sapie iij°
Vacua e spes illorum et labores
sine fructu. qui no in terram
bonam hic exponit de semine
q cecidit in pfram tangens
primo initium scdo fructum
ibi et fat q meritum tangit
in tribus in attencione sermonis

quia audit in amore et nota
veritatis quia intelligit in ope
ssitatis quia fructum affert dicitur
ergo terram non in terra bona
seminatus est id est semen recepit
hic est qui audit verbum per attencio-
ne et intelligit per fidem et radicem
et fructum affert per bona operacionem
Ecclesiastici xxiiij Erit folium eius viride
et non desinet facere fructum et fructus
hic subdit duarum fructuum dicens
aliud centesimum aliud lx^m aliud
xxx^m et fecit primus secundum triplicem
statum fidelium xxx^m ad
incipientes quia tamen bona minorum
observat propter denarium id est remu-
neracionem futuram triplex xxx.
faciunt lx^m ad continentes qui
in opera caritatis propter eundem de-
narium faciunt de quibus j Thy.
v. si filios enutriunt Centesimum
ad virgines qui noluerunt multi-
plicare in aliis per opus carnale
sed in seipsis per opus spirituale et
ideo signatur per centesimum qui
fit ex ductu denarii in seipsum
vel primus fructus est virginum
Ecclesiastici xxiiij flores mei fructus
honoris Secundum predicatorum ij Thy.
ij. laborantem agricolam oportet
de fructibus edere Tercius martirum
Ecclesiastici xxxix quasi rose plantate
super rivos aquarum fructificate
Aliam autem parabolam Secundum principale
posuit parabolam unam pertine-
tem ad exordium ecclesie. Hic sub-
dit v. pertinentes ad processum
ipsius tres autem primae pertinent
ad processum eius in fide duo
sequentes ad processum in mori-
bus ibi Simile est regnum ce-
thauro In prima primo ponitur
predicacio Christi pertinens ad processum
fidei facta turbis parabolice.
2° exposicio facta discipulis in
manifeste ibi tunc dimissis turbis
In prima ponitur primo parabo-
lica occultacio veritatis 2° racio
occultacionis ibi hec omnia locu-
tus est ihesus ubi videtur evacua-
tam questionem que posset fieri
scilicet quare in parabolis loquebatur
Christus turbis In prima ondit sal-
vator triplicem processum ecclesie
in fide secundum tres parabolas et
primo in fide deitatis Christi 2°
in fide humanitatis eiusdem Si-
mile est regnum celorum tercio in fi-
de trinitatis ibi simile est regnum
celorum fermento In prima ondit primo
seminacionem veritatis 2° superse-
minacionem erroris ibi cum
autem dormiret dicit ergo tan-
gens bonum seminatorem bonum
semen et bonum locum Aliam
parabolam scilicet a predicta proponit
illis scilicet Christus turbis dicens Si-
mile est regnum celorum id est ecclesia
militans homini qui seminavit
hic homo dicitur Christus vel deus pater
vel tota trinitas bonum semen
est seminatum scilicet verbum dei de quo

in p[rese]nti p[ar]abola ꝛ est semen
inspiratu[m] s[cilicet] fides vel volu[n]tas
bona de quo d[icitu]r in ista p[ar]ag[raph]o
suo s[cilicet] in eccl[es]ia vel in mu[n]do ꝛ
est semen corrupt[um] s[cilicet] fervor
caritatis de qua in p[rese]nti pa[ra]
g[raph]o bonu[m] est semen caritatis
xp[ist]i inspirata mundo Amb[rosius]
ꝛ Remigi[us] exponu[n]t mora
lit[er] de semi[n]e / de semi[n]e q[uo]d
seminat[ur] in agro cordis vn[de]
dicit[ur] bo[nu]m non seminat n[isi]
bonus q[ui] semi[n]e volu[n]tatis
ad op[er]a bona studet p[ro]duce[re]
De h[oc] semi[n]e Prov[erbiorum] xi[o] Se
minanti iusti[ci]a[m] merces fidelis Ius
ticia autem est rectitudo vo
lu[n]tatis p[ro]pt[er] se s[er]vata. Sed re
quirit[ur] quomo[do] est in nobis
semi[n]e bone volu[n]tatis cu[m] no[n]
simus sufficientes ex vobis
ij Chor[inthios] iij. Hoc in nobis e[st]
ꝛ ex nobis q[uan]tu[m] ad p[ro]ce[ss]u[m]
non q[uan]tu[m] ad infusionem
No[ta]nd[um] e[st] h[ic] q[uod] non sit c[om]pa
cio in istis p[ar]abolis p[er]sone
ad p[er]sona[m] s[ed] negocij ad ne
gociu[m] sive f[ac]ti ad factu[m] q[uasi] d[icat]
q[uo]d agit[ur] circa reg[nu]m celor[um] i[d est]
circa eccl[es]ia[m] si[mi]le est f[ac]to tali.
Cum aut[em] dormirent p[o]s[t]
seminaco[n]em veritatis ondit h[ic]
sup[er]seminaco[n]em erroris cont[ra]
q[ua]m invitat salvator ad q[uatuor]
p[r]imo ad cautelam / 2[o] ad pa
ciam ibi attendentes ante[m]

su[m] / 3[o] ad discrecio[n]em ibi ne for
te colligentes / 4[o] q[uan]to ad lon
ganimitem ibi sinite utraq[ue] cre[s]
c[er]e. Cautela necc[ess]a[r]ia est / in pro
speritate paciencia in adv[er]site q[uia]
d[ebe]t habe[re] duas cautiones discr[e]
cio[n]em in agendo longanimite[m]
in expectando circa p[ri]m[u]m no[ta]t
p[r]imo negligen[ci]a custodis / 2[o]
sup[er]seminaco[n]em falsitatis ibi ve[nit]
inimicus / 3[o] manifestaco[n]em ma
li seminis ibi Cu[m] au[tem] crevis
s[et] h[er]ba d[icitu]r 3[o] Cum aut[em] dor
mirent homines i[d est] custodes
glo[sa] P[re]lati qui ad tutelam et
custodiam sunt deputati p[ro]pt[er] q[uo]s
p[re]lati significant[ur] quor[um] sopino i[d est]
negligen[ci]a superveniat dyab[olu]s
sup[er]seminat zyzania Luc[e] ij
Pastores erat in eodem re
gione vigilantes vigilias
noctis dormiu[n]t enim p[re]lati
p[re]lati vel cum torpent in
hercia Prov[erbiorum] vj. Discurre fes
tina suscita amicu[m] tuu[m] ne
dederis sop[n]u[m] ocul[is] tuis nec
dormitet palpebre tue vel c[um]
resolvunt[ur] lascivia Amos vj.
Qui dormitis in lectis ebur[n]e
is ꝛ lascivitis in stratis vel
cu[m] p[re]mu[n]t[ur] ignorancia sine cul
pa. j. Thess[alonicenses] iiij. Non dormia
mus sicut ceteri s[ed] vigilemus ꝛ sobrij
simus venit inimicus eius s[cilicet] dyab[olu]s
Exo[dus] xv. dixit inimicus p[er]sequar
ꝛ supseminat zyzania i[d est] erro
res ꝛ secretes iniquitates. Ad

tram zyzania e nom ru[illegible] daz
hbe nocive segetib[us] que alio
nomine dicit[ur] lolium gallice yu[r]
sel et est genus seminis in singulari
vel nevu[m] in plurali Ph[ilippus] allexa[n]
der Est zyzania sic zyzania
pluralis neque In medio tritici et
abiit .i. electoru[m] glo[sa] h[ere]ticos p[er]
misit electis vel i[n] medio t[ri]
tici .i. in corde hominis i[n] quo
erat bona volu[n]tas Et e[st] triplex
actus dyaboli venire superseminare
et abire venit in suggestione
erroris superseminat in ass[ensu]
hominis et abiit in occultatione
erroris sub spe[cie] virtutis Et cu[m]
crevisset h[erba] subdit[ur] erroris
manifestatio et p[ro]positum pro
fectus enim in fide et moribus
d[icit] g[losa] Cu[m] aut[em] crevisset herba
p[er] profectu[m] fidei Act[uum] v magis
aut[em] augebat[ur] in d[omi]no cre
dentium multitudo et fructu[m]
fecisset p[er] effectu[m] op[er]is boni q[ui]a
fides sine op[er]ib[us] mortua e[st]
Iacobi ii tunc apparuit et zyza
nia p[er] manifestacionem erroris
sordium p[ost]ea Crisost[omus] monstrat
errorem post v[er]itate[m] existentem
Error enim non h[abe]t p[ri]ncipium n[ec]
initium q[uod] rex evenit ostendit
q[uod] post p[ro]phetas pseudo p[ro]phe[tae]
post ap[osto]los pseudo ap[osto]li post
xp[istu]m antixp[istu]s aliqui dicunt q[uod]
zyzania in singulari produc
ta penult[ima] in plurali corripit g[e]n[us]
forte Accedentes aut[em] s[er]vi p[at]ris

invitatus ad pacie[n]ciam ubi po[nitu]r
p[ri]mo questio si non admirat[i]
oni. 2o r[espon]sio p[at]risfamilias
ad paciencia[m] invitantis ibi
et ait illis d[icit] g[losa] accedentes ad
p[at]rem familias tamq[uam] fi
deles. d[omi]ni su[n]t tamq[uam] diligen
tes circa res ei[us] et solliciti circa
i[n]terna v[er]itatis s[unt] avidi Dixerunt
ei Crisost[omus] volentes discere q[ua]m
interrogare d[omi]ne tu posuit i[n]
hac questione ex quib[us] cres
cit admiracio quia ex eo
q[uod] supponit d[omi]ne qui om[n]ia
potest qui omnib[us] d[omi]natur Sit
ex eo q[uod] ponunt n[on] ne bonu[m]
seme[n] in agro Et e[st] tu seman
do seme[n] et aug[ustinus] ita cresc[i]t ad
miracio ex seminante nonne tu
seminasti quis ergo ausus su
perseminare et ex semine semen bo[num]
quis ergo ausus corrumpere
et ex agro in agro tuo quis
ergo ausus est intrare Sit ex
eo q[uod] querunt Un[de] g[lossa] h[abe]t zyza
nia antiqua q[uae]stio e[st] Unde
malum. Un[de] g[losa] cu[m] non h[ab]eat cau[sam]
efficientem ex parte actoris q[ui]a
de[u]s non e[st] causa mali Item
cum non h[ab]eat ca[usa]m sustine
tem ex p[ar]te sui quia malum
nichil est Sit cu[m] no[n] h[ab]eat na[tura]
lem inclinacionem ex p[ar]te loci
q[uia] agere tutus est et ad bonum
na[tur]aliter ordinatur Et licet no[n]
h[ab]eat ca[usa]m efficientem h[abe]t ca[usa]m

deficiente s. libero arbitrio Vn
Augus malus e actus inmedes
z bonum defectus Item substanti
ficatur in bono z p ipsum agitur
z corrumpit sr nam l; non ex
eius institucione tamen ex emis cor
rectione prona est ad malum
sz omnia ista sunt a cam intrinse
ca adhuc est alia causa ab ex
trinseca z hanc assignat dns tam
quam manifestiorem cum dicit z ait illis
inimicus homo .i. dyabolus
hoc fecit in hoc notatur pena Non
enim audivit dolo persuadens
exarsit in iram nec mox vlcis
ci voluit instruens nos ex
illos patienter feramus Dyabolus
dicitur inimicus homo quia sub
similitudine corporis humane
hominem decipit ps Exurge
dne non confortetur vel ex eo quod
homini a principio inimicatur Gen
iii Inimicicias ponam inter
te zc vel ab adventu quo
vicit hominem vel quia vo
ce inspirata quod proprium est homi
nis in mente suggessit Servi autem
eius dixerunt ei imus z colligi
mus ea .i. imus ut exterminemus
eos z suspendemus an vos tamen motus
fervore petrus amputavit a
uriculam servi Io xviij. luc ix
Vos ut dicamus ut ignis de
scendet zc z videt filius ho
minis non venit animas per
dere sz salvare Vn sequitur.
Et ait non in quo pater manifestat
patiam expectans ne forte hoc

postpaciens invitat ad districtorum
dicens ne forte colligentes zy
zania zc ubi prohibetur eradi
cacio festinata dampnosa z sus
picciosa festinata z quando non
precedit amonicio de qua thi
iii hereticum post primam z secundam
monicionem devita modo tria
dz precedere ammonicio dampno
sa quando multitudo e in causa
vel principes non fuit causa ma
nifesta z redundans in iniuria
ecclesie Vn Augus dicit quod aliquando
tollerandi sunt propter ecclesie
Suspiciosa est quando non habetur cer
titudo de heresi vel de vicio crimi
z tales concludendi non sunt Insup
tamus prohibetur hic eradicacio
vis triplex est ratio ne eradicetis
simul z triticum .i. id quod est tri
ticum sic si aliquis fidelis sola
suspicione dampnaretur vel
quod est triticum quo ad alios sic
si eradicatur aliquis non pre
monitus tunc alij fideles scan
dalizarentur quia non servatur ordo
iuris zc eradicetur triticum .i. alij
fideles per scandalum Vn triticum
vel quod est futurum triticum quia modo
est aliquis malus qui tamen erit
bonus Sinite utraque l; invitat
ad longanimitatem que usque
in finem vite tenenda est
ubi ostendit tamen primo quod non
debemus nos occultorum iudi
cium usurpare 2o debemus
illud deo reservare ubi in tempe
messis dicit ergo Sinite utraque .i.

zyzaniam et triticum .i. bonos et
malos crescere usque ad messem
.i. usque ad diem iudicii et hoc
est intelligendum de hiis qui
non sunt notorii neque pertina
ces neque convicti de pertinacia
neque per eos imminet vile dap
num ecclesie. Item in tempore mes
sis hoc sequitur 2m scilicet quod occul
ta sunt divino iudicio reserva
da quia ipse est qui iuste
retribuit unicuique secundum opera
sua tangit ergo primo iudici
um reproborum 2o premium bonorum
ibi triticum autem dicit ergo et in tempore
messis .i. finalis consummationis
Apoc. xxiiii mitte falcem
tuam et mete quia venit hora metendi messori
bus .s. angelis colligite zyza
nia primum a consortio bonorum im
perpetuum excludendo et hoc quoad
ad penam dampni et sequitur
pena sensus et alligate ubi im
plicantur tria primo penarum per
petuitas cum dicit et alligate
s. ut non possint evadere per
ad alligandos reges eorum etc.
2o penarum varietas cum subdit
ea in fasciculos sive vero non in uno
fasce quia primo pro diversitate sue
unusquisque punietur 3o penarum
acerbitas cum addit ad comburen
dum. Triticum autem hoc subdit
premium electorum et hoc in tribus
ex quibus constat quod 2 ex parte cum
insolubilis felicitate que notatur
in tritico et ex quo societate quod
notatur in collegio congregate

replet iocunda amenitate quod notatur
videtur in horreo domo .i. hor
reum meum .i. in celum empyre
um convenit. Hoc quod licet zy
zania et bonum semen et ma
lum non separantur se in agro
spirituali licet in materiali. Unde simul
non est catholicus et hereticus e
lectus et reprobus. Ergo in spirituali
li agro separantur se bonitas
nature et malicia culpe et
in eodem vitas scriptura et zyzania
errorum in diversis semen virtutis
et zyzania viciorum. Et virtus
dicitur vel formata vel sup
formatur zyzania venialium
vel informis et sic mortalium
vel loquitur hic de diversis per
sonis. Sinite utrumque crescere
usque ad messem ex hoc videtur
quod heretica non sunt ab ecclesia am
putandi et multominus mali
gladio feriendi. Ad id Jo. xxvi
mitte gladium tuum in vaginam. Cor.
i Cor. vi. auferte malum a
vobis et subdit tamen nescitis
quia modicum fermentum totam
massam corrumpit. Ad idem
Num. v. Precipe filiis Israel ut ei
cient omnes leprosum de castris.
Ergo iam patet quod heretici notorii
qui alios invitant ad malum
tunc debent ab ecclesia precidi
utique gladio ne membra putri
dum alia corrumpat qui
non occulti sunt tollerari debe
rent quod convenienter utique non bene
discernuntur sic lolium et triticum

quam diu verba est pax distat
Item colligite zyzania primum
tamen Joh. xxv. primo dicitur ve-
nite benedicti patris mei Item
maledicti secundo sic quia diffini-
tivas dant sententias primus co-
fecerunt diffinitive pro isto
quam pro alio cum incertitudine
sine primus mittunt reprobos
in initium in pena iustorum
sit electorum unita primus erunt
in discussione supplicia ma-
lorum glossa Non in uno fasce
etc. Ysa. xxiiii. congrega-
buntur congregatione unius
fascis in lacum Item quo ad
penam sensus erunt plures et
quo ad penam dampni unum
Moraliter in hac tota parabo-
la proponuntur nobis tres persone
patrisfamilias inimicus eius et
servi patrisfamilias In patre fa-
milias habemus quid amemus
et imitemur et hec sunt quatuor que hic
per ordinem commendantur primum est
bonitas eius que patet in seminan-
do bona quia seminavit bonum
semen in agro suo Secundum est
patientia eius que patet in tolleran-
da mala unde querentibus re-
spondit inimicus homo fecit
Tercium est sapientia eius que patet
in sustinendo pericula unde ait
ne forte colligentes zyzania
eradicetis Quartum est iustitia

que patet in retribuendo unicuique secundum
merita unde ait Sinite utraque
crescere usque ad messem et in
tempore messis etc. In inimico ha-
bemus quid vitemus et detesta-
mur scilicet maliciam que est qua-
druplex quia talis animus vel
inimicus talis autem quia super se zi-
tlis locum quia in medio tritici ta-
le tempus quia cum dormirent
sic ostiaria ysboseth occiditur
ii. Re. iiii. dormiente principe
excitatus Saul spoliatur. i. Re.
xxvi. dormientibus custodibus
zyzania superseminantur unde in servis
habemus quid laudemus et imi-
temur et hec sunt quatuor felicitas in
hoc quod accessere ad patrem ne pro-
ditores viderentur Sollicitudo in
hoc quod quesierunt unde si cela-
rent dampnum domini Obedien-
tia ibimus non enim absque nu-
tu eius audebant aliquid fa-
cere zelus cum dixit et colligimus
ea ps. zelus domus tue etc. Aliam
parabolam etc. In ista parabola in
qua determinatur profectus ecclesie
in fide divinitatis christi et per opportu-
num incrementum hic subditur
alia parabola in qua determinatur
profectus ecclesie in fide humanitatis
christi in parabolice tanguntur v.
de christo primo incarnatio secundo pas-
sio ibi quod minimum est tercio resurrectio ibi
cum autem creverint in ascensione
ibi et fit arbor quinto predica-
tio eius divulgatio ibi ut vo-

Caplo[?]

lucres celi Dicit quod alia parabo
lam quam dicit sit exaltat iusti iniusti
et non poterat dicti in comparatione
diuinitatis vt igitur saltem mi
nimi ducerentur nisi de humanitatis
Aliam parabolam proposuit eis
dicens Simile est regnum celorum
i. progressus ecclesie in fide huma
nitatis mee grano sinapis
i. xpo homini quia dicitur grani
frumenti secundum diuinitatem Joh xii
Sed grani synapis quia quanto
plus atteritur tanto plus redolet
Quod accipiens homo scilicet deus
quod fecit in incarnacione quod
verbum carnem assumpsit semina
uit in agro suo i. in corde fi
delis anime Gallus non dicit
ex seminibus quia in multis
sed semini tuo qui est xpus vel sic
acceptum in incarnatione se
minauit in morte Rabanus
granum synapis corpus xpi
seminatum in agro sepultum in
orto quod minimum est omnibus
seminibus i. sanctis omnibus s. in pas
sione quo ad reputacionem ps
liii. Vidimus eum nouissimum
virorum Cum autem creuerit s. in
resurrectione maius est omnibus
oleribus i. omnibus mortalibus
Joh iii Illum oportet cresce
re me autem minui ps iii In i
die erit firmamentum dominum in magnifi
ficencia etc. et sic arbor s. in
ascensione hec est arbor fruc
tifera cuius non defuerunt fruc
tus sed sunt in celum et folia in

medicinam Ezech xlvii Ita vt
volucres celi i. homines ad
celum veniant s. credendo et
habitent perseuerando in ramis
i. in apostolis eius predicacioni dis
persis quorum doctrinis et exemplis
fideles inspirant vel in eius
ramis i. gaudiis et donis vo
lucres celi i. angeli et beati anime
veniunt et habitant quia in ipsum
aspicere desiderant i pet. i. ps
sicut letancium omnium habitacio est
in te Sed queritur quomodo hoc est
verum ad literam s. quod granum syna
pis crescat in arbore cum
non sit arbor sed herba Respondeo
Ex hoc patet quod saluatoris sermo reci
piendus est non tamen literalis vel
etiam exponitur quod sic fit arbor
i. arbori similis vel accipitur ar
bor generaliter pro planta quacumque
Aliter exponitur secundum Jeronimum
Simile est regnum celorum i.
predicacio euangelii que dicitur regnum
quia ducit regem manum cuius
ciues sunt verba regem cuius
ciues sunt desideria grano sy
napis quod calefacit ardorem
venenum expellit i. ex errore
caput purgat i. mentem
quod accipiens homo s. xpus a prin
cipio seminauit et ipse et discipulos
suos in agro i. in mundo quod
minimum est omnibus seminibus om
nibus disciplinis vel quia ei
vix creditur in principio vel quod
deum predicat crucifixum vel quod
doctores eius in mundo sunt vilia.
Sicut pauperes etc. vel quia caret

ampulo[te] vboꝝ Lo' ad nraz
quippe doctrina fides nichil ha
bē vi[r] vtꝰs In hys aūt disci
plinis statim vaco ꝯsentit.
Cum aūt creuit p diuulga
cōm maius est omībꝫ olei
bus .i. scys phicis naͣlibus
ꝛ poeticis que dicunt[r] olera q̄
cito decidūt ꝛ non habēt fruc
tum etnū ſꝫ tꝑales ꝓs quadmo
dum olera herbaꝝ cito decadet
ꝛ fit arbor alta ꝑ eiꝰ sublima
cōm fructifera ꝑ eiꝰ vtili[ter]
ita vt volucres celi . id est
anime credenciū celos affectan
ciū veniant ꝑ fidē ꝛ hitent
ꝑ amore in ramis eiꝰ .i. in
dogmatibꝫ vel volucres .i. ꝑ
dicatores qui vt nubes volāt
veniant studendo hitent me
tando ꝛ operando in ramis eiꝰ
.i. diuꝰ expoīcōnibꝫ Quatu
or rami sūt pstō tropologia
allegoria anagogia Ezech. xvij.
statuit filios suos subtegmīe
illiꝰ ꝛ sub ramis illius mora
bunt[ur] Aliam pabolam ꝯtinuata
pabola in qua detīnat[ur] ꝑ
fcus eccie in fide huanitat
xi hic subdit[ur] alia in qua
detīnat[ur] pfcus eiꝰ deꝫ in
fide trinitat siue vnionis di
tat ꝛ huanitat in xpo i qua
pabola sex sūt ꝯsidanda q̄d
sufficeret h' regm̄ celoꝝ q̄ f
mentū q̄d mlr quid farina
q̄d fermēto tota Dr ergo alia
pabolam locutꝰ ē eis somimꝰ

diuisas ꝓponit pabolas vt iux
morboꝝ multoꝝ varietatem
diuisa sit medicina Simile
est regnū celoꝝ .i. ecclesia
militās in qua deus regnat
ꝑ fidem vel doctrina fidei que
regm̄ celoꝝ ꝑdicat fmento
.i. fidei q̄ acceptū mlier
.i. dīna sapia abscondit i
far'ina farina ē dīna esse
cia tri sata tres ꝑsone que
ponunt[ur] sub uno ꝛ nomine ꝑ
sone quia inesialit' de eis
loquendū ē adlacium satū est
genus mensure iux morem
palestinoꝝ modiū et dim
diū capiens iij Reg xvij ydria
farine tue ne deficiat donec
fmentare[tur] totū .i. multipli
caret[ur] fides trinitat ꝑ totā
ecclesiā .s. vt non diuidit[ur] es
sencia sm̄ ariū vel ꝯfun
dant[ur] ꝑsone sm̄ sabelliū de
hac pabola Luc xiij Alit' ex
ponit[ur] .s. vt fidꝰ credunt[ur] in
deo tres ꝑsone in vna natura
.i. in xpo tres nāe in vna per
sona fuerūt cum hētici q̄
non posuerunt istam fmen
tacōm totam quidā eīm dixe
runt q̄ vniuit sibi corpꝰ
nō aīma quia diuinitas erāt
loco anime quidam q̄ vniuit
sibi aīma non corpꝰ quia
corpꝰ quia corpus fantasti
cum ꝛ non veꝝ assumpsit.
Vel isti non fmentabant n̄
duo sata Reg iij mulier a
bra vigo maria abscondit

fmentu . i . xpm in tribus satis
farine . i . i anima in carne
et deitate et hec sub archa vetris
Alit exponit sm Bedam
Mulier . i . anima sca abscondit
fmentu . i . dilectionem in tribus
satis farine . i . in tribus modis
diligendi . s . ex tota anima ex
tota mente vel ex tribus viribus
anime . s . ronabili in quibus
caritate siue doctrina abscondi
dum pias diligent imple
Alit sm hyl . Dina sapia
abscondit in tribus satis fari-
ne . i . in tribus ptibus scripture . s .
mosaice prophetice et evangeliste
Alit exponit sm eundem hyl
farina est plebs ex diuersis col-
lecta sata triplex status fidelium
noe daniel et Job Eze . xiiii .
vel quia de tribus filiis noe p
cessit totum genus humanum cui
dei sapia fidem trinitatis et sa-
nam doctrinam commendat in
pnti donec totum fermetetur
. i . donec in fine mundi completo
numero electorum fideles ad gloriam
vite omnes perueniant et tunc per
fecta calescient caritate modo ei
ignis est p[ar]uus sed tunc erit
maximus Hec omnia locutus supra
posita parabola occultatio vbi
ondit primo modum loquendi
2o confirmationem moi ibi vt
impleretur dicit ergo hec omnia scilicet p
dicta locutus est ihus in parabolis
ad turbas non sic ad discipulos
et sine parabolis non loquebatur

scilicet tunc licet alias multa sine parabo-
lis dixisset vt adimpleretur hic
confirmat quod dixit inducens tes-
timonium prophete ne autem in-
decenter comunicaria vel maliciam
parabolice loqui dicit vt scilicet con-
secutiue non causaliter impleretur
quod dictum est per prophetam ps lxxvii
dicentem in psona dni Aperi-
am in parabolis os meum qui-
cundam aperui ora prophetarum
sm id ps Aperi os tuum et
implebo id est eructabo abscon-
dita ps Eructauit cor me-
um et cetera Abscondita misterium a
constitucione mundi trinitatis incarna-
tionis ab inicio absconditum erat
quod deus homo quod virgo mater quod
beati pauperes in apcione duorum
magnorum incarnacione dicitur
in parabolis dicta latencia .
In abscondit dicta occulta
notanter quod aperiam vt loquar os
meum vt loquar pariter eruc-
tabo Inter de profundo elicia
vt loquar sapienter abscondita
a constitucione mundi vt loqui
vtiliter Tunc dimissis turbis p
positis parabolis expo hic scd
dicitur eorum exposicio primo de
zizaniis parabole exposicio postea
explicite 2o aliarum duarum da-
tur exposicio intelligi implicite
ibi qui habet aures In prima po-
primo discipulorum peticio secundo sal-
uatoris responsio siue exposicio
ibi qui respondens ait illis 3o
exposicionis ad optacio ibi sicut
ergo zizania tunc peticionem disci-

plor implicant tu. s. oportu
num tempus quia dimissis
turbis. locus quia venit in do
modus quia accesserit dicta
dicit ergo tunc dimissis turbis que
non interrogabant expositionem
venit in domum ut discipuli
tamquam digniores haberent
oportunitatem querendi et accesserunt
ideo discipuli eius tamquam familia
res dicentes accedunt discipuli
ad xpistum tripliciter aliqui ut petant
assensum sue potestatis super viii
accesserit ad eum dicentes salua
nos perimus aliqui ut querant
iudicium sue voluntatis Io xxvi
accesserunt ad ihesum discipuli di
centes ubi vis paremus tibi co
aliqui ut habeant noticiam veri
tatis hic edisse. i. exponere dissere quia
nemo novit misteria nisi per
te nobis qui tibi credimus
quibus dixisti vobis datum est nos
se misteria regni celestis parabo
lam zizaniorum agri Sed quare
hanc petunt magis quam alias
Ideo quia plus videbatur hec re
ponderis quam alie eo quod dicta
fuisset cum multa ... comminacione
et promissione ibi patet vel quia
primo posita fuerat inquirere
de ista sed et aliarum exposiciones
desiderant audire et ipse etiam
omnes alias exposuit ut habetur
Mr iiii. Qui respondens ait hic
subditur expositio parabole eo
ordine quo superius est edita
primo quantum ad seminatorem 2o
quantum ad superseminacionem ibi zi
zania autem sunt filii 3o quantum
ad messis consumacionem ibi messis
vero et cetera. Hec est quod dicitur Qui re
spondens ait qui seminat se
men bonum seme est filius hominis
i. xpistus filius virginis Iere
xxxi Seminabo domum israel et
Ager est mundus Cirillus cum super
dixit in agro suo et cum hic dicatur
est mundus manifeste est quod mundus
est sui eius possessione ergo et crea
tione quia non possidet quod
esset adverse potestatis quod est contra
manicheum bonum est semen
hii sunt filii regni intellige
dum est filii finaliter non sic illi
de quibus Mt viii filii regni ei
cientur foras Unde notandum quod quedam
dicuntur filii vocacione tantum sicut
iudei infideles quidam vocacione
et electione sic iusti fideles qui
dam vocacione electione et partici
pacione sic angeli et alii beati
zizania autem filii sunt nequam
Ysa. i. Ve genti peccatrici populo
gravi iniquitate filiis sceleratis se
mini nequam Inimicus autem qui
seminat ea. s. zizania est dya
bolus Ps illumina oculos me
os ne umquam obdormiam in
morte neque dicat inimicus mes
sis est consumacio seculi pro qua
dicuntur dampnati Iere viii tran
sit messis finita est estas et
nos saluati non sumus Mes
sores angeli Ioel iii. mittite
falces quia maturauit messis
Sed quare hic quod tangit hic prius

seme nequissimi seminantem
cu esterio in expositione boni se
minis fecit et etiam in editione
parabole seminis Jero quia no
luit in medulle opponere filios
regni filius perditionis ipse ini
micus qui seminat ea que diui
que hec videtur esse pro maicheo
scilicet quod alius sit actor bonorum et
alius malorum sic alius ponitur
hic seminat filius perditionis
alius qui seminat filios re
gni. Jero non loquitur hic de se
minatione creationis quoniam sic
hec omnes sunt boni semen et
bona natura Jere ij Ego te pla
taui vineam electam omne
semen verum sed de seminatione
veritatis vel falsitatis bone
voluntatis vel male sicut quia
bona filiatio vel mala acqui
ritur voluntatis aut mala duo
dicit voluntatem sit est a filio ho
minis et maliciam etiam est ab
inimico hominis vnde in agro
sunt seminati et semine bonum
et zyzania quia malum in bono
substantificatur. Ibi ergo zy
zania hic ponitur expositionis
adoptatio. primo quo ad sup
plicium reproborum. 2° quo ad
premium electorum ibi tunc iusti ful
gebunt. Circa supplicium reproborum
tangit quantum temporis opportu
nitatem quia in fine seculi
iudicis auctem, quia mittet
filius hominis iudicij equitate
quia colligent de regno sup

plicij acerbitate quia mittet eos
in caminum et hoc est quod infert sic
ergo zyzania colliguntur Interlinearis
Omnis inmundicia inserens zy
zania dicitur et igni comburuntur
sic erit in consumatione .i. in fine
ne seculi Interlinearis filius hominis
consumabitur et hec xiij est no
quantum ad se sed quantum ad corpus
suum misticum mittet filius
hominis .i. christus angelos suos
bonos ministrantes s. bonos presbiteros
executores vindicta Crisostomus Intue
re philantropiam quomodo
ad beneficium promptus ad pe
nam tardus et qui alienos
per se seminat per alios punit
Et colligunt de regno eius
.i. de ecclesia militante omnia
scandala emphatice .i. omnes
homines scandalizantes qui
s. alios faciunt ruere in peccatum
et eos qui faciunt iniquitatem
quantum ad se non dicit qui
fecerit quia multi peccaverunt
et peccata per penam deleuerunt sed
qui faciunt continuando s. ma
la voluntatem vsque ad mor
tem. Et mittent eos Hic on
dit supplicij acerbitatem ex tri
bus ex loco quia in caminum
ex dampno quia ibi fletus
ex tormento quia ibi stridor
dentium et hoc est et mittet eos
s. iniquos in caminum ignis
s. infernalem Mal iiij Dies
domini veniet accensa quasi caminus
tempore sic caminus amoris
et glorie in celesti civitate beati

tudinis sic amnis ardoris et
miserie erit in babylonie ci-
uitatis confusionis Unde sequitur
ibi erit erit fletus et stridor
dencium prouerbiorum pene rex
ponitur fletus .i. dolor vehemens quia
forte non erunt lacrime corporales
et stridor dencium .i. passio ur-
gens Apoc. xvi. commanduca-
bant linguas suas pre dolore vel
fletus ex calore dissoluente stri-
dor dencium ex frigore constrin-
gente Job xxiiii. ad aquas
niuium Tunc iusti hic describit
et attollit premium beatorum qui sunt
filii regni dicens tunc scilicet ma-
lis confusis et in tenebris deie-
ctis fulgebunt iusti sicut sol cor-
poraliter gloria iustorum soli maxime
quo ad corpus quia anima
glorificata multo pulcrior erit
sole In sole autem quatuor dotes
corporis glorificati notantur cla-
ritas quia in creaturis infe-
rioribus nichil sole clarius agili-
tas quia exiens ab oriente sta-
tim apparet in occidente quia
transit prompte In passibilitas
quia radiis eius non leditur nec
maculatur Cap. iii. Fulgebunt
iusti tamquam scintille in arun-
dineto discurrent in regno pa-
tris eorum ergo tamquam filii re-
gis accipient regnum decoris quo
quam gloriosum est regnum in quo
sancta societas quia iusti in quo
perfecta claritas quia fulgebunt et quo
perfecta delectabilitas quia sicut sol

dulce enim carmen et delectabile est
in quo sublimis dignitas quia
in regno in quo perhenna eternitas
quia patris eorum Qui habet aures
exposita parabola zizaniorum
explicate hic aliarum duarum in-
nuit exposicionem implicite dicens
qui habet aures audiendi dictas
scilicet duas parabolas audiat .i.
mistice intelligat exponen-
de sunt sic sicut Simile est reg-
num celorum thezauro absconditum per
sanctam ecclesie in fide hic determinatur
perfectus eiusdem in moribus et pri-
mo quantum ad vitam actiuam
2o quantum ad contemplatiuam
ibi Iterum simile est regnum ce-
lorum homini negociatori In thezauro
agri intelligitur exercicium boni o-
peris In margarita que sit
de rore celesti indurato in
concha deuocio contemplacionis
In prima ondit primo circa quid
est similitudo quia circa thau-
rum absconditum in agro / Secundo
quem qui invenit ubi notantur
quatuor primo inventio the-
zauri per bona operacionem / 2o
absconsio per rectam intencionem
ibi abscondit / tercio vendicio pa-
trimonii per temporalium abdi-
cationem ibi et pre gaudio / iiiio empcio
thesauri .i. pretiosorum delectacionum
ibi et emit agrum illum Dicit 2o
Simile est regnum celorum .i. pro-
fectus ecclesie vel congregacionis
fratrum Thaimo .i. Christo que eciam
innititur in operibus actionis In
humilitate quippe operum et passione

fulgebunt

tormentorum sunt absconditus et
ideo erit simil' thauro abscon
dito in agro per agrum intelligi
exercicium actionis secundum iro pre xlv
Vere tu es deus absconditus vel
secundum gregorium thaurus est ce
lestis regni desiderium quod
tunc absconditur in agro quando
homo exercet se in bonis accio
bus desidio isto et vere abscondi
tur cum secundum ps Quam magna
multitudo dulcedinis tue quam
abscondisti timentibus te Ideo
qui invenit homo quod sit per
bonam operacionem luc ii pre
rentem invenerit eum post tri
duum contricionis confessionis
et satisfactionis vel ieiunii
elemosine oracionis abscondit
per rectam intencionem gregorius de
predari desiderat qui thaurum in
via publice portat Exemplum de
Ezechia qui ostendit omnes the
sauros suos nunciis regis ba
bilonis etc et amisit ysa xxxix
Et pre gaudio illius vadit pe
dibus mentis ipsum affectando
Job iii quasi effodientes
thaurum gaudent vehementer
cum invenerit sepulcrum et vendit
universa que habet temporalia con
temperando Joh xix si vis per
fectus esse vade et vende omnia
etc et emit agrum illum totaliter
celestibus inhyando prov xxxi
Consideravit agrum et emit illum
Ad laudem virginum exponitur ista
parabola etc thaurus in agro

est virginitas in carne ii cor
iiii Habemus thaurum istum
in vasis fictilibus Circa istum
thaurum consideranda sunt tria primo
quod inveniatur sive habeatur
Unde dicitur quem qui invenit
2m quod inventus abscondatur
Unde subditur abscondit 3m
quod absconditus certis ponatur
Unde additur et pre gaudio non
autem invenitur in luxuriosis
secundum porcius spine et tribuli gen
iiii xxiii paga. pigri etc Osee
ix Adduxit ventum urentem
et dispiciet eum Non absconditur
in vaniglosis ysa xxxix le
tatus est super eis Ezechias
non fuit verbum quod non oste
derit eis non ponitur in ava
ris Unde ecclesiastici x Nichil in
iquius nisi amare pecuniam
et xxxi beatus dives qui in
ventus est sine macula
Sic ergo habemus thezaurum virtute
humilitatis virginitatis paupertatis
Venit virginitas nomine the
zaurum invenire ut habeatur
Comparatur autem virginitas thau
ro propter quatuor primo quia fit
de preciosis non est autem digna
ponderacio anime continentis
eccl xxvi prov ubi xxxi
thaurus et desi 2o quia
paucis Joh xxi Non omnes
capiunt verbum istud Job xxx
viii Numquid ingressus es thau
ros nivis tercio quia de dua
bus Joh xxi Non nubet

neq; nubent s; tc̃ Mt xxx
Jocunditas cordis h est vita
hominis ⁊ thesaurus sine defectione.
Quarto quia deo utilibus Sap.
iii. Felix sterilis ⁊ incoinquinata
que ⁊ cetera luc. vi°. Bonus
homo de bono thesauro cordis
sui profert bona humilitas no
iut thesaurum abscondere ne amittat
portultum intencionis
sic loquitur dns Mat vi. Ora
patrem tuum in abscondito 2°
prohibicionem sensus exterioris facile
enim fur ingreditur per fenestras
Jer. xxvi. Ipse mens intra
in cubiculum tuum ⁊ claude osti
um super te 3° periculosissimum
religionis periculosum est enim
inter latrones morari cum
thesauro Jer. ii. Ingredere in pe
tram absconde in fossa humo
Quarto pro despicabilitate con
versacionis Jer. liii. quasi abscon
ditus vultus eius nec reputavimus
formositas enim ⁊ castitas dis
cordant paupertas novit the
saurum preponere omnibus ne vilipen
datur Joh xix Si vis perfectus
esse ⁊c̃ ubi implicantur iiii^or
primo exigunt abrenunciacionis
primo debitus ordo vii dicit va
de prius penitenciam conversacionem depo
nendo ⁊ vende abrenunciando
do 2° debitus modus quia
que habes integra ⁊ extito
tum cum Mat v. 3° debitus
finis ⁊ da pauperibus quod
egit filius prodigus luc xv.
4° debita intencio ⁊ veni se
quere me Item simile est regnum

num celorum de eminato profectu
ecclesie spiritualium ad vitam activam
hic determinatur spiritualium ad con
templativam ubi primo ponitur
similitudo ibi querenti bonas
margaritas ubi tangit quatuor
querere ⁊ invenire vendere et
emere dicit ergo Iterum simile est
regnum celorum .i. profectus in
vita contemplativa homini ne
gociatori s. xpo dulcedinem ce
lestis eterne Prov. ult. xxx. Gusta
vit ⁊ vidit quia bona est negoci
acio eius Querenti bonas mar
garitas .i. profectus contemplacionis
per meditacionem sive dicatur mar
garita dulcedo vite celestis
secundum Greg. sive angelicus secundum
Augustinum sive lex ⁊ prophete sive sacra
mentum passionis ⁊ virtutes omnes expo
nuntur vocantur quia omnes iste mar
garite queruntur per studium contem
placionis Apocal. xxi. Singule
porte ex singulis margaritis
erant Inventa autem una bo
na margarita s. dulcedine vite
contemplative sive caritate celestis
excellencie abiit ad forum spiritua
lium mercacionum ⁊ vendidit omnia
que habuit pro contemptu terrenorum
Phil. iii. omnia arbitror ut ster
cora ut xpm lucrer ⁊ renunciat
proprietatum ⁊ desiderium eternorum.
Phil. i. Desiderium habens dissol
vi ⁊ esse cum xpo non estimo nil
tum omnia vendere pro comparacione

regni nam filius dei se tradidit
in precium ut nos illud compareret
quanto magis debemus nosmet
ipsos omnia dare ad comparandum no
bis id Unde Aug. venditur reb
nis nichil magis carum accipi
quam nosmetipsos quod talibus impli
nostri non emimus nos ergo ipsos
pro ista margarita demus non quod
non plus tamen valeat sed quia
plus dare non possumus Quinto
hic Grego. quare tot similitu
dinibus regnum celorum comparatur et
respondet quia rebus terrenis in
simile dicitur ut ex hiis que animus
novit et pl. in sic novit dili
gere discat et in cognita ama
re Item quinto Aug. in multis
margaritis negociator que
rit tamen non nisi unam preciosam
invenit Et vendit quod non est
qui faciat non est usque ad unum
id est xpm et sic hoc xpc dicitur mar
garita Sicut enim margarita
nascitur ex rore celesti in con
cha maris se aperiente sic xpc
virtute spiritus sancti in maria consen
tiente Ys. xlv. Rorate celi de
super etc. Item dicitur quod margarita
valet contra cardiacum morbum sic
virtus xpi contra peccatum mortale vel
potest dici quod diverse margarite
sunt diversimodi vivendi spi
rituales In quo unus est pre
ciosus scilicet vivere contemplative
quia maria optimam partem
elegit vel si diverse margari

te diverse virtutes Una invenit ex
cellencior et preciosior ut habetur i.
Chor. xiij Moraliter in hac pa
bola proponitur nobis triplex imi
tanda scilicet officium statum studium
morum desiderium eternorum Offici
um notatur in negociando stu
dium in querendo et desiderium
in operando Felix qui novit
negociari spiritualiter sive quantum
ad statum accionis quod est o
peribus misericordie intendere talis vendit
sua pauperibus et emit regnum
celorum qui fenerat domino qui mi
seretur pauperis Unde proverbio.
xxx Gustavit et vidit etc.
Sive quantum ad statum perfectionis
quod est propositum omnia relinquere
Unde luce huius patebat petrus
Ecce nos relinquimus omnia
Unde pro. iij. melior negocia
cio eius acquisicione Sive quantum
ad statum super erogacionis quod est
per predicacionem deo animas lucri
facere Luc. xix. Negociamini du
venio Item felix negociator qui
novit querere non nociva sed
amplecti Ps. Filii hominum usquequo
gravi corde ut quid diligitis va
nitatem et queritis mendacium
Eze. xxviij acquisivisti aurum
et argentum Non inutilia
sunt curiosi Baruch. iij. Nego
ciatores terre qui exquirunt
sapientiam de terra est sed saluba
sit sancta de quibus h. Item felix
qui invenit bonis moribus
bene novit lucri qui novit

vendidit eam pro celo p eam
ab renunciacionem Comparaut
etiam p ipse bonus subiectus
et ipse quia tamen sunt bona in
eo qui emit Vna est enim
incomparabilis pe. Vnam pe
rit a domino hanc regnum pcio
sa quia inestimabilis Job.
xxviii Nescit homo precium
non inuenitur etc margarita
qua incorruptibilis j. pe. p°
hereditatem incorruptam etc.
Iterum simile est regnum celorum
sagene determinatur parabolis
quantum ad exordium et profectum
ecclesie hic incipit vltima
parabola in qua determinatur
profectus ecclesie consumato vbi
ponitur primo similitudo. secundo
similitudinis expositio ibi sic erit
in consumacione seculi Similitudo
introducitur quo ad duo
primo ad piscacionem que fit
in presenti 2° quantum ad pisca
cionem distinccionem que fiet in
futuro ibi quam cum impleta esset
Quantum ad piscacionem tamen tangit
instrumentum sagenam locum
mare s. officium congregare dicit
g° Simile est regnum celorum .i.
ewangelica predicacio esset sa
gene misse .i. doctrine diuul
gate in mare .i. in mundo qui
dicitur mare propter magnitudinem ps
hoc mare magnum etc Ier. xvi.
Mittam piscatores multos
Nescit mitte sagenam qui est
piscator Vnde nesciunt piscari sed
pauperes vt apostoli et apostolici
viri s. et ex omni genere piscium .i.
hominum congregantium s. bonorum et
malorum pauperum et diuitum
sapientum et insipientum iudeorum
et gentilium quod significatur Act. x. In
uase ostenso petro vbi erat de
omni genere animalium Item marcha
cap. vi. in qua erat animalia
munda et inmunda hoc maxime
fuit tempore apostolorum et nunc in hoc
ante paucos capit sagena
Quam cum impleta Hic subditur
distinccio piscium .i. hominum que
erit in fine in separacione ma
lorum a bonis vbi tangitur tria
tempus separacionis ministri se
paracionis ibi elegerunt dicit ergo
quam cum impleta esset quod erit
in fine seculi cum conplebitur nu
merus electorum educentes s. de
mari et defluctibus huius vite
et trahentes ad littus altius vite
s. angeli in racione quorum dis
posicionem conditur vnde dicit et secus
littus sedentes littus secundum glo.
est finis seculi sede est iudican
tis Sedebunt ergo angeli cum
in fine mundi officio sibi inuic
to iudicabunt vel hoc de apostolis
et apostolicis viris dicitur qui tunc
sedebunt per immortalitatem qui
non sunt in mari .i. in vita
mortali per penalitatum tolle
rancia Elegerunt bonos in va
sa sua .i. eterna tabernacula

Dan. lxii. eligunt et de alba-
bunt multi Malos autem foras
miserunt Apok. xxii. Foris
canes et venefici et impudi-
ci etc. sic introductis pruden-
tibus virginibus et exclusis fatu-
is clausa est ianua Johannis
xxv. Sic erit in consumatione
seculi hic subditur similitudinis
expositio ubi tangitur primo
unum ad iudicium antecedens scilicet
aliud concomitans ibi et separa-
bunt 3o tantum subsequens ibi et
mittent dicit ergo Sic erit in con-
sumatione seculi Soph. i. In igne
zeli mei devorabitur omnis
terra quia consumationem cum
festinatione faciet dominus
Exibunt angeli de celo em
pireo ad congregandum et separabunt
malos de medio iustorum pro-
miscuum mali inter bonos
sunt et vix discernuntur sed in iudicio
discernentur manifeste et separa-
buntur et mittent eos in cami-
num ignis Ezech. hoc obscurum
magis timendum est quam expo-
nendum ibi erit fletus pro ardore
et stridor dentium pro frigore
Ecce ergo tria ad videnda et ti-
menda videlicet Consumatio
seculorum in quo percutitur annus
quia posuit mundum eternum et dicit
consumacio temporis vel quia tunc
complebitur numerus electorum sic con-
sumabitur opus vel quia termi-
nabitur status viatorum sic con-
sumabitur fons vel quia cessabit
successio rerum mutabilium sic
consumabitur dies exitus anglo-
rum qui tunc specialiter dicuntur exi-
re sicut messores ad metendum
+ Supra ca. 10 est messis est sic ad
congregandum Joh. xxiiij. Mittet Di-
cit executores ad mandatum
exequendum ut hic separatio ma-
lorum que apparebit modo multo
et certo. Per quam dura separacio
malis quippe quia talis ut
nullus evadat supra est colli-
gent omnia scandala quia in
perpetua talis ut nullus confidat
quia sunt infinita distantia est
que ponetur inter penam et gloriam
infernum et celum infirmum et celum
tenebras et lucem et dyabolum et dominum
beatitudinis obvium quia irre-
meabilis quia numquam fiet
renovatio Luc. xvi. Chaos mag-
num est etc. Queritur hic quare
dominus non exponit in parabo-
la ista piscacionem presentem sed
in futuro piscium separacionem
Ratio quia hic intendit de con-
summatione ecclesie ideo non expo-
nit nisi quod pertinet ad consumationem
Et aliter ei cum congregationis
piscium quod pertinet ad exordium
vel profectum ecclesie non introdu-
cebatur nisi ut postmodum se-
paratio monstraretur Intellexistis
Cupimus posuit divulgationis

none legis exordiu .i. narra
com h' subdit yelom vbi p°
vtit² dns qone s' an dist
p dicta intelligunt 2° dato q
sic vtit² exhortacione vt ill'
ideo dt Intellexistis h' omnia
s3 pabolas pdcas glo ad
aplos ymo quos no wlt
audire vt plus s3 intellige
et est argumentu q no suf
ficit ymiciib tm audire ad
sciendu s3 intellige ad doce
dum dicit ei et Cap vi°
Audite reges et intelligite
iudicu fimiu tre ait illis
h' vtit² exhortacione ad alios
docendu q. d. intelligatis vt
alios doce sciat ideo filios
mei estis .i. alios docebitis
Ido omnis scriba Aug⁹ Apli s'
scribe et notarij x verbu ei⁹
signates i tabul' cordis Doct⁹
in hijs q'ue ops e et alijs in
regno celor .i. ecclia mili
tante. Ecce ta vba q sit doct⁹
p studiu siue Octa p officiu
doctne in regno celor p'mi
tum vite similis hom pri
familias .i. michi et itellig'
de similitu' imitacionis no
equipacionis qui profert
de thesauro suo .i. de scia sua
Cap vii° Infinit⁹ est thau
r⁹ hominib noua et veta .i.
anc ^ntes^ noui et veteris testame
ti Cap vii° Omnia poma no
ua et veta seruaui tibi et sim

Greg noua desiuau^te^ regni
veta de trore supplicij sit s3
perie trrat quos pmia non
invitant vel noua p detesta
com vicior Collot iii° Expol
leantes vetem hominez Cuu
t² h' sup ^a^ noua et veta cu
vetus sit an nouu deberet
dice veta et noua Ho ^co^ Jud
Noua pponi dig^te^ vel pus
dt noua post veta quia pu
sillamies pus refouendi st
qsolacone vt surgunt postea
qfirmandi trrone ne cadat Econ
qtumaces pus increpandi st
vt timeant postea qsolacoe
firmendi ne desperent Et sim e
cu qsumasss ihus Posita di
uulgacone legis noue ond'
tu sue pabolica hic ponit²
ei⁹ qfirmac° p miacula p°
in mora scdo miraria rest
pdign sequi capto e quartu
qsumasss ihus paucas vo
vtutes fecit in patria sua ppt
in deuocoem et indignites co
priotar multas ppt fidem
aliegenar vel tbar Indignites
vo priotar vt fuerit eis mira
cula ondit pmo absolute 2°
respectiue tc'lo sequi ateoe
vo indignit duplicem ond'
pmo q9 qtempnebat p'm roe
originis sue puti 2° quia
non credebat eu esse filiu
dei ibi et no fec' ibi vtutes

misteris In prima ad maiorem ex
aggravationem ondit^r primo xpus
beneficus 2° eorum contemptus
ibi Ita ut mirarentur 3° contempt^s
loca ibi Ihesus autem dixit eis
In prima implicatur tacite de xpo
recessu accessu et doctrina
Et factum est cum consummasset ihesus
parabolas istas in quo secundum
proficuum doctrine salvatoris tan-
git Crisostomus ubique verbum dei se-
minare volens Et veniens
in patriam suam Crisostomus ne ac-
cusarent eum ut sepe increpabant
patriam suam dicit galileam vel
specialiter nazareth in qua fuit
nutritus docebat eos in synagoga
non palliate sed manifeste ex quo
aggravatur eorum incredulitas et con-
temptus Item innuit sigt^r quod
non est sistendum in parabola sed
ad nudam veritatem si recte
est intellectus Ita ut mirarentur
hic subditur eorum contemptus et
primo interior in corde 2° exteri-
or in ore ibi et dicerent dicitur quod sic
docebat eos ita ut mirarentur
non veneratione doctrine sed livo-
re invidie et dicerent hic ondit
eorum contemptum in ore ubi tangit
tamen in illis primo contemptus ibi
2° motivum ibi nonne hic est
3° scandalum ibi et scandalizaban-
tur Motivum vero ad contempne-
dum eum cum erat huius parentela
quam tangunt secundum quatuor
que immediate tangunt ho-

mines scilicet pater mater fratres et sorores
dicit ergo et dicerent Unde huic sapientia
et virtutes sapientia in nobis et virtutes
in operibus miraculosis sed nomine
virtutis supponebant .j. Cor .j.
Nos autem predicamus xpm dei
virtutem et dei sapientiam Ergo sic
sed ex veritate veritatem impugna-
bant quia expresse gratis et
infirmitate carnis nolebant ab
eo excludere paternam maiesta-
tis Unde subdunt Nonne hic fabri est
filius Marci vi dicitur Nonne hic est
fabri filius male credebant ipsum
esse fabrum quia et fabri filium ac
vero in eorum errore latet veritas
Nam erat faber et fabri filius
sed non eius quem putabant
ipsius enim non erat filius
nisi putativus Luce iij ut
putabatur filius ioseph sed filius
fabricatoris omnium filius illius
qui fabricatus est auroram et
solem Nonne mater eius dicitur ma-
ria de hoc enim dicebant non erat
obprobrium sed veritatem quia in
intacta licet secundum eorum opinionem
cognovisset sed rationem seminalem et
fratres eius .i. consanguinei more
scripture Iacobus et Ioseph Symon
et Iudas Horum enim unus [illegible]
salus est et comparatio in [illegible]
heticorum Monstrans quod fratres xpi
non liberi marie et ioseph sed
more scripture sunt intelligendi
cognati Gen xiiij Fratres autem
sumus si enim accipiatur pro et fratres
ipse mentitur sunt et de fratribus etiam
de patre et sorores eius .i. cognate

nonc apud nos sit q. d. sic
Vn go hunt omnia ista Ab-
bacuus Magna caritas quia
vbis et factis xm cognoscunt
et tn ppt gnus notitiam ctep-
nunt Nonne david filius a-
gricole fuit et tn iudex dicitur
stirpis regie Et sic scandali
zabantur in eo p detractione ma
licie quia videbant de pre-
to infelicitatis in ptim de te-
tonis Scandalum enim est offe-
dicula qd procedit ex inequa-
litate vie Isti g° videbant al-
titudinem doctrine et opum pau
ptatem gnus et infirmitatem
nre Vn erat ibi inequalitas
et ideo vilipendebant eum ppt
aliud 2° sic scandalizabantur
Jo viii. In lapidem offensio
nis et in petram scandali
Jhus aut dixit eis post con-
temptum hic ondit locum con-
temptum assuetum s. ppriam
patriam et hoc e Jhus aut dixit
eis vbum patrie et humilitatis
no est ppheta sine honore
i. ego de quo Deutro. viii
ppheta suscitabit nobis deus
vel etiam quilz alius quia
nimia familiaritas parit
contemptum v' in patria sua q°
ad locum vlem et in domo i.
in cognacione sua quo ad loc
spalem sic Joseph a fribus
in patria sua affligitur Gen
xxxvii. In egypto aut ab
extraneis honoratur Gen xli.
Sic moyses a maria et aaron

obiurgatur Num xii et ab aliis
pphe recitat exm de rustico q
voluit adorare ymaginem cru-
cifixi que facta fuerat de pyro
sua Jo° vi Nos e cives inuiti
invide Non enim csidrant p
sentiam viri opa nec virtute
sz fragilem recordantur infa
tiam Et non fecit ibi hic ondit
cpriotas suos indignos mi-
raculis quia non credebant
eum dei filium vbi tangit pmo
miraculorum paucitatem 2° pau
citatis ronem ibi ppt incredu
litatem dt g° et non fecit ibi
s. in patria sua virtutes mul
tas fecit tn paucas vt co
firmaret fideles nec fecit
multas ne amplius dap
naretur Criso ne dicent
hostis est nobis ppinquos de
spicit et ne dicerent si facta
fuissent signa nos credi
dissemus ppt incredulitatem eo
rum In hoc pz qd fides maxime
coopatur miraculis faciendis
Ex pdictis pz contemptus huia
nitatis hic incredulitatis/
Item ibi contemptus ad vba
h incredulitas ad facta Crit
ht sup id filius fabri Beda
que vbis et factis cognoscunt
xm ob gnus notitiam contep
nunt Cor si cognovissent nu
qm dnm glorie crucifixissent
Ro. ii. Item si increduli sit
non cognoscunt Ro xpm cog
noscunt i. cognoscere possunt

Vn debent saltem opibꝫ cre-
dere que videbant. Item super
illud Non est propheta sine honore
glosa quia contra prophetam e(st) qui
fuit revelator occultorum que
ignorat, set christus hunc sciuit; cum
que adesse ordinat. Vel propheta
non fuit. Vel propheta non fuit
propheta secundum quod obiciat. set exten-
so nomine predicta propheta scilicet
contritum ad veram demonstrationem
futurorum. Item super id virtutes
multas glosa fecit virtutes ali-
quas set non multas ne in-
credulos contra Ioh. iij. Qui non
credit iam iudicatus est. Ro-
ne te dampnaret sibi a plures
ne plus puniret dominus si plus
contempnerent. Capitulum xiiij.

In illo tempore In fine capituli prece-
dentis ondit indignitatem
iudeorum absolute hic ondit
indignitatem eorum vel si pro-
eis fierent miracula hic
ondit respective scilicet in hero-
dis alienigene secundum Ambrosium.
vbi ondit in herode primo on-
ditur propter audita miracula fi-
des ante peccatis 2º error
eius circa personam saluatoris
ibi et ait pueris suis Dicit glosa
In illo tempore. scilicet post mortem
iohannis baptiste qui mortuus
fuit anno penultimo predica-
cionis domini set hic inseruit
vt mors iohannis non pervenit
tantum audiuit herodes id est scilicet
antipas filius herodis ascolon-
tem qui occidit pueros secundum ij.
sub isto etiam passus est dominus
tercius fuit herodes agrippa qui
occidit iacobum et incarcerauit
petrum Act. xij. Thetracha id est
quartam partem habens regni
autem ipse est quarta tarchos quod
est princeps pater enim istius fuit
monarcha totius iudee et to-
tum regnum obtinuit, id dolo
diuiso autem post eius mortem
regno in quatuor partem ar-
chelaus habuit duas et phylip-
pus terciam et iste quartam. fa-
mam de ipso de doctrina et mira-
culis eius. Querit Crisostomus quare
iste in principio non audiuit
famam hanc et rendet quia hij
qui in potestate sunt tarde addis-
cunt et non multa sicut curam
de hijs que dei sunt et ait pue-
ris suis hic subdit error herodis
circa personam domini vbi primo sub-
ditur erronea opinio circa mira-
culorum actorem quem ponit
iohannes secundo erronitate determinat
modum mortis iohannis et causam
ibi herodes enim tenuit et hoc
est quod dicit glosa quia dicit de oppinio-
ne viuentis et de mortis nichil
dixisse videtur et narrat cur
requiratur obijt dicit glosa et ait pueris
suis Crisostomus non est ausus
foras dicere set familis suis hic
est iohannes In tribus errabat primo
in notitia saluatoris cum ait hic
est iohannes baptista primo deus

iohis baptiste supra in . Cuius
no sum dignus xº mri . ouc
precursoris ipse surrexit a
mortuus Ambrosius alienigena
nullo signo attestante pro
nunciat resurrectionem iohis
Iudei multis atestacionibus
xpm no surrexisse sed furti fuis
se sublatum maluit tercio vita
opum miraclorum et ideo virtutes opum
meo . i . miracula operatur virtutes qui no
ante mortem herodes eum timuit
Hic describit evangelista passionem
baptiste ponit primo antecedencia
cia ibi et volens eum occidere
2º gracia ibi et allatum est caput
antecedencium tangit quatuor actorem
rem qui herodes ordine qui tenuit
it et alias motiuum ad perpetrandum
sceleris quia propter herodiadem
vero ex parte iohis ibi dice
Et hic est herodes bat enim tenuit ut priuaret
et allegauit eum prinsipios su
os et posuit eum in carcerem no
ausus eum statim interficere propter
herodiadem vxorem fratris sui
phylippi secundum iosephus herodias ista
fuit filia regis arethe de quo
ij . Cor . xj . damasci prepositus gen
tis arethe regis et qui cum fratrus
fuisset nuncupatus phylippi fratris her
hodis antipe abstulit eam
a phylippo et adiungendo do
lorem eius dedit eam in vxorem
isti herodi qui maioris poten
cie et fame erat Josephus tamen

dicit quod herodias fuit filia aris
toboli soror agrippe Dicit
spiritualiter diabolus tenet per de
lectacionem alligat per consensum in
carcerat per consuetudinem propter
unam autem sponso xº separatam
et alij copulatam dicebat enim
illi . s . Jo tamen testis et defen
sor veritatis non licet tibi habere
eam ideo Johes iunctus dicitur
est helyas eadem enim auc
toritate et libertate arguit iste
herodem et herodiadem qua he
lyas achab et iezabel Circa
hic ipse surrexit a mortuis
quod luc . ix . dicit herodes ego
autem iohannem decollaui quis
est iste de quo talia audio s
Hic primo potuit dubitare
Sed postea inualuit amor mi
raculorum confirmatus in sua o
pinione Quia non licet tibi quoniam
frater debet suscitare seme
fratri suo deutro xxv . Hic
vero est de fratre defuncto sine
semine sed vxore viuente non
licebat accipere leuit xxº .
Item cum herodes esset gentilis
cur arguitur de lege cui non
subiacebat Hic forsitan le
gem iudeorum tenebat vel
secundum quosdam id preceptum
expressum erat in lege na
turali secundum id quod tibi non vis
fieri vide ne alijs feceris
Et volens eum occidere hic

ondit^r crustan^ts passionis
2^a quar^e quor^m p^m est i
affcu malignitas quia voles
2^m in vbo v dolositas vn
cu in intro 3^m in signo si
mulata equitas ibi 2 gri^s
tati q^m in fco crudelitas
ibi insit q 2 decollauit
Malignitas affectus ondit^r
ira duo p^mo quia erat
de p^ssus timore male hu
liante 2° quia accessus do
re male i flamante ibi die
aut natalis d^t g^o 2 voles
eu occide quia arguebat
eu Amos v. Odio habuer^t
corripientes timuit timore
mundano vel humano glosa
Timor dni corrigit timor
hom differt opacom sed
i retinet volutate donec
heat oportunitate vel oc
casione pplm i sediconez
ppli multi enim fuert bap
tizati a iohe Mma sic
ppham eu hebant no tm
ppls s hodes ita timebat
s amor malus timore
supabat pro ceterum dm p^tr
ponebat vn sequit^r die
aute ec h subde amor
male incendens 2 expu
lacione 2 ex saltacione qa
saltauit 2 ex delectacione q
placuit dicit g^o die aut
natalis hodis in qua fecit

cena magna Mr vi Jo^s
nullu aliu invenio diem
natal obsuasse nisi hodem
2 pharaonez vt quoz p'ura erat
impietas pura esset solempnitas
Eccl vii melior est dies mort
die natiuitat ad i^m s memo
randy p'rimorem q istum
p'ingnuigitatam saltauit
filia hodiadis Eccl ix cum
saltatrice ne assiduus sis Cri
so^s vbi e saltacio ibi est dya^s
In saltib letant^r demones In sal
tib exultant demonu iniust
In medio vt ab omnib videt^r
vel tamq mediatr demonis
ad p'tim procurandi tamq
mediatrix mattis ad capud io
hanis amputandu 2 placuit
hodi q tm erubescere debet
quia erant adulti su gradi
ens argu^m quia impudice
2 dissolute filie sig^m quia
vxoris sue ppt obprobrium
vn cu in intro h ondit dolo
sitate vbi vbi ondit hero
dis p'ma indiscreta promis
sionis 2° puelle iniqua pe
ticom ibi At illa p'monita
vn d^t vi g^o cu iuramento
polliat^s est ei date q'd postu
lasset ab eo Jo^s adhc forte in
ceruit vt ozonez paret vt vi
der^r fuce invitus q faciebat
spontane^s Mr vi Et addit^r
cena si dimidiu regni mei pe
tier^s At illa p'monita a m'e

sua ideo timens herodias ne
aliquis moneret herodes Johe eum
relinqueret et cum fratre conveniret op-
tabat in potestate longiori habere
que illicitas nuptias arguebat
ideo monuit ut peteret caput.
Unde sequitur Da mihi inquit hic in dis-
co caput Johis baptiste vel locus
ut intelligi quia affectionis cupide da
voluntatis ipse michi festinacionis
anxie hic Mar. vi. d. protinus
instructionis sedule in desco au-
dacie nimie caput iohanne bap-
tiste discus hic accipitur pro scutella la-
ta aliter accipitur pro scrip[...] me-
sa in ultimo aliter pro mensali
supposito mense Act. x. Et contrista-
tus est hic ostendit propositum regis et
hoc in duobus primo in similitudine
malicie ibi propter ius iurandi dicitur
hic et contristatus est rex .i. contristari vi-
sus Rabanus contristatus proferebat in
facie cum letabatur in mente propter
iusiurandum q. d. hoc non est ex
malicia que est facto sed propter ius-
iurandi quod transgredi non
licet. Rabanus sub occasione pie-
tatis impius fuit dum iu-
ramento scelus excusat fuit
te dolosus in promittendo et
sacrilegus in solvendo propter ius-
iurandi ergo quod tamen non erat ob-
servandi. Ysidorus non est iuramen-
tum observandum ubi malum in-
caute promittitur exemplum de david
i. Reg. xxv. qui iuravit occide-
re nabal nec tamen occidit et bene
fecit et propter eos qui pariter recu-
bebant quia forte illi defen-
debant peticionem puelle non bap-
tiste Interlinearis ut omnes conscientie
consortes sceleris vel propter iusiu-
randi et propter eos qui pariter re ciu-
nosolimum qui innuerat coram
omnibus illis Iussit dare capitis
hic ostendit herodis crudelitas
quia misit .i. carcerariem de-
dit et decolavit Joh. propter infidos
in carcere occulte s. quia time-
bat populum ut dictum est. Et alla-
tum est caput hic post an-
tecedencia passionis tangit hic
consequencia duo s. primo allegatio
capitis 2o sepultura corporis ibi
et accedentes dicit ergo et allatum
est caput eius in disco s. de car-
cere in luxuriosum convivium et
tam digno ferculo indignum
et datum est puelle in premium
saltacionis sue et puella tu-
lit matri sue Interlinearis ut heret
lingua in sua potestate esset quod eius
crudelis crudelitas que sanctum
caput fuit decollatum maior
que allatum et honoradum onta-
tum adhuc maior quam saltatri-
ci datum Et maxima que in
potestate adultere assignatum Et
accedentes hic subdit sepul-
turam corporis ubi ostendit primo dis-
cipulorum devocio ad iohannem cuius
corpus sepelierunt 2o ad ihesum
cui nunciaverunt ibi venien-
tes dicit ergo et accedentes disci-
puli eius Rabanus passionem

intellige discipulos qui sepe-
lierunt iohem et fuisse prius
salvatoris tulerunt corpus
et sepelierunt id est s(ecundu)m s(anctu)m iohes
in sebaste est civitas que oly(m)
dicta est samaria ubi herodes fec(it)
domum regiam s(ed) in macharon-
tha sepultus qui est opidum ultra ior-
danem in sorte duarum tribuum et
dimidie et huic concordat iose-
phus videtur tamen contradicere scolastica
hystorie in qua dicitur quod in macha-
ronta occisus s(ed) in sebaste se-
pultus de capite vero non est
dubium quod fuit translatum in ierusalem
et sepultum iuxta herodem et ab
dyam et venientes nuncia-
verunt ihesu s(cilicet) passionem iohis
et eius doctrina et opera sic legitur
hic glosa vi. In omnibus vero on-
ditur devocionem suorum discipulorum
ad magistrum et quod accesserunt ve-
locius et quod tulerunt reverenter et
quod sepelierunt humaniter et qui
tenuerunt compatienter et sic tractatur
pars in qua principaliter confutatur
incredulitas iudeorum vero spiri-
tualis alienigene de morte vero
iohis ex incidenti actum est
Quod cum audisset ihesus hic fa-
ma divine pietatis s(ed) subditur
eiusdem experiencia ad confirma-
cionem legis divulgate in pa-
bol(is) Experiencia eius divine
pietatis ondi(tur) in quatuor mira-
culis primo in cibacione [illegible]

voris 2^m in multitudine pa-
nis ibi vespere autem facto / tertium
in ambulacione maris ibi et dimis-
sa turba ascendit in montem quartum
in tactu vestis ibi et cum transfre-
tassent venit in terram genezareth
quartum pertinet ad confirmacionem gene-
ralem late legitur alia tamen ad specialem
primum respicit exordium ecclesie quan-
tum ad multitudinem credencium
et tendit parabole de iactu se-
minis 2^m progressum ecclesie
quantum ad sedacionem tribulacionum
et tendit parabole de zyzaniis
superseminatis tertium confirmacionem
ecclesie ubi omnes curantur qui
tangunt fimbriam que est consumma-
cio vestis et tendit parabole de
sagena Circa primum miraculum
tanguntur quatuor primum exemplum vi-
tande temeritatis / 2° probabi-
litatis ibi et cum audissent
tercio affectus divine pietatis ibi
et exiens vidit turbam mul-
tam. quarto effectus pietatis ibi et
curavit languidos / Circa exemplum
vitande temeritatis in divino se-
cessu tangitur primo ordo se-
cedendi / 2° modus ibi se-
cessit inde dicit ergo Ista nuncia-
verunt mortem iohannis quod cum
audisset ihesus secessit inde et
plura declinavit ut colligitur de
glosa prima ut preteret inimicis
ne homicidium dominum iungerent
homicidio iohannis / 2^m ut da-
ret exemplum vitande temeritatis
Crisostomus non cautela est predare

audacia 3 vt probaret si bñ c-
dent q eu sequebant' secessit
aut nõ fugit vt ondat ma-
gis psecutores vitare quã ti-
me' si tu voluerit eu regem
facere tunc fugit Joh vi In nau-
cula vt itaq elongaret' tacite
malignitatis psecutoris tacetur
In locu desertu scorsum qui erat
iuxta mare tyberiadis vt dicit
Joh vi° erat ergo ea tam recessum
tam aquo quia inde s. de
vicinio mllorum tres adque
s. locu desertu non in palaciu
non in castra Notus modus
quia i nauicla nõ in curribus
non in equis Et cu audisset
eius sequela pplus in quo pro
batur fides 7 deuotio ipius vel
ondit' qui sequebant quia
simplices qualit' quia pe-
destres Vn quia de ciuitatib
dicit ergo 7 cu audissent turbe
simplices s. 7 humiles 7 paupe-
res 7 nõ sapientes mundano
diuites secute sut eu Jo. vi
Abijt ihus trãs mare galilee
q e tyberiadis 7 pedestres
non equites Jo° ipso labore pe-
dum via deserti arripiut et
salutis desideriu ondut de
ciuitatib de pstine q d sunt
voluptatib forte hc signi
erat futuru s. q multi erat pe-
destres dnm secuturi iij r
xx. q pedisseti pro vinicalia
viterunt azyrios sic pdicatores

pedites multos in equis ambula-
tes leuit xi d' de volantibus
.i. contemplatiuis q sup uno
pedes gradiu' abhomabile erit
nob Eccl x Vidi stultu indig-
tate 7 diuites sede deorsum
vidi suos in equis 7 pncipes
ambulantes q si suos tamen
Exiens hic ondit' affectus di-
uine pietatis 7 hc inplicti ac-
tu exire vide 7 miseri dt ergo
exiens s. de nauicla pdeside-
riu salutis eorum forte nõ exis-
set nisi pedites uenissent
Vidit turbam multa p aspectu
approbatione ps Vide hu-
militatem mea 7 labore meu
7 misertus est eis p affectu co
passionis ps Aspice in me
7 miserere mei dne Et curauit
languidos eorum p effectu vir-
tutis 7 nõ solu sanauit ymo
7 docuit 7 refecit mr. vi. mi-
sertus e eis docuit eos multa
Jo° Gustando fatigatos pas-
cendo ieiunos docendo in-
scios sanando egrotos cuius
deuotione fidelium delectet' 7 et
ostensum est pmu miraclum Se-
cutus hic cu audisset secessit
s. nõne sciebat antequam ei di-
ceret' R° vtique sciebat sed
in hc ondit carnis assumpte
veritatem expressit imitacom homi
morem Vespe aut facto expe-
dito pmo miraculo h scilt

sm de multiplicacione pa-
nu vbi tangunt quatuor
primo affectus diuine pieta-
tatis 2o probacio fidei cri-
tatis ibi videret ei non
hemy h' tercio effectus pter-
tis acceptis quinque pani-
bus iiiio documentum humili-
tatis et statim compulit dis-
cipulos In prima duo primo
turbarum necessitas 2o diuina pie-
tatis ibi ihesus autem dixit a
ciuitate vos turbarum ondunt
discipuli primo racione loci quia
desertus est 2o racione temporis quia
iam preterijt racione sermonis
Vnde ibi dimitte turbas
dicit 3o Possit autem secundo notari te-
pus vt insinuetur conueniencia
ad insinuandum accesse-
runt adeum discipuli eius
Criso' familiarius pote-
rant ei loqui turba enim
pre eius reuerencia solebat di-
centes insinuando desertus
desertus est locus Num. xx.
Cur eduxisti nos in locum
istum pessimum qui nec arari
potest et hora s. comedendi
iam preterijt In quo ondit
desiderium saluatoris quod habe-
bat de salute animarum quia
vsque ad vesperam protrahe-
bat sermonem sic et paulus
vsque ad mediam noctem ac-
tuum xx Dimitte turbas in

in quo notatur turbarum deuocio
que dulcedine sermonis do-
mini tenebatur vt eutes in
castella vbi sunt victualia e-
mant sibi escam cruciatur hic
quomodo poterant apostoli de
domino diffidere cum et potencia
eius experti essent in tanta
multitudine miraculorum et
eius compassionem in tanta com-
passione infirmorum quare
ergo non dixerunt ei pasce
turbas Ro non deficiebat
in eis fides sed collacio. Licet enim
in hac nocte iterum nondum
habuerat talis facti experiencia
et ideo non attemptauerunt
tale quid Item quare in deserto
voluit hoc miraculum facere
Ro tallis quia si iuxta
villam fuisset posset
hic calumpnia quasi aliunde
essent panes cito allati Item
in hoc significauit se illum
esse qui xl. annis pauit
populum in deserto qui patri-
bus erat promissus Item
vt conuinceret diffidenciam
eorum qui dixerunt numquid po-
terit deus mensam parare
in deserto Item in signum futuri
quia in religione vbi nec
seminatur nec metitur pascit
deus suos suos ihesus autem
dixit eis primo consilium neci-
tem ipsi ondit hic pietas
xpi rndentis primo conf

remedium quod insinuabat
~~ibi date~~ Secundo quod defectus est
ostendebat ibi date et hoc est/
ihesus autem dixit non habent
necesse ire scilicet in castella ut
emant escas date illis vos
manducare. s. cibum corpora-
lem et spiritualem. i. per verbum pas-
cite qui in vobis est Gregorius
Responderunt ei hoc ostendit probacio
virtutis fidei in discipulis Primo
in collectione panum quos cre-
debant posse multiplicari
2o in turbis sedentibus ad pre-
ceptum domini per quem se posse
pasci ibi credebant iussisset dicat
ergo Responderunt non habemus
hic nisi quinque panes et duos
pisces. q. d. parum est non
multum solliciti erant de
ventre quia erat illis affe-
ctum illorum Beda Audi mar-
chion audi manichee quin-
que panes et duos pisces ad
se afferri iussit ut eos sa-
ctificaret atque iustificet Tercium
iussisset turbam discumbere super
fenum in quo innuitur pro-
batio fidei turbarum quia
aliter turba ad comedendum
non sedisset nisi miraculum
credidisset acceptis quinque pa-
nibus hic ostenditur effectus do-
minice potestatis et hoc ex quinque
Primo ex paucitate ciborum
2o ex multitudine pastorum

ibi aspiciens in celum 3m ex
distributione multiplica-
torum ibi dedit discipulis 4o
ex superhabundancia cophi-
norum ibi et tulerunt reliquias
quinto ex numero personarum ma-
ducancium ~~ibi~~ dicit ergo Accep-
tis quinque panibus in manibus
gloriosis et venerabilibus que ha-
bebant vim multiplican-
di per se aperiente te etc. Nota-
vit iste panum et piscium
preter panalitatem quam dicat
misterium insinuatur Nam
per quinque panes intelliguntur
quinque libri moysi per duos
pisces prophete et psalmi In quibus
totum testamentum vetus comprehenditur
aspiciens in celum sic in sus-
citatione lazari Joh. xi. sic
in sanatione surdi et muti
Mr. vij. et hoc ut omne datum
et omne donum perfectum desursum
esse insinuaret ut mentis
nostre oculos ad celum erigere
doceret ut patrem suum hono-
raret ut non virtute clari-
tatis celestis hoc factum esse ostenderet
benedixit ore fregit opere In
benedictione multiplicavit.
In fractione ad edendum preparavit
In quo ostenditur virtus divina in
ministerio assumpte humanitatis
Et benedixit ut sufficeret ad
sacietatem turbarum fregit ut
superhabundaret ad replendum

xij cophynos fragmentorum.
Nondum legitur de domino
quod ter fregit panem. In prima
fractione invisibiliter multi-
plicavit sicut hic et Marci vi.
et Luce ix. In secunda panem
invisibiliter in corpus suum
transsubstantiavit Luce xxij accepto
pane gratias egit fre-
git. In tercia invisibiliter se mani-
festavit Luce ult. Cogno-
verunt in fractione panis.
In multiplicacione fuit osten-
sio maxime pietatis. In muta-
tacione manifestacio sumite
potestatis. In manifestacione il-
luminacio divine virtutis. Dedit
discipulis. Hic ostenditur distri-
bucio panum patris ordi-
natissima quia primo dis-
cipulis et per discipulos turbis. 2o
largissima quia mandu-
caverunt omnes. 3o sufficien-
tissima quia et saciati sunt.
Dicitur ergo dedit discipulis suis
s. ut ponerent ante turbam
et hoc propter tria primo ut foras
crederent nichil suspicionis
habentes cum per eorum manus pa-
nis multiplicatus transiret. 2o
ut invenerent quod omne bonum non
ex se sed ex Christi largitate ha-
bent. Psalmus Omnia a te expectant.
3o ut eos honorandos osten-
deret. Psalmus Honorati sunt amici
tui deus etc. Discipuli autem
dederunt turbis tamquam mini-
stri regis. Jo. xj. Lazarum sus-
citavit et post eum solvi-
te tamquam ministris. Psalmus
Illuminans tu mirabiliter a
montibus tamquam mediato-
ribus orbis. Psalmus Suscipiant
montes pacem. Et mandu-
caverunt omnes generaliter quia
sine alicuius repulsa vel
persone accepcione. Et saciati
sunt quia nullus defectus ex par-
te largientis invenitur. Psalmus Edent
pauperes et saturabuntur. Et sus-
tulerunt hic magnificatur invadim
ex superhabundancia fragmentorum. d.
Et tulerunt reliquias s. panum
et piscium xij cophynos frag-
mentorum plenos. Jo. vj. duodecim
apostolorum replet cophinum de
reliquiis salvatoris vel ut
habeant unde postea egen-
tibus cibum prebeant non sicut di-
ves epulo cuius reliquias
canes non pauperes comede-
bant. Vel ut ex reliquiis vos
doceat fuisse panes qui multi-
plicati sunt et bene dicit frag-
mentorum non enim remanserunt
panes integri ne suspicio
aliqua oreretur ne aliunde es-
sent allati. Manducaverunt ac
hic ultimo ad complementum magni-
ficencie miraculi comparat unum

manducatiū nūo cibor dn̄s
Manducatiū aut fuit nūs v.
milia viror in quo pz mistiū
.i. actiuū oms quia sensibus
bn vtentes exceptis mulieri
bꝫ z puulis que non numerūs
typū gerentes infirmor vt
dt post mrglo ꝫstatim con
pulit post assum diuine pie
tatis pbom vitaꝰ effinū po
testatꝰ subiugit h dotrīnū
humilitatꝰ .s. recedendo a tur
bis corā quibꝫ fecāt mira
ne ei applauderet et eū re
gem facerent Impat ergo
xc discipulis pmo recessum
2o modo i ascendē ī na 3o
motum ibi donc dimitte
rent dt yo ꝫstatim post
multiplicacom panū et re
feccom tbar ꝫpulit .i. co
egit tullius in bellis est
natura ad contempnēd hono
res ihūs discipulos ascendē
in nauicla vt recedent a
loco illo quia vt dr Johns
vio venturi erat post re
feccom vt rapent eū et fa
cent regem in quo erudit
nos fugē mundanū hore;
Greg Supbꝫ iror rector q
ciens honoribꝫ delectr pesse
delectr totꝰ in apostasiō
īme labitr ꝫpredē eū tris
fecti .a. vlii mare tyberiad
q dr stagnū genezareth q

modo aut pcedant h mt vi
quia ad bethzaidam que fuit
que fuit ciuitas andree
z petri z philippi donec
dimitteret tbas volebat
enī caute se separe a tbꝰ
Quit hic sup ld dimitte
turbas vt euntes in cas
tella ribi qt dict q dns q
sunt a phylippo. Vnde eme
mus panes vt manducet
hy z phylippus dixit ducen
tor denarior panes non
sufficiūt Sc mr vi. dr qd
discipuli dixerunt euntes ema
mus ducētꝰ denarys pa
nes z demꝰ illis manduca
re Ista autem videtr dis
cordaie Ro scdm Augm
sepe q vnus obmittet al
ter dicit Vn intelligendū
est q pus rogauit discip̄li
dnm vt dimitteret tbas re
z ipe ī ndit nō habent ne
cesse ie de m post h tba m
spexit multitudinē z dixt phi
lippo Vn ememꝰ panes vt
post rursū philippū ait qt
panes hetis z respondt an
dreas est puer vnꝰ h ꝫq
et ihūs dixt date illis vos
manducare z tūc dixerunt
euntes emamꝰ rc q habe
re sufficiat tm emamꝰ
z tūc dixt ihūs affere michi
illos huc rc vt nccitatr ꝫ
nulla e contrarietas Item date

illis cum sciebat quod nec dare
poterat nec habebat Responsio intelligendum
provocat ad dandum ut ille se
non habere attestantibus notior
sit magnitudo signi et hoc
innuit quod populos pascenda
erant corda ieiuna Item
non habemus nisi quinque pa-
nes Joh. vi dicitur quod puer unus
est hic qui habet Responsio ille qui
habebat vel erat unus ex
discipulis vel familiaris eius
et ideo reputabat venire
in defectum quia non provide-
rit sibi melius de panibus
Responsio apostoli spiritualem refectionem
continue a domino habebant
non multum curabant de cor-
porali refectione exemplo arguuntur
successores eorum qui de deliciis
sis provident etc. Item quare
non creavit novos panes cum
hoc esset maioris virtutis Responsio tri-
plex assignatur ratio una in confu-
tacionem manichei qui dixit
corporalia esse a malo deo
ideo ostendit se deum creature cor-
poralis eo quod ei obediat tamquam
a deo facta Secunda in manifestacionem
sue condicionis quod ipse est qui
continue seminat multiplicata
posita qui panes multiplicat
primitiva(?) Tertia in signum mistice
Unde Beda Salvator non
nova creavit cibaria sed benedixit
partibus quia in carne veni-
ens non alia predicavit quam
lex et prophete sed fregit quia clau-
sa sacramenta patefecit Item
tamen optimum vinum fecit Joh.
ii. Ex transmutacione aque in
vinum quare hic panem ordea-
ceum distribuit Responsio quia ibi
transmutavit et ideo optimam
formam dedit hic autem multi-
plicavit et ideo manente ea-
dem forma auxit(?) Si autem
queritur quare non transmuta-
vit in meliorem panem Responsio ut
appareat miraculum et ostendatur
quod hic panis ex illis multi-
plicatus est Et dimissa tur-
ba ascendit Hic subdit tertium
miraculum in calcacione ma-
ris ibi ubi ostenditur primo ex-
minacionis(?) quantum ad hu-
manitatem 2o experiencia
potestatis quantum ad divinitatem
ibi navicula autem (?)
autem exemplum triplex scilicet
a turbis decedendi orandi
et nobis ipsis vacandi Secun-
dus ordo quod oracionem precedit
dimissio turbarum Unde dicit dimis-
sa turba scilicet tumultu hominum
affectionum cogitacionum ascen-
dit montem quia bene orat
mentem mentem a terrenis
suis sursum levat Comitatur
solitudo Unde sequitur solus
orare Tren. iii. sedebit so-
litarius et tacebit Sequitur
nobis ipsis vacacio Vespere autem

facto solus erat ibi. Solus aut
d[icitu]r fuisse in tribus locis. In tempta
cione sup[ra] x[ii]o. In orone h[ic]. In pas
sione Joh xvi. Venit hora ut
relinquatis me solum legit[ur]
aut ascendisse in monte ad
docendum sup[ra] v. Videns aut
turbas ascend[it] in monte ad
faciendum miracula Joh vi. As
cendens in montem sedebat
ibi et proiciebat etc. Navicula
aut h[ic] subdit[ur] experiencia po
testatis x[rist]i ad vit[a]m ubi ost[enditur]
primo commotio tempestatis. 2o ef
fectus divine p[otes]tatis ibi q[ua]rta
aut vigilia noctis. 3o reverencia
divine potencie qui aut in navicula
erant commotio tempestatis ostendi[tur]
ex duobus ex commotione fluctuum
et contrarie[ta]te ventorum d[icitu]r ergo na
vicula q[uod] h[oc] verbum ipse aggravat
periculum quia navicula fere si na
vis magna. Eccli ix. Civitas
parva et pauci in ea viri in
medio maris sc[ilicet] tyberiadis se
cus si iuxta littus ps. Veni in
altitudinem maris sup[ra] x[ii]o. Ecce
ego mitto vos sicut oves iactaba[tur]
fluctibus scilicet si aliquibus
concutit[ur] fluctibus i[n]q[ua]m variis
modo hereticorum nunc tyrannorum m[od]o
falsorum fratrum concutit[ur] eccl[es]ia primi
fidem et virtutes secunda corpora
et res tercii pacem auferre cona
tur et sup[er] h[ec] totum erat illis ve
tus contrarius .i. ventus dyabolicus
Job i. Ventus vehemens irruit

a regione deserti. Quarta autem
vigilia h[ic] ostendit[ur] effectus divine
potestatis primo in tempestate
2o in infirmitate ibi et cum ascendissent
in naviculam tempestate du[cebat]
primo in deambulacione secundo in pet[ri]
liberacione ibi videns aut petru[m]
In deambulacione dup[licite]r primo
q[uia] ipse x[ristu]s sup[er] mare ambula
bat. 2o q[uia] alii ambulandi potestatem
conferebat ibi videns aut pe
trus dixit. In prima ostendit eu
vangelista primo sup[er] mare x[risti]
deambulacionem. 2o effectum se
cretum ibi et videntes eum d[icit]
3o q[ua]m tangens q[uando] et ad quos
et quo venit. Quarta aute[m]
vigilia noctis. Prima vigilia
est conticinium 2a intempestum
3a gallicinium. 4a antelucanum de
his. Mr xiiio. Vigilate quia
nescitis q[ua]n[do] veniet sero an
media nocte an galli cantu
an mane. In h[oc] q[uod] d[icitu]r quarta
vigilia ostendit q[uod] tota nocte
laboraverunt in remigando s[ecundu]m
q[uo]d d[icitu]r Marc vi. Spiritualiter prima
est tyrannica persecucio. 2a heretica
3a in falsis fratribus. quarta p[er]
q[ua]m veniet d[omi]n[u]s et eciam sunt
libandus vel prima vigilia est
instrucionis sue sui. Eccli xxxi.
Vigilia honestatis tabefaciebat
2a in amonicione peccati confessi
Eccli xxxviii. Vigilia sua inu[n]
dabit fornacem .i. voluntatem 3a
in proposito non peccandi Mt xxvi
Vigilate et orate ne intretis in

temptacionum quarta in revolu
satisfaciendi Apok. iij. Propterea
ergo si non vigilaveris veniam
ad te tamquam fur et veniet dies
perditam Gen. xix. Exultacione
resistent hic et hec dicitur Venit
ad eos ambulans super mare
quia omnes tribulaciones mun
di preter eius sub ipso sunt po
tencia dicitur preter mens tu et
videntes eum Hic subdit huius
miraculis deambulacionis
effectum et primo ondit discipulorum
tres secundo magistri assercionem
ibi statimque ihesus discipulorum
triorem ondit ex tribus primo
turbacionem in mente secundum timor in af
fectione ibi et pre timore tercium cla
mor in voce ibi clamaverunt Igitur
Primo Et videntes eum super mare
ambulantem erat cum timoris
turbati sunt quia insolita erant
videre talia turbati sunt dicentes
quia fantasma est Ioh. sicut
Marchione et manicheus dicebant
ut ihesus xpistus non vere est
natus de virgine sed visus in
fantasmate quo apostoli timent
ne fantasma videant et pre
timore clamaverunt Inter
magni timoris indicium est
confusus timor et incerta vox sta
timque ihesus hic subditur assercio
vaus eorum apostolorum ubi dominus primo
fiduciam ingerit contra turbacionem
secundo presencia ondit contra clamorem
ibi Ego sum tercio dat securitatem
contra timorem ibi Nolite timere
Dicit igitur statim que ihesus ne
ne a timore absorberentur lo
cutus est eis dicens Ysa. xxx.
Ad vocem clamoris tui statim
ut audierit respondebit tibi ha
bete fiduciam liberacionis quia
ego sum liberator tribulacionis
Ieremie primo Ego tecum sum
ait dominus ut liberem te Crisostomus
non cognoscebat personam eius
propter tenebras sed voce bene
noverunt non dixit quis erat quia
ex voce sua nota poterant eum
cognoscere Ipse est enim qui hec
verum esse Exo. iij. Ego sum
qui sum Nolite timere de
fensionem nunciorum Luc. xij. No
lite timere multis passeribus pa.
Nolite timere gladium persecutorum
Luc. x. Io. Nolite timere eos qui occidunt
corpus No. ti. impetum temptacio
nis sicut habetur Ysa. xliij. Noli ti
mere Sion in Nolite timere con
flictum phizeorum Dicit xpistus Nolite
cogitare quomodo aut quid loquimini
Nolite timere dispendium pauciorum Luc.
xij. Nolite timere pusillus grex Re
spondens autem petrus hic tercio ef
fectum divine potestatis quia super ma
re ambulavit Hic subditur alius
quia potestatem ambulandi pe
tro prebuit ubi ondit a petro
primo huius potestatis postulacionem

2º postulat collacio ibi domine si tu es
ait. 3º execucio ibi et descendens
petrus et hoc est. Videns autem pe
trus dixit quia agnouit eum
ad vocem domine qui hec potes
tatem dum dixit tu es dei filius
iube me venire ad te super aquas
Petrus in omnibus ardentissime
fidei reperitur ceteris discipulis
tacentibus credidit se posse fa
cere per voluntatem magistri quod
non poterat per naturam at ille
ait veni Augustinus ad verbum
eius facta est petras quam sequitur
potestatis execucio descendens
petrus de nauicula in qua erat
cum aliis ambulabat super
aquas ut veniret ad ihesum fe
lix motus quia super aquas
mundane prosperitatis per con
temptum sed felicior terminus quia
ut veniret ad ihesum saluatorem
suum. Queritur hic si tu
es ex hoc videtur quod petrus
dubitauit quod cognoscebat vo
cem eius. Responsio Crisostomus non
querit ostensionem sed amorem per
fidem monstrat amorem
in desiderio eundi ad eum fide
credendo quod imperio suo posset
ambulare super aquas. Item
quare hanc petrus quesiuit potesta
tem ex quo petrus habuit
nunc. Responsio Remigius solus Christus hoc
fecisset vitate carnis non du
bitauit reliquisset. Unde idem qui

putauit corpus Christi non esse verum
quia super aquas ambulauit
Videat autem petrus super aquas
ambulauit qui verum hominem
fuisse non negant. Item in hoc
insinuabatur eius pontificium sin
gulare super alios. Item queritur
ex qua parte miraculum fuerit
vel ex parte aque super naturam
soliditate vel ex parte corporis quod
illo tempore assumpsit dote agilitatis
secundum Gregorium ex parte aque
que pedibus saluatoris pal
pabilem se prebuit sed alios
utriusque fugabatur in sua natura
sed corpus suspendebatur aquis vir
tute diuina. Melius est secundum dyo
nisium in libro de diuinis nominibus
sic ignoramus qualiter de virgine
sanguinibus alia lege preter
naturalem formabatur sic et quod non
pedibus pondus de ambulabat
in unda et instabili. Vi
dens autem ventum fortius os
dit effectum diuine potestatis in
Christo de ambulacione hic ostendit in
petri liberacione circa quod quatuor
exprimuntur. Primo necessitas libe
racionis 2º peticio liberacionis ibi
clamauit 3º modus liberandi
ibi et continuo ihesus extendens
4º arguit incredulitatem que
fuit causa periculi ibi et ait illi
modice fidei necessitas ostenditur
quantum ad causam in vento va-

lido respiri ad effectum in morsio
ne dicit ergo ita ibat petrus an
xium timet. Videns autem ven
tum validum .i. vehementer timu
it ex infirmitate hominis Crisos
tomus natura vel humana infirmitates
que sunt magna digens in
minoribus redarguntur petrus
super aquas non timuit ve
tum timuit Sic helyas qui
fuit ausus ignem de celo pe
tere ad devorandum sacrificium et
audacter increpavit achab regem et
redarguit minas iezabel
timuit. iii. Regum. ix. Et cum re
pressisset nigri quare hoc permisit
deus dicitur hylarius super mare
ambulare fecit ut ostenderet
divinam potestatem mergi vero ne
putaret se deo equalem et ne sua
obliviscetur infirmitatem cla
mavit dicens timor enim ex
citat clamorem clamor vero
impetrat exaudicionem ps
Ad dominum cum tribularer clamavi
et exaudivit me domine qui omnia
potes salvum me fac quia
divine potenciam non habeo Et
continuo ihesus hic subditur modus
liberandi petrum quem xpistus libera
vit festinanter liberavit et po
tenter et hoc est quod dicitur continuo quia
ipse est dominus invocantibus eum
ihesus extendens manum po
tencie ad liberacionem apprehendit
eum glossa impendens auxilium
quia non est volentis neque currentis

sed dei miserentis Roma. ix. Adhibes
autem dominus in istis multa pericli
tantibus manum potentie ad libera
cionem ut hoc timentibus verbum sapientie
ad consolacionem. Sapientie x. Ego sic periclitan
tibus vestram gratie ad illuminacionem
Luc. xxii. Conversus dominus respexit
petrum et egressus foras flevit
amore dubitantibus aspectum sue
presencie ad certificacionem Ioh. ultimo
cum fores essent clause ianue
venit ihesus etc. Venit ihesus et
stetit in medio laborantibus
consorcium sue clemencie ad reve
lacionem Luc. ult. de duobus
discipulis euntibus in emaus ihesus
appropinquans ibat cum desidantibus
premium glorie ad beatificacionem
Exodi xxxiii. transite ad me omnes
qui concupiscitis me et ait illi
arguendo eius titubacionem
modice fidei quare dubi
tasti q. d. non fuit racio nutoria
quare subingerebaris Apocalipsis
xxi. timidis et incredulis
pars illorum in stagno ardenti
fides autem petri arguitur pro
modicitate ut hic modice fi
dei commendatur pro integritate
Ioh. xxi. Beatus es symon bario
na quia caro et sanguis non re
velavit tibi et prostabilite Luc. xxii.
Ego pro te oravi petre ut
non deficiat fides tua. In signum
quod fides certe debet esse magna
integra et firma Et cum ascen
disset post effectum divine potestatis

cursu intempestate ondit^r h^o in
tranquillitate tum d^r Et cu ascen
dissent in navicula cessavit ven
tus Intell' in quocunque deus per
gratiam adest mox universa bel
la quiescunt Tho. iii. post
tempestatem tranquillum facis.
Qui aut in navicula p^o co
motionem tempestatis post effectum
divine potentie subdit^r hic reveren
tia dni potentis primo in signo
quia adoraverit 2° in verbo quia
dixerunt Vere filius dei es d^t
g^o Qui aut in navicula erant
venerunt ad littus vel venerunt
per fidem et adoraverunt eum per fidi
cionem Dic B^r v^r Magi vero
adorare eum ex nave vero erant
n^c est fides n^c locus adorationis
dicentes vere filius dei es Ro^r ad
v^rum signum tranquillitatis maris
reddita naute filium dei confitentur
et arriani in ecclesia predicant creat
turam Ihm aut esse filium di
Confessus est ihus ipse Ioh xi.
et in multis locis confessi sunt
demones Luc x. viii Confes
si sunt et familiares ut petrus
Ioh xvi. Martha Ioh xi Con
fessi sunt extranei ut hic et mi
lites sic centurio Ioh xxvi.
Sz nusquam legimus quod pontifex
vel sacerdos est hoc confitentur
et sic t^rminatur tercium miraculum in
tranquillitatione maris Et cu trans
fretassent h^o subdit^r quartum
miraculum de curatione infirmorum

ad tactum vestis ubi ondit^r p^o fre
quentationis locus 2° mutu ibi.
et cu cognovissent 3° modus i
et quicunque tetigerit d^r glo ergo
Cum transfretassent .i. pervenis
sent ad terram Venerunt in ter
ra genezareth .i. usque prope ma
ris que tyberiadis d^r genezar
vel genezareth quasi generans au
ram excitantibus undis .i. ve
nerunt capharnaum sic d^r Io.
vi^o Et inde transirent bethsai
dam ut h^o Luc. et cu cognovis
sent h^o ond^r mutuum caritatis
sz mutui fidi eorum quod ondit^r
primo in corde 2° in opere ibi
miserunt 3° in ore ibi et roga
bant d^t g^o et cu cognovisset
eum viri illi Glo alii timore alii
facie Ioh x. Cognosco oves
meas et cognoscunt me mee
Miserunt in universam regionem
s. ad congregandos infirmos
Intell' Magna fides non contempti
salute suorum aliorum salutem
quesierunt et obtulerunt ei omnes
male habentes sic B^r in. Ieronimus
et rogabant eum aliter non postula
rent salutem nisi crederent eum
salvatorem ut vel fymbriam
vestimenti eius tangerent et nota
profectus fidei p^r profectum temporis
primus enim vocabat ihus ad
domum vel ut tangeret vel im
poneret nunc sufficit tactus fim
brie et quicunque corporaliter tetige

geneis huilit salui fit sc veliter
mr vi Quotquot tangebat
eu cristice crisfretus hic sigh
ciat transitu x ad gentes p aplor
innuit ergo primo transitu aplo
rum ad gentium conversione genc
zar enim interpretatur vicus civita
tis consign gentilibus 2o sequitur
fidei congnicio ibi Et cum cogno
vissent eum vs plus quem no
cognovit et c. s. primo finivit in
s. Josue admi 3o fidelium
multiplicacionem que miserunt
in omnisam regionem illam
luc xiiij Sic in exitu viatu
re quostuncque inveneritis vo
nem sic synagoga avara
que sibi solius dei noticiam
vendicabat vs Non fecit taliter
omni nacioni Quinta pfidis
passionis vsus pati curacio i
Et rogabat eum ut fimbria
eius que est extrema pars ves
tis est extrema x in carne
mortali operacio que tangitur
pfide x. ix Si tetigero fim
briam vestimenti eius salua ero

Tunc accesserunt xvii
ad eum qui etc Cap
A principio xvi caplo de quo
est de divulgacione nove
legis xpi xvii fit synago
ge iudeorum hic insinuatur pre
ordinacio promulgacionis fle
de etiam generum cum reproba
iudaice vetustatis Et hoc quantum

ad duplicem racionem pfeccionem
primo quantum ad pfeccionem virtutis
2o quantum ad pfeccionem boni
Joh xvii ibi Et cum venisset
capharnaum accesserunt qui
de dragma accipiebant In prima
primo fit eliminacio iudaici
erroris 2o fundacio evangelice
virtutis Joh xvi ibi venit ihc
in ptes cezaree philippi In
prima fit eliminacio iudaice
erroris primo quantum ad agenda
2o quantum ad credendum Johns
xvi In prima primo fit iudaici
erroris quantum ad agenda elimi
nacio 2o promulgacio nove
legis flende gentibus preordinacio i
caplo xv d. regressus ihus in
secessit in ptes tyri etc rele
quiarum de iudeis credituris to
ipso vi cap c. ibi Et cum transisset
inde ihus invenit secus In pa
primo fit eliminacio iudaica erro
ris in agendis quantum ad execu
cionem operabilium quantum ad congr
agendorum ibi Videns autem
petrus eliminando vero et illu
minando iudaicam cecitatem quan
tum ad execucionem primo ondit
eorum supsticionem 2o subdit su
psticionis confutacionem ibi respo
ndit videns 3o reprobacionem
ibi tunc accedentes discipuli
Supsticio eorum ondit in hoc
quod arguebant discipulos de mo

dicas ipsi qui erant in magis
tangit ergo primo arguens
actores secundo formam ibi quare
discipuli tertio materiam ibi non
enim lavant dicit ergo quod cum omnes
male habentes ad tactum fimbrie
sanavit tunc debebant eum magis
diligere et credere accesserunt ad eum ad
arguendum discipulos ut quasi mi-
nus vellet credere arguere disci-
pulos coram turba sed magistro in
privato scribe qui putabant
se habere perfectionem scientie in lege
et pharisei qui simulabant se
habere perfectionem vite ab Jerosolimis
Jerusalem metropolis erat fons re-
ligionis et doctrine et civitates
eius honorabiliores sunt venientes
quasi potestatem habentes argu-
endi et zelum legis contra ministrorum
accessu simulato moribus pre-
supponens In loco a quo intelligitur
glosificari dicentes ecce forma
argumentationis quare discipuli tui
quibus verbum est nobile discipuli quasi
dicat doctoris maiorum consentire
tamen quorum culpa refundenda
est in te quia non corrigis
transgrediuntur non solum agendo
omittunt sed totaliter infringunt
traditiones seniorum quas oportet
observare quia in antiquis
est sapientia Job xii Istis exerci-
tatis eorum qui plus zelant
transgressionem traditionum quam ev-
angeliorum plus consuetudini

quam utilitatem non enim lavant ma-
nus suas ecce materia argutionis
cum panem manducant quod scilicet v-
num est de mandatis seniorum
Magister in historia Beda Michael mirus
arguit quod intus pleni livore
sunt polluti Nam baptis-
mant qui suorum cordium sor-
des abluere abluere negligunt ad
medicum salutis non quasi
ad medicum sed quasi ad pugnam e-
rant apostoli autem antequam hec aliquando
fecerunt vel ex casu ut quando
erant in deserto ubi non est co-
pia aque vel quia transibant
per sata vel quod intelligent hoc
non pertinere ad utilitatem vite Lyra
despiciebant apostoli superflua atten-
dentes necessaria ipse autem respon-
dens hic confutat supersticionem
et errorem primo quilendo secundo e-
nucleando ibi nam deus dixit
honora et hec est Ipse autem re-
spondens non dicit propter sua dignitas
et dignationes et eorum indignationem
sed per contraria questionem et argu-
mentationem confutans eos ait illis
quare et vos transgredimini man-
data dei propter traditionem vestram
obedire enim magis oportet deo
quam hominibus dicit magister tamquam ego
indigno arguere et dignos ac-
cum sugillat eos Nam deus
dixit hic enucleando auctoritate legis
confutat primo traditiones impietatis
secundo supersticionis et inutilitatis ibi
et convocatis ad se turbis In primum quod
impietati addita erat similatio
confutat traditionem erroneam primo

contum adimpietate parentum
moyse 2o contum ad similitudinem
parentem ysa. ibi ypocrite
In prima ponit primo auctem
divine legis 2o editionem impi
etatis ibi vos aut dicitis 3o ir
ritationem divine legis ibi et irri
tum fecistis Dicit ergo benedixit
vos transgredienim mandatum
Si Nam deus dixit Exo. xx.
Honora aut. s. natura dando et
reverentiam exhibendo Ieronimus
honor in scripturis non tam in salu
tacionibus et officiis defendis quam
in eliam et munerum collacione se
titur preterm et matrem a quibus
principium generationis in quibus
proximus quilibet intelligitur
sed illa nominantur quibus magis
obligantur. Tertia dominus dixit leuitici
xx qui maledixit non tantum
verbo quam facto patri vel matri mor
te moriatur ponit auctoritatem et
contum ad obligacionem de hono
ratione et contum ad penam de
inhonoratione Vos aut dicitis
hic subditur editio impietatis
evacuans legem divinam quam
ad duo dicta s. de honoratione
cavenda Iosephus precepit deus in
becillitati et penurie parentum
consulens ut filii eos in necessitatibus
honorarent hanc legem pharisei
ut subverterent et impietatem
sub nomine pietatis inducerent
docuerunt filios melius facere
si deo patri deservirent Vnde ipsi
parentes egeni fiebant et oblacionibus

filiorum sub pretextu religionis ce
debat in lucrum sacerdotum et sic pa
rentes a racione oblacionis priuabat
nec etiam ipsi postea offerebat
Et ergo Ista dixit deus Vos aut
ad ostensionem dicitis Dicatis medi
cione ma instruitis alias Qui
cumque dixit hic legitur dupliciter primo
sic quicumque dixit . i. dicere poterit
patri vel matri O pater et mater quam
indiges et petis munus a me
Munus quodcumque est s. a me cum ea
devotione oblatum in templo
tibi prodest ad utilitatem a me
magis si darem tibi quia tibi
prodesset solum . i. ex meis i. bonis
. i. quod hoc est munus obla
tum deo tibi prodeit q. d.
non sed post sacrilegus esses
si acciperes si deo nouum et sic si
ue non honorificabit patrem s.
et matrem et per hoc evacuatur ma
datum dei de parentibus honorandis
Alio modo legitur ut sit locucio
defectiva sic quicumque dixit quod
sequitur et prodit quod dixit tibi
prodit et non honorificavit super
vita eterna dignus est nec transgre
ditur qui huius est et evacuatur
pena de inhonoracione contra
quod proverbiorum xxviii. qui subtra
hit aliquid a patre vel a matre
et dicit hoc non esse peccatum homi
cida est et irritum fecistis ma
datum dei de sustentationibus
parentibus propter tradicionem vestram
que vestra fuit avaricie q. d.
mandatum pietatis deseritis pro
pter cupiditatem impietatis Ysa.

Tradicio est humana constitucio
consulens cupiditati hominum ypo
crite consuetudinem tradicione eorum
propter impietatem hec consuetat propter
similitudinem per crucitatem. ysaie v
quia arguitur in eis. 2a similacio
ostenditur quia honorat labiis elo
gacio cordis quia cor eorum lon
ge est. frustracio mercedis quoniam
sine causa colunt me. Dicit ergo
ypocrite quasi sicut curatis tantum de ex
teriori locucione bene prophetavit de vo
bis ysaias. quia bene congrue
bat moribus eorum dicens ysa xxix
secundum aliam litteram hic in ea appro
pinquat populus iste ore suo et
labiis scilicet glorificat me populus
hic indutus me honorat id est
superficiale legem custodit ut
subaliter verbo non facto sermone
non virtute cor autem eorum id est
recordacio quo ad memoriam
intencio quo ad intelligenciam
dileccio quo ad voluntatem longe
est a me. psalmus Oblivioni datus
sum sicut mortuus a corde. Sine
causa autem scilicet sine mercedis
colunt me quia tamen significatione
eos tales docentes scripturas con
tra ad credenda et mandata
hominum ad agenda hominum contemp
tis scilicet dominus Ebre xiii. Doctri
nis variis et peregrinis nolite
abduci. Et convocatis con
futat tradicione impietatis hic
consuetudinem tradicionum superstaciones
et inutiles ubi ostendit primo
phariseorum et scribarum indignitate

quia turbas non ipsas vocat.
2o excitat turbarum attencionem ibi at
tendite audite. 3o profert ad
confutacionem sentenciam racionem
ibi non quod intrat. Iob. dicit
3o et convocatis turbis quas phari
sei decipiebant que doctorum
sentenciam consuguabant. Dixit eis
audite exterius intelligite in
tus adiscendo audite verba
et intelligite virtutem. Eccli v.
Esto mansuetus ad audiendum
non intrat in os secundum aliquos
totum intelligitur de ore carnis
quia ad litteram cibus dum intrat
in os non coinquinat hominem
sed si exierit per vomitum tunc
coinquinat. Sed secundum Criso
et sanctos primum pertinet ad os cor
poris. 2m ad os cordis quia
non quod intrat in os scilicet corporis
coinquinat hominem id est animam
sed quod procedit ex ore id est ex cor
de hoc coinquinat hominem racio
id est coinquinata est eorum mens
et consciencia vel potius ad hoc quod non
loquitur de coinquinacione cor
porali sed tamen de spirituali et e
tiam ad minorem talis id est quod maius
est scilicet non discernere cibum non
coinquinat hominem quia omnis
creatura dei bona est. scilicet non
lotis manibus manducare
expressius habetur ut vult Raba
nus quod omnes observacias ce
rimoniales eliminat. Sed dubitant
primo pharisei hoc audito non in

3o hic id est quod minus est

surrexerunt in x^m^ Videt Cris(ostomus)
q(uod) tu(n)c erant ve(re) odati q(uod) sta-
tim abierunt Est g(ra)o s(upra)d(ict)i non q(uod)
intrat in os .i. quicu(m)q(ue) cibus
sine discrecione non co(n)qui(n)at
homine(m) ex quo p(atet) q(uod) cito cessa-
bunt legalia q(uod) tol(l)it(ur) discrecio
ciboru(m) qua in lege no(n) erat
maior religio planius p(er)i-
telligi(tur) q(uod) corporales sordes no(n)
co(n)qui(n)ant sp(irit)ualit(er) r(ati)o no(n)
est curandu(m) vtr(um) lotis vel no(n)
lotis manib(us) corporalib(us) acci-
piat(ur) cibus Crisos(tomus) videmus
multos vt intrant ecc(lesi)am laua-
tes manus et os qualiter
autem mu(n)dum offerunt a(n)i(m)a(m)
curam nullam facientes sor-
des manuu(m) sunt rapina et
homicidiu(m) sordes oris male-
dicto (et) blasphemia Tunc ac-
cedentes discipuli post (con)fu-
tac(i)o(n)em sequit(ur) hic rep(ro)bacio
vbi ondit reprobac(i)o(n)em in-
deorum Primo tu(n)c obstinac(i)o(n)is
2° r(ati)one excecac(i)o(n)is ibi Si-
nite illos quia ceci s(un)t 3° p(re)-
dicit(ur) pena (con)dempnac(i)o(n)is
ibi Cecus aut(em) si ceco ad con-
denda(m) illor(um) obstinac(i)o(n)em
Primo ondit(ur) discipulor(um) interro-
gacio 2° xpi r(espon)sio ibi At
ille r(espon)d(en)s ait Dicit g(ra)o tunc
s(ci)p(tu)ri audieru(n)t illoru(m) religio-
nem euacuari accesserunt dis-
cipuli Alit(er) quippe accedunt

discipuli alit(er) ad v(er)sari(us) Aliter
angeli alij moti simplicitate a(n)i(m)i
moti dolositate angeli moti
reuerencia (et) subiecc(i)o(n)e illi ad
interrogandu(m) alij ad calumpnia(n)-
dum angeli ad ministrandum
S(upra) iiij Accesserunt angeli (et) m(inistrabant)
Dixerunt ei Scis q(uia) vtiq(ue) scit o(mn)ia
a(n)tequa(m) fiant quia pharisei
quor(um) magna est religio in
cibis audito hoc v(er)bo s(cilicet) q(uod) e-
uacuat discrecio(n)em ciboru(m) (et) t(ra)-
dic(i)o(n)em senior(um) scandalizati s(un)t
.i. indignati sunt vel offensi Raba(nus) scandalu(m) grece offendi-
cul(u)m vel ruina(m) vel passione(m) pe-
dum dicere possumus Inde sum(itu)r
illa diffinicio q(uod) scandalu(m) est
dictu(m) vel factu(m) minus rectu(m) p(re)bens
occasio(n)em ruine (et) hoc p(ro)p(ri)e d(icitu)r scanda-
lum actiuu(m) istud aut(em) erat pes-
simu(m) q(uia) neq(ue) extra neq(ue) ex d(ic)-
to minus recto s(ed) potius audi-
to v(er)bo h(ui)us veritatis p(er)uertit eo(rum)
cecitas scandalizati sunt Vn(de) no(n)
dicit tu scandalizasti Aug(ustinus)
oculis egris odiosa est lux
(et)c(etera) Sed queritur Ioh(annes) xvij c(apitulo) ce-
nit d(omi)n(u)s scandalu(m) eor(um) qui
exigebant nummos vt aut(em)
non scandalizemus eos Va-
de ad mare (et)c(etera) hoc autem
non cauit R(espon)deo quia illor(um)
scandalu(m) e(ss)et ex ignorancia
quia nesciebant xp(istu)m esse d(e)i
filiu(m) hor(um) aut(em) ex malitia
At ille r(espo)ndens ait hic s(e)c(un)do r(espon)d(e)t

xpi responsio ondens illorum
obstinacionem ex malicia cum
aut et 2e videns omnis platus
qui obstinati sunt et eradicandi
et ideo non dimittenda veritas
doctrine propter eorum scandalum omnis
plantacio tradicionum iudeorum
quam non plantavit pater meus
ymmo carnalis cupiditas consu-
luit celestis quia terrenum pa-
trem non habent eradicabitur
cum plantatoribus suis et hec a fun-
damentis xpo prophetacionem a fi-
delibus pseparacionem a terra viven-
cium per purgacionem dap. augustinus. a-
dulterine plantaciones non
dabunt radices altas Sed
obiciet omnis plantacio et ita quo
plantacio pauli eradicabitur
i. cor. i. Ego plantavi sed
deus plantavit unde pau-
lus rusticus Item exhoc ar-
guunt manichei duos pla-
tatores .i. duo principia alium
dominum lucis alium tenebrarum Sed
plantare non est creare a-
liter paulus esset creator quia dicitur
plantator Sinite illos hic
ondit eorum execracionem et quo
ad regnum proprium et quo ad regnum
alienum Dicit ergo Sinite illos
quia indigni sunt revocacione
quia obstinati in sua incre-
dulitate sinite ergo illos in precipi-
cium dapnacionis ceci enim sunt
in se et duces cecorum scilicet aliorum re-
gime Ys. lvi. speculatores eius

ceci omnes Ceci autem hic ondit
eorum condepnacionem d. cecus autem
ut platus si ceco ut subdi-
to ducatum prestet ambo in
foveam cadunt sic linee ob
liquitas perdit ex regule
obliquitate Greg[ori]us cum pastor
per abrupta vicorum graditur
neccesse est ut grex in precipicium de-
cidat Bern Ridiculosa res est
ymmo magis periculosa specu-
lator cecus ductor inscius
precursor claudus platus ne-
gligens preco mutus sed heu
quia sic claudi volunt
pene ita fatum pre esse Ecce ce-
cus maiorum mala incidere obstinatio
impersistente voluntate ad hanc
sequitur reprobacio in subtrac-
cione gracie gratum facientis ad
hanc excecacionem i obtenebra-
cione racionis ad hanc dapnacio
in pena perpetue ulcionis Res-
pondens autem petrus vel imitacio iudaico
errore quantum ad agendorum exe-
cucionem hic clamat quantum
ad cognicionem et primo quantum
adeas qui littera spiritualiter
et parabolice intelligebant Secundo
quantum ad eos qui spiritualia
litteraliter observanda credebant ut
pharisei contra quos subdit non
lotis autem manibus In prima ponit
primo argucionem erroris 2o in
struccionem veritatis ibi quia autem
procedunt In prima ponit 3o primo
peticio petri secundo responsio xpi

At ille dixit z hic est q d' tuis
aute petrus tamquam princeps
unus pro omnibus dixit edis-
se nobis parabolam istam In t'
q apte dcm est putabant
apli p parabolam dcm s sed
hic videt' petrus querere ut y-
diota z ignarus verbor hoc cum
in multis locis sacre scripture le-
gerent distinctionem principi ciboru
z in verbis dni intelligebant e-
vacuacionem dubitaverunt ptz
de ore cordis vel corporis loque-
tur z ideo inquirunt edisse-
parabolam cu mistica sit vel
obscura nobis ad intelligendu
Ex quo d' petrus indisse cu
nulla interrogacio precessit qu
primo verba sua posuit sub inter-
rogacione tm responsio Sed q
verba sua opposita ad affectum
sub r[e]sione tm cu questio eet
in affectu querens videt quia
affectu patefecit opposita vero
adnexus sub questio Vn tuis
.i. responsionem querens At ille dixit
increpative ad huc vos sin
intellectu estis putantes mistica
rum q est parte dcm sive in
tellectu in quo tamquam simpli-
ces non sic phizei tamquam re-
belles Ex videt' q non esset
arguendi quia nondum
venerat tempus evacuandi lega
lia hoc ex divina dispensacione
cu domino tam in dictis quam
in factis evacuacionem legis po
terant intellige Vn subdit

Non intelligitis omne q ore ic
(..) sup eo' hic calumpniant'
quidam heretici q dns phice
disputacionis ignarus putet
omnes cibos in ventrem ire
z in secessum egeri cu statim
infuse esca p artus z nervos
z medullas venasque fundat'
Et videt' si nomine secessus ap-
pellat' hic omnis evacuacio
p quoscumque corporis meatus
fiat in quacumque digestione
sive in prima que fit in sto-
macho sive in secunda que fit
in epate sive in tercia que fit
in omnibus membris Tercia
aut ponit' ab avicenna q
fit in ore z est prima nobis
n' est intelligendu q vel'
salvator q nl de cibo re-
maneat in alimentu corporis
z addita deu s est sensus omne
q in os intrat .i. in ventrem
vadit z in secessu emittit'
de omni q in os intrat magis
ps p evacuacionem evacuet'
z iste modus loquendi frequens
in scriptura sic Ier .ii. se xv. Oes
maledicunt mi z Mich .vii. oes
omnes sanguinem insidiantur .i.
de omnibus multi Que aute
procedunt post argumentum ex
ors subditus instruccionem
vitiis ubi docet ea que co-
inquinant animam primo in
generalis .ii. in speciali ibi de
corde eu In prima tangit
mali iamiu radice z fine

tu ramus primo indicat cor fruc
tus inquinati Tertio quae aut
procedunt de ore .i. mala v
ba de corde exeunt .i. de cordis
inmundicia sicut de igne fetor
de latrina et ea que inquinant
hominem in spiritu cogitacione
prava coinquinat .i. similiter et ma
gis inquinat locucione sor
dida Ysa. iii. lingua constituitur
in membris nostris que macu
lat totum corpus de corde enim
exeunt hic doctrina in speciali que
coinquinant hominem et primo ex
parte cordis 2o ex parte operis
ubi homicidia 3o ex parte oris
ibi falsa testimonia Dicit ergo
de corde enim exeunt cogitaciones
nec mirum sicut pullulaciones
de semine ex hoc arguit Raba
nus primo quod principale anime
non iuxta platonem in cerebro
est sed iuxta xpm in corde.
Secundo quod dyabolus non est inmissor
malarum cogitacionum sed inter
tor Unde arguendi sunt ex
hac similiter illi qui cogitaciones
dyabolo inmitti putant et
non ex propria nostra voluntate dya
bolus enim intentor est non
actor quia nec incendia mo
vit nisi per gustus verba.
Si obicitur Jo. xiii. diabolus cum
inmisisset dyabolus in cor unde
Aldi[?] ps. inmissiones per
angelos malos Secundo inmis
sio accipitur pro suggestione alic

nus pro illabi animae (?) quod
nota Rabanus principale anime
Secundo sensus et motus sed nonne
ista fluunt a cerebro secundum me
dicos Secundo principale dicitur duplex
vel secundum originem sic motus et
sensus est a corde quod in medio
positum est vel secundum manifestacionem
sic in cerebro tibi sit formacio
homicidia hic subdit peccata in
opere secundum quadruplicem declarationem
attingit proximum secundum triplicem con
piscenciam secundum concupiscenciam ire quantum
ad vitam actu sic homicidia
secundum concupiscenciam carnis quantum
ad coniugatos sic adulteria quan
tum ad solutos sic fornicaciones non
per concupiscenciam oculorum sic furta vel
sic attingit proximum in proximo vel
quantum ad lesionem ipse persone sic
homicidia per quod intelligitur omne
nocumentum quod directe in personam
proximi infertur Exo. xx.
Non occides re vel conatum
ad lesionem persone quantum aut
vinculo matrimonii sic adul
teria aut quocumque alio mo
sic fornicaciones vel quantum
ad lesiones temporalis substancie sic
furta quantum ad proximum Prov. xix.
Falsus testis non erit inpuni
tus et blasphemie contra deum
levit. xxiiii. Educ blasphe
mum foras hec sunt que coin
quinant hominem Baruch iii.
Coinquinatus es cum mortuis

hii sunt vii panes dyaboli quibus vtebantur pharisei contra vii panes xpisti quibus vesce sunt apostoli ꝯ. in codi non lotis aut manibus manducare non coinquinant hominem q. d. ex quo nullus cibus coinquinat hominem spiritualiter ergo a maiori non lotis manibus manducare etc. et sic videtur quod spiritualia non debent intelligi literaliter. Vnde qui precipitur lotio absolute in scriptura magis de lotione spirituali quam corporali intelligendum est. Moraliter in hoc ewangelio ponit dominus quedam ad increpationem phariseorum quedam ad commendationem peccatorum quedam ad instructionem discipulorum. Prima incipit in principio capituli Accesserunt. 2a ibi tunc accedentes discipuli. 3a ibi respondens petrus etc. Increpat autem de tribus principaliter primo de impietate quare et vos transgredimini. 2o de simulatione ibi ypocrite bene. 3o de superstitione ibi et conuocatis turbis. In prima sigillantur tyranni qui mala statuta faciunt. In secundo fictis qui simulant exterius quod intus non sunt. In tertia heretici qui prohibent homines a cibis quos deus creauit et non abstinent a falsis doctrinis quibus

et alios corrumpunt. Circa secundum potest explicari commendationem seu reprobationem omnis plantatio etc. ex execucionis sunt illos condempnationis cecus autem si cecum reprobacio fit quia exterius a culpa condempnatio siue precipitatio in penam procedit. Circa tertium potest expliciti instructionem. Prima in detestationem gulositatis et ꝙ quod in os intrat etc. i. Chor. vi. Esca ventri et venter escis. Alia informacionem oris i. que de ore procedunt. Prouerbiorum xiii. Qui custodit os suum custodit animam suam. 3a in custodiam cordis i. de corde enim. Exeunt cogitationes. Prouerbiorum Omni custodia custodi os tuum et cor tuum quia ex ipso vita procedit. Et egressus ihesus eliminato errore iudaico per v agendo hic subiungitur prefiguratio vocationis gencium et hec sub typo mulieris cananee venientis ad xpistum vbi ponitur primo prefiguracio predicationis in gentibus future. 2o effectus predicationis in gentium quo ad scientiam fidei ibi et ecce mulier. Circa figurationem tangit primo recessum a iudeis 2o accessum ad gentes ibi in partes tyri. Dicit ergo et egressus inde ihesus scilicet de terra genesar velut impios obstinatos iudeos secessit in partes tyri et sydonis que fuerunt

ciuitates gentilium de quibus
sup. xi. Si in tyro et sydone
facte fuissent virtutes hii cu
omni auiditate susceperunt p
dicacionem aplorum Act. xii. Bed
obiciat quidam vi facte ct
doctrina sua Jo. iiii. In viam
gencium ne abieritis Jo. patz
sup. xii. dns e filius hois
et sabbi ipe xps no est subdi
tus legi ex obligatione vel
ordine ne abieritis s. ad pdica
du. Vn illud vbu phibet i
vitacionem non recepcionem si ve
nirent Vn dr non inuitaui
mulierem extraneus sz venientem
recepit Chor. sig. i. aduen
tu magorum qui a domo
sua recepti q. primicie gen
tiu egressus aut ihus a se
creto sue maiestatis secessit
p assupcionem humanitatis i
ptes tyri p assupcionem pe
nalitatis tyrus enim interptatur
angustia cuius sunt due p
tes culpa et pena primam
suscepit p similitudinem 2as
p ciuitatem et sydonis p pro
curacionem humane salutis sy
don enim interptatur venacio
que duplex est tpalium et
spualium prima docuit fuge
2am exercere Et ecce mu
lr p figurat fides gencium
consequens p dicacionem vbi
sub typo mulieris chananee

ponitur primo commendatur fidei
meritu illi fiat tibi sicut vis
Comendatur aut fides huius
mulieris primo a uiuacitate
2o a ciuitate ibi 3o a probacione ꝗ
qua non rndit ei viuacitas
ostendr p opa que sunt egre
di et clamare vitas p vba
que sunt miserere mei fili
dauid probato ex gsria ꝗ
sunt sp instare Et ipo recce
ita ihus egressus e in reme
diu et mulier egressa est in
occursum vbi nonnr tria grece
dancia egressum egressum
promptitudo qua ecce sit p
uita sunt fides gencium ysa
liiii. Ecce acola veniet qui
no erat mecu mulier i mo
fragilitas sexus chananea i
quo gentilitas genus chana
nei enim licet amisissent sede
quia tra erat iudeorum no te
ī timebat tpalia petens a fini
bi illis egressa est no solum
a ciuitatibus ppter dimissione
s. a finibus p elongacionem et
occasionem vitacionem clamauit
dicens ei Clamorem induceret
tria necessitas amor et do
lor clamabat ergo quia in
digebat miserere mei clama
bat quia amabat Dne fili
dauid clamabat quia dolebat
ffilia mea male a demonio
vexatur clamor et adiutorium 2
[nomen vn chananea cp gmutas]

in desideriu 3° in lamentu. d.
ei miserere mi domine h comen-
datur fides mulieris a voltate et
hic pectus confessionis que ondi-
primo humilis miserere mei in
quantum 2° fidelis domine fili. 3° at
nifatis ibi filia mea dicit ergo
filia mea miserere mei quod infirma
sua mihi quod dicit mei propter affectus ve-
hementia quia malum alienum
sibi filie sue reputat. Dic dicit
facere quinque pro latum domine fili david
domine pro natura divina filii pro
humana david propter gratiam in
duabus naturis unitam q. d.
ex divina habes potestate domine quod
potes ex humana voluntate pro
memento domine david et omnis
mansuetudinis eius ex promissio-
ne commissionis. q. d. ideo deus
factus est filius david ut nos sal-
vet. Joh. xxi. Psalmista filio
david etc. miserere mei. q. d.
non allego meritum quia omnes
iustitie nostre quasi pannus menstru-
ate. ps. lxiii. Non peto iudi-
cium ps. Non intres in iudi-
cium non obliviscor de se ipsum
quia non sumus sufficientes
ex nobis. ii Chor. iii. sed propter stu-
lo beneficium et ideo miserere mi-
et onde negotium filia mea vero
exponit genus morbi quia
a demonio qualitatem morbi
quia male subiectum morbi
quod non ancilla non extranea

sed filia quod est in comparatione male
vexatur non dolore innato non
voluntarie assumpto sed a demo-
nio illato quod est et periculosius
Moraliter triplex demonium vex-
at filiam meam i. animam amor
dominandi hic vexat irascibilem
amor luxuriandi hic vexat
concupiscibilem amor ditandi
sic vexat rationabilem. Male vex-
at quia vexatus non sentit peius
quia morbus desperatur pessime
quia medicus contempnitur. Cui
non respondit. Hic subditur probatio
fidei mulieris quantum ad tria
primo quantum ad constantiam quia
licet Christus non respondet ipsa tamen
perstitit. 2° quantum ad longanimitatem
quia licet Christus se excusaret ipsa
tamen non destitit ibi ipse autem
respondens. 3° quantum ad humilitatem quia
licet Christus eam obiurgaret ipsa
humiliter respondit ibi qui respondens
ait. Non est bonum. In presentia ostenditur
duo primo Christi taciturnitatem
2° mulieris instantiam et impor-
tunitatem ibi et accedentes etc. hoc
est quare non respondit ei ubi
dicitur hoc ut eius constantia probaret
ut probata manifestaret
ut doctrina sua servaret quia
dixerat in viam gentium ne ab-
ieritis. Sed tunc est questio si
tunc modo non debuit respondere
nec postea. Ad hoc ista erat gen-

tilis gñe s; israhelita fide vñ
in prima invocatione ei non
posset in ea cognosci nisi gen-
tilitas acci[n]stantibus nō debu-
it ei rndē qm aut͂ p[er]ius[titi]am
ondt se israhelitam fide
potuit et debuit ei loqui. Et
accedentes hic ondit mlieris
instantem importunitatem qua
testantur apli vñ dt et acce-
dentes discipli mistici igri
[n]ia moti importunitate mlie-
ris vicii rogabant eum dimit-
te eā quā tenes nō exau-
dienda qm angustia tz p[ri]me
do quia clamat in quo vehe-
mēcia post nos in quo insta-
tia. Et h[ic] videtur q[uod] ihus erat
intime. Luc. vij. Cum in-
troisset domū mlier venit
cuius filia hēbat spm im[m]un-
dum et procidit ad pedes
eius. Scđo s[ecundu]m Augm primo ve-
nit mulier ad eū in domo
qui ibi eam voluit ~~eam~~ au-
dire ~~ne videt[ur]~~ ne videtur face-
re contra illud q[uod] dixerat. Ut. In viam
gencium ne abieritis. s; potius
q[uan]m egressus est de domo se-
cuta est eū mulier clamas
et hic est q[uod] dt. Qui clamat post
nos ipe aut͂ videns h[ic] ptm
mlieris constanciā ondit eius lo-

gnimitatem vbi p[ri]o p[ri]mo excusacio
saluatoris ne eam exaudiat
2o instancia mulieris vt eum
flectat vbi at illa venit. Dicit
go. Ipse at rndens discipulis
ait non sū missus nisi ad oves
que perierunt domus .i. nisi ad
iudeos qui perierunt .s. p[er] infide-
litatem p[ro]pt[er] eciam sit omibus q[uod]
In h[oc] vitat scandalū iudeorum
q[uan]tum ē in se et reddt eos in-
excusabiles Joh. xv. Si non
venissem et locutus eis nō fuis-
sem excusacōm hērent de pec-
cato. Ez opponitur chananea
aut erat de omibus domus isrl
aut non. Si erat ergo ad ea
missus fuit quā postea libe-
rauit. Scđo non erat missus in
si ad iudeos p[er]sonaliter et p[ri]mo
s; ex consequenti p[er] aplos h[ic] ergo intr-
cat de domo isrl fide et si nō
gñe tamen fidem potuit ex insta-
cia vel domus isrl .i. ecclesia
congregacio .s. videncium deum p[er]
fidem in qua sunt oves .i. p[re]-
destinati et eci .i. reprobi Johis
xxv. ex omibus aut quedam
perierunt s[ecundu]m p[rese]ntem instanciam
ad quorum liberacōm missus ē
dei filius. Ex h[oc] aut loco su-
mitur hētica argum[entu]m erroris
q[uod] anime nr̄e sunt illi spiritus
qui de celo descenderunt dt dnus
isrl domus videncium deum

s. celum empyreum ex quo oves
ceciderunt et perierunt ad quas re-
ducendas missus est dei filius
sed per extremum ob eorum exclusionem
propter hoc quod distinguuntur domini israel
a ceteris nacionibus. Ibi autem sunt
qui ceciderunt in eternum dampnabun-
tur Io xxv qui paratus est dya-
bolo et angelis eius. At illa
venit. Hic subditur instancia muli-
eris. Et mitis primo in ipso apparuit
quia venit. Secundo in signo adora-
cionis quia adoravit. Tercio in vo-
cacionis quia dixit Domine ad-
iuva me. Dicit ergo At illa
venit magis prope secuta est
eum quia eum a longe sequen-
do clamat et adoravit eum Secundum
Marcum dicit domine tuum adorabat
dicens Domine adiuva me. Glosa ad-
iuva propter potentiam quia tu es dominus mi-
sericors propter propriam quia tu es filius
david Quia Secundum hoc audivi quia
potestas dei est et tibi domine mi-
domine exponit efficaciam auxilii
adiuva exponit impotenciam
sui me scilicet miseram filie demonio
vexate. Qui respondens ait com-
mendata constancia et longanimitate
mulieris hic commendatur eius humili-
tas ubi ponitur primo obiurgacio
salvatoris secundo humilitas mulieris
respondentis ibi At illa dixit. Tercio ex
hoc sequitur commendacio fidei mulieris
ibi tunc respondens ihesus et hoc est re-
spondens ait non est bonum su-
mere quod est ordinatum et eciam
non sumere panem et verbum
dei de quo Ecci xv Cibavit
illum pane vite et intellectus
filiorum i. iudeorum de quibus
ps. i. filios enutrivi et ex-
altavi et mittere canibus i. gen-
tilibus qui more canum dicebantur
a mencione ydolatrie et vene-
rie in istos Apok ultimo
foris canes et venefici. At
illa dixit etiam. Hic humilitas muli-
eris que tanto plus commen-
datur et magnificatur quanto ma-
ior fuit obiurgacio que facta
fuit patet ex tribus quia non
filia non pane digna sed
potius catula dicta est et
omnia concessit mulier. Unde se-
quitur Domine quia verum dicis
sed enim catelli i. gentiles i.
nudi et miseri edunt de mi-
cis i. reliquiis que cadunt
de mensa dominorum suorum i. iudeo-
rum quibus mensa scripture
et fercula miraculorum primo posi-
ta sunt q. d. debemus habere ali-
quam micam tue largitatis.
Unde et si non vis facere nobis
sicut iudeis plenam miraculam
saltem unum fac sanam filiam
meam vel sic legitur etiam domine
verum est quod dicis non peto pa-
nem integrum sed micam nec
hoc debes negare indigenti.
Nam catelli edunt etc. Crisostomus
Vide eius paciam et humilitatem de-
us enim vocat iudeos filios et

illa omnes nec debuit micor
landibus nec in suo quiete est
molestata primo amplius
se humiliavit Nam deus
vocat omnes gentiles et
iste catulos id est parvos hoc me
sam posuit Ecce triplicem ha
bemus mulieris petitionem In
prima petit liberari miserere
mei mei inquit fili david
In secunda petit adiuvari domine
inquit adiuva In 3a petit
saciari Nam et catelli edunt
de micis que cadunt de mensa
In prima confitetur se miseram
ideo ait miserere In 2a infirmam
ideo addit adiuva me In
3a mendicam ideo super addit
nam et catelli q. d. si amen
sa non tamen a micis me ex
cludas hic etiam est ordo primo
enim fit homo miser per peccatum
2o impotens ad resurgendum
3o mendicus ad reficiendum
In illis 3o petitionibus significatur
ordo effectuum gracie In prima pe
tit graciam remissionis et hec
pertinet ad graciam iustifi
cantem In secunda graciam opera
tionis et hec ad graciam operantem
In 3a graciam consolationis et
hec ad graciam consumantem tunc
respondens ihesus ait illi Ecce
laus mulieris brevis in ver
bis sed magna in sensu si
considemus laudatorem causam
salvatorem non enim qui

serpium commendat probatus
est sed quem deus commendat
si laudata quia muliere
humilem si laudem quia
fidem magnam ideo dicit O
mulier fragilis corpore
non mente magna est fides tua
magna confessione veritate
probacione Tres mulieres
laudatas de fide legimus
in evangelio emoroyssam
Mt ix cananeam hic magda
lenam Luc vii fides porro
patuit per opposite infidelitate
cogitacione dicebat enim mente
se fides altius infideli con
fessione et visione fides fortis
infideli operatione fiat tibi
sic vis post commendationem
fidei mulieris ostendit hic eius
meritum in obtentu curationis
filie ubi tangit primo cura
tionis causam 2o effectum ibi et
sanata est dicit ergo fiat ti
bi sic vis Crisostomus hic ostendit
quantum valeat instancia oracionis
quia quod apostoli non obtinuerunt
ista perfecit In hoc etiam patet quod
magis vult rogari a nobis
pro peccatis nostris quam ab aliis
licet maiorem puritatem habeat
In hoc etiam patet quod fides est cum
suis parvulis suffragatur et
sanata est filia eius ex illa
hora ostendit autem hic tria sani
tatis perfectionem sanandorum con
dicionem sanandi oportunitatem

Cuncti hic qua dominus hanc mulie
ri tantam amicitiam ondit Secundo
hm Iohannem hoc fecit vel ut ex
nobis diceret scriebat eum sic
eam dictam vel ut iudeis
malignandi occasionem offerret
et eorum amicitia alliceret ad ad
rem eorum vitatis ex hoc
quod tamen vituperabat eam Tertio
nimis minor fuit fides huius
quam petri quod sic secundum primum mo
dice fidei quare dubitasti de
hoc aut dicitur o mulier magna
est fides tua Secundo maiorem
huius petri fidem qui super
aquas ambulauit sed timo
ratus fuit quod timuit Sed vos
fides mulieris dicitur magna et vo
tepiditatis iudeorum propter quam
et filiacionem et donacionem et pa
nem et mensam amiserunt
Et cum transisset inde ihesus.
Supra posita est vocacionis
gencium ad legem ewangelicam
preordinacio hic subditur vo
cacionis reliquiarum israel prefi
guracio ubi tangit primo prefi
guracio predicacionis reliquijs
israel 2o predicacionis effectus scilicet
fides reliquiarum ibi et accesse
runt ad eum prefiguracio predica
cionis ondit continet ad duo pri
mo continuum ad illuminacionem
intellectus 2o continet ad elevacionem
affectus ibi et ascendens dicit
ergo Et cum transisset ihesus inde scilicet
iudeam venit secus mare
galilee que erat regio in

dorum hic predictum est zach. i. re
uertentur ad israhelem alias adducam
in miseracionibus et ascendens
in montem gloriae ut audito
res ad superna erigeret sede
bat ibi gloria quia non est
requies nisi in celestibus
Et accesserunt hic subditur ef
fectus predicacionis scilicet fides re
liquiarum et hoc continet ad duo
primo continet ad abolicionem
errorum 2o continet ad mandu
litatem vitatis ibi ihesus aut
convocatis discipulis introducit
duplex genus miraculorum
primo in curacione infirmita
tum 2o in refectione turbarum
Infirmita signatur curacio ab
infirmitate infidelitatis Secunda re
fectio quo ad intelligenciam
vitatis continet ad primum miracu
tangit tamen primo divine po
testatis fidem 2o efficaciam
ibi et curauit eos 3o admi
racionem ibi ita ut turbe mi
rarentur ondit ergo primo fide
in accessu 2o in actu ibi
et proiecerunt dicit ergo et acces
serunt ad eum turbe multe scilicet
ut doctrinam audirent et mira
cula viderent preciam gaude
rent Ps accedite ad eum
et illuminamini habentes secum mu
tos hic determinat multipliciter
infirmorum corporalis et spiritualiter
Spiritualiter tangit quatuor quia
continet ad linguam potest esse de
fectus vel impotencia sic mu
tos vel in motiva sic clau

dos vel in apprehensione sic cecos
vel in corpore sic debiles et hoc
est quod dicitur habentes servum. Spiritua-
liter mutos habemus ex defectu
boni sermonis. Ezech. iii erit
mutus. non enim erit vir obiurgans
quia domus exasperans est.
claudos ex defectu boni ope-
ris. iii Reg. xviii usque quo
claudicatis in duas partes.
cecos ex defectu vere cognicio-
nis. Ysa. lix. palpavimus sicut
ceci parietes. ex defectu bone
voluntatis. Ps. dereliquit me
virtus mea. Et nota quod secundum
ordinem primo est debilitas
in voluntate. deinde sequitur
cecitas in racione et sic clau-
dicacio in operacione et ex hiis mu-
titas a divina laude. Sed hic or-
dinatur secundum magnitudinem no-
cumenti. et alios multos qui
hic non nominantur. et proie-
cerunt eos ante pedes eius
in quo ostenditur fides eorum
in actu exteriori. aliter quippe
non proiecissent nisi a Christo
curari credidissent. Felices
pedes ihu ubi peccata purgan-
tur. Luc. vii. Stans retro se-
cus pedes domini ihu ubi
morbi curantur ut hic. vel
proiecerunt eos ad verba sua
ta discunt. Luc. x. Sedens
secus pedes domini audiebat
verbo. ultimo qui amplectun-
tur pedibus ubi gaudia re-

noverunt. In ultimo accesserunt
rec. pe. c. et curavit eos ec-
ce ultionem adducet retributionis. Ysa.
xxxv. Deus ipse veniet et
salvabit nos. tunc aperientur
oculi cecorum et aures surdorum
patebunt. tunc saliet sicut
cervus claudus et aperta erit lin-
gua mutorum. Sed quare istos
statim curavit mulierem autem
cananeam diu expectare fecit.
Responsio. ad literam quia mulier
erat in fide constans distu-
lit probacionem sue fidei cu-
racionem. isti autem modice fi-
dei erant ideo statim cu-
ravit ne scandalizarentur. sic
intemperantes contristit. In hoc
etiam obstinacio phariseorum con-
funditur nam dominus infirmos
eos statim et multos sanat.
mulier autem et tarde repa-
ra... recipiens non ingrata
fuit. Ita ut tarde esset ad
miraculo divine potestatis nisi osten-
dit ad miraculum ipsam ad
miraculi causam. ibi vi-
dentes mutos admiran-
tur devocionem ibi et magni-
ficabant. Dicit ergo. sic Le-
vavit eos. ut turbe mirarentur
videntes mutos loqui clau-
dos ambulantes cecos vi-
dentes. Sed tamen supra posuit
... sermonum hic tamen
... repetit. Unde hoc. Responsio. quia
in presenti curatur cognitiva
per fidem racionalis operativa

p spem remedii ligis solvit p
mitate debilitas aut p sone
nalis non ex toto aufert
vis in curatione non repetit
Et magnificabant deum israel
i. deum videntium p fidem mag
nificabant laudando ps magn
ificate dominum mecum Admi
rando luc. vii. Accepit autem
omnes timor et magnificabant
extollendo luc. i. Magnificat
anima mea dominum Jhesus autem
convocatis discipulis termata
curatione infirmitatum pro
sequitur curacionem corporum hic agitur
de refectione turbe per quam signatur
intelligencia doctrine evangelice
que per eius signatur pastum suam
p factam spiritualem refectionem circa
quod miraculum ea tangit primo
affectum divine pietatis ibi dixit
ad discipulos. iiii. exemplum humilitatis
ibi et dimissa turba In prima
tangit duas comites pietatis
primo compassionem miserie 2o re
velacionem indigencie ibi et dic
te eos dicit primo Jhesus convocatis
discipulis suis dixit convo
cat discipulos ut miserandi
exemplum accipiant ut extolleren
tur signum magnitudinem
colligant ut instruat nos
quod consilium maiorem debemus
cum aliis magnum facere pro
ximis. Et ut doceat maiores
in dubio consilium querere cum minori

Misereor turbe incipit ipse mi
sereri et ex assumpta humanitate
unde glosa compatitur ubi homo
passibilis ut deus et ex divine
pietate qua sua proprium est semper
misereri et parcere Quia iam
triduo etc. ubi miseracionis docet
longanimitas et utilitas longa
nimitatem ostendit cum dicat quia
iam triduo perseverant mecum
adherentes mihi sequendo verba
mea audiendo miracula vi
dendo. deinde subdit necessitatem
non habent quid manducent
et tamen non sollicitantur et ideo
convenit providere Sed quare
Crisostomus ipse dominus exprimit
istud triduum Et videtur ne di
cerent discipuli quod cibaria attu
lerunt totum consumptum nec ultra
habent quod manducent Item ipse
non petebat turba a domino
sic supra cum vidissent mira
culum quinque panum hic non ob medi
ocrem turbe venerant quia pa
nes petere non audebant Item supra xiiii. apostoli
solliciti erant pro eis unde
dicebat dimitte eos ut eant
in castella hic dominus vult se of
ferre unde hic Rabanus hic potest esse ex
locorum distancia quod supra ipse castella
erant hic longe Ideo hic non
spes providencie erat aliqua
ratio potest esse secundum Crisostomum quia
forte recolebant miraculi v
panum et de pietate domini et

ideo tacebunt confidentes quod
similiter facere vellet Et dimitte eos
hic subdit relevacionem indigencie
ubi implicat duo primo rele-
vantis pietatem 2o relevandi ra-
cionem ibi ne deficiant dicit ergo
Et dimitte eos ieiunos nolo
in quo ondit^r voluntas potens
exequi quod vult non quando homo
non potest exequi quod desiderat co-
gitur dicere hic nolo vel nolo
est verbum voluntatis exequi poten-
tis Ita nolo ne deficiant in via
Panis enim confortat cor hominis
Ps. vij addit^r quidam enim
ex eis a longe venerunt Circa
quatuor rationes divine pietatis
prima est pacie longanimitas quia
perseverant Secunda indigentie ne-
cessitas quia non habent quod man-
ducent Luc. xv. tercia in po-
tencie debilitas quia ne defi-
ciant Ps. Defecit virtus mea
quarta vie prolixitas quia eorum
magna via decta ad celum
Luc. xv. Abiit in regionem lon-
ginquam Et dixerunt ei discipuli
post affectum divine pietatis circa
quem exprimitur primo magnifi-
cencia potencie ex multitudine
distribuencium et paucitate pa-
num 2o probacio obediencie
turbarum ibi et precepit turbe.
3o ostensio potentie in effectu
ibi et accipiens vij. panes
In prima admirantes allegant
discipuli tam penuria loci quia

in deserto non invenitur multitudo cibi quia
panes tantos multitudini sufficiat
quia turbam tantam et hoc est quod
dicitur. dixerunt ei discipuli vel non
advertentes de miraculo prece-
denti quinque panum vel dubitantes
si vellet eos pascere per mirabile
vel naturalem modum Unde nobis
in deserto tantos panes sufficientes
possumus procurare ut saturare-
mus tantam turbam Et ait illis
ihesus hic subditur expressio pau-
citatis panum et piscium ex re-
sponsione discipulorum cum dicitur
Et ait illis ihesus non ignarus
dictorum quot panes habetis
At illi dixerunt. vij. sic enim ma-
nifestatur paucitas panum ut
manifestius appareat miraculum
et paucos pisciculos non multos
nec magnos non carnes nec
cuniculos in quo consobrietas
discipulorum et defectus sollicitu-
dinis corporalis nec etiam ocio-
sus sermo quod dicit in deserto quia
non synagoge sed christum querentibus
et mundi delectacionibus
celestis alimonia impartitur et
precepit turbe ut discumberent su-
per terram non super fenum ut supra
prima ad litteram non erat tempus
ut fenum esset in campis Et
accipiens vij. Hic ondit^r di-
vina potencia in effectu primo
quantum ad multiplicacionem
panum 2o quantum ad distribu-
cionem multiplicatorum ibi et dedit

discipulis. 3º quantum ad habun-
danciam distributorum ibi et
comederunt. 4º quantum ad su-
perhabundanciam reliquiarum ibi et
quod superfluit. Quanto ad medio-
crem habundanciam ad maiorem
subditur manducancium numerum. Erant autem qui manduca-
verunt. Dicitur ergo accipiens
quinque panes et pisces ut mul-
tiplicarentur contactu manuum
suarum gratias agens ut habun-
darent ad refectionem turbarum
fregit ut superhabundarent
sporte fragmentorum. In quo de-
dit nobis exemplum gratiarum actionis
ordinans nos differre a bestiis
ut cognosceremus a quo cibum da-
tur nobis gratias prius Deo referamus
a quo omne donum perfectum. Iacobi
i. Item ordo debitus Christi ad
scripturam quia panes accepit
glosa fecit quod docuit Christus ad dominum
quia gratias egit Christus ad proximum
quia fregit spiritualiter i. scrip-
turas aperuit. Et dedit disci-
pulis. Hic subditur panum distri-
bucionem et primo discipulis 2º
per discipulos turbis ibi et discipuli
dicitur ergo et dedit discipulis su-
is s. ut distribuerent et dis-
cipuli tamquam ministri dede-
runt populo. In quo significatur quod do-
minus per apostolos volebat cibaria

vite distribui aliis. Significatum est
in distribucione panum ut hic
et supra xiiii. In solucione mor-
tuorum. Joh. xi. Solvite eum et sini-
te abire. In adduccione vehicu-
lorum Joh. xxi. Solvite et addu-
cite mihi. Eorum enim missio fit ad
ducendum ad fidem et solvendum ad remis-
sionem et distribuendum ad re-
fectionem. Jeremie i. Ecce dedi verba
mea in ore tuo. Et dederunt
ergo non absconderunt quia Proverbiorum
xi. Qui abscondit frumen-
ta etc. non vendidisse. Supra
x. gratis accepistis etc. Et co-
mederunt omnes non exceptis aliquibus
saturati sunt non in superfluitate
ut remanerent famelici. In quo
notatur panum et piscium habun-
dancia. Psalmus Edent paupe-
res et saturabuntur. Et quod sup-
fluit de fragmentis. Ecce sup-
habundancia tulerunt xii sportas
plenas. Ecce quantum valet e-
lemosina et communicacio mu-
tua quia res distribute
crescunt et superhabundant mu-
tuate non putrescunt et mo-
piam faciunt. Augustinus de doc-
trina christiana omnis res que
danda est deficit dum habetur
et non datur nondum habetur
quo habenda est. Ecclesiastes xi.
Mitte panem tuum super transe-
untes aquas et post tempus multa

tpa mvencos illu da vij ptes
ic. Erant aut qui mandu
cabant iiij.or milia hom
Iste nus sp ponit in laude
quadrangul9 cu[m] lapis fir[m]
est sexus mulie[rum] ext pu[er]
los z mulieres Aug[us]ti inf
mus est sex9 mulie[rum] et
facilis ad lusu pu[er]itu z io
in nu[mer]o non est pfectionis
In quadratura vtutu non
ponit nu[m] z ecia nu[mer]u iiij
secludit ab eis qui debet
ad bella procede. s mulies
et pu[er]i Et dimissa t[ur]ba
post affectu[m] diuine pietatis
int[ur]ba[rum] miseratione post
effectu[m] diue ptatis int[ur]ba[rum]
refectione ond[itu]r hic exem
humilitatis int[ur]ba[rum] dimissio
ne vel large ex[empl]m imitatoris
instruens platu q[uod] deb[et]
regredi ab actiua ad co[n]
templatiua Sy[mon] xxix. Ius
tum est vt aliq[ua]n[do] provide
am domui mee d[ici]t go et
dimissa t[ur]ba quia miraculose
pauerat ascendit in naui
cula[m] Cris[ostomus] tyrannidis i. am
bicio[n]is fugiens suspicione[m] re
cessit p[ro]p[ter] miraculi operacio[n]e[m]
z neq[ue] pedes abiit s[ed] na
uigio vt non seq[ue]ret[ur] eum
t[ur]ba z venit i fines mage
don Mr. viij. d[icitu]r dalmanu

tha quia id[e]m locus duo noia
hebat z e regio ctra gerasa
Circa istud miraculu[m] querut[ur]
multa p[ro]pt[er] diu[er]sitate[m] ad p[re]
cedens Primo de diu[er]sa q[ua]ntita
te nu[mer]i panu[m] quia ibi q[ui]nq[ue]
h[ic] vij panes tangu[n]t[ur] Secdo
ad nu[mer]u[m] z piscium q[ua]ntitate[m] q[uia]
ibi duo h[ic] indiffinite ibi pis
ces hic pisciculos Tercio q[ua]nt[um]
ad locu[m] refectionis qui ibi sup
fenu[m] h[ic] sup t[er]ra[m] Q[uar]to q[ua]ntu[m]
ad q[ua]ntitate[m] fragmento[rum] q[uia] i[bi]
xij cophinos hic vij sportas
q[uo]d videt[ur] derogare p[re]teri mira
culo cu[m] plures fuerit panes
z pauciores comedentes Q[ui]nto
q[ua]ntu[m] ad nu[mer]u[m] comiua[n]t[ium] quia
ibi q[ui]nq[ue] milia h[ic] iiij.or mi
lia Conueniut aut in hoc
q[uia] v[tri]q[ue] in deserto refectio in
monte v[tri]q[ue] in deserto z h[ec] q[ua]n
tum ad locu[m] Tercio multitudo
in distribuendo z h[ec] q[ua]ntum
ad modu[m] Tercio mulieres
z pu[er]i no[n] numerant[ur] et h[ec]
q[ua]ntu[m] ad nu[mer]u[m] ad h[ec] omia gnali
t[er] Cris[ostomus] s[ed] dno mutue
recordaret[ur] vim t[ra]ct[us] p[er] obliuio
ni z i[de]o diu[er]sitates expediens
fuit nichil tame[n] vetat a mis
tio ad p[ri]m[u]m dic[end]u[m] q[uod] p[er] q[ui]nq[ue] pa
nes sign[ifica]t[ur] doctrina veter[is] testa
menti s[ecundu]m q[ui]nq[ue] libros moy
si p[er] vij panes doctrina nou[i]

testamenti in quo septiformis
gratia spiritus sancti renovatur et datur
Sed per vii sacramenta Sed per vii
beatitudines quia ecclesia redit
ad caput et conversacionem facit propterea
illi ordeacei non isti quia de
licatior et sapidior et manifestior
est doctrina novi testamenti
quam veteris Ad secundum dicendum per du-
os pisces intelliguntur rex et
sacerdos qui ungebantur per pau-
cos pisciculos doctrina evangelistarum
et apostolorum qui nos suo exemplo
referunt qui dicuntur pisciculi prop-
ter humilitatem sed pauca propter perfec-
tionem quia stultorum infinitus est
numerus Ad id dicendum quod non tamen sup-
fecerunt sed decrevit quia in no-
vo testamento divicias caducas
et delicias parvipendit Ad aliud quod
est maior redundancia quia quatuor
milia tribuo cum Christo fuerunt et
ideo amplius celestis pabuli
receperunt Crisostomus vero respondet
quod forte sponte sophismus sunt
maiores et ideo licet non minus tamen
capacitate potuerunt esse equales
vel secundum Crisostomum hoc non fecit
ne equalitas signorum eos in ob-
livionem mitteret ideo mutat pro-
phinos equales discipulos fecit
nunc pluribus panibus ad aliud di-
cendum quod hic quatuor virtutes
cardinales vel propter quatuor evangelia
ibi non quinque milia iuxta nu-
merum v sensuum quinque sen-

suum Moraliter tamen invenitur
multiplex modus penitencium o-
peracium contemplancium plato
rum predicatorum Penitencium
contricio confessio satisfactio Math.
v. Judas et fratres eius transierunt
iordanem et abierunt viii et. ps.
Quoniam iniquitatem meam ego annun-
ciabo et cogitabo pro peccato meo
etc. Operancium sancti locutio vera
actio bona Gen. xli. Adhuc
tres dies sunt in quarum recor-
dabitur pharao tui ministerii Con-
templancium meditacio lectionis
et oracionis Tho. vi. Ingressi cu-
biculum per tres dies continens esto
abea et nichil aliud nisi ora-
tionibus vacabis tu ea prelatorum
discretio in intellectu zelus in
affectu iusticia in effectu Luce
xiii. Ecce demonia eicio et
tercia die consumor ps. Bonitatem
zelo faciam discretionem predicatorum pau-
pertas castitas et obediencia Act. ix.
de paulo dicitur quod erat tribus diebus
non videns neque neque mandu-
cavit neque bibit Capitulum xvi^m

Et accesserunt ad eum
pharisei Eliminatur
est error iudaicus quan-
tum ad operanda hic elimina-
tur quantum ad credenda et hoc
dupliciter ubi primo eliminatur
error quantum ad alios prover-
se docendo ibi et cum ieiunas-
sent discipuli contra errorem
ad credenda in se introducitur

p'mo sed'uccoz phiseoz tep
tacio 2o temptanciu' 9futac'o
ibi at ille rndens ait tcia tep
tacion ex p'misit ta coz actoz
quia accesseit intep'com q'
teptauerit peticom q'ua ro
gauerit d' ergo z accesseit
ad eu' no tamq' amici et
familiares sic deuoti disci
pli no tamq' de nou' z sim
plices vt addiscent sic ppli
non tamq' egeni z pau
pes vt benficii petent sic
infirmi s' tamq' inuidi z in
sidiantes vt ipm tempta
rent Vn' sequit' phisei z
saducei temptantes iste pn
cipales secte vel heses erat
apud iudeos s' phisei tamq'
ab aliis diuisi saducei q'si
iustificati Act xxiiio saducei
no dicut resurreccom mor
tuoz z nondu' q' p'mo ve
nit phisei p se s' 9futati
aduenunt s' scbas i lege
doctissimos sed eis sili co
futatis associat se cu' sadu
ceis cu' aut'm abinuicem
discordarent vt sic conue
nirent in vnu' ad usus dnm
z ad vsus xpm eu' Et ro
gauerunt eu' ecce postula
cio losa vt signu' de celo on
deret eis vt fulgura z pluui
as vel huiusmoi vel q' plueret
eis manna sic Exo xvi vel
q' faceret stare solem sic Josue
x vel retroced'e sic ys xxx
viii vel q' duceret ignie de ce
lo sic tpe helye iiii Reg i
Vel q' daret eis panes de
de celo sicut dederat z ibi i
deserto vt gule eoz satisfaceret
Signum de celo querut cano
si qui z astris z signis ce
lestibus indiciut Jer x non ste
tit z saluet te augures celi
Item ambiciosi sic iste ysa
xiiii Ascendam in celum
Item p superuosi qui celestia
secreta rimant' Job xi Excel
sior celo est z q'u facies Ex
omnib' da' sufom in abysso
Luc x Videbam sathana
q'i fulgure de celo ille rns
hic subdit' temptanciu' co
futaco eos s' increpando ob
iurgando reprobando p'o
tangit' increpaco ppt neglige
ciam inquisicoins vtilium
2o obiurgaco ppt curiositate
inq'sicoins inutiliu' ibi q'n'
cio mala 3o reprobaco ppt
obstinacom infidelitatis ipo
rum ibi z relictis illis abiit
In p'ma p'mo ondit facul
tate 9gnoscendi de suo ad
uentu veritatem ex simili
2o arguent ex i'a similitudie
q' eu' debent 9gnosce ibi
faciem ergo celi Ad p'm gt
ponent duo signa pnostica

tonis futurorum primum serenita-
tis secundum tempestatis dicit ergo et
ille ridens ait eis s. increpans
eos facto vespere s. quando sol de-
clinavit ad occasum et radius
in suis transit ad eum per vapo-
res iuxta terram elevatos de-
certo serenum erit rubicundum enim
est celum pronosticando de
nocte futura et die sequente et hec
est ratio quia rubor serotinus
splendore auri politi pretendit
quia tunc est tenuis et bene ab-
stractus vapor et tunc trahit eum
ad inferius emisperium et per con-
sequens relinquit emisperium purgatum
a vaporibus et serenatur. Quando
autem rubore cupri pretendit
significant vaporem esse spis-
sum et non a sole abstractum
et tunc non perdit .... serenum sed
pluvias quia ille calor re-
sultat ex hoc quod radii solis cum
in suis procuiunt et non desuper
attrahit et ideo non trahet in-
ferius sed relinquit et mane
super rubente celo dicitur hodie
tempestas sit erit rutilat
enim triste celum s. aereum Celum
dicitur triste similitudine et causa-
tive propter frigus comprimens
et humidum resolvens et molli-
ens corpora et ideo signum debet
accipi in rubore cupri quando
sol inferior nobis immittit ra-
dius emergens de emisperio
inferiori quod tunc significat aquam

impendente terre si ante sit in
sol corpore rubor quasi flame
et in intuitu aeris videatur quasi
fumus cum pulvere respersus et hec
totum rubicundum fit lucentis ru-
boris significat longam seren-
itatem quia significat vapores esse
incensos per incendium exsicca-
tos est ergo ratio ex signis celi
in quibus non estis docti iudi-
care tempore pronosticando de seren-
itate vel pluvia multo magis
ex scriptura legis et prophetarum in qua
estis edocti debetis agnoscere
me ipsum ab eis predictum. Unde
sequitur argumentum eorum faciem
ergo celi i. disposicionem aeris
diiudicare nostis pronosticando
de futuris per signa que tamen
sunt fallibilia signa autem temporum
s. adventus mei a prophetis pre-
dicta atque mecum exhibi-
ta primum enim et secundum adventum
Christi quod duo tempora non potestis
scire futilitatem noli hesi et
invidia auferente Jeremie viij^o milu-
us in celo cognovit tempus
suum turtur et hyrundo et ciconia
custodierunt tempus adventus sui
populus autem meus non cognovit
iudicium domini per vesperum in quo
celum est rubicundum significatur
passio Christi sanguine proprio rubri-
cati ysaie lxiij. quare rubrum est
indumentum tuum. Per mane se-
renum vero gaudium psalmus ad ves-
perum demorabitur fletus et ad ma-

tutimi leticia prutilans &
triste celu tribulacio simul &
p sereno stow p tempestate
scriptem futuri iudicium Naum
i. Deus in tempestate & tur-
bine ps. Deus manifeste ve-
niet in circuitu eius tempestas
valida Moralit vesper est
hominis senectus Mane iuventus
ysa. xxxviii de mane usque
ad vesperam finies me &c. Ru-
bor e feruor cum serenitas
tranquillitas mentis qn go mane
ne iuventus rubor signum est fu-
ture tribulacionis eccli. ii. fili ac-
cedens ad servitute dei sta in
iusticia & timore & ppa animam
ad temptacionem qn vero in sero
i. in fine rubor caritas signum est
serenitatis future que sequitur tem-
pestatem tranquillitas fiems Johis
xv Tristicia vra vertetur in gaudium
Generacio mala h subditur ob-
iurgacio ppter curiositatem inqui-
sicionis & vilium eius dr dns ge-
neracio mala quo ad mores p
versitatem & adultera quo ad
fidei violacionem signum querit
ad maiestatis indicium i. Chor.
i. Iudei signum petunt & signum
no dabit eis nisi signum ione
pphe. i. insinuit de quo ps.
Fac mecum signum in bono ut
videant qui me oderunt et
confundantur qm tu dne ad
iuvisti me hoc enim signum est
p quod omnis homo est ad
iutus & consolatus & relictis. Hic
subdr reprobacio ppter ob
stinacionem infidelitatis ipsorum Un
dr et relictis illis s. phariseis
& saduceis ppter eorum obstinaciam
abiit christus ad gentes Joh
vii. Nunquid in dispersionem gen-
cium iturus est et docturus gen
tes Queritur h signa tpm no
prestis scire q debent scire.
contra Act. i. no est vrm nosse
tpa vel momenta. ad idem Joh
xxxiii. de die aut illa & hora
nemo scit neque angeli in celo
Ro ad primum obiectum dicendum q intel
ligitur de hiis que dependet
ex christi Regno vel dicendum ad
q non est vrm nosse tpa ul
tra q reuelatur vel in dicitur p
scripturas quia hoc e presumptio
h sm scripturas nosse e eru
dicionis Ad aliud dicendum q si
nesciamus diem precisum ad
uentus ad iudicium signa appro
pinquacionis scire possumus et
debemus Johis xxiiii Item
signum no dabitur ei n signum
ione Queritur cum hoc dr Ro ad
hoc e racio prima ppter quod cognicionem
temporis christus primus adventus fuit
infirmitatis & ppatis & sedis
q dr Crisost sic aliud est sig
num hyemis aliud estatis ita
nunc signis que intra sunt
opus est que autem celo in

resituant tempori nunc ut
medicus venit tunc ut index
nunc ut errantes regat tunc
ut penis exponat Beda
tacto xpi indignitatem petentium
etc exponit aug9 fidelibus
dandum fuit signum de celo
quod datum est quando credentibus
aplis in igneis linguis sps s.
apparuit infidelibus non de ce
lo sed de terra vel de abysso
signa danda danda sunt
vel signum ione i. quod signum
fuit in isto ione de quo habetur
sup. xvii Item queritur
qualis fit bis responsio a
xpo eadem s. de signo passio
nis xpi passio x duplex
signum sed horroris quo ad ma
los quia si in viridi hoc fuit in
arido fiet quod luc xxiii. et
amoris quo ad bonos Item
cum bis fuit iteratum quare
non querunt expositionem sig
a xpo xpo sm Crisostomum ce
bati erat cor eorum quia tamen
magis oportet interrogare quod
est quod dicitur de signo ione non
interrogaverunt quia non desiderio
discendi veniant sed temptandi
et cum venissent discipuli eius
mundo errore iudeorum incre
dendo quo ad scripturas hic est
innuatur error indocendo
alios ubi dicitur dominus dotem cavere

doctrinam iudaici erroris primo
occulte secundo manifeste ibi At
illi cogitabant inter se In prima
ponitur primo erudiendi occasio
secundo occulta eruditio ibi qui
dixit illis Dicit ergo Et cum
venissent discipuli eius trans
fretum i. ultra stagnum ge
nazareth relicto strepitu
mundano obliti sunt panes ac
cipere i. fragmenta panum vii
sportarum Causa autem huius
oblivionis potuit esse quod de
una prohibitione sollicitudinis
de crastino Supra vi. alia ce
rte sue paupertatis quibus re
liquias dimiserunt tercia spes
de domino quia iam visio
miraculis certi erant quod nichil
deficeret xpo nichil deest ti
mentibus eum spiritualiter in ma
cedo veri panis que secum
habebant illi enim incepti de
exteriori pane non cogitabant
Supra xiiii. Pane in se habentem
omne delectamentum Qui dixit
illis Mt viii. dicit praecipit
Intuemini et cavete Ecce due
partes prudentie circumspectio
que est necessaria ad vitandum
vicia et cautio i. discretio que
est necessaria ad discernendum inter
vicia et virtutes Duo enim in
doctrina phariseorum falsitas er
roris ideo monet circumspectionem
et simulata veritatis ideo monet

ad cautionem vi^m d^t intuemini
quia nullum malum euitatur
nisi cognitum et cauete nobis
et aliis a fermento phariseorum qui
dicunt non esse resurrectionem neque
angelum neque spiritum propheticum
spiritum ut spe per vitam deo seruient
de quo fermento h^t secundum phariseorum
qui decreta legis tradicionibus
hominum postponunt qui legem
predicant verbis et factis impug
nant de quo Luc. xvj. Atte
dite a fermento phariseorum et fer
mento herodianorum quod est adul
terium homicidium temeritas iu
randi simulacio religionis de
h^c habetur Mt. viij. Primum est
erroris 2^m simulacionis 3^m
peruersitatis vel operacionis primum
corrumpit verbum 2^m intencionem
3^m operacionem de hiis tribus
j. Chor. v. Non in fermento
veteri quo ad primum nequicie quo
ad 2^m et malicie quo ad
3^m At illi cogitabant h^t do
cet eos manifeste ubi tangitur
primo manifestacionis occasio
2° ipsa manifesta erudicio i^a
Sciens autem ihesus d^t 3° At
illi cogitabant inter se dicentes
quodam occulto murmure quia
panes non accepimus non volentes
quod de pane phariseorum fermento
reciperemus. Sciens autem ihesus

h^t subditur manifesta erudicio v^t
ponitur primo intelligere errores
redarguendo 2° redarguti rec
tificando ibi Tunc intellexerunt
errabant autem apostoli in duobus quia
et de defectu panum dubitabant
et quia verbum de fermento ad
literam capiebant primo quod
arguuntur de primo s. quod time
bant defectum panis materialis
2° de secundo s. quia habebant
defectum intelligencie spiritualis
ibi Quare non intelligitis
In prima tangit quatuor causas
cognicionis efficientem quia sci
ens ihesus formalem ibi quid
cogitatis materialem ibi non ^{quare}
intelligitis Dicit ergo sciens au
tem ihesus quod dominus scit cogitaciones
hominum dixit eis quid cogitatis
inter vos qui non nisi panem
capitis quia panes non habetis
panem vite habebatis secum
qui est causa omnium panum et
ideo de panum defectu dubita
re non debebatis Nondum
intelligitis glosa mistice per
panes intelligitur doctrina sa
na racio per fermentum intelligitur
mala neque recordamini glosa
virtutis in multiplicacione pa
num super distributorum in quatuor
milia hominum supra xiiij et quot
cophinos sumpsistis s. de resi
duo in repetente recordatione

vii. panum sup distributorum in quatuor milia hominum sup xv. et quot sportas sumpsistis. Sciendum quod aliter discipuli aliter pharisei exposuerunt quia intelligere volebant isti ex simplicitate. Unde et discere cupiebant. Quantum hic cavete a fermento .i. doctrina phariseorum Matth. xxiii sup cathedram moysi sedebant scribe et pharisei que dicunt facite. Ideo ibi loquitur de doctrina legis mosaice sive divinorum preceptorum hic de doctrina suarum tradicionum. Item querit Crisostomus quare non dicit dominus manifeste cavete a doctrina et r[espo]ndet noverat eos esse oblatos miraculorum panum et volt eos rememorare factorum. Simpliciter autem et subito phariseos incusare non videtur hec racionem vel melius dicit a fermento ad innuendum quod non prohibet doctrina nisi iniquitatem et fractiua per errores. Item modice fidei querit quare non sic arguit sup xv. ubi maior fuit expressio dubitacionis ibi vii nobis in deserto panes etc. Ideo quia potest duplicem experientiam huius indicanti arguuntur. Supra autem tolleranda erant quia semel videant.

Quare non intelligitis. Ideo et arguit eos quia habebant intellectum de sermonibus spiritualibus. Quasi quare non intelligitis quia non de pane materiali scilicet dixi vobis cavete a fermento phariseorum et saduceorum q. d. non est vobis dubitandum de pane materiali quod ita possum eum multiplicare sic vidistis nec sollicitor ideo de alio pane et fermento intelligere debuistis scilicet de pane doctrine de quo Jo. xxi. qui habitatis terra austri cum panibus occurrite fugienti. Terra austri calida et umbrosa corda illuminata spiritu intelligentie et accensa zelo caritatis. Fugitivi panes sunt sermones sapientie salutaris fugientes sunt peccantes occurrentes predicantes. Tunc intellexerunt post redargucionem intellectus erronei. Sic dicit h[ieronymus] vertitur sermo redarguti tunc post redargucionem intellexerit tanquam edocti a domino. Postea. Declaracio sermonum suorum dat intellectum spiritualis quia non dixerit cavendum a fermento panis scilicet materialis quia sup xv° ait non quod intrat in os coinquinat hominem scilicet doctrina

phariseorum et saduceorum Criso.
in hoc a iudaicis abstrahit eos
observantiis Ambrosius tibi cor-
poralis inimicus est et magna
sollicitudine cavetur quanto ma-
gis spiritualis. Venit ihesus in par-
tes cesaree philippi. In principio
xvi capituli prima est elymatio
iudayci erroris hic subditur fun-
datio evangelice veritatis ubi tan-
gitur primo fundacio fidei ve-
ritatis evangelice 2o confirmatio ve-
ritatis fundate amen dico vobis
sunt de hiis astantibus Lo. g
introducitur fundacio autem
evangelice veritatis primo quantum
ad fidem incarnationis 2o
quantum ad fidem munitionis
3o quantum ad fidem redemptionis
ibi tunc precepit discipulis ut
nemini dicerent quia ipse esset christus
4o quantum ad fidem retribucionis
ibi filius autem hominis venturus
est in gloria patris sui In prima
primo tangitur expressio fidei
incarnationis 2o commendacio
exprimentis ibi respondens
autem ihesus dixit ei Beatus es
symon 3o promissio fundan-
de ecclesie in fide evangelice
veritatis ibi et ego dico tibi quia
in prima de fide incarnationis
ponitur duplex questio et duplex
responsio ponitur ergo primo questio
de opinione hominum 2o de
opinione discipulorum ibi Vos

autem quem me esse dicitis. In pa
primo ponitur questio 2o disci-
pulorum responsio ibi at illi dixerunt.
Circa questionem tangit ca or-
dine forma ibi et interroga-
bant materiam ibi quid dicunt
dicit ergo venit ihesus tanquam
salvator ubique lumen doctrine
spargens ubique perditos querens
ubique penitentes salvans
In partes cesaree phylippi. Ci-
vitas enim situs in terris iu-
dee ad septentriones quam phylip-
pus filius herodis tetracha
iturree et traconitidis regionis
edificavit ob memoriam sui
nominis et ob honorem impera-
toris ~~[illegible]~~ tyberij cezaris
et erat civitas ad quam tributi
census capitis deferebatur pro
quo descriptus fuit universus
orbis sub augusto cesare
Luc. ii. Congruum ergo fuit
ut in loco orbis tributum sol-
vit rex regum dominus orbis
exigit tributum fidei quod solvitur
de capite anime i. demente et
interrogabat discipulos suos
dicens non interrogabat quia
dubitaret vel ignoraret sed
ut errorem hominum prius disci-
pulorum eliminaret quem dicunt ho-
mines esse filium hominis i. vir-
ginis non dicit quem me dicunt esse
homines hoc de se intelligeret
ne viderentur de se querere vide-
tur sed filium hominis dicit Criso.
quia dispensationem incarnationis

terdi xviii et inconsonu de ve-
nire Querit autem de persona et
dicit que quia persona in
duarum naturarum et quia humana tamen
notescebat primum ideo cum hec
querebat de divina et est sensus
quia sicut me homines esse
filium hominis per naturam que of-
fertur sensui quem in persona di-
cunt me esse pulcre autem
dicit homines qui de filio dei
nichil intelligere poterant si-
homines vel homines dicit propter
eorum quia licet sensibus eorum obiceretur
humana infirmitas tamen tamen
propter opera putabatur maiestas
ex inde satis facile cognos-
cere poterant quod deus erat illa
qui faciebat At illi dixerunt
alii dixerunt errores exponi ut
eis expulsis discipuli veritatem
proferant non ex vulgi opi-
nione sed ex divina revelatione
alii iohannem baptistam propter
eminenciam vite Supra xiiii Jo-
hannes baptista surrexit a mor-
tuis et ideo virtutes in illis alii
autem helyam propter eandem
potenciam quia ignem de celo
deposuit super eos iiii Regum i
Alii vero ieremiam propter prestanciam
ne quia pro populi peccatis planxit
Ieremie ix quis dabit capiti
meo aquam et oculis meis
fontem lacrimarum aut unum
ex prophetis scilicet elyzeum propter ex-
cellenciam sapiencie habuit enim du-
plicem sapienciam helye iiii
Regum ii Nonne cor meum
in presenti erat quando descendit
homo de curru suo et sic per
divisio errorum de ihesu sic
adhuc narrantur homines
hodie in quirendo salutem
sive beatitudinem in eo quod di-
ligit Sapiencie xiii Vani sunt
omnes homines in quibus
non subest sciencia dei et de
hiis que viderunt bona
non potuerunt eum intelligere
qui est neque operibus atten-
dentes cognoverunt quis
esset artifex sed aut ignem ut
luxuriosi qui igne libidinis
ardentes aut spiritum ut ela-
ti et superbi aut citatum aerem
ut gloriosi qui de aura fa-
voris humani vivit aut gy-
rum stellarum ut mali prelati
qui gaudent in multitu-
dine subditorum aut nimiam
aquam ut gulosi aut solem
ut qui de altitudine ge-
neris gloriantur aut lunam
ut avari quorum humana ha-
bundancia in consumcione de-
ficit et quanto plus implen-
tur pecunia tanto evacuan-
tur per desiderium habendi
rectores orbis terre deos
putaverunt Querit hic tamen
dominus scire quid sentiret

a t[er]bus q[uod] a discipulis quare
interrogabat Sc[ilicet]o ut ostendet[ur]
diu[er]sa aplor[um] r[esp]o[n]sio Sc[ilicet] ut daret
occ[asi]o[n]em merendi et c[on]fessio[n]em cor
r[ec]te digna probaret collatio
tradende c[lavi]s potestatis Item
ut fidem illor[um] p[er]fecti[us] app
bato[n]em et promissio[n]em i[n] ipsis
fortius c[on]firmaret Q[ui]t illis
ih[es]us audita opinione hom[inum]
h[oc] q[ua]erit op[ini]o discipulor[um]
ubi ponit[ur] p[ri]mo interrogatio
x[pist]i 2o r[esp]o[n]sio petri ibi r[espon]dens
petrus symon et h[oc] est q[uod] d[icit]
illis ih[esu]s vos aut[em] ab aliis
discreti quibus datu[m] est nos
se misteriu[m] reg[ni] sup[ra] xiii q[uia]
estis lux mundi sup[ra] v quibus
om[n]ia queq[ue] audivi a
p[at]re nota feci Joh xv quem
me esse dicit[is] Amb[rosius] p[ri]mo
dixit se esse filiu[m] ho[min]is q[uod]
c[on]templatio[n]e corp[or]is p[ro]fere
bat s[ed] addendo que me
esse dicit[is] significabat p[ro]fitu[m]
q[uod] in se exterius videbat[ur] aliud
occultu[m] de quo q[ua]erebat q[uia]
credentiu[m] extende[re] se debe
bat et est h[oc] argu[m]e[n]t[u]m q[uod] pla
tus d[ebet] inq[ui]rere q[uod] de eo o
pi[n]io t[ame]n apud plebem q[uam]
apud alios platos Respondens
symon petrus dixit in p[er]sona om[nium]
p[ro]fesse et prodesse debuit Sy
mo[n] interp[re]tatur obediens petrus
passi[o]n[e] lingua d[icitur] agnoscens
In p[ri]mo respondent[es] ydonei
tas In s[e]c[un]do r[esp]o[n]sionis facultas
designat[ur] Symon enim est no
men petri cognomine Jo. p[ri]mo
Tu vocaberis cephas q[uod] int[er]
p[re]tat[ur] cephas petrus enim interp[re]
tat[ur] caput et h[oc] est nomen
petrus ubi p[er] similitudinem
effectus quia sic caput regit
et influit sensum et motu[m] aliis
membris ita petra continet
et c[on]firmat edificiu[m] Unde q[uod]
est caput in animalib[us] h[oc] e[st]
petra in edificiis Tu es xp[istu]s
filius dei vivi Ecce c[om]pleta pe
tri c[on]fessio in qua c[on]fitet[ur] p[er]
sone singularitatem cu[m] d[icit] tu
es discretive p[er]s[ona] tu solus altis
simus sup[er] om[n]em t[er]ram cu[m] sub
dit p[er]s[ona] Tu aut[em] idem ipse
es alia enim non sunt esse n[isi]
p[ro]p[ri]am h[abe]ntes x[pist]us i[d est] unc
tus Ysa. lxi. Sp[iritu]s domini
sup[er] me eo q[uod] unxit me di
vinitate ita qua ostendit tu
s[cilicet] q[uod] est ~~actus naturalis~~ p[er]sone q[uod]
est n[ost]re q[uod] e[st] actus naturale q[uod] est
p[er]sone q[uia] filius naturalis i[n]
quo om[ne]s filii adoptivi ad
opo[n]it[ur] p[ate]r enim impotens ge
neratio non potest p[er]s[ona] d[omi]nus
dixit ad me filius meus es tu
r[ati]o q[uod] est n[ost]re quia d[icitur] naturale ut
sic filius est homo ita filius
dei deus q[uod] e[st] actus naturalis quia
vivi in se s[cilicet] et in nobis Joh
v. sic p[ate]r h[abe]t vitam Confessio
virtutis in petro c[om]mendatur

a tribus primo quia prompta sine
hesitacione vnde statim vnde
dixit tu es. promptitudinem
vero petri in multis legimus
ad renunciacionem seculi math iiii°
Ad ibi quinimo ad confessionem
fidei sic habetur i petri iii°
parati reddere racionem. Sed heu
hodie multi verius vnde-
runt de bonis. Quis tha-
bius stans qui de fidei ar-
ticulis vel de mandatis ad
passionem mortis Joh xxvi°
et si oportuerit me mori etc.
ad conuersionem peccati Luc xxii
Conuersus dominus respexit pe-
trum etc. Felix qui ad venie-
rem recordatur per confessionem
sui regreditur per abhomina-
cionem peccati et plorat pecca-
tudinem animam ad inquisitorem
dominum Joh xix. Currebant duo
simul sed petrus primus intro-
iuit contemptum omnis periculi propter
xpm Joh vlt. Petrus audi-
ens quia dominus est tunica succin-
xit se et misit se etc. quia
plena sine diminucione
tu es xpc filius dei viui
hoc expositum est. 3° quia alta
hoc quia confitetur in xpo huma-
nitatem secundum quam fuit vnc-
tus plenitudine gracie. Re-
spondens autem ihesus hic sequi-
tur laus ex professione fidei
racione vtilitatis beatus racione

simplicitatis bariona racione
spiritualis quia caro et sanguis
dicit glossa. Videns autem ihesus
dixit ei. Sicut enim petrus pro
omnibus loquebatur sic et dominus
in petro omnibus respondit. Bea-
tus es symon sed mirum est quod pe-
trus confitetur et symon beatifi-
catur. Glossa quia petrus con-
fitetur et symon beatificatur
glossa quia petrus agnoscens
symon obediens inspiratur
quia agnitio fidei per se lau-
dem non habet sed obediencia vel
opere. Sic petrus confitetur petrus
negat Joh xxxvi. petrus
est scandalum in eodem quia
agnoscentes et non obedien-
tes confitentur se nosse deum
factis autem negant Tyt. i°
et sunt aliis scandalum per ma-
lum exemplum. bariona i. filius
columbe quod secundum Rabanum vn-
de quia pura simplicitate xpm
confitebatur. Jeronimus dicit quod cum de-
beret dici bariohanna i. fi-
lius iohanna secundum id Jo. vlt
Symon iohannis diligis me
plus hiis scriptorum vicio depri-
uatum est. Quia caro et sang-
uis non reuelauit tibi. Ex
carne quidem non attollitur mens
vbi ad ea que a carnalibus
capiuntur organis sensuum
corporis quibus frequenter oritur
fantasia erroris etc. anima
i. Chor. ii. animalis homo

no que sit spus di stulti[a]
est em ei (?) intellige ea
que spualis ex erminant si-
milit ex affon sanguinis
non surgit mens ubi ad
ea que diligit et sentit sic[d]
tenentes doctrina balaam
qui docent ede et formari
Apok. ij. Caro em et sanguis
hm q sonat carnalia no est
pticeps dñe sapie i cogni-
tione secretor ut h' no est
pticeps dñe gre in opacioe
bor Eccl. xvij. qd nequius
qm q cogitavit caro et sang-
wis Non est pticeps dñe
gloie i retributione pmioz
j. Chor. v. caro et sanguis
regnu di non possidebut.
Ideo Gall' pmo Cu aute
placuit ei qui me segre-
gavit s; pr meus qui in
celis est Math' qui illustrat
mentes hom sic de celis
lux exterior diffundi Jaco
pmo Omne datu optimu
et vel in celo d; ee quia
relucet ei' nobilior act'
ubi q tu pr e i unissi et sic
pz q h' confessio no e p a-
dulacom sic confessio phicor
Joh. xxj Dixit stimo q ve
no est p stum p maliciam
sic confessio carnaliu non
est p humana rom sic con-
fessio nathanael Joh. pmo

Tibi tu es filius dei h' ait q xpc
dixerat occulta s; p dña reue-
lacom ido hic btificat non
alie Et ego dico tibi post
fidei expssiom post expre
met commendacom pro mit-
tit h' stabilimentu ecce sup
hac fidei confessiom et pmo
qntu ad noticia veritatis/ 2°
qntu ad amorez bonitatis
ibi et porte inferi/ 3° qntu
ad eminencia ptatc ibi et tibi
dabo claues Ca nostente
veritatis edificacom implicat
maior edificacomis ingrm
q e xpus edificabo inquit
instre q petrus e tu es pe-
trus fundamentu q petra
est et sup hanc petra edifici-
u est quia cetera ecclia in
quit mea d' go. et ego qui
sum mencs i mobilis dico
tibi cuius dice est facie quia
tu es petrus a me petra dic-
tus et sup hac petra .i. hui'
veritatis firmitatez tamqm
sup fundamentu firmu e-
dificabo ecclia mea Eph.
iiij. sup edificati sup fun-
dametu ecce xc p auctez
apli p administracom plati
primitiv pticipacom et ideo
debent firmi p constancia con-
fragilitez auidi p abstinenz
cont voluptatez conues per
maturitatez q lenitatez ps

fundamento eius in montibus
sanctis edificium ex lapidibus
vivis .i. pe. ii. quod acce
dentes sicut lapides vivi
et porte inferi que fuit
suggestiones demonum
Jude v. Nova bella ele
git dominus et portas hostium
ipse subvertit tribulationes
hereticorum Job xxxviii. Nunquid
aperte sunt per indelectationes vi
tiorum Ps. qui exaltas me
de portis mortis Unde glo.
hee porte inferi sunt peccata
blandimenta heresis quibus
in fine vincitur in morte
non prevalebunt adversus
eam quia non separabunt
eam actu et a fide supra
vim. Descendit pluvia quantum
ad suggestiones demo
num venerunt flumina quantum
ad delectationem vitiorum flave
runt venti quantum ad persua
sionem hereticorum irruerunt
etc. Et tibi dabo hic subdit
eminentiam potestatis ubi
impliatur ita collatio spiritualis
quia tibi dabo potestatem subli
mis quia claves regni
celorum utilis et quicumque
Ecce tu verbum in quibus Christus
indicavit suam maiestatem
quam petrus confessus est ut
eius confirmet firmam ego

dixi ego edifico ego dabo
hic eius solutus dicuntur sunt similiter
est dicere .i. precipue quod pertinet
ad personam patris sicut est edi
ficare quod pertinet ad spiritum
filii Ps. Nisi dominus edifica-
verit domum Unde est dare quod
pertinet ad bonitatem spiritus
sancti a quo sunt dona gratia-
rum .i. Chor. xii. dicit glo. et tibi
dabo sed nunquid soli petro da
te sunt ad hoc Jo. ix. in glo.
alii apostoli habent iudiciariam po
testatem sicut unde eis dicit Joh.
xviii. quecumque ligaveritis su
per terram erunt ligata et in celis
Sed ideo petrus hanc potestatem
specialiter accepit ut omnes in
telligant quod quicumque ab unita
te fidei et societate se sepa
rat nec a peccatis solvi nec in
celum potest ingredi quia
extra ecclesiam non est qui
ligare possit aut solvere
columba enim ligat columba
dimittit et una est columba
mea Cant. vi. Et hanc pos
sibilitatem habet omnis ecclesia et
episcopus et sacerdotibus sicut dicit Jo.
sed singulariter datum est hic
singulariter quia hic habet
ex ordinatione plenitudinis
potestatis que fuit in petro
et successoribus eius notantur in
plenitudine potestatis ceteri in
partem sollicitudinis Claves

.i. pntis iudicii ptate; regni ce
loz .i. ecclie que dr regnum
celoz quia ad vsu ptatis
eius digne ministrata sequitur
aditus vel clausio regni celoz
Vn sequitur et quecumque ligaueris
claue non errante sup terram
viuente erit ligatum et in celis
.i. celestis curia approbabit et
confirmabit vel in celis .i. in ec
clesiis et quecumque solueris sup terra
erit solutum et in celis Vel quecumque
que ligas sup terram erit ligatum
et in celis glosa .i. quecumque in
dignum remissione iudicaueris
dum claue non errante indig
nus apud deum videbitur et quecumque
solueris sup terram erit solutum
et in celis .i. quecumque soluendum
iudicaueris dum viuit re
missionem consequetur a deo in
telligere claue non errante Circa
hic de clauibus ecclie primo de
virtute videtur quod sint frustra
quia clauis est ad apiendum
hostium sed hostium regni celoz
semper aptum est a passione
xpi Apokalip. iiii. Vidi hostium
aptum in celo Ad hoc clausum
celi triplex legitur quedam
vlis sed non perpetua hec facta
est hominum propter peccatum primorum
parentum et durauit vsque ad xpm
Alia vlis et perpetua que fit ho
minum pro vltima fine et durat in
perpetuum sed particularis sed non perpetua
que fit hominum medio tempore propter
culpam et penam ei debitam quo
ad primas claues soli xpo date sunt
quo ad secundam nulli quo ad terciam
ecclie Item tamen quod ptas auctoritatis
est in solo deo qui apit per
gratie infusionem Potestas excel
lencie in xpo qui apit per pas
sionis meritum potestas ministerii
in platis ecclie qui apiunt per
ministerium sacramentoz Ad obiectum
dicendum xpc amouit clausuram
generalem sed tamen quelibet pt esse po
ne particulares particulare propter
culpam Item queritur de necessitate
scilicet quid est clauis realiter videtur
quod nichil In anima non sunt nisi
passiones et habitus sed clauis non
est potencia quia potencie
non sunt a natura nec habitus
quia non inclinat potencias
ad actum nec passio quia non
afficit subiectum propter quod nichil
Ad hoc sic principium actuum natura
lium est potencia naturalis et princi
pium actuum nalium est potencia
nalis volutarioz est potencia
rationalis vt voluntas sit princi
pium actuum sup facultate rationis
et voluntatis extrinsecum est ptas
sup rationem et voluntatem talis autem
est ptas clauium Vn clauis est
quedam ptas spiritualis super
naturalis data a deo infusa non in
nata nec acquisita Ad obiectum dicendum

q procedit a potenciis naturalibus
non infusis Item querit de nu[mer]o
clavium glosa dicit hic q sunt
due sc[ilicet] discernendi et potes-
tas ligandi et solvendi contra
una clavis materialis sufficiat
ad unum hostium Ergo et una spiritua-
lis ad idem sed una non datur sine or-
dine ibi datur R[espondeo] sic in sole
potencia liquefaciendi et in-
durandi una est in radice
s[ed] due in effectibus sic tamen una
est clavis in radice s[ed] due in
effectibus clavis enim dicitur potestas
iudicandi ex duabus inte-
grata ex potestate discernendi et
recte determinacione per sententiam con-
dempnatoriam vel absolutoriam
potestas dicitur hic scientia alia potencia
Ad primum obiectum dicendum q est simile
q[uia] aditus corporalis potest pa-
tere communiter dignis et indignis
spiritualis non R[espondeo] de predicta
potestate discernendi ad aliud q
scientia ut est habitus cognicionis non
est clavis s[ed] ut est auctoritas
discernendi Item queritur de usu
clavium pro culpe et videtur q
nichil operetur ad remissionem
culpe R[icardus] In absolvendis pec-
catis idem operatur sacerdos evan-
gelicus q olim sacerdos lega-
lis in leprosis mundandis sed
ille tamen non videbat nullo modo
efficiebat Ad idem supra ix. Ne-
mo potest dimittere peccata nisi solus deus
Contra Joh. xx. quorum remiseritis

peccata remittuntur eis R[espondeo] circa hoc
sunt diverse opiniones una po-
nit magister sententiarum dist. xviii. s[cilicet] q virtus
clavium in remissione et pene ni-
chil operatur efficiendo s[ed] tamen
ostendendo s[ed] contra hoc est quia
sic sacramenta nove legis non
efficiunt q figurant Alia est
q virtus clavium operatur remis-
sionem culpe non in actu ab-
solventis s[ed] in proposito penite-
tis s[cilicet] in ipsa contricione que est
in proposito confitendi s[ed] contra hoc
q unumquodque virtuosius est cum est
in actu quam cum est in habitu so-
lum s[ed] si cum penitet homo in
actu habet tunc multum operatur
Alia est q operatur cum homo
contritus actus non tamen suf-
ficient actum accedit s[ed] sup-
plicando tamen R[espondeo] et forma
absolucionis supplicacionem
continet s[ed] contra hoc est quia sic
magis valeret absolucio boni
laici quam mali sacerdotis sicut
et supplicacio Alia est q valet
non per se s[ed] per virtutem divinam
coassistentem in operando be-
neficium s[ed] contra hoc est quia na-
vis creata esset in forma sacerdo-
tis Alia est communior q valet in-
strumentaliter ad graciam et iusti-
ficacionem disponendo non ip-
sam immediate efficiendo
sicut ad ablucionem cutis mundacio
originalis culpe in baptismo
valet ablucio aque ita admi-

dicom actual' valz absolu
co sacdotal' quia sacmeti
hoc hz pro ma acti insti
Vn dicit q attricio ad cofes
sionem accedentem vtute abso
lucionis sacdotalis que instro
mentalit' ad ipaz disponent'
dar' gra iustificacionis gtto
vo gra dat' augmencion
gre h ideo videt' non opa
ri ad iustificacionem q reme
diu e adultorz neccia est p
pacco pcedens ad obim pim
ddm q idem opat' z ply
q iste ondebat signo h sco
Ad aliud ddm q solus deus
dimittit tamquam agens pn
cipalis vtus clavium tamquam
disponens instrumentale. Item
querit' de vsu clavium resp.
pene tpalis vide' q nichil
opant' quia post absolom
sacdot remanz debitu pe
ne tpalis go non absolunt
ab eo Ho quidam dixerint
q sacdos absoluendo remittit
penam etnam z ligat ad trans
sitoriam vnn go si pt9 tottoz
viam an gfessionem moret'
sine culpa dampnaret' /
Alij dicut q commutat pur
gatoriaz in tpalem Cz com
non hz ptatez ligandi vel
absoluendi nisi sup tram.
Ideo d' qt q dimittit pte
pene satisfactorie debite sm

pporcoem h cu penites meruit
e' dimitti sic suffragia ecclie
prosit defunctis si pro eis fi
ant sm q se prodesse me
meruerit h aut remissio st
vtute clavium de thauro ec
clesie qui subest clavibus
Io queri' si sacdos pt vti
clavibus pro sua volutate
vide' q sic quia pme ar
bitrie sunt Item xpus sine
satisfactione iniuncta multos
absoluit vt magd luc vij
z mulierz adultam Io viij
go z exemplo eius sacdos st
pt fcre Ho sacdos in ab
solucione opat' vt instmetu
no mortuum vt securis h vi
uu vt homo Ad racm vo
opacom instrumente expighe
ta. Primus vca instmeti dispo
ccm matie pporcio Cum vir
tus motor vca securis nisi
sit acuta no secabit vel
si mat pporconata vt lig
neam vel si no moueat'
ab aliquo simil' in absolu
tone sacdot dnt ocurrere vir
tus vsus ptatis sue z ppa
co suscipient z vtus dei mo
tor z si vnu deficit frustra'
effectus Tunc pcepit disci
pulis pt sudacom euvnte
vitate gntu ad fidem in
carnacoms h ondit eius
fudacum gntu ad fide
me redempcoms facte p

passionis et incarnacionis suf-
ficit fidei confessio respectu pas-
sionis exigitur eciam e multis
Vnde primo describitur redempcio
facta per passionem 2o promittitur pas-
sio ad emulacionem ibi Luce ix ihesus
dixit discipulis suis Si quis
In prima tangitur primo oc-
cultacio mee redempcionis
2o modus dominice passionis
ibi Exinde cepit ihesus 3o dif-
ficultas tolleracionis ibi et
assumens tamen petrus et hec e-
tiam propter confessionem veritatis
laudem confessionis et pro-
missionem potestatis cepit dis-
cipulis suis ut nemini dicerent
quod ipse esset Christus quia scilicet Mt x° quod
dico vobis in tenebris predi-
cate super tecta Tho istam prohibicionem
fuit ad tempus scilicet usque
post resurreccionem ne si ante passionem
predicaret quod esset ihesus id est sal-
vator irritaretur fides in
cordibus credencium propter futurum
scandalum passionis sic patet
in ipsis apostolis cum autem ces-
savit causa scilicet scandalum
passionis propter resurreccionem cessavit
effectus Vnde Joh ultimo Ite do-
cete omnes gentes Ambrosius
Iubet tacere ut si sit filius
primo fallat principem mun-
di secundo ut doceat humilitatem
Secundo ne adhuc rudes et im-
perfecti discipuli maiores predi-

cacionis male deprimerentur
Exinde cepit ihesus hic secundo
dicitur modus passionis vel
ostenditur primo ignominia pas-
sionis 2o ex opposito gloria re-
surreccionis ibi et tercia die
In prima tangit paciendi
voluntatem quia oportebat
veritatem quia multa pati a-
cerbitates quia occidi Nota
quod Remigius dicit quod columpna
ad quam fuit ligatus salva-
tor fuit in medio terre dicit
Jeronimus ex hoc scilicet prohibicionem re-
petit ihesus eidem discipulis
suis scilicet pro factoribus glosa
Erat causa prohibicionis
predicacionis q. d. tunc predi-
cate cum ita dicam sic pas-
sus fuero quia ante non
prodest quia oporteret eum
ire iherusalem ad operanda
salutem in medio terre Lu-
ce xiii Non capit prophetam
perire extra ierusalem id est quam ope
captat opes apportat et
multa pati quia comprehen-
di colaphizari conspui ac
irrisari denudari et flagel-
lari a senioribus qui vide-
bantur habere prerogativam sancti-
tatis qui debebant habere preemi-
nenciam vite et scribis et prin-
cipibus sacerdotum qui habe-
bant excellenciam potencie
et occidi in cruce et tercia

dic resurge Act x que occi
derunt suspendentes in ligno
hunc deus suscitauit 3a etc. assu-
mens eum ꝫ subditur diffi-
cultas tollerancie passionis
primo quantum ad increpacionem
petri 2o quantum ad arguicionem
xpi qui conuersus In prima tan-
git primo increpacionis for-
mam 2o 3m ibi absit a te
dicit ergo 2 assumens eum
petrus Interlinearis ne coram aliis
magister videretur argui et est arg[umentu]m
quod subditi non debent argu-
ere prelatos in aperto recepit et
increpare illum dicens quia non
restitit in increpacione sed sta-
tim dimisit dicens Interlinearis
amantis affectu quia volu-
tatem suam ondit absit
a te domine s. quod filius dei vi-
ui interficiat non erit tibi hoc
Ieronimus dicit quod in hebreo habetur
propicius esto tibi domine non
erit tibi hoc s. tam tempore pati-
bulum tam graue supplicium
2 queritur si petrus peccauit
quia dominus eum redarguit dicens
scandalum mihi es glosa .i. me
offendis ad idem petrus ait
absit a te glosa optando quod
optabat contrarium voluntatis
diuine propter quod vocatur sa-
than Ro quidam dicunt quod
petrus cecidit in caritate sed
non a caritate nec mirum si mo-
dicus in caritate audita xpi pas-
sione qui pluribus annis postea
cecidit a caritate instante pas-
sione unde peccauit venialiter
non mortaliter ad obiectum dicitur
quod primum offendit dispositione
non simpliciter Ad aliud dicitur quod
optare contrarium voluntatis di-
uine ex quadam naturali pietate
non est mortale peccatum Alii di-
cunt quod non peccauit nec opta-
uit simpliciter quod dixit sed condiciona-
liter s. si bene fieri posset sicut apostolus
Ro ix Optabam ipse anathema
fieri pro fratribus meis dominus autem
arguit eum ne procederet altius
admonendo hoc simpliciter et effica-
citer Item quare increpauit eum
petrus non volens destruere confessio-
nem suam nec putantis filium dei
posse occidi vel potius propter amor-
fervorem quo preceptis feruebat
qui conuersus dixit petro ꝫ arguitur
petrus a xpo propter tamen quia adver-
satur bono 3o dicitur sathanas et
quia prebebat occasionem mali 2o
dicitur scandalum et quia discordat
a voluntate dei et sic dicitur Non sa-
pis ea que dei sunt Dicit ergo
Qui conuersus ut s. aspiceret
petrum quem predebat dixit
petro arguendo ipsum vade post
me conformitate voluntatis sa-
thanas quia mee voluntati
aduersaris q. d. dic in sic est
pre Ioh. xxxvi non vita sed
tua voluntas fiat scandalum

in eis .i. duas in occasionem of-
fensionis vel ruine occasionem
a me accipis quia non sapis
ea que dei sunt dispositionem dei
de passione mea desiderando
sed ea que hominum humane pro
me est zelando et diligen-
do. Bernardus. Vnum qui in carne
sunt sapiunt phy. 3°. glosa in
confusionem qui terrena sapiunt
Ergo sapere debemus non hu-
mana sed diuina non terrena
sed celestia. Sed queritur hic
quomodo inquit Crisostomus qui
reuelatione patris et cetera et
beatificatus appostolatus itaque ce-
cidit. Respondeo quia filius dei
est nouerat sed misterium crucis
non intelligens sathanas
vocatus est. Vnde primum dixit
ex reuelatione patris celestis
secundum ex reuelatione carnis
et sanguinis. Alii. ait Ieronimus
quomodo potuit errare qui
beatus erat. Orat inquit pre-
dens lector hic beatitudinem confe-
rens laudauit et cetera in futuro pro-
missa. Nam si ei protinus
data fuisset non in eo praue
confessionis error locum habuisset.
Quare non sic Christus bap-
tistam corripuit qui eum
prohibuit baptizari. Ite tercio
non dure redarguit petrum si-
cut diximus supra quod Vade sa-
thanas retro. Respondeo ostendit causam

tori generitor dei ex alio et
alio affectu prohibitiones pro-
cedebant Iohannes prohibebat ex
affectu humilitatis et reuerentia
maiestatis et ideo instruitur
sine modo petrus increpabat
ex affectu inordinati amoris
quo nimium feruebat. Vnde
nunc de passione Christi audire
potuit vel ex proposito thora-
nientis sic amicus audi-
to grauamine amici dicit nu-
quid est tibi hoc absit et ideo
arguitur tamquam reducibilis.
Vnde petrus in me dyabolus vero ad-
versabatur ex affectu ma-
lignitatis et ideo repellitur
tamquam non reducibilis.
Vade retro. Notandum quod petrus
legimus aduersantem pas-
sioni Christi primo impedimento
passionis vt hic absit a
te. Secundo in ministerio legis Ioh.
xiij. Non lauabis mihi
pedes. Tercio in insultu sue
captionis Io. xviij. Simon
ergo qui petrus dicitur est
cum eduxisset gladium et
super arguitur est. In primo de
inordinata affectione vnde
non sapis ea que dei sunt.
In secundo de inordinata considera-
tione vnde quod ego facio tu non
nescis. In tercio de inordina-
ta violencia vnde conuerte gla-
dium tuum in vaginam primum

referet ad inordinacionem concupisci
bilis 2m ad inordinacionem irrōblis
3m ad inordinacionis irasci
bilis tunc ihūs dixit post pas
sionis prenunciacionem h' hortā
dus ad sue passionis imi
tacionem. primo ponit ex hor
tacio 2o exhortandi modus l'
materia em volunt animam hor
tat' aut' ad tria primo ad ne
gandum semetipsum p renuncia
cionem pprie voluntatis 2o ad tol
lendum crucem p mortificacionem
viciose carnis ibi et tollat 3o
ad sequendum se p contemptum o
pulentie temporalis ibi et seq
tur me et hoc est tunc s. post
obiurgacionem petri ihūs dixit
discipulis suis si quis vult etc
q. d. noli prohibere passiones
quas oz sustinere eas hiis qui
volunt salvari Vn hic dix
discipulis etc et habetur mr' viij
Convocata turba cum discipulis
suis etc que enim dicta sunt
supius seorsum dixit discipulis
h' aut' ad omnes gnalit' loqt'
quia imitacio passionis ad
omnes ptinet vel p motum k
p pnam Si quis vult post
me venire passionem interiore
p imitacionem exteriorem ad
pricam superiorem et dicit vult
quia neminem cogit ut sin

gulum sit gravius deo et p inde sit
gravius sibi Crisost. Si qui an
trum daret aut thanath ex
ponet non vocaret cum vio
lencia s; omes trahent multo
magis ad ea que sunt i cel'
abneget seipsum .i. pprium
sensum pprium voluntatem
vel abneget .i. abiectum po
net se omnibus quorum ipse est
causa quia vel mala sunt
vel vana et tollant cruce
sua .i. cruciatum qui pro pec
cati mortificati vel carne
tristitiam pro corporale contigit
Aug' cruce sua no lignum
patibuli s; vite virtutes con
positum tota enim vita xpiani
si vivat secundum ewangelium crux
est atque martirium Crisost. qui
abneget abneget alium si
videt afflictum si ligatum si
egrotum si hostibus infestatum
no iuvat ita vult xpc cor
pi nro non agnosce si tor
queatur si flagellet Et seq
ratur me p sui vitam imitacionem
Aug. quia pauci post te volunt
ire dne cum tamen pvenire ad
te nemo est qui nolit cum
regnare volunt s; compati no
lunt non curant querere
quem tamen desiderant invenire
cupiunt te consequi s; nolunt
sequi optant extrema iusto
rum no curantes principali
orum si quis vult venire In fes

to nrm legit hr ewn ubi dns ponit pmo passionis imitacionis ibi abneget qm ad pm impliciat ta pus se quendo autem ibi siquis 2o sequendi libertatem cu subdit vult 3o insequendo voluntatem cu addit me quitu ad 2m impliciat implicat ta pm esti sui abito cu dr abneget semetipsum no tantu sua vel suos s sua intellectum sua affectum sua scilicet intellectuacionis affectum voluntatis scilicet carnis pm abnegit psid 2m caritate 3m psteram Gal ijo vivo et no iam ego. 2m est carnis afflicio cum dr et tollat crucem suam p mortificacionem sui p copassionem proximum psustinentis usque si nece fuit Gall. v. qui autem absit Tercium est recta nob intencio cu dr et sequatur me habens lucem in intencione con favorem humanu me sequens duce in operacione contra errorem dyabolicum me expertus incedens in renunciacione quantum tempale comodum. Siquis vult venire etc In his verbis excluduntur sex genera pene et utilis pordinem et est psona violenta quia cu dr si quis vult pts voluntate sacrificabo ti etc

Pena diminuta cum homo dat sua deo et se mundo contra quod dr abneget semet. Prov. xx Filii pbe in eo. Tercia delicata quando sic volunt aliquid facere penitenciam ut nullam senciant afflicionem pp quod dr et tollat crucem Gal. v. q aut xpi sut carnem suam etc Quarta mutuata qui si aliqui gloriantur de passionibus prm vel frm suorum ipsi vero nichil talium faciunt contra quod dicit suam non alienam Jo viij si filii abrahe estis etc Quinta momentanea contra quod dr et sequitur Luc. ix. ad dicitur cottidie Sex simulacio no favorem mundi Joh x. oves mee vocem meam audiunt et ego agnosco eas et sequuntur me Nam em volunt hic subdere dicte exhortacionis sue assumende crucis racio et h triplex pena sumitur ex consideracione mali debiti no sequentibus ibi qui autem pdiderit Tercia ex collacione pcii ad futura in homo ibi qui enim prodest dr q em voluit animam suam vitam .s. ptiterm alimonys indigentem salua facere .i. potius saluare no affligendo p penas pderet eam s. vitam vel umam. vel sic

simplex relacio pdet in qua
in futuro quia meret mortem
eternam alii legitur qui voluit aiam
s. saluam facere in futuro pdet ea
in psenti morti exponendo et
passionibus pro xo. Hyl. Sicut
si seruas si pdis si seminas
renouas prima exposicio ma-
gis congruit sensui ewangelico
Anima aut pdideit aiam su-
am tribulacionibus et morti si
necesse se exponendo vel pe-
nitenciam affligendo ppter me
i. amorem meum contra mandata
faciat Ps. Quoniam ppter te mor-
tificamur tota die Inveniet
eam in futura gloria Mondum
in passionalibus afflictio psen-
tis animalis nunc sit inve-
nire animam vt h. ii. r. vii.
Invenit fiunt tuus opus su-
um vt o. Possidere aiam
Luc. xxi. In paciencia vra
possidebitis animas vras.
Saluare animam Joh. xii. Et
qui dicit aiam suam in hoc mundo
mortuam Invenitur autem
p renouacionem et hoc a pnte
tibi possidet p subieccionem
et hoc a proficientibus saluat p
et hoc a pseuerantibus Quid ei
prodest Ecce ya vo scripta
ex collocacione psencium ad
futura vbi nominatur duo p.
inutilitas tpis. Luc. i. scdo
in recuperabilitas spiritualis dap-
ni aut qd dabit homo com-
mutacionem obm tantæ possent
enim dicere pdet enim animam
si tamen multa lucratur divi-
cias s. delicias et honores
mundi Jo. videt Quid ei
prodest hominum si vniuersum mu-
ndum lucretur de quo in oidem
nichil secum portare porta-
re portare potit vbi pottius
Immo quanto plus acquisiuit
de mundo tanto plus acqsi-
uit de inferno Apok. xviii.
Quantum glorificauit se et in deliciis
fuit tm tam anime sue det-
rimentum parauit s. amittendo
gloriam incurrendo penam eternam
et pdendo mundanam substanciam q.
dicit totum inutile fit Ambo
Valde timendum e vt ppter auari-
ciam pecunie vel amorem
mundalis vite salutem anime
querere negligamus qr nichil
prodest lucrifacere temporalia si
pdatur eterna Et ponit Cris.
exemplum si egens et vltimus ma-
lis positus videns suos suos
in lasciuia age qm lucrum
estimares te eorum esse dns
sic quid lucratur anima tua
misera carne lasciuiente si
futuram dapnacionem expectat
Exponitur hoc eciam de illis q
lucrantur animas aliorum et suas

glificatoꝝ

negligunt Criso si altius sol
licitus contemplaris te similis es
eis qui metalla fodiunt et ne
sciunt cui ea dabunt Item possit
aliquis obicere si animam per
dam tamen ex multis que lucra
bor eam redimam hec stultum est
v. q. dicit ancquam homo commutacionem
in redempcionem pro anima sua
dampnata q. d. si daretur pro
ea mundus non libaretur quia
zelus et furor viri non parcet
in die vindicte nec acquiescet ta
quam precibus nec recipiet pro re
dempcione dona plurima prover.
vi. Filius autem hominis supius
posita est fundacio evangelice
virtutis. primo continet ad fidem in
carnacionis. 2o continet ad fidem
redempcionis. Hic 3o continet ad fi
dem retribucionis que erit in ad
ventu ad iudicium ubi tangit
primo iudicis adventum 2o retri
bucionem singulorum ibi et tunc
reddet. In prima tangit primo
ad ventum 2o comitatum ibi cum
angelis 3o sui in gloria in
appendo concomitancia in ve
niendo iusticia in remunerando
dicit ergo ita dixi nullam dabit
commutacionem homo pro anima
sua et vere filius autem hominis
i. virginis s. xpus qui ita se
vocat propter suam humilitatem propter
maternis virtutem propter matris
puritatem sive integritatem

venturus est ad iudicandum orbem
in gloria patris sue potestatis et
glorie manifestacionem Intellige quod
primus venit humilis cum angelis
suis ysaie iii. dominus ad iudici
um veniet cum senioribus popu
li sui et tunc reddet sine temporis
dilacione unicuique sine perso
narum accepcione secundum opera
sua sine munerum corrupcione
Apok. ultimo Ecce venio cito
et merces mea mecum reddere uni
cuique secundum opera sua Tres ergo
personas filium qui iudicabit
in quantum homo patrem qui
iudicabit auctoritate angelos
qui iudicabit approbacione
amen dico vobis supius posi
ta fundacio evangelice virtutis
qui subditur virtutis fundate
commendacio vel confirmacio ubi
ponitur primo confirmacio fidei
resurrexionis 2o fidei passionis
scripti capitulo ibi et interroga
verit eum discipuli eius fides
autem dominice resurrexionis confirmatur
per transfiguracionem cuius transfigura
cionis ponitur primo promis
sio 2o exhibicio scripti capitulo
a. Tercio occultacio scripti capitulo
b. ibi levantes autem oculos
suos neminem dicit ergo Amen
dico vobis glossa quia rudes erant
apostoli in presenti promittitur eis
quedam consolacio ut citius credant

desiderat Vn quia sic ventus
sic redditus est q tu indu
est vt confiteam intuitu
remuneratois Amen dico
vobis quia securi sitis de
hoc sunt quedam etc. hoc
exponit triplr primo de clari
tatis assumpcone quam paz
post habituri erat 2o de glo
rificatois 3o de ecclie multiplici
dilacone Primo exponit
sic sunt quidam de hic stan
tibus s. petrus iacobus et iohes
qui non gustabunt mortem
temporalem que est quidam
gustus i.o mortis eterne vel
gustus d' quo ad bonos
qui in morte no permanet
donec videant filiu hominis
venientem in regno suo i.
in ea claritate quam habebit cu
veniet ad iudiciu. Vn glosa
In corpore mortali ondit
eis non mortalitate sed clari-
tatem future similem immor
talit et ita sensus est donec
videat etc. i. ymaginatoem
vel representacoem glorie regni
dei quam exhibuit eis post
vi dies ab hac pro missione
2o exponit sic Sunt quida
de hic stantibus hoc dt vt
excludat iudam qui no
vidit resurrectois gloriam qui
no gu. mor. donec ve. fi ho.
venientem in regno suo. i. i
gloria resurrectois et ascensionis
qua in perpetuum regnabit usque
vero ad illud tempus omnes
apostoli vixerunt preter iudam
3o exponit sic secundum bedam
permittit aliquos de disciplis
suis visiones dilatoem ecclie
anteqm per morte exeant de
mudo et sic dt sunt quidam
stantibus qui non gustabunt
morte vt iohes evangelista
et quidam alii qui vixerunt
diu post passionem donec vi-
deant filiu hominis venientem
in regno suo. i. in ecclia di
latari regnantem et hoc dt vt ec-
clesia in presenti ut mundi glo
riam erectam tenus credat in
celo regnaturam etc. hic regnum
x accipit triplr. s. claritas trans
figuratois celu empireum et
pns ecclia Querit hic secundum Cri
sostomum quare dns illam visioem
promisit et no statim exhi
buit Item quare no nominat
disciplos illos sed dt sunt quida
Ho visionem promissam distu
lit vt eam vehementius de
siderarent Item ne reliqui
discipuli absentes paterent
zelum si statim promissum
implesset hinc est q promitte
do no dixit nomina eorum qui
visuri erant Item quare tres
disciplos tantum assumpsit Ro
vt more duorum vel trium testiu

staret testimonium De vtro .xix.
Item misterium quod quam fidem tri-
nitatis firmiter tenuerunt in eterna
visione gaudebunt. Item quia
pauci electi. Item quare istos
tres petrum iacobum et iohannem
Responsio quia istos tres familiarius
diligebat hos enim assumpsit
in domo archisinagogi quando
eius filiam suscitavit in monte
quando se transfiguravit in passio-
ne quando oravit / 2o ad ostensionem
glorie 3o ad ostensionem crucis sue
Vnde in glosa super luc. ix. tan-
gitur prerogativa istorum trium
petri in clavium officio Iacobi
in sacerdotali solio Iohannis in ma-
tris commissione Et ex hoc videtur
quod iste fuit iacobus alphei qui
fuit episcopus iherosolimorum Ideo dicit
Augustinus super epistolam ad
gal. Infra sequitur triplo iaco-
bum et iohannem fratrem eius quod
concedendum est est ad gloriam
dominum quod solum sacerdotale vocat
sublimitatem minus vel regnum
eternum Ad aliud quod augustinus opi-
native dixit vel mendosum
contendere fuit Capitulum xviij
Et post dies sex assump-
sit Supra posita est
transfigurationis pro-
missio hic subditur eius ostensio ad
confirmationem fidei resurrec-
tionis et cetera quam transfigurationem
tangit tamen primo antecedencium
2o concomitancia ibi et transfigura-
tus est / 3o sequencia ibi Respondens
petrus dixit, antecedencia tamen
exprimunt testes temporis et loci
de tempore dicit et post dies vi. Sed
dicitur mr. ix sed contra luc. ix. Factum
est post hec verba quasi dies viij fere
dies Videtur Responsio mt. et mr. po-
nunt tantum dies inter medios luc.
vero addit et primum quo promisit
et vltimum quo solvit et hoc potest
vi mundi etates quiescendum
esse ab omni labore et ibi octa-
no tempore designat esse resur-
gendum assumpsit ihesus petrum
iacobum et iohannem fratrem eius
Ecce testes fide dignos quorumque
enim volt dei gloriam videre oportet
quod per fidem agnoscat sicut
petrus quod vicia supplantaret
sic iacobus quod ad bonum operandum
graciam habeat sic iohannes quia
omne initium consistit in credendo
verum in declinando malum in
faciendo bonum et duxit illos in
montem excelsum scilicet thabor
Sed quare non in vallem videtur
glo. vt discant gloriam non
in profundo huius seculi sed in
regno superne beatitudinis esse
querendam seorsum a stre-
pitu mundi et sic patet locus.
Et transfiguratus est hic tangit
concomitancia tamen primo transfi-
gurationis actus 2o modus ibi
et resplenduit. tercio legis et

XVI, 1-5

ipse hic testimonium Et ecce appare-
runt eis etc. ergo et transfigura-
tus est non quod transfiguravit
se ut notatur actus fieri expo-
nentibus sed in natura humanitatis
cum eos qui erant amici Jo.
xiiij Qui diligit me dili-
getur a patre meo et manifesta-
bo me ei mundi corde qui
erant mundi supra v Beati
mundo corde quoniam ipsi deum
videbunt qui erant humiles
supra xi revelasti ea parvu-
lis et resplenduit facies eius
sicut sol ymo plus quam sol sed
nichil habemus clarius cui compare-
tur vestimenta autem eius facta
sunt alba sicut nix et sic perfu-
sa sunt lumine ut alba extra
appareant vel per faciem divinitas
per vestimenta humanitas intel-
ligitur Unde sicut splendor solis
excellit istius habitum splen-
dorem nimis ita splendor
deitatis splendorem huma-
nitatis Queritur que fuit ista
transfiguratio quidam enim di-
centes quod in corpore mor-
tali dominum tanta gloria immor-
talitatis potuit apparere dixe-
runt quod illa claritas fuit in
aere diffuso non in corpore
domini alii dixerunt quod dominus
in conceptione accepit cor-
pus mortale et oppositum sed

in transfiguratione ad horam acce-
pit talem corpus immortale relin-
quentes hunc verbo transfigura-
tus est enim transfiguratio proprie
transitus de figura in figuram.
Alii quod ab ipsa conceptione habuit
corpus immortale et impassibi-
le et splendens per naturam licet
non appareret sed voluntate pas-
sibile per dispensationem incar-
nationis unde quando voluit ostendit
corporis ut subtilitatem intrans-
tendo aliis immasciendo agili-
tatem super aquas amblan-
do claritatem in transfiguratione
impassibilitatem in cena et sic
fuit transitus de figura in figuram
non secundum rem sed secundum manifesta-
tionem Sed hoc omnia tanquam fla-
et temeraria eliduntur per auc-
toritatem Jo. dicentis Nemo
putet eum amisisse corpo-
ris veritatem quia non subtraxit
sed splendorem addidit Unde
luc. ix facta est species vultus eius
altera non alia Unde Bernhardus
dicit quod in corpore mortali
ostendit mirabiliose gloriam in-
mortalitatis sic mirabiliose
de utero virginali exivit sic
miraculose super aquas am-
bulavit Unde [illegible] quid tamen potest
dici nichil in qua erat dis-
positione corpore Christi ad clarita-
tem ex immunitate peccati ex unione
ad animam gloriosam ex unio-

xviii

Cogitacio dei generat dilectionem et cauet desperationem

ne ad deitatem fuit quarto transfi-
guratio similem miraculosa
quia naturalis Moralis aut transfi-
guratiom tunc fecit discipulos as-
sumpsit montem ascendit orando
sumpsit ad signandum quia ad glo-
riam istius non peruenit nisi
potentis societatem per vite
altitudine per orationis deuotionem
felix quarto qui tales comitatum
assumpsit petrum in quo cognitio
tplex dei sui et proximi
Cognitio dei sui [struck] ge-
nerat vtilitatem et cauet presumptionem
et cauet crudelitatem Jacobum
in quo lucta et supplantatio
et hec triplex carnis mundi et dya-
boli enim conatur nisi qui legit
time cum istos euincit in signum
huius iacob post luctum accepit
vt habetur Gen. xxxii. Johannem
in quo gratia et hec triplex inci-
piens proficiens et perueniens
i Cor. xv Gratia dei sum id quod
sum gratia eius ad primam et gratia eius
in me vacua non fuit quantum ad
secundum sed illis omnibus habundan-
tius laboraui non ego solus sed gratia
quantum ad tertiam felix qui tales
montem ascendit in quo sunt
tres gradus abiectio sui mor-
tificatio carnis contemptus mun-
dane prosperitatis super priori
qui volt venire post me
felix qui sic orationi insistit

pie fideli et perseueranter donec
appareat gloria in facie dei quia
transfiguratur in solem diuinum
lucentem per sciam ardentem per ca-
ritatem illuminantem per exemplum et doc-
trinam In vestimentis layci quibus
sufficit albedo niuis per mun-
diciam mentis carnis et
operis Et ecce apparuerunt eis moy-
ses et helyas loquentes cum
eo scilicet cum christo apparuerunt isti duo
propter multa postquam aliquis
vt ondeat christus non esse hely-
am aut vnum ex prophetis sed istorum
dominum secundo vt ondere iudeos
mendaces qui accusabat
eum transgressorem legis et
blasphemum ideo adest moy-
ses in medio quia non erat
contrarius sue legi adest hely-
as zelotes pro gloria dei in medio
quia non erat [struck] blasphemus
3o vt doceat apostolos hec man-
suetudine sicut est moysen et
zelum sicut helyas tercio
vt apostolos ad augeat fidem
dat signum de celo et ab in-
feris moysen Quarto in signum
quia iusti et mortui qui per moy-
sen et viui qui per helyam
regnanti sunt in gloria cum christo
Sexto vt ex omni parte testi-
monium habet de celo per eum
in voce de ethere nubes de pa-
dyso helyas de terra apostoli de
inferno moyses. Cum eo loquen-
tes scilicet excessum eius quem com-

plenius erat in celum ut habetur
Luce ix. i. passionem eius ins
fuit excessus amoris doloris
et infirmitatis humilitatis acer
fuit super mensuram Job
xv. Maiore habet dilectionem do
lor caritatis consuetudinem Trenorum
i. O vos omnes qui transi
tis per viam humilitas super vir
tutem Trenorum iii. Recordare
paupertatis Videns autem pe
trus hec tanguntur consequentia duo
primo scilicet affectum amoris et iocun
ditatis in petro de glorifica
tione humanitatis christi secundo affectum
timoris et humilitatis in disci
pulis de visa excellentia
maiestatis ibi adhuc eo
loquente dicit ergo petrus Re
spondens autem petrus dixit ad ihesum
Sed nunquid aliquis petro
loquebatur cui respondet
Respondeo Audiebat illa verba que
de passione loquebantur et
ideo ut non ei loqueretur vindicta
domino postquam tacuerunt moyses
et helyas Domine bonum est nos
hic esse Lyra Audierat pe
trus quod oportet ihesum in ierusalem
et multa pati formidans ad
huc pro eo et non audens
aperte contradicere enigmatice hic
innuit hoc quod in loco alto soli
tario securo iocundo cum
viris potentibus helya qui
in monte ignem fecit

moyse qui nebulam intravit
qui diceret nullus sciret ubi fu
mus eternam dulcedinem gus
tamus Item bonum est nobis
esse non admodicum sed mane
re ideo subdit si vis faci
amus tria thabernacula Taba
quo amplius degustat quis
dulcedine vite celestis eo a
plius gustat quis dulcedinem
vite celestis omnia fastidit in
infimis tibi unum moysi et
helye unum In hiis errabat
petrus ut habetur Marci ix. tria quia
in una patriam requirit tria
quia in gloria thabernacula edit
tria quia utilitatem proximorum
neglexit Augustinus quod dicis
petre mundus perit et tu se
cretum queris vides tot gentes
convenire in unum et tu in se
esse diligis vides tenebras
mundi et tu lumen abscondis
nemo quippe accendit lucer
nam etc. Unde Hic resplen
duit sicut sol contra quem videri
non potuit sicut nec sol in rota
Hugo lux solis est ledens ocu
lum et corrumpens lux glorie
mulcens ideo in ista figura
non nulla Item quare potius
per dicionem claritatis manifestat
suam gloriam quam per aliam Respondeo
quia nobilior est in genere
corporalium et evidentior Nichil
enim in sole possunt intel
ligi are dotes agilitas sub

talitas et impassibilitas Item quia
ritur utrum hec claritas fuit clari
tas resurrectionis future vel
similis illi quod eadem super proxio
donec videant filium hominis et
glosa in ea claritate in qua est
pacto iudicio et idem Beda non
substantiam carnis amisit sed gloriam fu
ture promis ondit ut alia glo
si petrus videns clarificatam huma
nitatem tanto afficitur gaudio
ut numquam velit ab eius intui
tu se nisi quid putandum de
hys qui divinitatem videre meruerunt
runt et ceterum est ergo petrus non sic
videbat et idem Intellectus ad exemplum fu
ture beatitudinis quod credo quod non
eadem sed illi similis fuit et expo
nendo sunt auctoritates quia non
semper ydemptitatem loquitur sed per
similitudinis expressionem Item
queritur utrum moyses et hely
as ibi vero fuerunt in propriis personis
quidam dicunt quod sic et hec miraculo
se virtute divina angeli dicunt quod
angeli personas eorum gerentes in
apparuerunt nec fuit sic quia
angeli idem fecerunt quod ipsi perso
naliter fecissent Item helyas exi
mius propheta et de david hec dicitur
in prologo super psalterium Item
idem de moyse Exo. xxxiii in
glo. Hec Moyses fuit eximius
dum familiaritate signorum osten
sione legis promulgacione he
lias eximius vite austeritate ar
guendi auctoritate vite diuturnitate

david eximius propheta subtilitate
intelligentia dignitate et spiritualiter ei fuit pro
missione Item ambo eius tres
testes habuit de celo helyam
moysen et ipsum petrum contra
moyses erat in inferno inter
restri paradyso igitur venit inter
ergo de celo non sunt exigendum
sed sunt finem quia ibi futuri
erat petro mansio Item q
rit ambo eius quod cognoverunt
quos numquam viderunt et videtur
prudentie futurum super eos venientem
in quo innuitur quod in futura gloria
alter alterum quem numquam vidit cog
noscet Anshelmus hec de similibus
dicitur et a singulis omnibus ibi ab omnibus
singuli cognoscentur ut nichil ei
no latebit quia patria quem ge
te quia semper quis ediderit sit talis
ergo cognicio habetur in gloria adhuc
eo loquitur hic ondit affirmantem timo
rem et humilitatem in discipulis cum
affectus tangit primo timorem 2o
effectum ibi et audientes discipuli
3o consolatorem ibi et accessit ihesus
In causa fuerunt duo primo ob
umbracio nubis 2o intonacio
paterne vocis ibi et ecce vox dicens
ergo ad huc eo sic petro loquente
ut loquitus imprudentia eius
cenderet ut xpi magnificencia
ostenderet ut maius testimonium
fides firmaret et ecce nubes lu
cida ad differentiam antiquorum mis
teriorum ubi nubes caliginose

quia operationis est in timore et in
in amore illorum comparato eum
vel anime figurarum nostra sine
figuris dicitur tamen nubes quia
enigmata sed lucida quia sine
figuris obumbravit eos id est o
peruit quia maiori lumine per
fudit sic lux obumbrat radius ex
radiis solis per quas illustrat
et ecce vox in nube dicens
Crisostomus deus in nube loquitur
ut magis crederent dei vocem
esse qui solitus erat loqui pa
tribus in nube hic est filius meus
dilectus in quo michi bene complacui
id expositum est supra iii ubi
eadem patris facta est in baptis
mo et in transfiguratione ubi osten
ditur gloria trinitatis loquitur pa
ter insignis quia ipse est actor gratie que
datur in baptismo et dator glorie
in resurrectione per gloriam hic vere ad
ditur ipsum audite ut confirmet
petri confessionem supra xvi hic
clamat pater ut hic clamat in
Joh. ii. Quodcumque dixerit vobis fa
cite hic clamat legislator de
utero vel xviii ipsum tamquam me
clamat. scilicet in prophetis ysaie lv
audientes audite hic clamat
ipse filius in decimis supra xiii
qui habet aures audiendi
audiat quis ergo potest se
excusare audite ergo ipsum quia
veritas est quia te ipsum qui vita
est sequimini ipsum quia via est

Jo xiiii. Ego sum via veritas et
vita et audientes discipuli i. pe. i.
Hanc vocem audivimus ceciderunt
in faciem suam ~~ceciderunt in facie~~
non sic mali i. R. iiii. hely cecidit
retrorsum et fractis cervicibus mor
tuus est. Cadunt ergo iusti non
in faciem propter timorem ut hic non
propter humiliationem supra secundo et procide
tes adoraverunt non propter gratiarum ac
tionem Apoc. vii. ceciderunt in con
spectu throni in facie sua et timue
runt valde casus enim exterior fuit
signum timoris interioris timuerunt
quia secundum glossam quia se errasse cognoverunt
et quia nubes operuit quia
vocem audierunt scilicet patris cuius
maiestati debetur timor et ac
cessit ihesus hic subdit consolatio
nem hic secundum triplicem Christi ac
cedere tangere et confortare in primo
notatur gratia preveniens in secundo
gratia consummans dicit ergo et ac
cessit ihesus quia per se surgere
non poterant et tetigit eos ut eorum
membra solidaret Dan. x.
Manus domini tetigit me et erexit
me ad genua dixit quoque eis ut me
tum fugaret surgite contra casum
Nolite timere contra metum levantes
autem oculos superius posita est
Christi transfiguratio hic subditur
transfigurationis occultatio primo
insinuatio per subtractionem visionis
secundo in verbo per preceptum veritationis
ibi et descendentibus illis dicit ergo le
vantes autem oculos suos post me

tum x' et confortacionem et est. Signi
ficatum q hec visio corporalis fuit ne
minem videret nisi solum ihm Intel.
si moyses et helyas perseuasset
vox patris videretur victa cum post
dedisset testimonium et ideo re
cesserunt anquam loqueretur an
quam vox patris audiretur sicut
dr Luc. ix. vt ad solum ihm in
telligeret pertinere Allegorice abla
ta nube viderent ihm mansisse
et moysen et helyam euanuis
se quia postquam legis et prophe
tarum vmbra discessit Apostoli eum
viderent et reuelata fuit illis
scriptura Luc vlt. aperuit illis sensum
vt intelligerent scripturas Et
descendentibus illis hic datur precep
tum de occultacione transfiguracio
nis vbi tangitur forma mandati
et causa precepti. dicit ergo et descen
dentibus illis. s. dno et tribus dis
cipulis de monte thabor pre
cepit illis ihc dicens neminem di
xeritis visionem ne illa tanta per
sona incredibilis esset propter pas
sionem sequentem et apud rudes
scrupulosos vertitur scandalum generaret
hac racione sup. xvi. precepit
eis vt nemini dicerent q ipse es
set xpc et etiam ad hoc posite sunt
ibi ille raciones donec filius
hominis a mortuus resurgat
.i. a statu mortalium separetur
In quo moraliter instruimur ad

faciendum q dr Eccli. xi. ne laudes
hominem in vita sua Et in eodem
ante mortem ne laudes quemquam
Et interrogauerunt eum post fidei
resurrectionis confirmacionem sub
ditur hic confirmacio fidei passio
nis et hic triplex. primo per exemplum 2o
per miraculum ibi et cum venisset ad
turbam 3o per verbum conuersanti
bus autem eis in galilea dixit
exemplum fit ad consideracionem mira
culum ad probacionem verbum ad
persuasionem Circa exemplum ponitur
primo amonicio false opinio
nis circa fidem veritatis 2o po
nitur exemplum ad confirmandum veritatem
fidei passionis ibi dico autem
vobis quia helias iam venit
In prima ponitur primo disci
plorum interrogacio 2o dni re
sponsio ibi at ille respondens ait ille
Et hoc est et interrogauerunt eum
discipuli eius dicentes quid ergo
scribe dicunt legis s. interpretes
et doctores quia helyam op
tet primo secundum vero dicitur hec questio
hoc secundum Rabanum et Crisostomum dis
cipuli audierant eum debere
venire in regno suo vnde dix
erat quidam de hic stantibus q
non gustabunt mortem tarde
bant autem in transfiguracione hoc
esse completum vnde aliquem puta
bant eum amplius non mori
nec resurgere et quia audierant
q helyas debebat primum venire

z restituet omnia z ipse iam
transiat ab eis ideo mouetur
ad interrogandum quid ergo scri-
be dicunt quod helyam oportet
primo s. ante aduentum tuum
vigiliam quia precursor tuus
helyas sit dispergit z non so-
perit mundo at ille respondens
aut illis remouens falsam eorum
opinione de aduentu helye
tum venire debet in secundo adve-
tu domini helyas quidem tunc
precursor iudicis venturus est
in fine q. d. non est iste ad-
uentus quo veniet antequam ve-
niam ad iudicium de quo Malach
vltimo mittam vobis helyam prophe-
tam antequam veniet dies domini
magnus vnde constat non dum
esse 2m aduentum z restituet
omnia hoc dupliciter potest intelligi
primo quod officio suo predicationis
conuertet corda filiorum ad patres
regis quam vt dicit Augustinus xx de ci-
uitate dei intelligentia patrum
perducitur ad intelligentiam filiorum
vt sentiant illi quod senserunt
isti z ecce vere restituet corda
hominum illius temporis ad credendum
xpo z resistendum antixpo vel
restituet omnia supple que debet
quia quod debet mortem z diu viuen-
do distulit tunc soluet ps quis
est homo qui viuet z non
videbit mortem dico autem vobis

hic ponit exemplum passionis precurso-
ris vt firmentur discipuli in
fide passionis saluatoris z pre-
uentura passio precursoris z predicta
passio saluatoris ubi sic z filius
hominis etc subdit intelligentia
virtutis ibi tunc intellexerunt de
precursore tangit dominus contemptum
z iniuriam z hoc est dico autem vo-
bis q. ita precursor eciam aduentus
venturus est s. helyas in virtute i.
iohannes baptista iam venit et hoc
est quod sequitur quia non corpo-
re sed spiritu z virtute Luce i. Ipse pre-
cedet ante illum in spiritu z virtute
helye supra xi z si vultis reci-
pere ipse est helyas iam venit
z non cognouerunt eum non
approbauerunt nec amauerunt sed
potius oderunt Amos v. odio
habuerunt corripientem in por-
ta z loquentem perfecte abhominati
sunt sed fecerunt in eo quecumque
voluerunt Inter. spreuerunt et
decollauerunt sed quod dicit in plurali
fecerunt cum hoc non fecit nisi
herodes Ro. herodes auctoritate
prefecit consilio herodias coma-
tu puella vero pro saltus sic
z filius hominis non cognitus
quia mundus per ipsum factus et
mundus eum non cognouit Ioh
i. non receptus quia in propria ve-
nit z sui eum non receperunt
passus est ab eis iudeis in se q.

qntibus militibus excerptis pylato
iudicante herode consenciete et hoc
sic ratificat errore illorum qui
putabant eum nequaquam amplius
moriturum tunc intellexerunt discipuli
s. plenarie quod de Iohe baptista
dixisset eis quia videbant in
eo impletum esse quod dominus dixerat
quia etiam alias helyam eum
nominauerat Prover. ii. Fili si
susceperis sermones meos vt au
diat sapientiam auris tua tunc in
telliges Quid sic et filius ho
minis quasi dicat sicut decollatus est iste contra
iusticiam ita et Christus iniustam mortem ho
minis iste propter redempcionem humani
generis Secundo similitudo attenditur
quo ad passionem in generali non
quo ad formam vel finem in speciali
Et cum venisset ad turbas hic con
firmatur fides passionis per mira
culum medicacione lunatici vbi
tangitur circumstancie primo infir
mitatis secundo curacionis ibi Et incre
pavit ihesus circa primum tangitur
tria in primo parte pro filio luna
tico peticionem secundo petendi ne
cessitatem ibi quia lunaticus est
tercio sanandi difficultatem ibi
et obtuli eum In prima tangit
tria loci oportunitatem quia cum
venisset petentis humilitatem quia
genibus provolutus peticionis
formam quia domine miserere
Dicit ergo et cum venisset ad tur
bam scorsum enim locutus fuerat

cum discipulis de misterio regni de
passione futura accessit ad eum
homo et iste erat de turba vt dicitur
Mr. ix. Genibus provolutus an
te eum ad auxilium humiliter impe
trandum dicens domine tu sub est
cum volueris posse Sap. xii. mi
serere tuum proprium est misereri semper
et parcere filio meo qui est in magna
infirmitate Nota quod quidam ro
gant pro se ipsis Ps. Miserere
mei quidam pro sibi iunctis vbi
s. xv. et hic et Ioh. iiii. de regulo cu
ius filius infirmabatur Capharnaum
quidem pro sibi suppra
dictis de centurione quidam pro
extraneis Sup. xiii. Miserunt
homines loci illius et obtulerunt
ei omnes male habentes et ad eorum
indicium diuina misericordia
flectebatur Quidam pro inimicis
vt stephanus Act. vii. Quia
lunaticus est hic subditur petendi
necessitas que monstratur ex
magnitudine infirmitatis quia
frequens quia acerba quia periculo
sa frequenciam ondit cum dicit
quia lunaticus est vt secundum re
uolucionem lune singulis mensibus
fiat iterata infirmitas Hoc in
glosa Mr. ix. Origenes et multi di
cunt lunaticum appellat non
non quod luna demonibus seruiat
sed demon cursum lune obseruans
corripit homines vt per creaturam
infamet creatorem hic tamen fuit
peccatum per quod demonium signatur

s· lunaticu p continuu in malum variatur Surdum aut v bi di ad monicom ajutu ad laudis dine confessionem Eccu xxi Stultus vt luna acerbitas morbi ondit cu subdit z male pati Marci ix z luc ix Opus apphendit eu z illidit z spumat z stridet dentibus z arescit piculum ondit cu addit nam sepe cadit in ignem vbi fere sepe obruitur z crebro in aqua vbi pene submergit vbi adiutorem contingit duo elementa q maxie actiua sunt sic p sugestionem demonu homo frequent cadit in ignem iracundie z cupiditatis in aquam luxurie z gulositatis z obtuli eu hic innuit difficultas cu d et obtuli eu discit z no potuerunt curare eu ~~h innuit difficultas cum dicit z obtuli eum~~ Crisos Infirmati sunt discipli s non omnes cum columpne petrus jacobus z johs cu alys non fuerunt qui illu lunaticu curare no potuerunt In hoc q d obtuli argutum habet q pctor de se putare sacedoti In hoc q no potuerunt curare ondit q non solius dei est remitte pnr pcta In sic membra a capite recipiunt sensu z motu ita cetera q e capt ecce sim vtrum-

q nam sine eius vtute et pmissione pt face Queit supr hoc q d z non potuerunt curare eum luc ix dedit potestatem sup omia demonia z sup x demones eicite Ho vlis ptas data est eis in illis qui erant digni curatione Hic aut quatuor erant impedimenta ppt que non potuerunt Primo ppt infidelitatem petentis 2o ppt pcta pueri ppt parentes erat 3o ppt tepiditatem fidei aplorum iiijo ppt difficultatem modi curandi z ideo infidelitas arguit cu subdit o generacio incredula In dignitas increpat ibi z increpauit eum ihus remissio fidi ondit ibi si habueritis fidem sicut granu synapis difficultas morbi capit ibi Hoc genus demonorum no zc Respondens ihus ait pr circumstancias infirmitatis ondit hic circumstancias curacionis z primo increpacionem respectu petentis 2o curacionem respectu necessitatis ibi affere illum ad. 3o disciplorum agcionem respectu assignate difficultatis ibi tunc accesserunt discipli In increpans q dnus parentem infirmi quia cum hesitacione z imperfecta fide petebat ait O generacio incredula q fidem peruersa q mores cponens eis vobiscum p pntis

corpale & quousque vos pacia sustinendo obstinacionem vestram Joh. 4 dicitur non tedio victus quia ut a est sed sicut medicus egro qui sua precepta agenda vel loquitur in contrarium sed quare arguitur magnum cum solus debet argui. Dico quod turba cum isto similiter infidelis erat Afferte huc illum. Hic ondit curacionem cuius quatuor tangit. Primo oblacionem ut probet fidem offerencium. 2o infirmi increpacionem ut ondat eum indignum ibi & increpavit eum. 3o demonis eieccionem ibi & exivit. 4o curacionis celeritatem ibi & curatus est. Dicit ergo ita vos estis incredula & tu quia multum indiget curari. Afferte illum miserum ad me misericordem illum impietatis constitutum ad me salvatorem. Ideo Mar. ix. Magister attuli ad te filium meum & increpavit eum ihesus glo. puerum non demonem ut ondet demonium demoniacum propter peccatum suum sed contra Mar. ix. dicitur quod ab infancia passus est & propterea addit glo. vel propter peccata parentum vel pro dura quia & si ab infancia passus est tamen adultus factus propria voluntate peccavit unde & si morbi continuacionem non meruit peccatum ergo increpavit illum longe a salute positum propter peccatum suum

vel increpavit illum longe a salute positum propter peccatum suum vel increpavit illum id est demonem quod videtur per illud Mar. ix. quia cum accederet puer & videret ihesum stantem spiritus conturbavit illos & expressit. Luc. ix. Increpavit ihesus spiritum inmundum. Quid ergo est quod dicit in glosa puerum non demonem. Dico non demonem tantum unde utrumque increpavit demonem propter longam obsessionem puerum propter peccatum suum & exivit ab eo demonium sed clamans & multum discerpans Mar. ix. In quo significatur quod cum expellit maiores temptaciones excitat quem quem possidebat quietus vel ut expulsionem suam vindicet & curatus est puer cum subito quia cum factus erat adultus vel puer fuerit pro suo tempore insipiencia vel quia ex curacione puer id est purus acer effectus est. Osee xi. Ego quasi nutricius effraym portabam eos in brachiis meis & nescierunt quod curarem eos. Tunc accesserunt. Hic arguit dominus discipulos omnes primo unde sint curacionis difficultas. 2o propter oppositionem unde esset facilitas ibi. Amen quippe dico ad ostensionem difficultatis primo intus

ducitur discipulorum questio 12º do
visio dixit illis ihesus et cetera questio
nem tangit primo formam
2º materiam ibi quare non
potuimus dicit ergo tunc .i. post
increpacionem lunatica et cetera tunc
accesserunt discipuli ad ihesum ta
quam admirantes ut addiscerent
secreto sed nunquid verecundiam
habebant eo quod demonium
eicere non poterant Ratio forte
timebant ne graciam perdidis
sent quam acceperant ideo
secreto interrogabant non
propter verecundiam vel secundum iohannem
quia videbat quod hic fecerat cul
pa de parentis quod increpati
a domino audierant non impossi
bilitas prestantis et dixerunt
ei quare nos qui sumus fi
deles non potuimus eicere illum
dixit illis ihesus propter incredu
litatem vestram patet quod ut iohannes dicit
quod hic fuit propter incredulitatem pa
tris Item discipuli non erant
infideles Ratio incredulitas pa
tris et si fuit causa non tamen tota
Patet cum hec incredulitas discipulorum
Ad aliud dicimus quod dicitur discipuli
increduli non propter defectum fi
dei sic ut dicit sed propter remissionem
fervoris Unde hylarius domino in mon
te demorante cum turba re
sidentibus fides eorum tepuerat
et hoc patet per hoc quod sequitur Amen
dico vobis tunc quod si fi

des vestra tantum fuerit esset et cetera Amen
dico vobis hic ostendit facilitatem
expulsionis primo respectu cuiuscumque
demonis generaliter 2º et cetera huius
demonis specialiter ibi hoc autem
genus demonorum In prima tan
gitur possibilitas facilis primo
quo ad demonia expellenda
2º quo ad alia facienda id est
nichil impossibile dicit ergo Amen
dico vobis si habueritis fidem
sicut granum sinapis Ex hoc ar
guitur hieronimus quod apostoli infideles
erant Nam cum granum sinapis sit
minimum inter semina si non habebant
sicut granum synapis nichil
habebant Ratio est quia non
fit comparacio ad quantitatem se
minis sed potius ad virtutem unde
sensus est fidem sicut granum sy
napis .i. similem grano synapis
.i. humilem fervente que ad
visibilibus citra fervencior fieret
Granum enim synapis noxium
humorem de capite purgat
Unde dicit iohannes magis attritum
plus redolet et virtute monstrat
Et medicum est sic fides proba
ta errorum et viciorum superfluitates
expellit Actuum xv fide purgans
corda eorum iniuriis attrita sui
odorem magis diffundet
Petri .i. ut probacio vestre fidei
preciosior sit auro quod per ignem
transit Item humilem intellectum
reddit ii Cor x In captivi
tatem redigentes omnem intel

lem in obsequiu fidei dicetis
monti huic trans[i] et mittere in
mare q apli hec fecerit Ro[spondeo] sm
Remig[ium] monti huic .i. magno
demoni qui est mons pesti-
fer Jer. li. vos transferatis mo-
tes in cor maris transi huic. s.
a corpore obsesso et transibit l[ic]et
(pet) dica q apli tale quid ad
literam non fecerint non propter
diminucionem potestatis sed propter
carenciam huius Miracula
autem data sunt ad hominum uti-
litatem leguntur tamen hec fecisse
aliquem sanctum in vita patrum et ad-
huc forte fieret si expediret
et fervor fidei exigeret ut solum
hec fieretis sed eciam quelibet
impossibilia Unde sequitur et
nichil erit impossibile vobis
s. ad impetrandum si expediret
Marc ix omnia possibilia sunt
credenti hec autem genus de-
moniorum quo homo trahitur in
luxuria per appetitum carnalis vo-
luptatis et in ignem per appeti-
tum elacionis ignis enim
tendit sursum non eicitur
nisi oracione et ieiunio Jeiuni-
um expellit voluptatem
carnis oracio elacionem mentis
Sed quare non fit mencio
de elemosina ut essent simul
tres partes satisfaccionis Tho
xii. Bona est oracio cum ie-

iunio et elemosina Ro[spondeo] propter
mminia (?) connexionem ad invi-
cem elemosina intelligitur
inter illa duo vel dicendum
q elemosina est ordinacionis
ad proximum sed autem duo contra
inordinacionem carnis ieiunium
contra inordinacionem mentis oracio
vel per ieiunium notatur declina-
cio malorum per oracionem operacio bonorum
in quorum includitur elemosina
Conversantibus autem eis in Ga-
lilea confirmata fide domine
passionis primo proximum (?) secundo
per miraculum hic tercio confirmatur
probum ubi primo predicitur
ordo dominice passionis secundo
subditur tristicia compassionis in
discipulis ibi et contristati sunt
In prima predicitur primo dominice
passionis ordinem secundo ne
habundancia tristicie absorbe-
antur discipuli predicit eis re-
surreccionem ibi et tercia die, dicitur
ergo Conversantibus autem eis
s. ihu et discipulis suis in Ga-
lilea in qua erat nazaret
in qua xpus erat nutritus
dixit illis ihus repetendo id
q prius dixerat ut amplius eorum
memorie infigeret, christiane in
galilea que interpretatur transmi-
gracio quia hic iure transmi-
grantibus divina iustitia et catha-
rum redempcionis humani ge-
neris revelantur, Mandu q

ter dominus predixit passionem suam
apostolis Mt xvi et infra xx et
hec tamen triplicem negationem
petri vel apostolorum triplicem salvan-
dorum statum per fidem passio-
nis Incipientium proficientium
et perfectorum vel sicut ponitur pas-
sio admirationem Unde secundum
Qui vult venire post me
hoc ad fidei confirmationem Infra
ad discipulorum premunitionem ut
flagella previsa minus feriant
Unde ibi dicitur ecce ascendimus ie-
rosolimam filius hominis erit
sacramentum incarnationis quia
filius dei tradendus est erit
sacramentum passionis [illegible] a
patre per caritatem nimiam a se ipso per
obedientiam voluntariam a dyabolo
per suggestionem In qua Juda
per cupiditatem maximam a iu-
deis per invidiam dolosam a
pylato per pusillanimitatem in de-
bitam in manus hominum id est diver-
sarum nationum quia hic [illegible]
sentientium iudeorum et gentium
diversorum quoque statuum quia mi-
litum et regum et populorum Et
occident eum magna iniqui-
tas quod homines occidant
hominum salvatorem et tercia die
resurget Johannes prosperis in
mistis tertia si tristia semper acci-
deret quis sustineret si pro

principum sacerdotum religiosorum

spera quis non contremeret Et con-
tristati sunt vehementer Crisostomus In
moyses neque helyas neque vox
patris audita neque resurrec-
tio pronunciata potuit eos co-
hibere a tristicia Unde [non] licet hic
increpare nullus dixit ei sicut
absit a te domine Et ideo Johannes petrum
correptum sciebant quia non
sapiens ea que dei sunt et
ideo hec alloqui dominum super hoc
ausi non sunt Item Contrista-
ti sunt vehementer contra Luce
ix dicitur quod ignorabant verbum
istud erat velatum ante eos
ut non sentirent si ergo peni-
tus non intelligunt quid contris-
tantur Et ideo bene intelligebant
verba verba que dicebat unde
contristabantur sed qualiter filius
dei pateretur ignorabant unde
Johannes quod ut supra Mr et Luce aliqui
verba ignorabant non tamen in-
genii tarditate quam ex amore
contingebat quia quemadmodum
credebant eum moriturum
negabant Sed queritur utrum
debebat velle alios intelligere
passionem xpi si sic ergo ma-
le contristabantur si non ergo non
debebat conformare voluntatem
suam voluntati domine quia no-
lebat xpm pati Et ideo passionem
xpi contingit considerare dupliciter

aut sm se et absolute in ipsa
passio aut i separatione i fine
in qua nra redemptio primo
quod propter detrimentum nre parentes
et sic voluerit apli sed s noluerit
vult iudei 2o mo quod rem boi
s mundi redemptionem ecclie vtilitate
corpus gloriam et noluerunt
apli Et cum venissent capitulo
capli. xv. propositum est promul
gato no. lc. euan. te fiende
gentibus sm quod continet vi tus
pfectorum incedendis cum repro
batione errorum iudeorum hic p
ponit sm quod continet bonita
tes pfectorum in operandis cum rep
batione iudaice malignitatis
et primo proponit lex euangelica
vt continet bonitatis pfectionem
2o proponitur ondit iudicium diui
nu quoniam ad malignitatis iudai
ce reprobationem cap. xxi. c.
et accesserit ad eum ceci et clau
di in templo et sanauit eos
pfecto aut boni euangelii in
tribus ondit primo quantum ad p
fectorum actiones vsque ad. xix.
c. 2o quantum ad pfectiones religio
sorum xix. c. 3o quantum ad pfectorum
platorum xx. et xxi in principio p
fecto vero actionum determinat
in tribus. primo in pfectione inno
centie 2o iustitie. Joh. xviii
tlo d. Et posuit inter fi
tunis 3o iure Jn. xviii. tunc
accedens petrus dixit ad eum

pfectorum innocentiae ondit no
solum in non offendendo multi
ti sicut in cauendo occasiones
nocumenti sicut sunt scandala et
huiusmodi doctrina ergo vitare scan
dalum primo in re temporali s. quod
posset attende si non soluisset
tributum ponit primo de solu
tione tributi 2o visio ibi et cum
intrasset circa questionem tangit
tunc querendi locus quemadmodum pfectos
ibi et accesserit questionis
modi ibi et dixerunt dicit ergo
et cum venisset capharnaum in
quo assignatur magnitudo quam
si esset dns debitor tributi ex
quo eis multa spiritualia feca
erat non erat magnum si modi
cum temporale ab eo non exigent
constat aut quod plus ibi predica
uerat et plura miracula fecerat quam
alibi luce iiii. Quanta audiui
fca in capharnaum accesserit
qui de dragma accipiebant
exactores s. tributi ad opus
augusti cesaris pro pompeii
enim fca est primo iudea tribu
taria non ad reddendum tributum
imperiale sed singule ciuitates
dabant quandam summam pecu
nie sed postea pertinguistum ceza
rem fca est tributaria ita vt omnes
censi capite tenerentur taxacio
nis census erat dragma. i.
denarius qui pro capite sol
uebatur statim idem e quod siclus

quia xx^ti habet obulos didragma
media pars dragma quarta
pars et ideo unus statum
sufficiebant ad solutionem pro
duobus unde et stater iubetur
afferri de ore piscis. Nondum
quia dragma pro quo est femini generis
et est genus monete habens ymagi
nem regis de qua luc. xv. que
mulier habens dragmas. Item est
genus ponderis et sic accipitur in
medicina secundum alios dragma.
tis. est genus carminis ubi alii
incipiunt et alii vero et quod dicitur dul
cia cantica dragmatis. dragma
genus nummi bis quinque valebit
dragma dyalogus est vel questio
dragma quasi cantus. Ad petrum Johannes
pro signorum magnitudine non audent
ipsum xpistum aggredi et dixerunt
magister non solvit didragma quasi
d. dic ei ut solvat et ait pe
trus etiam i. verum est quod non
solvit. Et cum intrasset hic
subditur ad dictam questionem
responsio ubi primo ostendit dominus sua
attributo libertatem 2° nichil
omnius solvi iubet propter scanda
li vitacionem ibi ut autem non
scandalizemus dicit ergo et cum in
trasset domum s. ihesus cum discu
pulis pervenit eum s. petrum ihe
sus dicens quare pervenit petrum
Urbanus pervenit dominus petrum
volens ex petitione postulacionem
tributi ne scandalizentur dis-

cipuli sciens quod de hoc petrus que
re volebat. Item ut se dominus vere
ostenderet ex absencia et presencia
cognoscebat. Quid tibi videtur
symon sed quid est hoc a petro
querit tributum a symone
consilium. Hugo cognito tributi
dilectionis operacionis generalis et
cionis obediencia ego solvit et
consilia cepit reges terre a quibus
accipiunt tributum capitale a
filiis suis an ab alienis hi
dex mundi querit petri ut
nullus contempnet alterius si maior
si bona est contra invidos qui
dampnant quod ab alio dicitur
Item quod non sunt contempnenda
a prelatis consilia minorum. At ille
super petrus dixit ab alienis
dixit illi ihesus concludendo ex
dictis ergo liberi sunt filii mul
to magis ergo dominus regum qui
filius est regis eterni secundum di
vinitatem et filius regis da
vid secundum humanitatem Joh. ix.
si nos liberaverit filius vere
liberi eritis et est hoc argumentum
quod clerici non tenentur ad tributa
regum et principum nisi forte pro
terris vel feodis vel aliis bonis
patrimonialibus de hoc i. e.
dre penult. Ut autem non scan
dalizemus eos c. xv. non indi
cavit scandalum phariseorum quia
illi sapientes isti simplices
illi ex tota malicia isti ex ignoran-
cia offendebant. Vade ad mare

petrus ipse piscator erat et mitte hamum ad piscandum et eum piscem qui primo ascendit id est qui primo ceperis tolle eum Jeronimus quid primum mirer in hoc loco nescio prescienciam an magnitudinem salvatoris prescienciam quod novit piscem habere staterem in ore et quod ipse primus capiendus esset virtutem et magnitudinem si ad verbum eius statim stater in ore piscis creatus est et quod futurum erat ipse loquendo fecit Jeronimus hoc eciam simpliciter intellectum edificat auditorem cum ille cuius sunt omnia tante fuit paupertatis ut unde tributum solveret non haberet si quis vero obiciat iudam portare pecuniam in loculis Respondemus quod nephas reputavit res pauperum in suos usus convertere id ipsum dans exemplum nobis et capto ore eius invenies staterem secundum glosam hoc duo recaunt staterem qui valet duo dragmata illum sumes da eis pro me et pro te Spiritualiter piscis est piscis mare mundus hamus mors stater inventus in ore precium redempcionis nostre pronunciata ex ore eius et solutum est tributum et ipsum liberatum. Moraliter penitenti dicit vade ad mare id est amaritudinem peccati consideracione et mitte hamum

in cordibus compunctione et aperto ore in confessione invento staterem da in satisfactione et sic liberatur peccator a tributo dyaboli exactoris Queritur hic cum venissent capharnaum etc. quaeritur quare hic pocius ab eo exigitur tributum quam alibi Respondeo secundum beda quia dominus in nazareth fuerat nutritus que villa erat subiecta capharnaum ideo exigitur ab eo tributum Spiritualiter vero non vacat mysterio cum misticum legatur Interpretatur enim villa consolacionis vel ager pinguedinis in quo intelliguntur raptores et predones qui divicias huius mundi emergunt et ibi consolantur et impinguantur sed modicum sit tributum quod ex eis proferunt Sicut Luc. vi. Ve vobis divitibus qui habetis etc. Item vade ad mare quare pocius in mare quam in terra quesivit staterem Respondeo ut ostenderet se dominum maris secundum Crisostomum Multa enim miracula fecit in terra Item queritur Crisostomus cur non ex reconditis iubet tributum dari cum iudas loculos haberet Respondeo ut ostenderet magnitudinem sue maiestatis et libertatis. Magis enim fuit per piscem solvere non per hominem Item da pro me et pro te quare non solvit pro aliis Respondeo quia

forte non quiebat prouleys l
insitem q petrus erat capt
alior et census dabat pro
capite Item queit Ambros
quare dns soluit tributum
numquid papa debz se modo
subicere alicui tpali ptati ne
scandalizet Ro Glosa xpc lz
sit filius duplicis regis nec
tributa solue teneatur prohu-
militate tributa eis solue
debebat sup iij sit decz
nos imple omez iusticiam
vel hc fecit non solu vt n
scandalizaret eos s vt doce-
ret tributa debita e reddere
Jn xxij reddite que sunt
cezaris cezari Item de scan-
dalo pt queri qd e glo Jn
e Scandalu e dcm vel fcm
min rectu pbens occasionem
ruine Contra phisei ep vd
dm scandalizati sunt s xv
reci id obuium non erat mi
rum Ro sic ab eximia de
se natu est dare ambulanti
occasionem ruine corporalis sic dcm
factum mi rectum est natu dare
occasione ruine spualis scan-
dalu iro grece obice sonat
latine ideo bn diffinditur
scandalum Ad obim dcm q
obex dupx accipit aut ex
na rei que obicitur vt si qs
lapide magnu vel lignu
proicit in via aut ex vico

ambulant vt si quis proi
nat modicu lapillu vel flo-
rem primo mo dr scandalu
actiuu et est sp mortale 2o
passiuu et pt esse veniale
pctm vel etia opus meritoriu
vn bonu opus de se no pt
tribuere occasionem ruine s ex vi-
cio accipientis Cap xviij

In illa hora accesserunt dis-
cipuli Supius determinata
est pfcio innocencie adui
sorem scandali in re corpa
li h determinat quo ad uitanz
scandali in re spuali dcm q po
primo discipulor exhortaco 2o
de hortaco ibi qui aut sca-
dalizauit dca exhortacom
ponit primo discipulor exhor
questio de maiori te relaco
2o visio dni de humilitate ex
innocencie paruulis ibi et ad
uocans ihus paruulu dca questioz
tangit tn tempus quo fuit
actu querendi questione
modus Dr go Jn illa ho s vn
moti sunt discipli ad hc querendu
Ro sm Beda occasionem que-
rendi habuerunt ex cassu pcede
tu discipulor in monte sup
xvij Ex hc eni videbant aliqs
excellencias quia spalia secreta
reuelata sunt vel ex eo q a pe-
tro claues regni qmissas l
sm glosam eo q viderant do
minu pse et petro dare tribu-

tum ex h' eni videbatur esse ma
ior omnibus. Video bz sequitur
In illa hora accesserunt discipuli ad
ihesum sic discipuli ad magistrum vi
tutis sic subditi ad iudicem
equitatis sic familiares ad
dominum maiestatis dicentes Quis
putas maior est in regno ce
lorum .i. in collegio iustorum vel
merito in ecclesia militante vel p
mio in ecclesia triumphante Criso'
Vide quod de prelationibus terrenis n
contendunt nos autem neque vsque
ad eorum infirmitates peruenimus
non enim querimus quis ma
ior est in regno terrenorum Ca
ritas secundum augustinum vna
est dictio et est ibi sillabica ad
ventio sic inspiciam et debz atten
tiuter media correpta licet
aliqui male faciunt duas dic
tiones quasi tunc deberet dici quis pu
tas esse maiorem etc. Et aduo
cans paruulum hic subdit dominus
visio de humilitate exemplo in
nocencie pueril' vbi ostendit
triplicem innocentie effectum primo
spiritum ad affectum omnis iniqui
tatis 2o spiritum ad intellectum s.
simplicitatem ibi quicumque ergo
humiliauit se 3o spiritum ad ex
tiorem effectum s. benignitatem
ibi qui susceperit vnum. Dicit
ergo primo facto respondens
et postea verbo et aduocans .i. ad

se vocans paruulum etate vel hu
militate h' paruulus quem dicitur
fuisse sanctus marcial' qui pos
tea factus est episcopus lemonicensis
vel paruulum .i. seipsum paruulum
in aduocacionem dicentes ys ix
Paruulus natus est nobis et statu
it eum in medio vt equaliter
ab omnibus videretur In quo
sicut ait ambrosius simpli
citate sine arrogancia. Du e
qualitate sine inuidia deuo
cionem sine verecundia dum enim
puer est se non vindicat for
ma virtutis exequitur et culpa
ignorat nec sciens corrum.
Nonda sunt tamen verba de humilitate
primo quod hz familiaritatem ad xpm
Vnde ad vocans paruulum s. sibi si
milem se nam paruum hos vocant
cum quibus ludere consueuerunt 2o
stabilitatem s. a se et in se vnde
statuit eum humilitas enim non
habet nec vnde nec vbi cadat
quia casus est de alto in imum
humilitas altum nescit secundum repu
tat se in primo 3o protectionem
Vnde dicitur in medio quia humili
tas est quasi retentiuo vt cor
roboret in se alias virtutes et
dixit amen .i. vere dico vobis
nisi conuersi fueritis a vera ela
cione et efficiamini sicut paruuli
mites innocentes et humiles
et parui vera reputacione.

no intrabitis in regnum celorum
(gracie) quia nec in gloriam preteri-
torum nec in presentem per gratiam
nec in scripture intellectum. ubi
est enim Christus hostium Joh. x°. Ego
sum hostium quia ergo hosti-
um humile et mansuetum oportet
intrantem esse humilem et ma-
suetum. Quicumque ergo humilia-
vit. Hic subdit 2m effectum in-
nocencie scilicet humilitatem et sim-
plicitatem circa quem tangit ac-
tum debitum ibi humiliavit
ex consideracione enim ubi quod
est factum sub incarnatione et descen-
dit exposito presepio notatur presen-
ciam et profectum in humilitate
(maiorem) debitam nisi humiliavit
nisi se non alium. Eccli. iii. quan-
to maior es humilia te in omnibus.
qui me humiliatus fuit debi-
tum finem hic maior est in regno
celorum quia ubi maior gra-
vitas ibi maior capacitas
ubi enim excellencia sapientie
humilitatis ibi excellencia.
Prov. xi. ubi humilitas ibi
sapientia ibi excellencia gratie. Luc.
iii. humilibus autem dat gratiam et
excellenciam. Prov. xxix. humi-
lem spiritu suscipiet gloria ar-
guitur ergo sit semper ad sim-
plicitatem et magis ad magis si quis
parvus per humilitatem est magnus
in regno et parvus erit maior
Et qui susceperit hic addit 3m

effectum innocencie scilicet benignitatem in
actu exteriori et dicit et qui susce-
pit unum parvulum talem mee scilicet
innocencie imitatorem in nomine
meo id est propter amorem meum vel
ad mei nominis invocationem
me suscepit. hic adiecerit secundum
Rab. ut ondat eos magno
honore suscipiendos. Luc. x.
Qui vos recipit me recipit qui
ergo servum assumit ad compaciendum
sustentatum ad consolandum, effectum ad re-
mendum parvulum ad suscipiendum
me recipit. Non autem scanda-
lizavit post exhortationem ad
bonum subditur hic dehortatio
a malo nocentie que duplex
est exterius per scandalum et interius
per contemptum. primo ergo docet vitare
scandalum 2° contemptum ibi vide-
te ne contempnatis scandalum vitare
monet primo activum sive alie-
num 2° passivum sive proprium
ibi si autem manus tua scanda-
lizat. alienum actum monet vi-
tare primo specialiter 2° generaliter
ibi ve mundo. In prima tangit primo
culpam 2° penam ibi expedit ei
ut suspendatur. dicit ergo ita primo alicui
qui servum parvulum propter me et
propositum dico qui autem scanda-
lizaverit dicto vel facto unum ex
occasionem ruine id est peccati mortalis
dando dicitur autem scandalum a scan-
dalon grece quod est impactio sive rui-
na. unum multo magis quam plures

de pusill' istis .i. infimis Ioh's q
scandalizat uel infirmum dicit
pusillus quia qui magnus est
robustus in fide et tali non pt
moueri prouerb xii Non contristabit
iustum quicquid acciderit ei Verum in
me credunt magis enim uitandum
est scandalum fidelium quam infide
lium Item fidelibus propter pt dari
occasio ruine ablato fidei in
unum errorem et peccati Infideles
aut in primo sunt l3 possint in
magis ymmo ruere Expedit ei
h' subdit penam scandali et expo
de pena temporali d' aut de in
flicta innocenti aut nocenti p'
sm Ioh'm loquitur qui sm ritum
palestine ubi pro maioribus
criminibus ligato saxo ad collum
solebat homo in mare pro
ici et sic d' mola azynaria q
multum grauis et pondorosus la
pis ut est azynus uel q' oneat
azynum s d' mola quam uoluit
azyni uel equi cum rota in mo
lendino est ergo sensus expedit
ei et multo utilius est innoxi
um mortem temporalem cum iusticia
pena finire quam scandalizando
fratrem mortem eternam promereri
Ipso exponitur de nocenti qui
patienter sustinet penam pro
culpa commissa Vnde dicit Beda mul
to melius est pro culpa breuem
penam accipere quam eternis seruari
cruciatibus et accipere compatim p
positio quia istud est expe
diens id non tractat de pena eterna
sm Rabanum et p molam
azynariam secularis uite circuitus
ac labor intelligitur o quot
azyni uoluntarie circa molam
istam s. stulti amatores mun
di qui excecati cum Sampsone
a philisteis ponuntur ad mola
Iudic xvi p mare uero pro
fundum eterne dampnacionis designatur
est ergo sensus qui scandalizauit
.i. subuertit siue uerbo uel facto
uel exemplo ceteros destru
it melius est .i. minus malum
esset ut eum subuertioni habitu
ad mortem terrena uita strin
gerent quam sacra officia ceteris
in culpa imitabile ostenderet
quia si solus caderet tolle
rabilius eum pena cruciaret
qui enim peccat in habitu re
ligioso multos ledit ma
lo exemplo Alio modo sm
Hylarium azinus est gentilis in
tellectus azynus ad molam te
tus adorans lapidem esset
igitur melius christiano per eius scan
dalum fidei sue perdunt quam si re
mansisset paganus quia
non tantam penam in inferno pa
tiuntur pagani quantam christiani Hec
ad intelligendum est ceteris paribus
et dotrinis uitare scandalum
specialiter Iohem quicquid sit sima sit
tamen omnes ut specialiter contra ex
emplos d' qui hic de digniter ui
dentur attendere in quo possunt

quos vocabat ad fidem per sui
scandalum perdere Ve mundo
hic docet vitare scandalum generaliter
ubi primo commatur nos necitati-
bus 2o respondet duabus tacitis
questionibus prima ibi necesse
est 2a ibi verumtamen Dicit ergo
Ve mundo i. mundanis pecca-
toribus a scandalo i. pro scanda-
lis que non cavent ideo i. Cor.
viii. Si esca scandalizat fratrem
meum non manducabo etc. Sed quia
posset aliquis querere si ita ma-
lum sit alios scandalizare quare
permittit scandala evenire
Respondet necesse enim est i. expe-
diens ad aliorum probacionem
ut veniant scandala et est quasi
predicto pro persecucione futura
apostolorum et eis tradenda in scanda
i. Cor. xi. oportet hereses esse ut
qui probati sunt manifesti fiant
in nobis Sed quia iterum posset
argui si necesse est ut veniant
scandala ergo qui faciunt scan-
dala non sunt puniendi ideo
respondet per primo Verumtamen ve
homini illi per quem scandalum ve-
nit quia sic dicit glosa non in-
dicatur secundum utilitatem que inde pro-
venit sed secundum exitum qui inten-
dit Sequitur hic in die illa ac-
cesserunt discipuli etc. com. Mar. ix.
Interrogavit eos Ihesus quid in
via tractabatis at illi tacebant

siquidem in via disputaverunt inter
se quis maior esset quod dominus
interrogavit non ipsi dominum Item
luc. ix. dicitur quod intuit in eos co-
gitaciones quis eorum esset maior
Solucio Cogitaciones discipulorum vi-
dit et previdit dominus sicut dicitur luc.
ix. et tunc dominus quesivit que in
via tractavant non quasi inscius
verborum tum esset scrutator cogitacio-
num sed ut ex visione sua eos
argueret et ipsi tunc confusi ta-
cuerunt postmodum vocati a sal-
vatore sic dicitur accesserunt et dixerunt
quis putas maior est etc. et ex
hiis patet quod continue fuit ista questio
ventilata inter discipulos primo
de ea cogitando 2o cogitata
de disputando 3o disputata
contendendo sicut dicitur luc. xxii
Facta est contencio inter discipulos quis
eorum videretur maior questio eam
magistro proponendo ut solvat
ut habetur hic Item que utili-
tas huius questionis Respondet Cris.
monstrante invidie apostolorum u-
trusio etiam mundo humilitatis
refrigerium introducitur Item in
quo fuit glo. aura elacionis
extiterit videtur quod fuerit universi et
huic concordat precedens glosa
Cris. Solucio secundum aliquos sim-
pliciter universi fuerunt sed quod fuit ad
dominum pro omnium secundum alios a
universi fuerunt dispositive premia
tem emulacionem dignitatis non
simpliciter per mortalem Item sup

illud vnū de pusillis glo mag-
nus eni non pt moueri cont
pꝰius qui magn9 est pot
cadē Itē non pt moueri sp
de facili ſꝫ tam pt Item hic
maior est in regno celor .i.
minim9 in regno celor maior est
quolꝫ viatore Itē pus posuit
prosinio pt altitudinē vy e
.i. eit ul dr iam esse maior qᷓ
iam curam gerit vt sit maior
Necce est vt veniant scan-
dala q̄ scandalizare est pctm
qᵒ non est nccīn Itē necs-
sitas respicit simpliciter eue-
tu scandalor non radicem
ex qua scandala procedunt
.s. malicia que non ex ncctte
ſꝫ ex libertate procedit 2 ideo
totum imputat libero arbi-
tro 2sit dt Iob sic ncce est ig-
nem calē 2 niuē frigē ita ne-
cesse est vt iniquitatis mudi er-
roribꝫ plem scandali pariat
psor vero caritas opibꝫ luce-
at. veritam nulla natis
cogit hūana corda est iniqua
que tn̄ iniqua sūt mouent
scandala sic exntez ad ignez
ncce est calefieri no tamen
ncce est ad ignē n̄c ncce e
ad ignē n̄c simplr calefieri
n̄ supposito igne Si aut ma-
nus tua .h. monet vitare
scandalū passiuū sine pctū
.s. ne scandalizet aliquis ab
alio vel a seipso alius aut

pt pbe matiā scandali exlicat
aut padiutoriū qᷓ sigt p ma-
nū aut psiciū qᷓ ppedem
aut pgsiliū qᷓ poculū Iꝫ vo
qᷓ aliquis ḡ pbet matiā scā-
dali pt esse vel p actōm pximā
p manū vel passiōm que pe-
pedem vel cognicōm que pocu-
lum 2 inqualitz pte ponit ṗ
monicōm Item sic pse pz
dt ergo si aut manꝫ tua .i.
adiutor tuus sm Raban q̄tumcuq
vtilis vt pes tuus .i. discsor 2
tuos vsus vel manꝫ amicꝫ
in operandis vel pes amicus
in supportando scandalizat te
.i. ledit te sm Raban in ai̅a̅ aut
abscide eu affcm adipm rupe-
do 2 proice abste societatem ab-
ius devitando vel si es platus
abscide ex q̄mtando 2 intelligi
si castigare non potes Prov
xxii Noli esse amicus homi
iracūdo neforte discas semi-
tas ei9 2 sumas scandalum
aīe tue Seneca qui non
curat quid de se alius dicat ul
senciat aut flagiciosus est aut
dissolutꝫ Bonū est tibi hic
post monicōm subdit ronez
qᷓ duplicem pma est alliceciᵒ
p promissiōm glie alia distinguas
p comiacōm pene ibi quas
duas manꝫ 2 est sensus i summa
melius est tibi sine huiꝰ auxᵒ
vel necessariꝫ esse in padyso
qᷓm hre huiꝰ amicos 2 pt mo
esse in inferno 2 hc e qᷓ dicit

Bonu' est tibi ad vitam ingredi
debilem · i · sine precioso ad
iutore vel socio · vel claudum
sine precioso sustentore vel
maco cunito · q' duas manus vel du
os pe · i · q' cu istis mitti i ieche
nam · et si oculus tuus glosa
p'visor in 9siliis vel dilectus s'
oculi scandalizat te · i · i er
rorem volt duce' erue eum
sepando voluntate et p'oice abs
te sepando societate simile
het' sup' v' Bonu' e tibi e
te admonicois racio duplex
sic p' vno oculo · i · simplici
vitate invitam intre q' duos
oculos hntem q'm cu malis co
siliarijs mitti in iehenna ignis
Rabanus in originali Si q's
est ita 9iuctus vt manu pre
oculus melius e vt 9piunct te
et emolimet' eius careas q'
tum ius lucrare 9gnatos et
uictos cum habeas ruinar'
Alit' pt' exponi de scandalo ho
mis a seipso sic Si aut manus
tua · i · operatio tua vt mictos ad
uocatio vel huiusmoi aut pes
tuus · i · affectio tua vt yma
gina° carnis aut terrena scan
dalizat te dando occonem p'
candi erue eu no membru sed
talem vsum erue iniquu q'
tu ad affectu ne faciat te rue
re et p'oice abs te q'itu ad effm
· i · voluntate dimitte talia opa
tlez vitam bo'm est tibi ad vitam
· s · glie ingredi debile duplex e
debilitas vna qua quis impo
tens sit et tardus ad p'iculosa
et ad mala opa ij · R' ix · Fili'
ionate · s · sp'e debilis erat pe
dib' · i · non vagus non prompt'
ad mala alia mala qua quis i
firm' est ad bona de qua ys
xxxv · genua debilia robora
te de p'ma loquit' h' vel claud'
simili duplex est claudicas bo
de qua gen xxxij Jacob pt'
q'm luctabat cu anglo claudi
cabat pede mala de qua iij
R' xviij vsq' quo claudicatis
in duas ptes de p'ma loquit'
hic quam duas manus zc
· i · quia habe' mo diuicias et
delicias temporales in effcu et
affcu postea mitti i ignem
et'm Simil' de oculo intellige
du est quia melius est cum
simplici doctrina et vitate intre
invitam et'na q'm cu multis
libus erroneis mitti in iehenna
Bonu' melius e vitam dute so
litariam q' obvite p'nt' et'na
vitam et'na pde Nond' qd
multas humilis excellencias
legim' in hc loco h'z enim
humilitas et excellencia p'mo
in scor collegio quia no exem
pli ppli sci Vn adrois p'nc

lu statuit in medio eoꝝ Somꝰ
si pudeat te hominem imitari
saltem dnm humilem imitare
Sco in officio quia est hostia
ria paradysi Vn nisi cõu'si fuitis
et efficiamini sicut paruuli etc p'ob'
xxix humilem spu Tercio in primo
quia de maioribus regum Vnde
qui se humiliauit Quarto in p'
matu vel fastigio quia est vi
caria xpi vnde qui susceperit
vnum paruulum talem etc Quinto
in iniurias quia precipua vltr
obprobrii Vn qui scandali
zauerit vnum ex hijs qui in me
credunt expedit ei Sexto in hoc
exilio quia eius ministri comi
tes et adiutores sunt angeli bti
Vn sequitur Videte ne contemp
natis vnum ex hijs pusillis
dico autem vobis quia angeli
eoꝝ etc Queritur hic quid dimitten
dum est pro scandalo et videtur
quod veritas Mt xiii de zizanijs in
parabola dicit go glosa Augmi
Vbi multitudo est in causa
vel princeps deprehendi est se
ueritatis ergo propter scandalum debet dimit
ti veritas iusticie Item quis p
dicacio debet sub th et opa pme
ergo veritas vite et doctrine Ro
illud de quo queritur an sit di
mittendum propter scandalum aut est
malum in se siue mortale siue
veniale et de tali non est dubi
um quod dimitti debet aut e

indifferens et hoc simplr dimitti debet
quia naturalis racio dictat hoi
quod non debet proximum scandalizare
pro nobis aut bonum aut quo
est bonum precepti et hoc non debet
dimittere quia pro vitando p'
ccato alteius nullus debet peccare
aut bonum sup erogacionis et
hoc quamuis possit dimitti pro scan
dalo alterius non tamen tenetur to
liter sed aliquando ad tempus intermittere
ut est de vite perfeccione et veritate
et si non necessitate Vn veritas
vite iusticie doctrine non est sim
pliciter propter scandalum dimitten
da Iusticie vite doctrine scanda
la redduntur Ad obiectum dicendum de
veritate iusticie quod est duplex
vel tamquam redundans in emen
dacionem iniurie facte proximo vt
est satisfaccio et hec et hec non
debet dimitti pro scandalo vel
tamquam redundans in cautela
rei publice Ad aliud dicendum quod
hec predicacio ad tempus debeat
dimitti non tamen totaliter int
mitti Ad aliud simile dicendum tunt
aut intermittenda sunt quando
scandalum oritur ex ignorancia
pusillorum Sed quando oritur ex malicia
inuidorum veritatem afferunt per
sequencium Item videtur quod temporalia
nostra debeamus dimittere vel dare
propter scandalum Sed e Non scanda
lizemus eos adiciam sermo ordine
caritatis debemus animam plus quam

tempalia dilige cont btus
thomas cantuien repeciit
bona tpalia ecc̄ie cū scandalo
regis et suor. Ho cū scandalo
actō inuij h3 repete tempa-
lia cum de passiuo ad m q
aut bona aliena que ad
iusticiam nr̄ debemus
repete aut nō et tūc aut
spat̄ correctō ex tali dimissio-
ne et tūc debem dimitte a'
non et tūc gsiliū est dimitte
h3 non tenem̄ quia daret̄
uia malignis spoliādi bos
Ad 2m obitum q in hc anima
proximū diligit quia retine-
do rem aliena nō saluat̄. Vi-
dete ne gtempnatis docuit vi-
tare scandalū h dō3 uitare
gtemptū qui e qi radix sca-
dali vbi ponit̄ pmo admo-
nicō 2o adimplendi racō i.
dico em et sunt̄ racō d̄x ex
gpacōne natie hūane adan-
gelicam sm duplice3 excel-
lentiā pmo qritū adcusto-
diam angelor 2o qritū ad
redempcōm hois non an-
gli sicam p x m ibi venit ei
filius hois Dicit go vi-
dete .i. diligent attendite ne
gtepnatis ore vel ope vnū
ex hijs pusillis Vlgs pusil-
li aut sūt qui in xpō nup
nati sūt dico em vob' Ecce
pma racio a maiori q non

est gtempnedū a maioribus
et btīs nō est gtempnendum
a minoribus et miserīs h3 pusilli
nō gtempnut̄ ab anglis bea-
tis go nc ab homib3 miseris
debent gtepni et h̄c est dico
em vobis quia angeli cor
.s. custodes in celis .i. in celes-
tib3 nō quemis alia creatura
h3 creatiate nobilissima sp
vident et ideo pnt renunciare
iniurias illatas eis quos cus-
todiūt facie pris mei more
hūano faciem p inmediatā
visione certissima gtemplacōne
dei qui in celis est ut gliator
tu3 vbi vt gubnator nō sūt
vere gtempnedi pusilli tame
ppt nr̄e gmitate3 Apok xix qui
timetis eū ppt pegrinacōnis
cohibicōm Ps animalia pu-
silla cū ppt gdicōnis coequali-
tatem stip .xi. et pusillū cū
ppt eand coheditate Luc xij
Nolite time cū ppt custodm
dignitate3 vt hic cū ppt redep-
tor mansuetudinem Ps Bn-
dixit omib3 thema in festo
angelor angli vor in celis et
vbi nōnt̄ tria q sp dei vi-
dent In pmo dignitas In
2o sublimitas In tcio felicitas
dignitas in gdicōne quia st
angeli ps qui facis angelos
tuos spus et c. Opus d2 qritū
ad natura3 angel3 qritū ad

officium regnis qui tum adactu
qui est purgare illuminare perficere Ob
limitas inhabitatione est enim
habitacio triplex una homini s. ad pere
grinandum s. terra alia demonum s.
ad insidiandum aer tercia angelorum
ad iubilandum s. celum Job xxxviii
ubi eras felicitas in visione quam
exprimit propheta quia sit clara
quia faciem Jocunda patris mei
Jo. xiii Ane unde nobis Venit
enim filius hominis Tercia ratio
sumpta ex redempcione xii ubi ostenditur
primo dispensacio humanitatis
2o voluntas divinitatis ibi quid vo
bis videtur dicit ergo venit q. d.
ita contempnendi non sunt sed
venerandi pusilli racione custodie
angelice vii Crisostomus ne dicas
ille faber est ille sartor vel agrico
la ab angelis qui eis missi sunt
venerabiles sunt Et quam maius
est racione redempcionis dicit venit
enim filius hominis salvare quod
perierat s. genus humanum non
tantum magnos sed eciam pusillos
Benedixit enim omnibus qui timent
dominum pusillis cum maioribus
Ergo venit in quo humilitas imi
tanda filius hominis in quo
novitas admiranda non enim
filius hominis s. maris et femine
per commixtionem ipse filius virginis
s. virginis per spiritum sanctum operacionem
Salvare in quo utilitas ap

petenda quod perierat in quo ne
cessitas ministranda Quid vo
bis videtur hic per similitudinem
ostenditur divina voluntas de huma
na et non de angelica redempcione
ubi ponitur primo similitudo
2o similitudinis adaptacio
ibi sic non est voluntas ante
patrem vestrum In similitudine
tangitur in homine condicionum per
dicionum ibi reliquit reparacio
nonne relinquet condicio a natura per
dicio a culpa reparacio a gracia
circa quam reparacionem tangit
primo filii incarnacionem secundo
incarnati passionem ibi et va
dit querere 3o hominis iustificacio
ibi et si contigerit primo tangens
condicionem nature angelice et
humane sub similitudine ovis
dicit querendo Quid vobis videtur
si fuerint alicui centum oves
s. deo angeli et homines Ber.
quare enim centenarius est numerus
perfectus ipse deus centum oves
habuit cum angelorum substanciam et homi
num creavit cum homo perimitur et
intelligitur per unam ovem homo
quia unus creatus est Unde
omnes perierant ps. liii Dec
nos quasi oves erravimus
Ovis enim errans non est per
dita sed in via perdicionis No
ne relinquet xc ix. i. nonne
ordines angelorum ubi enim

signat nūs simplex ꝛ corpo
ris ꝑt corpetit iste nūs cum a p
tres ei sunt vnitas ꝛ trini
qua nouies vna vel tera sa
runt hereditas alie anglorum m
ꝫ glificatum corpis in des
ro · i · in celo a demonibus
delicti alia hra in montib
excelsis Ps illuminans tu mira
biliter a montibus eternis re
linque d ꝫ formam sui ac
cipe ꝛ vadit querere eam que
errauit amirabili · i · de celo i
mūdū de mūdo in patibulum
de patibulo in limbū Ps Erra
ui sic ouis que periciat quere
seruū tuū dne Et si contigerit
ꝫ subdit homīs iustificatio
q̄ implicat duo homīs liberta
tem in contigencia reparabilitꝫ
ꝛ in inuencōne vtilitatē ꝛ gau
dio excellentie dicit go Et si
contigerit ꝫ d cp nemo noles
saluator vt inueniat eam
suo zelo ꝛ labore Amen dico vo
bis cp gaudebit super eam s
inuentam magis quam super
xcix que non errauerit Sed
contra status innocentis pulcior
ꝛ honorabilior ꝛ ipse melior q̄
status penitentis go magis gau
dendū de innocente quam de pen
te Item plura bona pauciorib

magis eligenda go magis gau
dendū e de nonaginta omibus
quam de vna Rō de se loquendo
ꝛ ceteris paribus enim in eis dom
tū magis contingit gaudere de
modico quam de magno actu
ꝫ non habitu quia actualit
tra ꝑm magis afficit sic i
ꝑposito vel sm glōm mai
gaudiū d quia maior gloria
reformantis est perdita re
staurare quam ea que sunt i
mota retinere vel sm glosa
aliam ꝫ d causalit quia ma
gis nos gaudere facit de rea
reparacōne quam de anglorum in
mutabilitate ꝛ hoc d consimie
magis · i · plurimis argumentis se
gaudere ondit de reparacōne ho
minū quam de inmutabilitate an
glorum quia fere omnia argu
ta
dme bonitatis ꝑt peccatores
esse ondit Alii exponunt
aliter vt centū oues referan
tur ad genus humanum ꝛ p
xcix intelligunt iustos pn̄te
na peccatores sm illud non
veni vocare iustos sed pecca
res ꝛ tunc pt ꝫ intelligi sm
Fabianū ꝛ grego de penitē
te feruente ꝛ iusto torpente
Ecci ix Melior est canis vi
uus leone mortuo Gregorius
Dux in plio plus militē dili

git qui post fugam reuersus
hostes fortiter premit quam eum
qui nunquam fugit nec si quis for-
titer premit quam eum qui nunquam
fugit nec si quis fortiter agit.
Sic non est voluntas. Ecce simi-
tudinibus applicatur in qua enim
prima voluntas de cuiuslibet sal-
uatione eius dicitur sic non est volun-
tas ante patrem meum qui in celis
est glo. sic non est voluntas
pastoris vt vna ex omnibus pe-
reat hoc est vt pereat vnus nec ex
de aliis Ezech. xviii Nunquid
voluntatis mee est mors impii
q. d. non Sap. vi pusillum et
magnum ipse fecit Jo. doctor pa-
rabolam ideo propositum vt pu-
silli non contempnantur. Et alibi
peccauerit in te sic dictum fuit
circa finem precedentis capituli
perfectio actionum consistit in
imperfectione innocentie hic agitur
de factione iustitie ad quam de-
scribendam introducitur primo
tamen ex parte ministri 2o tamen ex parte
domini ibi amen dico vobis quecumque
alligaueritis tamen ex parte ministri
in correctione sunt iusta tamen s.
primum si peccauerit iustus autem
s. fraterno affectu frater tuus iusticie
ordo corripe eum et ibi determinat
modum procedendi primo circa

corrigibiles 2o quantum ad incorrigi[biles]
dicit primo correctione priuata ibi
inter te et ipsum 2o publica et hec
primo coram paucis personis ibi
si te non audierit 2o coram mul-
tis ibi quod si eos non audierit et
sic est triplex correctio priuata secun-
da multiplicata vulgata prima est
amoris 2a timoris tercia pudo-
ris vt sic per priuatam correctionem
teneretur amore personaliter timo-
re prouulgatam pudore ad in-
corrigibiles opus est virtute
vt qui corrigi non potuit sal-
uetur obprobriis vel aliis non
obsit. Dicit ergo Si autem peccauerit. et ita
est voluntas patris vt nullus pe-
reat sed requiratur et reducatur quod fit
per correctionem peccantis vel dimissio-
nem penitentis et ideo dico Si
autem peccauerit in te .i. quantum ad te iniu-
riis afficiendo vel contumeliis
inse et malo exemplo corrumpendo
vel inter .i. te solo sciente primo
ly te est accusatiui casus
2o ablatiui frater tuus fide vel
ordine vel professione. Item
frater tuus quia fraterno amore
debes corripere Vade non solum
per scriptum correctionem quia vt
dicit Jo. sed nescio quod euigilet ni-
si vocis actus Vade et te com-
pacientem et sollicitum ostendas va-
de vt si subterfugit tu inuenias
Ezech. iii Vade ad domum israel
et corripe eum non laudes adu-

lundo ps Et hi laudat pctor
corripe non filias vercundando
corripe no intelligas pigri
tando corripe non occidas
conuiciando Int te et ipm solu
Intel ne publice correptus
vercundiaz pdat qua pdita i
pcto pmaneat ps Sup que
venit mansuetudo et corripi
Et cont Sup v Si pcusserit
te i vnam maxilla pbe ei
et aliam et go pati non logt
Ho pbes maxillam tu paci
enti corrigis Vn et paciencia
est adhibenda et correcco pt
mittenda Et aut loquit h
de pcto manifesto aut occulto
si de manifesto qt 1 Thi v
peccantes coram omnibus argue
no go int te et ipm si de occul
to qt non pnt adhiberi testes
Ho intelligit de occulta tu
aliquibus noto vel ad cognoscen
dum facili sic postea videt
Si te audierit penitendo et ces
sando a pcto lucratus es aiam
fris tui i eius renocat cedz
tibi in lucrum spuale Intel psa
lutis alterius salus t acquiritur
si aut te non audierit i correc
cionem tua secretam no suscepit
Adhibe tecu Intel studio corri
gendi vl conuincendi sub testi
bus Aug adhibe eum qui
volt prodesse ob obesse vnu

vel duos s quo dt vim cont
deutro xix Non stabit tes
tis vnus cont aliquem Ho duo
bus modis pt quis age cont
proximu p modu annunciacois
sic sufficit vnus vel p modu
accusacionis sic exigit duo
vel plures et sic sequit vt i ore
duorum vel triu testiu stet omne
vbum qd si non audierit eos
quos tecu corripientes et monen
tes dic ecclie sic puata psona
corripit sic exponendu sit est dic
ecclie i coram plato eu conuince p
testes qui prius noluit audire
eos corripientes Si vo platus
corripit prius dic ecclie i coram
ecclia eu excomunica vel obiurga
in congregacione fidelium Si aut
ecclesiam no audierit i p obiur
gacionem plate ul congregacionis
ecclie se no correxerit sit tibi
sic ethnicus et publicanus i de
uita eu tamquam hereticum et ex
comunicatum ethnicus dr gentilis eth
na grece gens latine Publi
canus dr qui huic seculi sectatr p
fraudes furta et piuria vel que
est exactor publicanorum vectigalium
pponit antistis et ex quia apd
iudeos habebat excomunicati
Johis iiii Non contunt iudei sa
maritanis Queritur h de correc
cione fna explanada sunt quedam
dubitabilia Primo vtrum corripe

Hic no[tandum] de correctione fr[atern]a xviii

penitentem sit preceptum quod non pre-
cepta d[omi]na legant sed corripe non
nisi p[re]lati V[nde] Io[hannes] sacerdotes sci-
debant illud ewangelium imple[r]e
si peccaverit in te frater tuus etc.
Co[ntra] Glosa h[ic] ita peccat qui
fratrem suum peccare videt et tac[et]
sicut qui pen[itenti] indulget sed indul-
gere est preceptum R[espondeo] utrum precep-
tum istud obliget omnes vel tantum
prelatos quod prelatos tantum quia hoc
dictum est petro V[nde] subditur
Amen dico vobis quecumque ligave-
ritis etc. sed ligare et solvere non
est omnium ergo nec corripe etc.
quilibet tenetur ad opus huius cor[rectionis]
cum loco et tempore ergo ad opus
huius spiritualis R[espondeo] Corripe pre-
cise preceptum est affirmativum
et est omnium in omnibus plus tamen
ligantur ad hoc prelati quia alii
quia prelati et ex zelo caritatis
et ex officio prelationis alii ex ze-
lo caritatis tantum Item prelati debent
corripere et verbo et flagello
alii verbo tantum Ad obiectum dicendum quod
hoc dicitur specialiter sacerdotibus quia
magis tenentur non quia soli
tenentur Ad id dicendum quod ligatio
est duplex in foro fori et officio sic
prelati vel hic subditi post corrup-
tionem quia correptio prelatorum est
principaliter non tamen singulariter
Tercio queritur ex quo est preceptum
quando ligat et quando non R[espondeo] corri-

pere cum sit preceptum affirmativum ligat
semper sed non ad semper exequendum sed pro
loco et tempore quando hoc expedit et
credit homo quod correctio sit
utilis apud illum qui corri-
pitur Sunt autem quinque casus in
quibus absolvitur homo ab isto
precepto Primus est cum non sit a-
liqua spes correctionis Io[hannes] frus-
tra vici et nichil aliud quam odi-
um querere extreme demencie
est prov[erbiorum] ix Noli arguere de-
risorem ne oderit te. Secundus
cum timetur defectus probacionis
et criminaliter agitur id est si obligetur
actor ad talionem si in proba-
tione deficiat Tercius cum pre-
lato tamquam iudici notum est
set non quia ille notorius est vel
convictus est Quartus cum melio-
ri operi vel admiranti eque bo-
no vacat sic monachus Quintus
cum multitudo vel potestas est
in culpa ubi correptio plus no-
ceret etiam quam prodesset V[nde] versus xvii
Non spes non testes plebs persid[ens]
sed monachus sum Quarto queri-
tur quot modis homo peccat preter
istam correctionem fraterna R[espondeo] in ea
debent attendi in correpcione fra-
terna scilicet discrecio bonitas caritas
utilitas Discrecio in opere bonitas
in operante. caritas in intencione
utilitas in fine sunt hec proposito

pccant quis in correpcōe primo
p indiscrecōm vt si manifesta
vit tamē alti' sine premonicōe
vel q non poss3 probare nisi
forte de infamiate et qui pt et
volt prodesse non obesse 2° p
manifesta corripientes mali q3
poss3 eum in eu replicare i° Ro
ij° qui pdicas nō furandū fura-
ris 2 supa viij. quo dicas sive
tuo. fr sine viciis 2c sic Orig
n̄ v° xj. Cum nocte iacens c̄
vxore psumpsit archā cū deitē
tangē. Tercio p sinistrā inten-
cōm vt si non ex cōpassione
2 caritate corripiat s3 ex vindicta
vel derisione sic pccauit cham
revelando verenda patris Gen
ix. Quarto p in oportunitatem
vt qui scienter corripit vt
nullam vtilitatem proueturā
cōgnoscit sic yoseph qui accu-
savit fres apud prem crī-
mine pessimo Gen xxxvij.
Excusat' aut in hoc casu qui
tali revelat qui pt prodesse
2 non obesse vt dt Aug' sr
Leuit v. Quinto querit' qualis
ordo in processu huius cor-
repconis servand' est. Ro
pctm fris aut ē tibi soli cōg-
nitū aut aliis paucis est no
tū aut publicū Si tibi soli
scis nō vt de cō fessione

s3 vt hō p talem cognicōm debes
ipm primo corripe int' te 2 ipm
solus amicabil' si te audierit
lucratus es illū Si aūt non audie
rit sistas ibi donec habeas aliam
viam procedendi alia via pt
haberi dum quia i° pctm aut
est iterabile aut no si sit debs
aliquib3 bonis qui velint pro
desse aliquid dicē p quod possit
eū defendē vt tecū corripiat
eū si non itabile nihilominus co-
ram hominib3 tibi potes eum
corripe vt de illo peniteat 2 de
simil' n̄ timeat ut es proditor
fris dū sic dt Aug' super
illū locū Leuit v. Si peccauit
anima 2c. procede vlti' vt ē
Amē dico vob' h' subdit' tria
ex parte dī corresponden' tib' pdictis
ex qui' pte mistri 2 primo sine
mistri cōfirmacō que rndet cē
inste 2° orams eius exaudicō
que rndet inspo anno ibi.
Iterū dico vob' quia si duo ē-
tio dnā coopacō ibi vbi enim
duo vel tres dt gō ita dixi sit
t' sicut ethnicus 2 ne quis supb'
sequestracōm talem cōtempnat
vel excōmunicacōis pntem timeat
aplis vt sciant qui a talibus
dampnant' h' iudicium suum
aliquis cōtempnat timeri ab ho-
mine suum ondt' non esse con-
tempnendum quia vob' 2 finita

tem hoc a deo confirmante in celo quam minister eius facit in terra et hoc est quod dicit Amen dico vobis quia quecumque alligaveritis vinculo anathematis super terram id est in ecclesia militante erunt ligata et in celo id est talis sententia confirmabitur divino iudicio et quecumque solveritis super terram reconciliando ad unitatem erunt soluta et in celo per divinam approbationem. Idem dicit Matthei xvi super. Sed ibi dictum est alligaveris singulariter hic alligaveritis pluraliter ad innuendum quod tale auctoritas ligandi et solvendi concessit unitati ecclesie multis pluries. Iterum dico vobis hic subditur orationi exauditorum. Remigius vera sententia vera sententia stabit in abiciendo contumacem et recipiendo penitentem quia ecclesia ubi ostendit quod debemus agere et petere fideliter. Unde dicit si duo ex vobis fidelibus scilicet non infidelibus unanimiter ideo dicit consenserint de corrigendis peccatoribus de excommunicandis rebellibus et etiam de omni re petenda oportune quia sunt etiam ubi est optimus mendi vel demendi de aliis iudicandi districte quia in omni re quamcumque petierint si pie perseveranter prospere et ad salutem et fructuose quia fiet vel a patre meo qui in celis est. Iacobi primo Omne datum

optimum et omne donum debet ad consensus hominis esse in multis bonis primo in fide ad idem credendum. Ro xii. Idipsum invicem sentientes non alta sapientes sed humilibus et in fidelibus consentientes secundo in voluntate ad idem diligendum Ecclesiastici xxv. In tribus beneplacitum est anime mee et primo in unius[?] fratrum cunctis sibi consentientes tertio in moribus bene conversandis. Ps. In domo dei ambulavimus. Quarto ex partibus adorandi ut hic si duo ex vobis etc. Quinto in doctrinis ad instruendum. i Cor. i. Obsecro ut idipsum dicatis omnes et non sint in vobis scismata et sitis perfecti in eodem sensu. Sexto in vocibus ad laudandum deum in hymnis tres qui uno ore clamant. Ubi enim sunt duo vel tres subditur dominica cooperatio vel associatio ubi implicat etiam congregationem congregationis bonitatem quia in nomine bone congregationis utilitate quia ibi sum ego. Crisostomus quia dicat fiet illis a patre meo ut ostendat se esse datorem similiter cum patre subdit Ubi enim sunt duo vel tres multo plus vel plures fuerint congregati in nomine meo non in attendendis divitiis sicut cupidi et avari non in mensibus[?] prandiis ut lascivi et luxuriosi non in vel lascivie diversis curiis ut in

Capitulum

Unitas bonitas utilitas.

ciendi et superbi sunt in nomine meo
.i. ad salutem propriam vel ali-
enam quendam ad gloriam
nominis mei manifestandam
Sabaoth in nomine domini congre-
gati sunt qui ipsius gloriam e-
mulantur ipsius spiritu fervent
ipsum in omnibus et ponunt fi-
dei oculos et mundo corde non
desinunt intueri sicut ergo in me-
dio eorum Sabaoth amat medium
mediator dei et hominum qui in
medio doctorum inventus Luc.
ii. Medius stetit ad baptis-
mum supra iii. Medius pepen-
dit in cruce Jo. xix. Resurgens
quoque stetit in medio disci-
pulorum Joh. xx. Medius quoque
ad iudicium veniens separabit
agnos ab edis Matth. xxv. Inter
ergo processu promittit dominus
ecclesie tam firme sive confirmatione
quia quecumque alligaveritis
orationum exaudicionem quia si
duo ex vobis sua cooperacione
quia ubi sunt duo primum conmen-
dat ecclesie auctoritatem ut venien-
tur / 2m ecclesie orationem ut feliciter
presentem 3m ecclesie congregacionem
ut in ipsa memorentur. Unitur
ad primum notandum quod verenda est
auctoritas ecclesie quia adeo col-
lata supra xvi tibi dabo cla-
ves regni celorum et quia di-
vina firma confirmata ut hic qua-
et quecumque ligaveritis. Unitur

per spiritum consecrata Jo. xx. Accipi-
te spiritum sanctum quorum remiseritis. Ecce ergo
auctoritas ecclesie tribus vicibus data
quia stabilita In peccatorum recon-
ciliatione vel exclusione Supra
xvi. In fine in nodacione vel ab-
solucione ut hic In delictorum re-
missione vel retencione Joh. xx.
Unitur ad 2m notantur tamen unitur
ad efficaciam orationis quia plu-
res sunt duo quam fideles sunt ex vobis
qui uniunt se scilicet consenserint de
consilio ipsum est et immediate/
Unitur ad 3m notantur tamen congre-
b gacionis bonitas tamen dicitur ubi duo
vel tres congregati In ternario
commendat trinitatem caritatis In terna-
rio fidem trinitatis In ternario
corpus congregat et animas In terna-
rio tres vires anime ergo congregati
non divisi per discordiam non dis-
persi per terrenorum concupiscenciam non
segregati per singularitatem Sin-
gularis enim ovis a lupis comme-
ditur Ps. Confitebor tibi domine in
toto corde meo in consilio. Boni-
tas congregacionis tamen additur in
nomine meo In quo implicatur
quod congregacio que non est in nomine
suo nec sibi placet scilicet hereticorum
Supra xii. Qui non congregat
mecum dispergit luxuriosorum Ps.
Congregacio taurorum in vaccis
populorum scilicet conspiratorum Ps. aperta est
terra et deglutivit Dathan et sila-
crorum Joh. xvi. Congregacio pro-

yypocrite sterilis Tercio in nomine
meo in carnis mortificacione
prius Congregati illi sicut enim dicitur
in mundi abrenunciacione Quarto
in eo Congregacionem pauperum ad
fabulem Inpleta voluntatis ab-
nec nostre prius Separate a eo omnis
pili aggregacio Utilitas congrega-
cionis tangitur cum additur ibi sum
ego in medio eorum Tunc acce-
dens petrus habito de perfectione
innocencie deinde de perfectione
iusticie hic 3o agit de perfectione
unie que est in remissione iniurie
iniurie vbi ondit primo remis-
sionis vtilitatem 2o necessitate
ibi Ideo assimilatum est In prima po-
primo questio petri de multi-
plicacione remissionis vero sit
terminus 2o responsio christi de vtilitate re-
missionis ibi dixit illi ihesus
Et ergo Tunc Iohannes haberet 6
primo dominus et amorem fratrum
supplicis ruperit non potest sicut dixe-
rat dominus videte ne contempnan-
tis et adicit si peccat corripe et
premium promisit Si duo ex
vobis etc. Porro generaliter petrus
querit quociens dimittat et
hic est Tunc accedens petrus
intellectu mentis magis quam
motu corporis dixit ad eum domine
quociens peccabit in me frater
meus i. contra me sciente vel me
vel publice quia peccatum publice

sum in totum ecclesiam est et
dimittam ei secreto corrigendo
vel peccatum remittendo vsque sep-
ties Et queritur hic duo circa
petrum supposita dimissione primo
ergo queritur vnde habuit hanc
suppositionem Responsio vel ex eo quod
dictum est supra vi Dimitte nobis
debita nostra sicut et vel post
ex eo quod immediate dictum est.
Si peccaverit in te etc. quia si
peccatores sunt corrigendi peni-
tentes sunt dimittendi quia
ad dimissionem peccati fit excep-
cio alias non valet Secundo queritur
vnde petrus habuit numerum scilicet septies
quare non dixit magis vel
minus Responsio habuit ex eo quod dicitur Genesis
iiii. septies dabitur vltio per
chaym quia plorum accuriis
si septies puniendus et septi-
es dimittendus vel forte ex eo
quod habetur prouerbiorum xxiiii Sep-
ties in die cadit iustus et
resurget vel post venialia peccata mor-
talia vel hic habuit ex maiori
vsitatione illius numeri in lege.
Septenarius enim frequencius numerus est
in lege dixit illi ihesus Crisostomus
putauit petrus aliquid magnum
dicere sed quid amator hominum christus
induxit subdit Non dico tibi
vsque septies tantum sed vsque septuagesi-
es septies iste numerus potest dupliciter

vel per multiplicationem sicut vult
Ieronimus vel per aggregationem sicut vult
Augustinus. Secundum Ieronimum iste numerus
multiplicavit septem ita ut unum
ad unum ducatur per aliud, scilicet quadrin-
gentis et nonaginta vici-
bus, quasi diceret: totiens dimittas
in die quotiens homo non
possit peccare, id est vix possit pec-
care. Secundum Augustinum intelliguntur
duo numeri per simplicem aggre-
gationem, id est lxxvii vicibus.
Sed tunc queritur quare dominus intendit
in isto numero quam in alio. Respondeo
ut pulcrius satisfaciat questioni
Petri quia per septenarium fuit
facta, quasi diceret: quotiens volueris
multiplicare et sic ponitur fi-
nita pro infinito ut semper
intelligatur dimittendum. Unde
Crisostomus: non certum numerum ponit sed
quasi infinitum quod continue et semper
est. Augustinus ita dicit quod septena-
rius ductus in undenarium facit
septuaginta septem. Septenarius desi-
gnat universitatem qui vii diebus
volvitur universum tempus, unde-
narius transgressionem quia primus
recedit a decalogo. Unde in hoc
numero signatur universitas transgres-
sionum. Et respondet dominus quotiens
contra te peccaverit et quotienscumque pec-
caverit dimitte. Sed ex hoc arguunt
heretici quod non sunt conuertendi sed
semper recipiendi, tollebatur. Unde
quotienscumque

dum est per id quod dicitur Luce xvii
ubi additur: si penitentiam egerit
dimitte illi et si septies in die pec-
caverit. Unde supplendum quotiens
peccaverit et vere penituerit. Ideo
assimilatum. Superius ostendit di-
missionis utilitatem, hic ostendit
necessitatem sub similitudine et
primo per exemplum divine bonitatis,
secundo per exemplum humane maligni-
tatis, secundo per exemplum humane ma-
lignitatis ibi Egressus autem
servus. In prima primo ostendit
domini maiestatem, secundo superiam in
qua voluit rationem, tertio equitate
ibi et cum cepisset rationem ponere,
quarto pietatem ibi Proci-
dens autem servus, id est dicit, ergo ideo
assimilatum. Crisostomus: ne videatur
hominibus onerosum totiens di-
mittere adiecit parabolam regis
rationem sui quia ipse qui est rex
omnium et dominus dimittit sermo (?)
et nos debemus aliis dimittere.
Et hoc est quod dicitur: Ideo assimilatum
regnum celorum, id est ecclesia militans
et sic comparatio non persone ad per-
sonam sed negocii ad negocium,
homini regi, id est Christo omnia ma-
gnifice regenti. Sapientie viii. Attin-
git a fine usque ad finem fortiter
suaviter et disponens omnia.
Qui voluit rationem ponere cum
servis suis qui voluit certe re-
gie sapientie et suorum examinare

cu[m] d[icitu]r luc[e] xvi redde r[ati]o[ne]m vil-
licac[i]o[n]is tue. Vn[de] d[icitu]r Intr[a] et
mita rem[m] tuor[um] examinat et
hec non solu[m] p[er] s[crip]turas s[ed] p[er] p[ra]ecep-
tivas p[er] confessores p[er] allucinaciones
[illegible] in quo mouetur
etiam prelati diligenter [illegible] de
statu subditorum. Et cum cepisset
s[ed] h[oc] n[ota]t[ur] [illegible] regis [illegible]
incon[illegible] ad quam ostendendam
tangit primo debitum [illegible]
secundo [illegible] ibi cum autem
non haberet. Dicit ergo et cum
cepisset r[ati]o[ne]m ponere Intr[a] i. ex-
aminare mita et [illegible] mo-
[illegible] examinacione s[ed] post-
modum dabit[ur] s[ente]n[ti]a s[ecundu]m mita
Ideo ecc[lesiasti]ci xxxv^o an[te] iudicium int-
rogate [illegible] oblatus est ei vnus
qui debebat ei x talenta.
Intr[a] [illegible] iudaicus qui de
calogo [illegible] multarum [illegible]
[illegible] reus. Remi-
[illegible] moraliter x milia talenta de-
bebat qui de innumerabilibus pec-
catis reus erat Iuxta i^d [illegible]
Paralip[omenon] vltimo peccaui super
numerum arene maris etc. Cum
autem non haberet etc. seri-
tas d[icitu]r ad quam ostendendam tan-
git primo impotenciam satisfac-
cionis ex parte sui [illegible] 2°
[illegible] pene ex parte dom-
[illegible] pene [illegible] quia
iussit eum d[omi]n[u]s venundari qui
in corpore quia vxorem eius
qui in bonis suis spiritualibus
quia ad et filios et temporalibus q[ue]
et omnia Dicit ergo cum autem
non habet vnde redderet i. cre-
ditoribus suis satisfacere non valet
homo enim per se potest cadere sed
non resurgere offendere s[ed] non
satisfacere Iussit enim d[omi]n[u]s ve-
nundari est enim vendicio culpe
et pene [illegible] duplex [illegible] s[ecundu]m
remigium [illegible] huius venditi
supplicium intelligo dampna-
ti s[ecundu]m Ro[manos] vii Iussit i. p[er]ma-
sit eum iusto iudicio venundari
i. spiritum inmundorum [illegible]
et vxorem eius i. concupiscen-
tiam ex qua concipitur mali
filij eius orpham [illegible] vxor eius
vidua vxorem ergo et filios
venundari est per concupiscentiis
interioribus et malis operibus
exterioribus penam soluere et omnia
que habebat s[ed] temporalia et
reddi [illegible] xxxix Aufer[en]tur omnia
que in domo tua sunt in Ba-
bilonem [illegible] populum iuday-
cum prelatos et subditos simul
cum tota substancia eorum pro magnitu-
dine delictorum [illegible] extra-
neis nacionibus vt qui volunt
[illegible] soluerit tormento [illegible]
[illegible] corrigitur [illegible] ribaldus
reddere quod bibit quia [illegible]
ad [illegible] argentum procedens
autem [illegible] etc. pietas d[omi]ni
in dimissione debiti ad quam
ostendendam tangit [illegible] primo s[ed]

in humilitate / 2o humiliantis se
oracionem ibi paciam habe etc.
3o diuine miseracionis ibi misertus
autem dominus eius conpassione mo-
tus est ad 3m. dicit 3o pro
cidens autem seruus ille Iste inde
uis s. vinculum obligacionis
quia debebat defectum resti-
tucionis quia non reddet non
habebat Iussum punicionis
quia dominus eum venundari iu-
bebat quesiuit se ad remedium
humilis oracionis non procidens
rogabat eum Ps Venite ado
remus et procidamus ante deum
dicens pacienciam habe in me
donando penitencie spacium con-
donando delictum relaxando sup-
plicium et omnia reddam tibi ec-
ce ergo tria contra tria contra vinculum ob-
ligacionis promittit solucionem
quia reddam contra defectum resti-
tucionis petit expectacionis
pacienciam habe contra iussum
punicionis porrigit humilitatis
preces quia ut quomodo reddat cum
non reddat non habet Responsio in
statu culpe non habet vnde reddat
sed in statu gracie habet Ps Quid
retribuam domino pro omnibus que re-
tribuit michi s. pro tot debitis
beneficiis et premiis taliter sa-
lutaris accipiam et nomen domini in-
vocabo non credendo dilige-
do sperando redimus Iustus redd-
dam credendo vnde misertus
autem dominus hic ostendit miseracionem
domini qui primo in affectu duplici
scilicet in dimissione culpe quia
dimisit eum in relaxacione
pene quia et debitum et ista
tria sunt ex parte domini Vnde
sicut tria precedentia ex parte serui misera-
cio humiliacionis dimissio pe-
ticionis relaxacio promissio
et sic humiliacio meruit oracio
veniam promissio graciam
impetrauit et hoc est misertus
autem dominus quia miserator et mi-
sericors dominus serui illius sic pro-
cedentis in oracione sic dicentis
in confessione sic promitten-
tis de satisfaccione dimisit
eum liberum accepit culpe
et debitum dimisit ei pene et-
iam relaxando reatum Crisostomus
Vide misericordiam dei peccatum dila-
cionem et accepit omnium peccatorum
remissionem Egressus autem
seruus post exemplum diuine benig-
nitatis subdit hic reatum huius
malignitatis sub similitudine
serui in misericordis qui noluit
misereri conseruo suo de quo
2o ostendit primo maliciam per-
peccatorum / 2o perfecte malicie ac-
cusatorum ibi videntes autem
conserui / 3o accusati obiurga-
cionem ibi tunc vocauit illum
dominus / 4o obiurgati dampnacionem

ubi r uult dns eius tradidit ma
liac pcepto est in pecto actus suo
in morte obiurgacio i iudicio
dampnacio in inferno Circa per
petracionem tangit primo scelus
iusticie ubi redde 2o omissionem
inic et procedens conseruus eius
3o tedium iniusticie ubi et ille
autem noluit et abiit simulacionem
non ondit exaccio violenta quam
cognoscit ex tpe ex pcto Nam
tpus breue pro acceptum in
sericordiam penam pretu quia
s denarij modum minimosius
quia suffocabat eum adeo ea
tangit confessionem sui quantitas
pro exaccionem debiti dicens
confessus uult sumpsit glosa vel
libitatem fidei obligacione pec
cati Inuenit unum de conseruis
suis qui debebat ei centum
denarios Remigius s debitor
denariorum erat qui de aliquibus co
missis debitor erat Inuenit at
in animo pro recordacionem iniurie
in via pro obuiacionem persone et
tenens suffocabat eum Ter
gius ut suum suffocare et fecit
pro vindictam ex audacia dicens
Redde quod debes s tormentum pro
iniuria proverbis uberiis conspi
cuissus aut pro reprobacionem di
uina pro benefitiorum obliuionem
suus ille populus iudaicus se
uiens propter timorem non au
rem Inuenit pro cognicionem unum

de conseruis suis populum gentilem
qui debebat ei centum dena
rios denarij sunt contradi
nos usus centenarij numerus est
pfeccionis ut p c denarios
signat precepta moralia que cont
in lege que gentilis populus
iudaico quodammodo debebat
quia ambo acceperant Sed iu
dei expressius inscripta legibus
gentiles postea didicerunt
per talenta que non sunt nisi per tpe
expenduntur signantur iudicia
lia et cerimonialia que non sunt
continue necessaria et tenens suffo
cabat eum quia gentilem po
pulum qui ei debitore fati
gabat gratiam esse non esse eis
ad salutem dicens Carna
les obseruancias non modo per
suasionibus sed et tormentis
ab eo expetebat sic patet in
primitiua ecclesia de paulo et aliis
persecutoribus et hoc est redde quod
debes i obseruancias carnua
les postquam de talogum habes
vel suffocabat dum prohibe
bat ne verbum Christi exiret in
publicum Act v cesis eis de
nunciauerunt eis ne omnino loque
rentur in nomine isto vel suf
focabat quia non sinebat
reddere eum quare cerimonia
lia non sunt obseruanda Act
xv Audierunt eum usque ad ver
bum hoc et leuauerunt et proti

dens ꝯs̄uus post simulacōm
iustic̄ie in suo nequā hc sub
dit omissionem mīe in eodem
vbi ondit p̄mo tā motiua
ad miām 2o mīe nichilomin
denegatam ibi ille aūt no
luit tā vo motiua ad mag
sic h ꝯsui huiliacō quia pro
cidit supplicacō quia cognouit
promissio qui omnia reddē
promisit et hc est et procidens
ꝯseruus eius et ideo deberet mi
sereri quia procidit et qr seru
eius dem dm fuerat Rogabat
eum dicens pacienciam habe in
me .i. parce michi et omnia red
dam tibi Remissē emedabo
iudicio vel ꝯsilio ecclie qr deli
qui Ille aut noluit dimittere
rancore vel vindicta Ps Noluit
intellige vt bn ageret
iniquitatem Et abiit hic post o
missionem mīe tangit crude
litatem iniusticie exhibitam quia
abiit quia incarceraverat qr
tenuit abiit in via chaym a
mali pietate recedendo cauē
inde ne illis qui via chaym
abierunt et misit eum in carcerem
thuane et crudeliter affligendo
donec redderet debitum plenarie
et mire satisfaciendo per penas miu
rias vsque ad vltimas expetē
do s illud Luc. xii non exibis
illis usque reddent donauit vsque

Misticē paciam habe in me a
persecucione fidelis populi ces
sando et omnia reddam tibi
mandata legalia spualit' i
plendo at ille ipse plus iudaicus
noluit intellectu spuali qui
vniversitate accipiendo s abiit
a spuali intelligencia et a ppo
recedendo et misit eum in carcerem
seras dyra afflictione tribulacōe
affligendo h' est carcer in quem
paulus et helyas missi sunt
Act xvi misit eos in interiorem
carcerem et pedes eorum strinxit
ligno donec redderet debitum
.i. h' intedens vt legem car
naliter impleret quod debere
videbatur qr s'm literam sic so
nabat Videntes aut' sui
eius post malicie perpetracōm
subdit h' malicdsi accusacōem
et hc ab angel' videntibus
vbi tangit tā qr viderunt
p cogitacōm ꝯdoluerunt p co
passionem retulerunt dno p inti
macōm primum ad celam 2m
ad affectum 3m ad effectum p ti
net et hc e Videntes autem
aūt ꝯseruu eius intell' angli q
referunt ad dm gesta hom
Apok' xxii. Conservus tuus
sum et fratrum tuorum que fiebat
omnia que agimus et supplicia
que patimur vident contrista
ti sunt valde Glosa ppt' afflic
tionem ppli xpiani nihil nisi a cum

geli dne ghti nri xpi simi-
tudine subiectionis est ei^9 de
dm sen sunt phy. ij. In no^e
ihu xpi simili^s etaconis xp
in irrationabili na^a gramani Nob
ol Ecce vehementer quid propter
similitudinem ad ministracos
quia eidem ad ministrare debe
mus ps. Nu fat anglos spu
rit Item videntes que fiebat
Nondum q tres testes hiis a
quibus non ab scondim^r deu
hebre. iiij^o Omnia nuda et a
perta oculis eius angelos scire
vt, ps hic demones tu. i. vi
dimit ho. ca Item gestati st
Nondum q angeli gestant^r ad
culpam vt h letant ad pe
nitenciam Luc xv Gaudiu st
vno peccatore rc ad gliaz Luc
xvj. Item est vt moret^r me
dicy 2 por. venerat Ecce inti
maco et narrauit. d. s. qui
monia de psecutoribus proponedo
omnia que facta fuerant pro sa
lute fidelium contra dolu pse
cucium dnm implorado. nar
ravit eni filii sim patl ad de
um referendo conquerendo et
auxiliu implorando. narrat
enim angli culpas vt hic
meas nisi^as tho pri. cu ora
bas cu lacrimis rc meae mi
serias Job xxxiij. Si fuit p
eo angelus loqns rc Aliter
ex pomi^r q2 ghti sut pdi

catores eciam qui gestabant
sup multu que fiebant et nar
rabunt dno auxiliu implora
do q psecutores sic habet Ar
tur v^o Tuc vocauit post
malicie sui intimacoem ond^r
h a dna eius obiurgacom ob
iurgat^r aut h i sito pmone
ria quo ad seipm 2° ingratitudo
quo ad dni ibi omne debitum
dimisi 3° in ima quo ad pxi^m
ibi nne ego optuit Dr ego Tuc
vocauit illu dns suus Feruigs
hec vocacio sit modo intus in
gsta h fiet excti in iudicio
su^o xv Voca opavios 2 d
sine nequam quia no equus
h iniquus recipiendo mag
2 reddendo i mag omne debi
tu quia toti non ptez di
misi tibi qm rogasti me qm
s. eras oppssus tribulacone pq
h sola 2 modica pce impetrasti
ps Clamaui rex audiuit me
None ergo optuit 2 te miseri
consun tuu Ecce intellige que st
proximi tui ex tempo sic et c^o
missis sum tuu Crisos Bi q
ne videt^r dap^m afficere debue
rat luce q sum est si que v^r
preceptu cogita pimu si que st
remitte ei qui gestauit hic
est grauis incide i gehena
sm gloam exponit^r sic vt lo
quat^r ppto iudicico dns None
optuit 2 te misere ghti tui

.i. gentes omnes dignas ira
reputare quia omnes peccaverunt
et egent gratia dei. Ro. iii. Osee ix Vocabo
non plebem meam plebem
meam et non misericordiam consecutam
Et iratus dominus hic est quartum in
quo ostenditur status condempnationis
ad cuius aggravandam describuntur tria.
Primum est iudicis implacabilitas
quia iratus. Secundum ministrorum cru-
delitas quia tortores. Tertium pe-
ne perpetuitas quia donec red-
deret. Dicit ergo Et iratus est dominus
non per affectum sed similitudinem
effectus hominis irati. Prov. xix
Sicut fremitus leonis ita et ira
regis. Tradidit eum tortoribus
Nota ministris tartareis. Eccli.
xxx. In suo malivolo tor-
menta et compedes. Donec redderet uni-
versum debitum .i. imperpetuum
quia ibi non est locus redemp-
tionis vel satisfactionis sed con-
dempnationis. Sic et pater post ap-
posita similitudine subdit hec
eius ad apostolum dicens Sic et pater
meus celestis faciet vobis. Ieronimus
Formidolosa sententia si parva fratri-
bus non dimittimus magna nobis
a deo non dimittentur. Et quia
unusquisque potest dicere ore ut ho-
c eum habet deum iudicem qui simula-
tionem pacis ficte aufert dicens
Si non dimiseritis unusquisque
fratri suo de cordibus vestris. Glossa G.
Constat quod si hoc quod in nos de-
linquitur ex corde sicut dimittimus

illud rursum a nobis exigetur
quod nobis per penitentiam dimissum
fuisse gaudebamus. Sed ex hoc
videtur quod peccata dimissa rede-
ant. Peccata preteritorum peccatorum. Ergo
exigitur quod dimissum fuerat non
in se sed in quantum ad ingratitu-
dinem dimissionis. Et ideo
dicitur omnia redire quia in-
gratitudo est respectu dimissio-
nis que omnium fuit. Et ita quo-
dam modo virtutem habet ad omnia di-
missa. Utrum vero peccata di-
missa redeant quo ad cul-
pam quod sit per gratiam sequentem
peccata mortua redeunt. Contra quod
redactum est in nichilum redire
non potest. Sed culpa dimissa omnino
redacta est in nichilum. Ergo qui-
dam dixerunt quod redeunt non
in se sed per equipollentiam quod ita ma-
culatus est sicut ante non quod prio-
res macule redeant sed macula
sequens ita elongat animam
a deo sicut iniusticias precedentium.
Sed contra hoc est quia tunc una
fornicatio sequens ingratitudinis est sicut
x homicidia precedentia post
dimissa. Alii dicunt generaliter quod
redeunt per aggravationem peccati
sequentis non quod peccatum sequens
eque sit grave sicut omnia prece-
dentia sed quia gravius est ex
comparatione precedentium. Ad obiectum
dicendum quod non est simile quia pro-
nior est deus ad miserandum

cum ad condempnacionem ita venialia
non mortalia fiunt. Item que-
ritur utrum redeat quo ad pe-
nam quod sic hic dicitur quod tradidit eum
tortoribus donec redderet universum
debitum quod secundum iura civilia ob-
ligacio semel non extincta re-
viviscat. ergo nichilominus secundum iura
divina que clemencior est lex divina
quam humana. Hoc peccatorum pena
aut est totaliter dimissa et tunc non
redit nisi per aggravacionem peccati
sequentis quia sic aggravatur culpa
et pena. aut non totaliter et tunc pena
dimissa non redit sed pena non dimis-
sa redit per accidens quo ad quo-
ad pene infinitatem racione anexi
non aut redit ad arbitrium. Unde
sicut veniale cum mortali eternaliter
punitur sed pena minori in propor-
cionali ita mortale semel dimis-
sum de quo penitencia non est exple-
ta propter residuum eternaliter punitur.
Ad obiectum dicendum quod unum sive de-
bitum intelligitur secundum quantitatem
discretam. scilicet extensive. in omnibus
peccatis de quibus non est penitencia ex-
pleta glossa non intelligitur secundum
quantitatem continuam scilicet intensive.
Item videtur quod venialia redeant
quia supra eodem dicitur donec reddat
novissimum quadrantem. Glossa. id est
pro minimis peccatis punietur quod preter
male sequencia non redeunt venia-
lia precedencia ergo nec pro mortale
quia maiorem habent colligan-

Quod venialia dimittuntur redire dicuntur
aut quo ad aggravacionem sequentis
culpe aut quo ad solucionem
pene non solute et tunc solvetur
in inferno. Ad obiectum dicendum quod non
est simile quia veniale non
facit reatum nec de se vel per
se penam ab inferno sicut mor-
tale. Item queritur utrum per in-
gratitudinem redeant peccata quod
non ex beneficiis precedentibus ag-
gravatur ingratitudo sequens nec tamen
dicitur redire beneficia ergo nec peccata
contra per ingratitudinem redit
sententia dimissa ex offensa do-
mini temporalis ergo multomagis
sententia spiritualis ex offensa domini
spiritualis. Capitulum xix^m secundum

Et factum est cum consumasset
Jesus. Superius determinatur
de perfectione activorum hic
determinat de perfectione religio-
sorum sive contemplativorum ubi
ponit primo exordium. secundo nar-
racionem ibi et accesserunt ad eum
pharisei. In exordio huius doc-
trine ymplicatur maior. quod ordo
locorum infirmitatum curatorum que in-
firmatos doctrine precedentis et
sequentis. Dicit ergo Et factum
est cum consumasset Jesus id est sermones
istos quia consumacio sermo-
nis ipse est. Ecclesiastici xliii. Item
quia fecit quod docuit Actuum primo.
Et quia ad finem usque perduxit
migravit a galilea et venit in
fines iudee trans iordanem. Glossa.
omnis iudeorum provincia ad

Capl[m]

distinctionem aliarum gentium in-
dea d[r] Sz spualis medicina
eius plaga ad iudz samarie
galilee decapol' et ceterz regio-
nu eiusdem provincie Mondi
qui sic iniguit xpc desideriu
xpt eorum xpc doctrinu g[r] et
ut ondet desideriu paciendi
S' ys dicit de passione sue ac-
cedit ad locu passionis volu-
tate eni passus est ut daret
exm disseminandi verbu dei
iudeum quia et aliis ciui-
tatibus oportz me pdicare. p b[r]
v. discatre festina ut doceat
fuga mudi et si eni aliquido
pdicator descedit in galilea
p pdicacionem no p imitacionem
statim ysimatis simonibus
de migre a galilea qui a ne
militas deo implicat secularibus
negotijs Moralit iudea ysso
p[n]ium iudee ysessio fidei ayedut
ysessio pcti ffines et ysessio
laudis ad qua premie est
ptz trasmigracom a galilea . i.
a mudo ch' trasiordane . i. post
humilem descensu Et secute st
eu tbe multe de galilea moil'
expietate ut doceant' ex in
firmite ut sanent' vn seqt'
et curauit eos ibi . s. i iudea sed
ysuelt' no aut in galilea h[o]
i glo maluit curare i iudea
s aut no in galilea ut gctes

in eam unam vel veniam
que iudee pabat admitteret
Osee vi' xpc cepit et sanabit
vos nos . Et accesserunt ad eu
hic subdit narra[o] in qua a-
git' de pfectione religiosorum
que ysistit in tplia pfectione
s ytinencie et obediencie et pau-
ptatis voluntarie . h h' agit de h[r]
pfectione tplia pmo continen-
cie, s[o] obedie ibi tuc oblati
sut ei pvuli, tio paupt[is] ibi
et ecce vnus accedens ait illi
pfectionem vero castitatis sic re[t]
onde ut no reprob s appbz
castitatz yiugalis copule sicd
reprobat. hec tam pomt' q[r] p[o]
appbacio castitatis yiugalis 2[o]
pfecco omnimode castitatis ibi
dicut ei discipli eius Si ita e
pmu' in remediu s[a] i cosi-
liu pma abstinet abillicito
coytu ista coborm ad appban-
du castitatem yiugalem cont'
ipam esse indiuisible; ubi
pmo ponit' sup ~~iudacionem~~ matrimoniu
inseparabilitz a phariseis q[o]
s[o] subdit doctrina cusio et instructio
ibi qui rndens ait illis In pma
tangit quenciu ydicionem q[r] phi
sei intima[e] q[r] temptantes nis
tionem quia dicentes . d[t] g[o] et ac-
cesserunt ad eu pharisei tociens co-
firmati temptantes eu et dicen-
tes . moil' ex liuore ut decipiat
eu p[o] Accessisti maligne ad

dixi et cor tuum plenum est dolo Be
da nondum est mencium distinccio
inter eos et phariseos hi conveniunt ut
doceantur et simul sanentur infirmi illi
accedunt ut salvatorem et doctorem
veritatis decipiant temptando hos
devocio pietatis illos stimulus
adduxit livoris propterea premisit
ewangelista de simplicitate turbarum et cu
racione infirmorum ut agnoscere(?) du
riciam phariseorum si licet homini dimitte
re uxorem suam scilicet legittime co
pulatam scilicet contra vinculum aliam
ducere plus enim relinquetur in sub
intelligencia quam in superficie ser
monis dimittere in qua concesserunt
ex causa scilicet que scribebantur in
libello repudii Deut. xxiiii. Re
spondens hic subdit dominus responsio
et cetera usque ubi probat inseparabilitatem
unionis primo per legem nature
secundo per legem ibi dicunt illi quid
ergo moyses mandavit tercio
per legem evangelii ibi dico autem
vobis quicumque quia dimise
rit in prima primo ponit auctoritatem
secundo infert conclusionem itaque iam
non sunt duo in auctoritate legere(?)
nature ondit(?) quamque debitam materiam
debitam disposicionem et debitam formam
materia ea que pertinent ad com
munionem matrimonium est legittima
coniunctio maris et femine individuam
vite consuetudinem retinens mascu
lus et femina sunt debita materia
coniunccio legittima est disposicio Inse

parabilitas est quasi forma primo quo ad
disposicionem sive legittimacionem ibi
propter hec relinquet formam sive in
separabilitatem ibi et adherebit et hoc
est quod respondens ait eis scilicet phi
zeis non legistis Gen. i.
quia qui fecit hominem ab ini
cio deus scilicet masculum et feminam
fecit eos Ecce discrecio sexus que
attenditur ex parte corporum et hic
dicit fecit quia ipse secundum corpus
factura est secundum animam creatura
et est hoc argumentum contra matheos
qui dicunt naturam corporalem
factam a dyabolo et dixit deus scilicet
per adam propter hoc scilicet propter quod hec
de facultate relinquet homo
patrem et hec quantum ad filia cum (femine et hec quantum ad filium.)
hys scilicet personis prohibitum est co
habitare a domino et ita quantum ad personas
sunt excepte a coniugio pater et filia mater
et filio et ubi(?) alie et hoc optinuit propter
paucitatem hominum postea moyses
aliter ordinavit et ultro ecclesia aliter
et adherebit uxori sue quantum ad
mutuum consensum animorum et erunt
duo in carne una quantum ad
unitatem corporum vel in carne
una id est ad unam carnem prolem pro
pagandam vel ut neuter habeat
suum proprii corporis potestatem I Cor. vii.
Et hec triplex exposicio accipitur secundum
triplex bonum sacramenti exponitur(?)
In prima exposicione ut copula
non dividatur bonum prolis in secunda
ut sit proles generatur bonum fidei

Intra ut corpus alii no tdat
Mondu q in dcta auctoritate ph-
bet omnis coitus illicitus prima
ptm qr natuim cu d masc-
lum t feminam g q Ro j. fec
eor mutaunt nalem vsum i
eum qui e gs nam simile t mas-
culi relcto nali vsu sco ptm in
cestu cu sequit ppt hoc relinquet
homo prem et matrem cu iste
nuqm licuit gthe 3o ptm for-
nicacionis cu addi vxori non
metrici ppc vxor d tnte quiugi-
ta no solita Quarto ptm ad
vltem cu subdit sue non alie
ne Je .v. vir ssq ad vxorem
proximi sui thymie Quinto
bygamia cu sequitur t erunt
duo in carne vna no tres q
q lamech legitur primus fecisse
Genne qrto qui accepit duas
hr idem excludit p hoc q d
vxori Intell' non vxoribus Itaq
iam non vxoribus sut duo h
gcludit inseparabilitas ex dicta
auctoritate t primo rone qiunctionis
2o rone qiungentis ibi q ergo
deus qiunxit dicit 2o ita erunt
in carne vna itaq ia non st
duo maternali ope licet ens p
sonis sint duo s vna caro qr
vna sit carnalis qiunctio Ergo
deus qiunxit faciendo vna car
nem homo non sepet Intell'
Sed deus Queritur h ppt hoc reli

quet ex hoc videtur q ppt vxore
ho absoluatur ab illo precepto ho
nora prem tuu Exo xx Ro
pz ex pdictis quia intelligitur
de delectione quo ad copulam
no quo ad bnficii exhibicoem
Item est q pr huius t vxor eq
lit indigeant cu tenentur ma
gis subvenire Ro de bonis qi
bus tenentur magis vxori quia
sunt vxoris sic viri si aut habe
at ppri de illo magis pri q
vxori tenetur Item q deus qiuxit
homo no sepet gtra d .v. ppt
fornicacionem licet homini dimit
te vxore Et causa religionis
ex mutuo qsensu possut se dimit
te Ro separacio qiugii pt intel
ligi dupliciter vel quo ad vinclm
sic non sepentur fideles legit
time qiuncti vel quo ad thoru
sic pnt separi vel ex qmuni
qsensu ppti dm iudicium vel ppt
superveniens aliud ptm sed
tuc homo no sepat s deus
Vn sbg homo sepet q pde
siderio stde prima dimittit
deus sepat q ex qsensu ppter
seruiciu di quia tpus malu
est vnus aliu dimittat Istea
sensus pt esse ad tps vel i ppetu
um j Chor vij Qui ha
bent vxores quasi no habentes
dicit ro illi quid ergo moy
ses ps rnsionem xe subdit h

obicio phariseorum ex lege moysi v
ponitur primo obo 2o dimi solucio
ibi et ait illis et hec est dicit illi
s. pharisei xo Aliud ergo mit api
unt calumpnia quod excusat q. d.
quid deus sic ordinavit quid ergo
i. cur ergo moyses tamquam famulus
dei et tamquam autenticus mandavit
dare libellum repudii et dimit
tere s. vxorem inquo videtur aperte
contrariari institucioni dei sicut de
vtero xxiiij. si homo acceperit
vxorem et non invenerit gratiam
in conspectu eius propter aliquam fedi
tatem scribet libellum repudii
et dabit in manu eius et dimit
tet eam de domo sua libellus
repudii continebat repudiacionem
et repudiancia causam et confes
sionem ei assignabat et ait
illis quoniam moyses non deus ad
duriciam cordis vestri i. propter obsti
nacionem cordis vestri et maliciam
permisit vobis non precepit vo
bis dimittere vxores vestras q.
d. deus non potest sibi esse contrarius
vt aliud ante iussit et nunc se
tenciam scindat nova imperio
sed permissio fuit hominis non
imperium dei quia maluit
indulgere divorcium quam desideriorum
sceleratorum impiaque fieri homicidia
dum ad hoc enim proni erant
iudei Ista autem permissio non
absolvebat eos a peccato sed tamen
a pena legali de repudio satis

latum est supra v. ab inicio autem
non fuit sic ordinatum a deo
sed ordinatio non est permitte
da que vult coniugium inseparabi
bilitem propter permissionem que
est dissimulacio maioris mali
ne fiat maius moralis hoc
multis permittitur dimittere ec
clesias de quibus vixerunt ab
inicio autem non fuit sic quia
antiquitus solebant accipere
ecclesias propter zelum animarum non
propter cupiditatem diviciarum et pre
bendas propter zelum dei non
amorem deliciarum Vnde tunc
dicebatur qui suscipit animas
sapiens est prov. xi. Sed
nunc aliter est libenter relin
quunt illam propter illam pinguio
rem in pecunia non in cura
dico autem nobis coniuncta inseparabi
bilitate unionis per legem nature non
obstante lege moysi hec idem contra
per legem evangelii et quia ex
repudiacione duplex mechia
sequebatur vna viri aliam
ducentis alia mulieris alii
nubentis iam duo prohibet
primo penam 2o 2am ibi et q
dimissam duxerit inde glosa
doctrina xpi concordat legi natu
rali quia iam tempus est perfectionis
quia quicumque dimisit vxorem
suam simpliciter contrarium ad re
pudiacionem et etiam cohabitacionem
que vna carnem dividit in
alteram et separat Rabanus
Sola fornicatio est vxoris
q

uxorem .i. tollit assumit Prover. xviii. Qui tenet adulteram stultus est et insipiens et intellige adulteram consuetudinaliter. Criso. levius est pluries ad continentiam venire quam ad mulierem criminosam et alia duxerit priore vivente dimissa mechatur .i. adulterium committit mechus enim adulter dicitur et qui dimissam duxerit priore viro vivente mechatur. Luce. Qui talem ducit sub adulterii crimine sit. Dicunt ei discipuli approbatio castitatis coniugali hic proponitur perfecto castitatis simpliciter et quia virtus est donum bonum difficile et voluntarium. Primo ex iudicio apostolorum ostenditur continentiam totaliter esse bonum. 2o auctoritate domini ostenditur quod sit difficile ibi qui dixit illis non omnes. 3o per distinctionem ostenditur quod sit voluntarium ibi sunt enim et hoc est quod dicitur. Dicunt ei discipuli eius moti ex verbis eius si ita est causa hominis cum uxore vel .s. nullomodo dimittenda sit nisi pro fornicatione non expedit nubere .i. bonum est continere. Iero. Grave pondus uxor est si excepta causa fornicationis non licet eam dimittere quid enim si temulenta fuerit si iracunda si gulosa si vaga si morbosa si iurgatrix si maledica timenda est huius et

est velimus nolimus sustinenda cum enim liberi simus subicimus nos servituti. Qui ait illis hic ostendit dominus quod continentia sit difficile primo quia est paucorum 2o quia exigitur ad hoc divinum auxilium ibi sed quibus datum est et hoc est qui dixit illis non omnes capiunt verbum istud ut contineant quod acceptum non habent continentiam equidem omnes capere possunt sed non omnes capere volunt quia audiet luxuriosus et displicebit ei. Eccl. xxi. sed quibus datum est. Glosa non valemus nisi ex gratia Sap. viii. non possum esse continens nisi deus det. Unde Iohannes non casu et fortuna virgines fuit sed qui ideo petunt virginitatem et laborant ut accipiant. Sunt enim eunuchi hic ostendit per distinctionem quod continentia sit voluntarium ubi distinguuntur triplicem continentiam prima a natura secunda a casu sive violentia ibi et sunt eunuchi. tertia voluntate et gratia ibi et sunt eunuchi qui se ipsos continentia. quo continentia sunt a natura tangitur cum dicitur sunt enim eunuchi .i. continentes grecum vocabulum secundum Ysidorum qui de matris utero sic nati sunt .s. insternuntur sive frigide nature hii proprie castrati id est casti nati dicuntur castitas hon

non est victoria nec de meritoria Continencia vbi alicta vel a violencia subducitur cui dicitur Et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus ut sunt domini spadones a spacio quia cum hiis instrumentis solet castrari Eccli xx Concupiscencia spadonis devirginavit iuvenculam Continencia voluntaria vocatur cui dicitur et sunt eunuchi id est continentes qui castraverunt se ipsos id est qui se caste vivere voluntarie devoverunt propter regnum celorum et hii dicuntur eunuchi ab eu quod est bonum et nichos quod est victoria quasi boni victores et hii merentur et racione voluntatis quia spontanea et racione accionis quia bona et racione intencionis quia recta Ista enim casta perfruitur mitra ysa lvi hec dicit dominus eunuchis qui custodierint sabbata mea etc. et dabo eis nomen melius a filiis et filiabus ex hac auctoritate videtur quod aureola est quedam fama vel quidam honor amplior aliis qui potest capere capiat ut sit castus vel intelligat que dico vel qui potest pugnare contra carnem pugnet et capiat triumphum et est vox hortantis non iubentis ad continencie bravium q. d. omnibus offertur nemini imponitur. Tunc oblati sunt ei parvuli In isto de perfeccione continencie vel castitatis hic agitur de perfeccione obediencie sive humilitatis in commendacione parvulorum circa quod tanguntur iii^{or} primo devocio obediencie in oblacione 2° difficultas in discipulorum prohibicione ibi discipuli autem increpabant 3° utilitas in discipulorum reprehensione ibi Ihesus autem ait eis iiii dignitas in manuum imposicione ibi et cum imposuisset eis dicitur 5° tunc sunt tum de castitate esset sermo oblati sunt parvuli per quos humiles significantur et obedientes quia sicut parvuli non ducuntur propria voluntate sed aliis ita humiles et obedientes ut manus eis imponeret et oraret id est ut manu et voce benediceret In posicio autem manuum ortum habuit ab antiquis quia volentes benedicere parvis imponebant eis manus Gen xlviii vel racionem tunc imponebant manus super illos discipuli autem ecce difficultas et impedimentum obediencie in increpacione discipulorum quia increpabant eos Ieronimus non nollentes eos a salvatore benedici sed quia nondum habentes plenissimam fidem putabant eum importunitate lassari Ihesus autem ait illis eis hic ostenditur utilitas obediencie in parvulorum commendacione quos commendat primo quantum ad utilitatem vite secundo quantum ad premium patrie ibi Talium enim est regnum celorum et hoc est quod dicitur Ihesus autem ait illis Sinite

paruulos venire ex quo prima vo(luntas)
veniunt ad me capit quem non est
acceptor personarum Act x. Et nolite
prohibere eos comminationibus tren-
do malo exemplo corrumpendo
pro vbi m. Noli prohibere baptiza-
re eum qui potest Actu. Ergo via q-
ta quod notatur ibi sinite scilicet ex quo
placet eis via actiua ibi paruulos
via bona quia venire non recede-
re via recta quia ad me via libe-
ra nolite prohibere est aliud est
enim regnum celorum non dicit istorum
sed talium vt non tam etate quam hu-
militatem et innocentiam commen-
det Ieronimus humilitas sola obseruatrix
est custos quam virtutum et nichil est
quod ita deo gratum faciat et hominibus
gratum sicut esse vita magnum sed humi-
liter in fine videamus. Et cum
imposuisset eis manus. Int. vt
humiles dignos sua benedictione
faceret in quo inuitat humilium dignitas
Abijt inde Sic spirituali cottidie hu-
milibus manum imponit cum
eis gratiam et auxilium tribuit.
Et ecce vnus Hic de perfectione
castitatis et humilitatis hic tractat agit
de perfectione paupertatis quam laudat
et comparatione ad obseruantiam mandato-
rum quod est necessitatis vbi dicit scilicet
quod est necessitatis precipue secundo quod est per-
fectionis voluntarie vbi dixit illi.
adolescens omnia hec In prima
tangitur eruditio primo generalis 2o
specialis ibi Dixit illi In prima
primo ponitur primo adolescentis
questio 2o domini responsio ibi quid dicit

ei. Dicit ergo et ecce vnus accedens
ait illi Glosa audierat iste si-
miles paruulorum dignos regno
celorum et uis non per parabolas ex-
ponit quibus meritis possit consequi
vitam Magister bone ergo quia ma-
gister audiendus est Ioh xiij Vos
vocatis me magister et domine et be-
nedicitis quia bonus ymo ipse
bonitas diligendus est. Naum
j Bonus et confortans in die tribu-
lationis Quid boni faciam non
tantum dicam vel audiam Supra vij
Non omnis qui dicit domine domine
intrabit in regnum celorum sed qui facit et cetera
Sed quia bonum particulariter est in nobis
ideo dicit quid bonum sed quia parum
valent hec omnia nisi sit bonus
finis ideo addit vt vitam eternam
habeam Qui respondit ei Hic re-
spondet dominus primo querenti secundo quoniam
ibi Si vis autem ad vitam ingredi
et hoc est qui respondit ei quid me
interrogas de bono in titulo scilicet nisi
tenere vnus est bonus deus
Ambrosius de communi concretione sanctorum Ieronimus
enim dicit quod accessit animo temp-
tandi non discendi et ad hoc est in
glosa Iste adolescens diues et
superbus erat. Idem videtur ex ver-
bo domini arguentis quod me di-
citis bonum Mr x. Item ex hoc
quod audito verbo domini contristatus est
certum Beda approbat eum quod sim-
pliciter accessit quod probatur ex

illo mr. x. Intuitus ihesus dilexit
eum ad hoc etiam illa glosa audi-
ant ter ho pt esse qui in principio
animo temptandi accesserit sed
post verbum domini humiliatus fuit et
sit utrumque verum est secundum diversos sta-
tus Item quid me interrogas de
bono quia mt. xix. luc. xviii quid me
dicis bonum Ind. Aug. utrumque
potuit dici ut alterum refert et ad
illud quod querebatur quid boni faciam
ad id quod ait magister bone Item
unus est bonus deus mr. x. Ne-
mo bonus nisi solus deus ar. x.
sed numquid negat se bonum ad hoc be-
da non xpc bonum se negat sed se esse
eum deum significat nisi se magistrum
bonum non esse testatur Ideo in-
quid qui me dicis esse bonum quia
d. tamen tu non credis me deum et
nemo bonus nisi deus quid me
dicis bonum Vel si vis credere me bo-
num crede et deum quia bonus est
unus deus singulariter tum quia boni-
tas est sua essencia tum quia
non excedio hanc bonitatem tum
quia omnis alia bonitas a sua
bonitate tum quia nullus de-
fectus sue diminutio in eo inve-
nitur et ita bonus est essencialiter
principaliter totaliter et perfecte et si an-
geli boni et homines boni non
tamen sic boni Si autem vis ad vi-
tam ingredi scilicet eternam serva man-
data si vis esse liberatus ad vitam
ingredi esse possibilitas salutis
serva finaliter mandata vi-
te vie vitas Exii p. ingressus in
mandata eterna dicit illi que his
subdit eruditio spiritualis ubi po-
nitur primo adolescens que sunt
mandata ad vitam necessaria Ihe-
sus autem dixit. His subditur domini re-
sponsio in qua enumerat precep-
ta que ordinant ad proximum
et primo specialia 2o generalia et
quasi fundamentum omnium aliarum
ibi et diliges proximum In prima
tangit primo preceptum ordinans
ad proximum cum quo nascimur hominis
generem et 2o ad proximum a quo
nascimur Primum ibi honora patrem
Secundum ad proximum cum quo nascimur
generem homines habes ordinatum
dicens quod primo quantum ad personam
propriam 2o quantum ad personam in-
nantem ad spei generacionem ibi
non adulterabis 3o quantum ad
adiutorium dati vel generacionis
individui et hoc ut non noceat
ei nec facto ibi non facies fur-
tum nec verbo ibi nec falsum testi-
monium et hoc est ihesus autem
dixit non homicidium facies ma-
nu occidendo mente odiendo
amicitia beneficium subtrahendo
Exo. xx non occides non ad-
ulterabis penam huius determinat
leuit. xx. Si mechatus fuerit quis
et cetera non furtum facies rem alienam
contrectando non falsum testimonium
dices quia falsus testis non
erit impunitus prov. xix. Hono-

vel prem tuu vmrem nuq
eis reuerenciam exhibendo sub
ueniendo Exo xx De vtroque
vltimo Ecci iii. Qui honorat
prem suum in vita viuet lon
giore et diliges proximum tuum sic
teipm ad idem ad quod diligis
teipm scilicet ad graciam vel gloriam
vel sic teipm .i. non verbo tantum
sed ope et veritate proximus
tuus est omnis qui nobis concurrit
in natura Queritur hic quare
non enumerat omnia mandata
cum sine omnium obseruancia non sit
salus Ad hoc eciam vi precepta or
dinantur in prima et quibus im
plicat alia et supponit quia qui
diligit proximum legem imple-
uit quia in dileccione proximi
intelligitur dei precepta quia ego sum
proximus Item queritur quare sic
ordinat mandata Ad hoc ordinat
secundum quod magis obligant ne
gatiua enim ordinat semper et ad semper
affirmatiua semper sed non ad semper ideo
preponit negatiua Item sicut teipm
queritur quare iste modus additur
in isto mandato et non in aliis.
Ad hoc ad innuendum quod ille in forma
aliorum et eciam fundamentum Glose
Rith hic videtur causa Et quare non
tangit preceptum de non concupis
cendo Ad hoc intelligitur in hoc quod dicit
diliges proximum qui enim vere
diligit proximum nec rem eius
nec vxorem concupiscit dixit

et adolescentis Dupliciter docuit
mandatorum obseruanciam que est
necessitatis hic docet voluntariam
paupertatem que est consilii et per
feccionis vbi ponitur primo questio
ad exercitacionem 2o responsio ad in
structionem ibi dixit illi ihesus
Impria primo supponit adolescens suf
ficienciam ad salutem secundo querit con
silium perfeccionis ibi quid adhuc
mihi deest et hoc est ad ipse illi thus a
dolescens omnia hec integre cus
todiui a iuuentute mea ymo Ecci
vi fili a iuuentute tua excipe
doctrinam et vsque ad canos Nota
hic concertacionem inter Ieronimum et Bedam
hunc dicit fuisse mentitum quia tristis
abiit Beda vero dicit eum verum dix
isse Marci x dicitur quod ihesus dilexit
eum Ad hoc si dicitur duos fuisse iste
et ille nullum tunc sequitur inconue
niens Si autem vnus et idem fuit
quod verius dicitur tunc dicendum secundum hylarium
quod non dicitur ex toto sed assume
da potuit namque esse quod in primo
animo temptandi accessit sed postea
verbum domini humiliatus fuit et sic
vtrumque verum est secundum diuersos et
dicit magister in hystoria non est mi
rum si sint diuersos doctores su
per opiniones diuerse Aliud adhuc
mihi deest dixit illi ihesus Hic subditur
responsionem inuitans ad voluntariam
paupertatem cuius quadruplex precium
et primo obseruancie legis 2o aedifi
tate 3o humane infirmitatis cum
aut audisset ado 3o dignitate

i spali futuro retribucionis ibi tu
respondens petrus dixit ei p
fectum vero huius consilii primo i
abdicacione temporalium 2o in imitacione
bonorum et veni et sequere me in
medio autem imponit premium vt
alliciat ad vtrumque implendum
et habebis thezaurum et hoc est. ait illi
ihesus si vis quia hoc est in tua li
bertate perfectus esse quia hoc est
de perfeccione vite vade ergo pro
affectum et vende effectum omnia non
partem contra perceptorios que ha
bes contra raptores et vsurarios ele
mosinas facientes de alieno
vt sic promittantur et da pauperi
bus contra symoniacos vel ambicio
sos qui dant diuitibus vt acqui
rant dignitates dando quoque paru
pibus non tantum paupertas sed
multorum actibus affectus item
pauperibus dignis non indignis
vt hystrionibus sed non hoc ad perfec
tionem sufficit vbi prius dimissas
diuitias deum consequatur ideo se
quitur et veni sequere me Ioannes super
... qui imitatur est eius et per ves
timenta eius concidit vel sic va
de per viam obedire et vende
omnia per commutacionem prudenter
et da per opera tua et veni per perfec
tam voluntatem paupertatis et sequere
me per constanciam paciencie et habebis
in quo infallibilitas thezauri in
quo preciositas in celo in quo
securitas Thymotheum 2 precio cum iudi

di tu sum quia potens et q
cum autem audisset hoc ondit hic
perfectionis ad vtilitatem per comparacionem
ad infirmitatem humanam ondit
autem adolescens quia humane infirmitatis
est instabilis et difficilis et insticia
pertinet ad officium doloris quia est
de presenti malo difficultas ad
affectum timoris qui est de malo fu
turo impossibilitas ad affectum pro
ergo ondit quod est instabilis in
adolescentis constitucione 2o in
difficilis ex diuiciarum affeccione
ibi ihesus autem dixit 3o quod
impossibilis ex diuina protesta
cione ibi inspiciens autem ihesus
dixit. Dicit ergo cum autem au
disset adolescens verba hec scilicet de
vendicione et abieccione temporalium
abiit tristis hec est tristicia que ducit ad
mortem 2 Corinthios vii. Erat enim
multas possessiones habens in
tali cum amore instabile autem
est animam abicere Ihesus autem
dixit hic ondit difficultatem
sequendi xpistum in paupertate vo
luntaria et hoc ondit primo absol
lute 2o comparatiue ibi et iterum
dico vobis. Dicit ergo ihesus autem
dixit discipulis suis. quasi premonens
ne traderent ad diuicias amen
dico vobis quia diues diffici
le intrabit regnum celorum hoc autem
de immanente intelligitur diligen
te diuicias Ioannes superflua et
terrena de rebus corruptibilibus

qpue cu angustia prodeunt
adepte puo tpe subsistit
sub sistentes sollicitudiez inge
rit recedentes dolore faciunt
z ip peius est ingressum regni
frequent impedunt quia diues
difficile intbit i regnum celoru
hc autt intelligitr de amante
diuicias z sic est sensu qz tlis
nc difficulter intbit qm diu diues

Faba' ta diu no in Ebit

fuit. si de habente videtr itm
falsum p hc qz sequitr facilius
est camelu zc Ro de vtroqz
exponitr quia hns z no a-
mans difficile intbit pt int
ta rethencia de amante z non
sub deo exponitr difficile i i
possibile Et itm dico vobis
h ondit difficultate corparie
vbi ponit pmo qparacom diui
tis ad camelu 2o sceptez ex
hc discipulorum ad inuicem
ibi auditis go hijs dt go itm
dico vobis facilius e camelu
glo deforme p forame acus in
trare ad lram vt dr quedam
porta iherusalem que vocibatr
acus pu forame non nisi
exonerati poterant intrare came
li sic nc diues in regnum celorum
nisi de poitte diuicijs vel per
abiectom vel saltem psubitr
com vel actus pt accipi z sic
camelus no pt intrare nisi di
uidatr pmultas minutas p
tes facilius est go qz diuitez
in diuicijs qfidetez quia qui

qfidit in diuicijs corruet Pro
biorum xi In diuicijs p amorez
inherentes Sen. v qui amat
diuicias fructu no capiet ex eis
intrare in regnum ce quia id est
aliquod facile id difficile vel in
possibile appet go difficultas
que e i abiectone diuiciarum ptr
thesaurum regnum celorum Grego. quid
cameli gibbus quid auare di
uicias paras forame acus arti
est hem sarcinulas non admit
tit Angustie facilius est xm pati
pro amatoribus seculi qm amato
res sch ad xm qutte sm hc xps
dr camelus quia sponte hualatr
inquitatu nram portauit onera
Ysai. liij acus puctos passioms
que velud acu me intuitte qp
scissa vestimenta resarcire diff
ttis est sm Crisom xc est acu
ita non hns scriptum petr
ring ps subtilis ditus ps sissa
humanitas Camelus gentilis pls
diues iudayeus forame acus
passiome volni acus ista co
sute homes angles pistam
acum facilius transiuit gentiles
plus iudaica Auditis aut hijs
s que dicebant a xo de diuicis
mirabant valde dicentes qs
potit go saluus esse Bz nulla
videtr h questio cu plures sit
paupes qm diuites Ro sm
glom in nuo diuitum repu
tabuit omes qui amant di
uicias z si no heant z sic mul

ti sunt divites et pauci pauperes
Sequitur Criso. cur discipli pau-
peres pro istis turbant et videt
quod pro salute eorum efficiebatur
Aspiciens autem ihesus hic ondit
impossibilitatem tante perfectionis
quam ondit primo ex defectu huius
secundo ondit possibilitatem ex adiuto
rio divino ibi apud deum autem
vel s. suo aspectu ipsos attentos id
dest dixit eis apud homines quod
est per se cadere non per se resurgere
impossibile est ut per se a suis
cupiditatibus absolvantur et salventur
apud divinum omnia possibilia
sunt Beda Crisostomus Aliquid deo quod
quam difficile est deo aut inch
inabile quia novit omnia
nichil impossibile quia potest
omnia nichil difficile quia so
la voluntate potest omnia Tunc
videns petrus magna paupertatis
perfectione et arduitate hic ont
eius dignitatem exprimit magis
nitudine ubi ponitur primo
petri questio de primo secundo domini responsio
ibi ihesus autem dixit illis In prima
petrus proponit primo initium secundo
quid premium ibi quid ergo erit
proponit autem duo in modo primo
abdicationem mundi secundo imitationem
christi ibi et secuti sumus te dicit
ergo tunc audito s. quod esset instabile
cupidis difficile divitibus im
possibile hominibus Videns pe
trus dixit ei nos relinquimus

scilicet quomodo reliquit omnia qui non
omnino ymmo valde pauca habuit
Respondeo omnia qui nichil est retinuit
omnia reliquit qui voluntatem
habendi dimisit que est capax om
nium volitorum nemo enim omnia ha
bere potest velle autem potest quia vo
luntas impossibilium Beda Grandi
incipiunt quam sibi nos Sed
quia non sufficit relinquere
omnia subiungit quod perfectum est
et secuti sumus te quid ergo erit
nobis q. d. fecimus que iussisti
quid dabis nobis premium Postea quod
enim non est in celo et alte quid vo
lui super terram Ihesus autem dixit
hic subditur domini responsio in qua
promittit primo premium videlicet
initio imitationis secundo premium
videns initio abdicationis mun
di ibi Et omnis qui reliquit pre
mium vero imitationis ondit in
ibi In gloriosa regeneratione In eterna
sessione In iudiciaria potestate primo
est generale sanctorum secundo eternum specia
le apostolorum et aliorum virorum tertium
est ihesus autem dixit illis Amen
dico vobis ego scilicet qui non pos
sum fallere neque falli quod vos qui
secuti estis me imitatione vite
in regeneratione generis humani
Rabanus Due sunt regenerationes
prima animarum ex aqua et spiritu
secunda in perpetuam regenerationis
corporum de qua hic et hec erit in ge
nerali resurrectione Cum sederit filius

hominis ad iudicium tunc secundo sedebit
per auctoritatem iudiciariam cum habebit filius hominis potestatem similem in
sedem in qua iudicabit in sede
de maiestatis sue per manifesta
potentia que prius latuit sedebitis vos quia reservet sunt
sedes duodecim tamquam perfecti
pres honorati iudicantes xii
tribus israel que vobis credentibus
credere noluerunt Rabanus nemo
putet tantum apostolos xii iudicatores
sic non solum xii tribus iudicandi
de eis in xii apostolis universitas significatur
virorum perfectorum sic et per xii
tribus universitas iudicandorum
Notandum quod quatuor ordines
erunt in iudicio secundum quod dicit Rabanus
duo electorum duo reproborum unus
iudicancium cum Christo de quo hic alius
iudicatorum qui temporalia habentes recte
te eis usi sunt Matthei xxv Esurivi
et dedistis michi manducare
Venite etc. Reproborum similiter primus
eorum qui intime fidei neccessariis
inisti opera fidei exercere contempserunt quibus dicetur Ite maledicti
etc. Alius eorum qui susceptam
fidem per apostasiam reiecerunt
vel qui eam recipere noluerunt de
quibus Joh iii Qui non credit
iam iudicatus est Et omnis qui
reliquerit hic subdit abdicationis premium nobis exprimit

primo initium secundo premium ibi centuplum accipiet tertio defectum circa
hoc tepescentium ibi multi autem
erunt primum In prima ponit primo
abdicationis actum secundo finem debitum ibi propter nomen meum abdicationis actum tangit quantum
ad tria quantum ad propriam habitacionem
que intelligitur per domum quantum
ad carnalem cognacionem que intelligitur per consanguineos sive
propinquos ibi vel fratres quantum
ad temporales possessiones que intelligitur per agros etc. ordo quia
difficilius est relinquere propriam
habitacionem quam cognacionem quam
possessiones exteriores dicit ergo
et omnis qui relinquerit
domum scilicet propriam Gen xii Egredere de domo tua etc. vel fratres
vel sorores quantum ad propinquos
nobis pares aut patrem aut
matrem quantum ad superiores aut
filios quantum ad inferiores prout
sunt in linea collateralium secundum in
linea ascendentium ibi aut agros id est possessiones terrenas propter
nomen meum invocandum predicandum
defendendum Act xx ego non
solum alligari sed mori paratus
sum in iherusalem propter nomen
domini ihesu christi Centuplum est premium in presenti aliud in futuro
ibi et vitam Dicit ergo centuplum
accipiet scilicet in presenti centuplum

accipit qui carnalia dimittens
pro deo spiritualia accipit pro co(m)
paracione i(n) multo ita excedunt car(-)
nalia sic centenarius unum
numerum Ier(onimus) centuplum e(st) adoptio
filiorum p(er)mittere sp(irit)us delicie ca(s)
titatis gloria conscientie que est regnum
dei q(uod) intra vos est Gen(esis) xxvi^o.
Seminavit ysaac carnalia p(ro)
xpo largiendo (et) relinquendo
(et) invenit in illo anno centu(m)
plum (et) vitam in qua delectabilitas
certa in quo p(er)petuitas possi(-)
debit in quo dignitas quia tu(n)c
erit d(omi)n(u)s (et) heres possessor etc.
Multi aut(em) hic non sufficit
p(ro)p(ter) deum relinquere si homo car(-)
de fecerit (et) no(n) p(er)severat subdit
Multi aut(em) erunt primi noviss(-)
simi i. qui fuerunt in primo (et)
excellenti ~~statu erunt i(n) noviss(imo)~~
statu erunt i(n) novissimo ut iudas de
ap(osto)lo versus in apostatam (et) novissimi
primi ex(em)pli de latrone in cruce ex(-)
emplum de iudeis qui primi fue(-)
runt vocacione (et) novissimi fa(cti)
sunt conversione gentiles e (con)v(er)so.
Gen(esis) xxviii. Iacob fuit minor
similiter ioseph p(re)positus fuit fratribus
suis Gen(esis) xv. sic (et) novissimi p(ro)
humilitate fuit primi in gloriam et
primi p(ro) superbia fuit novissimi
p(er) abiectionem finalem Cap(itulum) xx^m
Simile est regnum celorum Superi(us)
actum est de p(er)fectione reli(-)
giosorum hic agitur in(cidit) de p(er)fectione
p(re)latorum ubi ostendit(ur) status p(re)
latorum cum p(er)fectione (con)versa
(con)versatus ipsi gentiles Et cum p(er)fectio p(re)
latorum (con)sistit in tribus labore
scilicet doctrine sanctitati vite auctori(ta)te
potencie primo agit(ur) de labore
doctrine secundo de sanctitate vite i(bi)
Et ascendens ihesus ierosolima
assumpsit xii. Tertio de auctoritate
potentie xxi. c. a. (et) cum hys t(ur)
ba p(re)figuat(ur) (con)versio gencium s(cilicet) i(n)
vocacione operariorum (et) illuminacione
cecorum In solucione pulli (et) asi(-)
ne In labore doctrine eliminat
vicium invidie contra p(er)fectionem vite
vicium superbie contra auctoritatem
potencie vicium avaricie In p(ri)
ma labore doctrine primo ponit(ur)
parabolica instructio 2° subdit(ur)
conclusio ibi sic erunt novissimi
primi In prima primo sub parabo(-)
la invitati ad laborem doctrine
s(ecun)do increpati vicium invidie ibi
venientes aut(em) primi arbitrati
sunt ad laborem doctrine p(ro)sit(u)
tudine p(ri)mum contra allicientium
prima operariorum (con)duccio s(ecun)do co(n)
ductorum missio ibi (con)vencione a(utem)
facta 3° missorum retribucio ibi c(um)
sero aut(em) factum esset Missio aut(em)
distinguit(ur) 2^m distinctionem ho(-)
rarum dicit ergo simile est ex(-)
ponit p(er) simile q(uod) sup(r)a dixit
in exordio ut aut(em) facilius
appareat quod in parabola lateat
attendenda sunt vi primo q(uod) p(at)r(i)
familias est deus trinitatis cui(us)

familia est omnis creatura pb
Dm e sn x° Ho° operarij sunt
pdicatores etiam omnes recte vi
uentes s3 inta hoc vbarij sut
tm quia dicit' z non faciunt
Jo° denarius e eterna vita p
missa operarijs dm Cunato vi
nea allegorice est ecctia z hec sm
Greg' Moralit' anima z hec sm
Basiliu sm Criso° iusticia
spualis Cuncto hore sut etates
hominis vl procurator vinee
est xpc sm q homo ingeniti
tur de' est pr familias qa
omni tu pie Dr go simile e
regnum celor' .i. pns ectia vel i'
tota vita z operato non tm p
sone ad psona qm negocij ad
negociu z est sphus negotium q
fit in ectia pnti negoco q ab
homine prefam quib3 sic sila
pt homini prisam .i. deo domino
vniuse creature Creature Criso
qui estegra edificavit vniusu
vt intrassent canticu Jnins
no victi in celo victores vniusu
nobis in nobis modicum gustu
dedit z noctem de inferno z
lumen de celo operarios go mit
tit in ptem excinciu vt vilitec
operent' ne descendit in locu
tormentor' qui exijt psm ma
infestacom Et qui non co
noscit' in secreto est qm vero
cognoscit' de occulto procedit
ad noticiam eo go frequencius
exiuit quo amplius sui noti

ciam dedit pmo mane .i. i pa
mundi etate conduce operarios .i.
iustos ei servientes nomi sui
alijs manifestantes go operarios n
tm locutores quia melior est
pdicatio facti qm verbi no fabri
tores non destructores i vinea
sua .i. i ectia militante cui
palmites sut iusti apo abel vsq3
adultm eloij vel sm Criso
conduce operarios z acquire rec
vinetes in opibus iustie z ius
titia est vinea palmites vir
tutes vt mansuetudo benig
nitas z similia Criso mercena
rij simus mercenarius sn ope
esse no pt operarius mu sunt
opa iusticie non vt agros co
lamus divicias acquiramus cum
nus h' sine pcco facere possimus
no tamen sut opera mea ergo
pacsam p donacom exijt p ma
infestacom conduce p multiplice
invitacom operarios i vinea sua
p bonor' opm multiplicatom
sic adam pmo positus est in
paradyso s3 quia non coluit e
eiectus sic populus iudeus in specia
li cultu dmo z similit' quia
no coluit est eiectus Dic z nos
modo poiti sumus z si neglexi
mus similit' proiciem' z vinea p
cedenciu admonicondebz esse
sequentiu conuiccone aut facta
hic subdit' conductor missio
que distingunt' p diusas horas

Mittit᷑ eni quidam ī mane de
quibꝫ hic quidam in tcia ibi
Iterum aut̄ exiit regressus tcia horā
tcia quidam in sexta ꝛ nona de
quibꝫ ibi Iterum aut̄ exiit alii in
vndecima de quibꝫ ibi circa vndecimā
non ꝫ aut̄ diuersitas horaꝝ expo᷑
dupl'r pmo de macrocosmo .i.
maiori mundo ꝛ sic hora pma
.i. mane fuit ab adam vsqꝫ ad
noe tcia ab noe vsqꝫ ad abhā
sexta ab abraham vsqꝫ ad
moysen nona a moysen vsqꝫ
ad aduentū xpi ab aduentu x̄
vsqꝫ ad finē mundi in qua a
pl̄i missi sūt qui mercedem
plenā ꝛ si tarde venientes
acceperunt ꝛ h' concordant scꝫ
Criso ꝛ Grḡ. Sc'o expon᷑
de macrocosmo .i. mino᷑ mun-
do .s. homine ꝛ sic in mane ī
telligit᷑ pueritia in tcia adolescēcia
In sexta iuuentus In nona se
nectus In vndecima decrepitus
g° quocūqꝫ tpe quacūqꝫ etate vocat᷑
deus homines ad gr̄am ꝛ gloriā
d' g° Conuentione aūt facta cū
operarijs ex denario diurno Criso
Conuencō est ut' eterne pmis-
sio denarius d' a decē quia
valebat x. numos vsuales
ꝛ sigt̄ vitam btām quia in
denario est figura rotunda
vbi non est inuenire finem
in quo notat' eternitas In denario
ymago regis ē inscripta ī quo

anime ad deum sig᷑ plena con-
formitas In denario est pul-
critudo delcā in quo corporis do-
tis glorificati grata formositas
In denario sunt x in quo notat᷑
premium pro obseruancia deca-
logi ꝑ diurnū ē denarius tum
qꝫ tota vita hominis iusti repu-
tat᷑ vna dies Ioh. ix. Me oꝫ
operari dum dies est tum qꝫ
non nisi operanti in die grē
ꝛ nō in nocte culpe reddit᷑
Ioh. xii. Ambulate dum lucē
habetis Tum quia in die
glie dabit᷑ Ps. Melior est
dies vna ī atrijs tuis sup milia
aut sua quia ab inicio mi-
sit aduocandos ad fidem redēp-
cionis In morte eni abel re-
demptoris mors p̄figurabat᷑
prēs. cain destitbant filios ad
colendum deum Et egressus
hic subdit᷑ 2ª missio vbi tangit᷑
pmo missio diuina 2° obediētia
humana ibi at illi abierunt In
pma ondit᷑ cura dei circa hoīes
pmo inquirendo quia egressus
sub vidit 2° ī inuitando qꝫ
dixit illis ite 3° in promitte-
do quia q̄ iustū fuit d' g°
Et egressus circa horam tciam
que fuit ab noe vsqꝫ ad ab'-
ham tunc exiit quia magis
se manifestauit Noe eni facta
est expssa promissio sub
noe etiā factū ē diluuiū per
quod sigt᷑ baptismal' rege-
neracō egressus. g° p maiorē

manifestacionem Vidit alios
per misericordiam et iustus est
tu quia stantes in quantum in
recti pergunt nam quia in fo
ro iniquitatis decenti per mundi
contemptum sed ociosos in quantum
fugientes bona operacionem fori
quo mundus iniquus sic dicit Cri
sostomus calumpnie inmundie contenciones
contrarietates diversorum negociorum di
versitates tumultuose et omnia
venalia sunt Ociositas est
debiti operis defectus Criso. Pre
tores mortui sunt ociosi quia
quando sunt mortuus est qui
opus dei non operatur ociosus
est qui aliena tollit mortu
us est qui sua non dat ocio
sus voluisti inter me si das
ieiunium si ieiunas si me o
ciosus et sic de aliis Et dixit
illis primo tamen invitacionem labo
ris Ite commendacionem hominis et vos
Joh xv Posui vos ut eatis
insinuacionem operis ibi in vineam
meam sed ut colatis dilatetis
custodiatis Cant. i. Posuit
me custodem in vineis et quod
iustum fuit etc promissio re
tribucionis et iuxta meritum quia
quod iustum fuerit et supra condignum
dabo vobis non tamen reddam
Ro viii non sunt condigne pas
siones etc Illi autem abierunt
etc obediencia Cant. vii Mane
surgamus ad vineas et intel
ligendum est illi .i. aliqui ex

illis Iterum autem exivit Tercia
missio de qua dicit Item ac
exivit per ampliorem manifesta
cionem circa vi^tam horam que fuit
ab abraham usque ad moysen
et nona que a moysen usque
ad adventum Christi hystorie usque quod
sexta etas a moyse sic usque
ad david usque ad Christum et sexta
similiter circa xi. Tercia ultima
missio ubi ostenditur cura dei
ad homines primo in suum ma
nifestacione secundo in ocii reprehensio
ne ibi et dixit eis in operis in
vitacione ibi dicit illis Ite et
vos in vineam suam Dicit quod
circa xi^mam horam .i. in ultimo tem
pore .i. per ipsum apparuit Intellige
qui per apostolos innotuit .i. Joh
ii Filioli novissima hora est
et invenit alios stantes glosa
gentiles populum a bono opere
torpentes Nondum quod exist
imatur deserui patris carnem
assumendo Joh xvi^o Exivi a
patre et veni in mundum de utero
virginis mundo nascendo Cant
ii^o Ecce iste venit Exiet dominus quae
re. etc. de umbris legis in parabolis
revelando Ysa. lxii. Propter sy
on non tacebo Et invenit quod
per ipsum nullum quae sunt et cum
labore differendo et cum clamo
re predicando et cum dolore quod
paciendo Tren. i. O vos omnes
alios unum est affectibus vocibus
et moribus In hiis differebant

ab antiquis p[at]rib[us] stantes n[on]
proficientes non se humiliter ma
lis inherentes Job xv currit ad[versus]
d[omi]n[u]m erecto collo et dixit illis inde
est p[ro]p[ter] ip[su]m gentilib[us] p[er] ap[osto]los Q[ui]d
hic statis tota die ociosi. q. d.
de operando vestro non excusat
ideo d[icit] q[uia] locus congruit ideo d[icit]
h[ic] s[cilicet] in loco laborioso periculoso
famulatus quia statis tempus
invenit q[uia] dies s[cilicet] ideo dicit tota
die ocium dampnificat ideo dicit
ociosi q[uasi] q[uidem] i[d est] quia r[ati]o[n]e cu[m]
habeatis coadiutores collabora[n]
tes labor[is] suavitatem inte
dies propinquitatem hic s[cilicet] in loco
laborioso p[er]iculoso fructuoso lu
croso ad opus dato dato statis
mandato[rum] meo[rum] mo[rum] obliti
ad vigiliam legis stupescit ca[r]
nis illecebris absfirmati mundi
vanitatis retenti die i[d est] tota die
i[d est] tota vita et in pueritia et in adoles
centia et in iuventute et in senec
tute ociosi nobis michil pro
ficientes proximo n[on] subveni
entes deo non servientes hos
tibus non resistentes in posteru[m]
non providentes Prov[er]b[iorum] xxi Qui sectatur ocium stul
tissimus est Dicunt ei q[uia] nemo
nos conduxit. Et non vident[ur]
verum dicere quia p[ri]m[um] fuit c[on]sue[tudo]
legis ne de in legis sc[ri]pture
que hortaba[n]t[ur] ad bonam
operac[i]o[n]em h[oc] p[ro]p[ter] q[uo]d d[icit] Alios

intelligit gentiles n[on] d[icu]n[t] e[n]i[m]
conduxit p[er] legem sc[ri]ptam lex etia[m]
nature obs[er]vata erat s[ed] p[er]
ipsam non habebant p[ro]p[ter]e di
cunt nemo q[uia] conduxit
quia non expresse habuerant p[re]
dicatores verba divina precepta sa
cramenta d[icit] e[r]go illis Ite et vos
gentiles in vineam in mente
compatiendo vel credendo ore
confitendo ope laborando Cor[inthios]
ne scitis quia qui n[on] operat[ur]
in h[oc] seculo non manducabit in
futuro ymo dies iste dies est
operacionu[m] dies qui sequitur
feriat[ur]. Cum sero aut[em] f[act]um est
post operario[rum] conductionem et
missionem subdit hic remunera
cionem et[iam] quia tangitur qua[n]do[que]
tempus quia dies minister quia
p[ro]curator similiter ordo quia vo
cat operarios d[icit] ergo Cum sero
aut[em] f[act]um esset lucifer mane ma
ne voluit mercedem habere s[cilicet]
antequam meruisset et ideo d[icit] ei
Ysa xiiij Quo[modo] cecidisti lucifer
sero aut[em] e[st] mors homin[is] p[ro]p[ter]
obscuritate[m] fragilitatem oblivio[nem]
tribulacionem et complecionem vel
sero tempus iudicii quia illud
erit in fine mundi quia sero nemo
p[otes]t operari ita nec post iudiciu[m]
quia in sero redit homo ad sua[m]
domu[m] carnalem ad iudicium ita in
iudicio quilibet ad locum que sibi pa
ravit vel sinistre vel dextre vel
superiorem vel inferiorem quia in

sero accendunt lucerne s. multi sero
rū qui tūc fulgebunt / Infelix q̄
tūc lucernā extinctam habebit
Math xx. Date nob' de oleo vro
dicit dn̄s vinee .i. dꝫ qui do
min' est iure creationis sic vine
am plantauit / Iure acquisitionis
sic eam liberauit / Iure emptionis
sic p̄filij sui sanguine emit
Iure ꝯfirmacōis quia facit
omnes expensas ⁊ operarios mit
tit procuratori suo. s. x° domo
p̄r cui omnia dedit in manꝰ
eiꝰ Ioh xiij voca operarios hic scā
dit remuneracōis ordo p̄mo qui
ad tempus / 2° quo ad p̄sonas i'
Incipiens Infima nominat ca p°
ꝯuocata que fiet generalis i iu
dicio cui dicit vocat Ioh xv venit
hora qn̄ mortui audient vo
cem filij dei ſꝯ discessio tam
subdit operarios siue bonos si
ue malos bonos qui operantur
instanter ne tempus perdant le
tanter vt apud dm̄ placeant
p̄seuerant vt mercedem eternam
accipiant / ps Exibit homo
ad opus suū ⁊ ad operacōnem
suam ⁊ redde illis. s. statim sine
dilacōne mercedem suam. s. totam
sine diminucōne .i. Chor̄ in
vniuersitatem p̄pam mercedem accipi
at s'm suum laborem / ps Cum
dederit dilectis suis sompnum ⁊c̄.
Incipiens hic tangitur remu
neracōis ordo quo ad p̄sonas
vbi tangit p̄tio impatiū or-

dine ſꝯ impij executionem ibi
⁊ cum venissent. dicit ergo Incipi
ens .a nouissimis vsqꝫ ad p̄
mos Crisostomus Qui autem ad
ventum x̄ fuerunt qui ex opi
bus iusti facti sunt. gentes que
ex una causa eum incipit in
capite admirans Iusticia vero a
magnitis Eze. ix A sanctua
rio meo incipite Crisostomus Iusti
cia fuit omnibus reddere ſꝫ nouissi
p̄mo hoc non fuit iusticia ꝯtrariū ſꝫ
ꝯsiste dn̄i cum alijs reddatur
quia eum nouissimum in labore
sunt p̄mum in p̄mio Greg' ano
nissimis p̄stans dm̄ reddere
cepit qui ad paradisi requiem p̄l
latronem quia petrꝫ perduxit q̄
latro ⁊ simul etiaꝫ non venit
cum sero p̄ p̄mium Cum venisset
ergo s. ad procuratorem vocacōm
qui circa xi'" horam venerant
s. ad operandum meliora acceperunt
⁊ ipsi singlos denarios .i. vitam
eternam Augustinus denarius est vita
eterna que equalis est omnibus
nulli breuior minor cum dia
stante fulgebunt alij magis alij
minus .i. Chor̄ xv stella dif
fert a stella in claritate hic autem
denarius se multiplex aut p̄t
accipiendum dicitꝫ venientes autem
⁊ p̄mi postquam inuitauit ad
laborem doctrine incipit hic
vitium in die vbi ꝯfutatur p̄mo
quorundam murmuracōnem per

sur estiter quia vbi finat estas
d3 cessare incipit. Tercio eorum ne
quiciam psica bonitate ibi volo et
zhinc nouissimo mum est in ore
nequicia in corde. In pri^a ponit
quorundam murmuracionem. Secundo mur
muracionis confutacionem ibi at ille
rudens vni illorum dixit. In prima
tangit p^o murmuracionis occasio
ibi z accipientes. Dicit ergo venientes
aut q^m sunt vidi vel eciam illi q
primo vocati sunt ad penam cebi
tis sunt q plus essent accepturi
vel dignitatem sortis in regnorum
locum in regno qui plus fuerunt
in tabernaculo vel in templo sed ini
uste arbitrabantur q pz accepit at
z ipsi singulos denarios .i. singula
premia iuxta conuentum pdictum. Re
mige .i. quando cinites cum gentibus
iustificatis z accipientes murmura
bant sed si denarius est vita eter
na quia ibi est murmur z tollune
negum. Tercio .v. modis exponitur
hic primo pro gracia sm
quam fit primo ad alios z alios
de radice inclamacionis intus multi
tu yore sic mrps. Cu cenderet eos
ignebant eum non ocius sed alii
murmurantes z ostessius accipien
tes vocacione nouissime
quia z si laborarint no tamen
finaliter magis murmurabant s
naliuisa gloria bonorum qui indie
vel an. Secundo expo de pnti mune
accepto cum infinito z sic denarius

pinceps in pnti p gram z spem
infutio p gloriam z spem. Iudei
ergo qui ad fidem venerunt z ex
se gentibus pferebant z ideo mur
murabant videntes gentes sibi
pnificari z gentes largicione in
spus sci missione dehe. Act. vj
xx. z in alys locis. Tercio psonaue
sim exponitur .i. psontanem
oppressionem eius q si p^o murmurabat
cu psitum z nullo iniusto eget
z possit sic rudere murmurantibus
z^o tplr exponendo murmur
hoc d^r. Quarto pt dici q ista
murmuracio est in iudicio damna
cio videoz de tanta gloria dei z
remuneracione scorum no. te. Ex quo
ppetit q sequitur an oculos ne
quam est. Sed d^r nequam non ppter
culpam sed ppter psideracionis equ
litatem quia illa admiracio pro
cedet ex psideracione diuine iusticie
magis quam est mie infinite.
Vel ista murmuracio ista pt dici
suspensio antiqua patrum in lym
bo. Vn gy antiqui post longum
infernum tpa ad celum puenerunt q
pt murmuracionem denarium acci
pient nos autem sine murmuracione
quia mox vt de corpore exi
uimus sine mora premium accipi
similiter pt expom de due peni
tente z institue quia vnus non
statim euolat sic alius. Dicit ergo
z accipiente murmurabat q querendo
do vel admirando ad versus pres

familias dicentes hij nouissimi
s. gentiles et mres vel i bono
senectutis vna hora fecerunt
quia modico tpe labore susti
nuit deuocoe cum voluntas te
pis spatium breuiauit cu vnto
passionis xpi et pares illos nb
fecisti i pmo qui portamus po
dus diei et estus Crisos podus
diei signt opus iustic estus co
cupiscentia seculi hc ideo dic
quia olim mundus bonis oi
bus prosperabat et io qui tunc
fuerunt cu maiori difficultate
iustitia seruiunt quia felici
tas mundi impedimentum est cuc
pondus etia pt dici pondosa leg
Act xv hc est onus qd neqz nos
rc. Estus est calor temptatio
nu quas oflat maligntas de
monu cupiditas tpaliu delta
bilitas motiu carnaliu porta
uimus go quia no succubuimus
murmurant ista murmurantes figurat
tenent quosdam claustrales
qui eo qd diutius fuerit claustro
murmurant si pponatur eis iuniores
vel pacificent at ille rndens
hic ofutat murmuracom p suaz
equitatem quia ondit dicit pro
non inferendo iniuria ho fac
endo iustitiam ibi nome ex
denaio et hc est at ic rndens
vni eoz dixit qd dico vni oi
bus dico Mr xiii vel vni quia
vna et equalis erat omnibus

mur murandi occom amice p
fidi suscepcom et si no pcpa
com no facio tibi iniuriam
Job xxxiiii absit a do in
pietas et ab omni potente in
quitas Nonne ex denaio co
uenisti mecu sm Jom .i. ex
oformitate ymaginis et resolucoe
tolle qd tuu est et vade hc expo
nitur multipliciter de malo sic
nonne ex denaio couenisti me
cum .i. nonne promisisti pro
vita eterna seruare decalogu
tolle qd tuu est et vade s. pena
eterna qm mecuisti ppt decu
logi otemptu et vade i igne
eternu Inel reddo tibi sm opa
tua Inte itaqz iustus sum vt
de boni qui et si murmurauit
no tn murmurare fuit ptinax
nax exponitur sic tolle qd tuu
est qa patus suum reddere tibi in
cedem tua vade in igne iu
dicii dm tu vel sm Jcom p
seuius vacceptam iustitiam vel sm
Amb expom desine mirari
vel habe paciam quousqz tol
las mercedem Volo aut et huic
hic ofutat eoz nequitia p sua
bonitate et hc pondendo fuctu
suu pmo volutatum fo licitu
an oculus tuus nequam Dicit go
volo aut et huic nouissimo po
pulo gentili sm Rab et Gss
dare sicut et tibi s. pplo iudaico
Inel Gra et ima e vt coequlis

29 corpal' tibi fiat pplie gentil'
vel hunt pplo nouissimo s. in
pma fervent sic ztibi inocen
ti zne illicitu credet volutas
subdit an non lz mi qd volo
facere sigint dt qd volo quia ei
volt ideo licitu nos aut quia
licitu ideo volum Greg stul
ta est homis questio contra
di bonitate Item si no solu
licitu sz z benignitate plena cn-
dat volutas dina addit an
oculus tuus neqm .i. inteco
tua quia ad pmatu anterl
neqm est .i. invidia plena
quia ea bonus sit s. ex natia
bonitatis mee habundant gnu
meis Naum pr Bonus dns z
confortans in die tribulacois Ecclsi
de dato eius nisi nemo murmurat
qui amplius dat qm homo de
sidat Sic erunt Virgus poitate
pabolica instrucois conclo
in qua tangunt duo pma qd ptz
ad omis gnalit ibi multi enim vo
cati dt go sic vt osum est erunt
nouissimi primi .i. equabunt no
uissimi z pi sic enim merita nc
inicium est nc finis Ita mi scos
quia ad tpus in i° sclo nemo
nouissimus dt primus vel disting-
uendi est nemo p vilis vltim
allicie ad laborem doctrine io dt
sic erunt nouissimi s. post alios
ferventes in doctrina primi p al
tex itishe a primo invidie et

primi s. invidentes aly nouissimi
hyl' et Beda Iudei de capite v
tut in caudam z gentes de
cauda in caput sic pdictu est
deutro xxviij Advena qui
tecum moratur ascendz supte
z ille erit in caput z tu eris i
caudam multi enim st vocati s. ad
fidem z admitti pauci vo elci
ad beatitudinis primu sic omes
canonica vocnt ad clericium sed
vnus eligit hc figurat Iudic
vij de gedeone qui plures vo
cavit ad bellu sz paucos elegit
quos secu duxit z ascendes
ihus Capitulu habitu est de p
fectione platorum qntu ad labore
doctrine hic agit de eadem qntu
ad sanitatem vite cu dimnacone
vicij supbie z qusitionis generum
psignacone primo go agit de p
fectione vite platorum so subdit
psignacoes qsitionis generum ibi
egredientibus illis a yericho se
cuta est eu turba multa In
prima ad ondendu pfectionem
vite nram platis primo pont
se in exm humilitatis 2° adungt
documentu ibi tunc accessit acces-
sit ad eum mater filiorum zebedei
In prima ondit primo quibus hu
militatis exm pponit que platis
so etiam quod attendz quia circa
passionem salvatoris ibi erat asce
dens dicit go z ascendens du
mus hc dt prositu loci vel as-
cendens dns ierosolima no des-

cendens in babylone veniebat
eum de tñi[?] Iordane assumpsit xij
discipulos suos tamquam perfectio-
res prelatorum typum gerentes non
infirmos qui possunt scanda-
lizari ideo quia volunt sibi
indicare passionem suam ysa. xxviij
secretum meum in et ait illis ecce
quibus proponitur in exemplum humilitatis
passionis quia prelatis et per suis
Ecce ascendimus hic in exemplum hu-
militatis predicat dominus passionem
suam tamquam quia tangit locum con-
ditorum modum ibi et filius hominis
tradetur sequelam ibi et tercia
die modum vero tangit ad tria
principium ad inchoacionem quia
tradetur continuum ad progressionem
quia illudetur consummacionem ad consummacionem
quia crucifigetur Dicit ergo
ecce in quo evidencia facti
ascendimus in quo voluntas eun-
di monstratur yerosolimam in
quo oportunitas paciendi mons-
tratur Crisostomus qui dicit nemo com-
pellit igitur cum me videritis in
cruce pendentem ne estimetis
purum hominem nam et si posse
est hominis tamen velle mori ho-
minis non est Et filius hominis
non est Et filius hominis ex
omni parte angustiatur condempnatio
ex parte condempnati in quo inno-
cencia quia filius hominis id est virginis
ex parte mortis in quo frau-
dulencia quia tradetur scilicet iuda os-
culante ex parte condempnancium in

quibus malicia quia principibus
sacerdotum et scribis ex parte condemp-
nacionis in quo iniusticia
quia condempnabunt eum morte scilicet
per falsos testes nullo iuris or-
dine servato scilicet per secundo morte
turpissima condempnemus eum ideo
ipse petit in psalmo Exurge in-
tende iudicio meo et tradent eum
scilicet sui principes et scribe cum ac-
cusacione criminis cum appellacione
mortis cum peticione barrabe
latronis gentibus scilicet pylato et
ministris romanorum et hoc ad illu-
dendum verbis et contumelia Iniit
Aue rex iudeorum et flagellandum
virgis post ihesum flagellatus tota
die et crucifigendum clavis ferreis
vel illusio fuit passio in capi-
te quem colaphis in collo ala-
pis in facie arundine in capite
percusserunt flagellacio in corpore
crucifixio in extremitatibus
corporis in manibus et pedibus
Et tercia die resurget Ecce ipse
consolatur eos qui passionem
timebant ut cum cita resurrec-
tio evacuet scandalum crucis
Et passio et resurrectio coniunguntur ut
in passione nostra humanitatis in
resurrectione nostra divinitatis approbetur
Sed queritur quare totiens repe-
tit de passione sua Respondeo hoc sepe
eis dixit secundum glosam scilicet quia
multis interpositis poterat labi de
memoria illius in iherusalem et apostolos
scandalum ducturus ad temptacionem
propter ne de ignominia crucis

scandalizant. Hic accessit per
exemplum subdit hic documentum
nutriende humilitatis cum exclu-
sione vicii oppositi ubi excludit
primo vicium elacionis secundo vici-
um indignacionis ibi et audie-
ntes indignati sunt In prima tan-
git primo documenti occasionem
secundo formatum ibi videns ihesus
dixit Circa primum notandum in
tempore cum dicit accessit, eadem
Et vero introducitur ista peti-
cio cum premissa sint ignominiosa
et infima de passione Christi secundum
glo. quia humilitati passionis
adiecit gloriam resurrectionis et audi-
ta resurrectione putavit eum illico reg-
naturum et quod secundo adveniet per
mittit in primo esse complendum
et mundicitate fervens cupit presencia
et memor futurorum secundo ex pri-
mitur persona petens ~~quia per-~~
~~sona petens~~ quia mater filiorum
zebedei Crisostomus hec est salome
vel pacifica que felios genuit
pacis et in tempore vocacionis aposto-
lorum et passionis domini mortu-
us est zebedeus et sic ista secuta
est xpistum cum filiis suis scilicet iaco-
bo et iohanne adorans et petens
aliquid ab eo ergo accessit a-
dorauit petiit accessus isto
adoracio in signo peticio in
verbo accessit ergo simpliciter et ca

dorauit fideliter petiit generaliter
ut scilicet crederet ei quod volebat pete-
bat Vnde statim non proripit
in expressam peticionem sic ysidorus
omnes facte petentes in sua persona
cui petenti porrigit. scilicet xpistus qui
dixit ei quid vis Quarto id
quod petitur ibi ait illi dic ut se-
deant etc. tam petit quietem vnde
dicit dic ut sedeant honores vi-
debat. Vnus ad dexteram
alter ad sinistram divicias vnde
addit in regno tuo Crisostomus
alii filiis suis mulieres pro vi-
dent alii honores nemo fi-
liis suis providet divinum predictorum
illorum magno precio comparant
nunc salutem illorum nec dono
accipere voluit Et viderunt omnes
pauperes constant et prestantes non
constant ut ondant quia car-
pum amatores sunt non christi
in hoc facebat ista mulier In
ordine in intencione In materia
In ordine positus quia quando
committi petebat primum dic
inquit ut sedeat qui non dum
laboraverit in intencione car-
nalitas credebat enim hoc sibi
debere ex lege carnis ideo dicit
hii duo filii mei scilicet ysobrini tui
In materia vanitas quia pro-
pam querebat ideo subdit vnus
ad dexteram tuam et vnus ad si-
nistram in regno esse dextrum

et sinistram et propter hoc a domino
ministrauit. Videns autem ihesus hoc
post doctrinam oracionis subdit do
cendi formam ubi corrigit primo
uicium elacionis secundo inuitat ad
imitacionem inuitacionem humilitatis
primo exemplo ibi Potestis
bibere secundo premio calicem quidem
meum bibetis et hoc est Videns autem
ihesus dixit s. duobus filiis ze
bedei quorum consilio mater pete
bat Nescitis quid petatis s.
[illegible] uia Interl. Nescitis ex
cellenciam humilitatis passionis exal
tari uultis per multas enim tri
bulaciones oportet intrare in regnum
celorum Act. xiiii. et ideo subdit
Potestis bibere calicem quem ego
bibiturus sum probabilem forte
ubique in aliqua intelligitur tum
quia mensura bibitur eo quod
non permittit deus hominem temp
tari supra id quod potest .j. Chorintho
tum quia cito transit sic potius
.j. Chor. iiij. id enim quod in presen
ti momentaneum est et leue
tribulacionis nostre tum quia de
lectat ij. Chor. xij. libenter gloria
bor in infirmitatibus meis [illegible]
ut possimus illis hic inuitat
eos ad imitacionem humilitatis et hoc
ex premio ubi implicat primo
initium passionis 2o premium ex
altacionis ibi sedere autem ad dex

teram. Dicit quod autem illis calicem
quidem meum bibitis i. passio
nes propter me sustinebitis [illegible]
quod ambo biberunt passionem
tamen iacobus ab herode truncatus
est iohannes autem propria morte uitam
finiuit. Sed si noscamus cum in s
sum infernum olei dolium
uidebimus aliquam calicem non
defuisse bibetis ergo sed dif
ficultas unius sustinendo actu
alteri in fructus dolium olei in s
sus sedere autem ad dexteram hoc
exponitur multipliciter sedere autem
ad dexteram meam uel sinistram
non est meum i. a me secundum diui
nitatem quia omnia habeo a
patre Unde auctoritas est in patre
uel non est a me secundum gloriam
non est meum dare quia non est
personarum acceptor apud deum. Sed
cuicumque dignus est accipit
[illegible] quia dignus non quia co
sanguineus uel non est meum
dare uobis s. superbis sed aliis quibus
paratum est a patre meo. Estote ergo
alij i. humiliores quia unum mul
tis exaltari quia iustum talibus pa
ratum est. Paratum est enim regnum
celorum deum diligentibus sicut co
rinthios pater amorem Ysa. lxiiij
Oculus non uidit deus absque
te que preparasti diligentibus te et
e conuerso contempnentibus sicut domus
dei uel hospitale paratur pau
peribus qui non habent palacia uel

domum alias. Ps. Parasti in dul-
cedine tua pauperi deus. 2o mi-
ris humilibus sicut parvulis pat-
ribus vel vestitis Joh. xiiij. Et
abiero et preparavero vobis locum iterum
veniam. Tercium egentibus impen-
dentibus sicut pater honor pro ho-
nore bonum pro bono Infra Pro-
venite benedicti. 4o finaliter perse-
verantibus sicut operariis opertet mer-
cedes reddendo in sero ubi prehe-
ditatem conservatam in celis vobis
qui in virtute dei custodimini per
fidem in salutem paratam revelari
in tempore novissimo. Accessit mater
filiorum zebedei petens aliquid
etc. Crisostomus. Dicit quod hec sponsa petivit
fuit a filiis zebedei. Secundo cur
precessit sed introducta a filiis et
ubi hic dicitur filii petivisse quia et
parentes erant et hoc appetebant Item
quare non per se sed per alium petie-
runt Secundo ne alii discipuli tur-
barentur si peterent in regno primi
esse Unde in mehlonem indignati
sunt 2o ne ipsi a christo reprehenden-
tur quia non bene attenderent
ad doctrinam humilitatis sue 3o
ne suscitarent confusionem si con-
tingeret eos repelli cum essent tan-
ti Item querit quare potius
parvulam quam patrem Secundo po-
tius nichil sit blandius adulari
ut patet de dalida. Secundo quod si erraret
male petendo minus argueretur
a christo tanto quod citius exaudiret
ut ipse simpliciter Item quare
primum Secundo primo quia apte
minus attinebat christo Secundo fideliter
ut advocaret pro filiis et con-
fidentius cum nepote suo christo Nescitis
nescitis quid petatis quod super deus
est petere aliquid a beo ergo ali-
quid erat quod petebant Secundo quod
dicit est aliquid sed sedere ad dexteram
sinistram sine merito hoc est nichil et
adhuc indeget. Et audientes x
hic corruisset vitium indignationis
ubi ponit primo occasionem Secundo cor-
reccionem Dicit ergo et audientes x
alii scilicet apostoli indignati sunt Glo.
sicut illi carnaliter peciere esse
super omnes sic et illi carnaliter con-
tristati sunt esse aliquem ante se de
duobus fratribus scilicet petentibus exaltari
Crisostomus Et indignati sunt quia
isti apostoli sunt hoc primum pete-
re quanto magis tenerent si petre
eorum fuisset suscepta et ideo neque
dixit non sedebitis ne ceteros
irritaret Et tamquam benignus
sic respondit ut inter fratres concor-
dia non rumperetur et omnes separet
Et quare prevenit dominus indignationem
eorum cum iam veniens videret suos
discipulos indignari Eph. iiij.
Omnis amaritudo et indigna-
cio Dicit Crisostomus Firmiter parat
dominus discipulos non recte petere non
recte dicere ut ex eorum culpa oc-
casiones inveniat docendi et
regulas pietatis vel periculosum erroris
parate ingressu Jhesus autem vocavit

h' subdit correctionem in discipulis
ubi primo reprehendit indiscretam
vicium 2o ponit humilem imitan-
de documentum ibi Et quicumque vo-
luerit inter vos In prima primo ta-
git conditionem principum terrenorum 2o
dominum discipulos facit oppositum ibi
non ita erit inter vos Ihesus autem
vocavit eos tamquam pius pa-
ter ut ab errore revocaret ut pa-
tem reformaret ut regulam
debite platonis erudiret ad
se tamquam ad salutis medicum
quo mitigarentur tamquam ad
patris vinculum quo unirentur
tamquam ad veritatis magistrum quo
instruerentur et ait. Scitis quia prin-
cipes gentium principantur dominan-
tur eorum .i. populorum et sit relatio
ad intellectum et qui maiores sunt
genere vel electione domino tangit
dominationem et essentiam dominationis
potestatem exercent in eos q.d. apostolus
terrenos habent locum dominatum et dominium
exercendo Et non ita erit inter
vos Intellectus q.d. more secularium
petitis et vultis per platonem veni-
re ad requiem et regni possessio-
nem tu econtra ad summa virtutum
ascendatis non imperando sed
ministrando et ideo non erit inter
inter vos sicut inter eos vel sicut
in regno terreno ita est quod pla-
ti sunt domini sed medium regnum
non erit terrenum sed spirituale ymmo
per oppositum debet in vobis esse quod
platonis esse sit ministri Ideo dicit

non ita erit inter vos sed quicumque
voluerit Hic subdit humilem imi-
tande documentum primo docendo
verbo secundo confirmando exemplo
suo ibi sicut filius hominis In
prima docet dupliciter humilitatem
primo in operando humiliter secundo
in sustinendo patienter ibi et
quicumque voluerit Dicit ergo sed quicumque
sive nobilis sive ignobilis vo-
luerit inter vos maior fieri scilicet
te dignitate sit vester minister quem
non primatum abiciendo sed
humiliter ministrando Crisostomus qui-
cumque desiderat primatum celestem
sequatur humilitatem terrestrem
non enim qui minor fuerit in
honore ille maior sed qui iu-
stior ille maior Et quicumque vo-
luerit inter vos primus esse .i. pri-
matum habere erit vester servus non
ex conditione sed ex caritate non ex
pusillanimitate sed ex humilitate Eccli
xxxii Rectorem te posuerunt
noli extolli Sicut filius hominis
hic docet humilitatem exemplo suo
et hoc dupliciter primo est in ope-
rando alia in patiendo ibi et
dare animam Dicit ergo ita sumi-
te invicem sicut filius hominis .i.
Christus non venit ministrari .i. tempo-
raliter dominari ubi ei ministretur sed
ministrare Luc xxii Ego in
medio vestrum sum sicut qui mi-
nistrat sicut patet in lotione pe-
dum In distributione panis
In restitutione sanitatis In ex-

pulsione demonum indiscussum ad
predicandum Et dare animam in re
non tantum predicando et miraculis
admonendo sed animam impende-
do et hoc est et dare animam suam
i. vitam Jo. x. xij dedi dilectam
animam meam redemptionem pro mul-
tis i. pro omnibus quantum ad suffi-
ciam sed pro multis non pro
omnibus quantum ad sufficientiam sed pro
multis non pro omnibus quantum
ad efficaciam Ambrosius vult omnes
salvos fieri Et accedant ad deum
non enim sic vult ut nolentes
salventur sed volentes non enim via
salus est si nolenti tenuatur
Notandum primo quod tria verba in quibus
innuitur causa ad quam venit quorum
primum refertur ad ingressum quia
non venit ministrari In quo hu-
militas quia non cum turba famulorum
non patu equorum non cum pom-
pa diviciarum non cum delitiis
provocationum Alterum refertur
ad progressum quia venit
ministrare in quo caritas et magis-
tri de tone In quo ministravit
temporibus verbo exemplo et sacramento verbo ne-
cessitatis exemplo humilitatis
sacramento caritatis Tercium refertur
ad egressum quia dare animam
suam In quo pietas non tantum
res redemptionem non dampnationem
pro multis non pro se Legi-
tur ergo benignitas quia dare
prosperitatem quia animam utilitatis
quia redemptionem Nota Redemptionem

pro misit deus populo suo Egredie-
tibus illis habito de passione vi-
te platorum hic subdit prefigurationem
conversionis gentium et illuminatione ce-
corum ubi ostendit primo illuminationis
locum secundo ordinem ibi et ecce duo
ceci 3o modum ibi et misertus
est eorum ihesus In prima primo tan-
git locum secundo addit sequelam tur-
be et illuminatione testimonium insi-
nuata est Dicat ergo et egredientibus
illis s. magistro et discipulis abierunt
tho Jo. Jericho est urbs quam
transgresse Jordane destruxit
Josue pro qua destruetur aliam
ahiel et bethel in luc. xix quam
sua gratia deus visitare dignatus
est Et postea presidia cuius de-
structa est a romanis pro qua
iterum edificata est que adhuc per-
manet hic autem premittit de illumina-
tione ceci cum appropinquaret
ihesus iericho et de conversione za-
chei de quibus luc. xviij. xix.
secuta est eum turba multa assidu-
dectorum significatum est etiam plena
sit testimonium studiosi agricole
messis secunda Et ecce duo ce-
ci hic subdit illuminationis ordinem
ubi ostendit primo preambula ad
illuminationem secundo cecorum petitionem
et clamavit dicentes In prima
implicantur tria Primum ex par-
te cecorum necessitas quia ex par-
te oportunitas quia iuxta via-
nam ex parte xpi pertingentis qui
transibat dicit ergo et ecce duo ceci
sedentes de istis Mt. viii xmc-

morat quia fuerat in illa ci-
uitate formosissimus qui ex
magna felicitate electus erat
in sue et vocabatur chimeus bar-
chimei filius Mar. x. sedentes se-
cus viam non remoti a via
salutis ad literam ut a transeunti-
bus etiam petentes mendicarent
quia ihesus transiret felix audi-
tio rumor letus multi enim
reges et prophete voluerunt audire
et non audierunt. luc. x. Pro
sa speciosissima iusticie sancti-
te candida et passionis san-
guine rubicunda sic rosa in
qua videatur sentitur et cuius
invenitur odoribus suis Sap.
Dic et deo transeunte deo certe in-
quam videntes diuiciarum sense-
runt fragrancia Et clamauerunt
hic ondit eorum peticionem et
primo eorum in clamore deuocio-
nis et fidelitatis in confessione ibi
Domine miserere tercio instanciam
in clamoris multiplicacione ibi tur-
ba autem increpabat eos. quarto efficaci-
am in impetracione ibi ihesus stetit
et vocauit pro quarto At clamauerunt
quia magno desiderio illum cui
desiderant dicentes domine et cetera in-
stanciam hic certe informando si-
am peticionem premittit preterea di-
uinitatis domine Eccl. i. Unus est
altissimus creator et cetera apponit
mansuetudinis humanitatis fi-
li dauid Ps. Memento domine da-
uid et omnis mansuetudinis
eius petunt autem misereri ex-

ponit petiuerunt misericordiam nobis quia
sumus ceci Turba autem increpa-
bat eos hic subditur instancia
eorum in clamoris multiplicacione
ubi introducitur primo turba pro-
hibens clamorem secundo instanciam
eorum per clamorem ubi crescebat
vero ad instanciam feruentis cla-
moris quia et magis clamabat
ad confirmacionem fidelis confessionis
Domine fili dauid ad iteracionem hu-
milis peticionis miserere nostri
quarto Turba autem increpabat
eos Crisostomus quia videbant
sordidas vestes non considerante
claritatem mentis carnalia deside-
ria amatores scilicet mundi et carnali
obstant et sic hominem implicantem tur-
bam impedientem venit a car-
ne alia a mundo tercia ab in-
ferno ut tacerent a confessione
peccati ab edificacione proximi
a laude dei Infelix hec turba omni
bono obsistit turba desideriorum car-
nis increpat alliciendo turba ty-
rannorum mundi increpat persequendo
turba demonum inferni increpat
persequendo turba demonum inferni
increpat decipiendo Et quod
tacebunt ab oracione certa pugno
renuncia virtutis precipue de pro-
statu ascendunt per defensum virtutis
Et extra viam salutis Ps. clabo
ad deum altissimum at illi sic ergo
impediebantur Et impediti ma-
gis accrebantur at illi inquit
magis clamabant dicentes domine

misere mei fili david Crisos
thus est natura fidei quanto ma
gis attenditur vere fidem in
pedis secuta est Insecuta te
petitur. Et stetit ihesus hic
ondit clamoris instantis ef
ficacia. Et hec notabis in xpi sta
tione vocacione et interroga
cione. Et est et stetit ihesus quia se
qui non poterant et quo pro
genti non videbant et voca
vit eos ne turbe prohiberent
si non vocati venirent et
aut interrogavit non tamen ig
norans quid vellent sed ut
ex responsione cecorum manifesta
debilitas appareat et virtus ex
remedio cognoscatur ut ad ora
nem excitat ut non nisi
confitentes posse salvare sig
nificet. Crisos filius david
cecos illuminare non potest ideo i
terrogo Quid vultis ut faciam
vobis dicunt illi ut aperiantur
oculi nostri quem dominum dixerant filii
david suspensa est similitas vox
ut dixerunt domine sanitas est
infusa ut aperiantur oculi nostri
spirituales ad deum contemplandum
ad nos cognoscendum ad proximum
instruendum non ad vanitatem in
spiciendum non ad impudice respi
ciendum non ad noxie insidia
dum Misertus autem eorum ihesus
hic subditur modus illumina
tionis quem tangit et in xpo
affectum miserie quia misereri
quia misertus est actum
simplicem quia tetigit oculos ef

fectum potentie quia confestim vi
derunt. Ut glossa Misertus autem eorum sic
cecorum deprecancium tetigit oculos
eorum Spiritualiter secundum glosam oculos
tangit cum cordis sue lucis gratia
illustrat et confestim videmus fide
et sequimur imitatione Crisostomus
non resiliunt post beneficium sicut
multi ingrati faciunt Gregorius
videt et sequitur qui bonum quod
intelligit operatur. Notandum quod triplex
est modus illuminationis illuminate
enim legitur aliquem verbo sic cecum
cecum Luce xviii aliquem tactu sic
ista aliquem unguento sic cecum
Johannis ix lutum fecit ex sputo
verbum est predicatio tactus interior
inspiratio unctio sacramentorum
institutio Et ergo illuminat deus
per eloquia sancte doctrine psalmus declaratio
sermonum tuorum illuminat
per carismata gratie psalmus Illumina o
culos meos ne umquam ob
dormiam in morte ne quando
dicat inimicus prevalui adversus eum.

Et cum appropinquasset
Iherusalem. Supra
actum est de prelatione pre
latorum quantum ad laborem
doctrine et sanctitatem vite hic agitur
de prelatione eorum quantum ad auc
toritatem persone et sicut dam in vi
cia contempnitur que commutatur
abiectionem prelationis primo vicium
invidie secundo vicium superbie tercio vi
cium sive symonie Item in omni
bus est prefiguracionis populi gen
tilis convertendi per prelatos novite.

pmo i vocacone opacioz hom pf
scdo i illuiacone cecez h' t'cio in
solucone animaliu z aducone
ad xpm z hc p3 quia intencio
huiy ptis est ad ta sm que di
uidit' in tres pmo eni pom'
designaco aplice auctoitatis sco
psignaco qusionis ppli gentil
simtes aut discipli 3o 9 desi
naco amicie z symonie sacdo
talie ibi z incuit ihus in tem
plu z p3 ordo Nam pm sensce
in adventu xpi ad montez o
liueti 2m i accessu ad ierlm 3m
i ingssu in templu Dic eni sit
progressus vie quo pmo ve't
in montez oliueti z tuc discipls
misit deinde in ierlm z tunc
obsequiu animaliu z pconiu
pplez recep't deinde intrauit i
templu z tuc vendentes eieca't
Ita designacom aplice auctoritatis
siue ptatis sacdotal' designa'
ta pmo 9gruitas collacoms
scdo debitu execucoms ibi ite
in castellu t'cio approbaco 9suacio-
nis ibi h' at sm est In pma o'n
dit' 9gruitas deinde auctoritatis
pmo ex pte loci scdo ex pte co
dicoms ibi tuc ihus misit d'
3o Et cum appropinquass beth-
phage vicus fuit sacdotu situs
in late' montis oliueti distas
a no miliare ab irlm sacdotes
eni qui p certos dies in templo
desuiebat 9pleto officio vixe

sue illuc diuitebant ad manendu
simul' illi q accipiebat officiu
diuitebat quia pceptu fuit in
lege vt nullus diebus sabba
toz plus q mille passus in
cedet Vig' vnde bethphage
domus maxillaz inipat' qui
maxilla ppia p's erat sacdoti
in lege nulla ptinentis ac't
sm ordinez hystorie que whs
supplet pma eni venit beth
aniam .s. sabbo an ramos pal
maz vbi sim est ei solep
ne 9uiuiu cui infuit laza
rus quem pus suscitauit de
quo Ioh xij Mane ant vei
ens ierlm tr'siuit p bethpha
ge que erat que erat vicus
sacdotu ad alenda animalia
sita in monte oliueti In cuius
mont' late' ciuitas est be
tania videlicet d' ad motem
oliueti tangit omes cplicez
locum iosolima Iosolima e
locus passionis bethphage
domus bucce inipat' apti
ad statum resurreccois qui
aplis data est vtilis missio
pdicacoms euntes .i. vltimo
ite z docebite oms gentes.
Mons oliueti a quo ascendit
signat statum ascensionis h'
insit' est 9gruitas dispensacois
tpis vt 9pleta passione et resurreccione
ascensione pateat collacio
aplice auctoritatis in missione
spus sci Ioh xvj abiero tuc

ihus misit h subdit^z ꝯgrui
tur ꝯfende auctoitatꝭ ꝯexpte
ꝯdicions quia illi qui mittūt^z
quib; ptas aplica datꝭ debent
esse duo discipli x^o In duobus
vocat^z sena auitas ꝓpt sacime
tum ꝯterne dilcons In discipu-
lis voluntaria paupertas quia ꝗ
renunciauerunt omnibus que pos-
sident non pt esse xpi discipls
luc xiiij Insuis .i. ꝗ xpi vera
humilitas sup xj: discite a me
quia mitis sum et humilis corde
d^t g^o Tunc ihus misit i q^o
auctoritas duos discipulos i q^o
ydoneitas Criso^y quidam
dic hos fuisse petrum et phylip-
pu ꝯgrue petrus agnoscens
in quo scia ad intelligendum phy-
lippus ꝯ lampadis in quo gra
ad docendum vel duos ꝓpt firmi-
tatem vbi quia in ore duoru
vel triu stabit omne testiom
discipulos qui disciplinatos ꝓpter
edificacōm exempli pe Boiʒ
et disciplina et suos ꝓpt auctori-
tate officij et pr ꝯgruitas col-
lacionis auctoritꝭ Ite in castellu
Hic subdit^z debitu execucois
et iniuncione saluatoris vbi tri
iungit que debet exequi pmo
ad pdicacōm ire sc^o salutem
quere animaꝝ ibi et statim in
venietis 3° peccatores ad deu
ꝯuertere ibi soluite et adducite
d^t g^o Ite in castellu ad lram
in iherlm qui sic vocat de spec-
tiue vel etia iam nichil firmi-
tatis haberet quia ex libertate

tpali redacta erat in seruitutem
gencia subiecta em romanis
erat Sr de libertate spuali redac-
ta erat in seruitutem pctoꝝ et
de frequencia pctoꝝ in paucitatem
virtutu ideo dicit^z diminutiue
Castellu qd ꝯ vos est .i. vobis
ex opposito ipsi eni ibant in
ierlm Rs eni que cui me de ex q melh cō drꝫ
quod pvidebat dns ꝯdicionem
futuram in ierlm ꝯtra aplos po
udi iniquitatem et ꝯtradiccionem i
ciuitate et statim inuenietis .s. prez
an introitu ciuitatis azyna al
ligata et pullum cu ea ad lram
dicit^z qd in iherlm erat azyna
quedam de putata omnib; vsib;
pauperu qui non poterant hre
iumenta et erat an domum alicui
ligata vel comuni loco et qui
ea indigebat die qua habebat
eam pabulu ei dabat pullus
aufferri mittebatur ad eosdem
vsus et hr sm rom^m et rabanu
sed ex textu non legit^z spuali-
ter ad pdicacionis officiu ad
sacramentoꝝ ministeriu In castellu
.i. in mundu qui impugnat ꝯt
creantib; incredulis siccatib; et
ppositis voluptatib; inpudi
cis vanitatib; in superbis cupi
ditatib; in auaris et ambiciosis
.i. Joh vltio totus mundus in ma
ligno positus .i. in maligno
positus .i. in malo igne loca
tus ysa xviij Ite angeli ve
loces ad gentem conuulsam et
dilaceratam ad pplm terribilem

ri° Qui cont° vos est diffili
gressatione timida mentis ob
stinatione pudibunda eius ob
iurgatione Ioh. xvi. In mundo
pressuram habebitis statim i
venietis quia sine magna
sollicitudine quendam azinam
alligatam et pullum cum ea sin
gularem unum admodum s. azy
nam altam ad gentes sed pull'
referet Greg. Iudea sicut dixi
mus est gentium Crisos. propter
quasdam solitudines animo
libus hiis homines sunt assimila
ri deus vel dei filium non cognoscen
tes est enim animal immundum ru
dis stultum et infirmum Sic
fuerunt homines ante Christi adven
tum alligata Crisos. Amisim
potentiam liberam quidem habentes
arbitrii sed voluntatem diaboli
dicit non Bz ut semel peccatis
obligavimus nos iam nostra
virtute evadere non possumus
Sicut navis fracto guberna
culo illuc ducitur quo tempes
tas voluit Sic et homo divi
nae gratiae auxilio perdito per
peccatum non quod vult agit sed
quod diabolus vult Est triplex
conscientia conditio peccatorum que
debet vos monere ad querendum
bestialis similitudo quia de
homine iumentum factus post ho
nes in honore esset etc. Ideo dicit
azinam et pullum eius Spiritual'
ligatio quia de libero factus

captivus Ozee iiii° Ligavit
eum spiritus mulier sum et ideo
dicit alligatam etiam multitu
do Eccl. i Stultorum infinitus
est numerus ideo dicit statim in
venietis ubique enim occurrit pec
catores Moraliter azyma est ca
ro pigra stolida lascivia ab
anteriora debilis .i. ad spiritualia
a posteriori fortis .i. ad temporalia
pullus carnalis affectus vel que
ligatur .i. voluptatum illecebris
vocetur Prov. xv. Retinuit se
in omnibus multis Intexui funibus
lectum funes voluptates lecti
sunt firmitas corporis prosperitas
mundi et etas invenitur Solvite
hoc intelligitur executio debita i
rebus in solvendo in adducendo
in dicendo Solvere autem est
a vinculo peccati et hoc potentia
auctoritas Unde dicit solvite ad
ducere est ad gratiam et hoc ex°
bonitatis Unde addit et adduci
te mihi Ysai ultio adducet ves
tros vestros ducentes gentibus
donum domino ducere est ad remotio
nem impedimenti et hoc verbo ve
ritatis et si quid vobis aliquid
dixerit impedire nos volens
dicite quia dominus hiis opus
habet non propter suam necessitatem sed
propter nostram utilitatem vult enim
nostram conversionem propter nostram salu
tem et confestim .i. sine contradic
tione dimittet eos Crisos. ius

xpi pparavit cor dm .i. custodias
illorum cautelam addendum ignotis
hec autem totum secundum est h' subdit
approbato confirmacionis .i. ad im
plecione prophecie auctoris extendit
ad duplicem adventum secundum
hec sunt duabus dominicis de adve
ntu in ierlem ut legitur dominica in
ramis palmarum et adventu
in carnem sic legitur dominica in
adventu secundum aliquos | dicit ergo
hec autem totum secundum est ly ut
consequentem est non causativum quod
dictum est per prophetam zach dicen
tem dicite o predicatores filie
syon .i. eclesiam vel ecclesie milita
ti syon est mons in ierlem de
xº psalmo c eius maiestas sub
est et ideo qui protegere videtur
eam ideo dicitur eius filia sic ecclesia
militans filia ecclesie triumphantis
de ierlem exponitur sic volt ergo
propheta quatuor predicari de xpo
primum est eius maiestas Ecce
rex tuus tibi prius promissus
de te natus glosa non dicas non
habemus regem nisi cesarem
apoka xix habens in femore eius
secundum est eius caritas ibi venit ti
bi .i. ad utilitatem tuam Cris
tibi si credidis contra te si non cre
didis 3^m est pietas ibi man
suetus sup. xi discite a me quia
mitis sum et humilis. | 4^m eius
auctoritas sedens super asinam
et pullum filium subiugalis .i.
asine que subiugo et onere

ponitur glosa non ad levam super
utrumque sedit vitam brevem spacio
quia spiritualiter intelligendum est quod
misericordiis utriusque populi sedet pre
dominus sedet super sedem suum sua
dan ix dicitur iustus et salvator et
ipse pauper hi sunt insignia regis huius
paupertas et pietas et equitas quo
venit pius in omnibus pauper in
expensis iustus in iudiciis Ecce
rex tuus adventum xpi in carne
ondit propheta primo predicabilem ut
cognoscatur et credatur ibi dicite fi
lie syon .i. predicato mundo ys
xl dic civitatibus iude | Ecce deus
ut ecce dominus in fortitudine ve
niet | 2º admirabilem ut cogi
tetur et exaltetur ibi Ecce quod est
nota admiracionis Cant ij Ecce
iste venit saliens in montibus
transiliens colles saltus de celo
in utero in utero de utero in
mundum et hic fit humilitas Iterum
de mundo in patibulum de pa
tibulo in infernum et hic fit caritas
Iterum de inferno ad mundum de mun
do ad celum et hic equitas tercio ve
nerabilem ut timeatur et colatur
ibi rex Ie x Quis non time
bit te o rex quarto desiderabile
ut recipiatur ibi tuus ps Deus
deus meus sum non alii Quinto
imitabilem ut post ipsum eatur
ibi venit Ioh xvi Exivi a pa
tre et venio in mundum sup. xvi Qui post me vult venire post me veniat
xvi utilem ut diligatur tibi .i. ad
utilitatem tuam non suam amabilem
ut confidamus ibi mansuetus.

Mansuetudo quippe facit ama
bilem et erigit spem humilem ut
exaltetur ibi sedens super azy-
nam et pullum Crisos[tomus] Vis cog-
noscere mansuetudinem venien-
tis considera speciem adventus
non sedet in curru aureo pur-
pura fulgens ascendit super
fervidum equum discordie amatorem
qui pectus habet plenum glorie iacta-
ncia qui protinus adorat bel-
lum et gaudet ad vocem tu-
be et cum viderit sanguineam
pugnam dicit bene factum est non
habet in circuitu splendentes gla-
dios et cetera ornamenta terribi-
lium armorum Sed ipsi dicit ra-
mos frondentes testes pacis
Euntes autem discipuli Porta de-
signacione apostolice auctoritatis
hic subditur prefiguracio conversionis
populi gentilis circa quam tangitur
primo actus apostolorum secundo actus turba-
rum ibi plurima autem turba stra-
verunt actus autem apostolorum de-
signatur per quatuor per solucionem
per adduccionem per vestium imposi-
cionem et per preparacionem ad domini ses-
sionem Primus ergo actus apostoli-
cus fuit sacerdotalis in solven-
do populum a peccatis quod notatur
cum dicitur euntes autem discipuli fe-
cerunt sicut precepit illis ad rom. ult.
Euntes in mundum universum
predicate Secundus est reddamando
ad fidem veritatis unde subditur
et adduxerunt ap. principaliter petrus
adduxit azynam et paulus pul-
lum Gal. ij. Creditum est mihi
evangelium prepucij sicut et petro circumcisio-
nis Tercius est informare in pre-
ceptis quod notatur ibi et im-
posuerunt super eos vestimen-
ta sua Ieronimus vestis apostolica
est doctrina virtutum vel descrip-
cio scripturarum sive eciam
dogmatum varietas quibus ni-
si anima instructa fuerit et ornata
sessorem dominum habere non poterit
Apoc. xvi. Beatus qui custodit
vestimenta sua ne nudus am-
bulet Quartus est cooperari di-
vine sessioni quod fit admittendo
ad penitenciam in gracia unde
dicit et eum desuper sedere fecerunt
i. Chor. vi Glorificate et porta-
te deum in corpore vestro plurima autem
turba hic subditur actus turbarum qui
est prefiguracio exempli sanctorum
et hic primo ad credendum secundo ad con-
fitendum ibi turbe autem que pre-
cedebant exemplum sanctorum ad creden-
dum tangitur primo mirum in-
strumento vestimentorum i. cor-
porum secundo confessorum in expansione
membrorum in exercitio bonorum o-
perum exemplum confitendi fidem pre-
figuratur dupliciter primo in clamo-
re predicatorum ibi turbe autem secundo
in commisione populorum ibi et cum
intrasset urbem et datur hic
exemplum in paciendo in operando
in predicando in contendo Sed
quo plurima autem turba stra-

uerunt vestimenta in via Secundum
portando dominum asino multi ves
timenta sua in via straverunt ip
si martires pro se carnis amictum
exeuntes simplicibus manent
suo sanguine parant exemplum in beato
stephano Actuum vii. Ecce video
celos apertos Alii cedebant
ramos de arboribus et sternebant
in via glosa simplices se in
exemplum vivendi proponunt Iudicum
ix Abymelech arrepta securi
precidit arborem et dixit quod me
videbitis facere facite Ebe aut
hic prefiguratur exemplum predicandi
ubi implicantur ta. s. fervor
predicacionis in clamore quod pre
dicanda indicitur et humilitas
pro confessione ibi Osanna fi-
lio david finis predicacionis
impeticione salutis eterne ibi
osanna in excelsis Dicit ergo tur-
be autem que precedebant quo
ad doctores veteris testamenti et
que sequebantur quo ad pre
dicatores novi testamenti qui
a primis non discordant cla
mabant dicentes osanna
i. salvifica filio david ab
lative i. per filium david. i.
xpm vel dative dicentes filio
david i. xpo osanna. In quo
confitentur humanitatem benedictus
qui venit in nomine domini
in quo deitatem et ubi dicunt
osanna quia salvator est se-

cundum naturam utramque secundum divi
nam effective secundum humanam
meritorie Fabanus pretersit
plus iudaicos et secundus est
gentilis et quia omnes in me
diatore dei et hominum crediderunt
qui preibant et qui sequebantur
osanna clamaverunt osanna
in excelsis i. salva in altissimis
qui prius salvabit ab infe-
ris Item duplex salus una
in liberatione pene alia in col
lacione glorie Osanna multi-
pliciter exponitur Criso[stomus] eciam
interpretatur osanna gloriam alii
redempcionem has interpretaciones
reprobat Ier[onimus] dicens quod osanna
corruptum est hebraicum compositum
ex corrupto et integro nam
osy apud hebreos idem so
nat quod obsecro et anna idem
quod salva quod obsecro salva tu
beda vult quod osy sit interiectio
et sanna salva quasi o salva.
benedictus qui venit in nomine
domini Lucius solum libenter re
cipi propter duo propter plenam
bonitatem propter mittentis auctori-
tatem ab istis duobus commendatur
hic xpc. a propria bonitate cum
dicitur benedictus qui venit etc.
a mittentis auctoritate cum
sequitur in nomine domini i. a
domino deo missus Gal[athas] iiii.
At ubi venit plenitudo tem-
poris misit deus filium suum

vel i nomine dni fily quē
idem dns cū pre pater dix
dns dno meo vel in noīe
dni . i . ad nom dni manifes-
tand ps Narrabo nomē
tuū frīby 2r vel in nomine
dni . i . ad honorem pris Joh
vm Ego honorificu prem
meu/ z cū misiss ꝯ psignat
exm ꝯtendi alios p clao
rem pdicaconis vbi mpli-
cant duo pmo ppli ꝯmoci
2o ꝯmoci ꝯfessio ibi ppli at
dicebant zhc est et cū miss-
set iosoliā ꝯmota ē vniusa
ciuitas dicens quis est hic
Inl' ꝯmana frequēcia nesci
ens virtutem ps Commouea
a facie ei vniusa tra ppli
aut dicebant Intl' tandri-
bus incipit cofessio vt admi-
racs pvemat hic ē ihesus
ppha anazareth galilee stri-
git priam go habz nom sal
uacons quia ihus offitū eru-
dicons quia ppha priam de
lectacons quia nazareth que
interptat flos q go ad salua-
du zsic ꝯfortat inascibilem
ꝑspē officiū ad doced zsic
allicit ꝯcupiscalem p cautate
Autz hic asina alligatam
z pullū qr in aliis ewū tis
nō fit mencio de asina sed
pullo tm Ho addūxerunt vtraq

ad ihm ꝑ sm Crisos tres ewā-
geliste greco eloquio gentiby
scpserut z ideo pullū in quo
signbat plus ꝯetil' ꝯmemo-
rant Bz mt ebrayce z ebre-
is scpsit z io azynam ꝯmeo-
rat adductam adducta xpm
ꝑsthi gens hebrea intelligit
non despanda de salute si pe-
niteāt addit aut z pulli in sig-
nū tristis xpi ad gentes Item
clamabat zo ꝯueit quid mo-
uebat eos ad clamand Ho Cri-
sos sup io ꝯmota est ciuitas ꝯ-
mito inquid ꝯmouebant vi-
dentes rem mirabilem homo
laudat qui deus ꝑ dey lauda
in homie puto aut q nc ipi
qui laudabunt sciebant quid
laudabat Bz xc subito ifissy
in eos nescientes anne virtus
vba fundebat vel ppt lazar
que denouo suscitauit z ita
miracula que fecit in festo
scenophegie de quo Jo . v . Item
plurima aut vba zr Contra
vide in iohe q inciasteun cu
audiss turba q ihus venit
iosoliā acceperat ramos pal-
marū zc zinvenit ihus asel-
lum zsedebat sup eū Ho q
dr Johes p recapitulacom in-
tellem est vel pt q pus se-
debat sup azyna ꝑ p adve-
tum dni turbe de iclem sc

Nonda sicut ea q dr ihus tang
nom q ppha tang officiū q nazareth

dit super pullum Item dici-
te filie syon cum Joh. xij. de
quo scriptum est Noli timere filia
syon Et quod Zach. ix habetur
exulta satis filia syon iu-
bila filia ierusalem Hoc exposicione
non secundum sensum verum in verbo
similitudinem sed in intellectum
sinceritate Item qualiter quare
hic se offert propter aperte et
quod abscondit se a facie ipso-
rum iudeorum postea secundum Joh
xj sed quare hic suscepit ho-
norem et collatum tamquam
regi cum fugit in monte
quando eum volebant facere regem
Joh vj ita quod contrario videtur
fuisse Hoc sic dicit Augustinus
dominus non fecit contraria sed pro con-
gruitate operatur diuersa.
Nam quia non tempus pas-
sionis aduenerat ideo prius
se occultabat modo autem tunc
aduenit se manifestat Ad
aliud secundum Crisostomum vt am-
plius illorum quod se inuidiam
excitaret et se non inuitum
pati demonstraret Et obiciat
Criso. si eos excitauit forte
morte sua fecit innoxios ab-
sit excitauit eos non vt
facerent quod antea voluerant
sed vt possent facere quod prius
volebant facultas eis data
est non mutata voluntas

Et intrauit ihesus in templum
Duplex posita est prefiguracio
confusionis populi gentilis hic
subditur contempnacio auaricie
sacerdotalis et maxime symo-
nie quod condempnat dupliciter
primo facto in eiectione secundo verbo
in increpacione ibi Et dixit
illis scriptum est In eiectio-
ne vero facta est condempnacio
sacerdotalis auaricie quo ad
tria primo quo ad negacionem
capitalem et sic eiciebat vendentes
tes et ementes secundo quo ad con-
tractum illicitum mortuorum ibi
ad mensas numulariorum Tercio quo
ad vendicionem sacrorum ibi et
kathedras vendencium columbas
in primo atrio templi fecerant
sacerdotes loca venalia vbi sta-
bant venditores et emptores
quod fecerant fieri ex cupiditate vt
sumptus venientes ad tem-
plum haberent parati quod of-
ferrent et sic dicit Jeronimus Ipsi
sacerdotes sic erant cupidi quod
etiam vendebant animalia
et columbas quas pauperes
vendebant afferebant vt ven-
dita iterum reciperent oblata
quia aliqui non habebant
pecuniam quam emerent posue-
runt ibi numularios qui mu-
tuo darent et quia non au-
debant dare ad vsuram dabant
nomine nomine collibiorum vel
collibarum collibe dicuntur vilia

minuscula fructuum ut po-
ma uvas nuces et huiusmodi
que accipiebant pro denariis
datis tales expellendi sunt
ab ecclesia dicit glossa et intravit ihesus
in templum dei glosa Ingressus
civitatem primo adiit templum
tenens formam religionis tribu-
ens ut quocumque venimus primo domum
orationis si ibi est adeamus et
orationes commendati sic ada-
genda alia negocia secedamus
et eiciebat hic postmittit glosa de
fletu domini super ruinam civitatis
futuram de quo luce xix omnes
vendentes et ementes in tem-
plo Zachar ultimo non erit mer-
cator in domo domini quia
qui emit vel vendit vix sine
periculo esse potest et mensas
nummulariorum Jeronimus per ava
riciam sacerdotum altaria dei men-
sas nummulariorum ondit et
kathedras vendencium evertit
kathedras vocat ad litteram se-
des vendencium columbas sed
quia kathedre non sunt ipse
venditorum ideo requirendus
est sensus misticus unde secundum
Jeronimum destruxit illorum sacer-
dotum qui de imposicione manuum
per quam spiritus sanctus datur precium
acceperunt. Nondum in bis do-
minus legitur hoc fecisse ad sig-
nificandum quod eiciendi sunt tales
ab ecclesia multitudine personarum

et accipiuntur pro pena. de primo
loquitur solus Joh. ij. de hac
vero alii tres ewangeliste locuntur
ut hic et Mar. xj et luc. xix et
dixit eis hic condempnatur sacer-
dotum avaricia verbo increpa-
cionis ubi ondit primo templi
usum debitum primo abusum
sacerdotum ibi vos autem fecistis
Et hoc est et dixit eis scriptum ysa
lvj. domus mea id est nomini meo
dedicata domus orationis vocabitur
i. paralipomenon vj. Si celum et celi celorum
non capiunt te domine deus quanto
magis et hec domus quam edi-
ficavi Sed adhuc facta est tamen
ut respicias orationem servi tui de-
inde subdit hic abusum sacer-
dotum avaritie Jere. vij dicit
vos autem fecistis illam speluncam
latronum latrones enim non
curant nisi de lucris temporalibus
quocumque modo et ideo in spelun-
cis se abscondunt Jere. vij Num-
quid spelunca latronum facta est
domus ista in qua invocatum
est nomen meum in oculis meis
quasi dicat sic. Nota quadruplicem
usum ecclesie quia domus est
primo reconciliacionis quo
ad penitentes Gen. xxviij. Non
est aliud nisi domus dei
et porta celi Secundo orationis
quo ad proficientes sic dicitur
hic tercio instructionis quo
ad perfectos ps. ij. Venite as-

cendamus ad montem domini
et ad domum dei iacob et doce-
bit nos semitas suas. Cer-
to iubilacionis est laudis
unde ad omnes ps. In ecclesiis
benedicite deo ps. beati qui
habitant in domo tua do-
mine. Sed fit spelunca latronum
sed quadruplex latrocinium
vel spirituale quando corripere
abhorretur vel gravius qui sacra-
menta venduntur ut ecclesie mo-
nachis vel prebendarum quando
emuntur ut ambiciosi vel in
pecuniarum qui male expen-
duntur ut a voluptatibus vel
sic. Iohannes latro est et templum
dei in latrinam convertit qui lu-
crum sectantur multipliciter. Ali-
qui pro sustentacione vite vel
prepositione. Alii pro studium sciencie ut
questionarii advocati. Alii
pro fortitudine ut nobiles.
Aliqui pro oblacione munerum
ut divites mundi de hiis om-
nibus Io. x. Omnes quotquot
fuerunt fures sunt et latro-
nes. Ipsi te vendunt oves
qui simplicitatem prétendunt
et decipiunt immo solus nebu-
la omnium quia intrinsecus sunt
lupi rapaces supra vi. Advoca-
ti vendunt azymus de quibus
Iob v. Boves arabant simul
vestiti et azine pascebantur
iuxta eos s. advocati mali
nobiles vendunt accipitres

qui rapacitate sua rapi-
unt columbas i. beneficia
spiritus sancti et hii ne cautant
sunt cutendi nummularii
commutant pecuniam hii sunt
qui sumunt deo propter pecuniam
Queritur quomodo non con-
tradixerunt christo eicienti Ieronimus
Ioannes. Igneum quoddam et
sidereum radiabat in oculis
eius et maiestas deitatis lu-
cebat in facie ita ut nemo in
eum aspiceret respice. Et accesse-
rent ad eum ceci. Supius ab
prima parte xviii capituli eo. Et cum
venisset capharnaum posita
est lex ewangelii ut contineat
bonitatis perfectorum et mactis
et in contemplativis et contemplatis
hic subditur iudicium divinum in
reprobacione iudaice malig-
nitatis reprobatur autem malig-
nitas iudaica propter tria primo
propter contemptum vitatis secundo in
templo dicitur tunc abeuntes pha-
risei consilium inierunt ut ihesum
caperent in sermone tercio propter
simulacionem bonitatis a te-
lonio est ihesus ad verbas re-
probatos autem propter contemptum
potestatis ostenditur in ma-
primo indignatione secundo in tem-
tacione ubi ibi et cum venisset
in templum tercio in omissione
boni ibi quid autem vobis vi-
detur homo quidam habebat

duos filios .iiij. i impetracione
mali ibi aliam parabolam audi
te homo quidem erat paterfamilias
qui plantauit Circa indignationem
autem phariseorum tangitur primo i
dignationis eorum duplex occasio
2o ipsorum indignatio constitutio
ibi et dixerunt ei 3o reprobacio
eorum prefigurata ibi et relictis illis
abiit Quarto populi gentilis pre
figuratur conversio ibi et videntes
discipuli mirati sunt Occasio autem
indignationis tangitur in curatione
infirmorum 2o obsequium laude
de puerorum ibi et pueros clamantes
tes In prima tangitur primo po
testatis ostensionem 2o iudeorum ma
iorem offensionem ibi videntes
autem Dicit ergo et accesserunt ad eum ce
ci et sanauit eos Quare tunc
sanauit Respondeo propter multa primo
propter auctoritatis confirmationem ut s.
suam ejectionis non solum auc
toritate scripture sed miraculorum opera
tione idem confirmaret 2o propter
virtutis testificationem unde ambrosius
virtutis sue magnalia in templo
ostendit ...cum plurimum vt qui populi
clamabant iste ... videret con
testis vocis illorum tertio propter diui
sitatis ostensionem inter prelates et
principes plebem et subditos fide
les et infideles quia hij illuminan
tur illi vero magis excecan
tur sequitur videntes autem prin
cipes sacerdotum et scribe mirabilia

que fecit ihesus in cecorum sana
tione In cautela multitudinis
de templo ejectione et pueros
clamantes in templo et dicentes
osanna filio dauid indigna
ti sunt Crisostomus pueri loquebantur
laudem viri infamia Ecce
triplex perversitas considerationis
quo ad intellectum cum dicitur vi
dentes et voluntatis quo ad
effectum quia indignati et in
murmurationis quo ad verbu
quo ad verbum quia ~~bum~~ dixerit
ei audis etc Audis hic sub
ditur indignatio eorum ubi te
gitur primo eorum murmuratio secun
do confutatio ibi Ihesus autem et hic
est quod et dixerunt ei audis
audisti s. pueri dicunt per hoc
motum animi sui manifesta
bant quasi dicunt Si iustus es tu eum
gloriam declinares Ihesus autem
dixit utique s. audio nunquam le
gistis ex ore infantium et lacta
tium etc non videtur eorum cu
lispmie patenter non enim dicit
bene fecerunt quia me laudant
vel erant quia sepe pueri erant
parte sed modeste respondet et verba
prior testimonio sacre scripture
confirmat dicens Ex ore infantium
et lactantium perfecisti laudem
bernardus perfecisti laus enim in
choata fuit a turbis in via sed
augmentata et perfecta in templo
Nondum tunc ita sunt que perficiunt
laudem que hic nominantur primo

concordia quia discordia dissonancia facit, ideo dicit singulariter ex ore. Hoc modo mundum quia non est speciosa laus in ore peccatoris ideo dicit infancium. Apocalypsis xiiii. Nemo poterat dicere canticum etc. Hii sunt qui cum mulieribus non sunt qui cum inpleverint non coinquinati tero divina sciencia. Unde glosa in quibus vicium expers ingenium hominis ideo dicit lactencium. Osee ii. lactabo eam tibi loquar ad cor eius laudem vero incipiunt penitentes ad actum proficientes proficiunt in morientes. Et relictis illis civitatem in dignatione iudeorum. Hic subditur prefiguracio reprobacionis eorum ihc in duobus primo in relictione 2o in ficus arefactione ibi Mane autem revertentes et utrobique ad dicit prefiguracio conversionis gentium dicit ergo et relictis illis glosa incredulis et inobedientibus abiit foras in bethaniam i. in domum obediencie. In primo reprobacio iudeorum, in secundo conversio gentilium prefiguratur. Quidam libri non habent extra civitatem secundum Rabanum. Porro ubique manserit sed quare non mansit in urbe. Ad hoc glosa quia pauper et nulli adulatus nullum in tanta urbe invenit hospitem sed apud lazarum receptus est in bethania prope ierusalem et mansit est argumentum quod excellencia honoris postposita viri non fuit humana sed potestate divina facta est aliquando post tres horarum aliquem hospitem invenisset. Exit ergo iudeorum infidelitatis et paupertatis illius hospicii scitus quia ibi mansit. Crisostomus sicut enim videre est non ibi querere mansionem ubi clariores viri sunt sed ubi fideliores nec gaudere ubi expulle large sed ubi sanctitas floret. Mane autem revertens. Hic subditur secunda figura reprobacionis iudeorum scilicet arefactio ficus ita quod tangitur quattuor Primo Christi clemencia 2o iudeorum electa ibi et nichil invenit 3o reprobacionis eorum signa ibi dicit illi numquam etc. quarta reprobacionis evidencia ibi et arefacta. Clemencia vero Christi ostenditur in revocatione iudeorum quo ad iiii or scilicet in eo quod redux esurivit videlicet et venit dicit ergo Mane autem revertens scilicet a bethania in civitatem more studiosi operatoris. Ber. xi. Mane semina semen tuum ad literam fuit sua fica esurivit vel secundum sensum veritatem huius carnis ostendens vel hominem esuriens. Crisostomus non quasi homo cibum sitit tamen sed quasi deus saltem hominum quasi quasi homo esurisset unde mane esurisset. Et videns fici arborem synagogam propter multitudinem

gnor sub uno cortice .i. homi
sub una lege de huius fruc-
tu psalmo xxiiii Quid tu vides
Jeremia ficus malas malas
valde arborem iniqua vna
cuius informitatem etc. Secus
viam quia hebat legem.
Sed non in via quia non cre-
debat in xpm qui est via ve-
ad pnciam corporalem p doc-
trinam spiritualem Jo. i. In ppia
venit et sui eum non recepe-
runt / et nichil invenit nisi fo-
lia tantum .i. verba legis et tradi-
tiones seniorum .i. phariseorum abs-
que ullis fructibus Jeremie viii.

fructib'

non est vua nec est ficus in
ficulnea Sed cum habet et folia
verborum et flores morum et fructus
Sed cum habeant et folia verborum
et flores morum et fructus operum
Ezech. iiii. fructus eius in cibum
et folia in medicinam Et dicit
non invenit licet multum
quesierit exemplis doctrinis
signis et miraculis Et autem ille
nunquam ex te fructus nascatur
in se Sed quid meruit ar-
bor ut fieret sterilis ad hoc
glossa non fuit creator in-
iurius possidenti nec arbori
Sed creaturam suam vertit ad in-
struccionem et correctionem aliorum In
hoc enim signata est reprobacio
iudeorum est autem sterilitas cul-
pa maledictio iusticia arefac-

cio pena vero sequitur et arefacta
est continuo ficulnea Eze. xvii
Humiliavi lignum viride Nunquam et
Nunquam ex te nascatur fructus
s. operis meritorii in sempiternum
Cont. reliquie salue fiant Ro.
x. ad hoc glossa arefactis foliis
et fructu aruit sola radix vi-
uit que in fine mundi pullu-
labit quod autem dicit nunquam ex te
s. sit manente obstinacione
vel nunquam ex te s. totaliter quia
modice reliquie salue fient
Item Marci xi. dicitur quia non erat
tempus ficorum ergo non meruit
maledictionem ad hoc glossa iudeis tem-
pus non dum erat tempus sal-
uacionis etc. vel eo quod populus genci-
um non dum submerssisset
vel quia preterit tempus fidei cum
predicatores ad gentes transirent vel
ut hoc factum creat nec quibus folia
.i. verba sine fructu mendaciter
excidi et eterna sterilitate dampnari
et videntes discipuli hic pre-
figuratur gentilis populi conuersio
ubi ponitur discipulorum primo
admiracio de reprobacione
figurali iudeorum Ihesu xpi re-
sponsio prefigurantis in mon-
tis translacione conuersionem gen-
cium ibi Respondens autem Ihesus
dicit ergo et videntes discipuli
mirati sunt Crisostomus quia in
consuetum erat ei punire quia non
primo ondit / non in alia

plantu sed in caritate habundantissi-
ma vel forte moti sunt quia
vllum exemplum precesserat in veteri
testamento Video quod quare non
dicit in alijs maioribus miraculis
quod discipuli mirati sunt quo modo
aruit sed post maledictionem
Crisostomus non quia maledixit
arborem fructum non dedit sed
quia fructum non dabat ideo ma-
ledixit Rudens autem hic sub-
ditur visio xpisti in qua est co-
mendacio fidei ipsius virtutem in
peticionis responsiua confessionis
ipsi gentilis adeum confessionem
fecerunt dicto primo virtus pre-
dicationis secundo virtus orationis ibi
et omnia quecumque predicacio est
admonendum liberum arbitrium
oratio adgratiam impetrandi Et secundo
Rudens autem ihesus ait illis
amen dico vobis q. d. non
debetis mirari amen dico vobis
si habueritis fidem et non hesita-
ueritis fides enim perfecta est sine he-
sitatione Jacobi i. postulet autem
in fide nichil hesitans non solum
de ficulnea facietis quod arefiat
quod sic ego feci sed si monti huic
dixeritis tolle te et iacta te in
mare fiet de hoc supra xvi dicitur
hic ad literam fecit beatus ponti episcopus
volens etiam ampliare sed
mistice legit hic Ambrosius dicens
qui per predicacionem apostolorum xpistus
qui mons dictus est a iude-
is est ablatus et in mare gen-
tium relatus sicut dominus apostolos
insufflatur dyabolus qui de hominibus
ab eo possessis ab apostolis et eorum
similibus expellitur et mittitur
in mare id est in loca amara.
Et omnia quecumque pecieritis scilicet
pie perseueranter et ad salutem in
oratione discreta credentes non
hesitantes accipietis tunc vel
postea vel ad meritum vel ad
natum Bernardus Noli vilipendere
orationem quia deus non vilipen-
dit Sed antequam egrediatur
de ore tuo eam in libro suo
et in dubitanter sperare debemus
quia dabit quod petimus aut
quod nouit vtilius Et cum ve-
nisset in templum Superius po-
sita est causa reprobationis
iudeorum contemptum diuinam
potestatem et hic indignatione
aliqui hic idem ondicitur ex temptatione
vbi vbi primo ponitur
contemptus potestatis xpisti in verbo tep-
tole introgacionis secundo subditur
eo confutatio ex visione sal-
uatoris ibi rudens ihesus ait
illis Circa primum impliamenti
circumstancie agrauantes iudei
cum peruersitatem in temptatione
facienda primo per determinationem
loci Vnde dicitur et cum venisset
vt doceret ut dicitur et exemplum docet
In templum in quo loco pec-
care est sacrilegium committere Secundo
ratione intencionis quia accesserunt
ad eum non vt docerentur
cum ipso sed vt docentem ca-

perit in verbo tercio racione temporis quia
ad eum docentem .i. dum doceret
ipsi maxime non erat in
pediendum quarto racione persone
quia principes sacerdotum et seniores
populi qui ponuntur ad onde
dum peccatum ex certa malicia
istas quippe nequaquam vel minus
excusat ignorancia Danielis
xiii a senioribus est egressa
iniquitas quinto racione modi
questionis quia dicentes in
qua potestate hec facis est quasi dicerent non
dicimus secundum belzebub sicut supra xii
et quis dedit tibi hanc potestatem
tem q.d. creatus est non increatum
tum Crisostomus sacerdotes invidentes
tes christo dum causas accusandi
non inveniat quia eum etiam
de bonis arguunt sustinentes
invidie ardorem famulan-
tes ad hoc verba In qua potestate
hec facis dicebant enim sacerdotes
tes aput se nos fuerimus
columpne templi et ecce tota ec-
clesia super eum recumbit et ecce
ille sonus resonat in templo
et nos contempti tacemus ille stu-
les filios generat et nos sumus
O invidia que sibi semper est
inimica Nam qui invidet con-
fert ignominiam illi autem cui i-
nvidet parat gloriam Respondens
ihesus ait illis hic subditur correc-
tio confutacio et hec duplicatur per com-
paracionem interrogacionis secundo
per negacionem responsionis i

ait illis et ipse nunc ego interroga-
bo vos primo exprimitur condicio sic hec for-
tur questio ibi Baptismus
iohannis unde erat tercio subditur
iudeorum prolixa cogitacio ibi
at illi cogitabant Quarto
ponitur ipsorum ignorancia respon-
sio ibi et respondentes ihesu dixe-
runt. Et hic est respondens ihesus
ait illis Interrogabo vos vel in-
terrogo vos et ego unum sermonem
interrogacione oportet docere tempta-
tatorem aut quocumque modo re-
condere et obiecto illius assumere
racionabili persuasione confundere con-
fundere et non veritate eius ministerium
publicare Sed quare non respon-
dit illis dominus directe ad hoc est tam-
plex racio quia fecisset contra preceptum
tum sicut supra viii Nolite sanctum dare
canibus Secundo quia illi indigni
erant qui animo temptandi
querebant tercio inutile fuisset
Crisostomus quid prodest qui ceco
aliquam pulcritudinem mons-
trat Nunc si dixeritis in veritate
respondendo et ego dicam vo-
bis in qua potestate hec facio q.
d. interrogatis ad temptandum
non ad discendum et ideo vos in-
terrogo non ad docendum sed ad
silendum baptismus iohannis hic
formatur ideo quia clavus clavo
retunditur cum dicitur Baptismus
iohannis unde erat de celo id est
ex hominibus id est ex dei ordinacione
an ex hominum fictione At illi cogi-

tabat stupefacte ad interroga
tionem Job. ix. Si repente interro
get quis respondebit ei Intel-
le dntes ex qualicumque respon
sione videntes sua confusionem
Si dixerimus de celo dicit nobis
quare non credidistis illi qui
scilicet in testimonium perhibuit et
in qua ptate hec facto monst
travit sic velt abiro Si aut
dixerimus ex hominibus humana scilicet
de conceptione offitium timemus
turbam que promptiori pte eius
baptismum susceperat ideo tene
bant lapidari aturba omnes
habebant iohem sic prophetam
et ex vita austera et ex doctrina
vera et testimonio xpi phi
bito ei Supra xi° et videntes
ihesum dixerit Nescimus se nescie
re fatent suum secundum vti humili
tate vbo ei caperent insydeas
et mentiunt Criso mendaces
si non hnt quem decipiant
ipsi sibi mentiunt Sicut ait ps
mentita est iniquitas sibi.
Ait illis et ipse Certe confusione
ipsorum ex rationabili negatione
rationis nec ego dico vobis in
qua ptate hec facio q. d. Non
dico vobis qui scio quia non
veltis facti qui satis glosa dicit
duabus de causis occultat veritas
vel quia non sunt capaces
auditores Johis xvi. habeo
vobis dicere sed non potestis por

tare modo vel quia sunt temp
tatores sicut dicitur xxiii. Nolite
sanctum dare canibus sic sunt hic
Quid aut vobis Crisostomus on
dit in phicis contemptum po
testatis x° primo in dignacone
commisso in temptatione v
bi historia ibi ondit confessio
ne boni vbi prima ponit
publicani similitudo 2° insy
muat eius expositio ibi dixit
illis ihus Amen dico vobis
quia publicani Prima pri
mo ponit parabola fili
narratio 3° ponit xpi sub
hec interrogatio ibi quis ex duo
voluntatem patris fecit tercio
subdit phicorum responsio dicunt
ei primus In prima primo exci
tat attencionem ad audientis
sta 2° ponit statum conditi
onis populi gentilis et iudaici
ibi homo quidam habebat
tercio modum predicationis vtrius
que populi ibi et accedens ad primum
dicit 4° Quid aut vobis videtur
per parabolam sequentem eos ex
tros et obedientes probare
intendit et tum in eam ipsos
iudices facit Vos inquit vo
bis videtur Criso vt nullo
invicem absolui qui se
ipsos condempnant magna
est fiducia iusti vbi tum ipsi
adversario committit homo
quidam de quo scilicet pr qui dicitur hec
rone mansuetudinis eius

ad homines sz (et) condit habe-
bat duos filios .i. duos p(o)p(u)los
gentilem .s. (et) iudaicu(m) Gris(ostomus)
quis est ille homo nisi deus
qui homines quos creauit
affectu patris diligit qui cu(m)
sit n(atur)a deus d(omi)n(u)s t(ame)n magis
volt diligi ut p(ate)r q(uam) timeri
ut d(omi)n(u)s Et accedens ad p(ri)m(u)m
hic subdit mod(um) p(re)uaricac(i)o(n)is
utriusq(ue) p(o)p(u)li (et) p(ri)mo gentil(is)
s(ecund)o iudaici Et accedens aut(em)
ad alteru(m) dixit similit(er) c(ir)ca p(ri)m(u)m
gentilez signi(fica)t(ur) omissio legis
n(atur)alis c(ir)ca p(rimu)m iudaicu(m) omis-
sio moysi dicente(s) ad x(pist)um In
p(ri)ma implicat(ur) c(ir)ca p(ri)mo
legis (con)summac(i)o s(ecund)o (con)summacio
omissio ibi ille at (res)pondens
3° omittent(is) p(ri)ma (et) legis i(m)-
pletio ibi postea aut(em) p(ri)ma
mot(us) D(icit) g(l)o(sa) (et) accedens ad
p(ri)m(u)m g(l)o(sa) gentilem p(o)p(u)lu(m) gen(-)
Dz q(uo)d Exo iiii p(ri)mogenitus
meus isr(ae)l S(ecund)o gentilis est
origine multitudine Iude(us)
p(ri)mus dignitate familiaritate (et)
dei (con)gnicione dixit in quo
signi(fica)t(ur) impressio legis n(atur)alis
in cordib(us) gentilium fili va-
de operari in vineam meam Et
in t(em)p(or)e hui(us) s(e)c(u)li iusticias fac
legis n(atur)alis que est hec si-
cias alii q(uo)d t(ibi) vis fieri Nonn-
da sit hic mi(ni)ster (con)tra bonu(m)
op(er)us Intencio (con)tra que no(n) (con)-
tine(n)t cu(m) d(icitu)r fili q(ui)a filiali
amore non s(er)uili timore d(e)z

quia operari Aug(ustinus) no(n) sit s(er)ui
sub lege s(ed) s(un)t liberi sub
g(rati)a (con)stituti Instancia mul-
ta que notat(ur) cu(m) d(icitu)r Vade opa-
ri Eccl(esiastic)i ix (qu)odcu(mqu)e p(ote)st man(us)
tua instanter operare (et)c(etera) q(ui)a
no(n) est t(em)p(or)is oportunitas q(uod)
notat(ur) cu(m) d(icitu)r hodie .i. i(n) die
p(rese)ntis Ioh(annis) ix me aut(em) op(or)tet
operari loci (con)gruitas que no(tatur)
cu(m) sequit(ur) in vinea(m) meam .i.
eccl(es)iam ex(tr)a qua(m) non est
locus ydoneus operandi Sup(ra)
xx Ite (et) vos i(n) vineam mea(m)
Ille aut(em) .s. p(o)p(u)lus gentilis re-
spondens sup(er)be ait quia a
p(ar)te (con)tumax fuit q(uia) bonu(m)
reliquit (et) malu(m) elegit No-
lo quia legi n(atur)ali non obe-
diuit (et) libero arbitrio ausus est
Ro(manos) i Cum (co)gnouissent deu(m)
no(n) sic deu(m) glorificauerunt (et)
cogitacionib(us) suis postea at(-)
hic designa(tur) status (con)uersio-
nis in adventu saluatoris
Cum d(icitu)r postea aut(em) .s. i(n) ad-
ventu x(rist)i p(ri)ma mot(us) Act(uum)
xi p(enitenti)am dedit deus gen-
tib(us) ad vitam abiit i(n) vinea(m)
s(cilicet) opera iusticie operari In(ter)l(inearis)
s(er)monis (con)tumaciam op(er)e cor-
rexit p(ost) o(ri)t(ur) est sol et (con)-
gregati su(n)t (et)c(etera) accedens at
ad alteru(m) hic subd(itu)r p(re)uaricac(i)o
p(o)p(u)li iudaici vbi p(ri)mo designat(ur)

legis lator expte di impletor
promissio expte ypsi iudaiti i
At i.e videns tria contemptus
omissionis et apostasia in incredu
litatis in adventu x' ibi et
non iuit At h° accedens aut
ad altrum s. populum iudaicum
dixit similit s. cum legem de
dit ei p moysen Exo. xx At
ille videns moysi ait eo do
Exo xix dixerat moysi omnia
quecumq locutus est faciemus
et non iuit Joh vii Nonne
moyses dedit nob et nemo
ex nobis facit legem Bn do
cuerunt linguas suas loqui qui
dicit cui operit ecclesia largissi
mi promissores s; parcissi
redditores Quis ex duob
filiis patris fecit voluntatem
patris et sequitur vnsio iudeorum i
quia nescientes ex parunt con
deprnatonem sua Dicit ei pri
sup fecit voluntatem patris ex
quo relinquitur q primus est dig
nus anima s. gentilis populus 2°
reprobacione et pena s; iudai
cus Crisos videns quam ad
versum se sentiam protulerunt
dicentes priore filium voluntate
patris fecisse i. populum gentilem
quia melius e non promit
te quam mentiri Si aut heat
alicubi q vndecim novissimus
sic d' hyl' i originali tunc dam

est sm ipsum Hyl' iudeos intel
ligere veritatem s; tergiversando no
lunt dicere q senciunt s; menciu
tur ne vicio sua condempnet eos
Oz invectiis exemplaris non hic
novissimus s; primus dixit illis
ihus h' subditur expositio parabo
le sc; quam primo reprobatio iudeo
rum predicatur 2° reprobationis
meritum additur et hec duplex sm
omissionem duplicis boni primo
credendi ad predicacionem iohis i
Venit eni aduos iohes sido
penitendi depitis ibi Vos at
videntes et est dixit illis i
s. confirmans prolatam ab ipsis
sentenciam Amen dico vob quia
publicani vt h' sup x et me
trices vt magdalena luce vii
precedent vos in regnum dei i.
i ecclesiam militantem p fidem et
triumphantem p gloriam vobis ex
p infidelitatem delictis et p publi
canos et meretrices penitentes
dat intelligere gentiles ad fi
dem venientes Venit eni ad
vos h' subditur reprobacionis
meritum primum s. contemptus cre
dendi quam agglomerat resultatis
iohis exm responsio petoz 2°
g° venit eni ad vos contendos
et sperandos ioh. s. baptista ta
tus et tlis In via iusticia que
viam mandatorum ambulabat
quia via iusticie i. penam
predicabat quia iusticiam sue
vite demonstrabat et non

publicani et ex p[er]sona om[n]i[u]m

tradidistis ei s[cilicet] iusto et iusta p[re]
dicanti publicani aut[em] et meretrices
crediderunt ei Luce vij puto ex
p[er]sona om[n]i[u]m pecc[at]or[um] meretrici
i[n]te[r] ponit[ur] In utroq[ue] enim
sexu multa pecc[at]a sunt cu[m] avari
cia pr[e]cipue habundat in viris for
nicacio in mulieribus Vos autem
videntes via[m] viam iusticie q[ua]m
predicabat v[er]bo q[uam] ostendat ex
emplo vitam p[er]me [?] in peccatoribus
tam viris q[ua]m mulieribus nec pe
nitenciam habuistis postea s[cilicet]
post completam p[re]dicac[i]o[n]em eius ut
crederetis et sic salvi essetis Luce
nec tunc p[ri]ma[m] egistis ut crederetis
ut vel illor[um] exemplu[m] sequeremini
quor[um] debueratis esse exem[plum]
Moraliter duo filii sunt subditi
et prelati sive layci et clerici p[ri]mus
filius p[ro]plus [struck through] ...
s[e]c[un]d[u]s prelatus no[n] enim p[o]p[u]li p[re]ce
prelati s[ed] prelati p[ro]p[ter] p[o]p[u]lum creatus
est et ideo et mundus p[ri]mo fili[us] est
de q[ui]b[us] tex[tus] s[cilicet] homo p[ro]ponit[ur] aut
laycus qui non promittit et c[etera]
solum clericos aggravat[ur] aut
clericor[um] p[ri]vilegio ex his excus
patur q[uam]vis c[on]dicione q[ui]a illi prelati et
clerici isti non ex addita p[ro]mis
sione quia diceret eo domine
sed ad altare et custodiam ec
clesie q[uo]d non aliqui Ex difficili
c[on]versione quia de p[ri]mo d[icitu]r q[uo]d pe
nitencia motus e[st] contrario ne
aut[em] h[oc] dicit[ur] de s[e]c[un]do Aliam

parabolam audite Supra
ostensus contemptus potestatis
x[risti] s[cilicet] iudeis indignacione
Nunc s[e]c[un]do contemptuacione vi
ciose i[n] omissione boni hic
in. i[n]de ondit[ur] i[n] p[er]petracione
mali et hoc dupliciter p[ri]mo
in mente x[rist]i s[ecund]o in nece a
plor[um] xx capitulo Infirma
p[ro]ponit[ur] p[ro]ponit[ur] parabola
iudaica malignitas in duobus
p[ri]mo q[uan]tum ad magnitudine[m]
beneficii s[ecund]o q[uan]tum ad p[er]petracionem
homicidii ibi cum autem ap
propinquasset t[em]p[us] fructu[u]m be[ne]
ficia aut[em] multa enumerat[ur] sub
parabola vinee exhibita iude
is p[ri]mo educcionis de egyp
to implantacio s[ecund]o protecc[i]o[n]is
angelice in sepe circumdate
t[er]cio dacionis leges in torcu
lari. quarto p[ro]videncie p[er]
cultum religionis templi me
ri Vnto eru dicionis per docto
res in agricolis p[er]tinet aut[em]
p[r]i[mu]m ad boni collacionem 2[m] ad
c[on]s[er]vacionem t[er]ciu[m] ad p[ro]mocionem
q[ua]rtum ad p[er]feccionem q[ui]ntum ad
multiplicacionem Infirma p[ri]mo
excitat[ur] attencio ad audita
aliam inquit parabola[m] audi
te s[ecund]o p[ro]ponit[ur] similitudo ad
ex[emplu]m cum dicit[ur] homo erat
p[ate]rfamilias s[cilicet] deus totius create
qui plantavit vinea[m] syna
gogam s[cilicet] explicite creando Ie[remie]
ii° Ego te plantavi vineam
Multiplicando Ie[remie] xii pastores

ta vos et radice inseruit
de egipto vineam pro
missionis transferendo ps.
vineam transtulisti de egip
to et sepem circumdedit ei cus
todiam s. triplicem ange
licam et humana et terrena
sepem quoque i. custodiam
angelorum ysa. lxij super
muros tuos ierusalem con
stitui custodes bellicorum
virorum ut dicitur machabeorum
aut prima macha. iij cha
gistes machabeus aut pro
tegebat castra israhel glo.
s. munitionem murorum ps. ut
quid destruxisti eius et fo
dit in ea torcular torcular
erat lex que timore compri
mebat hanc fodit triplicis
signis minis et promissis
de quibus exo. xix. patet in
datione legis et edificavit
turrim inter in medio eius
templum dei et cetera propter alti
tudinem edificii propter servita
tem refugii propter dignitatem
privilegii respectu aliarum na
tionum mich. iiij et tu turris
gregis nebulosa filie syon propter
multitudinem gregis propter populi mul
titudinem et nebulosa propter mul
titudinem et locavit eam agri
colis i. doctoribus et prelatis qui
debent exstirpare vitia tamquam
spinas et inserere virtutes tamquam
quod bona semina mordibus sub

ditorum isti agricole dicti sunt opa
rij supra xx misit operarios in vine
am et peregre profectus est non
mittendo loci sed operandi libe
rum relinquens arbitrium et cetera quoque bu
sunt multa collatio uberum impla
tatione amotio malorum defensio
ne instructio morum in legis lacione
consumptio agendorum ultimum institu
tione exortatio bonorum in locatione
libertas operandorum in dum perfectio
ne ministerie potest exponi de ecclesia
de qua tangit multa primo fu
damentum quia plantavit locus
exprimitur ys. v. in cornu filio
olei i. in christo in quo est unio di
vinitatis que signatur in cornu et
humanitatis que in filio olei se
cundum tamen quia sepivit eam
s. angelis zach. ix. circumdabo do
mum meam ex hys qui militant et cetera
Tertio est ornamentum quia fecit
in ea edificavit et hec tamen tamquam
torcular s. crucem ys. lxiij
Torcular calcavi solus et in s
mitem christi Can. iiij. sic turris
david collum tuum sic collum con
iungit corpus capiti sic media
mediatrix est ecclesie in christo a
gricolas s. prelatos quorum ...
in stipis gubernatur potest expom
de regione eius fundatorum et
maxime implicavit de plu
ralitate ... sepes regula et
constitutiones eccl. x. Qui dissi
pat sepes mordebit eum colub

Torcular lectio est et studium scrip
ture. tres predicatores prover. viii. tur
ris fortissima nomen domini agrico
larum lotarum plator perfectio est fe
lices qui bene colunt et non negli
gunt augent et non diminu
unt conseruant et non destruunt Cum
autem tempus h' subditur maligitas
iudaica quantum ad perpetracionem homi
cidij vbi primo ponitur subsilitus
perpetracionis homicidij aut exag
geratio secundo subdit de homicidarum
reprobacione ergo ibi cum ergo venerit
dominus vinee tercio predictorum ex
posicio ibi dixit illis ihesus Nunquam
legistis perpetracionem vero homici
dij exaggerat tripliciter secundum tria tempora
prima respectu primorum prophetarum
secundo respectu sequentium ibi Iterum
misit alios seruos tercio respectu
xpi qui est filius prophetarum ibi
nouissime autem misit ad eos
In omnibus exaggerat scelus ho
micidij In primis racione contemptus
strictis quia seruum prissi[illegible]
In secundis racione contemptus numerositatis
quia iterum misit alios plures
prioribus In tercijs racione contemptus
dignitatis reuerendi heredis quia
nouissime filium suum misit In
prima tangit tria conformitatem in
tempore quia cum tempus fructuum ad. Dispen
sacionem in missione quia misit
seruos crudelitatem in qua agrico
le apprehensis etc. quo Cum autem
tempus fructuum appropinquasset

i. cum oportunitas temporis se of
ferret vt aliquis in eis fruc
tus inueniretur Luce xxiii.
Cotidie tres annis sunt ex quo ve
nio querens fructum misit
seruos suos scilicet moysen et aaron
legisferos uel alios priores pro
phetas ad agricolas scilicet iudeos
contumaces qui se et alios male cole
bant vt acciperent fructus eius
vt inquirerent fructus legis
que sunt obediencia deo impla
tis agricole autem id est prouarica
tores iudei apprehensis seruis
eius alium ceciderunt alium occide
runt sed hoc non videtur verum de
moyse et aaron Ergo ceciderunt
rebellionibus occiderunt afflic
cionibus vel conatibus lapida
uerunt linguis quia duris in
iurijs afficerent Ps. Irrita
uerunt moysen in castris aa
ron sanctum domini Exponitur sic ceciderunt
runt alium vt Ieremiam occiderunt
alium vt ysaiam lapidauerunt
alium vt zachariam In secundo tem
pore scilicet de babylone Apok. xvii
Mulierem hebream de san
guine sanctorum Iterum misit alios
h' subditur missio sequencium prophe
tarum vbi similiter tria notantur
dispensacio mansionis cum
dicitur Iterum misit alios seruos
secundum glosam prophetarum choros mul
tiplicatos admonicionis cum
subditur plures prioribus Ps. cv.

Et vexatus est moyses propter eos etc. glo.

Misi ad vos suos meos prophetas
diluculo consurgens et non au-
distis Istius crudeliter eum ad
ditur et fecerunt illis similiter
Act. vij Quem prophetarum non sunt
persecuti. Mt. xxiij Ierusalem ierusalem
que occidis prophetas et lapidas
eos qui ad te missi sunt Novis-
sime autem misit hic subditur
tercia missio ubi similiter tamen non-
tur primo dispensatio missio-
nis filij secundum incarnacionis
secundo ratio autem dispensatio-
nis forsitan verebuntur hunc no-
vissime autem .i. ultimo tem-
poribus misit ad eos filium
suum Gal. iiij At ubi venit
plenitudo temporis misit deus
filium suum tamquam tamquam
precipuum et totum unicum quia
patris ymaginem et est omnium
et est argumentum contra hereticos
qui dicunt xpm filium per ad
optionem non per naturam quia si eo
modo dicitur filius quo alij sunt
debuit prophetis filios dicere sicut vel
xpm dicere servi sicut ceteros prophe-
tas Dicitur forsitan vere
buntur filium meum quia potens-
tem in miraculis quia veritatem
in doctrinis quia liberalem
in misericordijs quia beneficia
ini redempcionis humanam myste-
rijs vel filium quem constitui
vivorum et mortuorum iudicem
Act. x. Quem constituit totius
ecclesie principem Ps. ego autem
constitutus sum rex ab eo A-

gricole autem videntes Hic tan-
git signatur scelus occasionis
in assignatur extibus ex affec-
tu consensu et affectu affectus ma-
lus quia ex invidia Viden-
tes inquit filium consensus peyor
quia ex conspiratione concor-
Venite inquit occidamus ef-
fectus pessimus quia ex crudeli-
nimia ibi et apprehensum Dicitur ergo
agricole autem .i. principes et
sacerdotes iudeorum videntes fi-
lium eius .i. xpm et invidentes
filium eius .i. xpm et invidentes
Sap. xiij Gravis est nobis et
ad videndum dixerunt intra se hic
est heres Heb. j. quem consti-
tuit heredem universorum Venite
etc. consensus in conspirando con-
tra eum quod notatur et invocare occi-
dendi et voluntate hereditatem ibi.
et habemus et hoc est invitatorium
dyabolicum venite occidamus
eum hoc figuratum est Gen. xxxvij.
ubi dixerunt fratres venite occi-
damus eum et habebimus hereditatem
eius glosa hereditas quam
resurgens possidebit ecclesia
est quam molliebantur principes
iudei dum fide eius extincta
iusticiam que ex lege est per-
suadere gentibus conabantur
aliter secundum Crisostomum et habebimus
hereditatem temporalem scilicet possessio-
sionem cogitabant inquit intra
se isti populus habeat dominum
necesse est ut dimittat consue-
tudines hostiarum que ad nostram

pata est lux. Si aut occida-
m eu neglecta iustia sic sp tenebre
consuetudo offendat hostia-
rie sic est nra hereditas Et apprehe-
sum eum affectus in destruendo
ipm ex apprehensione ex eiectione
et occisione apprehensio ad passio-
nis inicium eiectio ad passionis
augmentum occisio ad passionis
complementum pertinet primo quo
apprehenderunt Unde dr et apprehen-
sum eu Luc xxii Et apprehenden-
tes eu duxerunt ad domu princi-
pis sacerdotu apprehenderunt enim
eu tamq latronem Infra xxvij
cum gaudiis tamq hostem tamq
fugientem Sc° eiecerunt Un dicit
eiecerunt extra vineam i. ex-
tra urbem Heb xiij Ihus ut sanctifica-
ret populum extra portam passus
est exeamus igitur ad eu extra cas-
tra eiecerunt aut eu tamquam i-
mundum tamquam leprosum tamquam
blasphemum Isti enim separaban-
tur a castris Num xij Levit
xiij Ipse tamen erat speculum sine
macula non immundus Candor
lucis eterne non leprosus ymago
bonitatis divine non blasphe-
mus Ultimo occiderunt Unde
addit et occiderunt Act iij auto-
rem vite interfecistis Occiderunt
aut eu turpissime Sap ij morte
turpissima condepnemus eu
crudelissime Iob xvi Sed omnia

passus est sine absque iniquitate ma-
nus mee Queritur hic sup co hic
est heres Criso ex omnibus opi-
bus cognoverunt eu esse filium
dei adicit glo pz principes non
per ignoranciam sed per invidiam
occidisse sed contra i Cor ij Si
cognovissent nunquam dominum glo-
rie crucifixissent Ad idem Act
iij° Scio quia per ignoranciam fecistis
sicut principes vestri Sc° maiores
cognoverunt eum esse messiam sed
non dei filium minores vero
utrumque ignoraverunt vel potest
dici quod cognoverunt eu promis-
sum sed non per itam sciam
Cum igitur venit post magnitu-
dinem beneficiorum post scelus homi-
cidij Queritur hic de merito
iudicij ubi ponitur primo inter-
rogacio salvatoris Sc° responsio
illorum malos dicit quo cu
quo venit scilicet ad iudicium dns quod
faciet agricolis illis quia hoc
quia ignorat sed ut ex ore eo-
rum ipsos condempnet malos
illi malos male perdet hoc
pertinet ad iudeorum reprobacionem
Ysa xiiij perdam babylonis
nomen et vineam suam i. ecclesiam
sacram scripturam locabit a-
liis agricolis hic dicit ad gentilium
conversionem qui scilicet gentiles te-
mpori reddent ei fructum scilicet
cordis credendo oris confiten-
do operis faciendo corporis pati

endo tpibʒ suis Luc. xx. Vñ
tpus hnt Ps. Vcit tam quam
lignum qd plantatum est. Unde
hic dixerunt illi malos male p
det. tam xx d. qd dns dedit
hanc sntam quo audito
dixerunt illi absit. Ho dupl
primo fm Iom quidam in
telligentes de eis dictum
dixerunt absit alii no deum
intelligentes dixerunt malos
male pdet. scdo fm Criso
aliud fuit sma cordis de q
dr Quo alia oris quam narrant
Luc. vii. Criso. In prima
quidem facie vident contra
ria Sed aut vera contraria no
sunt. Ille. s. lucas Ipe vero oris
eorum exposuit. Iste. s. mt ro
nes cordis. Dixit illis ihus
proposita pabolica similitudine
hic subdit expositio pabole
ubi ponitur primo dicte pabo-
le expositio. Scdo ex dicta ex
positione orta ideo eorum
indignacio ibi et cum au-
dissent principes sacerdotum
exponitur aut pabola quam
ad duo primo quantum ad ini
tium reprobacionis prime
phetica. Scdo quantum ad finem
reprobacionis expediens co
clusam et ideo dico quia aufe
retur a vobis regnum dei et hoc est
Dixit illis ihus nequaquam

legistis in scripturis Criso. q. d.
Si pabolam meam non intel
ligitis tunc istam scripturam no
cognoscatis lapidem .i. xpm
in storia p lapidem figuratum
quem reprobaverunt edificantes
.i. scribe et pharisei sua insti
tuciam statuere volentes vl.
edificantes fm sua repu
tacionem et suas tradiciones hic
factus est in caput anguli. du
os in eccia populos coniectens s.
iudaicum et gentilem. i. pe. ii.
ad quem accedentes lapides
vivi ab hominibus reprobatum
a deo vero electum et honorifica
tum Sed ne videatur hoc opus
esse humanum Sed potius divi
num addit a dno factum est is
tud et ita non est dissolubile
Sed mansurum Act. v. Si ab ex
hominibus est consilium hoc opus
dissolvetur Si vero ex deo
non potestis illud dissolvere
Et quia tam subita infide
lium conversio non est consueta Sed
rd mirabilis ideo subdit Et
est mirabile in oculis nris .i.
admiracione dignum Quantum
ad literam sic dr in hystoria
ru edificaretur templum a sa
lomone fuit allatus magnus
lapis a loco ubi lapides po
nebantur non inventus e ei lo
cus in toto edificio cum multo
ciens probaretur ideo ...

reprobatus ab edificantibus tanquam
infimo mucetus est collocatus
ydoneus in iunctione duorum pa-
rietum ideo dicitur lapis angu-
laris hec autem longe ante predixit
david non enim ipse edifica-
vit templum sed filius eius
nec de illo lapide erat inten-
cio eius sed de christo potius qui
reprobatus a iudeis in passione
factus erat legis coniungens
duos populos et duo testamenta
quasi duos parietes Eph. ii.
Ipse est pax nostra qui fecit utr-
aque unum lapidem quem repro-
baverunt edificantes In hac
auctoritate possumus notare
tria de isto lapide scilicet christo ihesu
reprobatum in passione quia
lapidem quem reprobaverunt
iudei scilicet negando persequendo ac-
cusando condempnando exal-
tatum in eius congregacione
quia hic factus est in caput
anguli non ergo de formacione
quia factus de placione quia
in caput de conclusione quia
anguli unificacione quia a
domino factum factum est ubi est
lapis abscisus de monte sine
manibus Dan. ii. et est mirabi-
le oculis nostris mirabile fuit
quia non pepit mirabile racio
quia non comprehendit mirabi-
le intellectui quia non capit Ideo

X. obstupuerunt qui erant ex cir-
cumcisione fideles dicentes quia
in naciones spiritus sancti gracia ef-
fusa est Unde ea sunt mirabilia
quod dominus incarnari voluit
quod virgo peperit et quod homo con-
didit Ideo dico vobis quod hic
subditur exprimitur sentencia repro-
bacionis et hec quantum ad duo
primo quantum ad subtraccionem gracie
in presenti secundo quantum ad inflictionem
pene in futuro ibi et qui cecide-
rit super lapidem In prima primo ca-
uditur reprobatio iudeorum X
vocacio gencium ibi Et dabitur
genti Dicit ergo Ideo dico vobis
ex mira confessione prophetica
revelacione concludendo quia
auferetur a vobis regnum dei id est
gracia per quam deus regnat in
vobis vel secundum glossam septuaginta
sacra Luc. xvii. Regnum dei in-
tra vos est et dabitur genti facien-
ti fructus eius Iste fructus sunt
cordis contricio divine legis medi-
tatio beneficiorum dei recordacio
peccatorum compassio gracie actio
pro dictis Et qui ceciderit super
lapidem hic ostendit reprobacionem
quantum ad inflictionem pene infu-
turo et exponitur hoc dupliciter secundum
sanctos primo ut per eum qui cadit
super lapidem intelligatur fidelis
peccans qui conquassatur et con-
fringatur sed non penitus conteritur

vel comminuitur quia adhuc per
penitentiam aliqua spes remanet
remanente fidei fundamento lapis
vero super illum cadit ipse in
dictum christi non credentem op-
primit ideo totus conteritur ps
xxx. Contritus sicut lagena fi-
guli contricione prevalida non
Crisostomus quia magnus lapis
est christus qui ceciderit super
eum confringetur super quem
autem ceciderit comminuet eum qui
cadit super lapidem non ipsum
se frangit quantum lapidis est
vitus Sed in quantum fortius ipse
ceciderit homo tanto amplius autem
fortius cadit super christum aut
propter pondus et magnitudinem
peccati aut propter altitudinem dig-
nitatis status sui ut si homo
homicidium fecit aut adulterium
fortius cadit propter pondus criminis
clericus vero et spiritualis persona et
si nondum grande tamen leve pec-
catum fecit fortius cadit propter
altitudinem dignitatis sicut enim
lapis qui de alto cadit grandem
sonum facit sic qui de alto cadit
ruina eius ubique audiatur
Ille autem super quos lapis ca-
dit non secundum opera sua peribunt
sed secundum suas personas Sed tamen
Remigius quantum pertinet ad perdere christi
Beda vero exponit sic super lapi-
dem cadit qui in venalibus peccatis
quoniam non casu cadit sed in maiestate
te Super illum lapis cadit qui
mortaliter peccat qui quasi
comminuitur dum ex se totaliter
perit Et cum audissent subdit
indignacio iudeorum orta ex pa-
bole exposicione ubi tria af-
fectum malignandi christo im-
plicant tria primo motum
auditorum agnicionis collacionem
in inquisicione ibi et querentes
eum reprehensionem in turbe tre-
pidacione ibi timuerunt turbas
dicit ergo et cum audissent prin-
cipes sacerdotum in quibus potius
timebatur et pharisei in quibus
sanctitas putabatur parabolas eius
scilicet cum exposicionibus suis cog-
noverunt quod de ipsis diceret scilicet quod
essent in cogitacione homicide et in
credulitate et dampnandi Et que-
rentes eum tenere sicut lupi agnum
ps Ipsi vero in manu que sie-
runt animam meam timuerunt
turbas propter hoc factum est cohibita
male voluntas ne procederet
ad perpetracionem sceleris quia sicut
prophetam eum habebant turbe
maxime que supervenerant
ad solempnitatem quas magis
timebant quam periculum eternum
Crisostomus sic infirmus donec spe-
rat sic posse sanari servat se
a nocivis escis si autem intel-
lexit se insanabilem iam non se
parcit Sic homo donec me-
diocriter peccat et sperat sa-

rep̄bat⁹ ab edificantibꝫ tandē
nisimo mutet⁹ est ex locis
p doneus in mutatione duoꝝ p̄-
etiū ideo dicitur lapis angu-
laris h^c aūt longe an̄ p dixit
dauid non enī ipse edifica-
uit templū s; filius eius
n^c de illo lapide erat inten-
tio ei⁹ s; de x^o potius qui
rep̄bat⁹ a iudeis in passiōe
futur⁹ erat legis ꝯiūgens
duos p̄plos ⁊ duo testamēta
quasi duos parietes Eph. ij^o
Ipse ē pax nr̄a qui fecit vt^a
q; vnū lapidem quē repro-
bauerūt edificantes In hac
auctori^te possum⁹ notare
tria de isto lapide s. xp̄o ihū
Reprobatonē in passione quia
lapidem quē reprobauerūt
iudei s. negando p̄sequendo ac-
cusando ꝯdēpnando ex al-
tationē in eccīe ꝯgregacōe
quia h^o fac⁹ est in caput
anguli nō virgo de formacōne
quia fact⁹ de placacōne quia
in caput de ꝯclusione quia
anguli vnificacōe quia a
domino fcm̄ fcm̄ est vbi est
lapis abscisus de monte sine
manibus Dan. ij. ⁊ est mirabi-
le oculis nr̄is Mirabile sp̄ui
quia nō percipit Mirabile racōi
quia non ꝯprehendit mirabi-
le intellectui q2 nō capit Act

X. obstupuerūt qui erant ex ci-
rcūcisione fideles dicentes quia
in naciōnes sp̄us sc̄i gr̄a ef-
fusa est Vn̄ ista sūt mirabilia
q; dominus incarnari voluit
q; virgo peperit ⁊ q; homo cre-
didit Ideo dico vobis q; h^ic
subdit^r expressa forma rep-
bacōnis ⁊ h^c quātū ad duo
p̄mo quātū ad subtractionē gr̄e
in p̄nti s^o quātū ad inflictionē
pene in futuro ibi ⁊ qui cecid^it
sup lapidem In p̄ma p̄mo ꝯ-
cludit^r reprobatio iudeorū X^o
vocatio gentiū ibi Et dabit^r
genti Dicit ergo Ideo dico vob
ex vestra ꝯfessione prophecia
reuelacōne ꝯcludendo quia
auferet^r a vobis regnū dei i.
gr̄a p quā deus regnat in
vobis vel s^m gl^se septuaria
sca Luc. xvij. Regnū dei intra
vos est ⁊ dabit^r genti facien-
ti fructus ei⁹ Iste fructus sunt
cordis ꝯtricio diuine legis medi-
tatio bn̄ficiorū dei recordacio
proximorū ꝯpassio gr̄az accio
p̄dicacio Et qui ceciderit super ea
lapidem h^ic ꝯcludit reprobationē
quātū ad inflictionē pene infu-
turo ⁊ exponit^r h^c dupl^r s^m
sc̄os p̄mo vt p eū qui cadit
sup lapidem intelligat^r fidel^s
peccans qui ꝯquassat^r et ꝯ-
fringat^r s; non penitus ꝯterit^r

vel comminuet quia adhuc p
eniam aliqua spes i resurrect
remanere fidei fundat^o lap
vero sup illum cadit ipse in
dictum xpi non credentem op
primit ideo tot^s conterit^r ys
xxx. Conteret^r sic lagena fi
guli contricione pervalida ys
Crisos quia magnus lapis
est xpus qui cecidit super
eum confringet sup quem
ille ceciderit minuet eum qui
cadit sapit lapidi non i ter
se frangit quantu lapidis est
ditus Sed magis quantu fortit ipe
cecidit homo xamus autem
fortit cadit sup xpm aut
ppt pondus et magnitudinem
ipius aut ppt altitudine dig
tatis status sui ut si homo
homicidium fecit aut adulterium
fortit cadit ppt pondus criminis
clericus vero et spualis psona et
si nondum grande tu leve p^c
tum fecit fortit cadit pp ter
altitudinem dignitatis s. cum
lapis qui de alto cadit confridens
sonum facit sic qui de alto cadit
ruina eius ubique audiatur
ille aut sup quos lapis ca
dit non sm opa sua puniet
sed sm suas psonas Sed tn
puniet quantum pt pderet x^o
Ber^o exponit^r sic sup lapi
dem cadit quia venialit p^c
qui non ceci^dit cadit sed malicia
te Sup illum lapis cadit qui
mortalit ex ppto qui quasi
comminuit^r dum ex se totalit
perit Et cum audissent h subdit
indignacio iudeorum orta ex pa
bole exposicione ubi tam af
fectu malignandi xpo im
plicant tentat primo motum i
auditorum agnicione collatum
i inquisicione ibi et querentes
eum reprehensum i turbe tre
pidacione ibi timuerunt tbas
dicit g^o et cum audissent prin
cipes sacerdotum in quibus ptus
timebat^r et pharisei i quibus
scientias putabit^r parabolas ei^s
scilicet cum exposicionibus suis cog
noverunt q de ipsis diceret s. q
essent magis homicide et in
creduli et dampnandi Et q
rentes eum tenere sic lupi agnum
Ps Ipi vero in vanum que sie
runt animam meam timuerunt
tbas ppt hoc scilicet est cohibito
male voluntatis ne procederet
ad perpetracionem sceleris qui sic
pphetam eum habebant et turbe
maxime que supvenerant
ad solempnitates quas magis
timebat quam pplm civitatis
Crisos Sic infirmus donec spe
rat sic posse sanari servat se
a nocumentis escis si aut intel
lexit se insanabilem iam non se
parcit Sic homo donec me
diocriter peccat et sperat sa

luterem qualitercumque obstinatus
se in malo. Si autem sciunter pec-
cando desperat, iam nichil du-
bitavit facere nesciens quod sicut
in beatis sunt gradus penarum quo
infinitus est deus in retribu-
tione bonorum, ita infinitus est
in retributione malorum. Illi sa-
cerdotes omnibus malis repleti
quoniam illum iudicem sperare non
poterant, in ipsum dominum manus
mittebant, non ignorantes eum
esse filium dei. Quem illum parentes

sibi Capitulum xxiiii
E t respondens ihesus dixit
im presenti parabola
ostendit reprobandam perfidiam
iudeorum in perpetratione necis
christi. Hic inde ostendit in perpetratione
necis discipulorum christi et ad hoc
introducitur parabola regis in-
vitantis ad nuptias cuius ne-
cios invitati occiderunt ad eunde-
tores. Ergo iniusticiam condempnationis
iudeorum. Secundo ad maiores ex agg-
gacionem subditur invitacio gentili-
um ibi tunc ait servis suis nup-
cie quidem. In prima primo
de significatione incarnationis bene-
ficium secundo ad fidem incarnati
invitatio iudeorum ibi et misit
servos suos tercio contemptus in-
vitatorum ibi et valebit veri-
te. Quarto iudicium reproba-
cionis ibi Rex vero cum audisset
iratus est. Primum circa primum introdu-
citur ad ondendum grauem regis

tatum ad ondendum maliciam ho-
minis quartum ad senilitatem in-
dicis. Gracia est amplectenda
malicia est fugienda. Iusti-
cia fugienda. Dicit ergo et
videns ihesus glosa obvians
prave cogitationi eorum demo-
re sua quare querebant eum te-
nere dixit iterum in parabolis eis
simile est regnum celorum, id est
negocium presentis ecclesie ne-
gocio quod potuit fieri per hoc
regi. Vnde sequitur homini regi
Crisostomus rex deus pater est qui di-
citur homo ut intelligamus quare nomen
hominis prudicium non facit
divine nature qui fecit nup-
cias filio suo. Ephesus s. qui
celebravit in virginis utero
secundas in mundo tertias in fideli
cia primas ergo fecit in compila-
tione divine nature et humane
vbi secundum Gregorium nuptias tha-
lamus est uterus virgineus pa-
ranymphus gabriel angelus
operator deus trinitas in appatente
spiritus sanctus Luce i. Missus est
gabriel angelus et cetera ergo spiritus
sanctus conservant s. s. inquit su-
pervenit in te per operavit et
virtus altissimi obumbrabit
et filius fecundavit. Ideo quod et
quod nascetur ex te sanctum vocabitur
filius dei. Istam nuptie fuerunt
in civitate in patriarchis et hoc per
figuras ratificate in regibus

z pphetis z hec p promissioes
consumate in tempibus no
uissimis z hec pexhibicom
rei Tales nuptias fecit in
incarnatione xpi tercie Eph
v sacramentu hoc magnu est
dico em in xpo z eccla fue
runt aut inchoate in pas
sione xpi qm delato eius
dormientis in cruce forta
est eccia sic delato ade dor
mientis formata est ewa rati
ficate in rone qm solut
est vinculu Zach ix consu
mate in ascensione qn intro
duxit in eternu pallaciu pe
Ascendisti in altu celorum.
Sz pfte consumabuntur in re
futura qn exhibebit sibi ecclia
no habente maculam neqz
rugam Apok xix Bti qui
ad cenam agni nuptiarum zc
Tercias nuptias facit i con
uersione sapie z fidelis aie
Osee ij. Sponsabo te m i
iusticia Iste nuptie celebra
tur ꝑplicat pgeam ꝑtitum
ad penitentes ps. ipiam gra
tuam ad proficientes ꝑ gliam
ꝑtitum ad puenientes Et
misit suos suos sz pphas
precedentes vocare inuitatos
s. iudeos ad nuptias i. ad fi
dem in carnacionis xpi pro
missam in patriarchis signa
tam in lege z pdictam i pphe

gº pma facta est inuitacio s. p scrip
turas bti Iohis v. Scrutamini
scripturas ipse sunt qui testimonium
phibent Scº pma vocacio per
pphetas de qua dr hic z venite v
misi ad vos s nos meos pphe
tas Tercio fa vocacio p aplos
de qua sequitur Itm misit alios
scripture inuitabant premissis
z figuris pphete promissis z vob
discipli obus z signis z mathe
z nolebant venire hic subditur co
temptus iudeorum qui assignatur
ex duobus pmo ex contemptu vo
cacionis post inuitacionem 2º
ex contemptu vocacionis iterate p
vocacionem ibi Iterum misit ali
os dicit ergo z nolebant
venire credendo scriptis inuita
ti n obediendo suis vocanti
congaudendo nuptiis regalib
Iterum misit alios hic subdit
iterata vocacio que est facta per
disciplos x ubi tangit pmo
inuitatorum di. aplorum veste
ad nuptias Scº contemptu iudeorum
ibi Illi autem neglexerunt pmo
iteratione z inuitacione nuncij d
dt Iterum misit alios suos su
os i. aplos dicens dicite inuita
tis s. iudeis vocatis a tpe abra
he Scº allicit beneficium z vinu
tu subdit Ecce prandium meum
paraui sm Greg mistiu incar
nacionis impletum s in Io 2 sol
prandium e doctrina iusticie z v(er)ba
celestium misteriorum de filio dei q

mt
omnia mandus homo .i. maudi
ens acquirit et vitam eternam prandi
um quod offertur in incarnacione
ut sit in mane dici Ro xiii nox
precessit dies autem appropinquit
meridianum in passione Can. i. In
dicat michi ubi pascas ubi cubes in
meridie Sed cena in eterna refectione
cui non succedit aliud prandium
Apoc xix Venerit etc. Tercio al
licit exemplo mirij sociorum cum
addit thauri mei et altilia oc
cisa sunt thauri patres veteris
testamenti qui sub iugo legis
laboraverunt inimicos cornibus
ventilabant ps xxx. Thesau
ri tamen et pulli azymorum qui o
primuntur terrenam tantum altilia dic
ta ab alendo sunt patres novi tes
tamenti pigwedine caritatis sa
ginati pennis virtutum alati ad
superna mente erecti Math vi
Considerate volatilia celi Occisa
sunt Cristum pro salute populi occi
duntur sicut Sed quod apostoli non du
cantur occisi ergo nec altilia Ra
Occidebatur mundo quantum ad per
se Ro vi et x Morte afficient ex
nobis vel occisa quia occidi pa
rata ps quoniam propter te mortifica
mur etc. Quarto allicit
consumacione sacramenti nove re
dempcionis cum addit omnia
parata tibi locus et vestis Cibus
de quo ps parasti in conspectu

tuo mensam adversus eos Ioh
xvi Vado vobis parare locum Ves
tes Exo xxviii filiis aaron
tunicas lucinctmas pabis.
Cum ergo tanta sit instancia
multiplicis invitacionis tanta illec
tio prandij tanta provocacio
sacramenti Venite ad nupcias
credendo diligendo operando
Pro verbo ex Copia confitentur
verbo domum etc. Illi autem neglex
erunt post vocacionem sequitur
contemptum vocatorum quem ondit
in tribus primo in culpa accidie
negligentie quo ad alios
secundo in culpa avaricie quo ad
alios ibi et abierunt tercio in culpa
homicidij quo ad reliquos ibi
reliqui vero tenuerunt Dicit ergo illi
autem neglexerunt quia deum
melius negligit Hieremie vii et
abierunt alius in villam suam
quantum ad avariciam possidendo
alius vero ad negociacionem suam
quantum ad avariciam acquirendo vel
secundum Crisostomum In villa intelligitur
opus terrenum Similiter quod sive in
vinea sive in ligno et quicquid
manuum labore fit quod autem non
non minimum labore sed aliis
lucris homo consequitur hec ne
gociacio appellatur ps Quoniam non
cognovi negociacionem introibo
potencias Reliqui vero hij sunt
crudelitatis aliorum qui agrava
verunt tria violencia desse

co in iniuriam illatam. In iusta
occisio dicit quod reliqui ius te-
nuit suos eius scilicet post ascen-
sionem domini et contumelias inferen-
tes occiderunt. Infelix qui non
credit sed neglexit. Infelix qui
contempnit et abijt. Infelicis-
simus qui predicantes oppri-
mit et occidit. Crisostomus. Sicut
ignis quanto amplius ligna
suscepit in maiorem flam-
mam erigitur sic anima ma-
la quanto magis veritatem au-
dierit eo amplius in malicia
excitatur. Rex vero cum au-
disset hoc prosignatur indicium eorum
depravacionis et reprobacionis
iudeorum cum quibus tunc erat quibus
ex regis implacabilitate quia
iratus exercitus rex semper te commu-
nisit exercitibus ex civitate
pene quia perdidit et succendit
dicitur ergo Rex vero Lyra supra
homo dicitur qui mortabatur et
opera clemencie agebat nunc
aut irracionalis Rex cum au-
disset non dicit quid audiuit
ex quo innuitur quod manifesta
probacione non indigeret per
hoc solutum probatur quia vi-
detur quod non servato iuris
ordine processit ad punicionem
pnis cum debuit misereri
iuxta illud Ieremie xix. desendam
et videbo utrum clamorem o. p.
Sed non oportuit quia non sibi

cum erat ideo dicitur cum
audisset. Glossa supplet nece-
ssarius minus et est argumentum
quod manifesta signa homici-
dii veritatem habent testimonii
unde est quod non sufficiunt probacionem
in ipso sed inflexi-
bilitas Proverbiorum vi. zelus et
furor viri non parcet in die
vindicte. Nonda sunt quatuor
commendabilia in rege scilicet immen-
sitas potencie profunditas
sapiencie semitas iusticie semi-
tas clemencie etc. Et rex noster
Christus quia non terrore commovetur
Unde leo dicitur in multis locis
non errore seducitur quia
sapiencia patris. i. Chorinthiorum. i. Non
amore corrumpitur quia ius-
ticia firma nec fervore sub-
vertitur quia clemencia imme-
nsa ergo quia potens reveren-
dus. i. Thimotheum. i. Solus potens
rex regum etc. Ecclesiastici i. Unus
est altissimus creator omnium
quia sapiens audiendus
iii. Regum x. magnificatus est rex
Salomon super omnes reges ter-
re et universa terra desiderabat
videre maiestatem eius et audi-
re sapienciam eius quia iustissimus
metuendus ut habetur Ieremie x. Quis
non timebit te o rex gencium
Proverbiorum xix. Rex iustus
erigit terram quia clemens aman-
dus Sapiencie xxi. Ecce rex tuus
venit tibi mansuetus Proverbiorum

xx. Misericordia et pietas custo-
diunt r[egem]. Et missis exercitibus suis
ad litteram secundum glosam Romanam scilicet
Tyto et Vespesiano vel angelis
potestatibus quod fecit deus dominus exercitu-
um Apocalypsis xix Vocabatur secundum
verbum dei et exercitus celi seque-
bantur eum et perdidit homicidas
illos scilicet iudeos interemit et
civitates illorum succendit ad
litteram ierusalem et alia loca circumia-
cencia sicut predixerat dominus Luce xix
Videns ihesus civitatem flevit
super illam etc. vel in futuro perdi-
dit corpus ad penam dampni
succendit corpus ad penam sensus
Tunc ait servis suis post invi-
tacionem iudeorum subdit hic in-
vitacionem gencium ad fidem in-
carnacionis ubi ostenditur primo
liberalitas regis ad nupcias in-
vitantis Secundo severitas regis
regis discumbentes in nupciis dis-
cucientis ibi intravit autem rex ut
videret Invitacio est in presenti pre-
dicacione discussio in futuro
examine liberalitas invitan-
tis non facit differenciam bonorum
et malorum Severitas discucientis
facit dictam ipsorum Invitacio est
quantum ad ecclesiam presentem in fide
dictam vero quantum ad futurum
in retribucione circa liberalitatem
invitantis ad fidem signatur
primo missio predicatorum ad voca-
cionem gencium aberracione Secundo
extensus predicatorum ad congrega-
cionem gencium in fide Regressi

sui eius. Tercio impletio cene ex-
tendencia diversitate ibi et imple-
te sunt nupcie. In prima tangitur tem-
pus vocandi oportunitatem quia
nupcias patris vocacionis or-
dinem quia iudeis repro-
batis ibi Sed qui invitati fue-
rant vocacionem gencium quia gen-
tes servientes ydolis ibi Ite
ergo ad exitus viarum dicit ergo
Tunc ait servis suis id est apostolis
et sequacibus suis Nupcie quidem
parate sunt id est omne sacramentum
incarnacionis paratum est secundum
congruum ut nativitas predicacio
passio Iohannis xv Si non venis-
sem et locutus eis fuissem
peccatum non haberent Sed qui
invitati fuerant scilicet per legem
prophetas et apostolos non fuerunt
digni id est non reddebant se
dignos Actuum xiii vobis scilicet iudeis
oportebat primum loqui verbum
dei sed quia repulistis illud et
indignos vos iudicastis ec-
ce convertimur ad gentes In-
fertur Ite ergo ad exitus viarum
glosa vie sunt errores genci-
um exitus sunt defectus accionum
Triplex est via que ducit ad
creatorem natura scriptura et
creatura Natura per instinctum
racionis et hec est liber interior
Scriptura per mandatum legis et hec
est liber exterior Creatura per
vestigium creacionis et hec est li-
ber inferior Augustinus omnia clant

deus me secundum gentiles enim non
erant in istis viis sed exiverant
et devinaverant et ideo dicit Ite
ad exitus viarum .i. ad genti-
les errantes qui tunc prevari-
cabantur legem nature igno-
rabant legem scripture non
attendebant libro creature
et ideo tamquam bruta adhere-
bant creature contemptores crea-
turam procreatore. Et quoscumque
inveneritis cuiuscumque sexus vel
condicionis cuiuscumque lingue
vel etatis cuiuscumque status vel
dignitatis sine acceptione per-
sonarum vocate ad nuptias
.i. ad fidem incarnacionis.
Act. x. In veritate comperi quia
non est personarum acceptor deus
sed in omni gente etc. Et egressi
Hic subditur egressus predica-
torum ad congregacionem gencium
in fide ubi commendantur pre-
dicatores primo ab obediencie
execucione ibi et egressi .s. de
iudea ps. .ii. de syon exibit
lex secundo ab humilitatis condicione ex
servi eius .s. apli et apostolici viri
Tercio caritatis dilectacione ibi
In vias sectas .s. gencium non vi-
cias applaudenti sed ut inde ho-
mines revocarent vel in viis
dicit signanter missi enim ad exi-
tus viarum ad quas tunc egressi
sunt quia licet hiis qui erant
in exitibus viarum predicarent
xpi tamen in via manentes se

illis non conformabant In vias
dicit non in planum tamen consulti
eum nescivit ire nisi ad bonum
locum ergo ubi Euntes in mundum
universum Secundo commendantur
a conclusionis humilitate vel etiam
utilitate quia congregaverunt omnes
quoscumque invenerunt bonos et
malos glossa sic ecclesia inter celum
quod est locus beatorum et infernum
quod est locus malorum ita indis-
tincte bonos et malos colli-
git Sic in archa fuerunt diver-
sa animalia munda scilicet et im-
munda sic in nave petri diversi
generis reptilia sic in area gra-
na mixta cum palea Et imple-
te sunt nuptie discumbencium
Glosa crediderunt quotquot
preordinati erant ad vitam
Implete aut quantum ad nu-
merum quantum ad meritum et quantum
ad preordinacionem divinam quod erit
quando complebitur numerus electorum
Ps. lxxx. vii. In die plenilunie .i.
ecclesie que recepit illuminacionem
a sole veneris .s. xpus ad
iudicium Intravit autem rex Com-
mendata est liberalitas regis quantum
ad graciam in presenti hic ondit
hic ondit eius severitas quan-
tum ad iusticiam in futuro et
hec severitas ondit in tribus
In discretione In obiurgatione
In condempnacione. discretio est
manifestacio meritorum. Obiur-
gacio in accusatione peccatorum

Condepnacō in afflictōne sup-
pliciorum desicio quo notatur in
visitacōne regis ob iurga-
mina et increpacōne hominis ibi
et ait illi amice condempna-
cō in mortis sentēcia ibi tunc
dixit rex ministris dicitur ergo
Intrauit aut rex .s. deus ad
iudicium veniens, vbique sic
s ubi wlt aspicere dicitur presens esse
ut videret discumbentes .i. vidi
faceret in fide quiescentes ma-
nifestius singulorum merita que
illa sunt et fuerent et fuerunt. i. Cor iiij
Illuminabit abscondita tene-
brarum fideles pertinent adiu-
dicium quia qui non credit iam
iudicatus est Jo. iij. Et vidit .i.
videri fecit ibi hominem .i. totum
cetum malorum qui in malicia
sociati sunt in omnium non vestitum
veste nupciali .i. habentem fide
sine caritate Que igitur nisi caritas vestis
nupcialis dicitur quia hanc ipse
conditor noster habuit dum asso-
ciande sibi ecclesie ad nupcias venit
Sola quippe dei dilectione ac-
tum est ut eius vnigenitus
mentes electorum intrent dicitur
aut vestis nupcialis quia
tegit turpitudinem peccatorum et pro-
tegit a frigore temptacōnum
quia ornat munere donorum et
virtutum etc. Ps Astitit regina ad
dextris tuis etc. Et ait illi dicitur
fuit visio sed ecce dulior obiur-
gacio et propter id quod interrogat quo
inceorat Amice et propter id quod

huc in. propter id quod manifestat ha-
bens vestem et hic est et ait illi
amice debiti obligacōne sed no
solucōne amice fidei percepci-
ōne sed non operacōne amice
nomine non re Ecci .v. est ami-
cus solo nomine quo huc in-
trasti sacramenta ecclesie suscipiendo fi-
dem ecclesie confitendo non habens
vestem nupcialem factis negan-
do Thy. i. confitentur se nosse
deum factis aut negant .i. Cor
xiij Si linguis hominum loquar
etc. Vel quo huc intrasti scilicet
credendo et operando non habens
vestem nupcialem perseue-
rando Apocalypsis .xvi. Beatus
homo custodit vestimenta
sua ne nudus ambulet
At ille obmutuit In tempe
enim illo non erit locus respon-
di negandi facultas cum omnes
angeli et mundus ipse testis sit
peccatorum Job propter timorem excu-
sacōnis propter erubescenciam
iniquitatis propter ignoranciam
excusacōnis hec quippe est tri-
plex racio obmutescendi .i.
Reg. ij. Impii tenebris contice-
scent etc. Tunc dixit rex hec post
omnia sequitur condempnacō du-
rissima vbi datur sentencia primo
personalis secundo generalis ibi ministri
enim sunt vocis personalis sentencia
adiungitur secundum triplicem diuinam pe-
ne quia in vinculis in tenebris
in flagellis dura vincula que

ligatis pedibus et manibus
dimores tenebre quia in tene-
bris exteriores durissima fla-
gella quia ibi erit fletus
et stridor dencium et hoc est Luc
s. in morte vel iudicio dixit
rex ministris s. angelis ligatis
manibus eius ad resistendum
et pedibus eius ad fugiendum
in quo pene inevitabilitas
signatur pene horribilitas ibi
erit s. et stridor dencium in quo
pene multiplicatus s. in lo-
gitudine signatur impossibilitas
vero gratie recuperande propter quod
dicitur ligatis manibus quia in-
possibiles ad bonum volendum Ra-
banus ligat pena quos hic
a bonis operibus ligavit cul-
pa pedes qui visitare paupe-
res negligunt manus que
nichil indigentibus tribuunt
a bono opere iam ex voluntate
ligate sunt que ergo nunc in
vite ligantur sponte in sup-
plicio ligabuntur in tenebris
notatur exclusio a luce glorie
mittite inquit eum in tenebras
exteriores secundum minsum Gregorius
dampnatus quisque illuc iuste pro-
icitur in noctem dampnacionis qui
hic sponte cecidit in cecitatem
cordis ps. Introibit in pro-
genies patrum s. et usque in fletu
et stridore passio iehenne ibi
erit fletus ex vehemencia frigo-
ris Job xxiiij ad calorem nimi-

um. Multi autem sunt vocati
Hic subditur generalis sententia quod
repulso uno iniquo omne
corpus malorum exprimitur ge-
neralis sententia infertur multi
autem sunt vocati per fidem
ad nuptias sed pauci ad bea-
titudinem Rabanus tanto
unusquisque verum humiliter se
deprimat quanto si sit electus
ignorat Nonnulli enim bona
incipiunt sed in bonis minime
perseverant Alii vero econ-
tario solliciti s. metuant
quanto ignorant que re-
stent hoc signatur in filiis israel
qui et si in magno numero
de egypto educti sunt in
paucorum tamen terram promis-
sionis introducti sunt sola-
cum duo de illa multitudine in-
travit Num xx. Notandum quod
hoc verbum ibi erit fletus et
stridor dencium In vij locis
ewangelii legitur et hoc contra vij
vicia maxime prelatorum sed in
quinque ubique in precedenti littera red-
ditur causa. Prima causa est
quia male intrauerat propter
nummum s. non propter deum per cu-
piditatem non per caritatem unde
dicitur hic quomodo huc intrasti non
habens vestem nupcialem et
sequitur ibi erit fletus Secunda quia
male vixerat non sic pasto-
res sed sic predones non sed
epi sed sic epicurei supra xij de
sagena malos autem foras

miserunt et sequitur ibi erit fle-
tus. Tercia quia alios scan-
dalizaverunt, sic lapis si su-
bito se offerret obex esse
pedis. Mt. xiii. colligent de reg-
no eius omnia scandala et
sequitur ibi fletus. Quarta
quia inutiles in docendo
fuerunt; arbor omnis inutilis pro-
icitur in ignem. Infra xxv.
servum inutilem proicite in
tenebras exteriores et sequitur
ibi erit fletus. Quinta quia sub-
ditos oppresserunt superbia vel
avaricia. Infra xxiiii. si
dixerit servus malus in corde moram
facit dominus meus venire ibi erit fle-
tus. Sexta quia in hiis quibus
presumpserunt de se magna cre-
dendo et maiora iactando. Luc.
xiii. dicunt mali nonne man-
ducavimus et sequitur ibi erit fle-
tus. Septima quia non penitue-
runt clare cum superbie repug-
nat humilitati penitencie. Supra viii.
de centurione filii autem regni
eicientur foras ibi erit fletus
et stridor dencium. Tunc abeun-
tes pharisei audito inito repro-
bacionis propter contemptum dominice
potestatis. Hic subditur mutua reprobacio
eorum propter dampnacionem et contemp-
tum virtutis Christi. Unde ponitur
hic consilium iudeorum temp-
tancium Christum ubi confutat eorum
versucias primo in respondendo secundo
interrogando ibi Congregatis
autem phariseis interrogavit ihesus.
In primo ponitur triplex iudeorum

temptacio et confutacio contra tripli-
cem veritatem primo contra veritatem
iusticie in reddicione tributorum.
Secundo veritatem doctrine in resur-
reccione mortuorum ibi In illo
die accesserunt ad eum saducei.
Tercio contra veritatem vite indig-
nitate preceptorum ibi pharisei autem
audientes quod silencium impo-
suisset. In hiis tribus temptabant
Christum querentes de solucione
tributorum de resurreccione mortuorum
de dignitate preceptorum et semper
confusi recedebant. In prima parte
ponitur temptacio veritatis secundo tem-
ptacionis ibi Cognita autem
ihesus nequicia eorum temptacio
iudeorum maliciosa apparet
in tribus primo in nequicia cor-
dis secundo in fraudulencia sermo-
nis ibi dicentes Magister sci-
mus tercio in ista versucia que-
stionis ibi dic ergo nobis quid
tibi videtur. Nequicia oritur in tri-
bus ex studio iniquitatis quia con-
silium inierunt ex obliquitate inten-
cionis quia et illum caperent
ex astucia operis quia mittunt
ei duos herodianos. Dicit ergo
Luc. quod in multis parabolis
confunderet eos convenerunt ut
possent eum in sermone confun-
dere et ideo dicit abeuntes pharisei.
Crisostomus sic si aliquis clau-
dere voluerit aque currentis mea-
tum si exclusa fuerit per aquam
violenciam aliunde sibi se-
mitam querit sic iudeorum ma-

lignitas ex una parte contraria alius adittus ad inveniendum. Sicut enim non potest fieri ut ligna mittendo extinguatur incendium sic non potest fieri ut ira consolatur malo homini. Sicut enim ignis quanto amplius ligna suscepit in maiorem flammam exigitur sic anima mala quanto magis veritatem audierit eo amplius ad malum excitatur. Item videntes quo abierunt ad herodianos nam certo quod dicitur non fuit consiliarius sed consilium accepit sed ex quo per tantum herodianis venerunt apparet tamen huius temporis consuetudinis consilium tractaverunt. Quia colonus super alterius terram possessionem habens illius auxilio opus habet. Cum in iusticiam tenet nullius pecunie indiget nisi dei. Qui in diaboli iniquitatibus ambulat diaboli adiutorium necesse habet. Colonus enim dei auxilium non diaboli auxilium diaboli requirit non inveniet. Vidisti unquam eum adfuturum dominum adorare ut bene prosperetur in facto. Aut quem vadit ad fornicationem unquam signum crucis ponit in fronte ut non comprehendatur in crimine quod si fecit non solum adiuvatur sed amplius offenditur quia nescit pro criminibus dei iusticia dare criminibus. Sic isti xpm

expugnare incipientes non venerunt ad servos dei vel ad viros religiosos sed ad gentiles se contulerunt id est ad herodianos. Quale est consilium tales consiliarios. Quomodo enim poterat dare consilium contra xpm nisi diabolus qui erat adversarius xpi. Quia doctor angelos in celo corda hominum intrare non docet sanitatem corporum sit medicina nec consilium contra templum non superbiam sicut superbi nec spoliacionem innocentium sicut tyranni. Quia neminem timet nec creatura aliquid equalem in terris nec verecundum sed nisi preciosum et sponsum suum. Omnes enim stabunt ante tribunal eius quia ut vult data est ei potestas nec est equalis et in sanitate per se. Quis similis est in filiis dei. Non enim respicit personas hominum id est non magis acceptat divitem quam pauperem sapientem quam ydiotam magnum quam puerum omnes communiter accipit. Omnes secundum culpam exigenciam munerat vel secundum merita remuneat consilium inierunt. Genesis penultimo Symeon quo ad phariseos et levi quo ad sacerdotes fuit per herodiam in malo vasa bellancia contra xpm in consilium eorum non veniat anima mea ut caperent ihm in sermone. O stulticia ineffabilis demencia despabilis presumptio inexpabilis

q̃r non p̃t cadere sapiam in s'mo
ne i. e. v̄buin in v̄bo Et mittunt
eis s'mone discipulos suos qui q̄o
nem de tributo reddendo p̄ponere
et accusarent si p̄ro herodianis re
spondisset .i. cum herodianis .i. mi
litibus herodis qui capere Ci
pro discipulis phariseorum respon
disset herodiani nolebant tributa da
re pharisei non Crisostomus ne for
te ne forte pharisei suspecti t
timuere non possent mittunt
discipulos quasi ignotos vt
facilius deciperent et deprehendi
min9 erubescerent Crisostomus ait
discipulos etate minores mali
cia pares Nam pulle serpentum
statura breuiores sunt veneno
equales Catuli luporum et
si iam venacione nocere non
pnt iam tamen sanguine gau
dent et morsibus ludunt vel
s'm Ieronimum in originali pharisei
vocabant derisiue iudeos qui
soluebant tributa herodianos
dicentes magister hic ostendit frau
dulencia s'monis in duplicitate
adulacionis adulatorie autem
commendant in xpo triplicem
veritatem s. vite doctrine et iusticie
dicentes Magister scimus quia
verax es Ecce veritas vite de qua
ysa. xxxviii. Memento quomodo am
bulauerim coram te in veritate et
viam dei .i. preceptum et manda
ta dei que sunt via eundi ad deum
in veritate doces Ecce veritas doc
trine cuius tangit obitum quia
viam dei modo quia in veritate
actiua quia doces ps' prin
cipium v̄borum tuorum veritas Et non
est tibi cura de aliquo .i. non
times de aliquo vt accipi
es personam Vnde exponit se
non enim respicis personas
hominum dicit quasi nobis esse ver
sucia questionis in qua vi
detur implicare perplexitas
duorum inconuenientium vnum
inconueniens quantum ad cesa
ris magestatem Si diceret tunc
quod non licet aliud inconueniens
quantum ad legis libertatem si di
ceret quod licet erat enim tunc temporis
magna sedicio inter iudeos
pro tributo Insinuauit ei
pharisei quod populus peculiaris
legis enim non debet tribu
ta soluere regi terreno cui deo
imposuerunt ei sua vectiga
lia scilicet primicias oblaciones
et hostias Alii dicebant quod
soluendum esset tributum propter
hoc quod romani defensores es
sent totius orbis volebant
pharisei quod xpus responderet
vt videretur actor huius sedicio
nis et caderet vel in manu p
sidis Si tributum negarent
vel in manu populi si tributum
concederet et ideo dicunt dic ergo nobis
discipulis tuis quid te michi vo
cans cunctis qui se commedant

dubijs qui hec ignoramus quod
tibi videtur licet censum dare
cesari an non Cognita autem
ihesus nequicia eorum post
temptacionem confutat hic temp
tancium maliciam explicat secundum
illa tamen que dicta sunt primo eis
deprehendit nequiciam secundo rep
hendit fraudulenciam ibi
Quid me temptatis Tercio con
fundit astuciam ibi ostendite
michi Dicit ergo Cognita autem
ihesus nequicia eorum Solomon
primum virtutis videntis est
intra cogitacionum mentem confitere
Petrus Cosmetor nequicia pecca
torum et dixit quid me temp
tatis ypocrite increpacio est
non interrogacio Solomon ypocrita
appellatur qui aliud est aliud
simulat opere agit aliud voce
pretendit ypocrita grece latine
simulator dicitur esse Ostendite m
ichi Hic confundit astuciam questionis
per tria quorum primum est ostensio nu
mismatis secundum confessio inscrip
cionis ibi Et ait illis ihesus cu
ius est tercium diffinicio quoniam
ibi tunc ait illis reddite Dicit er
go ostendite michi numisma ce
nsus .i. denarium datum pro
censu qui valebat x dena
rios et habebat ymaginem
cesaris et nomen superscriptum
numisma autem proprie apud de
scriptum At illi obtulerunt ei
denarium scilicet censualem Et ait

illis ihesus cuius est ymago hec
quantum ad figuram et superscriptio
scripto quantum ad scripturam nominis
non de ignorancia interrogat
sed ut competenter ad eorum obiecta re
spondeat Dicunt ei cesaris scilicet
tyberij sub quo passus est
dominus Omnes autem reges roma
ni a primo cesare scilicet gayo ce
sares appellati sunt Tunc dixit
illis reddite ergo que sunt
cesaris cesari scilicet tributum et pecu
niam per quam confitemini vos illi
subiectos et que sunt dei deo
scilicet decimas primicias et obla
ciones et hostias Io. xiij.
cum tributum et cetera vel secundum Ambrosium
sicut cesar exigit impressionem
sue ymaginis sic et deus animam
lumine sui vultus insignitam
signatur enim homo ad yma
ginem et ad similitudinem
dei sic denarius ymagine
regis quam peccando corru
pit Secundum ambrosium cum alia sit y
mago et alia mundi si non
vis esse obnoxius cesari no
li habere que sunt mundi
Si habes divicias obnoxi
us es cesari si vis terreno re
gi nichil debere omnia re
linque et xpm sequere et ti
pus que sunt cesaris red
denda sunt non enim quis
esse potest discipulus domini n
isi prius mundo renunciavit
Spaliter hic tamen notantur primo
quedam ostensio denarij secundo
interrogacio sub scripto ob

lata Tuo sequit^r diffinicio cui
debeat reddi In denario sunt
tria materia pondus et suprascrip-
cio cum ymagine materia est
operacio bona vel mala argen-
tea vel stagnee pondus est
intencio recta vel praua Joh
iii Cuius pondus ymago dyabo-
li est culpa ymago dei gracia i Cor
xv^o sic portauimus ymaginem
terrestris sic portemus ymaginem
celestis Suprascripcio est exterior
conuersacio lucidus ad ymitacionem
xpi vel superba ad ymagina-
cionem dyaboli Huius denarii
discussio fiet in morte Quam
metuenda questio Videte in
numisma census i hominem scilicet
interiorem sacco carnis velatum
exteriori simulacione obumbratum
dum ad primam expectatum Cant
ii Vide in faciem tuam i
conscienciam felix qui poterit dicere
cum ps Cognouisti sessionem meam
et cetera Sed interrogacio fiet iudicio
de ymagine Quam horrenda
interrogacio malorum cuius est
ymago hec et superscripcio ymago
cesaris in superbis inscripta
enim cesar possidens principa-
tum hec est dyaboli ymago vi-
tuli in luxuriosis qui muta-
uerunt gloriam in similitudine
vituli comedentis fenum Qua
ergo bestie in auaris apok
xix Qui adorauerunt bestiam
mittentur in stagnum ignis Sed

diffinicio fiet in retribucione
Reddite ergo que sunt cesaris ce-
sari et que sunt dei deo quia
ibunt hii in supplicium illi in
gaudium Et audientes ad
determinacionem dicte questionis
expressit hic confutacio temp-
tancium et quantum admiracionem
et quantum ad recessum dicit ergo
et audientes pharisei mira-
ti sunt Lyra qui credere debue-
runt ad tantam sapienciam mira-
ti sunt quod caliditas eorum temp-
tandi non habuisset locum et
relicto eo abierunt in lucem
infidelitatis reportantes sapi-
enciam abire non iusto s. a xpo
abierunt in extremum In illo
die accesserunt post temptacionem
phariseorum de solucione tribu-
ti sequitur temptacio sa-
duceorum de articulo fidei et
hoc in casu resurreccionis
pharisei enim credebant re-
surreccionem futuram sed erra-
bant circa iterum quia puta-
bant se post resurreccionem habituros
filios vxores et agros au-
ream urbem de celo venturam
Saducei vero omnino nega-
bant resurreccionem dicentes animas
interire cum corporibus Ideo ad confu-
tacionem phariseorum confixerunt
fabulam de muliere que ha-
buit vii viros querentes cuius
illorum esset post resurreccionem elegans
erat oppositio seductorum contra
phariseos que tamen nulla est contra
christianos dominus ergo primo temp-

tacō vitutis sḡo confutacō tep
tacōnis. Temptacō fit a saduce
is quentibꝫ temptacōnis cō
futacō a saluatore rndente i
Rndens autem ihūs ait illis
In pma tangit pmo tempta
cōm erroneam opinionē scdo
erroneam qstionē ibi et i
terogauint. Dr ḡo In illa die s.
sca. q. in qua sm̄ cyr. ante
sca e sicuulnea. Crisos. xxi di
cit sꝫ multiplicata tēta mīa
frequēs attemptabant cū tali
cautilio vt que rōne non po
tuīt separe frīspiā & tedio
vincerent accesserūt ad eū sa
ducei qui iusti appellati sunt
ppt sctitatē exteriorem qui di
cunt nō esse rcōm. Act. xxiii
saducei dicunt non esse rcō
nē angelū nē spm̄. Et intro
geruerūt hic subdit erronea
saduceor̄ qstionē ubi pmo
qi preasidūnts addūcūt le
gis auctoritatē. Sc̄o qī tercendo
narrant casū siue ad inuen
cōne ibi erat enī apud nos.
Tercio qī concludendo querūt xpi
sniam ibi in re. vno ḡo ciuꝫ
iiii^o ad fortificandū questionē
addūt rōm ibi omnes enī ha
buerūt eam. Dicit ḡo. Et in
terogauerūt eū dicens magr
moyses dixit. i. mandauit
Deutro. xxv. si quis mortu
us fuit nō hns filii. i. sine
liberis vt dicit frēr eius vxo
rem illius vel quilibꝫ erat
prox iunior si non hret frēm
sicut vxor ruth & suscitabit

semen frī suo. i. vite eius ge
nerēt prolem. phant auctori
tatem redarguit plati q̄
vxorem frīs sui s. erranī x
libent accipiūt & semen sus
citare noluerūt sꝫ semen i terra
fundunt sic onam. Gen. xxx
viii. quia magis vocat
rcius qm̄ diuis deum ad
impssionē questionis nar
rant sem vel ad inuencōz
Erant autem apud nos vii frēs
fingunt hic saducei vel poti
us ita accidit sic legit hic de
sara que tradita fuit vii viris
Tho. iii^o & pmus vxore ducta
defunctus est non hns seme
reliquit vxorem fratri suo
i. dimissa e sm̄ legem vt
frēr suus duxꝫ eā similr et
scūs & tcius vsqꝫ ad vii. sꝫ
inclusione. Mors enī homines
includit nouissime autem
omnium defuncta est mulr mors
enī nē etati parcit nē senec
tuti. deinde querunt iudiciū qī
concludendo qrūt veritatē rōnis
In resurrectione cuius erit de
his vxor & addūt questiōz
omnes enī habuerūt eam qī
d. qua rōne tu dices q̄ erit
istius eadē rōne erit alterius
quia oms hnt. Rndens at
ihūs ait illis. hic subdit erra
cōm confutacō per rnsū salua
toris & pmo iudeor̄ scdo sa
duceor̄ ibi de rcōne aut
mortuor̄. Tercio subditur
admiracō turbar̄ ibi & audi
entes turbe. In pma ponit

Primo increpando errores 2o con-
sio vitatis ibi In resurrectione no
nubent et hoc est. Errantes autem
ihus uit. ihus aut illis erra-
tis nescientes scripturas que in
struunt modum resurrectionis Re
surgent enim corpora sine
conditione qualitatis qua ge
nerant et nubent Neque virtute
dei qua potens corpora vivi
ficare post mortem vel virtu
tem dei id est iusticiam qua
deus vivincit in die secundum opera
sua ergo secundum quod anima mere-
tur in corpore premiare vel pro
gloriam vel pro penam Crisostomus
primo ergo arguit stulticie
eis eorum qui non legebant
secundo ignorancia quia deum non
cognoscebat et unum est causa
alterius quia ex diligencia
leccionis nascitur sciencia dei ig
norancia negligencie filia est
In resurrectione enim neque
nubent hic confutat eos con-
sione vitatis contra ad ci-
tatis ammonicionem secundo contrarium
ad spiritualitatis condicionem ibi
sed sunt sicut angeli Dicit ergo
In resurrectione scilicet generali non nu-
bent scilicet viri neque nubent
scilicet mulieres Ieronimus latina con-
suetudo greco ydiomati
non convenit Nubere enim proprie
dicuntur mulieres sed viri uxores
ducere sed hic simpliciter quod nubere
dictum sit et nubi de mulieri-
bus dictum sit sed sunt sicut an-
geli dei in celo incorruptibiles scilicet et ingene-
nerabiles non quod sint spiritus sed
spirituales Rabanus gloria in omnes
innovati absque ullo motu
mortalitatis absque ulla labe cor
rupcionis absque ullo termino sta
tus actu Crisostomus ostendit qui
sicut quod in hoc seculo similiter
estimabant in illo In hoc se
culo quia nascimur morimur
et ideo nascimur et quia nascimur
ideo uxores ducimus et quod
moriendo minuitur nascendo
suppleatur tolle ergo moriendi
necessitatem et nascendi tollitur
et nubendi causa est soluta nam
iste mundus carnis id est carnalium
Dicit anima in hoc mundo peregri
na est ita caro in illa. Una
quaeque enim res in sua patria
forcior est et durat De resurrectione
aut mortuorum non legistis
hic subditur confutacio erroris sa
duceorum petentem racionem deus
non dicit Ego rex non existencium
sed dicit deus abraham et deus
ysaac et deus iacob qui mor
tui sunt ergo ipsi existunt sed
non corpore Nam quia anima
non moritur cum corpore primo ergo
ponitur minorem secundo maiorem
ibi non est aut deus mor
tuorum non legistis Exodi iii
quod deum est a deo dicente ubi
ego sum deus abraham et deus
ysaac et deus iacob qui scilicet mor
tui sunt et mortui erant quod

dixit hic deus aut non est mor
tuorum .i. omnino extinctorum sed vive
ntium ergo sed viventium quo ipsi
vivunt non in corpore quia in anima
Sed quomodo expositor probat veritas
corporum hoc ex veritate iusticie
non enim diceret se deum abraha
et aliorum qui sibi meruerunt et in corpo
ribus suis iustum est ut remu
nerentur cum corporibus suis sed aut
remuneracio non potest fieri nisi
fiat corporum resurreccio con
stat ergo futurum corporum re
surrectionem ergo probat duo ex
presse s. anime semper vivant ver
tentur cum corporibus intrantur Aliud
per consequens s. quod corpora res
urgant et audientes turbe mi
rabantur in doctrina eius s.
quod ita prudenter rndet Rabant
turba simplex per humilitatis viam
gradiens miracula venatur
pharisei autem non solum contemp
nebant sed tocius boni actorem
calumpniis insectabantur Jo. vii
Aliquid ex principibus israel cre
debat in eum Pharisei autem audi
entes Tercius posita est temptacio
iudeorum et eorum confutacio primo
contra veritatem iusticie in redditione
tribuit contra veritatem doctrine .i. in
resurrectione mortuorum Sed 3o contra
veritatem vite in dignitate pre
ceptorum ubi ponitur primo temp
tacio questio Ro vero Ho
ibi aut illis ihesus In prima i
plicantur duo primo concertum

malignitas 2o questionis
arduitas ibi magister quod est
mandatum dicit quo pharisei autem
audientes et gaudentes sic
habetur luc. xx. quod silencium
imposuisset saduceis non ha
bentibus quod dicerent contra
eius racionem de articulo vero omnes
Convenerunt in unum ut
essent concordes in temp
tacione dolosa qui tamen
erant contrarii in doctrina
convenerunt ergo ut temptet
multitudine quem non possunt
aliter separare et interrogant
eum unus Crisostomus ait unitate se
esse invidos professi sunt qui
multitudine se armaverunt
dicebant autem aput se unus lo
quatur pro omnibus et omnes loquun
tur per unum ut si quidem vi
cerit omnes videantur victores
si victus fuit unus solus vi
deatur confusus ideo dicitur unus
ex eis quidam non legis doctor
temptans eum Ros. non scire
desiderans sed temptans an in
tegritatis nesciat quod interro
gabatur secundum Crisostomum temp
tavit in principio sed ex respon
sione domini utilitatem recep
it Mar. et magnificat responsionem
eius Mar. xii dicens domino
benedixisti hoc et maius holo
caustomatibus et cetera Magister circa
arduitatis questionis de com
paracione mandatorum Crisostomus

interim vocat cum non vult esse discipulus de mandato magno interrogat qui nec minimum servat quod est magnum .i. precipuum vel dicit magnum non maius secundum Ieronimum insidiose ut cum omnia que deus mandavit magna sint quidquid ille responderet occasionem haberet calumpniandi aliud asserens magnum esse de pluribus Ait illi Ihesus hic subditur responsio Christi ubi primo docet mandatorum dilectionem preeminentiam secundo aliorum ad hec dependentiam ibi in hiis duobus mandatis In prima indicat duo mandata caritatis preeminere aliis primo de diligendo deo secundo de diligendo proximo ibi secundum autem simile est huic In prima implicat ea mandata namque ibi diliges vere dominum deum tuum firma ex toto corde et hoc est Ait illi Ihesus diliges dominum deum tuum De utroque ubi ergo diliges non tum confiteris quod secundum Crisostomum cognosce deum tuum ipsum est humane nature diliges non religiose colens et tamen diliges non tum timebis quia diligere magis est quam timere in moratis autem cultibus dei habet timorem perfecto vero dilectionem Ergo

Timere servorum est diligere filiorum timor sub necessitate quia in timore deo serviunt penis quidem evadit mercedem autem iste non habet diliges ergo dominum omnipotentem cui timor debetur omnia considerantem cui honor tuum totum se tibi dantem cui amor dominum qui pro te factus est homo tuum qui pro te totus expansus Ex toto corde tuo et ex tota anima tua hoc multipliciter exponitur secundum quod in scolastica est vero bonum In hoc enim dominus innuit quod in dilectione sua totum animum requirit secundum Rabanum et Remigium toto corde .i. sapienter contra suggestiones dyaboli ne seducamur tota anima .i. dulciter contra delectationes carnis ne alliciamur tota mente et fortiter contra pressuras mundi ne opprimamur hec enim sunt tria que precipue retrahunt a bono amore dei Aliter vero carnis et mundi secundum Augustinum toto corde .i. intellectu sine errore tota anima .i. voluntate sine contradictione tota mente .i. memoria sine oblivione sic ergo anima que est una in tribus potentiis ymago dei diligit essentiam divinam unam in tribus personis ut mens referatur ad patrem ratio ad filium voluntas ad spiritum sanctum secundum Ricardum toto corde ut omnes cogitationes in deum reflectas tota anima ut omnes affec-

xxii^m

tones in deum convertas tota
mente et omnes sensus tuos
deo vacent intellectus sapientia
memoria quando enim aliquod
horum circa temporalia occupatur non
tota mente diligit deum Luce
x. Diliges dominum deum tuum ex
tota etc. Secundum hugonem toto
corde .i. devocione quo ad
incipientes tota anima indiscre-
cione quo ad professores tota
mente .i. perseverantia et for-
titudine quo ad inveteratos.
Item ex tota mente quo ad
contemplativos quia inter men-
tem et deum nichil medium.
Ex toto corde id est intellectu
quo ad activos motus enim
in actione est Ex tota anima
quo ad prelatos anima enim
habet duplex esse .s. esse con-
iunctum et esse suum sic prelatus
debet esse coniunctus corpori per actionem
et vocare se per contemplationem
hoc est maximum et primum ma-
datum Maximum dignitate propter
illud de quo est sive propter
naturam .i. Cor. xiii. Maior au-
tem horum est caritas Maximum sub-
limitate propter id ad quod sive
propter obiectum quia dominum de-
um tuum Maximum difficul-
tate propter id qualiter est sive
propter modum precepti quia ex
toto corde. Et nondum cum le-
gisperiti quesivit de magno
dicens Magister respondit hoc est maximum
singula enim magna sunt
sed hoc maximum ut omnes exclu-
dat maliciam Queritur quare
preceptum hoc de dilectione dei ma-
datum est Respondeo propter facilitatem
quia nichil ita tam liberum et
in potestate hominis sicut amor.
Unde nemo potest se excusare a
mandato amoris nam a
diviciis possent se excusa-
re pauperes a ieiuniis sim-
plices et laboribus et bellis se
amare omnis potest Deutero
xxx Mandatum quod ego pre-
cipio tibi hodie non super te est
neque procul positum neque in
celo Item propter graciositatem
quia nichil graciosius nam
enim fit lenia amanti et
accepta amato .i. Cor. ix.
Hilarem datorem diligit deus Item propter
virtuositatem quia nichil pote-
cius est enim amor virtus se-
cum agens animam quia
est pondus anime inclinans
eam ad suum locum Augustinus pon-
dus meum amor meus eo fe-
ror quocumque feror virtus autem
dilectionis in libro de pre ipsa enim
vincit bella Cant ultimo
fortis est ut mors dilectio.
Ipsa enim implet mandata
Ro. xiii plenitudo legis .i. di-
leccio ipsa enim dirigit ad superna
Cant. i. Recti diligunt te Trahe
me post te Item hoc est maximum
et primum mandatum quia .i. Thy.

ne vltim

pmo ffinis precepti est cari
tas Ro primo volunti i ysnia
cone quia oplet h pm in
tencone. sm qz est finis est
pm in intencone Item qz est
vltim in resolucone est ysonare
cui ergo omnia mandata ad
hc resoluntur pz qz e pm et
vltim Item est antiqum et
nouu antiqum diuturnitate qz
a principio datu i legi nature
iudicii. j. karissimi no manda
tu nouu scribo vob h ma
datu vetus h nouum in vtilitate
quia i nouat hominem vel
fernore quia nuqum dels i
nob veterescere Joh xiiij man
datu nouu do nob recta
Item est vnu z multiplex v
nu in radice multiplex in
opacione Joh. xiiij. hc est
preceptu meu zc Greg
precepta diuina z multa sunt
z vnu multa p diuersitatem
opis vnu in radice dilec
tonis vel d mator qz qdz
nichil pm aucy nichil ppt
extoto corde zc Augustinus
qst intellectus e cognoscere
z affectus diligere non ergo so
Item ex tota mente Augs me
moria sine obliuione cont
ex memoria non diligitur
ergo nichil est deum ex tota
mente Item omne qz habz
modu determinatu p excessum
viciatur pt h dilectio di no pt

quia no pt deus diligi sup
modum ergo non hz determinatum
modum Ad pm dcdm qz pfectus
modus diligendi deu oplec
titur actu interiorez z exteriorez
dilectonis actus interior tplex
est sm tres ptes ymaginis
requirit enim spes dilecti pnis i
memoria z ycsio sup ipsam
p actu intelligentie z affectu
voluntatis ad ipsam hus addit
pfectio exterioris opis que nost
p totaliter virtutis que addit a
libi cu dicitur z ex omnibz viri
tuis dcdm ad duo obiecta qz
ex potencia cognitiua oit ador
spatue p modu digentis ex
affectiua vo oplectit p modu
exsequentis Ad tciu dcdm qz a
liquis actus pt habe modum
tplicitr aut sm limitacionez
essencie sic omnis actus creatus
hz modu aut sm determinacom
debite circumstancie sic omnis actus
virtuosus hz modu aut sm
pporcoem medy inter supfluu
z diminutu sic omnis actus v
tutu cardinalium hz modum
actus vero exterior virtutu theo
logicarum hz modu interior no ali
quis enim pt se nimis affligere
in suico di no tamen nimis ama
re dm Obo procedit sm tri
am acceptom Et queritur vtz
illud preceptu possit impleri
in via qz sic preceptu legis li
gat h non in statu patrie qz

tibi non est. nam legem dei
q° legitur in statu vie. Contra
nemo pt in via cor simul
ad multa conv'tere sz necesse est
in via cor ad multa pt' dim
conv'tere g° no pt in dm to
taliter conv'ti. h° totu perfectu
d' tu nichil deest. h' aut
potest esse duplicitate aut
cor que pt hre prima volu
tas est perfectionis vie scda
prie prima precipit' viatori
scda ondit' in termos vie. Ad
obm dm q' modus poni
pomt' ibi allicitivum vel sig
futuri q' est preceptu. Sz in
aut simile huic. H' subdit de
dilectione proximi ubi tercia
impletur ca actu quia diliges
obitu qz proximu modu q'
sic tecipm. Dicit g° sm ad
simile est huic. Inter non
par sz simile et h' quia de
re simili s. de homine qui ad
simili'oz dei fcus est quia de
actu simili vel de eod qz
de dilectione quia de eo sic
de alio dependz. Vt enim
d' sm non est ordo nisi
q'm ad unu que est dei
et proximi. Vnu enim est
preceptu de dilectione vel est
ordo causalitatis quia amor
proximi causat' ex amore
dei igit' d' Ro. xiii. Qui
diligit proximu legem im
plet quia causa colligit'

in causato no ecv'so. Nomine
vo proximi intelligit omnis
homo est enim quadruplex
ratio proximitatis quia est
proximus rna qui eadem natu
ra cu alio sm q' differt ho
a ceteris creatis proximus
origine qz ab uno natus est
cum alio sm q' differt ho
a ceteris animalibus non enim
omnia animalia ab uno sic
omnes homines ab uno pro
ximus hereditate cu eadem heredi
tas promittit' cu alio sm q'
differt homo a demonibus
qui ab illa hereditate omo
exclusi sunt n' pnt iam p
venire proximus intentione
vel lege q' eadem intencio
ligat omnes. Dr omnis ligant'
xpo beneficio incarnacionis
sm q' differt homo ab an
gelis hebre ii. Nusqm an
gelus apphendit sz in hiis duo
bus mandatis tota lex de pe
det et prophe. Vsa. quia totus de
calogus et monitiones sive
comminaciones sive habent fruit
ibi h' enim intendit ut in
ducat' caritas. Item omnia p
cepta ad h' duo referunt' vn
glosa io due tabule legis da
te sunt in quibus erant. x.
precepta i vna precepta que or
dinat in dm in alia precepta
que ordinat in proximu

Dicit diliges proximum sic
teipsum contra magis debet
homo diligere se quam proximum
Hoc modo diligendi proxi
mum attendit secundum quatuor causas
primo secundum finalem scilicet ut dili
gat proximum propter deum Secundo
secundum materialem scilicet ut diligat
eius bonum non malum Tertio
secundum formalem scilicet ut ordine
debito scilicet deum et super tem
poralia Quarto secundum efficien
tem sive movente ut quia
homo non quia pater tuus vel
filius vel domesticus vel cu
ius et hiis modis debet homo
diligere seipsum Ad obiectum
dicendum quod li sic non est nota
equalitatis sed multitudinis
Congregatis autem phariseis
confutatis et convictis adversari
is et insuis questionibus ex
pendentem et confusione ut con
futaret eos in sua interrogatione
de fine omnis veritatis quere
Christus ubi ponitur primo questio
eius de Christi origine secundo phariseo
rum responsio insufficiens de
humana generatione ubi dicit
ei david tertio ordo Christi con
cludens in Christo veritatem di
vine nature ubi ait illis
quarto iiii^o confutatio eorum ex re
sponsionis impossibilitate ubi
et nemo poterat Dicit ergo Con
gregatis autem phariseis scilicet qui
ad temptandum venerant Intro

rogavit eos dicens Capitulum i
interrogavit de illo quem credebant
venturum quia pertinaciter credere nolebant
tum filius esse debeat et hoc est
Quid vobis videtur de Christo id est
messia in lege promisso cuius
filius est dicunt ei david secundum
illud de fructu ventris tui po
nam super sedem tuam credebant enim
illum fore purum hominem de gene
re david ait illis quo ergo
hic subditur obiecto et concludens
in Christo veritatem divine nature
sic nullus pater filium suum qui
naturam solum ab ipso testatur dominum
suum vocat Ergo nonsolum hanc naturam
quam traxit ab ipso sed aliorem
secundum quam dicitur dominus eius scilicet divina
primo quo auctoritate david lo
quitur de Christo adducit secundo ex ea
arguit ubi et si ergo david et
hoc est ait illis Quomodo Christus ut pu
rus homo de semine eius david
ut creditis Quomodo ergo david
cum occulta sapientie divine mani
festata sunt in spiritu scilicet pro
phetico non in corde proprio ut
notetur veritatem prophetie vocat eum
dominum dicens Psalmus c x. in primo
versu dixit dominus domino meo ipsi
sic exponunt dixit dominus crea
tor celi domino meo id est messie
sede etc quod ergo ipse messias
non sit purus homo probatur
triplex ex hoc verbo primo ex eo quod
david vocat eum dominum quod

non e homo filius et dns alti9
s'm eandem natura; g° e alia na
s'm quam erit filius et hec est huma
na alia s'm quam dns et h' diuina
S'c° probat' idem sic qm dauid
h' dixit non dum erat messi
as homo quo g° dns eius
erat qui nondum erat ergo g°
pone aliam naturam s'm quam erat
Tercio probat' ex h' quod sequit'
sede a dextris meis impossibile
est enim puru; homine; sed; ad dex
tram dei Io9 d' quod iudei ad delu
dendam intrigacionis virtute;
friuola multa confingunt s. voca
culu abrahe asserentes h' dicta
esse ex ipsius psona scripta ps et
post sedem v. regnum d' quod do
min9 dixit domino meo s. ab
he sede a dextris meis Et quod
abraham ... pri'm
Ex utero an luciferm genui te
Tu es sacerdos in et'nu; pz ergo
quod s'm veritate de solo xpo intelli
git' qui et filius dauid s'm
carne et dns dauid s'm diuinitate
et an luciferm s'm diuinitate; et
post s'm humanitate; dixit g°
dauid dixit dns s. de9 pater
dno meo i. xpo filio suo cui9
dicte e equale sibi filiu generari
re g' dno non s'm quod desce
ndisset meo temporaliter filius homo
s; s'm quod pure eternus filius Se
de a dextris meis i. equaliter ma
s'm quod de9 vel in potioribus bonis

in quantu homo p' omnibus creaturis
sic vltimo assumpt9 est in celu
et sedet a dextris dei donec po
nam exclusiue non quod postea
no sedeat quia sic sedebit s.
illud supr. i. et non cognoscebat
eam donec pepit filiu filiu n
quod postea cognouit quia nu
quam cognouit Inimicos tuos
scabellum pedum i. donec
omnes rebelles tibi subiuga
uero vel bona et voluntaria sb
iectione s. vt credunt te ver
dm et homine; sponte vel coac
ta subiectione vt in die iudicii
puniantur et credant inuite
i. Cor. xv oz illu regnare do
nec ponat inimicos suos sub pedi
bus suis Tangit g° in illa auc
tor'te quatuor p'eminencia pma ad
diuinitate; primo consubstancialitatis
magnificencia; ibi dixit dns i.
filiu consubstancialem sibi genuit
S'c° potestatis excellencia ibi domino
meo Athanasius dns pr' do9
filius et c' Tercio equalitatis hono
rificencia ibi sede a dextris meis
Quarto sublimacionis manifes
tacionem ibi donec ponam Dicit g°
dauid h' ex eadem auctoritate arguit
contra iudeos et etiam contra hereticos do
min9 ihs si g° dauid vocat
eum dnm suu s'm veritate quo
filius eius e s'm tm. cu filius
propagacione sibi tuis sit pri et
maxime s'm consuetudinem
antiquorum patrum est g° filius da-

ius et dominus sed filius virginis ho
minis inquisitum deus et sic vestat
per cristus qui deus et homo est
nemo poterat sibi manifestare eorum
confutationes. primo ex defectu rationis
secundo ex metu interrogationis ideo
neque ausus fuit dicit ergo et ne-
mo poterat ei respondere verbum
quippe quia irrefragabile
erat argumentum nec ausus fuit
quisque ex illa die eum interroga-
re propter timorem sue confutationis
Iosephus confutati in omnibus vltra
non interrogant sed aptissime
comprehensum Romanis tradunt
potestati ex quo intelligimus ve-
nena invidie posse quidem
superari sed difficile posse quiescere
et terminatur post ista in qua ex-
primitur indicia malignitatis
incompetitorie vitatis Capitulum xxiii

Tunc locutus est ad tur-
bas. Superius ostendit
reprobationem indicie
malignitatis propter contemptum
potestatis et veritatis christi hic ostendit
eorum reprobationem propter simulationem
bonitatis in ypocrisi vbi salua-
tor vtitur primo admonitione
secundo comminatione ibi Ve autem scri-
be et pharisei. tertio perdicione ibi
et vos implete mensuram patrum.
admonitio indicat pietatem com-
minatio seueritatem. Infirma po-
nitur primo admonitio turbarum
ad obedientiam cum expressione

superbie phariseorum secundo ad monitio
discipulorum ad humilitatem cum expres-
sione vane glorie scribarum ibi
Omnia enim opera sua faciunt.
In prima primo eorum auctoritatem
secundo addit admonitionem ibi Om-
nia ergo quecumque dixerint tertio ostendit
eorum superbiam et austeritatem dona-
tionem ibi alligant enim onera
Dicit ergo Tunc vel confutatis et im-
posito eis silentio sit locutus est
ad turbas et ad discipulos suos
dicens tunc sunt simplices et in-
perfecti Crisostomus Ideo dominus ad suos
convertit sermonem vt phariseorum et
scribarum confusio illorum fieret disci-
plina Infructuosum namque est
verbum in quo sic alius confunditur
vt alius non erudiatur Super kathe-
dram moysi .i. doctrinam quam
moyses docuit Iob xxix In
plateis parabant mihi kathe-
dram sederunt scribe et pharisei cui-
dam multi hesitant in honore sed
pauci laborant in opere vide-
te ergo quomodo sedeatis quia non
kathedra facit sacerdotem sed sacer-
dos kathedram non locus sancti-
ficat hominem sed homo locum non omnis
sacerdos est sanctus sed omnis sanctus
est sacerdos qui bene sederit super
kathedram honorem accipiet ab
illa qui autem male sederit in-
iuriam kathedre facit In mun-
do sedens si bene vixeris et bene
docueris eius iudex eris Ora-

le viris et bene doctus tu so
lus Nam bene docendo plu
instruis quo plus debeat vi
vere sed male vivendo doces quo
modo debeas condempnari Quia
ergo hic subdit admonitiones
ubi primo persuadetur ad imple
tionem 2o dissuadetur imitatio vite
secundum opera eorum 3o subditur ratio
utriusque ibi dicunt enim et non faciunt
Dicit ergo omnia quecumque dixerint vo
bis i. adulterius verum intelligo
omnia pertinencia ad kathedram
servate corde et facite opere secundum
vero opera eorum nolite facere intelligo
Doctrina est facite tenete non
vitam Crisostomus scripsit de homine
malo doctrina bona procedit Et
ex vilis preciosum aurum producitur
nunquid propter terram vilem pre
ciosum aurum contempnitur non sed
sicut aurum eligitur terra relinquitur
Sic et nos debemus et doctrinam
accipere et mores relinquere.
Nam et apibus herbe nate non
sunt sed flores herbarum flores colli
gunt herbas relinquunt sic et
vos flores doctrine colligite et
conversacionem relinquite ut quasi
in utilis in herba inveniat et subditur
racionem dicunt enim et non faciunt
quia non concordat vita doc
trine Crisostomus fidem predicant et
infideliter agunt paupertatem aliis dant
ipsi non habent cupiditatem lau
dant et mendacia diligunt avaricie

instigant cupiditates exercent.
Unde benedicere et male agere nichil
aliud est quam quod quis se sua lingwa
dampnare Genesis xxvii. Vox quidem
vox iacob est. manus autem
manus esau Alligant enim onera
hic ostendit eorum superbiam et auste
ritatem dominacionem in duobus primo
in austeritate condicionum quibus ad
alios secundo in remissione operum quo
ad se ipsos ibi digito autem Dicit ergo
alligant autem onera s. legis cum
suis condicionibus ut sit quasi fascis
importabilis Unde subdit gravia quoad
ad effectum et importabilia quantum
ad effectum et imponunt in humeros
hominum non in suos per observanciam
preceptorum Isti sufficiunt probo
atum iii. Regum xii. Pater meus cecidit
vos flagellis etc. autem scorpionibus
digito autem nolunt. i. Item movere
vel tantum nolunt ea movere Et
non videtur hoc verum de phariseis quia
non habent hominem nisi facientem
ea que docebant Et hoc volunt vo
luntate absoluta sed voluntate
condicionata volunt s. propter gloriam
hominum qua deficiente nolebant
movere Crisostomus Circa vitam tuam
esto austerus circa aliorum benignus
audiant homines parva mandantem
et magna facientem Si enim
minus aliquem pro parva penitencia iniungen
do nonne melius est de modica racionem
reddere quam de austeritate ubi pro
familias largus est dispensa
tor non debet esse tenax Sed dicit

benignus est vt quid sacerdos
austerus omnia enim opa sua h'
monet discipulos suos ad humi-
litatem cu expressione vane glie
scribar et phiseorum vbi primo ex-
primit phiseorum vanitatem.
Secundo monet discipulos ad humi-
litatem ibi vos aut nolite va-
nitatem aut exprimit primo i
generali secundo in speciali ibi dilatant
enim dicit omnia ergo opa sua fa-
ciunt ea s. intencione et eo fine vt
videantur ab hominibus et habeant
gloriam inter homines gloria enim est
que nullo sciente non festina-
ret in esse dilatant enim hic
ondit vanitatem eorum in speciali
et primo in ope secundo in voluntate
ibi amant enim vnde gloria dupli-
cacione ab ipsis attende vt eorum
simulacione seducamini vel eorum
instamenti emulacione simula-
cio est in ope emulacio in vo-
luntate Simulacione opis ondit
in duobus in dilatando phylacte-
teria et magnificando fimbrias
quorum primum ptinet ad madato-
rum obseruanciam secundum ad memo-
riam dicit ergo dilatant enim phi-
lacteria sua philacterias enim
vocant cartulas fronti eorum p-
silacione in portis in quibus i-
scriptus erat decalogus vt qui
religiosi videntur in pluris ma-
le inceptis illud Deutro. vi°
ligabis ea in manibus tuis et
erunt monimenta ante oculos tu-
os cum spiritualiter mandata sit in-
telligenda opa° oculi magis
meditaco Lom'ius non intellige-
bant quod hec portanda sint in cor-
de non in corpore dicitur autem
phylacteria a phylaxe quod est ser-
uare et thorat quod est lex quasi ob
seruancia legis Et magnificant fim-
brias Nu° xv Deutro° xvi°
Jussit moyses vt in quatuor
angulis palliorum facerent fim-
brias per quas discernerentur a ce-
teris populis in exteriori habitu sic
religione discreti phariseus fim-
brias credidit samaritana cogno-
uisse de dno quod iudeus esset Joh iiii°
pharisei aut faciebant grandes
fymbrias et in eis ligabant
et in eis ligabant spinas acutas
vt eundo vel sedendo pungerentur
vt sic commoniti recolerent benefi-
cia dei et hec faciebant ad ostentacionem
Amant enim primos hic ondit va-
nitatem eorum ibi in voluntate et
primo in ambicione honoris secundo in ap-
petitu vane laudis honor in con-
uiuiis in vrbis et salutaciones am-
bicionis honoris exprimit tam i
locis carnalibus quam spiritualibus
s. in cenis et synagogis dicitur autem
enim primos recubitus in cenis vt
principales vt primo eis ferantur
in quo notatur de gula Isti sunt
quorum venter deus est phil. iii°
Et primas cathedras in synagogis
quod id Eccli vii Noli querere ab ho-
mine ducatum neque a rege ka-
thedram honoris et salutaciones
hic appetitum vane laudis expri-

mit in duabus primo ~~m~~ orone ap
pentis sapie ibi Et vocari dt
go ita amat primas cathedras
et salutaciões i foro nam primos
discubitus necessario eos cibum huius
magistri vel platorum ordine
appetunt sed a fidelibus docet illos
esse cauendos qui hec ipsa in
debite appetunt et vocari ab homi
nibus rabi Crisos vocari volunt
non esse nomine appetunt officium
negligunt Et nondum quod triplicater
querunt homines vel attrac
tandum carnalia sic in cenis vel
spiritualia sic in synagogis vel tem
poralia sic in foro et vbique vole
bant pharisei principatum habere
Circa ergo quatuor generaliter iniu
ste reprehendit in magistris
et platis in quibus non imitandi
primum est defectus bone opacionis
quia dicunt et non faciunt
secundum austitus placionis quia
imponunt onera grauia magis
nibus enim primas promodico
aliis imponunt non est Tercio
ostentacio singularis actionis quia
omnia opera faciunt Quartum
affectus ambicionis et laudis
quia amant recubitus in ce
nis etc Vos autem nolite vo
cari post quam expressit scaba
rum phariseorum vanitatem hic
monet discipulos ad humilitatem
primo dissuadendo appetitum

vane laudis secundo suadendo
virtutem humilitatis ibi qui ma
ior est vestrum erit minister In prima
dissuadens appetitum vane lau
dis ostentis triplicat primo ro
ne potentie ibi omnes autem vos
fratres tercio rone bonitatis ibi nec
vocemini magistri In prima ponit
primo dissuasionem 2o dissua
sionis roem ibi vnus est enim
dt go vos autem nolite vo
cari rabi non enim hominem l
nomen inhibet sed nequis inde
bitum sibi magisterium nomen vsur
pat vel indebite scilicet propter appe
titum laudis Lira in Nolite plures
magistri fieri vel nolite vocari
rabi .i. nolite vobis ascribere
vel aliis attribuere auctoritatem
sic quia homo docet ministerio de
auctoritate quia infundit lumen
sapie et sic dt Lira ne quod deo
debetur vobis ascribatis vel ne
diuini vobis deferatis et sic bene
sequitur vnus est enim magister in
auctoritate qui illuminat hominem
intius quod non alius vim ho
docendo exterius non intellegim
pter ps deus docuisti me a
iuuentute mea Omnes autem vos
fratres sicut dissuasit appetitum lau
dis rone sapie sic dissuadet idem
rone ptatis aliorum ad quod pot
duplicem rem Vna racio est
pietas fraternitatis humane et prec
nolite vocari Omnes autem

firis estis vos s. ab uno genti s. adam et ad unam hereditatem vocati s. ad regnum celorum Et patrem nolite etc. cum enim sit duplex generatio carnalis scilicet et spiritualis utriusque generationis auctoritas est apud deum ideo dicit et patrem nolite vocare vobis super terram quia auctoritatem generandi sive carnaliter sive spiritualiter nolite terreno aliter attribuere unus est enim pater vester qui in celis est creator s. nec etiam Malachie ijo Numquid non unus est pater omnium nostrum Nec vocemini hic suadet appetitum laudis et bone bonitatis quia omne bonum est a deo dicit ergo non vocemini i. ut appetatis vocari magistri ut appellatur h' magister qui erudit verbo quia magister noster unus Christus qui est exemplar et ydea omnium Iohannis xiij Vos vocatis me magister et domine et benedicitis dicta horum tamen et universo quia ipse solus est qui illuminat ad sapientiam ipse solus qui generat ad gratiam ipse solus qui informat ad vitam vel ipse solus qui est actor sapientie gratie et nature Non dicit quia filius dei ihesus christus est unus deus propter personam naturam deitatis i. Chor viij Nullus deus nisi unus actor propter singularem infinitatem potentie Etiam i.

Unus est altissimus creator omnium unus dominus propter summam generalitatem plasmationis Eph. iiij Unus deus i. Chor viij Unus magister propter intima infusionem cognitionis ut hic unus pater unus homo propter singularem eminentiam sanctitatis Ioh. xj Expedit ut unus moriatur homo
pro populo Non est qui faciat bonum Unus pastor propter unam et generalem refectionem populi fidelis Ioh. iiijo Fiet unum ovile et unus pastor Qui maior est vestrum post dissuasionem vanitatis suadet hic virtutem humilitatis et primo ponit suasionem pro humiliandi se ibi qui enim se exaltat Dicit ergo qui maior est vestrum vel merito sanctitatis vel officio dignitatis erit sicut minister vester Regum Quicumque vult alios preeminere in regendo necesse est ut illos preemat obsequendo Etiam xxxij Rectorem te posuerunt noli extolli esto in illis quasi unus ex ipsis curam illorum habe Gen. xxv Maior serviet minori Qui enim se exaltaverit h' subditur ratio humiliandi se et hec duplex prima dampni clarans secunda premii humilitatis ibi qui se humiliaverit. Dicit ergo qui enim se exaltaverit per arrogantiam relatorum

humiliabit[ur] p[ro] pena [et] dampna
com Prov[er]b[iorum] xxix. Superbum
sequit[ur] humilitas. Et qui se
humiliavit non neque[tur] sed
venerit exaltabit[ur] in gloria
in[ve]nibili. Job xxii. Cum humili
at[us] fuerit in gloria. Secundu
m hoc v[er]bu[m] ponit[ur] ter i[n] evan[gelio]
ut hic [et] Luc[e] xviii [et] xxiiii. Ad
secundam ap[p]licem humilitatem cordis
de qua Ps[almus] xi. Discite a me q[ui]a
mitis sum [et] humilis. Judith viii.
Humilem illi cuncti vias. Oris
de qua Judith ix. Humilium [et] man
suetor[um] s[em]p[er] tibi placuit dep[re]
catio. Eccl[esiastici] xxxv. Oratio humili
antis se penetrat nubes. Op[er]is
de qua Eph[esios] iiii. Obsecro vos
ut digne ambuletis vocatione
qua vocati estis cum omni hu
militate. Humilitatem vero ita
custodiunt assiduitas subiect
ionis qua non hu[n]c lucifer.
Considera[n]s p[ro]pter singularitatem q[ua]
non habuit. Adam meditat[ur]
meliorem q[uam] no[n] habebit. Aut
x[ristu]s. Ve aut[em] vob[is] scribe su
p[er]ius usus est d[omi]n[u]s ad monicione
hic p[ro]ut[em] comminatione hic
vero comminatione dampnationis
scribar[um] [et] ph[ar]iseor[um] p[ro]pter p[ro]sit[atem]
i[n] ypocrisi [et] ponit viii. comi
nationes sive viii. ve p[er]tine[n]
tes ad p[ro]sitatem ypocris[is]. Na[m]
s[ecundu]m ypoc[ri]s simulacio est corrup
tiva vitatis aut s[e]c[un]do doctrine aut
iusticie aut vite. Doctrine i[m]p[ed]i[t]
concludendo via[m] ad noticiam vita
tis sit [est] primu[m] ve. Ve qui clau
ditis [et] c[etera] tenendo ad p[er]ui[n]tem erro
ris sit [est] s[ecundu]m ve. Ve nobis q[ui]
circuitis [et] c[etera] t[er]cium s[e]c[un]do loco hic po
situm sup[ra] additu[m] est [et] iustu
a. Ma[r]c[i] xii. videlic[et] id. Ve vob[is]
scribe [et] ph[ar]isei qui comeditis
domos viduar[um] [et] h[oc] probat[ur]
p[er] originalia Bede [et] Rabani/
p[ro]ter p[er] canones evang[eli]or[um] ubi h[oc]
v[er]bum in viii. canone co[n]tinet[ur]
quedam glosa h[oc] exponit vi[ti]is
vero iusticie corrumpit ypocrite
du[pl]ic[ite]r autem dictando i[n] iustici
am sit [est] iii. ve. Ve nobis du
ces c[eci] aut de se dando iusti
tiam sit [est] quartu[m] ve. Ve vob[is]
qui decimatis vitatem vite cor
rumpit ypocrite t[em]p[or]i[bu]s aut dis
simulando malu[m] sit est quintum
ve. Ve nobis qui mundatis
aut simulando bonu[m] sit [est] sextu[m]
ve. Ve nobis qui similes estis
sepulcris aut iustificando se
p[er] comparatio[n]em ad alie[no]s s[ecundu]m sit [est]
septi[mu]m ve. Ve nob[is] qui edifi
catis sepulcra [et] c[etera] s[un]t viii. ve
p[ro]sitatis ypocritar[um] due contra
vitatem doctrine s[cilicet] claude[n]do noti
ciam vitatis .i. tenere ad p[er]ui[n]
tiem erroris due contra vi
tatem iusticie s[cilicet] dictare i[n]iusti[ci]as
tres q[ua]s vitatem vite s[cilicet] dissimulare
malum [et] simulare bonu[m] iusti

ficere se preparacom ad alienu
fcm adoptant' aut preposita
z destrm vij. btatib' z vij btitu-
dinib' In pma ponit' pmo co
unctos dapnacionis ipo dap
nacio ppoit' zhc quo ad tm ex
scripturas male exponebant
quia fidem x respuebant qr
alios a fide impediebant pm
ibi qui clauditis 2m ibi vos
aut non intratis 3m ibi nec i
troeuntes dt go ve vobis in
minet scribe qui putatis nos
peritos in lege z phisei qui di
citis vos pcaros instante ypo
crite sillantes q non est qui
clauditis regnu celorz ante
homines i. qui uncis pme t
dicionib' abscondistis vitem scp
turaz z maxime ne intelli-
gerent de adventu xpi vnde
sm Crism regnu celorz hoc
dupli scptre inquib' insitu
est va expoicio carz sive in
telligencia vitatis sm Jonim
clauditis malo exo vn dicit
mgr Omnis qui scandalizat
malo exemplo suos discipulos
claudit regm celorz an illos
vos aut non intratis quia
intellige z credre no vltis nec
introeuntes .i. introire volen-
tes .i. credre cupientes sinitis
intrare pmo errore facitis q'
illud prob' .m. Noli phibere

bnficare eum qui pt hoc cuit
qfugit ppt destm pme btitu
que est paupertas sprus sive
humilitas qua clce nolut hu
liare intellm z obsequiu fidi
z opponit' pme vtuti que e
fides Jos sup xiiij nisi gra
si fruits z efficaciam sit puuli
non intbitis in regm celorz
Ve uobis istud vacat cu bn
pt legi z q timuari ad pcedes
quia post clausione celesti-
um itendebant ad pdicta tepo
ralu bonorz Jos9 qmnat' eis
dns Ve vob scribe phisei ypo
crite qui comeditis do. vi Glo
qui ura substitucone michil
intedit nisi itendit nisi vt
pdam subiecta plebe faciat
Sed quare dns viduaz mag
qm qiugataz vel puellaz h
sm Crisom Vidue faile de
cipiut' non hntes qui qsulat
viz z faile de reb' suis tlib'
pstant Item dandi libtatem
habent Sz puelle suspecte st
ppt etate coniugate ppt zeloti
piam ideo cum viduis freqn
tores pt habe collocuciones ora
cione longa orantes quia p
mittebat se pro ipsis oraturos
vel vt sanctiores apparent et
maiora dona paperent Criso9
Nu auariciu vram colore de
pingitis z dya lo arma xpi ps

tatis ut amet iniquitatis du
pictas ppt hec rapinam s. simulat
minime amplius accipitis iudi
cium .i. maiorem dampnacionem
Bap vj judicium durissimum fiet
hiis qui presunt Crisostomus Ve inquit
vobis primum quia iniqui estis
sed quia figmentum sanctitatis assu
mitis Ve vobis scribe hec est
secundum ve ubi procedit sic prius
ponendo primo communicacionem dampna
cionis Secundo pravitate ypocrisis
et hec in duobus primo in simulacione
pietatis ibi qui in comitis mare
secundo in pravitate errorum ibi et cetera
sunt sua dicit ergo Ve vobis scribe
et phariseis qui circuitis mare et ari
dam Crisostomus Scribe et pharisei lustri
tes orbem causa lucri studebant
de gentibus facere proselitos et
incircumcisos miscere populo dei ut
faciatis unum proselitum Prose
litus dicitur qui relicto gentilitatis ri
tu ad legem convertitur et cum
fuit factus Ieronimus non ex studio
suarum conquesita quo quenquam
faciatis eum filium gehenne .i. predicationis
quia ad gehenam perpetuum non
cum excellis generatum Unusquisque
enim cuius filius appellatur cu
ius opera facit Joh viij Vos ex
patre dyabolo estis duplo quam vos
Nam dum ethnicus erat simplex
errabat et erat semel filius ge
henne sed videns eorum vicia iri

tatur ad gentilitatem et sic prevarica
tor utriusque populi ritus maiori
pena dignus est vel secundum ysi
dorum duplo in quantitate si
ne uno non in equalitate que
in peccatorum gentilium pena con
sequitur in societate eorum qui
xpm persecuti sunt est secutus
Hec autem pravitas opponitur cari
tati propter defectum rectitudinis luc
tus quia cum deberent lucrere
pro zelo animarum magis con
versiones ad laudem vel lucrum
temporale querebant Ve nobis
duces hec est tercium ve in quo sic
aliis ut dicitur duo primo commina
cio dampnacionis secundo ob iniquas
pravitates ducitur in questionem
ibi qui dicitis hanc autem
pravitatem exprimit dupliciter
primo confutando errorem secundo
docendo veritatem ibi qui per
iurat in altari dicit ergo Ve vobis
duces ceci in quo exprimitur
defectus scientie ysa. lvj. Specu
latores eius ceci omnes nescie
runt universi qui dicitis in quo
defectus iusticie quicumque iuraverit
et cetera Opinio istorum erat quod iura
mentum precatiuus non erat
obligatorium nisi solum cum
iurabatur per dona templi et al
taris in quo solum gloriam non
dei timorem attendebant

ꝑ suam cupiditate. Unde
Criso' iudei aurum quo delecta-
bantur et dona quibus pascebantur
sanctiora esse dicebant quam
templum et altare ut homines
promptiores fierent ad offerenda
dona tangit duplex exemplum sanc-
tionis i iustitie unum continens
ad iurantium per templum sanctum
et per donum in altari oblatum
ibi et quicumque iuravit in altari
In prima ponit primo in iusti-
cie sacro. 2o sanctionis obiur-
gato ibi stulti et ceca. Dicit ergo
ita. Ve vobis quicumque dicitis
quicumque iuravit per templum nichil
est i. non obligatur isto iuramento
ꝫ quicumque sit iuravit non te-
nebitur omnis reus. Qui autem
iuravit in auro templi i. in
auro vel pecunia que offertur
sacerdotibus debetur i. obligatur et
statim committitur id quod iuraverat
cogitur exsolvere. Stulti hic sequitur
obiurgatio inrationabilis stulti quo
ad notitiam veritatis ceci propter te-
nebras errorum. Quid maius
est. Sic dicit Criso'. Isti decipie-
bant populum dicentes quod templum
non erat sanctum nisi propter obla-
tiones et ideo dicit sequitur ob-
iurgatio quid maius est aurum
vel templum quod sanctificat aurum i.
propter quod sanctificatur aurum constat quod
maius est quod sanctificat quam quod sancti-
ficatur. Ergo et templum quam aurum ergo
iuramentum per templum maius
est quam per aurum templi. Quod sanctum
est templum tamen in ablato i certa-
te. Et quicumque hic additur exemplum in
altari et sicut prius primo ponitur
in iusticie sancto. 2o sanctionis
obiurgatio ibi ceci quod enim ma-
ius est. Dicit ergo et quicumque iu-
raverit in altari non est i. non
obligatur ex illo iuramento quia
autem iuravit in dono quod est
super illud s. in oblationibus vic-
timis et ceteris que offeruntur
super id s. exequi iuramentum.
Ceci ecce obiurgatio erroris
quod enim maius est s. materiale
an altare quod sanctificat donum
q. d. altare sanctificationis ergo
et iuramentum per altare maius
est. Qui ergo iurat in altari
Iam confutavit errorem hic
concludit veritatem ubi ostendit
iuramentum per creaturas deo
dicatas primo in ratione sanctificati-
vo ut in altari et templo. 2o in ra-
tione creationis ut in celo ibi et
qui iurat in celo. In prima
exemplificat primo in altari
quod est locus expiationis. Secundo
in templo quod est domus orationis
ibi et qui iuravit in templo. Et hoc
est. Qui ergo iuravit in altari
ex quo dicitur sanctificans obla-
tionem iurat in eo et in omnibus

que sunt super illud quia altare
continet et sanctificat dona et non
econverso quia cum unum dicit
quidam et aliud multa est qui iu-
raverit in eo iurat in illo vel
in eo qui habitat in templo
Ioh. i. astringitur sacramento con-
tinentis et continenti sanctificantis et
sanctificati habitationis et habi-
tantis et ita sequitur quod si iura-
mentum factum per dona templi vel
altaris est obligatorium quod multo
plus iuramentum factum per templum
vel altare cuius contrarium dicebat
pharisei Et qui iurat in throno
dei Ysa. ult. celum michi se-
des est et in eo qui sedet
super eum scilicet deo qui dicitur sedere
super celum propter maiorem sue
maiestatis relucentiam ps. dominus
in celo paravit sedem suam quia
ergo per creaturam iurat implicite
te iurat per creatorem possi-
dentem creaturam Iste enim
recte potest considerari duplicater
vel in se et quantum ex nichilo sic
sunt vanitas ut sic adducuntur
in testimonium vel secundum quod refe-
runtur ad deum ut principium et fi-
nem et sic relucet in eis similitu-
do creantis et adducuntur in
testimonium et qui iurat per
illas iurat quodammodo per deum
et sic iuramentum per creaturas lici-
tum est et obligatorium Ve vo-
bis scribe et pharisei hic est .iiii.
ve ubi primo comminatur dampna-
tionem dicens Ve vobis scribe et

pharisei secundo detestatur eorum pro-
fanitatem et hoc primo exprimendo
errorem eorum in defendendo iusti-
ciam legem secundo docendo ve-
ritatem in hiis ibi hec oportuit
facere tercio abominando eorum
cecitatem ibi duces ceci excol-
antes exprimit in hoc quod propter
minora contempnebant maiora
et iusta primo quo ostendit obser-
vationem minorum secundo omissio-
nem maiorum ibi et relinquistis
dicit ergo ita ve qui decimatis
mentam et anetum et ciminum
namque sunt minora herbarum hec
autem exponitur dupliciter nam hoc
verbum decimatis ambiguum est
utrum et qui accipit et qui dat
decimas dicitur decimare pharisei
autem de minimis decimas da-
bant ut dicitur a iudeis tribus
Lucas quod dicunt omnium deci-
mas Luc. xviii. decimas do
omnium que possideo Item de
minimis decimas exigebant
ex cupiditate et potest intelligi
qui decimatis i. qui decimas
accipitis vel qui decimas da-
tis de minimis herbis et relin-
quitis i. non observatis que gravi-
ora sunt legis i. maiora
et maioris ponderis apud deum
scilicet iudicium quod est in mandatis
vere vindicationis quo ad se ipsum
quo ad proximum et fidem quo
ad deum vel iudicium quo ad
regimen prelatorum minorum quo ad

vitam actuorum fidem quo
ad rectitudinem contemplatio
nem Iesaie v. Ve qui coniungitis domum ad domum et agrum agro copulatis usque ad termi... Ve qui pla
tees p... inuenietis
verum facientem iudicium et q
rentem fidem vel aliter re
liquistis glo. incompta q
grauiora sunt legis Criso
de suo quidem lucro sollicite
agebant de gloria autem dei
et salute hominum negligebant
sic modo sacerdotes curant quod
decime bene soluantur sed quod
confessiones diligenter audi
antur et quod predicatores freq
ter habeantur non tamen curant
hoc scilicet maiora oportuit facere
primo et principaliter Mich. vi
Indicabo tibi o homo quod
sit bonum et quid deus requirat a
te utique facere iudicium et di
ligere misericordiam et sollicite ambula
re cum deo tuo et illa sunt maio
ra ut decimas de omnibus
non omittere hoc est argumentum quod
dande sunt decime de omnibus
etiam de minimis nisi constitutio
ecclesie vel generalis usus patrie
ordinauit duces ceci excu
lentes culicem id est minora di
scutientes culex paruum animal
est ut dicit ysi. ethy. xii. ab a
culeo dictum quod cum more fi
stulam admorem stimuli quo
pungit carnem et suggit san
guinem excolantes sum pa
pium et hugonem quod est quod p...

...tare vel linquere et ponitur
ab ex colo. las medium pro
ducta Camelum autem glucientes
id est maiores subtrahen
tes et permittentes Camelus at
tamen animal magnum et defor
me per quod magnum peccatum
intelligitur Vel sic prelati mo
dernis culicem linquunt et ca
melum glutiunt dum maiora
permittentes minora distrin
gunt optimum rex estimator est
qui magnam minimis pena
aut vel nullam in magnis
adhibent diligenciam quod fa
cile liquet exemplis dicit
etiam hodie hodie in multis
terris plus punitur aliquis pro
omissione vnius constitutionis
vel admonicionis quam ipsius
regule sic plus de transgres
sione decretalium constitutio
num hominum quam eorum et
mandatorum xpi Ve vobis
scribe et pharisei hec est quarta
ve ubi ponit primo condempna
tionis communicatio quia ve vobis
scribe et pharisei secundo ypocrisis
eorum in magnitudine dissimulatione
confutacio ibi qui mundatis
3o bonitatis instructio ibi pe
hoc certe primo tangit primo eorum
apparenciam exteriorem ad multitudinem
interiorem ibi intus autem ple
ni estis dicit ergo Ve vobis scri
be et phari qui mundatis quod
deforis est calicis et parabsidis
Calix est vas continens poti

her pabsidibus pabsidis ditur
vas continens cibum ut dicitur
secundum ysidorum Vas est quadratum
et dicitur parabsis quia paribus hinc ab
sidibus .i. lata vel angulosa
Crisostomus Judei quociensque
ingressuri fuerant templum
aut sacrificia oblaturi aut per dies
festos seipsos et vestimenta sua et
utensilia lavabant et a peccatis
nemo seipsum a peccatis pur
gabat cum deus non corporis mun
diciam laudet sed mentis sordes con
dempnet. Intus autem .i. in consciencia
et mente plen(i) estis rapina
per affectum ambicionis et inmun
dicia per voluptates carnis propter
primum dicitur Ysa. iii. rapina pau
peris in domo vestra est propter
secundum Eze. xiiij posuerunt in
mundicias in cordibus suis ta
les etiam sunt multi modo qui
sunt sicut femine dealba
tus extrinsecus decorati intus
iniquitate plen(i) Unde si quis e
volueret interiora extrinsecus mul
tum fetorem multum que saniem
inveniret Eze. viii fili hominis
homine fode parietem et videbis
abhominaciones per hec autem
subdit salubre consilium dicens
primo arguit cecitatem secundo in
ducit intimi puritatem ibi munda
primum tercio promittit puri
tatis integre veritatem ibi ut
fiat et id quod dicit ergo per hec cecte
sed quantum ad visum interiorem mun

da prius quod intus est calicis et
parabsidis per calicem significatur cor
hominis in quantum continet sicut
gustacionem delectacionum mundate
ergo quod intus est calicis et parabsidis
est purgare cor a fraudulen
ta cogitacione et a prava delecta
cione Jeremie iiij. Lava cor
tuum Jerusalem ut salva fies ut
fiat quod foris est mundum
.i. ut vera sit oracio simulatis
non malicia dissimulacionis vel
ut fiat quod deforis est mundum
.i. quod deus utrumque mundum opus et cor
et animus sed debes magis abun
dari Luce xi Nonne qui fecit
quod deforis est et quod deintus
est fecit. Nonne quod in triplici
ue positum est nota commemoratis
eo quod triplex cecitas augmentatur
primo in docendis ibi Ve vobis
duces ceci qui dicitis quicumque
in tacipiendis sive in eligendis
ibi duces ceci excolantes
culicem. tercio in ascendis ut per
hec cecte munda Crisostomus nisi ce
cavunt ceci in plateis Ve vo
bis scribe et pharisei hic est sep
timum ve ubi ponit primo
dampnacionis comminacio secundo
proponit cor in bona simulacione
confutacio ibi qui similes estis
ubi primo proponit similitudinem
secundo exponit propositam ibi sic
et vos quidem dicit domina ergo ve
vobis scribe et pharisei qui siles
estis sepulcris sepulcrum est lo
cus cadaveris mortui cuius

similitudine d[r] corpus contine-
ri in mortali pcto existe-
res. Dic qui excusat qui hi-
tant sepulcris qz dealbatis
sz extius ppt bom similitu-
dinem. Ait xxiii pcatur de das
dealbate pics que aforis
apparent hominibus speciosa si-
cut poma sodome. Exonr.
Omnis gloria eius filie regis
xpi ab intus go oppositis om-
nia eius filie dyali aforis
intus vero plena sut ossibus
mortuorum et omni spurcicia
vt in ossibus in quibus consistit
robur significent animositates
ad pcta inspurticia voluptates
carnales ossibus mortuorum et
ideo horribilia omni spurci-
tia et ido abhominabilia Sic
et vos quidem hic exponit
similitudinem pmo ponit
quo ad exteriore spurciciam
iniquitatis ibi Intus autem
plem sut ypocri. Et go sic
et vos quidem aforis non ab
intus apparetis no estis
hominibus no deo iusti Intus
aut plem estis ypocrisi Glo.
amore vane laudis et iniqui-
tate odio virtutis vel ypocri-
si quantum ad intentionem scilicet
iniquitate quantum ad affectum
malignitatis Isti significa-
tur p vel qui exterius ere-
us intus luteus dan xiiii
Ve vobis scribe et pharisei hic est
vii. ve vbi pmo ponit dam-

nationis confusionem 2o positus
eorum i comparatum sui iustificatione
consistitur ibi Cum edificatis 3o
ondit eorum iactancia pmo i fo-
she in vbo ibi edificatis si fuis-
semus 3o obiurgat eorum ma-
lignitatem ibi Itaque testimonio
dicit go. Ve vobis scribe et phisei
qui edificatis sepulcra ppha-
tum et ornatis monimenta iu-
storum In pphetis e excellentia
veritatis In iustis excellencia
bonitatis Urbanus non ppt
amorem pietatis et veritatis hoc
faceret sed ppt amore vane lau-
dis Crisostomus dicebat apud se
si bene fecimus pauperibus quis
illud videt et si viderint non
multi vident et multi vide-
runt prope vident transit tem-
pus et tempore transit beneficij
memoria Melius est go edifi-
care que aspiciant omnes non
in hoc tpe solum sed etiam i poste-
ris. O insipiens quid tibi pro-
dest post mortem ista memoria
Si es torqueris et vbi non es
laudaris Spualiter sm Crisostomum
Quid est sepulcra edificare nisi
corpore alios vel eis dethe-
quod ppe ypocritarum est et post-
ea ornauit ea qui postquam
detraxerunt debent aliqua
bona de eis vt videantur
non tam detractionis sed com-
passionis animo et affectu dixis-
se Et Crisostomus qualis est iste

iusticia mutare mortuos et
spoliare viventes quod faciunt
illi qui de rapinis faciunt
caritates de sanguine miserorum
tollere et deo offerre illud non
est offerre sed velle violen-
ter socium facere deum ut tam-
quam ablatam pecuniam de pec-
cato libenter accepit consenti-
at in peccato. Et Criso. Vis do-
mum dei edificare de pauperibus
et fidelibus non iuvat. In edi-
ficiis enim homines habitat deus
aut in hominibus sanctis. Et dicitis
etc. Unde ubi et fuissemus
in diebus patrum nostrorum non es-
semus socii eorum in sanguine
prophetarum, id est ad effundendum san-
guinem prophetarum. O ficta et falsa
iustificatio. Glossa, id est Eccli. vii. Noli
te iustificare apud deum. Criso.
Si fuerat peccatorum ultores pa-
tris contemptores iniquitati vinde-
cat amici mortuorum isti sanctos
colebant et statuas contempne-
bant cum tamen sanctitas sit ma-
gis diligenda quam statue. Itaque hic
confutat eorum malignitatem evi-
denti obiurgatione concludens.
Itaque testimonio estis vobismet-
ipsis, id est scelus, quasi dicat scelus patrum
reprobatis verbo patres sanctos
tes et persequendo sanctos ut Christum
et suos eadem scelera facitis et
sic facto probatis quia filii es-
tis non solum carne sed etiam
imitatione eorum qui prophetas

occiderunt. Crisos. Que sit arbor ex
fructu cognoscitur et fructus per arbo-
rem demonstratur. Et vos im-
plete. Dupplex usus est domini
ad monitione que pertinet ad
pietatem sue et postea comina-
tione que pertinet ad severitatem ius-
ticie. Hic tercio utitur predictione
que exprimit iudicium divine pre-
scientie in abicione iudeorum. Ubi in-
sinuatur dupplex iudicium, primo
condempnationis, 2º reprobationis.
Ecce ego mitto ad vos prophetas.
In prima insinuat primo initium
suo iudicium ibi serpentes. Dicit
ergo. Et vos glosa probatio quod sint
filii homicidarum et vos implete,
id est implebitis. Sed non propter
hoc facturi erant condicit sicut id est
Ioh. ii. Solvite templum hoc, id est sol-
vitis mensuram patrum vestrorum,
quasi dicat quod illis defuit vos imple-
bitis. Non solum impleverunt sed
multum excesserunt mensuram
quam illi prophetas isti prophetarum ma-
gistrum, illi servos isti dominum, illi
homines isti filium dei, id est Thy. ii.
Ut impleant peccata sua semper.
Serpentes quo ad maliciam suam
propriam. Crisos. Serpentes semper
astuti sunt in malo aspiciunt et
quo mordeant tamen mordere
quo se occultent. Eccli. x. Quo si
mordeat serpens in silencio nichil
minus habet qui occulte detrahit.
Genimina viperarum quo ad ma-

licam simulacione malorum intellige
dolosi homicide de homicidis
nati quo fugietis a iudicio ge-
henne .i. quis vos liberabit a
pena eterna nam nemo vitabit
non secundum Crisostomum quia ibi
videbitur secundum interiora Apocalipsis
xx libri aperti sunt .i. conscientie Cri-
sostomus liberabunt vos sancti quorum mo-
numenta ornatis non quia non
possunt esse amici illorum quibus ini-
micus est deus Ideo ecce ego
mitto ad vos Hic subditur indi-
cium reprobacionis ~~et~~ iudeorum
circa quod tangit primo meritum
hic superius ibi ecce relinquetur
meritum tangit dupliciter primo as-
sendo secundo conquerendo ibi Iherusalem
Iherusalem In prima ponit primo
assercionem / secundo assercionis con-
clusionem ibi Amen dico vobis
In prima ponit tria primo mis-
sionem predicatorum / 2o persecucionem
iudeorum ibi et ex illis occidetis
3o reprobacionem persecutorum ibi
ut veniat super vos dicit ergo
Ideo quia scilicet dictis vos esse
socios eorum .i. homicidarum ut su-
datur vestrum mendacium Ecce ego
mitto ad vos scilicet instruendos
et revocandos ad me prophetas et
sapientes et scribas Crisostomus a-
postolos vocat prophetas quia
spiritu prophetico pleni erant
sapientes quia corda sapien-
cia divina erudiebat scribas
quia nova et vetera de thesau-

ris suis proferebat Actuum xiii
Erant in ecclesia que erat an-
thyochie prophete et doctores Cri-
sostomus super illud Ideo ecce ego
mitto In illo ut impleatis me-
suram et cetera videtur quod eis de-
dit deus occasionem peccandi.
Hic Crisostomus Ideo non est causale
sed consecutivum vel predictum eorum
que debebant sequi vel secundum
Crisostomum deus occasionem providit
peccandi non ut peccare fa-
ciat sed peccatorem ostendat Et
ex eis occidetis hic subditur
accusacio sive persecucio iudeo-
rum que exaggeratur Exodi iii
scilicet ex mortis angustia cum
dicitur et ex illis occidetis sicut pau-
lum et iacobum Actuum xii ex mortis
ignominia cum subditur et cruci-
figetis ut petrum et andream
ex multiplici contumelia cum
additur et ex illis flagellabitis
in synagogis vestris ex afflige-
cium instancia cum sequitur ibi
persequimini de civitate in civi-
tatem Hebreorum xi Alii ludibria
et verbera experti insuper et vin-
cula carceres et cetera ergo crudeliter
frequenter multipliciter et instan-
ter persecuti sunt sanctos ut ve-
niat Hic ostendit debitam homi-
cidarum reprobacionem sive vl-
cionem cum dicit ut veniat.
istud ut consecutive tenetur quod
non est affectus voluntatis sed
consecucio equitatis et veniat
super vos .i. super generacionem

uiam et omnium malorum nobis
consilem. Omnis sanguis iustus
.i. debitum vel reatum pro omni effu-
sione sanguinis iustorum qui
effusus est super terram ps. ef-
fuderunt sanguinem eorum tam-
quam aquam in circuitu ierusalem .i.
sanguine abel iusti de quo
Gen. iiij. Cum mirra ad corn' lar-
gitur accepta usque ad sanguinem
zacharie. Iste zacharias non pater
iohannis baptiste sed sicut hystoria
docet dicit fuit filius ioyade sa-
cerdotis qui ioyada propter suam
iustitiam dictus est barachias
propter interpretationem nominis bara-
chias .i. interpretatur benedictus
domini et benedictio domini super caput
iusti. prov. Quem occidistis
.i. quem vestra generatio nobis filius
occidit. sic enim dicitur ij. paral. xx-
iiij. spiritus domini induit zacha-
riam filium ioyade sacerdotis
et stetit in conspectu populi dicens
Haec dicit dominus quare transgredimini
preceptum domini. sequitur qui congre-
gati adversus eum miserunt
lapides iuxta regis imperium.
Alij autem zachariam patrem io-
hannis intelligi volunt. Origi-
nes dicit venit enim ad nos que-
dam traditio talis quod sit quidam
locus in templo ubi virginibus
quidem licet adorare deum ex
parte autem thorum virilem non per-
mittebat in eo non consistere
mulieres. Maria autem postquam
genuit saluatorem ingrediens

adorandi stetit in illo loco vir-
ginali prohibentibus autem
qui noverant eam iam filium
genuisse zacharias qui dixit
est virginum loco eam sit ad huc
virgo ergo quia manifestissime ad
versus legem agentem occi-
derunt eum inter templum et
altare viri generationis illius
et sic verum est verbum quomodo
ad proximos haec tamen non est despi-
ciunt facile contemnitur Inter
templum et altare .s. holocausto-
rum quod erat extra templum
.i. in atrio templi. Sed queritur
quare potius nominat istos
duos .s. abel et zachariam quam
alios cum multi post et ante
ab hac generatione sunt occisi Ideo
ut in uno lucu .s. in abel qui
fuit pastor omnium in alio cli-
ca .s. in zacharia qui fuit al-
taris officio mancipatus intel-
ligerentur. Amen dico vobis
hic concludit assendo veniet
haec omnia .s. scelera et scelerum
puniciones super generationem istam
Ier. xx. Quantum ad homines
multe sunt generationes in diver-
sis temporibus sed quantum ad deum
tantum due .s. bonorum et malorum
et sic una est generatio bonorum
a principio mundi usque in fi-
nem de qua ps. Generatio
rectorum benedicetur. Alia una
est generatio malorum de qua
Ioh. viij. Vos ex patre dyabolo
estis et si non omnes sit tempore

uno tantum omnis corpus spiritualis
et super continuatum istam omnia
mala veniat Ps. veniat illi
laqueus quem ignorat. Item Jerusalem Jerusalem hic
perdidit dominus meritum reproba-
tionis iudeorum conquerendo et
conviciando plangendo. Unum assump-
sit ipsum planxit propter dupli-
cem culpam ex qua est meritum
reprobationis. Prima est
scelus homicidii, secunda est contemp-
tus dei ibi quotiens volui
congregare. In prima tangit
duplex homicidium primum scele-
ratum Christum interfecerunt qui
dicitur propheta Deut. xviii. secun-
dum ibi et lapidas eos. Dicit
ergo Jerusalem Jerusalem methonomia
ubi ponitur continens pro conten-
to. Geminat autem Jerusalem propter
maiorem exprobrationem
vel quia sic affligebat semper
spiritualiter et corporaliter. Non-
tur autem tamen ex quibus assig-
natur hoc scelus primo ratione ar-
gentis tamen dicitur Jerusalem babi-
lon si aliud egyptus esset
Sed Jerusalem verbis sacram simi-
limo si iudeus si paganum
pertinet aliud esse secundum Jeremiam
Ps. Si inimicus meus male-
dixisset. Item Jerusalem pacifica
que comparatur pacis et visi-
onis secundum columba secunda est ver-
sa, conuertitur scelerosa qui
per pacem didicit facere bellum
Item Jerusalem magistra legis capud

religionis Ysa. ii. de Syon exi-
bit lex et verbum domini de Jerusa-
lem. Ergo ~~nullum~~ Jerusalem quasi simplici-
ter si layci si extranei Sed
occidit litterati religiosi doc-
tores Ps. homo pacis mee
in quo speravi qui edebat
panes meos magnificavit
super me supplantationem. Secun-
dum ratione actionis quia occidis
et lapidas addis et flagellas
Occidis Jacobum lapidas Ste-
phanum flagellas discipulos
quasi dicit quid ergo amplius? pro
lapides corde perrepulsam
flagellas pronunciatam
occidis manum per violentiam
et dicit occidis et lapidas pro-
phetas cum occidisti Judica nul-
lum habes concordantiam
et in continuo actu vel proposi-
to malo persistis quia non peni-
tens secundum occidis ~~inquit~~ tercio ratione
pacientis occidis nunquam si-
mulcros hostes numquam malefac-
tores numquam predones non sed
prophetas et eos qui ad te mis-
si sunt organa spiritus sancti pro-
nectores dei precursores et ad te
in quantum instruendam castigan-
dam renovandam Ysa. xii.
loquimini ad cor Jerusalem Quo-
tiens volui congregare. Ecce
secunda culpa scilicet contemptus dei quem
agravaverunt ex operibus permul-
tiplicatum officium ymo tociens
volui propter in tercium affirm
~~quotiens volui~~ quemadmodum
gallina pullos suos congregat con-

gregare pullos tuos sub alas et go quociens volui ego qui bonorum tuorum non indigeo ergo qui mortem peccatoris nolo ergo qui prius homines salvare nolo congregare inquit primo per legem nature secundo per legem scripture tercio per legem gracie. Item quociens in mane pueritie in tercia adolescentie in vi iuventutis in ixa senectutis in vespere decrepite etatis supra xx simile est regnum celorum. Et quod noluisti donec nunquid vibrare nunquid propter punire non sed volui congregare filios tuos multi enim sunt dispersores ad bonum quia primo dispergit dyabolus Joh. x lupus rapit et dispergit oves Exo. v dispersus est populus ad colligendas paleas dispergit carnalis affectus. Tren iiii dispersi sunt lapides sanctuarii in capite viarum dispergunt temptatores supra xii. Qui non colligit mecum dispergit sed dominus vult congregare in unitate fidei Eccl. ult. Congregate vos et venite omnes ut confiteamini etc. In veritate superne civitatis ps. Edificans Ierusalem dominus dispersiones israel congregabit quemadmodum gallina congregat

pullos suos sub alas Ambrosius hoc animal tam magnum affectum habet in filios ut eorum infirmitate affecta infirmetur et eos alis protegit et milvum pugnat contra et deus sapientia per carnem infirmatam protegit nos et defendit a dyabolo duplices ale domini moyses et aaron Exo xix. Quomodo portaverim vos super alas aquilarum etc. Regnum et sacerdotium et sub nullis istarum voluit populus congregari tandem expandit alas suas sed in quod perduxit Exo xxxiii ps. Sub umbra alarum tuarum protege me et adhuc noluit congregari. Queritur quare comparat se xpc gallinae Ro. secundum Rom. sit. quia Luc. xiii vocavit vulpem herodem ut quasi insinuaret se esse illum cui insydiabatur vocavit se gallinam quia vulpes gallinis insydiantur vel propter rationes similes primo quia passus propter nos doluit supra Ysa. liii. Vere languores nostros ipse tulit secundo quia contra milvum i. dyabolum nos pullos suos protegit ps. Sub umbra alarum tuarum protege me. 3o quia pullos vagantes et peccatores ad tabernaculum eorum congregat Ut Ydo. Congregamini et venite. Quarto quia alienos pullos suppo-

i domum domini Inveniuntur cum[illegible] ps. Congregabo vos

sitos .i. gentiles et iudeos co-
ursos qui peccatores amat Supra
xi Venite ad me omnes qui
laboratis etc. et sic de aliis p
pecatoribus que nominantur in hys
versibus hyspida iuncescit sca-
pit semper altera quiescit asserta
plena dolis cura fouens ali-
ena In miluos clorida ma-
cula Vic est gallina de sep-
ta pher duo signa Et noluis-
ti esse contemptus quinymo ne-
glexisti impediuisti vnde ti-
mi putandum est non in Cri-
sos suis meis non pepercisti
vt tibi parcerem peccatum in ex-
vitam neglexi ne tua mor-
tem viderem omnes medici spi-
rituales vite defecerunt et tu cu-
rata non es insanabilis pas-
sio tua vincit artem diuinam
Ego ipse quid faciam si tu ipse
non vis Cetera relinquetur per
initium reprobacionis subditur
hic finalis reprobacionis pro
quantum ad dessercionem inpunitam
tum ad iudicium in futuro ibi
dico enim vobis Dicit quod ecce quod
in proximo relinquetur vobis
domus vestra templum scilicet et ciui-
tas deserta de auxilio ange-
lorum presidio habitatorum mundo et
hoc per romanos tollentes
locum et gentem sic timue-
runt Joh xi Criso quam pul-
li non audierit inimicum non-
tem venit romanus qui acci-
pit et partem iudeorum occidit
gladio et partem dimisit per
prouincias et benedicit de fine
vos dico .i. vobis non me
videbitis amodo vsque ad hoc s.
tempore passionis mee donec
dicatis Benedictus qui venit
in nomine domini .i. donec confitea-
mini me Christum benedictum filium
a patre missum quod erit in aduen-
tu claritatis ad iudicium Zach
xii aspicient me quem confixe-
runt vel Simplicianum non vi-
debitis me .i. facie mee di-
uinitatis donec .i. nisi dica-
tis per fidem confitendo quod ipsi ad
primam benedictus qui venit in
nomine domini .i. hic est benedic-
tus qui venit in mundum per in-
carnacionem missus a patre In
quo innuitur conversio reliquia-
rum ad ventum Christi ad iudicium

Et egressus Capitulum xxiiii

Ihesus de templo ibat
etc. In principio huius
libri primo s. et hic et circo ondit
euidenter quod Christus rex meus ex inde
vsque ad capitulum illud xxiii
ondit quod Christus sit legifer in hoc
et in isto capitulo ondit quod Christus con-
sit iudex noster post modum in
tempore vltimis orsus quo vet
et saluauit nos per passionem et
resurrectionem suam In hoc ergo parte duo
capitula continet agit primo de

micca dectib; ad iudiciu scdo
de ptinētib; ad iudicū ꝯ. Im
fra xxv. ibi ⁊ tunc veniet fi
li⁹ homis i maiestate sua an
tecedentia pxima duo sunt
que tangit pm est ꝯsuacō
scli scdm adventu xpi scdm e-
d. sicut em ful. gur exit ab ori
ente ⁊ apparet vsq ad occi
dente; Consuacō aut scli p
figurata est in destruccione
ierlm pmo ponit destruc
cō ierlm ⁊ templi / scdo ꝯsua
cōnis scli ibi sedente aut
eo sup monte oliueti / Circa
destruccōnm ierlm notat duo
pmo pdicandi cam occō 2°
pdicantis infallibiles assi
macō ibi ipe aut rndens Oc-
casio vero fuit duplex vna
ex pte xpi s. egressi⁹ de tem-
plo alia ex pte discipuloꝶ scdm
edificioꝶ ostēsio ibi ⁊ accesserūt
Dt ergo ⁊ egressus de templo
ibat Crisos⁹ suffecerat dixis-
se egressus de templo sꝫ ad
dit ibat qꝛ ostensi⁹ aliquis
que eun spectauit non inue
vel egressio sit recessu a
iudeis addit⁹ vō ibat et
scdm accessum adsentes
Et accesserūt ad eū discipli
eius Intell. quia dixerat do-
mus sue ciuitatem desendam
ideo accedunt discipli vt scirent
tpus ⁊ ligna destruccōnis Vn

sequit vt ondent ei edificam-
tes templi quam tanta ꝯpe-
rent admirande quo tam
magni lapides ⁊ structure tam
fortes possent dirui vn Et
vnim fundamenta erant de lapi
bus magnis ⁊ preciosis Oppoi-
tur hc qꝛ mr xi d qꝛ vnus
ex discipulis ait ille magr as-
pice quales lapides h dicit
pluralit qꝛ accesserūt discipli
sꝫ vnus pro omnib; loqbatur
vel sigularis nūm pro plura-
li posuit xpi vna vocem
om̄ ad querendū Ipe rndens
ait illis videtis h omia qꝛ
tam firmat⁹ sumptuosa mire
Amen dico vobis .i. veraciter
testificor non relinquetur h
.i. in hoc loco lapis sup lapidē
qui non destruatur hoc fcm
est in tpe xlii. anno post
passionē domini a romanis ⁊
postea extitit ab helya ꝯdec-
ano Iste em̄ fundit⁹ euertens
ierlm ⁊ ibi iuxta edificauit ci-
uitate modica nomine suo vo-
cans eam helyam Inhac vero
destruccōne ierlm de monstr-
ari ostendit vn Crisos⁹ Ciui-
tas aliena regi sue ꝯtemo sca
fuit rebellis nomine mittit
milites vt fiat destra vt que
ptatem regis no ꝯgnouit i
bono ꝯgnosceat in malo Luce
xix quia si ꝯgnouisses ⁊ tu

Inveniret^r di una vii p^o i glosa
dimit^s pro visum est vt nescante
ewn^i gra illys cinomis cum
tollet^r ne quis infirm^s in fide
iudayzandi occasionem haberet.
Arguit^r humana supbia i edi
ficando magnas domos &
pulcras de patrimonio crucifixi
Je xxii Ve qui edificat sua
non i iusticia Sedente aut
eo h^s subdit^r signa csumac
sli hec aut signa sunt i tri
bulacionib^s que attendunt^r sm
triplice gdum Inicium pragressu
r csumacom Primi^r g^r p^mo t
bulacoms inicium 2° progres
sio ibi tunc tradent vos in tribula^ce
3^a csumac^o ibi r pdicabit^r h^c
ewn^m regni Circa p^m po
p^mo disciplor questio 2° re
sponsio ibi r rndens ihus.
Cca questionem multiplicat^r
in congruencia locus quia in
monte oliveti Modus quia
secreto Matia dic nob dicit
ergo sedente aut eo sup mon
tem oliveti q^m satis congruit vt
in h^c loco sit fruincacio csum
cionis seculi r adventus xpi
ad iudicium ex quo loco asce
dit ad celu Act i^o Viri gali
lei Et accesserut ad eu disci
puli s. petrus r iohes vt ha
bet^r mr xiii Secreto dicen
tes Tempus magis familia
res dic nob In h^c concludit^r
ca p^mo de tpe destruccionis

vltimo h^o designans ad vet^r ad
iudicium tercio de csumacone se
culi r h^r est dic nob quando
hec erunt i. quo tpe destruc
c^o civitatis r q^d est signum ad
vent^r tui. s. ad iudicium r csu
macionis sli forte credebat
enim cito post destruccionem ihe
rusalem venire Isti autem
qui pcipui fuerunt cceptores
ceteros diligenciores r avi
diores fuerunt ad inquirendum
de p^mio r p^e se r pt nos
Vn Crisos Omnib^s laboran
tib^s dulcis est finis viator
libent^r interrogat ubi est ma
sio cotenais fregit^r cputat
q^m cplebit^r annus agricola
semp tpa mess expectat mu
lier pgnans de decimo mense
semp cogitat r iudei libent^r
de csumacoe sli requirit Cu
ubi est thaurus tuus ibi est
cor tuu Et rndens ihesus
h^s subdit^r rnsio x^e ponentes
quedam signa adventus sui duo
p^o annaz p^m e seduccio er
roris quantum ad intellectum 2° co
rupcio moris quantum ad affectum
ibi audituri enim estis plia
duo alia s^o corporis p^mu
ex inpugnacone exnecium
ibi csurget enim gens contra
gentem 2^m ex ptbacone
electorum ibi erunt pestilencie
In p^ma monet p^mo ad cautelam

llam contra sedicionem / 2º ondit
cautele necessitatem ibi multi veni-
ent et hoc est quod dicit Respondens ihesus
dixit illis Videte ne quis vos
seducat .i. seorsum a vite du-
cat Criso. dominus ad duo respondet
de futuris premunivit quia presens de
de preteritis monet tamquam benig-
nus magister Multi enim venient
et secundum Ieronimum et rabanum Imm[i]-
nente iherusalem excidio multi
fuerunt principes qui se dicerent
christum et tempus libertatis et pacis
appropinquare et horum unus fuit
symon magus de quo dice-
bat hic est virtus dei magna
actuum viii et in hesterna die Nec mi-
rum hodie filii mei Rome de ecclesia
suscepcione disceptarent uni-
versis dicebat se christum multi
enim in quo presumpcio designatur
quam heretici principes suspicionis
... habebant fautores innumeros Ju-
dicum xvi. Venient quia propria
auctoritate non a me missi in quo
falsitas Jere. xxiii. Attendite a
falsis prophetis qui venit in nomine
meo in quo dolositas quia
nomen meum usurpantes et
Sicut symon magus ut re-
fert Leo. reliquit in suis vo-
luminibus scriptum ego sponsus ego
paraclitus ego omnipotens ego sum
... ego omnia dei dicentes ego

sum christus .i. Joh. ii. Nunc an-
tichristi multi sunt et multas se-
ducent in quo presumptas ii Thy.
iii. Mali homines et seducto-
res proficient in peius erran-
tes et in errorem mittentes.
Criso. dominus non separatim quid
signum pertineat ad destruccionem
urbis et quid ad consumacionem
seculi ponit ut eadem videantur
ad utrumque pertinere Item quando do-
mus corrumpitur incendio tunc
latrones insurgant ut rapi-
ant Sic quando casus videorum
spiritualium et quando cursus christianorum gra-
viter fit Item Criso. homo circa
mortem fantasmata videt sic
et mundus in exitu suo multos
paciatur errores Auditurum enim
estis Rabanus predicit secundum signum scilicet
conturbacionem errorum spirituum ad
effectum id est procedit predicendo quid
auditurum est admonendo Vi-
dete me consolando oportet enim hec
fieri dicit ergo auditurum enim est
non visurum aut passurum quia
ut dicit Criso. ea que fiunt
in mundo non possunt notice eis
que sunt extra mundum sicut qui est
in tabernaculo Bonum quidem
tempestatis audit et vexaciones
silvarum ipse autem statim non sen-
tit prelia hominum contra hostes et
opiniones preliorum .i. sediciones
quando adcives Nam a passione
domini et inde bella habundaverunt
cum hostibus secundum Rabanum Re-

et Crisostomus et ipsi eciam inter se ipsos
sediciones habuerunt gravissimas
ut narrat iosephus vel propter va-
rias prauas opiniones fratrum de
futuris et ne hiis ad invicem tibi
apostoli predicti iudeam deserant
admonetur. videte ne turbemini
scilicet ut deseratis iudeam vel pre-
dicacionem oportet enim hec fieri non
fatali necessitate sed malicia
hominum exigente sed non statim
est finis id est finalis de-
solacio civitatis ut excisio iudee
sed post xlii. annos a passione
xpi hoc dominus fieri voluit ut
interim apostolis predicantibus
electi converterentur et reprobi inexcu-
sabiles essent vel finis id est fi-
nalis consumacio seculi de quo
Ezechielis vii finis venit venit fi-
nis Consurget Ecce signum
tercium expugnacione hominum
que potest esse esse vel esse vel
inter minores sic dicit Consurget
gens contra gentes contrarium sicut
fuit in primo adventu xpi
Ysaie ii Non levabit gens contra
gentem gladium vel inter ma-
iores et cetera dicit et regnum in regnum
ecce commocio principum Ysaie xix
pugnabit civitas adversus
civitatem et regnum Crisostomus spiritualiter
liber hereticus adversum hereticum et
episcopatus contra episcopatum et hoc est
signum expugnacionis ecclesie
sicut tunc iherusalem Et erunt pesti-
lencie ecce signum quintum scilicet
ex perturbacione electorum ubi
ponit triplicem differenciam pesti-
lencie que provenit ex inequa-
litate aeris famis que ex violen-
cia impulsione in pestilencia cor-
rumpitur aere nature In fame de-
ficit virtus nature In fame deficit
virtus nature In terre motu muta-
tur status ordo nature et addit pro
loca attendendum quia particulares
erunt terre motus ut in xpi pa-
ssione Crisostomus Si volumus hec
signa intelligere corporaliter non
proficiunt ad manifestacionem
bella enim corporalia semper
fuerunt et fames et terre motus nec
potest esse signum rei future quod est
semper in usu et hoc sine dubio
verum est quia non sunt signa
proxima sed remota Item
Crisostomus quales fames quales
terre motus precessit captivi-
tatem iudee scire poterit quod
Josephus legit Spiritualiter autem
in ecclesia pestilencie carnalium
viciorum fames verbi domini terre
motus tribulacionum erunt Unde
hec exponatur de ecclesia dei que
multum in fine temptabitur
Unde sequitur hec autem omnia
inicia sunt dolorum quasi pre-
ambula excidii urbis vel anti-
xpi Jeronimus melius differ-
tur particularizari ut quasi
ceptis quidam adventus
antixpi nec partus intelligitur
Unde in figura destruccionis ba-

bilonis p quam destructio sig d
vs xiii torsiones et dolores tene
bunt sicut parturientes dolebunt.
Tunc tradent post tribulacionis
initium subdit hic eius progressu
quem primo praedicit tribu
lacio 2o sustinentibus promit
titur remuneracio ibi qui autem
perseveravit tribulacio autem praedicitur
secundum triplex genus primo est
violencia afflictionis. secundum
seductio errorum ibi et multi
pseudo prophete. tertium habundan
iniquitatis ibi quoniam habundavit
iniquitas violencia afflictionis
ostenditur primo futura ab infidelibus
secundo a fide descendentibus ibi et
tunc scandalizabuntur primum agitur
extra ratione inevitabilitatis
quia tradent ratione acerbitatis
quia occident ratione generalitatis
sive aviditatis quia eritis odio
omnibus dicit ergo Tunc tradent vos
ecce omnia insidiarum que non
post tantum in tribulacione hoc im
pletum est in persona apostolorum
an excidium iterum secundum prae apostolos
omnium credencium persona significat
qui in fine in similibus tribula
cionibus sunt probandi Criso
existimo quod hic iam deficit
exposicio carnalis quia dicit
tunc non enim tunc reperiuntur
passi apostoli quia civitas est
destructa secundum ab ascensione
domini usque Act iiii et v sed
spiritualis ecce quoniam Job vi
in vi tribulacionibus liberabit
te et occident vos apoc xiii
quicumque non adoraverunt
ymaginem bestie occidentur
eritis odio in quo ostenditur
tribulacio que procedit ex
animo omnibus hominibus et om
bus humana sapientibus non
divina in quo ostenditur quod erit
generalis Aug oculus purgatis
odiosa est lux que puris est
amabilis Et quoniam invidia nomi
nis fuerit pena secundum causa ad
dit propter nomen meum et pre
dicebitis hoc odium prefiguratum
est in egypciis qui oderunt fi
lios israhel Exo i b in esau qui
odit iacob Gen xxvii in fratribus
ioseph qui oderunt eum Gen
xxxvii Tunc scandalizabuntur
hic subditur gravior afflic
cio scilicet fidem deserentibus ubi in
sinuatur primo aversio in fine secundo
tribulacio aversorum quanta ibi
et invicem tradent et itum ad
affectum ibi et odio habebunt
dicit ergo et tunc scandaliza
buntur multi a fide descendendo
in errorem ruendo i thy quarto
In novissimis diebus descen
dent quidam a fide et infine
odio habebunt Jer xii fratres tui
et domus patris tui ipsi pugna
verunt contra te Criso quoniam pau
ca erant christiani non scanda-

lizabant' n' invicem tradet
ʒ erant tar' vnu' ⁊ aīa vna
mō odiūt se ad invicem vt
nec in duobȝ simcerū inveni
at caritatem. Et multi pseu-
do h' subdit' alia tribulacio
s. carnū ad seduccōem errorꝭ
vbi tangūt' pmo seducto
res falsi q° seducet multi ⁊
seducent D' g° ⁊ multi pseu-
do pphete surgent scdm Raba-
nū hoc accipit' de hēticis quoꝝ
pmus symon magus fuit
rex tamē maior oīm erit ipse
antixc' sic surgit solu tamē
t'tico ⁊ seducent multos p
falsam doctrīnā p simlatam
vitam p signa mirabilia D'
g° multos non omēs vt d'
Crisos. quia nō ē seductorū
virtus ʒ negligentia seduc-
toꝝ alioqui omēs seducent
Mt' xxiii. Exurgent pseudo
⁊ pphete. Et quoniam habun-
dauit hic subd' tacta tribulac°
s. habundancia iniq̄tatis ex qua
orit' tepiditas caritis que magꝯ
apparent tpibȝ istis D' g°
Et qm habundauit iniq̄tas
Osee iiii. maledictm menda-
ciū furtū ⁊ homicidiū inun-
dauerūt sic habundant spine
⁊ tribuli i agro pigri. sic defec
corporales indeiecipit' refrigesc-
cet caritas multoꝝ. Caritas em
remittit' non quo ad essen-
ciam s. quo ad accidentalia

solū em mortale opponit' cari-
tati ⁊ p hoc totalit' destruit'
caritas vbi g° mollescat qn tamē
ad radicacōm refrigescat qn tamē
ad fervorē diminuit' qn tamē
admotū ⁊ frequēciā refrigescit
g° Inel' pro tribulacōne ipe
ipi tribulacōm videbat' calere
vel talebat ii. Thy iii. Erant
homines seipos amantes cupi-
di elati felix qui non timet
a frigorib' niuis Prov' xxx.
Qui aūt pseuerauit post pre
dictam tribulacōnis subd' hic
sustinētibȝ promissionem remu-
neracōnis dīns qui aūt pseuerauit
in finem virtutis in amore bo-
nitatis ~~⁊ amore bonitatis~~ vsqȝ
in finem vite presentis quocūqȝ
tpe incipiat quocienscūqȝ re-
incipiat hic saluus erit. Ba
bariis non cepisse ʒ in bono
psistē virtutis est. Si em virtutes
statim in fine titubauint non
ad gliam ʒ ad penā vadit. De-
leuit iii. pcipit' offerri cum hos-
tia pacificatoꝝ cauda p qd sig'
finalis. Apoc. ii. esto fidelis vsqȝ
ad mortem ⁊ dabo tibi coronam
vite. Et pdicabit' hoc evangelium
regni in vniūso orbe post ini
ciū ⁊ p regressum tribulacōnū ond'
hic ⁊ consumacōm earum ita qm te-
git' pmo pambule bn̄ficiū
dīne miseracōnis s. pdicato
vniūsal' h° ⁊ seqȝ supplicium

tribulacionis ibi et tunc veniet con-
summacio dicit glo predicabitur hoc
ewangelium regni s. noui testamenti in uni-
uerso orbe hoc est proxime signum
excidii urbis et consummacionis seculi
Unde glo ad litteram tunc hoc signum
quod non instet dies domini vel de-
solacio urbis antequam apostoli toto
orbe diffusi sint quia in omnem
terram exiuit sonus eorum etc. Unde
glosa quia nouerat dominus cor-
da disciplorum suorum de excidio
et predicacione sue gentis contrista-
da hec solucio releuat ut sa-
rent multo plures socios gau-
dii etiam de toto orbe colligen-
des et hec predicabitur in testimonium
omnibus gentibus Crisostomus i. re-
darguicionem quia qui non cre-
didit condempnabitur Aug. vult non
dum esse predicatum noui testamenti dicitur
ewangelium racione sue perfeccionis et
bonitatis quia est bonum iocundum
Luc. ij. Ecce ewangelizo vobis
gaudium magnum magnus etc. et est
bonum vtile Ro. x. quam speciosi
pedes ewangelizancium bona
predicancium pacem dicitur autem ewangelium
regni racione sue dignitatis vel
finalitatis quia ad regnum ducit
vel causalitatis quia reges facit
vel materialitatis quia de regno
disserit Apoc. xiiij. Vidi al-
terum angelum volantem per medium
celum habentem ewangelium eternum
Et tunc veniet consummacio hic
subditur aliis supplicium tribulacionis

ubi notatur consummacio extremis
ex quibus constabit tribulacio et
persecucio antixpisti primum est ab-
hominacio desolacionis secundum vio-
lencia tyrannice persecucionis
ibi Erit enim tunc tribulacio mag-
na tercium seduccio erroris ibi Sur-
gent enim pseudo xpisti Circa primum
ponitur primo predicacio secundo admo-
nicio ad cautelam ibi tunc qui
in iudea sunt fugient Circa primum
primo predicat consummacionis tempus
hoc passum ibi Cum ergo vide-
ritis dicit glo et tunc non an-
tequam illi veniant Unde Aug.
ergo post predicacionem ewangelii ve-
niant metu est nobis si enim
non debemus venire consumma-
cio ciuitatis vel mundi Ysaie
xxviij consummacionem et abreuia-
cionem audiui a domino deo ex-
ercituum super vniuersam terram
Cum ergo videritis abhomi-
nacionem i. antixpistum vel secundum
Crisostomum et Jeronimum et dicitur ab-
hominacio quia aduersatur et
extollitur super omne quod dicitur deus
ut dicitur ij Thy. ij. desolacionis
quia tunc erit maxima electorum
desolacio quia destructa cultum
dei stantem in loco sancto i. in
templo dei ij. Thy. ij. tunc re-
uelabitur homo peccati filius per-
dicionis et postea ut in templo
dei sedeat ostentans se tam-
quam sit deus que dicta i. pre-
dicta est a daniele danielis
nono erit in templo abhomina-
cio desolacionis qui legit sci-

ppt[er] narr[ati]o[n]em d[ic]tam eius intelligat[ur] [con]su[m]ma[ti]o[n]em mundi instare. Na[m] ibidem d[icitu]r et usq[ue] ad [con]su[m]ma[ti]o[n]em et fine[m] p[er]durabit desolac[i]o. Sic exponit[ur] de antixpo s[ecundu]m ordine[m] litt[er]e. Alit[er] exponit[ur] in glosa ut sit que sig[na] ad excidiu[m] urbis et [con]su[m]ma[ti]o[n]em urb[is] de excidio urbis exponit[ur] sic. Cum videritis abho[m]i[n]ac[i]o[n]em desolac[i]o[n]is i[d est] ydolu[m] in templo desolato positu[m] q[ui] intellig[it] i[n]telligat[ur] aut de ymagine cesaris qua[m] pylat[us] posuit in templo aut de statua helye adriani que in templo s[an]c[t]o loco longo te[m]p[or]e stetit. Narrat enim q[uod] helye Adrianus ymaginem sua[m] posuit in muris templi ut colerent eam iudei quia confregerunt nolentes ta[n]ta[m] iniuria[m] sustinere ex quo indignat[us] hely[us] euertit fundit[us] ciuitatem et ibi iux[ta] edificaverunt p[ro]priam ciuitatem qua[m] nomine vocaverunt helyam. Alit[er] exponit[ur] de p[re]lato moralit[er] p[re]lat[us] malus est ydolu[m] abho[m]i[n]ac[i]o[n]is zach[arie] xi pastor et ydolu[m] de[re]li[n]q[ue]ns gregem d[icitu]r autem abho[m]i[n]ac[i]o p[ro]pt[er] fastidiu[m] respectu dei abho[m]i[n]abilis quidem est p[ro]pt[er] p[ra]vitatem cordis p[ro]ver[biorum] xi°. Abho[m]i[n]ac[i]o domino cor p[ra]vu[m] p[ro]pt[er] impietatem operis p[ro]ver[biorum] xvi abho[m]i[n]abiles regi qui agit impie p[ro]pt[er] i[n]dignitatem

oblac[i]o[n]is p[ro]v[erbiorum] xv victime impior[um] abho[m]i[n]abiles. Vn[de] tot[us] est abho[m]i[n]abilis s[ed] addit[ur] desolac[i]o[n]is p[ro]pt[er] dispendiu[m] siue dapnu[m] i[d est] v[e]l proximi desolat[ur] a[u]t[em] p[o]p[u]l[u]m vel p[er] neggligen[tiam] officii vel p[er] corrupc[i]o[n]em exempli vel subtrac[ti]o[n]em t[em]p[or]alis subsidii. S[ed] stat in loco s[an]c[t]o p[ro]pt[er] iniusti[ciam] r[e]spectu officii. Tunc qui in iudea sunt hic subd[itu]r admonic[i]o ad cautelam et p[ri]mo ad fugiendu[m] 2° ad odorandum ibi ostate aut ut non stat in p[ri]ma p[ri]mo ponit admonic[i]o[n]em 2° implicat huius r[ati]o[n]em ibi ve aut p[re]gnantib[us]. Circa p[ri]ma[m] tangit[ur] triplex status ho[m]i[n]um illor[um] qui in iudea i[n] c[ivitate] qui in agro et p[ri]m[o] h[ic] dat[ur] t[ali]s admonic[i]o illis qui i[n] iudea ut fugiant ad montes illis q[ui] in tecto ut non descendant ad tollendu[m] aliquid de domo illis q[ui] in agro ut non revertant[ur] ad domu[m]. In p[ri]mo i[n]nuit locu[m] fuge s[cilicet] ad montes Ioh[ann]is 1 ad litteram tanta erit urbis obsidio q[uod] nulli erit tuta se dare inclusi in ciuitate p[ro]pter aliqua[m] occupac[i]o[n]em ideo dicit. Tunc i[d est] t[em]p[or]e obsidionis p[ro]xime qui in iudea sunt fugiant ad montes. Glo[sa] hic ad litt[er]am facta sunt cum appropinquarent ex[er]citus iudeor[um] omnes xp[ist]iani mo[n]iti miraculo fugiant in regnu[m] agrippe q[ui] p[re]erat

·i· obediebat communis In sc(d)o
monet ad sollicitudinem fuge
cum subdit et qui in tecto non
descendet tolle ·i· ad tollendum
aliquid de domo sua Sed tamen
ad fugiendum In tercio monet
ad velocitatem fuge cum addit
et qui in agro non revertatur sed
in domum tollere tunicam suam
melius est perdere tunicam quam vi-
tam Secundum vero quod pertinet ad fuga-
na consummationis seculi satis
competit tunc scilicet tempore an-
tichristi qui in iudea sunt In
iudea creditur fuit maior
persecucio ex presencia christi localis
scilicet eius Sed ideo distinguit illa
terra secundum spiritualem intellectum
Per tres status hominum perfectos
qui in iudea status incipi-
encium qui tamen in confessione
fidei manent Ro x corde
creditur ad iusticiam Per illos qui
in tecto status proficiencium
qui iam super carnem que est
domus eius super mundum qui
est domus hominum super hominem
super aerem qui est domus
demonum ascenderunt Per fac-
tus sum sicut passer solitarius
in tecto Per tres qui in agro
status perfectorum qui in se perfecti
iam alios perficere conantur
Cant vii Egrediamur in agrum Secundum
hec explicatur consilium admoni-
cionis Primus enim datur consilium
ascendendi ad montes sicut

tunc qui in iudea sunt in confessione
fidei licet imperfecti fugiant ad mon-
tes secundum Crisostomum ·i· ad scripturas a-
postolorum et prophetarum secundum Rabanum ad
culmina virtutum Per illuminans tu
mirabiliter a montibus eternis Secundus datur
consilium non descendendi sicut et qui in
tecto ·i· qui animo excedit car-
nem non descendat aliquid
de domo ·s· non includet se
ad carnalia desideria nec re-
deat ad actus pristine conversacionis
mundane Ro xiii Coram car-
nis feceritis Tercius datur consilium
non convertendi sicut et qui in agro
·i· qui operatur in ecclesia sicut
bos in agro domum non rever-
tatur tollere tunicam suam ·i· terre-
·i· rem aliquam similem in
qua se exuit ut nudus nu-
dum christum sequatur Cant v
Expoliavi me etc. Ve autem
pregnantibus nutrientibus in illis
diebus quia ut dicit Beda
et Ieronimus vel pondere vel filio-
rum sarcina gravate sunt
fugere non poterunt ii Reg iiii
Nutrix ionathe propter fugam
mutilavit filium suum claudum
perpetuo recepit Spiritualiter preg-
nantes et nutrientes sunt mente
cupiditatem temporalium pregnantes
augendo nitentes in possi-
dendo aliter secundum Augustinum quadru-
plex est civitas incipiens que
nascitur proficiens que nutritur

Psta que roborat persecutor
que mortem desiderat pug-
nantes ergo sunt que bonum
opus ceperunt sed non fecerit
inventes qui facere ceperunt
sed et nutrientibus Ve quia cito
scandalizabunt in persecucione
antixpi vel in orone amore
male inflamate vel timore
male humiliante vel utroque
modo Orate hic subdit
alia admonitio scilicet ad ora-
re ut amoveat fuge impe-
dimentum duplex in hyeme
impedit intemperies aeris
In sabbato licebat ne ultra
mille passus est ergo sensus
expedit fugere sed orate ut ha-
beatis tempus aptum fuge
Spiritualiter significat hic dux
actus caritatis in hyeme et
bone operacionis in sabbato
In hyeme est gelicidium ca-
ris in sabbato cessatio boni
operis in hyeme quippe est
ventus in quo superbia ob
scuritas aeris in quo invidia
sic ignis in quo accidia ge-
lu in quo avaricia magis so-
let in quo luxuria Erit
enim tunc tribulacio Superius
predicta est temptacio que erit
ex violencia tyrannice perse-
cucionis ubi notatur primo vio-
lencia persecucionis secundo datur
admonitio salubris ibi tunc

si quis vobis dixerit violente
persecucionis primo tangit magni-
tudinem secundo duracionem ibi et nisi
abreviati magnitudinem perse-
cucionis ostendit quantum ad omnem
differenciam temporis preteriti scilicet presentis et
futuri dicens igitur Erit enim tunc
scilicet antixpi superabit tribulacio
magna Jeronimus qui non so-
lum tormenta acerbissima
que prius consueverant inferen-
da sunt fidelibus sed quod gravius
est signorum operacio eorum qui
sustinebunt condempnabitur qualis
non fuit ab inicio mundi usque
Dan. xii. erit tempus quale non
fuit ex quo gentes esse ce-
perunt usque ad tempus illud et hoc
quia tunc conflabitur persecucio
omnium in unum scilicet infidelium he-
reticorum et tyrannorum et falsorum
fratrum hec sunt quatuor venti et quatuor
bestie pugnantes in mari
Dan. vii. tunc invenientur anti-
xpi cum signis et prestigiis ad
decipiendum racionabilem cum do-
nis et diviciis ad flectendum
concupiscibilem cum minis et
suppliciis ad terrendum irascibi-
lem Tunc eciam erit imparcibilis
defectus virtutis quia tunc ma-
ior debilitas defectus delectacionis
quia confrigescet caritas defectus
fidei quia erit opinionum va-
rietas quis ergo tunc ydoneus
idoneus ideo statim predicit be-
nignitatem consolacionis ad consolacionem
primum neque quod persuasionem sim

qd desperationem dicit Greg. Et nisi
abreviati fuissent dies illi
quibus scilicet operabitur antichristus
non fieret salva omnis caro
scilicet iusti quia ex tribulatione
si diu duraret caderent. Sed propter
electos breviabuntur dies illi. De
breviatione de qua Dan. xii
quia per tempus et tempora et dimidi-
um temporis id est tribus annis et di-
midio in quibus regnabit an-
tichristus. Apoc. xiii datum est
ei os loquens magnalia
et blasphemias et data est po-
testas facere menses xlii id est tres
annos et dimidium cum xii
menses pro anno computa-
tur. Dan. xii porro docti in-
telligent a tempore quo posita
fuit abhominatio desolationis
dies m CCxc id est tres annos
et dimidium beatus qui expec-
tat et pervenit usque ad dies
m ccc xxxv. Ergo xlv dies
annos addit post mortem
antichristi qui sunt ut glossa dicit
et Ieron. addentur ad penitentiam
multorum et refrigerium tran-
tu autem vade ad prefinitum
et quiescas et stabis in sorte
tua in fine dierum. Et cum si quis
hic subdit salubriter ad monita-
tur in illa pressura si quis vo-
bis dixerit id est imitatoribus vestris
Ecce hic id est hac parte vel ratio-
ne vel secta est Christus aut illic
id est in alia. Fabianus hoc dicit dona-

tiste cum dicunt tantum esse ecclesiam
Iudei in iudea. Nolite credere.
ii Thes. ii. Obsecro vos ut
non cito moveamini a sensu
vestro. i Ioh. iiii. Nolite omni
spiritui credere. Surgent enim pseu-
do hic tertio subditur temptatio se-
ductionis errorum ubi primo
ponit temptationis seductionem
hic contra hoc subdit salubre
admonitionem ibi si quis dixerit
vobis. In primo ponit primo
temptationum falsitatem quia
pseudo hic temptandi for-
mam ibi et dabunt signa. ter-
tio temptationis finem ibi
ita ut in errorem inducant. Dicit
ergo surgent enim pseudo christi — id est falsi christiani pretextu doctrina christi
vel qui mentiuntur de Christo et
pseudo prophete pretendentes doctrinam
legis et prophetarum et usurpantes sibi
suas revelationes. Ier. v. pro-
phete prophetabunt mendacium
pseudo grece idem quod falsi vel
fallaces latine et dabunt signa
magna que aliquando fiunt de
prestigiis et prodigia que id est pro-
ducunt animo defectus vel signa
id est opera mirabilia ad movendum
intellectum prodigia id est opera
mirabilia ad movendum affectum
ii Thes. ii. Cuius adventus
erit secundum operationem sathane
in signis et prodigiis ita ut in
errorem inducant. Apoc.
xiii. seducit habitantes in ter-
ra propter signa que data sunt
illi facere. Sed fieri potest electi id est

si aliquo mo fieri posset vt di
ffinicō mutaret^r vel sm̄ gg
non notat casum in electis
sz solū trepidacōm̄ monstrat
vel sm̄ Ambro et Augm̄ de no
vis elc̄is exponit^r vn ep dicit
si fieri pt no h^r aut q dina
elccō frustret^r sz forsitan mul
ti cadent qui huius credent^r
elc̄i sic patuit de iuda prodi
tore Ecce p̄dixi vob̄ p̄nil vt
p̄sti vigilet^s qui p̄monitus est
p̄tem vt p̄missa iacula min
ledant Si g^o dixit vobis
ecce salubris admonicō de duo
bus de non exeundo de non
credendo no exire d^r volut^r
i^o imitacōnis non credere
d^r iacōm i^o crudelitatis & h^c
sunt duo in quib^z palliaba^r
malicia antixpi vnū est spēs
religionis que sig^t p̄ desertū
aliud spēs ꝯgniciōnis diuino
& archanoꝝ que significat^r
p penetr̄ablib^z & h^c ē. Si ig^r dixe
rint vob̄ i. pseudo xpi ec
ce in deserto ē quasi sub specie
sc̄itatis vos decipe volentes
nolite exire ad sequēdū p̄mi
tacōm̄ eoꝝ Prou xij nullus
virum effrediat^r hostium domus
sue Ecce in penetrablib^z .i. in
dogmatib^z gentiliū & anti
xianoꝝ qui iactant se h̄re
noticiā archanoꝝ ps̄ et de
dit eis cor vanas i penetr̄a
blib^z regū ipoꝝ nolite cred^e
Sic enim exiit fulgor. Supius

positum aūs ad iudiciū s. ꝯsūa
cio scl̄i h^z subdit^r sm̄ s. ad
ventus x^i. Vbi ponit^r p̄mo ad
ventus p̄nunciacō ad scīam
2° admonicō ad vigilanciā
ibi vigilate g^o quia nescitis
tis. In p̄ma ponit^r p̄mo fu
turoꝝ p̄nunciacō 2° tempore
quo h^z facta sūt in certitudo
ibi de die aūt illa & hora ne
mo scit P̄nunciat^r aūt ea q^r
p̄mo q̄ntū ad modū ad ventus x^i
& suoꝝ 2° q̄ntū ad tpus ibi
statim aūt post tribulacōm
dieꝝ 3° q̄ntum ad ordinē ibi et
mittet anglos suos In p̄ma
tangit modū ad ventus xpi
p̄o eoꝝ qui cū eo sūt venturi
ibi vbicūq^z fuit corpus In p^a
ondit adventū x^i terribilem fo
subitū & vniū dicēs Sic enim q. d.
Nolite crede hereticis siue alijs
de xp̄o narrantib^z quia eius
adventus erit manifestus .i.
q maiori orbis p̄tib^z i notes
cet sic enim fulgur & ita terribil^e
et exiit ab oriente & ita subito
apparet vsq^z ad occidentem
& ita manifeste. Sapie vj^o hor
rende & cito apparebit vob̄ sta
vit adventus filij hominis s.
ad iudiciū q̄uale vn^o q
fulgur habet p̄prietates similes
iudicij quia nulli parcit Sapie
iij Zelus & furor viri non parci i
die vindicte q^r scindit & tūc fiet
separacō maloꝝ a bonis io xx^o
separabit q^r in cordis & tūc ig^t
aū ipm q^r eū illustracōne venit

j. Cor. iiij. veniet q illuminabit
quia cu somitu descendit Job
xxvj. Quis poterit tonitrui
magnitudinis eius intueri
vbicumque fuit corpus hic ondit ad
uentu illorum qui cum xpo sit ini-
natu qui rapientur in nubi-
bus obviam xpo in aera. j. thes.
iiij. dicitur go vbicumque fuit corpus
secundum Raban xc homo congre-
gabuntur et aquile .i. sci perspi-
caces visu secreta dei solis
intelligendo veloces volatu
celestia appetendo vel prorsus
pt significari passio xi Cor-
pus enim mortuus dicitur cadaver
Job xxxix. de aquila vbic-
que cadaver fuit statim ad-
est aquila .i. electi congregabu-
tur congregantur ad corpus eius
cuius passionem devote recole-
do humiliter imitando tamquam
de eius carne saciantur et hu-
pirco vt aquile renouabu-
tur vbicumque ergo fuit corpus
.i. xc in ratione generali qua hic
nominatur corpus ppter ea ad
nondum carnis veritatem quia
verbum caro factum est ad insi-
nuandum passionem humilitem
Ysa. l. Corpus meum dedi
percutientibus ad signandum siti-
tudinis spem in qua appa-
rebit quia in ea carne in
qua passus est Apoc. j.
Videbit omnis oculus et qui
eum pupugerunt ibi congregabun-
tur aquile ppter multas ppetes

tu ppter ... omis innouacionem
ps renouabitur vt aquile iu-
uentus tua Tum ppter visionis
claritatem quia recumbantes oculis
videbunt solem in trinitate. j. Cor.
xv. Videmus nunc per speculum.
Tunc ppter elevacionis sublimi-
tatem Job xxxix. numquid ad pre-
ceptum tuum elevabitur aquila et
in arduis Congregabuntur quoque tamquam
membra cum capite Osee ij.
Congregabuntur filij iuda et
filij ysrael pariter et ponent sibi caput
vnum tamquam principes cum
rege ps principes populorum con-
gregati tamquam filij cum pre
ps filij tui sicut novelle o. ibi
Congregabuntur tamquam gemma
in horreo sup. iij. tamquam spo-
se in thalamo cum sponso Can
j. Tamquam lapidem in celesti
edificio ps dispersiones israel
congregabit Exponitur hoc de su-
cedente .i. congregabuntur aquile
.i. angeli ad multa ad venera-
cionem corporis ad repulsionem hostis
ad proteccionem orantis ad delacionem
oracionis in celum Exponitur eciam
de peccatore qui significatur per corpus
mortuum et predicatoribus per aquilas
hij debent congregari ad eripi-
endum corpus de manu dyaboli
ad viuificandum de sompno
mortis ad sanandum de vulneribus
peccatorum vnde debent congregari
cum armis vt possint eripere
Cum incantacionibus vt possint
sanare Statim aut post tribu-
lacionem determinata modo ad vetus

xpi et suor hic subdit tpus in
uis tempis indetminate ponit
dat manifesta iudicii eiius i
mitacone rer primo supiorii
scdo inferior ibi tunc plangent
3o subdit xpi adventu ibi vi
debunt Mutaco vero supioru
notat triplex quia vel supior
corpor qd notatur i obscuracoe
luminariu vel supior spuu qd
notatur i comocone angelor i
virtutes celor vel supior sig
nor qd notatur in appcone sig
ni redempcoinis hoim ibi et
tunc apparebit signum dicit gº sta
tim aut no in medute pt
ibulacom dier illor i post
mortem anxpi et mortem eius
quia mortuo antixpo ad
huc signa dabunt vt tempe
heant homines revertendi adxpm
sol obscurabitur et luna no da
bit lumine suu qd pt intelligi
dupr vel subtraccone ppe lumi
tatis vel similitudinem sol et luna
et stelle ad tpus suo lumie priua
buntur vt vicinu dni adventu
iudicent s pacto iudico et
mundo inouato maius lum
recipient iuxta id ysa et
erit lux lune sic lux solis et
lux solis septemplr Vnde
Crisis presumas moriente
domus eius tota tota familia
plangit et nigris se vestibus
induit Sic humano generi ppt
qd fra omnia creata fruentur gesta
to celi mestia lugent et
candore deposito tenebris i

duuntur vel obscuracone diui
no diminucone sue lucis sed
sup uemente claritate veri so
lis obscurari videbuntur et
nullius esse lumis ysa xxiiij
Erubescet luna et confundetur
sol cum regnauit dominus exer
cituu Et stelle cadent de celo
hoc pt intelligi multipr primo
qutum ad minitatom lumi
nositatis i obscuritatem et ita ca
dent non a situ s a luce sm illu
lumie carebunt vt vicinu dni
indicent adventu vel scdo
qutum ad appicione sic nc
videtur vapor ascendens in
flamatus cadere ad modum
stelle Sic vemente iudice ta
les inflamacones crebrius
et amplius fient signa confla
macionis mundi vel tercio di
hoc ppt scintillacom que appe
bit in aere oculis stupefactis
et virtutes celor i angeli mo
uebuntur motu timoris reue
rencie motu vindicte respu
vindicandor motu sollicite
obediencie respectu eor que ptinent
ad iudiciu Crisis Cu rex terre
nus exit in expedicom tota
ciuitas seu exercitus quanto
magis rege celesti resurge
te iudicare viuos et mortu
os virtutes angelice moue
buntur terribiles ministri terribilio
rem iudicem ac dnm pre
dentes an ipsm pro candela
bro fulgura precedent pro tu

bus horrenda tonitrua concu
tiebunt Et tunc apparebit signum
filii hominis .i. xpi in celo
Crisos. Crux apparebit sole lu
cidencior excedens ita ut non sit
necessitas accionis cum videat cru
cem et per hoc intelliguntur alia signa
passionis ut clavi lancea et
corona que deferentur vel pocius
per hoc signum stigmata passio
nis in carne ihesu. vnde Crisos
quidam putant crucem
xpi ondendam esse in celo vnde
aut puto ipsum xpm habentem in
corpore suo intestimonium pas
sionis .i. vulnera lancee et
aliorum clavorum ut impleatur
id Zach. xii. videbunt in quem
transfixerunt vel per hoc dicitur signum
crucis impressum in frontibus
virorum celestium quod signatur Ezech.
ix. signa tau super frontes vi
rorum gemencium et dolencium
Et tunc plangent se Et tunc signum
in in ferioribus s. passione
reproborum et dicuntur omnes homines
vementes cum iudice electi enim
in aera rapti erunt in superio
ribus reprobi tamquam in funes
et pondosi angustabuntur in
inferioribus in terra In celis ap
parebit signum filii hominis
In reprobis vehemens ad per
secucionem sive desperacio de quo dicitur
et tunc videbunt triumphale sig
num in celis nullum effugium e
vasionis nullam spem tamen
et doloris plangent in consolabi

liter omnes tribus terre ymmo .i. omnes
mali qui terrena dilexerunt et
cum terrena voluntate decesserunt
Crisos. plangent iudei plan
gent gentiles plangent xpiani
qui magis dilexerunt mun
dum quam deum non sicut tribus
dei propheta. Illic enim ascende tribus
tribus domini Et quid plangent se
.i. suum culpam quam commiserunt
suam stulticiam quam non cor
rexerunt suam gloriam quam ami
serunt suam penam quam meruerunt
Zach. xii. In die illa erit planc
tus magnus in ierusalem Et vide
bunt Ecce quod veniet euiden
ter quia videbunt personaliter
quia filium hominis .i. xpm in terri
bilitate in nubibus .i. cum sanc
tis potentibus quia cum virtute
multa ad puniendos multos
honorabitur quia cum maiesta
te ad premiandum bonos vel cum
virtute humanitatis et maiesta
te divinitatis quam cum deitate non
videbunt nisi in effectu et mit
tet angelos per modum ondere
hic ordo adventus ad iudicium
ubi nominantur duo quasi pream
bula ad iudicium unum medium
s. virtus mortuorum Et unum immedia
tum s. concursio maiorum ibi ab
arbore autem fici secundo ondit in
mutabilitatem predictorum ibi amen
dico vobis de resurrectione mortuo
rum ondit tamen s. quod fiet mira
biliter per ibi congregabuntur
ibi congregabunt ibi aquilo et ventis.

In p̄ma ostend' t͛plex ministiū con
currē ad r̄om mortuo₄ sc̄
angelo₄ ꝛ h' in missione electo
rum ꝛ h' in tuba p̄dicac̄ois xp̄i
hominis ꝛ in voce aucto₄ ange
licū colligit᷑ p̄ h' ibi vn̄ d' et
mittet angelos suos vtute tu
be ꝛ adeo opante pulueres ꝯsur
gent in corpa vn̄ in tuba in
telligit᷑ ꝯmaco electo₄ siue vni
ipso₄ corpo₄. j. Cor. xv. Canet
em̄ tuba ꝛ mortui resurgent
vtute vocis disponent᷑ ad re
formacōm ꝛ amare sustiepo₄
p̄s dabit voci sue vocem vtut͛
Et ꝯgregabit electos ei₉ ꝛ ꝯg͛ga
tos rapiet nubes Et in quid
ꝯgregabunt᷑ ꝛ reprobi oīs q̄d
resurgent. j. Cor. xv. R̄o in
resurreccōne bono₄ intelligi᷑
s. v̄ malo₄ ꝓpt͛ sinistre instrum
i remuneracōis Sz quia posito
fine intelligunt᷑ ea que sunt
ad finem ordinata aut ꝓpt͛ electos
Sz ꝯgregaca m̄gr͛ ꝯpetit electis
rōne ꝯuinis ardoris cordium
in karitate a quatuor ventis id est a
quatuor mundi climatibꝫ oriē
te occidente austro ꝛ aquilone.
Eze. xxxvij. a quatuor ventis
insuffla a sum̄is celo₄. i. ab
extremis t͛re finibꝫ vsqꝫ ad
t͛minos eo₄ / Summi celi d' ex
tremū t͛re finibꝫ nō longe as
picientibꝫ tenlus celi qui d' ori
zon nō tang͛e t͛ram vlt͛ ꝯ dic
te ab om̄ p̄te t͛re siue ab ia
que nō est t͛minans ad celū

siue ab ia que t͛minat᷑ ad ae
rem ab arbore aut sici hic on
dit᷑ finalis ꝯu͛sio iudeo₄ q̄
ancedit ad ventu xp̄i ad iudi
ciū vbi p̄mo ꝓponit sub pa
rabola ꝯu͛sionem 2o exponit
parabolā ibi Ita ꝛ vos cū vidi
tis Et parabola exponit᷑ ad
l͛am tunc ē c͛tificat° p̄dictorum
p̄ sim̄litudine fici sic folio₄
ꝛ flo₄ in arbore pullulacō est
signū proxime estatis ita p̄
dicto₄ signo₄ exhibicō erit
signū iudicij imminētis Intelł
sub exemplo arbor͛ doc₃
de aduentu ꝯsumacōis mi
stice s̄m Bedā p̄ ficū intelli᷑
synagoga dampnata q̄ xp̄us nō
inuenit in ea fructū iusticie
quoniā quesiuit cū male
dixit dn̄e ꝛ exaruit supra
xxj. ꝛ adhuc in hac ariditate
te manet cū aut fidi viro
rem ꝛ ꝯuitatis ꝛ tumore recipi
et arbor sua diu sterilis fructū
reddet q̄ vbi sum̄ fuis estate
ꝯ lux in proximo esse nōn
ambigas Et quitꝫ Cariso
stomus plus desicca q̄m de
alia arbore ponit similitu
dinem Ridet q̄ pene post
omnes arbores mutat ꝛ diffi
cile fictus post nutantez venit
Item vt ꝯcordet mistio ficus
sup̄ xxj. d' g͛o ab arbore fici
desiste de qua Joel. j. ficum meā

de contexuntur disside parabolam ficulnee cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata. ficus autem figurat populum iudaicum cuius ramus tener fuerit ex humore .s. ascendente .i. cepit ex iustificacione fidei virescere et folia nata .i. verba fidem christi et confessionem continencia ante duriciam obstinacionis duricia patris iudaicus qui fidem christi confitetur. prov. xi iustus quasi virens folium germinabit. Scitis quia prope est estas .i. eterna serenitas et renascencium sanctorum nouitas de qua prov. xx propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo in estate. Ita et vos cum videritis hec omnia signa que predixi et conversionem populi iudaici credentis et confitentis Scitote quoniam prope est etiam in ianuis .s. christus vel dies iudicii sit ille qui in hostio stat prope est vt intrat domum Ia. v. ecce iudex ante ianuam assistit Luce .i. circa quia prope est dies domini. Amen dico vobis hic asserit immutabilitatem predictorum vbi primo ponit predictorum euenientem certissime probat per immutabilitatem verbi ibi celum et terram. dicit ergo Amen dico vobis primum vt ei fides adhibeatur quia non preteribit generacio hec Ieronimus nomine generacionis aut omne genus hominum significat aut specialiter iudeorum que non desinit ex toto donec ex tunc

veniat examen vel generacionem christianorum dicit que non transibit ad immortalitatem donec predicta fuerint consummata Mt. v. Iota vnum aut apex non preteribit a lege donec omnia fiant celum et terra transibunt per commutacionem innouacionis verba autem mea non preteribunt sine effectu completionis sed contrario primo terra in eternum stat. hoc est celum et terra secundum eam quam nunc habent prima figuram transeunt sed per essenciam sine fine consistunt apoc. xxi vidi celum nouum et terram nouam que non alia credenda sunt sed hec ipsa renouabuntur verba autem mea non preteribunt quia sine vlla innouacione implebuntur. Ps. in eternum domine permanet verbum tuum. Nota secundum quod Ieronimus se legisse meminit in annalibus hebreorum xv signa iudicii generalis primo die eriget se mare xv cubitis super altitudinem moncium stans in loco suo quasi murus. Secundo tantum descendet vt vix videri possit. Tercia marine bestie apparentes super mare dabunt rugitum vsque ad celum. Quarto ardebit mare et omnes aque. Quinto herbe et arbores dabunt rorem sanguineum. Vi ruent omnia edifi-

tra .vij. petre ad inuicem col-
lident. .viij. fiet generalis tre-
motus .ix. equabitur terra .x.
exibunt homines de cauernis
ribus sicut amentes non po-
tentes loqui .xj. surgent
ossa mortuorum et stabunt su-
per sepulcra .xij. cadent stelle
de celo secundum quosdam secundum
virtutes secundum alios secundum appa-
rentiam .xiij. morientur homines
vt cum mortuis resurgant
.xiiij. ardebit celum et terra .i.
superficies aeris et terre .xv. fi-
et celum nouum et terra noua et
omnes resurgent. Vtrum autem
dies illi quibus hec fiant sit
continui futuri an interpolati
non exprimitur. Et autem multa
sunt de die autem illa et hora ne-
mo scit. Superius prenunciata
sunt signa preambula ad iu-
dicium. hic prenunciatur incer-
titudo aduentus que ostenditur
dupliciter primo ratione temporis de-
terminati circuitum aduenientis ad-
uentum secundo ratione salutis temporis
iudicandorum ibi tunc duo erunt
in agro. respectu temporis determina-
ti ostenditur incertitudo primo
de preteritis secundo de futuris sicut enim
erant in diebus Noe de preteriti
ostenditur incertitudo generalis ratione
omnis creature primo respectu
humane secundo angelice ibi neque
angeli et sic excludit omnis.

creatura quia cognosca est
spiritui rationalis creature. Et ergo
de die autem glosa ne forte au-
ditis luporis quereret de certo
die iudicij aut de certa hora
nemo scit .i. nullus homo
neque angeli celorum Zach. vi.
erit dies una que nota est
domino etc. nisi pater solus Mr. xiij
addit neque filius et in aliquibus
libris additur sed non est de
textu secundum Mt. Vnde Ier. in ori-
ginali in codicibus latinis
additum est neque filius licet
in grecis exemplaribus non
inueniatur hoc scriptum sed
quia in Mr. inuenitur obie-
cit sic Arrius et manichei
et dicunt patrem et filium non esse
equales qui nouit et qui
ignorat sed cum omnia tempora
fecit filius omnia enim per ipsum
facta sunt quomodo ignorare potest
propter patrem qui nouit totum
Et si nouit quod maius est secundum
patrem quare ignorat quod minus
est scilicet temporis patrem Item si re-
didit ei pater omnia cognoscen-
tiam illius temporis reddidit ei. Et
vltimum tempus diem ignorat
ergo penultimum et retrorsum
has quatuor rationes potest soluere
Origenali et perpeta exponitur
hoc multipliciter secundum Ambrosium filium
nescire dicitur est quia non facit
hoc homines scire Act. j. non

est veri nosse tpa vel momē
ta scđm Augum nescit filius
.i. corpus cuius potestatis ē intentionē .i.
in eccia scđm greg. Nouit vni-
genitus horam iudicij sed non
ex nā humanitatis It quitu
solue pr dr scire pocius enim
nr dđ de filio cui attribuit sa-
pīa pri vero cui attribuit po
tencia Item quare excludi
pocius filius quam spūs scūs dicit
Non facit nos scire sic nec
eciam pr non includit sub-
bl̄ tancio homo go male ac
cipit It mst pr solus intell
in quo filius et spūs scūs
intelligitur ꝯtradicto exclusiua
excludit diuisu in supposito
tantū aut psone dicunt diuersita-
tem in supposito Ad pm dđm
cum loquitur hic xp̄e quia gn
apli querebat vel inquirere po-
terant de die isto ab ipso filio
cui loquebatur nō sic a pre
vel spū scō Ad non oportuit
dicere pr nescit aut spūs scūs
sed filius nescit sed vt doceat
vos quia ab ipso specialiter que-
rit Ad scđam dicenda est sil'
racio Ad 3m dicitur quod ly vtea
ad vsatiue .s. pro scđ exceptiue
Ad quartū dicitur quod in suppositis
eiusdem omo eē dicto exclu-
sua addita diuidit non ex-
cludit aliud eius pdicatorum essen
tialium in quibus conueniunt vt
scire velle posse sed respcu vo-

nalium excludat vt est quarte
Sic eni erat in diebus noe h'
condicio temporis indeterminati de
futuris vbi ponitur comparacio te-
poris iudicij et temporis dilu-
uij in hoc implicans duo in-
dicta generalia vnum quod preterito
quod fuit per aquam in diluuio
aliud quod futurum est per ignem
in generali incendio ponitur go
comparacio quantum ad incertitudines
vt sic an diluuium erat Incer-
titudo venturi ita incertitudo
est futuri quantum ad tempus det-
minatum et eciam quantum ad mir-
abilitem multorum carnalium.
Dicit go sic enim erant in die-
bus noe loth vel. sed luc. xvij
an diluuium comedentes et
tangitur hic quadruplex puer
sitas in hominibus illius tempis dr
primo ordinacionem ex contemptu vi-
tutis vsque ad eum diem ex parte
carnis tangitur primo inordinacio
primo nutitiue scđo generatiue ibi
et nubentes et hoc est comeden-
tes et bibentes .i. gule et ebe-
tati dediti Circa in hijs sunt
exteriores macule communiter sine
timore semetipsos pascentes nu-
bentes nuptui tradentes Io.
Non alimenta et nuptie sed immo-
datus illicitorum vsus arguitur hec
enim posita sunt in subsidium. nec
non circumstantia culpe vsque ad
eum diem hic subditur inordi-
nacio ex parte mentis duplex pri-
ma diuturnitas pertinax in cul-
pa et contemptus intelligendi di

ptonia ibi et no cognouerunt
z hc e qd dicit. Glosa hijs to
ti deditz z iudicia dei contep
nentes vsqz ad eum diem
quo intrauit noe in archam
pro diluuio Gen. vij. in arti
culo diei illius ingressus est
noe in archam z non cognoue
runt .i. cognoscere voluerunt
quamuis noe predicante z ipso
fabricatore deridebant donec
diluuium venit z tulit omnes
.i. subito deleuit z submisit
omnes preter eos Ita erit aduentus
filij hominis .i. xpi ad iudicium
.i. ita subito z inspirate compre
hendet filios noctis .i. pec
ores Adueniet dies domini
sic fur Sed queritur Criso[stomus] q[uo]
modo que pacis sunt cum in
dicij memorantur cum supra
scriptum sit surget gens contra
gentem z erit tribulatio qualis
non fuit z c. ad quod respondet quod
post bella fames terre motus
xlv. dierum breuis sequitur
pax de quibus daniel xij et
tunc reprobi pacem z securitatem
sibi promittent .i. Thes. v. cum
dixerint pax z securitas re
pentinus superueniet eius in
teritus Sed contra Si quadragin
ta dies dantur eis ad penitentiam
vt dicit ibi glosa ergo tempore
determinato z non repentine
veniet Ergo Intelligendum est
quod cum illos xlv dies non erit
iudicium sed incertum est quando post
Tunc duo erunt in agro hic

post multitudinem salutis iudi
candorum ne aliquis de suo
statu presumat ostendit autem
quod secundum omnes diuersos status
erunt alij reprobi preter quod
triplicem statum designat scilicet
existencium in agro in mola in
lecto ad agrum pertinet status
platorum siue clericorum qui po
nuntur velud custodes z opa
rij in agro domini ad molam
liberorum actiorum siue laycorum
ad lectum qui est contemplatio
rum siue religiosorum de hijs
tribus Ezech. xiiij sub figura
noe Dan. z Job z secundum Greg.
noe archam in aquis regens
signat statum platorum Job in
ambiguo diuiciarum positus
statum actiorum daniel vir de
sideriorum abstinentie deditus
statum contemplatiorum In quolibet
ergo statu ostendit aliquos e
lectos esse z aliquos reprobos
Dicit ergo Tunc scilicet in illa consumatio
ne duo erunt in agro .i.
in agricultura platorum vnus
assumetur scilicet ad gloriam vt bonus
platus alter relinquetur ad
dampnationem eternam scilicet vt malus
platus sic chaym z abel Gen.
iiijo Egrediamur ad agrum
in quo abel interfectus est Sic
naboth z achab .iij. R. xxj
Canes qui comedent [vel comedent] gezabel in
agro israel. Due molentes duo
virum generum actiorum in mola vnus

i. sexus actiuus que in modo
mole voluitur et solicitudinibus
inuoluitur Apok. xviij. vox
mole non audietur amplius
Vna assumetur ad gloriam altera
relinquetur ad gehennam.
Sic assumitur iacob et relinqui-
tur esau Mal. i. actiuos
designat in feminis sexu
propter fecunditatem vel quia
coniugati et alios propter carna-
le coniugium magis effeminati
sunt vel quia tamquam in infimi
officio aliorum regunt. Sexus
aut feminei infirmi et fra-
gilis est duo in lecto i. duo
generacio contemplatiuorum in lecto i.
inquiete contemplacionis de
quo Can. i. lectulus noster flori-
dus vnus assumetur ad gloriam
vt mathatias alter relinquetur
ad gehenna vt iudas assu-
mentur prudentes virgines re-
linquentur fatue Infra xxv.
Ideo osee xiij. consolacio ab-
scondita est ab oculis meis
quia ipse inter fratres diuidet
vel secundum Crisostomum In lecto sunt
diuites et domini in mola pau-
peres et serui In agro medio mo-
do se habentes qui nec seruitute pre-
muntur nec dominio exaltantur Vnde
et si dictum sit quod diuites vix
saluantur non tamen omnino pereunt
Vnde et si dictum sit beati pauperes
non tamen omnes Vnde de omni genere
hominum aliqui saluabuntur ali-
qui dampnabuntur Vigilate

ergo Pronunciatur que futura
sunt in aduentu christi et hec ad
omnium noticiam hic subditur
admonicio ad vigilanciam
pro declinandis malis et faci-
endis bonis vbi ponitur primo
admonicio generalis secundo specialis
ibi Quis putas est fidelis ser-
uus In prima primo ponit ad-
monicionem secundo apponit comparacionem
per exemplum patrisfamilias ibi Illud
autem scitote tercio infert conclu-
sionem ibi Ideo et vos estote
et vos parati In prima ponit primo
admonicionem secundo racionem ibi quia
nescitis et hoc est quod infert
ex predictis quod nobis est quod in-
fert ex predictis quia nobis
incertitudo salutis in quo sta-
bit situs vigilate ergo i. Pet.
iiij. Estote prudentes vi-
gilate in oracionibus quia nes-
citis qua hora vel in mane
puericie vel in meridie iuuentutis
vel in sexta senectutis vel
in foro sensus dominus venturus
est siue ad iudicium particulare
in cuiuslibet morte siue ad
iudicium generale in resurreccione
Eccl. ix. Nescit homo finem
suum sed sicut pisces capiuntur
hamo et sic aues comprehendun-
tur laqueo sic homines ca-
piuntur in tempore malo Greg.
horam vltimam dominus noster noluit
nobis esse cognitam vt semper
possit esse suspecta vt dum
illam preuidere non possumus
sine intermissione ad illam

nes patrem Illud aut scitote quia probat per exemplum quod
debent vigilare sicut magis
vigilandum est pro spiritualibus
quam pro corporalibus Si pater
familias hora suspecta
de adventu furis vigilaret
pro corporalibus ergo et nos omni
hora suspecta debemus vigilare
pro spiritualibus Crisostomus hic confudit
desides quia non tantum stu
dium faciunt pro anima quantum
illi pro pecunia qui expectant
alli aut vigilant vos autem
non vigilatis ut pati mere
mini et hoc est quod dicit Illud
aut scitote Exponitur autem
hec similitudo de triplici fure Primo
primo modo vocat furem dya
bolum mentem quam si intraverit
per negligenciam ianitoris id est
racionis spoliat domum illam
vestimentis et noticie auro
sapiencie Unde Crisostomus loquens
homini sic spoliato quid fa
cies inquit adam nudus
abscondit se inter ligna sed
inventus necesse est quod per pe
nitenciam alias tibi vestes te
pas prima vestis innocentis precat
secunda cum labore nimio reparatur
domum ergo sua consuevit perfodi
cum suggestionem consenciens virtu
tibus spoliatur et in viribus leditur
secundum hanc viam nominatur tam de
patre familias scire vigilare
et non sine scire insidias fu
ris id est cognoscere prudenter vi
gilare id est cavere solerter Non

sine id est resistere fortiter desiderare
aut tamen debent scire eius adventum
quia non venit nisi ut fu
retur et cetera Job x Cuius dolum cum
pretendit delectabile et occultat
fedi per amolliti sunt sermo
nes eius super oleum et ipsi sunt
iacula Cuius studium quia circuit
querens quem devoret
i Petri v Iam de vigilare
ad tam res ad custodiam Sicut in
xxvi vigilate ut non intretis
ad manifestam ad bursarii i
Petri v Sobrii estote et vigilate
Adiunctionem divini auxilii in
petere Matthei vigilate in oracionibus
Secundo debet resistere ne perfodiatur
domus fossoris dyaboli qui
primo premittit suggestionem secundo fo
dit delectacione tercio perfodit con
sensu Primum vix potest caveri secundum ma
gis tercium maxime Alio modo
exponitur et vocatur furem mor
tis diem quia occulte ve
nit fur i The v domum cor
poris Job iiii qui habitant do
mus luteas Ianuas os et
aures fenestre oculi Gregorius
Nesciente patrefamilias fur
domum perfodit quia dum a
custodia spiritus dormit improvi
sa mors in habitaculum carnis irrumpit
et ad supplicium trahit Fur autem si
resisteret quia advenit inmi
nente parendo consulit ne impe
nitens periret est ergo sensus quia
si sciret paterfamilias qua hora
fur veniret id est mors que
fur dicitur et inimico vel ipsi in pro

risum ad ventu Apoc iij venia tibi sic fur vel propter
occultu in tantu. j The. v
Dies dni sic fur ita veniat
in nocte vel propter securitatem
et exspoliacionem omnium rerum Lc
xii Si fures in nocte venisset
sup te rapuisset quod sufficis
si eis vigilaret utique ne in
peccato moreretur quia mors
peccatorum pessima timetur pro fo
re domus sua cum violencia ani
mam ex corpore extrahit si spon
te exire Crisos quia anime
peccatrices in corpore qui in ipso
domicilio delectantur venies
tum simul dr angelus mortis
perfodit corpus et animam viole
ter euellit anime autem iuste
que quasi in exilio ibi sunt
veniente sua non perfodiuntur
sed recipiuntur gaudentes Ideo
et vos hic concludit ex predictis quod
si tanta exhibetur diligencia
pro custodia rei parue multo ma
gis pro custodia anime Ideo
et vos estote parati sine
macula cordis sicut 1 d pe pa
ratum certamen de quo sine munimine
est pe Ego autem in flagella
paratus sum et non sic ubi at
quia qua hora non putatis
.i. insperate filius hominis ve
nturus est ad iudicium particulare
in morte de quo Eccl xx
xiij Memor esto iudicii mei sic et

erit et tuus mihi heri et tibi ho
die vel venturus est ad iudicium ge
nerale in fine mundi et ideo ad
iudicium para iusticiam Eccl
q Quis putas est fidelis post
generalem admonicionem ad
vigilanciam subdit hic specialem
et primo quo ad prelatos in suo fi
deli 2o quo ad contemplatores ix
regibus cxxv dicto 3o actio
rum in suis negociatoribus
ca lo xxv sic enim peregre pro
ficiscens vocavit in prima mo
ratores primos ad bonum faci
endum in similitudine servi malle
ibi si autem dixerit malus ie
servus In prima tangit primo
merito huius primo i bonus ie
servus merito ergo ponit sub
questione in quo impossibilitatem
sed difficultatem notat et ex
primit questionem ad quattuor hu
militatem fidelitatem pruden
ciam et ordinatam potestatem
humilitas ordinat attendit
2o servi cum dr servus Luc xvij
Dicite servi inutiles sumus
ij R vj Ero humilis in oculis
meis fidelitas 1o dnm j R
xxij Quis in omnibus sicut
regis sic dr fidelis perseverans
ad imperium tuum prudentia
in adversariis .i. pe iij estote
te prudentes et vigilate po
testas proximi subditi Act
xx Attendite vobis et universo
gregi in quo posuit vos spi
ritus vel alias quis putas est
fidelis intencione sicut .i. hu

milis affeccione et prudens of
ficii execucione que constitu
it dominus super familiam suam
in officii debita suscepcione
ut det illis cibum in tempore ex°
et predicacione 2° det non sub
trahat non vendat contra symo
niacos cibum non venenum
contra iniquos in tempore i. habita
temporis oportunitate contra indiscre
tos cibum aut spiritualem verbi
exempli et temporalis subsidii
Ioh. xxi. pasce oves meas
pasce pasce Beatus ille post mul
ta bona prelati in speciali hic
primum premio in generali hic in
speciali ibi Amen dico vobis
generale premium attenditur in sub
stancia beatitudinis que pertinet
ad auream propterea quia dicit beatus
i. e. felix quem quem cum
venerit dominus eius s. Christus sic
facientem sic fideliter sic pru
denter sic habuit in hoc eciam
verbo s. cum venerit implicatur
finalis perseverancia s. ut talis
inveniatur in morte cum do
minus deus venit Amen
dico vobis ecce speciale pre
mium quantum ad prerogativam
beatitudinis que pertinet ad
aureolam pro quo asseren
do dicit amen i. vere dico
vobis super omnia bona sua
constituet eum glosa non ut
alii sed ut preter hec habeat
eciam gaudia de perfecta vita
subditorum propter custodiam i. Thy. v.
Qui bene presunt duplici ho

nore digni habeantur maxime
qui laborant verbo et doctrina
Crisostomus Ex primis meritis habe
bunt auream ex subditorum
acquisicione aureolam primum
quia bene vixerunt 2m quia
alios bene vivere docuerunt
bona quippe presencia sunt par
ticularia sive que in par
te Sunt bona celestia sunt
bona et perfecta nunc enim ex par
te cognoscimus ex parte diligimus
sed tunc perfecte Si autem dixerit
hic monet prelatos ad ma
lum declinandum in similitudine
mali servi Et quo primo de
testatur dementum male vite
2° comminatur supplicium eterne
ibi et dividet dementum vero de
testatur quantum ad triplicem ma
liciam primo irascibile 2° de
concupiscibili ibi manducet
autem bibat tercio 3° racionabilis
veniet dominus servi illius Malicia
ex parte irascibili exprimitur
quantum ad duo primo quo ad
presumpcionem in affectu 2° quan
tum ad crudelitatem in effectu
cepit percutere dicit ergo Si autem
dixerit malus autem servus
i. presumpsit ac si in corde
diceret quia labia dolosa
in corde et corde locuti sunt
moram facit dominus meus venire
i. iudicium aut mors longe
est ante quod illud advenerit in
Si moram fecit expecta eum
quia veniet Et cepit percutere

cōnos suos .i. ī uinijs cepit afficē vel infirmorū ꝯsci entias p̄mo vbo vel exo̅ pitare scđm id .j. Cor. viij. Sic aūt in f̄res peccantes a. percucientes eorū ꝯsciās infirmas in xp̄m peccatis vel peccatum. Gē id Eccī iiij Noli esse q̄ leo in domo tua euertens domesticos tuos z ꝯuitens eos z dicit si cepit q̄tiomagis si p̄seūauit manducaret aūt ex re malicia ꝯtemptibilis vbi detestat' gula z carnis illecebrā manducet aūt z bibit cū ebriosis dedit societati z imitacioni eorū in gula et lascivia scđm hen ysa. xxviij. sacdos .i. ꝓpha nescie runt pre ebrietate venie dn̄s ex re malicia rōnabilis qui ī sp̄mat'. i. ꝯtemptu ꝯsideracōis mortis z iudicij et q̄ exprimendi d' veniet dn̄s s̄ui illius .s. in morte vbi ē iudicium pticulare vel in extremo examine vbi erit iudicium ge nerale in die qua nō sperat z hora qua non spat z hora qua ignorat. Exemplum de diuite ꝯgregante luc. xij. de diuite epulone. luc. xvj. 3c exp̄mit visu z denūtiam plicatorē malorū inferē que st̄ p̄pria eorū psupad miserorū ꝯ ipsio tastinariu z diuid; eū h' qui nt' supplicium pene

et ꝯsistit in tribus in diuisione ꝯsortū bonorū. In cogitacōne ad ꝯsorcium malorū ibi ptem q̄ eius ponet. In afflictione infernalium tormentorū ibi illic erit fle tus d' g' ita veniet ad s̄um malum z diuidet eū q̄ fiet duplex. In disceptacōne qua separabit bonos a malis sic oues ab edis z in diffinicōe qua dicet istis venite bndicti. Illis ite maledicti vel etiam in morte faciet diuisionē qui dub' aīma a p̄ma lo corporis viuentibus peccatū mundo ptēs eius .s. duplicē corporis z aīaz ponet cū ypocritis .i. cū dāpnatis. Rabanus quia aduentum desperauit quia p̄ntibus studuit q̄ futurum sibi ꝯmissam fame siti z ede vexauit quia insipiens fuit. pe. Ignis sulphur procellarū pes calix eorū s̄ quare potius d' cū ypocritis quā cū aliis. Thō vt similitudo pene videatur similitudini culpe loquitur aūt hic de fidelibus dāpnatis q̄ in agro vel ī mola erant z sic boni videbant' z deliciis sunt ibi erit fletus z stridor dentiū ex vehementia frigoris. Job xxiiij. Maledicta pars eius in terra ad calorē nimiū trāseat ab aquis niuium.

Tunc simile est regnum ce-

lorum Post admonitionem prelatorum subditur hic ad monicio
contemplativorum sub similitudine
virginum sponsum expectancium
in qua concluditur vigilate itaque
scitis etc. Pertinet hec parabola
ad designationem quorumdam
fidelium qui propter integritatem
dicuntur virgines primo ergo ponit
parabolam secundo concludit intencionem suam ibi Vigilate
itaque In parabola admonicionem
contemplativorum describitur eorum
primo initium conversationis 2°
medium examinationis ibi
moram autem faciente sponso
3° finem retributionis ibi
Dum autem irent emere venit
sponsus Est ergo parabola triplicis
mitti in quo preparamur Judicii
in quo preparamur premii in
quo remuneramur primum pertinet vite secundum ad examen iusticie 3m ad exclusionem vel retributionem
Sane Inicium describitur multum
duplicater primo quantum ad conversationem exteriorem que communis
est secundo quantum ad conscienciam interiorem que differens est ibi quinque
autem ex eis dicit ergo tunc simile erit
vel tunc id est die iudicii Simile est
regnum celorum id est ecclesia militantis que permixta est tam
religiose quam superstitiose conveniencium qui dicuntur virgines et hoc est quod dicit x virginibus
id est contemplativis convenientibus
qui dicuntur virgines propter perpetuam mentis continentiam sed
decem operum legis observantiam

vel secundum Jeronimum non ad virginalia
corpora sed ad omne genus hec
parabola pertinet que accipientes autem secundo lapidem est oratio
operum ut sint alias in textu
vel secundum Crisostomum Lampas
est fides que illuminat animam
sicut lampas domum habent lampadem venientes ad Christum
per sacerdotes in baptismo acceperunt exierunt ab vicii sponso id est Christo et sponse id est ecclesie
et dicuntur exisse obviam quia
tunc concordaverunt voluntati dei
et ecclesie quando fidem Christi acceperunt
Erat ergo triplex possibilis convenientia bonorum et malorum primum
ad racionis convenientiam quia omnes
virgines erant quantum ad fidei
concordiam quia omnes lampades accipiebant quantum
addi noticiam quia obviam
exibant quinque autem ex eis erant
fatue Hic subditur differencia in conscientia interiori primum ad discrecionis quia hec virgines tamen fatue 2° quantum ad affectionem
voluntatis quia hec lampades tamen fatue vacue sed vocantur
fatue quia dimiserunt quinque sensum
sunt finierunt et bona opera
pro laudibus hominum fecerunt Isti
sunt qui fatuorum effundentur
et quinque prudentes quia vitam
terminaverunt pro eternis Jeronimus Scientiam prudentes hec pro deo
bene operantes et fatuos pro vana gloria laborantes Hic quinque

ad cursum

judicium

fatue acceptis lampadibus
i. operibus de genere bonorum non
sumpserunt oleum secum in quo
significatur defectus gratie et lu-
minis interioris Oleum enim
quod est semper superius sic oleum
vincit semper liquores Oleum
iocunditatis glosa leticie mentis
quam ille habet qui deo in-
tus placet .i. Cho. ij. Gla
nostra hec est oleum puritatis
conscientie et amoris Eccl. ix oleum
de capite meo non deficiet
Prudentes vero sumpserunt
oleum iocunditatis in vasis suis
mentis conscientias cum lampadibus q.
d. exteriori ut fecerunt opera sua bona
felix qui castitati claritati pru-
dentie in aspectu ut sit de numero
prudencium puritati conscientie in-
terne ut sit de collegio vir-
ginum iocunditati gratie in affectu
ut habeat intus oleum fervo-
rem obediencie in effectu ut ha-
beat lampadem accensam Luc.
xij Sint lumbi vestri precincti
per castitatem et lucerne per prudenciam
ardentes per caritatem et vos si-
miles hominibus expectantibus
dominum per obedienciam Moram
autem faciente per meritum fornicacionis
sacionis determinatur hic iudi-
cium examinationis cum quo pro-
tinguntur tanquam preambula primum
est consummacio mundi Secundum pro-
cessus iudicii ibi Media autem
nocte clamor factus est Tertium fi-

nalis retributio operis humani ibi tunc
surrexerunt omnes virgines secundo
describitur tempus iudicii ibi et
ornaverunt lampades suas dicit
ergo moram autem faciente spon-
so .i. xpo dum iudicium diffe-
rente donec impleatur numerus
electorum dormitaverunt omnes quantum
ad languorem corporis et dor-
mierunt quantum ad sompnum mor-
tis vel dormitaverunt per negligenciam
Unde Crisostomus tardante consumma-
cione seculi non solum peccatores sed
iusti et spirituales ad negligenciam sunt
devoluendi et ad carnalia delec-
tamenta transitum ut impleatur
id psalmo Salvum me fac deus quoniam
defecit sanctus etc. Comparatur autem
mors sompno propter multa primo
quia a morte est excitatio ad
vitam Dan. xij Multi qui in
pulvere dormierunt evigilabunt
secundo sompnus habet premissum mor-
tis Joh. xj Lazarus amicus no-
ster dormit sed vado ut a
sompno Tertio quia sic in morte
quietis a labore presentis vite
Apoc. xiiij Quarto quia nil
dormienti imputatur ad meritum
vel demeritum sic nec post mor-
tem est status merendi vel deme-
rendi Eccl. xj A mortuo quasi
nichil sic perit confessio Quinto
quia dormienti contentus est
tecto lecto in quo iacet toto do-
micilio derelicto sic divites cum
dormierint nichil secum auferent Job
Sexto quia sic in fine in sompno

ita mali in morte vexant^r. i.
The. iiij. Nolumus vos ignorare
de dormientibus. ut non contristemi
ni etc. Media aut nocte. Hic
subdit^r hora iudicii que
dum d^r terribilis ratione temporis
quia media nocte. i. subito
nullo sciente. Apok. in veni
am tamquam fur et ratione cla
moris quia clamor factus est
tuba angelorum excitans
mortuos et vocans ad iudi
cium. O quantus clamor non erit
tam ita alte in celo nec ita
profunde in inferno nec etiam
in sepulcro quin audiat hunc
clamorem ratione timoris
vel rumoris. Ecce sponsus
venit et ratione necessarie obvia
tionis exite obviam ei. Ecce
ergo tenebra terribilis aspici
enti quia media nocte sonus
horribilis audiendi quia cla
mor factus rumor delectabilis
bonis. Ecce sponsus venit.
Tempore admirabilis cunctis
exite obviam. et. Tunc sur
rexerunt. hic subditur finalis
resurrectio hominum et ponditur
primo oportunitas quia tunc
s. ad ventum ad iudicium veri
tas quia surrexerunt genera
litas quia omnes. i. Cor. xv.
omnes qui resurgemus hominum
vdemptitas quia virgines
ie. s. qui dormierant eadem
enim numero resurgent corpora
Iob xix. Quem visurus sum ego
ipse et non alius et alteratus

Et ornaverunt lampades suas sibi, similiter
bilis adiudicium hic parabolice
describitur ipsum examinationis
iudicium sicut dicitur Apok. xx. iu
dicati sunt mortui ex hiis
que erant in libris. i. in con
scientiis inscriptis igitur ponitur
hic examinatio fatuarum et
prudentium. i. omnium tamen
glorificantium. presumptio vero
anime gloriantis solum surgere
quantum prius exterius in facto
Interius in animo ad dextere
aliorum suffragium cooperatione
assumptis humane complacentie
fauore. Supernis ex dei mi
seratione ad exemplum medii presup
positum ex facto ipso dicitur Et orna
verunt lampadas suas. i.
apud se cogitaverunt opera
sua pro quibus remunerationem
expectabant. Greg. Ornat
lampades quia secum sua
opera numerant pro quibus
eternam beatitudinem recipere sperant
hoc enim quem fatuis et prude
tibus sed in fatuis est vana
fiducia. In prudentibus vero ad
virtutes ornatum lampadis in
exigitur. vz claritas vitri in
quo significatur puritas quo ad se
ipsum Cant. v. plenitudo olei
in quo vnicuique ad proximum
Gen. ix. Oleum decem. t. non.
Inflammatio ignis in quo fides
cum dilectione ad deum fatue

aut sagnen(tibus) dixerit Inb(e)du
c(un)tur ad petendum ac si sit di
cent(ibus) Greg(orius) confiture sua fidu
cia decepte dicunt proximis
Date nobis de oleo v(est)ro q(ui)
a iustic(i)a n(ost)ra sufficiens est
nos glorificare et nos accusa
re extra se(?) cetis ergo nos vel
ferat(is) nobis testimonium
de op(er)ib(us) q(ui)a co(n)mictites
q(ui)a fideles q(ui)a lampa
des ad euacuandum p(er)sup
te(?) sc(ilicet) de testimonio
bono nostro in anima dicu(n)t
quia lampades n(ost)re ex
tinguntur i(d est) op(er)a n(ost)ra que
nobis videbantur lucere in ad
ue(n)tu iudicis n(ost)ri obscu
rantur ergo quia oleo uene
glorie et intencionis vite p(er)
ua(n)tur et ideo non habent
vnacum q(ui)a ea ab homi(ni)b(us)
quesierunt Job xxi lucerna
impiorum extinguetur et agre
gianda sunt ista si itu sup
fluunt in iudicio v(ir)gines q(ui)
tas magis formarum et me
tere Apoc. xviii venio cu(m)
dam tibi merces magne
dampnacionis si portites la(m)
pades i(d est) op(er)a de gne bonor(um)
q(ua)n(do) magis portantes tro
nes i(d est) op(er)a fumigabunda q(uo)r(um)
fumus fetidus ascendit v(sque)
ad celum Apoc. ix ascendit fu
mus putei abyssi Occur
rentes sponso eptom(?) magis

p(re)scriptes et q(ui)timeria insen
tes s(ed) sollicite oleo q(ui)tomia
gis negligentes Rndeant p(ru)
dentes ad euacuandam p(re)sup
tam tria(m) s(cilicet) ad s(uo)r(um) suffra
gio addit(ur) videre prudentes
tes In qua re one(ndu)ntur duo
p(ri)mo humilitas prudenciu(m)
s(ecund)o vanitas irridenda fa
tuor(um) ite pacius ad venden
tes et h(oc) est ne forte non suf
ficiat nobis et vobis Jo(hann)es hec
non de auaricia s(ed) de timore
dic(u)nt quia vnusq(ui)sq(ue) pro op(er)i
b(us) suis m(er)cedem accipiat n(on)
p(ro)r(sus) in die iudicii alior(um) v(ir)tu
tes aliorum vitia sublevare
Ite potius ad vendentes
Amb(rosius) non dant (con)siliu(m) s(ed)
ex aliquo (con)memorat(ur) crimen
eor(um) vn(de) quasi sufillato q(uasi) d(icat)
videatis mo(do) qualiter adiu
uant illi qui vobis vendere
(con)sueuerit Et emite vobis
Amb(rosius) vendunt oleu(m) qui a
dulando animas in errorem
mittit de quo ps. Oleum au(tem)
pecc(at)or(is) non impinguet cap(ut)
meu(m) Dum aut(em) ueniunt emere
p(ost) iudiciu(m) ex anima(rum) (con)t(ra)rius
subdit(ur) h(oc) p(re)miu(m) retribucionis
In quo euacuatur alia dup(lex)
p(re)sumpcio malor(um) s(cilicet) ex humano
fauore qui nichil prodest
pro deo et diuina inspiracione que
no(n) liberabit Circa hanc remu
neracionem ondit(ur) duplex ret(ri)
bucio p(ri)ma bonor(um) s(ecund)o malor(um)

ibi Novissime autem vene
runt insipientia tangitur miserorum
remuneratio quia sponsus
veniens remunerabiles quia
que parate erant remuneratio
quia intraverunt cum eo remu
nerationis consumatio quia clau
sa est ianua dicitur ergo dum ab
irent emere tropice loquitur
ac si adhuc viverent et in
venirent irent emere de quo
implicatur quod remanet af
fectus in illis voluntatis sin
Augustinus i. dum intimaretur
se in ea que foris sunt
absoluta gaudia restarent in
quo excluditur fiducia cum hu
mano fervore Venit spon
sus Gregorius O si sapere possum
palato cordis quod admirator
hoc venit sponsus quid dul
cedinis invenient cum eo ad
nuptias quid amaritudinis
et clausa est ianua. Dicitur ergo
venit sponsus s. cum subli
mitate qui primo cum humili
tate cum virtute qui primo cum
infirmitate cum ubertate qui
primo cum paupertate Et que
parate erant speculo fidei
capello spei armilla caritatis ci
gulo prudencie quo vin
ctes conviventur bysso temperan
cie stigula iusticie pallio for
titudinis intraverunt cum
eo ad nuptias invisibile

dulcedo corporis intravit quia
intraverunt corporis consortium quia
cum eo corporis festum quia ad
nuptias omnia desiderabilia
possessio regni eadem intraverunt
et presentia delicie quia cum eo est
habundancia gaudii quia ad
nuptias Apoc. xix Beati qui
ad cenam agni nuptiarum vocati
sunt Et clausa est ianua.
Ianua misericordie simplex mei ad in
dulgendum que modo omnibus
aperitur Ianua gratie ad merendum
que omnibus offertur ianua
glorie ad intrandum que modo
omnibus penitentibus reseratur
ergo clausa est conclusis reprobis
clausa est inclusis electis clausa
clausa est operibus consumatis
Novissime vero venerunt hic
agitur de retributione malo
rum ubi notantur tria primo se
in eorum prima quia novis
sime secundo vanitas quia de
deo confidencia que dicentes
domine domine tertio reprobationis
sue ibi at ille respondens ait
Dicitur ergo Novissime venerunt
et relique virgines per nimis
tardam et infructuosam pe
nitenciam sicut dives epulo
qui dixit s. miserere mei
pater abraham dicentes domine
domine aperi nobis Crisostomus non
prodest ex necessitate repetita
confessio eius qui modo ex vo
luntate confessus est semel Na

voluntaria et modica sufficit ex
necessitate cum non magna suffi
cit. Ideo exclamat v. Ne tardes
converti ad dominum. Crisostomus egre
gia quidem in deum appellacio
ne confessio idest repetitum
iudicium fidei est. Sed quid
prodest voce invocare si
operibus neges non habemus
omnes hic agunt sed econtra
sibi loquitur et reprobacionis
sub inferatur sententia tunc dicatur
At ille respondens ait Amen
dico vobis nescio vos. De scio
quia vite nostre non agnosco
Crisostomus hoc omnium gehenna dif
ficilius est ubi sunt qui dicunt
ita sunt que habeo sed non
hee virgines sunt et de corporis
puritate et beate fidei confessione
gloriantur quia si non habeant
oleum [illegible] sic ignorari
a sponso non quia ignoraret
[illegible] speculacionis sed ap
probacionis. Vigilate itaque
[illegible] concludit intencionem suam
cum dicit Vigilate itaque scilicet
[illegible] sponsus venit [illegible]
[illegible] diem neque horam
[illegible] de adventu iudicis [illegible]
[illegible] in [illegible] Queritur
Si scitis quis sit quo tempore
de seculo exiret a nolumus
ad punctum temporis sperare poti
us sed qui penitentiam remanere
spopondit pecii diem istum
non promisit semper enim dicit

carissimi debemus metuere quo
niam non possumus provi
dere. Sicut enim homo peregre proficiscens
instructionem prelatorum sub pa
rabola sponsorum et instructionem con
templativorum sub parabola vir
ginum hic subditur instructio
activorum ad vigilanciam sub pa
rabola servorum negociatorum quibus
tradidit dominus bona sua ad
lucrandum et multiplicandum
ubi ponit tria commissionem
negociacionem et rationem commis
sionis ostenditur in collacione ta
lentorum negociacionem in labore
servorum rationem in discussione et
retribucione meritorum collacio
talentorum signat collacionem
bonorum a deo. Negociacio osten
dit exercicium bonorum operum.
Ratio que exigitur de commissis
exprimit examinacionem et
remuneracionem operum in fine.
Commissionis debet cogitare
activus ut de preterito nego
ciacionis exercere de presenti. Racionem
providere de futuro primum ut di
ligat secundum ut suat tercium ut
ut timeat. Primum ne sit in
gratus ad munera secundum ne sit
lentus ad opera tercium ne sit
presumptuosus ad futura [illegible]
hic ostenditur triplex differentia [illegible]
in hac parabola. Prima commis
sionis quia uni dedit v.
alii duo alii unum. Secunda ne-

peracione ibi abiit autem
v^e talenta. Circa exigente ro-
nis ibi post multum vero
temporis In remissione vero tan-
git duo primo ordinem secundo
modum equalem ubi primo
modum equale; ibi et tradidit secundo
specialem ibi et dedit uni quinque
talenta. Dicit ergo sicut enim q. luce
xix in evangelio: quia nescitis
diem sicut homo peregre pro-
ficiscentis in ethiope e redit
suis sicut et hoc est tempus dicit
sicut enim homo s. christus pe-
regre proficiscens s. ad celes-
tem patriam carnem nostram
portans locus enim eternus
presentem vitam que est ad pe-
na loca ducitur cum in
celo collocatur. Peregrinacio
enim fuit patibulum innocencie
exilium regis celum eternum et
vocavit servos suos scilicet vo-
cando eos in esse nature.
Boni vocat ea que non
sunt tamquam que sunt. Et
tradidit illis bona sua sup-
addendo ea que pertinent
ad bene esse ut sunt scientie et
virtutes Eph. iiii. dedit dona
hominibus et uni dedit quinque
talenta legitur quinque genera
talentorum s. auri argenti
eris et ferri de hiis palip ult
et plumbi de quo zach v. per
que intelliguntur quinque genera

bonorum que tradidit dominus hominibus
bonum nature ad opera vidimus
quod significatur per talentum eris
quod non putrescit sed manet
incorruptibile. Gen. ii. po-
suit dominus hominem quem fecerat
in paradysum Bonum gratie
ad recipiendum quod significatur per ta-
lentum auri que est preciosis-
simum inter metalla. i. Cor.
xv. plus omnibus laboravi
non ego sed gratia Bonum scientie
ad docendum quod significatur per ta-
lentum argenti pe eloquia
domini eloquia casta argentum
igne examinatum Bonum
potentie ad defendendum quod
significatur per talentum ferri
quod domat alia metalla pe
reges eos in virga ferrea Bo-
num opulentie ad susten-
tandum quod significatur per talentum plum-
bi quod est vilissimum inter alia
et infestivum pe vi consumptum
est plumbum frustra alii at
duo s. bonum nature et aliud
quodcumque alii vero uni omnibus
enim dedit bonum nature Gen.
i. Vidit deus cuncta que fe-
cerat et erant valde bona
unicuique secundum virtutem s. sus-
ceptivam ne quis gravaretur nec
umquam deficeret ergo omnia in
numero pondere et mensura
disposuit dominus Sap. xi. i
mo quia uni quinque alii

duo alii vnum in ponderē gra
ciarum sm̄ suā v̄tutē; et
est argumentū q̄ deus propt̄
impossibile ꝯpferens statim
Glosa non locū mutās s̄
ptatē eis operandi promit-
tēs et est intelligendus sm̄ di-
uinitatem q̄r sm̄ humanitē
mutauit locum ascendens
in celum Ecci xvij relinquit
eum in manu ꝯsilij sui A-
bijt aut qui quinq; talenta
post dantis ꝯmissionis a-
git hic de duob negociator
et primo ꝯtūr ad illū qui
duo ibi simulat et qui duo
acceperat scdo ꝯtis ad illū
qui vnum ibi qui aut vnum
acceperat Dicit ergo abijt aut
qui quinq; talenta acceperat
abijt in quā p affectum vo-
luntatis Prou xij Beatus vir
qui non abijt in ꝯsilio im
pioꝝ et operatus est in eis pro-
uerb xxiij Anima impugna
bit operantis lucrum est cu
quib; ꝯferunt edificationis
in proximis i cor ix cu
m omnibus factus sum vt oēs
lucrifacerem vel lucrus est q̄r
sua multa multiplicauit q̄r
exercitatus ꝯfirmauit catho
rem ex temporalibus spualia
Similit qui duo talenta
acceperat i aliqua expedi-
tus quinq; lucrus et alia duo

et attenditur istud lucrum i in-
to quo ad se et in edificatione
quo ad proximum et sic dupli-
citer bonum acceptum ij Cor
viiij augebit incrementū f-
ruum iustitie vrē Mistice v
talenta sunt quinq; ~~frag~~
libri moysi ꝯtūr ad illos
qui multi s preceptorum spua-
lit acceperunt reducendo ad
veritatem ewangelii hij sunt iudei
ꝯsi illi aut qui intellexe-
runt legem non figuram
s̄ vt rem illi acceperunt
vnum qui per se rem et non
ductibile in aliud hij sunt
iudei infideles Duo vero
talenta i gentiles receperunt
i fidem et operationem et sm̄
hoc procedit hystoria Raz
illi qui quinq; talenta acce-
perunt lucri sunt alia quinq;
quia q̄ intellexerunt de le-
ge spualiter docuerunt alios
similiter et lucrati sunt eos vt patz
de apostolis In primitiua ecclia et
qui duo similiter fecerunt Sz
qui vnum talentum scilicet iudei
carnaliter intelligentes et non
spualiter et ita vnum per se et no
reductibile in aliud suffoca-
uerunt in terra adherentes s spū-
alium ideo iubetur ab eis auf-
ferri id talentum quia nec vir-
tus durat nec ipi habent intel
ligenciam spiritualem Qui aut
vnum acceperat hic agitur de eo

qui vnu accepat de quo dr
qui aut vnu accepit s. bo
ne racionalis vel scie abiens
mortu post volu^tis fodit in
terram curiositate terrene inten
cionis carnalis accionis est ac
ceptu ingenium intrenis acti
bus implicatum et no lucrum spu
ale accipe vn dr et abscondit
pecuniam dni sui sine proximi
edificacione Vn athanasius
vn pallium abscondit metam et
argentum fossa humo Ecclesi
Ecci xx^o sapiencia abscondita et
ce Inhuc etc ^o Seruis signat
omnia genera hominum quibus cpe
tit negociacio actiue Imperfecti p
fecti et mali i pfecti qui pluribus
indigent designatur in illo qui
accepit quinque secundum Greg pfecti
in illo qui accepit duo mali
in illo qui accepit vnum Post
multum vero temporis post commissionem
et negociacionem subdit hic ro
nis exigenciam vbi tangit
primo tempus exigente racionis
2° autem exactoris ibi venit
dominus 3° actum redende racionis
ibi et posuit racionem cum eis q^o
drum reddicionis ibi et acce
dens qui quinque dicit go p
multum id temporis vere
multum temporis contante inter
vallum inter ascensionem domini
et aduentum ad iudicium dns p
se no pcurauit suorum illorum
quibus sua commisit et posuit
racionem cum eis. Luc. xvi. Red
de racionem villicacionis tue
Et accedens hic subdit dua
reddite racionis primo comitis
ad imperfectos 2° quantum ad perfec
tos ibi accessit aut qui duo
tercio quantum ad malos ibi acce
dens aut et qui vnum Circa
imperfectos tangit primo prudencia
cia negociacionis expte sui
2° largitas remuneracionis dei
ibi ait illi dns etc quantum ad pruden
ciam serui exprimitur in tribus In
preparacionis diligencia quia
accessit In offerentis ~~offerentis~~
sollercia quia obtulit In con
fessionis gratitudine quia dixit
dne quinque talenta etc ergo
Et accedens qui quinque talen
ta acceperat i. preparans se et con
fidens de reddenda racione ob
tulit alia quinque talenta Ecce
solercia offerentis multiplicata
talenta sua multiplicata multa
ta que offeruntur tum adeo accep
tantur Ecci xxxv Oblacio iusti
impinguat altare dicens do
mine quinque talenta tradidisti michi
Crisostomus Confitetur gratitudine et to
tum ei repetat quia ab ipso
accepit i. Cor. iiii Quid ha
bes quod non accepisti adeo
Ecce alia quinque sup lucratus su
i. multiplicata sunt mutua
exigua tua cum vsu liberi a

bitrij aut illius dns eius hic
exprimitur largitas remune
racionis ex parte dni ubi primo
fit applausio cum dicitur Euge
secundo approbacio meritorum cum sub
dit Serve bone et fidelis / tercio
exhibicio premiorum quia super
pauca dicit ergo Euge id est
i. bonum sit tibi ubi notandum
est quod euge est aliquando exul
tatorium ut hic et psalmista eius
gaudium sequitur secundum Rabanum
Aliquando irrisorium ps Dilata
verunt super me os suum et di
xerunt michi euge euge Ali
quando adulatorium ps Ferant
confestim confusionem suam Aliquando exhor
tatorium ps non dicant in
cordibus suis Serve bone
et fidelis Serve per perfectam humi
litatem quo ad te ipsum bone
per divinam assimilacionem quo
ad deum fidelis per fidelem dis
pensacionem quo ad proximum
i. Cor. iiii. iam queritur inter
dispensatores ut fidelis quis
inveniatur quia super pau
ca fuisti. hic subditur exhi
bicio premiorum quorum ondit
equitate quia fuisti fide
lis in fruitate quia super multa
delectabilitatis intra in gaudium
Dicit ergo Quia super pauca
fuisti fidelis Greg. pauca
sunt bona presentis vite licet mul
ta esse videantur Ex hoc fi-
delis. Summus super multa co
stituit quem de vita omnis cor
rupcionis molestia nulla ce
lesti sede gloriatur pauca ei
sunt presencia bona quibus u
titur ut hic parva sunt
supplicia que patimur Bap
m. In paucis vexati in mul
tis bene dispositi. pauca sunt
opera quibus meremur Eccli. ult
ult modicum laboravi et inve
ni in intellectu requiem Unde
subdit super multa te constituam
Sextus xxxi Constituet eum
super excelsa terram ve multa
ps Quam magna multitudo
dulcedinis tue quam abscon
disti timentibus te Intra in gaudium
dni tui Intra ut sit ex omni
parte gaudium sursum ex vi
sione dei deorsum ex consida
racione infernalium intus ex gloria
consciencie Extus ex decore omnium creature
ps Letificabis eum in gaudio cum vultu tuo per hoc
quod dicit intra signatur res est ardua
per hoc quod subdit in gaudium
quod res est iocunda per hoc quod
addit dni tui quod res est
dignissima Accessit autem
hic ondit qualiter reddat racio
nem pro fratribus cui committantur duo
talenta professiona s. intellectus
et operacionis secundum Greg. et est
similis modus exponendi ut
supra de quinque talentis quia
accessit confidendo obtulit plau-

dendo dicens ostendo dñe
duo talenta tradidisti m ec-
ce alia duo sup lucr' sum
s. duplido bona s. bon sa
pien' ame diffundedo in
pxi^m pexm edificacois
aut illi dns zc vt e' sp' cu
qui de qnq; talentis x fe-
cerat z qui de duob; ytiraz
sile recepit gaudio no ysi
derans luc' magnitudine
s studij volūtas. accedens
aut z qui vnu h' ondit y
liter rddit' racōs a malis i
stata actie sub pabola sui
pucci vbi mdnat' pmo sui
excusac° scdo increpacō ibi
r'ndens aut dns ei ītio con
depna° ibi tollite namq; ab
excusacō intelligit' in pcco
sui incpnco i iudicio domi
qdempna° in supplicio isti
In pma ad sui excusacom
dicens hīuis mt' dicit pmo ac
cusacom dni s° iustificom;
sui ibi z timens abij In ac
cusacone dni pponit duo p°
duritia ad accusacom me
s° ad excusacom iusticie i
metis vbi non sit go Acce-
dens aut excessu pne con
sue pcil' Infelicissima habes
u sna q scu testim qui vnu
talentu acceperat s. bo^m nc
ronalis aut sic ait domne

stro quia ho dur' es qiait
pūmens dei ingrs Sapie
xi hos aut turmam rex du
rus interrogans qdempn
nasti metis vbi no semia-
sti z qgregas vbi non po
suisti semiat deus in pdi
cacōne vitat' spargit om
tes in exemplis bonitats
metit ys vbi no semiaue
tum i morte fidem vite
exigit ab hijs quib; pdi
cacio sua non fuit sic Job et
magis mete aut est falce
mortis ab hac vita sepa
re Apoc' xiiij° Qui sedebat
sup nubem misit falce in
terram Congregat vbi non
sparsit quia in iudicio fruc
tus ōcium recapit ab hijs
quib; ex^a bonitas no po-
suit messio ptinet. iūmec
tem idem ygrega° ad iudiciu
Johel iij° Congregabo os
i vallem Josaphat Allego
rice d' mete vbi no seiat
quia z gentes ad fidem sua
qūtit quib; pus semen
mosaice legis non dedit
Vn aut aplis Joh iiij° Ego
misi vos mete vbi no la
borastis alius est qui sei
nat z alius qui metit con
gregat vbi no sparsit quia
gentes congregat ad uniet

bonitatis exempla non
sequatur in prelatis et prophetis
et timens abij hic ad suam
excusacionem iustificat factum
suum sicut iste et hic in verbis
primo ex timore amittendi
eum dicit et timens scilicet aggredi
alicuius vite statum ne ipse
periclitaretur querens salutem
et alioquin et timens quod habens
in tanta libertate non valeret
2o ex voluntate conservandi quod
subdit abij per liberum arbitrium
in quo signatur recessum ab in-
commutabili bona et abscon-
di in terra talentum tuum q. d.
non sum usus notitia in da-
ta propter curam sed propter terrenam in
quo signatur conversionem ad commu-
tabile bonum 3o ex equitate
reddendi tibi addit ecce ha-
bes quod tuum q. d. Sufficit
in quod tenui quod habui nec
alijs ministraui Crisostomus et si
talentum non perdidit reue-
rtum est dampnum Ideo qui
causa seminandi semen accipi-
ens seminacionis tempore non se-
minat domino suo dampnum facit
et si semen non perdidit quanta
potuit lucra facere si oportu-
no tempore seminasset Sic igitur ad suam
excusacionem tria proponit timo-
rem amissionis voluntatem
conservacionis et equitatem reddicionis

Respondens autem dominus eius hic secundo
dicitur increpacio servi a domino
quod erat in examine situs ubi
dominus primo servum increpat secundo
vero in increpacionem multiplicat
ubi Sciebas quia meto dicit
ergo Respondens autem dominus eius
dixit ei serve male propter ca-
lumpniam respectu domini Crisostomus
Vere malus quia et largita-
tem violentia vocat et pi-
ger in multiplicatione respectu
proximi Proverbiorum xx propter
frigus piger ergo arare
noluit mendicabit ergo deinde
explicatur ista duo primo
calumpnie malicia 2o omis-
sionis pigritia ibi oportuit ergo
et hoc est quod dicit excludes
servum ex datis sciebas quod me-
tus ubi non seminio et congrega-
tus ubi non sparsi q. d. pro o-
missione utilitatis [illegible] et indi-
co illos quibus non predicavi
nec exemplis bonitatis proposui
ergo multo magis te cui tale-
ntum notitie mee ad negoci-
andum commisi q. d. ex hoc te ac-
cuso quod te accusas Ieronimus Ve-
rius modo cogitabatur et non in-
cessit timore tamen scires me mor-
dacem seminis questum oportuit
ergo ad tuum meritum ad aliorum co-
modum te pecuniam meam id est sermo-
nem vel legem committere nu-
mulariis id est auditoribus qui quod

crediderit operantur. Vel potius
docere alios qui postea eis
ministrarent. Ego veniens ad
destruendum mundum recepissem
utique quod meum est cum usuris
i. te et tuos quos in acquisi-
sses hec est usura spiritualis s. lu-
crum animarum que maxime
placet deo prov. xix. Fenerat
domino qui miseretur paupe-
ris. Tollite itaque in receptacio
suo de duplici culpa. s. ma-
ligniate in calumpniando tor-
pore in operando hic subditur
eius condempnacio et hec per du-
plicem penam primo per sub-
tractionem scientie in presenti secundo per
inflictionem pene in futuro i.
et inutilem servum Ibi prima
notatur primo subtractionis
pena secundo causa sive iustitia
ibi Omni enim habenti dabitur.
Dicit ergo Tollite itaque ab
eo talentum i. donum sibi
creditum s. naturalis ingenii vel
notitie vel legis et loquitur
promissive quia dominus auf-
ferre permittit intelligentiam
vel per demones vel per iniuriam
quando homo infatuatur in eli-
gendo malum vel infamatur
propter sacre abusum vel non re-
cipit incedem sed penam et
date eis qui habet x. talenta
Ex quo patet quod non permittit do-
minus fieri malum nisi inde
eliciat aliquod bonum. Queritur
quare potius iussit dari illi

qui habebat x quam illi qui
habebat iiii^or. Et potius illi
dari debuit qui pauciora re-
cepit quam illi qui plura. Ergo
secundum Greg. minus habuit qui v
quam qui duo quia per quinque signi-
ficantur exteriora secundum quinque sensus
sed per duo operacio et intellectus
opportunit illi qui habet exteriora
sua et ad ministracionem dari
intellectum interiorem qui prius in
intelligitur talentum. Quo-
modo habenti. Ecce iustitia subtrac-
tionis cum dicitur Omni enim habe-
nti sollicitudinem instruendi verbum
dei dabitur gratia et habundabit
in efficaci doctrina. Eccli. xv.
Sapientie dei astabit laudem et ho-
nore fideli habundabit. Et habenti cari-
tate dabitur augmentum caritatis
et habundabit usque ad perfectionem
Et habenti merita dabitur premium
et habundabit quia remunerabitur
super condignum. Ei autem et qui
non habet studium vel caritatem
et quod videtur habere naturali ingenio
vel studio suo auferetur ab
eo quia sic dicit Greg. quibus quod
caritatem non habet et que percepis-
se videbatur amittit vel ei
qui non habet s. fidem ut in
deo non credenti etiam quod
videtur habere s. legis scientia auf-
feretur ab eo Ysai. vi. Excec-
a cor populi huius fabam. Habens
intellectum caveat omnino ne ta-
ceat. Habens rerum affluenciam
vigilet ne a misericordie largitate
torpescat. Habens autem qua

regit magno ope studeat
ut usum atque utilitatem tu
proximo pariat huius loqui di
lorum apud divitem dapna
cum pro retento talento te
neat si tota die eius neque
reput divitem pro pauperibus
intercedat. Et inutilem h
subditur pene duplicis insti
to in futuro prima est care
ria lucis eterne quo ad pena
dampni secundo passio mul
angustie quo ad penam sensus
ibi illic erit fletus. Et quo
iste servum inutilem eicite in
tenebras exteriores. Greg
interiores exteriores eterna
vox dapnacionis qui ergo h
sponte recidit in cecitatem men
tis illic proicitur in nocte dap
nacionis. Ro. i. obscuratum
est insipiens cor eorum et ce
Tabanus illic coactus patitur
tenebras ulcionis qui hic
libenter sustinet tenebras vo
luptatis illic erit fletus pro
veniens ex fumo tormentorum
qui ascendit in oculis stultorum
et stridor dencium ex passione
frigoris. Ibi de supra viii.
xiii. xxii. Cum autem venit
postquam determinavit de pre
ambulis ad iudicium h subdit
de pertinentibus ad ipsum iudicium
que sunt quattuor primo iudican
dorum congregatio. Secundo congregato
rum separatio ibi Et separabit
eos ab invicem. Tertio cum separatis
disceptatio ibi tunc dicet rex his

qui a dextris sunt. Quarto post
disceptationem remuneratio ibi et
ibunt hii in supplicium. In prima
tangit primo condiciones iu
dicis. Secundo congregacionem iudican
dorum ibi et congregabuntur. Condi
ciones iudicis in hoc secundo post
propositum conduxit eius. Iniquo
adventu venit enim primo in
humilitate apostolorum pauperum socie
tate et propria infirmitate hic in
maiestate angelorum socie
tate et iudicis dignitate et hoc
est quod dicit. Cum autem venerit
scilicet ad iudicium filius hominis.
scilicet dignus in maiestate sua
matheus. i. in divinitate sua quia
apparebit virtus divinitatis hyla
rius filius hominis et filius dei
quia secundum humanitatem et aliud
secundum divinitatem non alius sed
unus idemque in utroque natura et omnes
angeli eius cum eo in quo patet
quod ultimus adventus erit in
dispositione angelorum tunc
sedebit. quia aperte regnabit
super sedem maiestatis sue
i. super terram in qua appare
bit cum omnipotencia sua
Apok. iiii. Ecce sedes posita
erat in celo et super sedem
sedens. Nota quod triplex
est adventus filii dei ad ho
mines primus est infirmitate
corporis. scilicet in carne Joh. primo
In propria venit et sui eum non
receperunt. Secundus venit in alti
tudinem maris. Tertius est in
invisibilitate spiritus. scilicet in mente
Joh. xiiii. Si venit ad me

nem videbo eu Joh xiiij
Ad eu venem⁹ rc̃ Tercius
i maiestate di· s· ad iudiciu
de quo hic habe² primus fu
in disposicione aptor quos
xpc· elegit / 2⁹ in inne ausp
mata que infundit Sapie
ciam venerit in omia bona
rc̃ Tercius in ministe anglor q̃s
adduxit ps· iij· venit aut
Ju primo vt staret tamq̃ fr
famulus exhibendo officiu
humilitatis sup xx Filius
hominis non venit ministrar
vi s; ministrare In scdo vt q
esset tamq̃ sponsus exhi
bendo amplexus amoris·
Can v° Veniat dilectus m⁹ in or
tum In tercio vt sederet tamq̃
iudex in excellencia iudicia
rie ptatis ys· vj· Vidi seden
tem sup soliu excelsu Et co
gregabunt· cu eu tamq̃ cu
iudicem suu omes gentes
omis tempor omis condicio
nis omis etatis Johel· iij·
Cogregabo omis gentes et
deducam eas in vallem yo
saphat Et separabit eas ab
invicem s· bonos a malis
separabit inq̃ in uno omi
mita discernendo loco loca
varia assignando vocabulo
divs nominibus appellando hos
edos illos oues 2h̃c q dic
sto pastor segregat oues ab
edis In omib⁹ intelli· inoce
bonor ppt simplicitatem tum
ppt fecunditatem tum ppt mitis
Ve Estimati sum⁹ sic oues
occisionis In edis intelligi
possitis malor ppt fetidi
impetuositate stulticie Et
statuet quidem oues ad dextis
glo in beatitudine edos aut
a sinistris in eterna dapnacoe
Crisos a sinistris sunt qui q
runt tpalia a dextris qui q
runt eterna In h° q d̃r statuet
notat i mutabilitas Tunc
enim h d'vna trāsire in aliam
si tunc non Tunc dic rex hic
ondi² disceptacionem primo pieta
tis quitium ad electos scdo se
veritatis quitu ad reprobos ibi
tunc dic rex 2 hijs qui a sinis
tris ei erunt In prima primo
invitacionem ponit ad primu
s° commendacionem subdit mei
tor ibi Esuriui enim 2 dedistis
mi manducare Tunc dic rex
hijs qui a dextris ei erunt
i· bonis h no dicit filius
hominis sic sup s rex ad inui
cem qui ptinet subditos re
gere leges conde transgressores
legis punire obstinatores pmia
re q tunc apparebit tunc go no
quereret pylat⁹ go rex es
tu tunc no diceret iudei non
hem⁹ regem nisi cesarem
Venite bndci dulcis invitato
riu in quo tria implicat grām
gliam 2 pdestinatē ad grām
ptinet bndicio prius Venite
inquit bndci pris mei· i· q
a pre bndiccionem accepistis

Prov. xi. Benedictio domini super ca-
put iusti ad gloriam pertinet pos-
sessio regni possidete regnum
Sap. v. Accipient regnum de-
coris i. dyadema speciei de ma-
nu domini ad predestinacionem pertinet
principio eternitatis paratum vobis
vobis a constitucione mundi ym-
mo nos elegit ante mundi con-
stitucionem Eph. i. Sed contra Joh.
xiiii. Vado vobis parare locum
h(oc) cum mundi constitucionem parati
sunt per predestinacionem a consti-
tucione mundi per creacionem ab
ascensione per apercionem Esurivi
post invitacionem ad premium sub-
ditur hic commendacionem meritorum ubi
enumerat sex opera misericordie Miseri-
cordia autem consistit in revela-
cione miserie Sex autem sunt
miserie hominis in hac vita
est autem miseria naturalis et acci-
dentalis naturalis autem est a cor-
rupcione interiori sic est esuri-
es et sitis Sed esuries a calore
corrumpente sitis autem a calore
corrumpente humido a corrupcione
exteriori sic est indigentia ves-
timenti et hospicii Sed vestitus
contra inmutacionem propinqua se-
aeris corrumpentis contra hos-
picium contra inmutacionem destructe
corrumpente in temporalitate mi-
seria accidentalis duplex autem
ex corrupcione nature sic est in-
firmitas aut exillacione vio-
lencie sic est carcer secundum ho-
enumerat Esurivi et dedistis mihi
manducare. S(itivi) et dedistis me(?) et potum

dedistis michi. Ysaie. lviii. Fran-
ge esurienti panem tuum Sitivi
et dedistis mihi bibere Gen. xx-
iiii. Tu bibe et camelis tuis
potum tribuam Hospes eram
et collegistis me secundum illud Heb.
xiii. Hospitalitatem noli obli-
visci. Nudus et cooperuistis
me secundum id Ysa. lviii. cum vi-
deris nudum operi eum Infir-
mus et visitastis me Eccli.
vii. Non pigeat te visitare
infirmum In carcere eram et ve-
nistis ad me liberandum et conso-
lendum ex(em)plum de regina que venit
ad danielem Dan. ulti(mo) de-
hiis habemus ex(em)plum in iob Job
xxxi. et non(?) ... sex opera
misericordie Septimum est sepelire
mortuos de ipso Tho. iiii.
de quibus versus Vestio poto ci-
bo tectum do visito solvo Secundum
versus de septem operibus misericordie
est iste Visito poto cibo re-
dimo tego colligo condo secundum
Fabarium de spiritualibus operibus
potest fieri expositio qui esuri-
entem pane verbi dei reficit
qui sicientem potum sapiencie refri-
gerat qui errantem in domo
p(atr)is revocat qui nudum virtute
protegit qui infirmum fide as-
sumit qui in tribulacione op-
pressos subvenit compaciendo vel
consolando verum dilectione
adimplet Tunc respondebunt ei
post commendacionem meritorum ostendit(?)
hic humilem admiracionem con-

mendacior(um) iustor(um) verba ponit
Et primo ad miraculum iustor(um)
qd sic dicit qd commedentes h(ec)
ibi et videns dicit illis Dicat
ergo Tunc rndebunt ei iusti di-
centes non diffidentes de v(er)
bis dni vel s(ed) stupentes p(ro)
magnitudine maiestatis regis
vel quia parv(um) videtur eis de
bonis q(uod) fecerunt Ro xiij
Non sunt condigne passiones
huius temporis ad futuram gloriam
que revelabitur in nobis
Tunc ergo rndebunt non alij
pro se quia tunc cessabunt
advocati et unusquisque loquetur
pro se dne quando dno vniusor(um)
q(ua)n te vidimus esurientem et pa-
vimus te Et respondens illis
per admiracionem humilitatis
sequitur implicacio virtutis et
laudis Amen dico vobis q(uo)
diu i(d est) eo tempore quanto tempore fecistis i(d est)
opera mie exhibuistis vni ex
his fratribus meis minimis michi
fecistis signum d(icit) meis quia
ut aut(em) Dominus non m(ihi) videtur
generaliter dixisse de pauperibus
s(ed) de hijs qui sunt pauperes
spu ad quos extendens
manus dixit Mt xij fratres
mei et mr hij sunt qui faciunt
voluntatem patris mei Et ex dicta
glosa videtur q(uod) non etiam mino-
ra regni nisi fratribus pauperibus
spu Sed glosa loquitur secundum spe-
cialem reputacionem respectu

lius reputatur q(uod) frm q(uod) fit pau-
peribus spu tamen omnibus est eiusdem
Item Crisostomus quod dicitis fratres
tuos et minimos vocas eos Vi-
det fratres sunt quia fecerunt
voluntatem patris minimi vero
quia fuerunt humiles et abiecti
et sic terminatur disceptacio contra
adelectos Tunc dicet rex h(ic)
exprimitur disceptacio sententie
contra ad reprobos in qua tan-
guntur iiijor primo sine dne
contra malos p(er) multiplicato consido
demitorum exprobracio ibi
Esurivi enim et non dedistis
Tercio falsa eorum excusacio
ibi et tunc rndebunt ei ipsi
Quarto dni iudicis accusacio
ibi tunc respondebit illis Sed p(re)
tangit duo circa reprobos
primo signum culpe quia a
sinistris erunt Secundo cumulum pe-
ne quia abiecti audebunt
i(d est) discedite a me Dicit ergo
Tunc dicet illis qui a sinistris
eius erunt i(d est) reprobis qui
sinistra i(d est) temporalia qui diu vixe-
runt ardenter amant sm Ieronimum
et Rabanum discedite a me h(ic)
ondit cumulum pene reprobo-
rum In tribus Sed in exclusione
dme visionis cum dicit disce-
dite a me In passione eterna-
lis geheñe cum addit in ignem
eternum In cohabitacione societatis
dyabolice cum subdit qui pa-
ratus est dyabolo discessure est
pudoris incendiu(m) doloris
consorcium horroris Dicit ergo disce-

dite aime infelix. Et dum dis-
cessio quia aime fonte vite
indeficientis a me glorie bti-
ficantis aime voluptatis torrē-
te a me plenitudine vbertatis
inebriantis de hijs ps Qm
aput te est fons vite et in
nomine tuo videbimus lu-
cē. Maledca pmo malediccio-
ne culpe ps Maledicti
qui declinant amandatis
tuis s; in maledicone pene
etne est enim malediccio q̄
duplex in suma quedā fa-
cienda h ē detestacio mali de
qua Job iiiº Maledicant ei
qui maledicunt diei Alia sus-
tinenda h est tolleracō obp-
brij Ire xv ē v. Omnes
vos maledicunt Gal' iii. Q'
fius est maledcm caueda
est h ppetracō peti ps Dolu-
it maledictom et venit ei Cer-
ta timenda hec est dampnacio
etni supplicij de qua hic sn
igne etno de quo ꝯsidare
debz quilz quatuor videli-
z eternitate de qua h ysa
vltimo Ignis eorum nō extig-
uet et obscuritate ps Inter-
cidet flama ignis secundo
claritate; ab ardore vt ardor
sit in inferno sine claritate fe-
torem ps Ignis sulphur
spus procellar ps calicis
eorum deuto xxxii Ignis suc-
census est in furore meo in pa-
tris ē dyabolo et angelis eius
p ꝯsortiū horribile quidē;

ad ymaginandum horribilius
amplius ad videndum s; adhuc
horribilius ad sustinendum Et;
querit quare non dr h a con-
stitucone mudi sicut dr h̄ e.
dict. Hoc vt ondat quod alie-
ni sic deus adinferendum eum
se h ex suo ppo etna ad pu-
niendum extrali nō s. pcto ste;
ysai. xxxº ab heri ppata est
topheth non ergo a constitu-
cone mudi Hoc Ille pparat' e
an mudi ꝯstitucom ppe vi-
sionem dei s; ab heri p dispo-
com creature cottidie aute;
ppat' p multiplicacom cul-
pe Itom quit' quare nō dix̄
sicut e regnū pratū angelis
sit h ignem Hoc an ꝯstitu-
com mudi pratū est regnū
homi sic angelus in pdesti-
nacone ignis vo debet cui-
bet pro merito culpe Vn qui
pmo pctauit ꝯsi infernū si-
fet ideo dr parat e dyabolo q
pmo petor fuit ad sugges-
tionem ipius homo pccauit
Esurivi enim post sine pnil'
ꝯditionem h ne videt' iniu-
sta subdt de mitoꝝ exp bra-
cem et procedit exprobā-
do omissionem opm miē
sicut e qmedando eoꝝ exhi-
bicom vido legenda est
lra sine aliqua exposicone
Omnis describit' falsa eoꝝ
excusacō cū subdt Tunc
videbunt et Et similit' dura
eoꝝ accusacō cū subdt' tūc

vndebit illis xx Salbamus et si se excusare suthagunt tamen dum falle non pot. Littera plana est sic ponis et ibunt hij post discretionem subdit hic mitium singulorum premiis retributor dicens et ibunt hij s. mali in quo equitas iustie in supplicium in quo auctoritas pene eternum in quo duratio sine fine hoc est contra origenem qui post multa annorum curricula impijs et peccatoribus non et ipsi demonibus et angelis suis spopondit de inferno liberationem contra quem Dan xij Euigilabunt alij in vitam eternam alij in obprobrium vt videant semper iusti in vitam eternam Queritur hic quare potius sit disceptatio de opibus misericordie quam de opibus iusticie cum magis teneamur ad opera iusticie Item quare potius arguit de omissione cum maiora sint commissa et ita magis arguit de peccatis in proximum quam in deum Item cum sit vij opera misericordie quare omittit vnum s. sepulturam mortuorum de quo tantum commendatur thobias Responsio opera misericordie magis experimentum vt ostendat se deum fuisse promptum ad miserendum Item quia misericordia aliquo modo concomitatur multitudini peccatorum aequirenium Item si peteretur misericordia que tunc maxime necessaria ipso iudicio repelleretur quia misericordiam

non fecerit Item quia opera misericordie sunt faciliora quia natura ad hoc inclinat et ideo magis arguenda vbi deficiunt et minus remuneranda vbi assunt et ideo si ista remunerantur et alia ad hoc simile possunt dici et ad primum quod ponitur quod minus est vt minuat amplius faciendi de maioribus Vnde si omissa arguit multo plus commissa Sabarum si stolitas sit in igne mittitur capacitas quam meretur si iudicium sine misericordia fiet ei qui fecit et rapinam Ad 3m similiter patet et tales quia si peccata in proximum quem dispendetur quantum magis peccata contra deum et blasphemia ydolatria Ad 4m quod sepultura omittitur quia minus est necessaria in tertio tota misericordie opera secundum Aug Sepultura funerum magis est ad solatium et commodum defunctorum nichil enim recipit defunctus sibi ex eo quod sepelitur Item cum misericordia corporalis et spiritualis quare potius de istis arguit opera corporalium quam spiritualium Responsio quia opera corporalia euidenciora sunt vel per quod et significatur 1a Item infirmus in carcere et non visitastis me quare cum singulis factis datur singulis factis dantur singuli actus quare istis duobus subdit vnus actus Responsio quod hec duo habent communem passionem s. immobilitatem sed tamen differentes

adrenuente quia unam ex
corruptione aliam vero ex
illatione violenter ideo h[abe]nt
v[ir]um actu q[ua]ndam ad reme
diu[m] s[ci]l[ice]t visitare s[ed] dicunt q[uod]
infirmius ut reuelet[ur] mate
rie ut libet[ur]. Ideo primo.
Religio munda etc. Item spirit[us]
vel ita discepta[tio] q[uo]n[iam] si na e[ri]t
vocalis vel mentalis tam q[uod]
vocalis Aug[ustinus] xx. de civi
tate dei p[er] q[uo]t dies h[oc] iudiciu[m]
tendat incertu[m] est s[ed] si ita
l[ite]r fieret tam statim expe
diret g[ener]o volit[ur] fict[um] g[e]n[er]a.
Capitulo iiij. discrepanz illos i[n]
flatores sine voce. Ho[c] q[ui]de[m]
dicit q[uod] iudiciu[m] e[ri]t mentale
non vocale alit[er] multo t[em]p[or]e
protenderet[ur] alij dicunt q[uod] et
mentale e[ri]t intus et vocale
extrius quia iudicabit x[ristu]s
no[n] tam ut deus s[ed] ut homo
ideo eius iudiciu[m] e[ri]t non di
vino modo tam s[ed] humano ex
h[oc] aut[em] maius gaudiu[m] sen
sibile bonorum et maior dolor
sensibilis reproborum e[ri]t vn
no frustra e[ri]t h[oc] sed ut i
l[ite]r sit et corporalis ho[m]i[n]u[m] ap
paritio h[abe]nt opinionem ad
hendo dicendo ad obviu[m]
q[uod] discrepet i[ste] sine voce
excusationis sufficientis no[n]
sine voce disceptationis q[ui]a
Et fiunt est. lib. xxij
tu[m] consumasset a principio

huius cxviij[i] ondit ewangelista
primo x[ristu]m esse regem ca[pitu]lo
primo et s[ecund]o de in legislatore
usq[ue] ad xxiiij. capitulum 2o in
dicem xxiiij et xxxv ca[pitul]o
hic quarto ondit eu[m] nu[n]c
de salvatore ondit ergo p[rim]o
quo salvavit p[er] passionem
ca[pitu]lo p[rese]nte xxvj et sequenti xx
vij quo salvavit a miseria
p[ro]sui[?] re[?]c[?]tionem ca[pitu]lo xxviij
In prima agit primo de x[rist]i
passione et morte p[er] q[ua]m
liberam[ur] a morte eterne a d[e]o
separationem s[ecund]o de sepultura x[rist]i
et sepulture exequiis p[er] quam
liberam[ur] a morte eterne et
debito mortis t[em]p[or]alis infra
xxvij c. f. ibi cu[m] sero f[ac]t[u]m
esset In prima primo exprimit
condempnationem x[rist]i procura
tam per iudeos 2o p[er] consumma
tam p[er] gentiles c. xxvij a
Circa condempnationem x[rist]i
procuratam p[er] iudeos ondit
primo circumstancias p[ro]fessio
nis appropinquantes condemp
nationi ibi tunc accesserunt
et manus iniecerunt i[n] ih[esu]m
tertia circumstancias illusionis
proximas condempnationi
ibi principes aut[em] sacerdotu[m]
et omne consiliu[m] quaerebant
falsum testimoniu[m] 1o at
tendiconis ondit ewangelista
in x[rist]o fuisse p[o]testatem sive
traditionis ondit et dista
tis quia post biduu[m] et appi
s[?]titis ibi proxima autem

die azymorum accessit ad ihe-
rusalem et manet ibi tunc venit in
illius villam que dicitur geth-
semani In prima decimatur
primo consilium tradicionis quod
fuit seniorum secundo execucio
sua per traditorem discipulum ibi
Cum autem esset ihesus in betha-
nia in domo symonis et
convenerunt in passione et
morte domini ihesu et discipuli
tamquam domestici et iudei
tamquam propinqui et gentiles
tamquam extranei discipulus
cum tradicione iudei cum procura-
cione gentiles cum condempna-
cione et quia omnes conveniant
ut cum nec in extraneis nec in
propinquis nec saltem in domes-
ticis invenit refugium pro
contumeliam et supplicium ingere-
bat Alii prodendo alii pro-
curando alii condempnando
Circa consilium decimatur primo
Prima tradicionis in christo .secundo
consilium de christo tradendo ibi.
Tunc congregati sunt principes
sacerdotum In prima primo con-
tinuat dicta dicendis confirm-
at predicacionem passionis ibi
Scitis quia post biduum
pascha fiet. dicit ergo Et sciendum
est circa processum hystorie
sic se habet dominus in sabbato ante
ramos palmarum fuit be-
tanie in domo symonis
leprosi ubi factum est ei so-
lempne convivium et lazarus
quod sustinuit ihesus fuit de
discumbentibus tunc maria effu-
dit unguentum super caput ihesu
de quo infra eodem in sequenti
sedens super azynam intra-
vit iherusalem et veniens
in templum eiecit vendentes
et ementes Cum vesperam re-
dit iterum bethaniam in crastino
vero scilicet feria secunda iterum rediens
iherusalem intravit in templum et
docebat ibi et tunc presentata est
ei adultera et liberavit eam et
secundum aliquos tunc ficus est
utrum prima vel secunda feria fuerit
sit dubium est feria tercia do-
cens in templo confutavit
scribas et phariseos sicut
habetur infra xxiii et eadem die cum
ondenderent ei edificium templi
ait non relinquetur lapis super
lapidem inter cetera doctrine
sue verba dixit non me vi-
debitis amodo donec dicatis
benedictus qui venit infra xxiii vesp-
pere autem exivit cum discipulis
in montem oliveti et ibi pre-
dixit eis signa exterminii
et iudicii futuri et ibi dixit eis
verbum hoc scitis quod hic biduum
pascha fiet quum ergo audi-
erant principes sacerdotum eum
dicentem non me videbitis
amodo putantes quod vellet se
subterfugere congregati sunt feria quarta
scilicet in die mercurii conspiran-
tes quomodo possent eum capere
et occidere quod cum iudas audivisset

fet eos ggregatos mit ad
eos matrum cayphe et pepi
git cum eis de tradendo dno p
xxx argenteis et hec est q d
dicit Et fcm est cum consumas
set ihus simones hos .s. de
consumacione de discussione iu
dicij sm Fabam vel simo
nes hos .i. tri oms ab mi
tt erorum pdicando et faciendo
oplesset sm Fabam et io m
Ecci xlvi Consumacio simo
num ipe est dixit discipulis s.
h .s. que fecit scitis qma
post biduum pascha fiet et
pt legi hc remissure satis
.i. scire debetis vel intro
gatiue sed si m trina sia hec
dixit quo vim est q dixit
Post biduum Ho iudei ppu
tant dies incipiendo a ves
pa vsque ad alia vesparum et
incipiendo a vespa fie tinc
vsque ad vesparum fie qnte
sut duo dies et in eodem feto
ymolabatur agnus paschal
et tunc s. iouis in cena pascha
patri est et ipe traditus est
vm sbdit et filius homis .i.
virginis tradetur vt crucifigatur
pdm Erubescant qui dicut
saluatorem timuisse et pas
sionis pauore dixisse pr si
fieri pt transfer a me caliçem
istum post biduum enim pascha
fuerit tradendo s nouit et
tri non declinaret insidias
nec periculum fugit Ad soluendum
multarum qrecatam nondum
q pascha d sex modis pmo
tota septima azymorum que i
cipiebat et durabat vij die
bus s. vsque ad x diem ap
lis sic patz leuit xxiij et
exodi xij sic accipitur Act
xij volens post pascha pro
ducere eum ppls Sm a hora s.
vespa die xiiij lue quarde
bebat comedi agnus et
incipiebat festiuitas sic
accipit h lucas xxij pma
mense .s. apli .xiiij die me
sis ad vesparum pascha dni
est Tercio ipe agnus paschalis
qui tunc comendabatur sic acci
pitur .xxij. luc in quo necce erat
occidi pascha Quarto pma
dies azymorum post ymolacionem
agni .s. xv dies que erat so
lepnis sic xiiij ad diem fes
tum Quinto panes azymi q
comedebantur illis diebus Joh
xviij no intrarent inpitorium
vt no contaminarent sed mandu
carent pascha .i. panes pas
cales Sexto festiuitas epulo
rum ij. palip vlt no fuit
phase simile huic Septimo
signatum p agnum paschale s.
xpc .i. Cor v et .y. pascha nrm
ymolatus est xpc Ebdomadas hos
dies epule peccus azyma et
Tunc ggregati sut hic declinat
osilium de domino tradendo iq

implerunt. viiio trastam agi
uantes sacrilegia dolositas
crudelitas malignitas sacrile
gium notatur in congregacione
dolositas in consultacione ibi
et consilium fecerunt crudelitas in
intencione ibi ut ihesum dolo
tenerent malignitas in sermo-
ne ibi dicebant enim non in
die festo ad agrauatum sac
legii destribuitur persone quas
debet rethe status sui
Nam principes sacerdotum de
bet rethe sanctitas Exo. xxij sa
cerdotes qui accedunt ad deum
sanctificentur seniores populi sapiencia
et honestas quia in antiquis
est sapiencia Job xij Summi sa
cerdotem qui dicebatur cayphas
debebat rethe dignitas ad
agrauatum ultimus fuit locus
quia in atrio principis sac
dotum quia congregati sunt
conuenerunt quarta feria sicut in mar
ce principes conuenerunt in unum
aduersus dominum et aduersus xpm
eius Et seniores populi a quibus
egressa est iniquitas Dan
xiij In atrium principis sac
dotum qui dicebatur cayphas
et consilium fecerunt maximum er
te dolositas Gen. penultimo
In consilium eorum non veniat
anima mea ut ihesum dolo te
nerent et occiderent post et dolo
toto die meditabantur erat
crudelitas quia conabatur
eum tenere ad occidendum Dice

bant autem scilicet habito consilio
consilio non in die festo si
sicut ait supra est capiendus ad
occidendum hoc non dicebat
propter reuerenciam festi sed sicut
subdit ne forte tumultus fieret
in populo non quod timeret ne con
cureret populus ad liberandum eum
Jo. qui debuerat pascha
vicinum celebrare victimas
lauare templi parietes et pa
uimenta terere et secundum ritum
legis purificare ut esu agni
digni fierent congregantur
in crudelis consilium quo oc
ciderent dominum non timentes
sedicionem ut simplex sermo
demonstrat sed timentes ne
auxilio populi de manibus eorum
tolleretur Cum autem esset ihesus post
tradicionis consilium subditur
hic execucio facta per proditorem
discipulum ubi ponitur primo
pietas mulieris circa xpm secunda
impietas proditoris tradentis
ipsum ibi tunc abiit unus de xij
qui dicitur iudas Circa pietatem
mulieris ponitur primo eius pia
actio secundo discipulorum indiscre
ta reprehensio ibi videntes
autem discipuli tercio eius xpi approba
cio ibi sciens autem ihesus ait illis
quid molesti estis huic mu
lieri actio mulieris ponitur ad
imitacionem reprehensio disci
pulorum ad declinacionem approba
cio xpi ad retribucionem xpi
ad retribucionem Circa actionem

mulieris tā impleuit fiduci
am iḣ h^c q̄ accessit. sibi te;
n̄ h^c q̄ attulit preciosā i
h^c q̄ effudit dicit Cum aūt
esset ihus in bethania Beta
nia enim fuit castellum i quo
morabat^r magdalena mar
tha z lazarus distans a ierusalem
quīdā stadiis xv ad quod ve^t
ihus ante sex dies pasche scilicet
in sabbō palmarum vt habet^r
Joh xij z fecerunt ei ibi cenam ad
q̄ venit ista mulier vn̄ h̄
vnctio imponit^r h̄ inserit
narrationis per recapitulatoz
q̄ ante facta fuit. vn̄ ordo
narrationis hystorialē resu
mitur ibi Tunc aūt abiit vn^s
de xij sed h̄ imponit^r ante
sicut inde vt ondat unionem
que mouit proditorem s
quia dampnum q̄ videbat
se habuisse ex effusione vn
guenti sup caput dñi ihu
volebat recompensare.
vn̄ glosa Damnū illa est cā
que compulit iudam ad ven
dendum dnm suum nā cum
fur esset z loculos haberet vn
guentum effusū q̄ putauit
nō esse vendendum z precium
eius bis retinendi vt aliquid
in furaret^r q̄ perdidit i vn
guenti effusione reparare vo
luit in magistri vendicatione.
d^t ideo Cum aūt esset ihus
in domo symonis leprosi
.i. qui fuerat leprosus sed

dñs curauerat eum a lepra z
adhuc non ꝑdidit nomen retine
bat Sm̄ Joh accessit ad
eum mulier scilicet magdalena admi
ratione fontem lauantem
infirmitatem mēas habens ala
bastrum .i. vas alabastrinum vn
guenti .i. plenum vngenti s^d
d̄r dolij vini alabastrum est
est genus marmoris can
didi sic d^t Beda q̄ ad vasa
vngentaria cauari solet eo
q̄ optime. z in corrupte ~~ob~~
seruat^r ibi vnguentum vnguenti
preciosi M^r d^t nardi spicati .i.
de spicis z folijs nardi confecti
q̄ preciosius est aūt. nardus
frutex aromaticus Can. j
Nardus mea dedit odorem
suum Jo. vō aūt nardi pistici
.i. fidelis non adulterati her
bis alijs ~~pisticus~~ pisticā. enim
grece d^r fides latine z effu
d^t sup caput eius recumbentis
ierusalem^r hic sup^d. Cum esset
in domo symonis con Joh
xij d^r q̄ erat in bethania vbi
fuerat lazarus suscitatus et ideo
erat in domo lazari Ad idem
Crisostomus manifestum est quod i
domo lazari pulmentum erat
Alio sm̄ quosdam in aliena do
mo erat sed Crisostomus vide^r vel
le q̄ in domo lazari ideo io
potest dici q̄ illa domus erat la
zari sed habitabat ibi ad tempus
symon leprosus Et accessit ad
eum mulier Rab^ glo^ maria
magdalena soror lazari q̄t

Ieronimus nemo putet eandem esse que sup caput effudit vnguentum et que sup pedes illa enim et lacrimis lauat et crinibus tersit et meretrix manifeste appellatur de hac nichil tale scriptum est Glosa Crisos. Mulier hec videtur esse vna et eadem apud omnes euuangelistas non est autem Sed ut melius opinio est quod vna et eadem est mulier secundum substanciam sed non eadem secundum statum quia tunc peccatrix quando fleuit ad pedes et vnxit nunc familiaris et pijssima quando caput et pedes vnxit. Joh. xii. Caput vero ut hic et Mt xxvi. et fuit eadem vnccio quam narrant isti tres euuangeliste alia quam narrat Luc. vii. Effudit super caput eius. Que fuit racio huius effusionis Glosa ad lectum vngenta solebant effunde et ad hibe homines illius terre ad allenimine labore et est quod estum solis et despiciem eius ex quo patet pietas mulieris que labore Christi compaciens pedes et caput vnxit. Prouerb. xxvii. vngento et varijs odoribus delectatur cor. Videntes autem discipuli pietatem mulieris vngentis pietate subditur hic discipulorum reprehendencium indignacionem ubi reputando ipsam indignantes quia accessit impia quia pauperibus non tribuit reprehenduntque primo eius indignantes cum dicitur Videntes autem discipuli mulierem accedentem et vngentum preciosum effundentem Indignati sunt ipsi contra indignam dicentes Ut quid perdicio hec presto est. Verbum inde loquebatur secundum morem auarorum et cupidorum quibus enim non venit ad manus suas pro perdito habetur. Eccli. xiiii. Oculus malus ad mala et non saciatur saciabitur pane indigens et ita erat Judas prodigam redarguebat potuit enim istud scilicet vngentum venundari multo Mt. xxvi. Potuit enim istud venundari plus quam trecentis denarijs et in hoc insinuatur occasio vendicionis Christi ab ipso Juda Cum enim esset procurator domus domini secundum consuetudinem antiquam credebat se posse accipere scilicet decima prouentum vel datorum domino et ideo voluit istud vngentum vendi ut haberet xxx. denarios qui sunt decima pars trecentorum et quia venditum non fuit sed effusum vendidit Christum pro xxx. argenteis non alios illi xxx argentei valebant xi et iii denarios vsuales et recepit totum precium Et dixit pauperibus esse sub pretextu pietatis celat suam cupiditatem. Jn. Johis

xij. dixit aut hc non q de
egenis ptinebat ad eu s qz
fur erat z lu(c)ro z ea que da
ta erant portabat. Hic qn
queritur discipli indignati con
Johis xij. dr vnus vnus ex
disciplis suis iudas scarioth
hc s(e)c(un)d(u)m (Cris)o(stomu)m hc aut pt legi
s(e)c(un)d(u)m synodochen vt pluraliter
p singulari ponitur pro vno
ponant ponant s(e)c(un)d(u)m q co
sueuit dici fecit illi fecerit l;
vnus faciat. vel s(e)c(un)d(u)m Aug(usti)n(u)m
p iudam psuasu est eis l'
qsenserit iude audientes q
pro pauperibus loqueret vel po
cius dd(icitu)r q indignati sunt
q quidam de disciplis cum
iuda s differenter q illi ex ama
paup(er)um iudas ex cupiditate
denarior. Item vt q p dicto h
Cont. discipli videbant hoc
esse bn(ficiu)m impensu mag(ist)ro suo
h(ec) discipli non intendebat
hc esse p(er)ditu simpliciter sed
in op(er)acione ad subleuacom
paup(er)um Item cu discipli vide
rent ung(uentu)m sum sustinere
parcerent quo indignati sunt
h(oc) audierant ab eo magis mi
lo z no sacrificium z ideo forte
credebat q dare pauperibus
melius esset. Item cu dns
doceret viam paupertatis quo
resignabat q data z habebat lo
culos Ro s(e)c(un)d(u)m Augustinum loculos
habebat non ppt ppam vti
litatem s ad necessitates z sup
tus pauperum suor. Ite quare

suum q(ue) misit denarior reata
bu fecit dispensatorem videtur
q dedit occasionem peccandi
h(oc) vna causa est q ex di
uina dispensacione hc fcm e
vt malo eius de fidio satis
faceret sic z impunti dicat ama
vos. alia causa est s(e)c(un)d(u)m (Crisostomum)
vt abscidat ab eo omnem oc
casionem non enim dicere debe
bat quoniam ppt desiderium
pecunie fecit p dicionem nam
loculos z ea que d dabat
portabat. Tercia ca est ppter
nram instructionem sicut ei
ondit dns q pena inde fit
indiuiciis q(ui) fures inde custo
diam ipsar. Sciens autem
ihesus post disciplor indigna
cionem rephensionem h ondit
X approbantis commendacionem
cu introducit pmo discipu
los arguens. Sc(undo) mulieris
factum defendens ibi opus eni
bonum defendit aut mulierem
a(u)c(tori)bus que in ea rephende
bant pmo ab impietate q
opus bonum. 2o a prodigalita
te ibi. Mittens enim hc vn
gentum. 3o ab indignitate ibi.
Amen dico vobis vbicumque p
dicatum fuerit dr g(lossa) Sciens aut
ihus sc eor indignacionem et
rephensionem aut illis a inde
molesti estis huic mulieri
Vsq. vii. Aug(ustinus) quid pax est
molestos esse hominibus quia

molesti estis et ideo meo opus enim
bonum operata est in me vnde
de bono opere lapidatis eam
sed de opere pietatis et deuotionis
contra illud Ecclesiastici vii. Ne ledas
simum in voluntate operante de eam
probat quod dicit sic magis
exhibendum est opus pietatis
domino recedente quam familie
remanenti cui post semper opus
pietatis exhiberi sed cum sim
dominus cito recessurus per mortem
non sic pauperes ergo magis
opus congruum ordinem pieta
tis fecit quam si exhibuisset pau
peribus et hoc est quod dicit Nam pau
peres habetis semper vobiscum
me autem non semper habebitis
scilicet quibus potestis benefacere sicut
dicitur Matthei xv Deuteronomio xv. non de
erunt pauperes in terra habitati
onis tue me autem non semper
habebitis sed tamen Infra vltimo
Ecce ego vobiscum sum usque ad
consummationem seculi Dicendum quod hoc dicitur
intelligitur quantum ad corporalem
speciem et quantum Illud vero
quantum ad spiritualem presentiam
vel sacramentalem supra ix Veni
ent dies cum auferetur sponsus
ab eis Mittens enim hoc hic
defendit eam a prodigali
tate quasi dicat non fuit perditum vn
guentum quod effudit nec super
fluum quod fecit sed conueniens et
necessarium fuit quod patet mit
tens enim hec mulier vnguentum
in caput meum ad sepeliendum

me fecit Luce quod nos putatis
perditionem vnguenti officium se
pulture est Sed magis in hoc
opere intendebat mater de sepul
tura videtur quod non quia po
tius videtur viuenti obsequi
quam morienti Hoc templum ex
ponitur hic ad sepeliendum
me fecit id est fecit sine paruit
hoc vnguentum vt reseruaret
iudicium sepulture mee Iohannis
xii Sinite vt in die sepul
ture sue illud seruet si ad se
pulturam eius paruit quare sic
cepit effudit hoc Matthei xv.
peruenit corpus meum vngere
in sepulturam Credibile enim est
causa fuisse dominum corpori
moriturum et ideo vnguentum pa
rasse cuius partem tunc ex
pendit partem vero officio
reseruauit sepulture vel fecit
id est peruenit corpus meum
vngere in sepulturam ~~Credi
bile enim est causa~~ fecit illa
hora non potuit quia non
est hora oportunitatis vel
ad sepeliendum me fecit id est
in signum sepulture imminen
tis vbi mortuus erat vngere
mortuos Amen dico vobis
hic defendit eam ab in
dignitate quia per hoc consequetur
eternum memoriale et hoc est
quod dicit Ita nos putatis in
dignum et ideo indignatum
sed male Amen dico vobis
vbicumque predicatum fuit hoc

ewn m. i. vbicumq dilatarit
se ecclia pc9 Attende no
bilitatem factoris quia passus et
mortuus fuit evangelium
suum in toto orbe celebrandum
in toto mundi dicet quia hec
. i. obsequium quod mihi exhibuit
in memoriam eius . s. marie
q. d. memoriale semper
habebit ex hoc quod fecit mihi
ps In memoria eterna erit
iustus Ecce quomodo dominus ihesus
defensor fuit marie mag
dalene a turbis et detrabentibus
reprehense et tamen patienter
sustinentis Tunc abijt vnus
contra pietatem mulieris devo
te etiam xpm hic subditur im
pietatis discipuli tradentis
ipsum et redit modo ewangelista
ad ordinem hystorie hic enim
sequitur immediate congregati
onem et consilium iudeorum ihesum
tenendo et occidendo Circa
iudam ergo proditorem ostenditur
quatuor valde vituperabilia
Primo ingratitudinis quia
vnus de xij 2o proditionis
quia abijt ad principes
tercio cupiditatis quia ait
illis quid mihi vultis dare
quarto inquietatis quia ex
inde querebat oportunitatem
ut eum traderet Luc. i. feria quarta
post indignationem habitam
de effusione vnguenti in
sabbato palmarum fuit
vnus de xij Circa officium
apostolatum ad differentiam aliorum
hominum qui dicebantur iudas
Circa nomen proprium ad differentiam alio
rum apostolorum scarioth scilicet
filius Circa conditionem suum
ad differentiam alterius iude a
postoli abijt ad principes sacer
dotum non invitatus non co
actus sed spontaneus abijt
ad consilium proditorum ps
Beatus vir qui non abijt
in consilio impiorum Iudas
scarioth in pietatis memo
riam quia non repente
perversus sed diucius me
ditatus scelus perfecit Nam
quatuor diebus stetit an
tequam veniret quia quarta feria
abijt et vendidit in signum
huius illa quarta feria legitur etiam
epistola de ysa. lxiij Circa
mercedis enim mea eo huius est
etiam quod multi abstinent
a carnibus iiij feria quia tali
die caro xpi fuit vendita
Et ait illis hic ostenditur iude
cupiditas in illis in hoc quod
obtulit dominum vendendum quod
vultis mihi inquit dare In
hoc quod promisit eum traden
dum et ego eum vobis tradam
In hoc quod accepit oblatum pre
cium At illi constituerunt Infe
lix mercator qui tamen dedit
pro tanto deum pro nummo
vilem pro vino eternum pro
transitorio et hoc est talis ille
principibus ad vos iudeorum co
gregatis Quid vultis mihi

dare et ego cu vob' tradam
sed ad occidendu sic agnu ty-
pic' het tradito signata
fuit in vendicione yoseph
Gen. xxxvij. At illi constitue-
runt mandando ei triginta ar-
genteos ut dicit Crisosto-
mus Eccli. x. Nichil nequius
quam amare pecuniam. Et
ex hoc querebat audita inde
ingratitudine in discipulo
prodicione in dolo cupi-
ditate in precio hic audit
malignitas in studio ma-
ligni discipulus qui studebat
in morte magistri sui et hoc
est Et ex hoc querebat s.
proditor oportunitatem loci
temporis et solicitans ut eum
traderet Luc. xxij. addit sine
turbis ne scilicet fraudulenciam
perpetrari vel conversi populi
impedirent et de manibus eo-
rum tollerent. Prima aut de a-
zymorum. Ubi primo determinat
evangelista circumstancias tradicionis
adhuc distantes hic declarat
circumstancias appropinquantes quarum
altera quorum primum est providen-
cia future tradicionis secundum est
memoriale passionis ibi Cenanti-
bus aut illis accepit ihesus.
Omnes vos scandalum patie-
mini per dicto ergo proditoris pre-
cavit in providencia futurorum.
Instituit sacramentum eukaristie
in memoriam passionis inveniens sca-
dalum discipulorum in cautela p

Circa est considerandum in primis
ibi tunc dixit illis ihesus

-sencia circa providenciam future
tradicionis introducitur primo
figura facti sic per dicto ubi
credentibus illis figura fac-
ta fuit preparacio comestio agni
pascalis figura quod ut sac-
rificium i. comestio agni pas-
calis figura quod ut sacrificium de-
scribitur quantum ad quatuor
primo quantum ad discipulo-
rum prudenciam in provide-
do sic quanti ad dominum potenciam
in disponendo ibi Et ihesus
dixit Ite in civitatem. tercio quan-
tum ad discipulorum obedienciam
in preparando ibi et fecerunt disci-
puli sicut precepit. quarto ad
dominum humilitatem in discumbendo
ibi Vespere aut facto discumbe-
ntibus. Prudencia discipulorum declara-
tur in duabus primo considerando
temporis oportunitatem quia
prima die azymorum sic consideran-
do de loco apto dominum volunta-
tem ibi ubi vis paremus et
dicit ergo prima aut die azy-
morum i. xiiij die mensis quan-
do azyma primo comede-
bant i. xiiij luna mensis
quando ad vesperam eiciebatur
omne fermentum fermentatum et
agnus immolabatur sicut patet
Exo. xij. leuit. xxiij. Num.
xxviij. Deut. xvj. Accesse-
runt ad ihesum discipuli dicen-
tes quia videbant venisse
tempus convivii legalis sacri-
ficii Luc. xxij. Ubi necesse
occidi pascha i. agnum pas-

chalem ubi vis paremus
tibi comedere pascha .i. agnum
pascalem unde dicunt ubi simul
non erant et etiam domus in
quo apparet maxima pau
pertas Rabanus Audiant hoc
edificandarum domorum cura
est quos pudeat possessorum marmorum
columpne delectant Et ihesus
dixit hic ondit dominum potestatem
in ordinando ubi tamen insinuat
primo ordinantis auctoritatem
cum dicit Ite secundo potestatem or
dinandi ibi et dicite ei ma
gistro dicit tercio ordinate fi
...ibi tempus meum prope est
ibi et hoc est Et ihesus dixit
Insinuans locum congruum
paracionis Ite in civitatem scilicet ierusalem
ut sic fieret secundum legem Deu
teronomii xvi immolabis in loco
quem dominus deus tuus elegerit
qui autem discipuli missi fuerint
dicit Luce xxii et misit petrum
et iohannem ad querendum si qua
re non nominat eum Crisostomus
Rabanus in glosa communi sicut
quem ...et Luce dicunt
patrem familias quia ergo ...
ad quendam communem tanquam
ex persona sua et non domini
studio vitetur Ite dicit in de
...aliquid ad signandum
... ad se est
... et non est ad quem
discipulos suos non mit-

tit Job xxxiiii Nubes sp...
...lumen suum unde Rabanus
dominum domus et aque baiuli
premissa sunt vocabulis ut
omnibus eum pascha celebran
tibus .i. xpi sacramenta que
rentibus danda facultas de
signatur Et dicite ei magi
stro non dicit domino quia
iam incepit cessare domi
nium non magisterium quia omnis
xpi actio est nostra instructio
magistro auctoritate in quo cer
...
...tempus
meum .i. mee passionis meum
quam a me ab eterno preordina
tum a me in lege prefiguratam
a me amore hominum desiderat
...est quia in ...
apud te facio pascha .i. volo
parare apud te que exigunt
ad comestionem agni pascha
lis cum discipulis meis ut sic
terminetur figura sacrificii Luce xx
ii dicit et ipse ondet vobis cena
culum grande stratum Et fece
runt discipuli sicut preceperat illis
ihesus et merito quia nichil pre
cipit nisi salubre et ideo quicquid
precipit faciendum est festinater
quia tempore breve letantur quia
premium grande presenciant quia
salus debetur perseverantie et
... debita obediencia et parauerunt pas-
cha .i. agni pascalis refec-

cum Crisost[omus] Mirabile quo[d]
ille homo homo suscepit eum
non solum quia ignorans sed
quia estimas huic inimi-
cicias sic dari s[ed] contempsit
multorum odium divinitus in
spiritus Vespere aut[em] facta post
missam discipulorum prudenciam
in providendo domum post[ea]
ordinando discipulorum obedi-
enciam imperando ondit h[oc]
dein humilitatem in discumben-
do dominus Vespere aut[em] facta humi-
litatis xpi p[atet] ex impletione
legis quia vespere i[d est] in sero
s[ecundu]m q[uod] mandatum erat Ex-
odi xii. Et ex convenientia sive
pauperis societatis quia dis-
cumbebat cum discipulis suis
s[cilicet] xii apostolis dominus cum huius
modi cum discipulis fecit pr-
imum filiis ipsi cum sociis ip-
sum amicis Ps. Filii tui
sic novelle olivarum in circuitu
mense tue h[oc] refecto sicut
refectionem eternam i[d est] i[n] fine
mundi futuram felicitatis illorum
recubitus commensales sed
quomodo discumbebat Et
pascha comedebat d[icitu]r enim
Exo. xii. sic comedetis illu[d]
renes vestros accingetis cal-
ciamenta habebitis in pedi-
bus vestris tollentes baculos
in manibus et comedetis fes-
tinanter Et quo[d] p[otes]t esse p[er]
ea commestionem agni discu-

buerunt sicut mos est volen-
cium prandere p[ost] discubuit cum
necia ad prandium p[ro]pter et
mensa agni fecerunt ut lex
mandavit Ordo g[ener]o cor[um]
que facta sunt i[n] illa est hic
primo comederunt agnum pascha-
le et sic d[icitu]r i[n] hystoria nusquam
legitur dominus comedisse carnes
nisi agni paschalis deinde
surrexit a cena et lavit pe-
des discipulorum sic d[icitu]r Joh.
xiii et tercio facta est ut dicit
Aug[ustinus] facta i[d est] parata nondum
transacta quia ad huc post-
ea recubuit et bucellam t[ra]-
didit et postea etiam corpus
suum sub sacramento omnibus
vel ut volunt quidam fra-
ctat cena cum ut ad agnum
paschalem quem comede-
rant festinanter et tunc sur-
gens a cena lavit pedes
discipulorum de qua locione
solus iohannes loquitur et post
lotionem pedum resumpsit vesti-
menta sua iterum recubu-
it et docuit eos et tradidit cor-
pus suum sic habetur h[ic] et m[arcus] et m-
lut narrant tunc surrexit
iudas et ivit ad principes sa-
cerdotum et tunc dominus fecit sermo-
nem illum qui ponitur Joh.
xiii s[cilicet] ibi nunc clarificatus
est filius hominis usque ad
xvii capitulum et illam sanc-
tissimam oracionem quam fecit
ad patrem Joh. xvii. a sub

levatis oculis in celum et post orationem factam exierit in monte oliveti et dixerit ibi illaque narrantur ab euangelistis aliis que premissa sunt et transiens postea torrentem cedron venit mortis ad radicem montis oliveti iuxta villam gethsemany et orauit et fecit ea que a tribus euangelistis narrantur et pretermittit iohes tamquam ab aliis premissa et tunc venit iudas proditor cum iudeis Et edentibus illis Dupliciter prefigurauit suam passionem dominus sed hic predicit suam tradicionem verbo ubi insinuat personam proditoris. primo sine determinatione aliqua quia unus vestrum. secundo in specificatione occulta ibi At ille respondens ait que intingit. 3o cum expressione manifesta ibi Respondens iudas qui tradidit illum Ecce ego proditoris imprudentia que aggrauatur quod qualiter vocatus non erubescit audacia quia cum xpo in parapside manum mittit proterua falsa quia de se quasi esset innocens specialiter querit In primo tangitur primo tradicionis reuelatio secundo discipulorum contristatio et hesitatio ibi et contristati sunt valde. 3o Et edentibus illis secundum

in cena in eadem mensa dixit Amen dico vobis quia unus vestrum quasi .s. discipuli qui domestici qui amici me tradituus est me magistrum veracem me amicum fidelem me notum innocentie quo unusquisque proximo suo custodiret et in omni fine suo non habeat fiduciam quam rescriptum ix. Sed quare de edentibus reuelat Respondeo ut maior appareat malicia traditoris quia cum eo edebat et eum prodebat Reuelauit autem dominus proditorem suum simpliciter de causa valde bona primo ut ostenderet se diuinum quia futura contingencia previdebat secundo ut ostenderet spontanee pati quia preuenire poterat mortem quam previdebat tertio ut proditor peniteret quia se non latere videbat Sed videtur dominus fecisse contra regulam quam superius dedit si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum Respondeo illud intelligitur ubi est spes correctionis quod non erat hic Sed tunc queritur quare non designat eum ex nomine Respondeo secundum glossam ne manifestus correctus impudentior fieret Et contristati sunt valde Sed cum non esset conscius huius

hui9 sce lis quare ꝯfeiunt
h° in glosa quia plus t
dut magro qm s' 2 ti
mentes fragilitas suam
queczant de pcto suo cui9
nem lnt ꝯsciati pe de ho
ra quis intellegit acpiunt
singuli dice nunquid ego
sum dne .s. ie qui tradat t
quib9 2 iudas quod ne ta
cendo prodat crimen suu
At i° iudens ait h i sy
nuauit psenam prodi
toris .i. simulacoe occulta
ubi tenetur ta pmo i
symulato proditoris 2° sedo
explicat9 scelers ibi filius
quidm hominis 3° 3° quinaco
dapnacais ibi ve aut ho
mi illi dicit ergo Ar ille
iudens int' discipulos aut
qui intingit mecu manu
in pabside h me tradet ps
eth' ps pabsis e vas quadra
tum 2 dr apar 2 apsis
qd est grecum 2 latine
dr latus vn pabsis qsi
hns pares absides .i. la
tera Mr xiiii d' qui inti
git mecu manu in ca
tino catinu est vinariu l
aptu ad recipiendu liquo
rem sutile vel luteu 2
potuit esse qd utrumq vas
erat ibi vel unu ponit
p alio h me ergo trad

glosa latent' vocaty no re
spensis manifestus argui
t hz videt dns pctare pro
dendo sic omen occulte
h° omis comedebat in uno
vase qd paps dici in quo
illatus erat agnus tunc
em erat om intinge ma
nu in pabside l tunc aliis
manu retrahentib9 a ca
bo pe iudas eu magro
manu mittit ut audatia
bonu ꝯscia mentiret 2
filius quidm hominis vadt
ad mortem turpissimam
iuda tradente sic sepa e
de illo ps homo pacis mee
qui edebat panes meos
ysa .liii. sic ovis ad occide
dum ductus est dan ix. pt
lxx duas ebdomadas oc
cidet' xc ve aut homi illi
h subdit quinaco dapna
cois 2 pmo ponit qui
nacio sedo ꝯ aggrauacio
ibi bon erat Adt ergo
Ve aut homi illi pque
filius hominis tradet' sic
ii° ve duplici corde 2 la
biis scelestis bon erat ei
si natus non fuiss homo
ille neqz bonu neqz ma
lum ess ei nunquid na
tus ess g° nunqm ego
natus ess Ro h expoit
multipliciter pmo modo

vt sit simplex et vsitur sermo glosa multo multo melius esset omnino non esse quam male esse et si natus non fuisset nec in vtero nec exutero nullo modo mali ei inesset et pro tanto quam malum ei esse Secundo exponitur de natiuitate exutero sic bonum erat (xi q. iiii) malicia si natus non fuisset exvtero sed in vtero mortuus quia tunc pena dampni tantum pro originali peccato non sensus pro actuali Tercio exponitur de natiuitate spirituali quia natus est dyabolo Ioh. viii Vos ex patre dyabolo estis Quarto potest exponi de natiuitate spirituali sic bonum erat ei si natus non fuisset sic christi per vocacionem et non esset apostota per prodicionem Iuxta id ii. pet. ii. melius erat viam veritatis non cognoscere quam post agnitam etc. Iudene aut iudas hic insinuat duas personas proditoris expressione manifesta vbi ponitur primo questio proditoris qui ad se excusandum sicut misso redemptoris ibi ait illi et hoc est Iudene aut iudas qui tradidit illum Numquid ego sum rabi non vocat eum dominum sicut alii quia

eum a se magum excusantes alys sub eis nigro remanentibus Ait illi ihesus tu dixisti Rabi q. d. tu per dixisti te non contra eadem racione confutatus est proditor quia pylatus iniquus iudicator Secundo quod hic quatuor modis mitigatur dominus reuocare proditorem suum Primo dolore prescia passionum tradicionum aut omnes vestrum iudet me et consciencie sue satisfaciendo tacere per particulas proditoris qui eum ad cenam recepit vnde dixit qui intingit mecum manu in paropside hic humilitas et paciencia qua proditorem suum ad cenam admittit Secundo terrore per comminacionem eterne dampnacionis vbi subdit Ve aut homini illi per quem Quarto pudore per manifesta prodicionis expressionem vbi addit tu dixisti cenantibus illis autem hic dicitur memoriale passionis vbi tangitur circa primo institucio sacramenti noue legis secundo destitucio cerimoniarum veteris legis ibi dico autem vobis non bibam amodo Tercio pro vtraque laus gratiarum accionis ibi et hymno dicto Institucio sacramenti noue legis ostenditur primo sub specie panis secundo sub specie vini

z accipiens calicem quantum
ad sacramentum corporis ordinet
format instituciones in duo-
bus quorum unum pertinet ad
formam distribucionis cum de-
dit quod discipulis quantum ad
formam consecracionis tangit
tria que xpus fecit scilicet panis ac-
cepcionem benediccionem z frac-
cionem acceptio est ante fieri
benediccio in fieri fraccio in
fracta esse acceptio. Sic ac-
tum divine virtutis materia
huius sacramenti determinantis be-
nediccio dicitur actum divine virtutis
pane in virtute divina corporis
transsubstancians unum z idem corpus
sine consumacione sub duabus parti-
bus panis consumatis dicitur con-
cenantibus autem illis id est ad
huc residentibus in cena
post esum agni typici ac-
cepit ihesus panem scilicet triticeum
ad consecrandum z benedixit illud
dicendo id est quod sequitur hoc est
corpus meum z sic consecravit
z formam consecrandi dedit. Et fre-
git scilicet post consecracionem sic modo
facit ecclesia z est fraccio illa non
in corpore ymmo sub qualibet
fraccione manet corpus inte-
grum sed est in speciebus illius de-
inutem fraccio fieri in tres
partes in signum quod fractus
fuit templum xpi flagellis ante

passionem lancea post passi-
onem Item quia tres partes ecclesie
una regnat in paradyso a-
lia patitur in purgatorio
tercia militat in hoc mundo.
deditque hic ordinatur distribucio
sive dispensacio dominici cor-
poris ubi implicantur tria scilicet
liberalitas dispensantis quia
dedit scilicet corpus suum sub specie
panis ydoneitas recipientis
quia discipulis scilicet qui sunt
de ecclesia z unione z merito Alii
enim ius non habent edendi de
illo Modus percepcionis sive man-
ducacionis qui duplex est
spiritualis de quo dicitur Accipe.
Aug' id est intelligite Ite accipite
non trepide quia illos qui sibi
usurpant ius quod non habent sum-
unt licet sub nomine Sacramenta-
lis cum addit z manducate primus
est bonorum aliud omnibus omnium
fidelium vel pro ut accipi spi-
ritualiter accipe per fidem z manducate
dite per caritatem Joh' vi. qui
manducat meam carnem etc.
hoc est corpus meum ecce for-
ma verborum quam dixit cum bene-
dixit secundum communem opinionem
hoc id est xpus sub hac specie panis
verbis completus est corpus meum
Unde hic hoc supponit vel demonstrat
non pro tempore in quo profertur
sed pro tempore pro quo profertur
scilicet completa oracione tamen noster singul-

ni ille paschalis typum gerebat
dominice passionis et congruum ad tempus
cum agnus ymolaretur xiiij luna
ad vesperam ideo et xpistus tunc
debuit ymolari Sed constat quod
passus est xv. Hinc dixerunt
quidam xpistum fuisse passum
xiiij luna computum ad hebreos
iudeorum non computum ad ecclesiam
tamen Sed melius dicendum sed
quod ut veritas rendet figure
in xiiij luna eius passio in
cepit et consummata est usque
ad xv. eius enim passio ce
pit tamen a iudeis raptus et
ligatus et deinde cruciatus per
alapas et colaphas et cruci
fixionem sunt quousque expi
rauit non enim ita cito ex
spiravit homo sic percussus Item
cenantibus illis ergo cum omnis
xpisti actio nostra sit instructio
in cenantia debemus conficere
et accipere eukaristiam Hic queri
dam sit consacratur sub alia
re materia et forma et ista
non licet mutare quia iam
non esset sacramentum quedam
accidentalia et hec licet mutare
ex causa ergo acceptum erat
a xpisto tunc conveniens ad
significationem scilicet ut sedet signum
cum signato sed tempus stat
tutum ab ecclesia magis est con
veniens ad reverentiam sacra
menti utrumque tamen magis
docuit Sed hoc ad significationem id
ad reverentiam hoc operando illud
in spirando Sabbatinis Ideo
post cenam corpus suum dedit
quia ibi erat pascha typi
cum post consummatum postea no
pasce sacramenta substitui
nos vero pro reverentia tanti
sacramenti prius reficimur donec
passionis sacramento quam cor
poralibus cibis Unde et sic xpistus
baptizatus fuit xxx anno
non propter hoc expectandum est
Et accepit ihesus panem et
vitam quia sub alia specie
dedit corpus suum non sub
propria ad quod magister iiij sententiarum
dis. xj. ponit tres versus
de quibus. usus. Dum nitor oc
culte xpistus ne sit tibi stulte
honor sine risus sitque lu
crosa fides Item et benedixit
Queritur quando facta fuit ista
transsubstantiatio quia quando dicitur benedixit
virtute illius benedictionis Sed sic
ecclesia non faciat cum quando ad
dit hoc est corpus meum et
tunc sic patet in ordine verborum
fractio et distributio precedit
transsubstantiationem quod non tenet ecclesia
in conficiendo in conficiendo Hoc
circa hoc quatuor sunt opinio
nes una est quod dominus ipse sine
verbis confecit et post suum confectorum
nobis formam conficiendi dedit
sic sine verbo baptizatus fuit
et postea baptizandi formam

dedit z hanc oroem tangit In
nocenc' tius in quoda suo
s vsu hc est q dici hic bn
dixit bndicos sol3 fieri aliq'
vbis alia est q vbis aliis
oculis gsecravit z postea
formam dedit s vsu hoc
quia aliud est suu sacu
qum mem in dulsa forma
divisi3 rei Tercia opinio
est q bis dixit illa vba s.
hc est corpus meu primo si
lenter gsecrando postea apte
forma gserndi dandi s q
hc est quia supfluu est itera
ri q pronu actu exue bn
pt fieri Quarta opinio z
verior est q illis vbis s3
hc est corpus meu semel
tantu dicts gsecravit z form
gsecrandi dedit Ad ebitum dh
copula z ait no dt fisi suc
cessiom vbor s porme co
comitacia respcu illor tu
actual z gsteruendh est co
modo quo brm est Ite hoc
est corpus meu h' probabu
hc aut demonstrat corpus
xpi q° ab initio plnciome
est ibi corpus xpi q flm e
aut aliud q flm est aut
aliud z si adhuc flm est q.
aliud corpus no e corpus x°
Ho sm id qui dicut q p°
gsa virtute gsecravit p3 Ho
hc demonstrat corpus xpi s
sm illos dch q ly hc demos

trat corpus x° non p se s3 pro
vt ps est orois total' respi
ciens eius esse gpletu alter
eni non e ps eius nisi pro vt
est gpleta oro z tunc ibi est
corpus x° Ad obitum p3 iracs
quia demnat corpus xpi no
prope in quo profertr sed pt
pro quo profertr It h ymas
cum anullo cuiuge tacu pe
n° vba ista clericus omn'
in actu g° non sut de sba ge
n° debuerit pom tu sbilib
H° h ymata eni no est de
sba forme s apponitr ad de
mond ordinez gsecrationis ad
vsu matie gsecre qui tri no
est denotative sacrament vnde
vice ipa gincta non ds omt
ti ci antiqus vsus eruc appo
nit Et accipiens calice h'
determinat institucio sacmeti
sub spe vini vbi ondit du
plex imabile dmc situcs
pom in acceptione vini ad
sacmetu sagronis sui in
gmicione veritatis ad vsu hois
ibi z dedit illis acceptoe sit
cu gracia actione admistriedu
non p exm cu gruta devo
tione debeat represntari mag
ficencia hius sacramti gmacio
tum dotacione virtutis adm
stituendu ipm in forma dt
ergo z accipiens calicez i
vini cu aqua mixtu in
caliam ad transbianandu3
in sanguine sum grads egit

pro liberatione generis humani per
sanguinem suum et in signum quod
agende sunt in omni celebratione
que sit in nomine calicis super
xpo potestis bibere calicem
quem ego bibiturus sum. Et de-
dit illis dicens hic subditur in
stitutionis consecrationis ubi tangit
tria: primo sacramenti vel
veritatem cum dicit hic est sanguis
meus. 2º dignitatem ibi novi
testamenti 3º utilitatem ibi qui
pro multis effundetur. Quar-
to conveniendi generalitatem ibi bi-
bite ex hoc omnes ~~quia omnibus~~
~~necessarium et utile est~~. Dicit ergo Et
dedit illis scilicet consecratum dicens bi-
bite ex hoc omnes quia omnibus ne-
cessarium et utile. Cant. v. Co-
medite amici mei et inebriamini ka-
rissimi. Cum debes esse deo qui
bibit hic enim sanguis meus
que ego do vobis in potum.
Joh. vi. Caro mea vere est
cibus et sanguis meus vere est
potus. sanguis inquam novi
testamenti scilicet dedicator utriusque
enim testamentum sanguinis effu-
sione dedicatum est et confirma-
tum. Hebr. ix. Testamentum mor-
te testatoris confirmatum est
alioquin non valet dum vivit
qui testatus est. Hebr. viii. Ec-
ce dies veniunt dicit dominus et con-
summabo super domum israel et
super domum iuda testamentum
novum dicitur autem novum partim
quia a novo adam insti-
tutum scilicet xpo. Novum per effectum

quia innovat. Ps. ci. Sicut o-
pertorium mutabis. Novum per
continentiam quia novam doctrinam
habet. Act. xvii. que est hec doctri-
na nova et Jo. xiii. Manda-
tum novum. Novum per promis-
sionem quia nova promittit
scilicet vitam eternam. Joh. xvi.
Verba vite eterne habes. Per
renovationem ut aquile iuven-
tus tua. Qui pro multis efficaci-
ter sed pro omnibus sufficienter
cum ... Ps. Que utili-
tas in sanguine meo dum
descendo in corruptionem. Effun-
detur igitur ex ... fundetur per ordi-
nante filio volente spiritu sancto
dante Jude tradente Judea
procurante pylato iudicante
gentili exsequente. Hugo.
Hic prodidit deus sue profundis-
sime caritatis plenitudinem hic
effundit totum incomprehensi-
bilis ire sue indignationem.
Ergo effundetur et habundanter
pro multis et sic liberalis in remis-
sionem peccatorum et utilis. Apoc. i.
Dilexit nos et lavit nos a pec-
catis nostris in sanguine suo. Non
est mulier que tam diligat
filium ut effundat sanguinem
suum ad lavandum eum. Ecce ergo
sanguis datur in potum sitibun-
dum. Eccli. c. bibite ... datur
in pretio captivis ... effun-
detur pro multis datur in lava-
cro ... additur in remissionem
peccatorum. Et iterum hic bibite ex hoc
omnes omnes quia non dicat

[illegible]

[illegible]

accipite et bibite sit sup^a de
sacramento corporis accipite et ma-
ducate. Ergo sic transsubstantiatione
panis corpus non est sine sangui-
ne nec ex aliqua parte sangui-
nis sine corpore. Unde licet
duplex sit transsubstantio tamen u-
num est sacramentum et ideo ac-
cipite non repetit ne aliud
sacramentum accipi videretur sed
dicit Comedite et bibite quia
credit hoc esse sub duplici
specie corpus sub specie panis
sanguinis sub specie vini. Item
quare addit hic omnes et
non supra cum dicit comedite
quia cum omnibus accipiatur sub
specie panis non ita sub specie
vini quia parvulis magis de-
buit dici comedite omnes.
Ergo providit dominus quod deberet
a pluribus sumi sub specie
panis in confusione ergo hereti-
corum ne aliquis crederet quod
propter hoc sanguinis non sumeretur
quia non sumebatur sub specie
vini sed panis ait bibite
omnes. Item quare addit
ex hoc quia Grecus in parte hoc pa-
nem frangit. Unde superatione
delicta distincta consigna dedit
corporis sanguinemque aut non
sit. Sed de eodem calice biberet
hic est potus dignus dulcis
ad potandum. Item in remissionem
peccatorum quia non addidit hoc
in sacramento corporis sic hic. Ergo
racio huius nominis sanguinis

magis sonat in redemptionem
i. Pe. i. Non corruptibilem
et cetera. Primum magis sonat in
refectionem ideo convenienter
additur hic quam ibi. Item hic
sanguinis meus contra hanc
formam verborum non tenet ec-
clesia. Sed est enim talis sangui-
nis mei ergo vel forma
ista non est in eadem in hoc sacra-
mento vel male hic redditur.
Ergo forma antiqua roma-
na et ista confirmat Petrus qui presens
in cena fuit tradidit. Ideo illa
servanda est evangelista autem
non intendit perscriptam formam
verborum de [illegible] sed sententiam de-
narrare unde ponit sufficien-
ter eandem formam intelligibilem
sed non sensibilem. Puto autem
quod sub forma evangelistis tradita
consecrari posset si ecclesie placeret
sed tamen aliud dicit communiter. Item
cum in sacramento hoc sit duplex
materia panis et vini duplex
forma duplex signum videtur
quod non sit unum sacramentum
sed duo. Ergo unum est sacramentum
sub utraque specie sed unum modo
tribus modis dicitur primo modo
unum indivisibile et nec
actu nec potentia sit punctus
secundo modo unum continuum quod
est unum actu plura tamen
potentia ut linea tertio modo
unum perfectione sic dicitur hic ul-
timo modo dicitur hoc sacramentum

vnu. Ad obiectu ad m q̄m
ius ibi sint plura materialit
non tamen formalit propter
vnaz scz operacōm quā inten
dit s. pssiōm spūales ad ali
ad 1m q forma totius z sig
vltim est vinu lz non for
que est forma corpis sint
dico de signo Ite cum totus
xpc sit sub qualz specie vi
de q sufficit vel pani vl
vini R o matia sacmenti
debz opete vsui eius de
bz opete z vsui eius z sig
ficacōni sm vtrq3 modo
exigit duplex materia hic
sacramti vsus eius vsus eius
eius est refectio que ad sui
integritatez requirit cibu
z potu significacio duplex e
vna que repntat ptitum
s. passiom xpi z alia in
passione sanguinis sepatus
fuit a corpore ideo sepatu
vtraq3 in hoc sacmeto significari
optuit alia significacio respi
at futur effcm zc cum ordina
tur ad salutez corpis z anime
op3 vtraq3 ibi significari z
ideo nihil supfluit Ad cum
no fiat hic mencio de aqua
videt q non d3 appom a
qua in vino Item autem
dns apposuit aquā zc est
de necitate aut non zc non
e de necitate huius sacmenti
R debz esse vinde sine ap
posicione aque possz consi

st d3 appom tum ppt ex
pli tum ppt statum statutum
ecclie tum ppt pssiom signi
ficacōnis expressionē significat
eni vnione a qua cum omo
membror cum capite xpo p
quor amore passus est Ite
signat q cum aqua exiuit
sanguis de late x Item sangui
nis ond nos lauai a culpa
aqua a pena Ad obiect dico
q xpus apposuit tamquā
de congruitate lz tu fit h
mencio quia quersa fuit i
vinu Dico aut vobis R
ondit cermoniaz veteris legis
destitucōm iuxta id. Leuit
xxvj. nouis supuenientibz
vetera proicietis zc vitis e
plebs iudaica gemina timor
nouitas quersio eius ad fidm
virgam prec ecclia militans z
hoc est dico aut ad huc usq
delectatus sum oblacōnibus
iudaice in qua erant aliq
boni R z modo comedit
agnum paschalem iux ritu
illu R dico vobis amodo
non bibam vobiscum de
hoc genimine vitis .i. decetero
non delectabor vitali ritu
donec vel usq3 in die illum
cum illud bibam vobiscum
nouum .i. significatum p illud
q nouū sacramentum z renouat
p fidem .i. donec delecter vobiscum

i iudeis in nouatis p fidem
p fidem in regno patris mei
l' in eterna militante ec hoc
pronomine et infert subiam
s significatiui siue quali tes
similitudinis / alio modo ex
ponitur vt vitis sit plebs iu
daica genimine eius malicia
de qua bibit dominus ante passi
onem s amodo post pas
sionem non bibet quia vltra
non patietur donec insine
cum introierit plenitudo ge
ntium vinum exultacionis de con
uersione iudeorum et sic hoc p
nomen id refert sentenciam a
malicia conuersam / 3o modo adhuc
pt exponi sic Amodo non
bibam de hoc genimine vitis i.
de vino vsque ad diem illu
s. post resurrectionem cum bibam id
nouum i. de nouo quia eo
p gloriam innouatus vobiscum
credibile enim est quod cum post
resurrectionem comederit cum discipulis
quod et biberit Quarto modo ex
ponitur de gloria vt omnis vi
tis est natura humana ge
nimine est eius mortalitas
et dicit amodo non bibam de
genimine vitis huius i. post quam
ab anima separauero corpus non
assumam illud vsque in diem
illum s. tercium cum bibam illud
nouum i. resumam id idem in
sua gloria immortalitatis innoua
tum vobiscum in quo significatur

discipulos similiter resumptos cor
pora immortalia licet non eodem
tempore et tunc hoc i. licet illud resur
substantia licet qualitas competit
autem precedentibus licet enim daret
corpus suum sub specie panis
et vini vt impassibile cum in
se fuit passibile s completa pas
sione dedit et impassibile et
vt impassibile sit modo Et
ympno dicto hic subditur
laus deuocionis prouectis et
dicitur forte cantico ps versiculo
iuxta id ps Edent pauperes
et saturabuntur et laudabunt do
minum vel ympnum vocat ser
monem quem fecit dominus in die
cene quem recitat iohannes Exi
erunt in montem olyueti sic
exit processio finita deuerte
tur in oratorium gracias agens
Criso) venit in montem ma
nifestum se dans ad capiendum
venit in locum inde locum notum
Ioh xv. hec cum dixisset ihesus i.
sermone et oracionem finiuisset egres
sus est trans torrentem cedron Et
dicit illis post sacramentum datum in me
moriale tradicionis vt perfecte
hec introducitur consideracio tra
dicionis ea imminente s. predic
cio scandali communitatis et p
predicatur scandalum generale com
mo specialiter petri videns autem
petrus aut illi scandalum genera
le predicatur discipulis primo dicere

do s° (con)solendo ibi postq(ua)m
aut(em) resurrexero tercie ma-
nett ex scandalo passionis
(con)solacio(n)e(m) v(er)o ex sp(e) resur-
rectionis. In p(ri)ma p(ri)mo (com)port(at)
de scandalo i(n)minente v(er)b(u)m
s° (con)firmat p(er) auctoritatem
scriptum est enim percutiam etc.
est Tunc dixit illis ihesus s(cilicet)
postq(ua)m ad locum captionis
om(ne)s vos scandalum patie-
mini i(d est) occasionem ruine vel offe-
ndiculum i(d est) ex hiis que vi-
debitis in me isti scandali-
zati sunt sic(ut) timorem mor-
tis q(ua)m relicto eo om(ne)s fu-
gierunt. Sed erat ibi in ihe-
su z ipsa scandalizata
fuit absit non enim e(st) deinde
cum s(ed) sup(er) om(ne)s vel co(n)tra
q(uod) s(er)mone digebat de sapi(enti)a
non mulieribus s(ed) qui re
p(re)dicat eis futurum scandalum
s° ne post eventum despe-
rent s(ed) p(ri)us liberent(ur). In
ista nocte s(cilicet) sexte vespe(re)
q(ua)m (con)medebatur agnus pas-
calis. Ponderemus ergo tot
miracula z scandala vitatez
quia z pacient(ur) z g(e)n(er)ali(ter)
quia om(ne)s z occasiones i(n) me
z tempore qual(ite)r quia i(n) noc-
te. Aut(em) nocte contigit
scandalum in ad (con)sitate veli

(con)pererit dum scriptum est enim
Zach xiij mea s(ed) p(er)cute pas-
tore z dispergent oves gregis
lxx interpretes hunc p(er)cute pas-
torem z ... oves p(er)cuciam
i(d est) p(er)cuti p(er)mittam. Ps. Que-
m tu p(er)cussisti p(er)secuti sunt
s(ed) indig(nan)t(er) a quib(us) p(er)cuss(us)
q(uonia)m a deo p(er) permissionem a
iudeis p(er) illusionem a gentilib(us)
p(er) flagellacionem. Can(ticorum) v. p(er)cus-
serunt me vulneraverunt. Item
qua(lite)r p(er)cuss(us) quia in capi-
te. Iohannes xix arundine p(er)-
cuciebant caput ei(us). In facie
Mich. v. In virga p(er)cucient ma-
xillam iudicis isr(ae)l. In corpore
Ysa. l. Corpus meum dedi p(er)-
cucientib(us). Et quis p(er)cussit p(er)-
cuciam inquit pastorem hec
latro dimittit(ur) z pastor p(er)cu-
tit(ur). Pastor bonus Ioh. x. Ego
sum pastor bonus. Hebr. x(iii)
ult. Deus aut(em) pacis qui eduxit
de mortuis pastorem magn(um)
unum pastor bonus ij Pe(tri)
ij. Conversi estis ad pastorem
z episcopum a(n)i(m)ar(um) ... Et
dispergent(ur) oves gregis etc.
sequela passionis ymmo
scandalizabuntur. Ergo dispergent(ur) timo-
re mortis s(ed) cupient(ur) timore
mortis v(ir)tute pastoris z sa-
nabuntur meditantes passio-
nis. Oves i(d est) ap(osto)li sic moral(iter)
lit(er) percusso pastore (con)plate

i

cum ... de pers... varijs ... toto ... ph... etc.

ues .i. sub dici dispergentur quia
lupus rapit et dispergit oues Jo.
x. postquam autem post pas-
sionis timorem et scandali
subdit hic consolationem resurrectionis
ut sic fuerunt tristes ex pas-
sione sic letentur ex glorifica-
ta visione et hoc est quod dicit
postquam autem resurrexero pre-
cedam vos in galileam sicut
quibus surgens in placatione
debet precedere tamquam dux pre-
exercitu tamquam propugnator pro
hostium conflictu Soph. iii. Ex-
pecta me in die resurrec-
tionis mee dicit dominus thema
materia vel in duobus
diebus sequentibus percutiam pasto-
rem et dispergentur oues gregis
ubi nominatur tam primo homini
ad christum crudelitas cum dicitur
percutiam ps. percussit petram
et fluxerunt aque 2o christi ad
homines caritas cum subdit pas-
torem pauit enim discipulos
suo sermone spiritualiter et suo
corpore sacramentaliter et suo cor-
pore corporaliter Jo. x. Ego sum
pastor bonus Tercio hominum in-
stabilitas cum addit et disp-
gentur oues gregis .ii. R. xxii.
Vidi israel cunctum dispersum in mon-
tibus quasi oues non habentes
pastorem Respondens autem
petrus hic subdit scandalum

spirituale scilicet petri ubi tangitur de
feruore primo petri spiritualiter
2o aliorum discipulorum conuenter
ibi similiter et omnes discipuli
Inferiore petri tangitur de dicit
primo ardor petri in promissione
2o error eius in cursus sui pre-
dictione ibi ait illi ihesus 3o
feruor petri in stata contradic-
tione ibi ait illi petrus et si o-
portuerit me. Dicit ergo Respondens
autem petrus ait illi et si omnes
scandalizati fuerint in te ego nun-
quam scandalizabor Glosa non
est mendacium vel temeritas
sed fides et ardens dilectio quod
predixit se non scandalizandum
et scandalizatus ergo mentitus
est Item se aliis preposuit et
eciam domino contradixit ergo temeritas
fuit Ad hoc ad primum dicendum quod mendacia
sunt falsa fallacia vo-
cis significationis cum intencione
fallendi Ad aliud dicendum quod
hoc protulit ex ardore fidei
et non fuit temeritas tamen quod
inouens hoc annexa et quan-
tum ~~hoc annexa~~ Ait illi ihesus
hic subditur error futurus petri
in cursu sui predictione cum dicit
ille scilicet petro presumenti ihesus amen
dico tibi quia in hac nocte In
quo petrus ex ardore promit-
tit christo ut dominus futura predicat an-
tequam gallus cantet ter me ne-
gabis antequam gallicantum
negacionem inchoabis que cum

tria s*m* Remi*g* et Ori*gen* euu*n*t*a*
non attendit q*uam* cc*on*plenda
s*ed* q*uam* inchoanda erat nega
tio. tria an*te* p*r*i*mum* galli cantu*m*
negauit eu*m* semel deinde
post p*ri*m*um* galli cantu*m* t*er* i*tem*
s*ecundu*m negauit bis p*ro*c*e*deo dicit*ur*
m*a*r*ci* xiiii p*riu*s q*ua*m gallus
bis vocem dedit ter me ne
gabis m*a*rcus *er*go nonu*it* ne
gacionis t*e*nc c*on*pletionem alii
eu*a*n*gelis*te inchoacionem vel p*otes*t
exponi ante q*ua*m gallus cantet
t*er* me negabis Ait illi pe
trus intelligens q*uod* xp*istu*s p*re*
dix*er*it eum timore mortis ne
gaturum et si oportuit me mori
tecum non te negabo Cri*men*
triplex est petri in causa p*rim*o
quia xp*ist*o c*on*tradixit s*ecund*o quia
aliis se p*re*tulit t*er*cio quia
sibi totum attribuit q*uod* in ip*s*o
esset scandalizari et mori pro
xp*ist*o et potius credere q*uam* ...
Per g*er*it typu*m* quoru*n*d*am* qui
multa promittunt s*ed* in sol
uendo deficiunt Simul*iter* .i.
eod*em* amore et feruore et o*mne*s
discipuli dixerunt s*ed* non p*er*seue
rauerunt Q*ue*rit*ur* quare deus
p*er*misit petru*m* cadere ad hoc
redditur multiplex ratio p*rim*a
vt nullus de se p*re*sumat s*ecund*a
vt plus x*rist*o q*uam* s*ibi* q*ui*sq*ue* c*re*
dat Tercia vt q*ui*s*que* met*uat* ei*us*
audaciam Quarta vt alii ei*us*
exemplo instruantur Cri*men* Re-

ligiu*m* non p*er*m*a*nsion*em* p*rim*i
fructificauerint ad negacionem
ei*us* humana fragilitate excogi
tantes et dei veritatem Q*ui*n
to vt petrus et alii prelati dis
cerent qualiter subditis c*om*pati
debent Gregorius O*m*nipotens
deus ap*osto*lor*um* principe*m* p*er*misit
cadere vt in sua culpa disce*re*t
q*uomodo* aliis misereri debe*re*t
Sexto vt error hereticor*um* c*on*fu
deretur q*ui* caritas semel h*ab*ita
non amittitur nec amissa p*ot*est
iterum haberi cuius c*on*trariu*m* omnino
patuit in petro Item petrus
post p*re*dicacionem h*ab*uit liberu*m* ar
bitrium viatoris *er*go et x*pistu*s p*o*
tuit dicere falsum Ho*c* vbi
est d*icendu*m de p*re*terito respiciens
futurum non est varietas i*n* dic
to tamen ex p*ar*te dicti sit c*on*tingencia
nec ap*tu*s hoc sequitur si petrus
potuit f*a*l*su*m dicere quia ne
cessitas fuit ex p*ar*te dictis q*uod*
futura c*on*tingencia tanq*uam* p*re*
sencia respicit d*eu*m etiam
d*icu*m non cadit sup*er* potest*atem*
s*ed* sup*er* actu*m* negandi et de
actu p*re*teritis erat Se*cundum* math*eum* et
m*a*r*cum* de ista triplici negacione
ponitur hic d*icendu*m postq*uam* d*omi*n*u*s
egressus e*st* de domo i*n* qua
manducauerat pascha Ioh*annes* 18
et luc*as* 22 a*n*teq*uam* esset egres
sus Ho*c* s*ecundu*m Raban*um* aut illi
duo h*oc* posuerunt recapitulan
do aut illi anticipando Luc*as*
venit ih*esu*s cu*m* illis Q*ui*p*pi*

determinant tristancias eius
ut invenitur ubi determinat qualiter
tradicio in nimeris et mutamine
eius affectum et argumentum de huma-
nitatis. Secundo qualiter non latuit
eius aspectu in signum vere di-
vinitatis. Tercio qualiter processit
in actu vite secundum summe perfec-
cionis. In mutacione affectus
ondit in oracione tristicia prec
quartum in aspectu in predicacione
et anitata ibi ecce appropinquabit
hora et filius. Quinto in effectus
in apprehensione actiua ibi et ad-
huc eo loquente ecce iudas
In prima introducit xii condicio-
nes oracionis domini quarum sex
pertinent ad preparacionem orandi
sex ad devocionem oracionis oste-
ditur quo erunt circa oracionem domini
fuisse. Primo quietam ex e-
leccione loci quieti ex (?) ubi
secundo eam ondit futuram prolixam
ex insinuacione more ibi
et dixit discipulis fuisse da-
re. Tercio privatam ex sua ab aliis
elongacione ibi donec vadam
illuc. Quarto anxietate spiritus
plenam ibi et assumpto pe-
tro. Quinto solitariam ibi susti-
nete hic. Sexto humilem ibi et
progressus pusillum. Tradit
centum addevocionem oracionis
ondit ea. Septimo fore affec-
tuosam ibi pater mi. Octavo ibi
si possibile est est transeat. Nono
ordinatam verum tamen non sicut
ego volo. Decimo attentam ibi non

potestis una hora. Undecimo nimium
ibi vigilate et orate ut non
intretis. Duodecimo iteratam ibi iterum
secundo abiit dicit ergo. Luc. vero
ibi tangitur et locus tradicio-
nis et actus oracionis. Tunc secundum
esse egressus de domo transi-
ens per montem oliveti venit
in villam que dicitur gethsema-
ni villa est in radice montis
oliveti iuxta campum qua-
si diceret et ideo sic vocata
est et est trans torrentem cedron
Ioh. xviii. egressus trans torren-
tem cedron dicitur quo venisse in
villam quia venit prope. Unde
Mt. xiiii dicitur in predium cui nomen
gethseman villis pinguium
in quo notatur locus gratie
oracionis quia per vallem humili-
tatis per pinguedinem devocionis
designatur. Et dixit discipu-
lis suis sedete hic i. expectate
Intus non moveamini sic nec
loco ita nec mente hec signa-
tum fuit Gen. xxii. ubi dixit
abraham pueris expectate
hic cum asino et ego et puer
usque illuc properantes postquam
adoraverimus revertemur ad vos
Sedete hic donec vadam illuc
et orem et assumpto. Hic ondit
spiritus anxietatem ubi primo
insinuavit anxietatis tristicie quasi
ad testificandum. Secundo ondit tristicie
modum quia cepit contristari.
Tercio pro vocat discipulos

ad compatiendum ibi tunc cum ill
istis Dicitur ergo et assumpto petro
et duobus filiis zebedei scilicet iacobo
et iohanne hii tres erant famili-
ares christi et conspectores hii fuerunt
cum christo in suscitatione puel
le supra v. in transfiguratione supra
xvij scilicet tales comites
petrus agnoscens in quo
pendere debet et hic debet esse ta-
quam ragione Iohannes in quo cari
tas et hic tamquam moriens
iacobus supplantator in quo
vite disciplina et hic tamquam
contritus cepit contristari bene
dicit cepit quia tristicia non
est innata eius animo et mes-
tus marci xiiij. cepit pavere et
tedere luce xxij. et factus est sudor
eius sicut sanguis Tunc ait illis
tristis est anima mea usque
ad mortem .i. tristicia .i. tristi
cia que est in me donec mor
tuus non respirit subiec-
tum quo ad cessionem dolo-
ris sed quo ad duricionem te-
poris propter anxiatus est in me
spiritus meus in me turbatum est
cor meum Sustinete hic et
expectate in quo erudit so-
litaria in oratione vel secundum
glosam sustinete pondus
tribulationis et vigilate mecum
non dyabolo vel mundo Romanorum
parem secum vigilantia im-
pati quibus eadem passio imi-
nebat Queritur Tristis est anima
mea ysaie xlij Non erit tristis
turbulentus Item augustinus dolor est
sensus eorum que volentibus
accidunt Sed christo nolentibus
nichil accidit Respondeo passio tur-
bans potest in anima triplici accide-
re uel preter imperium et iudicium ra-
tionis ut motus subitus qui ap-
pellatur propassio aut contra im-
perium et iudicium rationis ut motus
progressivus usque ad perturbas-
tionis vel a sua rectitudine
ut in malis vel a sua tranquilli
tate ut in bonis perfectis qui
dicitur passio aut secundum imperium
et iudicium rationis ut motus
a ratione imperatus et ordinatus
ut turbatio penitentis et compas-
sionis Primo modo passiones sunt in
omnibus hominibus et perfectis Secundo
in imperfectis solum Tercio modo in
christo quia in eo totaliter subdi-
ta erat sensualitas rationi et
ratio inferior superiori et superior
deo nec tamen una potentia impe-
diebat aliam in opere suo na-
li propter hoc patet solucio ad obiecta
Item queritur utrum christus timuit
quod sit marci xiiij cepit pavere
et tedere contra Iohannis iiij perfecta cari-
tas foras mittit timorem.
Respondeo timor quidam viciosus
et hic non fuit propter hoc propter hoc patet
solucio ad omnia obiecta Item
cepit contristari Glosa contrista-
tur autem non timore patien-
di quod ad hoc venerat sed propter infelice

nidam ?standalu aplor mat
tho. xxvi. qum expauescens
Glosa in mortis articulo cept
pauere non dubiu quia morte
naturalis carnis fragilitate exhor
rescens. Pro supplendo est non
timore patiendi tm vel non
timore passionem rethorice.
Et progressus pusillu hic
ondit orationem xpi fore humi
dus et progressus pusillum
i. aliquantulu separatus ab eis.
Vn luc xxvii ipse auulsus
est ab eis quantu iactus est la
pidis procidit in faciem sua
scilicet vt humilitatem mentis habi
tu corporis orans corde et dus
ore ps Ad te dne clamabo
exaudi me Pr mi hic ondit ea
deuotam Bn? oro dulcis est
cuius nomine patrio dulcescit
inde prestat fiduciam impe
trandi et pt hic pr teneri per
sonalr pr. s. etiam generaliter
in quantum deus vel essencialr
i spiritum temporaliter ab eo pro
ductus si possibile est transe
at a me calix iste Iste pra
ora et potest exponi mltipr
quia aut xc ipse homo et
pro membris si proprie adhuc
exponitur multis modis po
secundum aug? sic transeat a te a
i. fac vt me non moriente
mors moriatur homo redimatur
celu apiatur si possibile est
quia et si alius modus liberacionis

me possibilis. Sunt tam incre
mentor quia culpe satisffac
torius me melioratiuus di
uine dilectionis consiliis.
Vn hunt oms abstinacones
vacuu site talich secundo sic trans
cat a me. vt non ueniat sed
ut cito transeat a me. i. cito
mutetur dolor mortis i gaudium
resurrectionis non vt det sanctum tuum vi
dere in corruptionem incinerationis
secundum quod loquitur pro membris
exponitur sile mltis modis
primo secundum ieronimum sic transeat
a meis iudeis ne ab eis puniet
tur et ex morte mea excecetur
Vn non simplr dicit calix
iste secundum ipsum in doctorem scdo sic
transeat calix iste. i. pena il
late passionis a me. i. a me
is iudeis ne in eis remane
at finaliter sed per penitentiam
deleantur. tercio mo transeat calix
iste et timor et scandalum pas
sionis mee a me. i. a meis
disciplis ne diu maneant in
errore Vn hylr non mors
sed tempus mortis. i. metu quia
post ii. cum fides est futura
firma credencium Quarto mo
transeat calix iste. i. timor pas
sionis et mortis a me. i. ab
omnibus meis sure qui futuri
sunt mei. s. vt non timeant
in omni pro nomine meo B.
agnosco vocem egrorum in
medico considero cui te? sti
per insaciam expauesco

dignacionem. Veruntamen non sicut
ego volo sed sicut tu. Glossa. Ecce
sic tu. ecce ordinata oracio
duplici ordinacione. Una per con-
formitatem ad membra que
dicit non sicut ego volo. Alia per
conformitatem ad patrem que subdit
sed sicut tu. Crisostomus. Dicendo tris-
tatur monstrat quod humanam. Dicendo
veruntamen non sicut ego volo docet
quod virtuosum est. Augustinus. Docet vo-
luntatem humanam voluntati di-
vine subici. Secundum quem cuius po-
tencie fuit illa oracio pater
transeat a me. Sensualitatis
eius est orare cuius est desiderare
non mori. Contra. Damascenus. Oracio
est ascensus intellectus ad deum.
Sed est sensualitas non potest ad
deum ascendere. Ergo nec orare. Respondeo
sic allegatus aliquis potest esse
ipsius ut moneret ad proponen-
dum et advocati ut proponeret.
Sic oracio Christi qua petiit ca-
licem transire fuit sensua-
litatis ut proponentis ad propo-
nendum quid eius velle sive
erat et racionis tamquam propone-
tis actum. Unde racio fuit ad-
vocata sensualitatis. Sed aut
fecit racio. Non quia ipsa
vellet fieri sic quod petebat
sed quod ad ostendendum in Christo
veritatem humane nature et ad
docendum nos in omnibus ne-
cessitatibus ad deum recurrere
et in peticiones nostras volun-
tati divine supponere. Item non

sicut ego volo sed sicut tu. Igitur vo-
luntas Christi fuit contraria volun-
tati dei. Respondeo voluntas huma-
na duplex distinguitur
quedam deliberativa et hec
in Christo semper fuit conformis vo-
luntati divine. Alia naturalis que
semper tendit ad unum et hec
non semper fuit conformis
divine voluntati in volito sed
fuit in modo volendi scilicet ut
vellet quod deus volebat eam
velle et sic non est proprie
contrarietas voluntatis. Nam
homo bono voluntate vellet
sanctum non mori quod tamen
deus vult mori. Et venit
ad discipulos suos. Hic ostendit
oracionem esse attentam
in hoc quod vigilans in orare
alios excitat ad similiter
faciendum. Introducit ergo
Christum tria facientem. Quorum
primum est discipulos visita-
re. Secundum dormientes exci-
tare ibi et invenit eos dor-
mientes. Tercio excitatos in-
crepare ibi non potuistis. Ut
sit tamquam bonus pastor
gregem suum et visitando
foveat et excitando promo-
veat et increpando corri-
piat. Dicit ergo et venit scilicet de lo-
co in quo oravit solus
ad discipulos suos scilicet Petrum
Iacobum et Iohannem et inve-
nit eos dormientes. Beda

sompnum corporis prefigurato
erat quod in proximo grauandi
erant sompno infidelitatis
Cresostomus eum morti elegisset
non vigilare poterat nec con-
testari Et nos dormitamus de
te pro nobis orante excita
nos vt vigilemus ne inepta-
tiones interiorum sompniorum
suorum fantasmata interim
ludificant animum inmittentes
in cor maris vbi tu emittas
manum tuam et liberas de aquis
multis et dicit petro id est qui
prius ita gloriabaris de constancia
non potuisti vna hora vi-
gilare mecum quasi in hoc apparet tua
infirmitas per hoc quod dicit vna
hora ondit quod breuis moles-
tia temptacionis id est in comparacione remu-
neracionis Tulius omnia que
breuia sunt tollerabilia debent
esse etiam si magna sint
Vigilate hic ondit oracionem esse
necessariam propter periculum discipulo-
rum vbi ponit primo exci-
tacionem ad vigilandum in oracione
secundo subdit duplicem causam
excitacionis sic prima est
temptacio hostis ibi vt non
intretis secunda infirmitas carnis
ibi spiritus quidem promptus
est dicit ergo vigilate attente
oculis mentis et corporis et ora-
te deuote cordis et oris Prima
petri iiij Vigilate in oracioni-
bus vt non intretis in temp-
tacionem non dicit non tempte-

mini Sed vt non intretis ne
nos temptacio superet et te-
neat irretitos sic piscis
tenetur quando intrat nassam
quasi dicat hostes insidiantur sed
vigiliarum sollicitudine et
oracionum clamore infugari
poterunt Spiritus quidem promp-
tus Ieronimus ideo orandum est
quia et si promptus est ad vi-
gilandum et confitendum caro est
infirma ad bonum faciendum
ad malum sustinendum propter
quod dicit Ro. vj humanum di-
co propter infirmitatem carnis
vestre sic ait glossa non dese
hic dicit sed hiis qui dixerant
se numquam negaturos quorum
caro infirma erat ad susti-
nendum pondus tribulacionis
quia nondum erant induti
virtute ex alto Ecce quod vi-
gilandum est tum propter societa-
tem redemptoris vnde dicit vi-
gilate mecum tum propter vtilitatem
oracionis vnde dicit vigilate et
orate tum propter calliditatem hos-
tis vnde dicit vt non intre-
tis tum propter congratulacionem
mentis vnde dicit Spiritus quidem
promptus est tum propter infir-
mitatem carnis vnde sequitur
ibi caro autem infirma
Iterum secundo abijt hic ondit oracio-
nem Christi esse iteratam in quo-
dam instancia orandi vbi
ondit iteracionem oracionis primis-
se secundo reiteracionem oracionis eiusdem

ibi relictis illis iterum abiit tercio et
orauit. In prima ponitur primo
oracio christi ad patrem. secundo visi-
tacio eius ad gregem ibi venit
iterum sic prelatus instruit ut sibi et
gregi intenderet contempla-
tiua nunc actiuam vitam exer-
cere dicit glosa. Item secundo abiit secundo ad
illum locum in quo prius orauit
et orauit dicens pater mi si non
potest transire hic calix nisi bi-
bam illum fiat voluntas tua
secundum Jo[hannem]. i. si non potest genus
saluari amplius nisi me oc-
cidat fiat secundum biplaticu ti-
tum secundum ex hoc uidetur quod necesse
erat christum pati contra ysa. liii.
Oblatus est quia ipse voluit
Et venit iterum et invenit eos
non redarguit quoniam inquit iterum
subversi erant pre tristicia ut
neque presentiam eius sentirent
secundum non excitat neque rursum
increpat ut non stupefiat
stupefactos nunc minus si dor-
mierunt Erant enim oculi
eorum grauati oculi interiores
languore corporis et tristicie ex-
teriores vigiliarum longitudine
Et relictis illis secundum subditur
reiteracionis predicte ubi pon-
itur primo reiteracio oracionis
oracionis secundo visitacionis ibi tunc
venit ad discipulos. tercio tere-
citur quietis ibi et dicit
illis dormite iam. dicit glosa
Et relictis illis et cetera quod prelatus
debet arguere secundum aliquando
dissimulare Item in similitudine co-

descendere Item abiit ad locum
eundem et orauit tercio eundem
sermonem dicens s. pater mi si
non potest transire Tunc
s. post triplicem oracionem venit ad
discipulos suos et dicit illis dor-
mite et requiescite secundum Cri-
sostomum in hoc ostendit quod fugabit
et fugient ab eo et quod eorum au-
xilio non indiget Et dicitur
hic super id non potuistis
una hora vigilare quare
potius increpit petrum quam
alios cum omnes dormirent
Glosa secundum Crisostomum et hyl. quia
preceteris fuerat gloriatus propterea
erat increpandus Item quia
inter eos erat principalis ideo
in ipso alios reprehendebat.
Item in eodem defectu plus
magis est increpandus quam
alii ceteris paribus Item orauit
tercio querit quare orauit
tribus vicibus et eundem sermonem
Glosa secundum Strabum. primo ut
et nos ita oremus et petitis pec-
catorum venia a preteritis tutelam a
futuris cautelam et hoc propter
unam salutem. Secundo ut omnes
oraciones ad unum dominum tendunt in
presentis dicamus. tercio ut nos
doceret contra triplicem temptacionem
tercium vitacionem s. superbie auarie
luxurie clipeum oracionis opponere
Quarto propter triplicem temp-
tacionem sive passionis s. alii
phe herodis et pylati Quinto
ut tres anime vires atten-
tas esse debere in oracione in-

morstrare s. veniat graciam
gliam Septimo vt ta cura
hom orare monet s. noe da
niel & iob .i. platos continentes
coniugatos & omnes Ite dor
mite iam quierit quo in
bettes dormire intanto pi lo
h o vt ondat sua ad com co
passionem quia grauati erant
It vt cognoscant sua inf
irmitatem quod cum xpo vigilare
non poterant It in signum
quod in proximo infidelitate
sompno grauandi erant
Item quo dormire poterat
cum stati addit Ecce appro
pinquabit hora & adhuc eo lo
quente iudas venit Hoc
dixit secundum hyll' & Criso m
interposito aliquantulo interual
lo Vn Mr xiiii d dormi
te iam & requiescite sufficit si
quod requieuistis Ecce appropinqua
bit & c Item iterum abiit & ora
uit conf Ecclesiastici vii non iteres
verbum in oracione Quomodo autoritas
tas sit intelligenda est no
iteres .i. ita sis diligens in pro
ferendo integre & deuote va
locione tue vt postea per
omissionem vel negligenciam
oporteat iterare propter deuocionem
vel instanciam bonum est sic ei
dem sermone & impedicando
diuus bonum est quamquam iterare
Ecce appropinquabit hora superius
ensa est illuminatio effectus xpi in
oracione mestitia h ondit preterit
inito intellectus in predicacione

dicionis & audacia sua vbi
ondit passionem primo a deo
prouisam Iho xpo volun
tarie tolleratam in Burgite ea
mus prusione ostendit primo
v.r hore Iso i.v mor ibi et fi
lius hominis Dt ergo Ecce ap
propinquabit hora hora quidem
persecutionis quo ad hostem
luc xxii h est hora vestra et
potestas tenebrarum hora passio
nis quo ad saluatorem Ioh
xiii Sciens quia venit hora eius
vt transeat hora redempcionis &
salutis quo ad hominem Ro
xiii hora est iam nos de sompno
surgere & filius hominis tradetur
in manus peccatorum secundum Criso
in hoc erigit sensus discipulorum
iudicans quod hoc opus erat ne
quicie eorum non quod ipse delic
to obnoxius esset Iob ix tra
ditus caro est tradita est in manus
impii Burgite eamus s. in
obuiam proditori & persecuto
ribus vt non timentes vel la
tentes inueniant et leticia
passuri & confidenciam videant
vt passionem omnino voluntariam
sustinet Ioh xviii Sciens autem
omnia que ventura erant
super eum processit obuiam
eis & dixit quem queritis Ecce
appropinquabit q. d. in prompta
est qui me tradet s. iudas
proditor Morali monet
nos ad tria primo ad temptacio
nes nos preparare tunc dicit Burgite

side in bonis opibus prospicere
cum sub d[icitu]r eam[us] 2o omnem
horam q[uas]i temptacionem proxi
mam expectare vn d[icitu]r ecce
appropinquabit. Ecc[lesiastic]i ij. fili ac
cedens ad s[er]uitute[m] dei sta in
iusticia etc. qui [er]go peysi[m]i sunt
ad [com]parandum aut parem cum
temptatore se hr[e] estimant
aut q[uo]d longe sit tempta
tor putant de sua salute n[on]
curant h[ii] sunt qui nolunt
reme[dium] donec sint vulnerati vn
dicitur Ecc[lesiastic]i. xviij. an[te] languo
rem adhibe medicina[m] h[ii] sunt
stulti aduocati qui nolunt
pare allegatores an[te] sinam
litam cum tam dicitur Ecci.
xviij. an[te] iudicium para iusticia[m]
h[ii] sunt qui amisso equo serant stra
bula cum tu dicatur cum iam
dampna ferens hostia sero
seras. Ad hunc eo loquente Euri[ipus]
ondit affectionis in xpo in
mutacionem ex [con]sticiu[m] [con]dicione
tradicionis sue p[er]ysimam ex
eius p[ro]dicione hic describitur
gracium tradicionis in affectu et
trist[i]tias eius vbi describit[ur]
primo actum tradicionis secundo
pacem salvatoris ibi dixit[ur]
illi ihesus etc. actu tradicionis
insinuat primo tempus quia ad
hunc eo loquente secundo tamen
ecce iudas unus 3o modi qu[o]
aut tradidit eu[m] 4o. primo Ad h[un]c
eo loquente discipulos ad tempta[ndos]

exhortando suam p[er]ysim[am] tra
dicionem ondendo Ecce iudas
hic ondit tradicionis sue cum
in sinimis aquo traditus
quia ecce iudas quibus et
ditus 2 cum eo turba quorum aut
toritate tradit[ur] ibi missi a prin
cipibus 2 h[o]c est ecce iudas v
nus de xij. venit d[omi]n[u]s cum
frequent[er] conueniebat cum discip[ulis]
in orto instruens eos ibi[dem] so
iudas venit ad locum vbi in
gratitudinis vnus de xij.
a d[omi]no electus fuerat Jo. vj.
Nonne xij. vos elegi et vnus
ex vobis dyabolus est. Aug[ustinus] super
Johem lupus ouina pel
le contectus et int[er] oues alto
p[at]risfamilias [con]silio tollatus
didicit vbi ad tempus dispergere
gregem insidijs impetendo
pastorem Et cum eo turba
multa s. ex gentibus romanis
et iudeis cum gladijs et fustibus
Criso[stomus] sup[er] iohem p[ro]pter hoc
cum armis veniunt quia for
midabant turbam que xp[istu]m
sequebatur p[ro]pterea intempesta
nocte s[ecundu]m Aug[ustinum] ut sine tur
bis eum inuenirent et capent
Et quid turba multa ad que
rendum vnum q[uas]i armata ad q[ue]
rendum inermem quid de noc
te ad querendum cottidie in templo
docentem. Jo. xxviij. assu
mens sicut turba mili[t]a viros
prex[it] ad investigandum d[omi]n[u]m

missi a principibus sacerdotum
senes debent retinere gradus san-
ctitatis et a senioribus populi quos de-
bet retinere maturitas anti-
quitatis sed non sunt longe insipi-
entes ut video Qui autem
tradidit eum. Hic subditur tra-
ditionis modus ubi exprimitur
fraudulentia proditoris primo
in dolosa machinacione secundo in
machinati execucione ibi et
confestim accedens. Dicit ergo qui
autem tradidit eum dedit signum
dicens sic dicit Ieronimus In hoc
habebat aliquid de vere-
cundia discipuli cum non eum
palam tradidit persecutoribus
sed per signum osculi dicens quem
osculatus fuero ipse est te-
nete eum solum dicit quia propter
iacobum filium alphei qui
erat similis domino et qui de
nocte venerit dedit eis sig-
num vel sic Crisostomus timue-
bat iudas ne sicut alia vi-
ce per medium eorum transiret et
ideo osculatus est ipsum aut
in osculando teneret unde
dixit ipse est scilicet christus tenete
eum Et confestim accedens ad
ihesum dixit accessit tamquam
domesticus sed furtive salutat
tamquam discipulus sed insidia-
tor erat osculatus est tamquam
amicus sed inimicus erat Ieremie ix
pacem cum amico suo loquitur

vocaliter ponit insidias infe-
lix signum ubi per pacem bellum
per osculum homicidium per salutacionem
condempnacio procuratur Hic intimitur
quod dicit Iohannis xviii quia dominus in-
terrogavit eos quem queritis illi
dixerunt ihesum nazarenum at
ille ego sum et ceciderunt
in terram et postea illos excitavit
et dixit Si me queritis sinite hos
scilicet discipulos abire Osculatus
eum erat confirmando indecorum
osculum ad significandum quod in-
gressus erat pacificus. Unde
Thomas ultimo Salutatione inviceni
in osculo sancto propter quod insti-
tutum est quod sacerdos osculetur
altare cum accedit ad missam
Et in die iovis sancto agnus
cantatur in cena pax quod negatur
dixit illi ihesus Chrisostomus paravit sal-
vator et hoc in tribus primo
quia osculum suscepit Rabanus
Suscepit osculum dominus non quod
simulacionem nos doceat sed
ne proditorem fugere videatur
et plus afficeret proditorem cum
amoris affectu non negaret secundo
quia amicum vocavit Amice
inquit glossa Ieronime ut supra
xvii Amice quomodo quomodo
huc misisti vel amicus erat
effectu non affectu quia imple-
bat desiderium domini pati pro
peccatoribus volentis vel amicus
affectum non diligens sed dilectus

qua dns benignissime recepisset
si penituisset 3° quia cum sit dulcis
reuocauit eum ait ad quid venisti
q. d. vide quod facis non quod dns
ignoraret sed vt ad considerandum
finis euentum induceret Eccli vij
memorare nouissima tua et in
eternum non peccabis ad
quod venisti potest esse verbum
conquerentis q. d. ob quam causam
propter meam mortem procuran
dam vel verbum interrogantis
q. d. tu nescis bona iussione
vel comminantis verbum quasi
considera finem tuum Augustinus Non
dum quod hic vocatur amice
de aliquorum confusione vt supra
xxvi Amice quare huc in
trasti aliquem in recordacionem
vt sup. xx. Amice non fa
cio tibi iniuriam aliquem in reuo
cacionem vt hic amice ad quid
venisti aliquem in vocacione
Luc. xx. Amice ascende su
perius aliquem in supplicacionem
Luc. xj amice accomoda Luc.
accesserunt Superius determi
nauit circumstancias tradicionis
saluatoris distantes a condepn
acione sed determinat circumstan
cias ponderandas comprehensionis
appropinquantes condempnacioni Et
vbi ostendit ipsam comprehensionem
saluatoris non fuisse ex im
potencia sicut nec tradicionem ex
ignorancia ostendit primo modum

comprehensionis secundo modum deduc
cionis ibi At illi tenentes ihesum
duxerunt illum In primo ostendit
primo quod Christus comprehensus
fuit suo arbitrio ibi tunc
discipuli omnes relicto eo fu
gerunt In prima ostendit primo
quod non est ex impotencia sed
ex dispensacione secundo quod ex ar
bitrio proprio et voluntate ibi In
illa hora dixit In prima ostendit
primo modum comprehensionis
secundo ordinem dispensacionis
ibi Ecce vnus ex eis Mo
dum comprehensionis descri
bit continuit ad ipsi accedentes
scilicet accedere manus inicere
et tenere vt punicio iudeorum
prevaricacioni primorum parentum
sit similis nam Eva ad
lignum accessit manus exten
dit fructum tenuit et comedit
sic isti pedibus accesserunt ma
nus extenderunt ihesum tenuerunt
propter quod dns in cruce pedes
fixit manus extendit de
cruce descendit Dicit ergo
post osculum inde accesserunt
sicut lupi ad agnum venerunt
impetuose et manus in
iecerunt in ihesum irruentes et
tenuerunt eum fortiter et im
pie Job xvi Conclusit me
deus apud iniquum et manibus
impiorum me tradidit Et
ecce vnus Hic postmodum
comprehensionis exprimit ordi

Sed quod destitutus est
humano auxilio

nem dispensacionis et qr vi
debatur comprehendi vt impotens
et involuntarius ostendit quod non
comprehensus ex impotencia sed ex dis
pensacione quod ostendit primo ex
xpi paciencia qua defendi
renuit. Secundo ex eius potencia
qui resistere et vincere poterat
ibi an putas quia non pos
sum etc. Tercio ex dispensacione qua
scripturis implebatur ibi quo
modo implebuntur scripture In parte
ostendit primo zelum petri
extendentis liberare dominum sed
paciam domini arguentis pe
trum ibi tunc ait illi ihesus Petrus
ergo Et ecce vnus ex eis qui
erant cum ihesu Glosa petrus
eodem ardore mentis quo
phynees zelando legem per
fodit adulteros Numeri xxv Zelus
petri non fuit arguendus
sed commendandus sicut ille. Secundo in
phinees commendantur duo zeli
corporis et hoc quia tempore gracie de
muit habundare sicut tempore legis
duricia sive iusticia Exten
dens manum exemit gladium
suum i. de vagina extraxit
Sed queret Crisostomus vnde erat illi
gladius cum iusserat dominus non
ferre peram neque duas tunicas
Secundo audierat a domino persecuciones
inferendas vnde sicut aliquos pre
paravit et gladium vocat cutel
lum ad agnum dividendum et pa
nem scindendum Sed quo preci
piebat cum iussum erat non dare

alapam Ad hoc vindex Crisostomus
In istis iniuriis propriam esse
pacientem commendabile est in
iurias dei dissimulare impiis
simum Exodi v. Secundo sicut iussum
erat ei non vindicare
se h aut non se sed magistrum
vel non ita perfectus erat ad
huc sicut post missionem
spiritus sancti et percussit servum prin
cipis sacerdotum cui nomen mal
chus vt dicitur Ioh xviii Am
putavit auriculam eius dex
teram s. postquam sanavit
tangendo dominus vt dicitur luc xxii.
Sed vnde ~~thes~~ thesauris Secundo sum
mus vide quod apostolus ipsum
in caput voluit percutere vel
propter eximpiencia percussionis
vel forte magis in miseria
fuit Sed non iniurie quam esse
competens in discipulo extendere ma
num et trahere gladium percutere servum
amputare aurem In hoc facto
moraliter eciam arguitur ex cri
minacione petrus eius gerit typum
prelati qui manum potentem
extendit gladium sive extrahit per
cutit in excommunicacione et mal
tociens amputat auriculam
obediencie propter hoc non debet excommu
nicare nisi cum vltima necessitas
cogit et hoc raro et non contra
multitudinem Luc xxii Ecce
duo gladii hic vnus spiritualis
alter materialis primum magis
timetur excommunicatus quam illatus sed
plus sentit illatus quam excommunicatus

Inpetro zelus sed non opus

tuc luc. xxij. addit dne si
pcutimus gla°. Ho nichil eos
detinuit nisi dna vtg que
ecia prostrauit eos resipi
nos sic p3 Joh. xviij. Ecce
duo gladij hic vnus spualis
alt materialis Jtem mag
vij ibi dixit dns si me que
ritis sinite hos abire Tuc
aut illi ihus hic ondit pa
cil dni augment petri de
expetitone vindicte vbi p
mo dns dehortat vindic
tam scdo qmiat pena ibi
oms eni qui accepint z
hc est tuc aut illi ihus co
uerte gladiu tuu in locu
suu .i. in vagina suu
Cessa iam vindicta vt ex
hibeat patra Ro. xij No
nos met ipos defendentes
kmi Omes eni qui acce
pint gladiu pro crudelite
vindicte no timore iusti
gladio pribut .i. ipa vindta
cit ipsi p dictois causa Joh
xix Fugite a facie dom
Sz videt q dnic non de
buit hc phibe Act. j. Scio
q p ignorancia fecistis glo
no sunt i mines a scele
qui xpm pmiserunt princi
pibus interficie In hc ergo
fet petri principem scelis
Item si xc no pmisit p
pulsare iniuria zonis
xpi ideo est ncca instruccio
q nulla iniuria corpa
lis est pulsanda generaliter
quelz alia Ho iniuria pt
pulsari dupr aut impe
diendo sic paulus Act xxij
Jtem iniciis fuit militibus
ne inderet s insient i ivec
iam sic omnibus lig aut
repugnando z tuc aut
est pruata iniuria aut
publica Sz puata sic ze
lo pximus pulsare licet
amore correctionis sine
instancia necessario repelle sue
clericis cuiz z layco z clico
pmittit aut ire cum armis
licz layco sz non sic clico
Si iniuria sit publica sic
ecce vel fidi tuc sz etiam
tu clericis adglo .dom. qui
loquitur de pmissione qssi
vel qstulacionis an pu
tas q non possu h ondit
potenciam dnam qua pote
rat psecutoribus resistere
ex quo p3 q voluntarie
paciebat ondens q° no co
phendebat ex defectu po
lit an putas q non pos
sum rogare prem meum
z exhibebit m mo plus q
xij legiones angelor q d
sim Et ibm non indigeo
auxilio xij aplor qui pos
sunt hre xij legiones an
gelor legio aute sex mili
bus qplet sim ibm duo

denai9 aut ducti9 psenaim
fat lxxii et ideo in xii legio
nibus sunt lxxii milia ange
lorum In quibus exprimuntur om
genericum lingwe que sunt lxxii
et michi innuit quod omnes nacio
nes si insurgerent contra ipsum
nichil possent si vellent cum
fortitudines sunt exercitus angelorum
Item secundum Ro. h. min. sit ve
sperius hominum cum romano im
perio contra iudeos pro pecto
passionis pugnaturum hec signa
est in ii. R. vi ubi dicitur Ecce mons
plenus equorum et curruum igneorum
in circuitu helyzei secundum hug
nicium et Ysi ethy x legio
habet sex milia sex centos homines
et dicitur a legio legis quia electi
legitur vel eligitur vel a lege
quia omnes electi lege dispo
siti sunt Quomodo ergo hic impleret
disposicionem passionis qua scrip
turas implebat dominus quo
ergo implebuntur scripture propha
rum scilicet si non fuit q. d.
si aliter fieret cum sic non
implerentur prophecie in quibus
scriptum est quia sic oportet si
scilicet xm pati ad eternam re
dempcionem quia et si tunc re
dempcionis et liberacionis
alius modus fuit possibilis
nullus tam conveniencior Iuc
vltio nonne oportet xpm pati.

In illa hora dixit ihesus dixit turbis
quod xpus comprehensus est non
ex impotencia sed ex dispensa
cione Sed ostendit quod comprehensus
ex proprio arbitrio et voluntate
ubi primo dominus illacionem inua
ric arguit Secundo ostendit co
mprehensionem esse ex sua vo
luntate ibi cottidie apud vos
3o ostendit se velle ex divina
dispensacione hoc autem to
tum est Dicit ergo primo in illa hora scilicet
qua comprehenderant eum
dixit ihesus turbis Tamquam
ad latronem existis Anshelmus
Mansuetudo domini non(d)a
est que tam dulciter perse
cutores suos allocuta est
tam dulci interrogacione re
darguit ut ipsorum nequicia
compescit et nos ad imitacionem
sue benignitatis utiliter invi
tat et sic docenti sic capien
ti sic percucienti sic indican
ti respondit Existis ergo q. ec
viriliter cum gladiis et fus
tibus quasi potentes comprehendere me
q. violentes tamquam ad latronem
nem qui enormia cottidie q.
violenter tamquam ad latrones
q. enormia cottidie qui sicut
de nobis sollicitus apud vos
sedebam sic de nobis securus

docens in templo sic doctor
manifestus et non me tenuistis
et hoc quia adhuc tenere non
volebant. unde patet quod quomodo me
tenetis est est ex arbitrio mee
voluntatis. ys. liii. Oblatus
est quia ipse voluit h autem
totum factum est ut adimpleren-
tur scripture prophetarum. tercio patet quod ex
dispensacione factum est quia
xpc voluit sic per dispensacionem
sic spiritus sancti inspiratus per
prophetas predixit ysaie liii. tam
quam ovis ad occisionem ductus
est. Jere. xi. ego quasi agnus ma-
suetissimus dum portaretur ad
ad victimam. Secundo quod xpus
filius dei tamquam latro cap-
tus est ut hic secundum aliquos hoc
propter verba labiorum tuorum custo-
divi vias duras latronis. Cum la-
tronibus est iudicatus Johannis
xviii erat autem barrabas
latro. inter latrones crucifixus
luce xxiii crucifixerunt eum
inter duos latrones propter la-
trones passus est que non
rapui tunc exsolvebam. Et
latronibus occisus Joh. xix
simul venerunt latrones eius
et fecerunt sibi viam in me et
obsederunt in gyro tabernaculum
meum. Tunc discipuli omnes
hic ostendit qualiter destitutus
est dominus omni humano auxilio

etiam dicitur tunc in nocte ante ma-
iori discipuli omnes prius familia-
res et amici relicto eo inter
manus hostilium pati fugierunt
timore perterriti et sic impletum
est quod dixit eis Sup. eodem
Omnes vos scandalizabimini
in hac nocte in me. Job xix
fratres mei longe ~~fuerunt~~ steterunt
et ut a me et noti mei quasi
alieni recesserunt a me. At illi
tenentes ihesum postquam ostendit
modum comprehensionis xpi hic
ostendit modum de ducendis vel
ostendit primo de ductu xpi
a iudeis secundo eius destitucio a
discipulis ibi petrus autem. Dicit ergo
At illi .s. ministri pessimi tene-
tes ihesum .s. ligatum duxerunt
ad caypham principem sacerdotum
sed primo duxerunt eum ad an-
nam ut patet Joh. xviii tum quia
domus eius primo occurrebat et
turpe videbatur si domum an-
ne intransitam pertransissent tum
quia annam habebat sororem
cayphe vel socer eius erat
secundum Augustinum vel secundum Crisostomum
hoc fecerunt propter delectacionem qua
gloriabantur in hiis que fiebant
quasi trophea statuentes sicut
enim dicitur prima paralipomenon xxiiiio
David constituit xxiiii sacerdo-
tes. Tamen summum inter eos
et postea destructum fuit. sed
hesdras iterum restituit et dura-
verunt usque ad hodiernum qui in-
dicis in sibi utilitatem pervenire

sacerdotum duobus scilicet anne et
cayphe qui sibi vicissim in
ministerio succedebant anno
fuerat pontifex et ideo cay-
phas fungebatur pontificatu
anno illo possibile etiam est
ut de voluntate cayphe primo
ducerent eum ad annam ut omni-
nos culpe videretur si alius
sacerdos sententiam dampnaret. Sed
quia cayphas tunc principalis
erat ideo tres ewangeliste
non fecerunt mentionem de duc-
tione facta est ad annam sed
tantum dixerunt que fuit ab anna
usque ad caypham. Johannes autem
supplet et tangit ea que
fuerunt interrogata ab anna
et tangit ea que fuerunt interro-
gata a caypha que alii ex-
pressius dixerunt. ergo eum
ab anna ad caypham princi-
pem sacerdotum qui illo
anno fungebatur sacerdotio
pontificali ubi scribe in quibus
debebat esse scientia et pharisei
in quibus debebat esse sanc-
timonia et seniores in quibus
debebat esse maturitas
discretionis convenerant ad trac-
tandum de condempnatione christi.
Unde principes convenerunt in
unum ad usus durum et ad
versum christum eius. Petrus
autem sequebatur eum sed non
destitutus ex aliis discipulis et

specialiter de petro ostenditur primo
quod exivit christum sequen-
do. secundo quod in domo qui-
escendo ibi et ingressus intro
et in utroque aliquid laudabile et
aliquid vituperabile ostenditur
in petro. Dicit ergo petrus autem
sequebatur eum a longe
laudabile erat quod sequeba-
tur quia ex devotione vitu-
pabile quia a longe quia
ex timore. Unde qui timet
vicinus est et qui negat sub
reptionis est est quod penitu-
ter fidei est. Ps. elongasti a
me amicum et proximum. Crisostomus
Cui discipulus est sequere
magistrum si vero ille persecutus est
tu vero per contem no adhuc
eadem vadis viam usque in at-
rium principis sacerdotum id est
usque pervenit ad atrium quod
sic dicitur. Joh. xviii. petrus
stabat ad hostium foris quidam
autem ex discipulis ut creditur
Johannes qui erat notus ponti-
fici dixit hostiarie ut in-
troduceret petrum et illa intro-
duxit petrum in atrium id est in exterio-
rem partem domus ubi ministri
calefaciebant se ad ignem
et ibi calefecit se petrus cum
illis non quia hyemps erat
sed quia frigus erat. Et in-
gressus intro id est interius ipsius atrii
deductus per hostiariam amore io

ham et sedebat. s. ad ignem cum ministris ut videret finem s. quid iudicaret pontifex de ihesu vel finem totius negocii iacobi ultimo finem dominus vidistis. Item laudabile quod expectabat sedendo quia ex amore morae vituperabile quia ut videret finem quia ex humana curiositate Sed opponitur hic quia dicitur est quod relicto eo omnes fugierunt ergo nec iohannes erat ibi nec petrus sequebatur Dico quod prius quidem fugerunt sed postea redierunt. Hec fuga significat id est de iudaice altaria in pascue altare christi ornamenta apostoli Item in extinctione candelarum deliquid me uterus meus et lumen oculorum meorum. Principes autem sacerdotum. Prima autem divisio fuit in tres partes in quarum prima determinat circumstancias traditionis distantes a condempnatione In secunda circumstancias comprehensionis apprehensionis condempnacionem In tercia determinat circumstancias illusionis proximas condempnationi nec ad condempnationem illusio videatur ex christi iniustitia dicit nec traditio fuit ex ignorantia nec comprehensio ex impotencia. ondit primo introductum falsi testimonii ad christum condempnandum Secundo subtractio

veri testimonii ad ipsum ad ipsum defendendum ibi petrus vero sedebat intus in atrio In prima agitur primo de christi accusatione secundo de accusatione condempnatione tertio ibi principes sacerdotum scindit vestimenta sua Tertio de condempnati illusione ibi tunc expuerunt in faciem eius In omnibus his iniquitas videtur nam iniqua accusatio per falsos testes iniquior condempnatio quia per iniustos iudices iniquissima illusio quia per impios apparitores. In prima ad probandam christi innocentiam primo ondit quod non potuit convinci aliquibus falsa attestatione secundo quod non nisi propria ipsius confessione ibi Surgens princeps sacerdotum ait illi Desursum possit posset esse dupliciter aut invitate rei aut in modo dicendi hoc est quod dicit Secundum testimonium dicencium Secundo secundum testimonium loquentium ibi Novissime autem venerunt quia ut dicit glossa non ex sensu quo dixit dominus verbum retulerunt. Circa accusacionem ad maiorem exaggeracionem iniquitatis ondit illam fuisse iniustam et iniustam in plus secundum ea quae

debent continere in iusto iudi-
cio si iustus processus iu-
stus actum et iusta causa quod
si alterum deficit iudicium est
iniustum ostenditur ergo primo quod
ibi fiebat aliquid contra
iustum processum quia quere-
bant falsum testimonium secundo quod
aliquid contra iustum actum quia
ut eum morte traderent 3º quod
aliquid contra iustam causam quia
non invenerunt ostendens ergo
iniustum processum qui est
quando idem sunt iudicantes et acto-
res vel contra innocentem inhen-
tes dicit ergo principum autem
sacerdotum et omne concilium Ecce
quod omnes erant criminis partici-
pes Psalmus Concilium malig-
nancium obsedit me quere-
bant falsum testimonium procu-
rando sub ordinando contra
ihesum non attendentes id
Exodi xx Non falsum testimonium
dicas ut eum morti traderent
non ut veritatem inquirerent
Ecce iniqua intencione.
Sapiencie ii. Dixerunt impii
non recte cogitantes circumve-
niamus ergo iustum i-
niuste etc. et non invenerunt
Psalmus Defecerunt scrutantes
scrutinio cum multi falsi
testes accessissent vel con-
venientes falsum dicebant vel
nichil dicebant super quo pos-
set condempnari Psalmus Insurrex-
erunt in me testes iniqui
et mentita est iniquitas sibi
Ecce ergo quod xpistus comprehendebatur
latro licet esset pastor bonus
ducitur ligatus tamquam vesa-
nus licet esset agnus mansuetus
iudicatur tamquam impius
licet esset iustissimus condempnatur
tamquam blasphemus licet
esset veracissimus omnia ponde-
randa comprehendit nec resistit
quia ex voluntate ducitur
nec contradicit quia ex mansue-
tudine iudicatur nec respon-
det quia ex humilitate condemp-
natur et sustinet quia pro nostra sa-
lute de hiis omnibus Iohannis xiiii.
Novissime autem venerunt hic
subditur testium false dicencium
ubi notantur duo primo condi-
cio testimonii quia duo falsi
secundo ipsorum testimonium ibi hic dixit
possum dicit ergo Novissime autem
scilicet post multorum falsa tes-
timonia venerunt duo falsi
testes duos adduxerunt ut le-
gem sinistre videantur Deuteronomii
XIX Non stabit unus testis
contra aliquem sed transgredientur
leges quia falsos adducunt
hoc signatum est accusacione
naboth per unum sua iii Regum
XXI Et dixerunt hic scilicet xpistus

dixit possum destruere templum
dei et post triduum reedificare
illud. Falsitas manifesta hic
quattuor ex mutatione ex additione
ex intentione ex mutatione quia
dominus non dixit possum destruere
sed solvite nec dixit reedificabo
sed excitabo id est quod templo
viventi non mortali convenit.
Secundo ex additione quia addi-
derunt dei sic habetur dicitur et manu-
factum sic dicit Marcus xiiii. Quidem
dominus non dixit sed simpliciter
ait Johannis ii. Solvite templum
hoc et in tribus diebus excitabo
illud. Tertio in intentione quia
non eodem sensu quo dominus dixe-
rat retulerunt. Nam dominus dixe-
rat de templo corporis sui prae-
dicens suam passionem in templi
solutione et resurrectionem in excitatione.
Iudei autem accipiebant hoc
de templo materiali lapideo.
Et exurgens princeps sacer-
dotum. Superius ostensum est
quod non potuit Christus convinci
aliqua falsa accusatione. Hic
nunc contra confessione ubi primo
ponitur pontificis contra Christum
impetuosa inquisitio. Secundo Christi
discreta dissimulatio ibi Ihesus
autem tacebat. Tertio pontificis
importuna et maligna quaestio
ibi et princeps sacerdotum ait illi
adiuro. Dicit ergo Et surgens scilicet de
solio ubi erat princeps sacerdotum
scilicet Cayphas ait illi etc.

scilicet iratus secundum Origenem. Rabanus. scilicet irascens
ira princeps non inveniens
locum calumpnie excutit de
solio pontificem ut insaniam
mentis motu corporis demons-
traret. Nichil respondens ad ea
que isti adversum te testifican-
tur. Secundum Bedam ad responsum
provocat ut ex oratione ser-
monis locum accusandi in-
veniat. Postea. Que ignorantiam
interrogabat me. Ihesus autem
tacebat et hoc multiplici de
causa ut ostendit. Primo suam
innocentiam quia et pontifex in-
dignus erat et testes. Proverbiorum
xxiii. In auribus insipientium ne
loquaris quia despicient doc-
trinam eloquii tui. Secundo suam mag-
nam ne amplius provocarent. Psalmus
Factus sum sicut homo non
audiens et non habens in ore
tertio suo sapientiam quia sicut
dicit Gregorius Moralium sciebat ut deus
quia quidquid respondisset tor-
sissent in calumpniam. Quarto
suam patientiam ut exemplum daret.
Ysaia liii. Quasi agnus coram
tondente se obmutescet.
Et princeps sacerdotum. Hic sub-
ditur importunitas pontificis
inquirendo ubi ostenditur primo
questio malignitatis aperte po-

tifitis sic ho vitatis expte
salvatoris ibi dixit illi ihus
ut est princeps sacdotu dix
illi querit adhuc qz mala
no pt quiescere rutinste r
diligent videat sic adiu
ro te per dm vivu hic dt ad
dm ydolox qui nec vitam
in se habent nec alijs dat
vt dicas nobis si tu es xc
quitum ad humanitz qz xc
dr quasi cu smate vnctus et
ipse tpe grie esmate vnctus
fuit p ysortib sui filij
di quitu ad diuinitate vc interro
gat de duob que vera erant
de xpo r q ipse erat di filius
quitu ad diuinitate r q mes
sias in lege promissus dix
illi ihus hic rndet dns pro
questionem ycedendo sic inte
cionem quando ibi verutam
dico vobis r hic e dixit illi
ihus Jam eni bis interroga
tus fuit r tunc rndit iuxta
illud Eccl vij Si bis interro
gatus fuis habeat cap rnsu
tum tu dixisti r e semel
pylato r cayphe ho v py
lato dt de pnti tu dixisti
dicis cayphe de ptito tu dix
isti s quare hic ho sedm
tabam sacdos legem vidat
que xm futm predixit io
dne logt ei de ptito tu dix
isti q. d. in lege hic dice po
tuisti quia ego sum xc fil
ius di vivi pylatus vero de
novo audiebat ideo dt ei
tu dicis Verumptu dico vob
hic rndet intentioni co
mando sciebat eni dns q
propius nolebat cay
phas credere eis ydempnare
ideo futm iudicium ymat
ondens se esse futm iudicem
s nio iudicanct ubi impli
cat ta manifestacom sui iu
dicis ventiri quia videbit
auctoritate indutu quia sede
tem addextris di execucom
iusticie quam vemente auc
toritz hn expte diuinitatis ex
ecucom hn expte humanitatis
r hic e qd dt Verumtamen
q. d. h me ignominiose trac
tetis r sic pux homines r im
piu ydempnetis tu dico
vob amo videbitis filium ho
minis s. me quem me mo
ytempnitis nec ytrarium est
q dr ysaie. xxvi. sm aliq
liam tollat impius ne vi
deat gliam di quia illa vi
sio non erit glie s pene no
leticie s luctus no iubilacionis
s tirens sedente apt iudiciu
riam pntez addextris dei
apt iudicantis pntem ne
mnez ad iudiciu s. sedm for

na humana In nubibus celi adiciam vel in nubibus .i. in-sae dan. vii. Aspiciebam in visu noctis et ecce in nubibus celi filius hominis veniebat etc. Post confessio xpi coram iudice Caypha Tunc princeps ponit xpi accusacionem subditur hec eius contempnacio per iniquam sentenciam vbi iniquus cayphas procedit ad xpi condempnacionem primo crimen imponendo secundo opinionem assistencium exquirendo ibi quid vobis videtur In prima primo imponit xpo blasphemiam Item ostendit criminis euidenciam per confessionem xpi propriam ibi quid adhuc egemus Dicit ergo tunc vel testimonio deficiente audita xpi confessione que fiebat per se princeps scidit vestimenta sua signo imponendo blasphemiam quia sicut dicit Raba nus erat iudeorum cum aliquam blasphemiam audierat scindere vestimenta sua sicut ezechias cum audiuit verba rapsa cis ysa. xxxvii sic paulus et barnabas cum tunc deum honorarent dicit actuum xiiii. dicens exclamando blasphemauit Blasphemia enim est attribuere creature quod solius dei est

vel deo quod solius creature est Set o princeps nequissime tu ipse blasphemias qui quod dei est deo non attribuis set dei filium putas creaturam credens Quid adhuc egemus testibus quasi dicat pro nullo laboramus querendo testes Ecce nunc .i. cito .i. coram omnibus audistis blasphemiam Iniquus iudex quia sicut ipsi fuerunt auditores ymmo audistis qui cognoscens et molestiam inferens sentenciam proferens innocentem xpm Job xvi. Iniquus docuit os tuum et imitaris linguam blasphemancium condempnabit te os tuum et non ego Quid vobis videtur hec ne videatur precipitanter procedere set consulte agere requirit opinionem assistencium vbi ponitur primo iniqua exquisicio secundo iniquorum condempnacio ibi At illi respondentes dixerunt ergo Quid vobis videtur magna peruersitas prius sentenciam dedit et modo consilium querit et sic impletum est illud ysa. v. Expectaui vt faceret iudicium et ecce iniquitas iusticia. et ecce clamor. At illi responde-

tes dixerunt reus est mortis
s[ecundu]m Rabanu[m] q[ui]a eu[m] blas
phemu[m] putabant sicut
arbitrat[us] p[ri]ncipes sacerdotu[m]
co[n]dempnat[ur] eu[m] reu[m] mor
tis quia d[icitur] Levit[ici] xxiiij
Qui blasphemavit nom[en]
d[omi]ni morte moriat[ur] Bap[ti]c[a]
q[ue] morte turpissima co[n]
dempne[n]t eu[m] Amb[rosius] et Be
da cu[m] legit p[re]cepta se co[n]su
re arbitrati sunt co[n]t[ra] legem
p[re]cepti egerunt dicente d[omi]no
Innocentem et iustum non
occides Exo[di] xxiij Tunc ex
spuerunt. Hic[?] de x[risto] accusatore
de accusati co[n]dempnacione
h[ic] subdit[ur] de co[n]dep[n]ati il
lusione que ondit[ur] in tribus
s[cilicet] in expuicione, i[n] p[er]cussione
in derisione expuerunt
ut vilificarent p[er]cusserunt
ut affligerent deriserunt ut
stultu[m] ostenderent Videt
aut[em] h[ic] pena culpe p[ri]mo
rum parentu[m] in qua fuit
triplex i[n]ordinacio: vna i[n]
appetitu illicite honor[is] cu[m]
crediderunt diab[o]lo dicenti
eritis sic[ut] dii Alia i[n] esu lig
ni furavis co[n]tra p[ro]hibitione[m]
mandati. Tercia in cupidi
tate sciendi Non co[n]t[ra] ap
petitu[m] honor[is] voluit x[ristus]
vilificari et co[n]spui contra

delectacionem esus prohibiti
voluit percuti et colaphis
cedi contra cupiditatem scie
di voluit stultus reputari
Dicit ergo tunc s[cilicet] lata se[n]ten[ti]a
mortis expuerunt in faciem
eius Job xxx. Faciem meam
co[n]spuere non verentur Et col
laphis eu[m] cedebant cola
phi sunt p[er]cussiones in
collo Ysa[ie] l. Corpus meu[m]
dedi p[er]cucientib[us] et co[n]spuen
tib[us] in me Alii aut[em] minstri
sic pa[tet] Mat[hei] xxvij pal
mas in faciem eius de
derunt Job xvj Exprobrantes
p[er]cusserunt maxillam meam
Palme dicunt[ur] p[er]cussiones i[n]
genis dicentes ecce in vultu
p[ro]phetisa nobis x[riste] quis e[st]
qui te p[er]cussit Mar[ci] xiiij
D[icitur] q[uod] velaverunt faciem
eius et de magro[?] divinitatis
videbant ad divinaciones
Petrus aut[em] sedebat post
q[ua]m actu[m] est de co[n]dempnac[ione]
p[er] introduccionem falsi testio
nij hic ondit[ur] q[uo]d sub
tractu[m] est suffragiu[m] testio
nij veri Vn[de] hic introducit[ur]
negacio petri Et q[ui]a cito
penituit ideo narrat eu[m]
uangelista p[ri]mo p[ro]p[ter] auctore[m]
negacionis ad incipiendu[m]
timore[m] s[ecund]o p[ro]p[ter] p[e]n[itenc]ia[m] se[cun]cta
ad concupiscendu[m] spem ibi

et recordatus petrus verbi ihesu
Culpa vero negacionis incur
rit tamen determinatione trium
sanctiarum Unde determinatur nega
cionis locus Secundo tempus et modus
ibi et accessit ad eum una ancilla Tercio
tempus ibi et continuo gal
lus cantavit Dicit ergo pe
trus vero sedebat intus in
atrio scilicet cayphe sicut patet Johannis
xviii (Iohannis) non appropinqua
bat ad ihesum ne iniustus ali
qua suspicio oriretur Non
dum quam mala est conversari
in curiis magnatum Petrus
semel curiam intravit et ibi
omnem vigorem perdidit quia christum
negavit qui si ibi durimansisset
sisset Unde non ibi sed foras pe
nituit. sic stella disparuit
a magis in curia herodis que
in recessu reapparuit Et
accessit ad eum Hic determinatur
ordo et modus trine negacionis
fuit triplex Et ostenditur ubi tres ancil
lam et trium virorum Primo ergo
ponitur negacio simplex facta in
manifesto Secundo negacio sub fra
cta iuramento ibi Et exeunte
autem illo ianuam tercio negacio
tercia negacio tamen facta tamen
detestacione et iuramento ibi
post pusillum accesserunt et
sic exaggeratur crimen secundum
processum negacionum Nam

in prima fuit crimen excomis
sione fuit a christo vitatus
In tercia cum duobus dictis fuit
impugnacio virilis In prima
ponitur primo ancille pro
clamacio Secundo petri negacio
ibi At ille negavit dicens ergo
Et accessit ad eum una an
cilla dicens non mirum si ac
cedit ad eum temptacio qui
elongatur a christo. (Petrus) Sed multi
elongant se ab eo peribunt
Et tu cum ihesu nazareno eras
quia iam esse desinebat
Unde sequitur at ille coram o
mnibus accusavit ad id quod sibi
responderat Bernardus super c. et sic
potuit ante mortem et ne
gavit quem confiteri debue
rat coram omnibus quia ti
morem mortis habebat
dicens nescio quid dicis
id est nescio aliquid de facto
isto nec hominem cognosco
quem tu cum noviat Augustinus
de symbolo latro eum confitetur
quem petrus negavit In pe
tro mirantur quecumque iusti
non debe debet presumere In
latrone nullum impium pro
sui debet diffidere timeat
ergo bonus ne peccat per su
perbiam et malus ne desperet
per multa mala Sed quia

tur ab ancilla p(ro)dat(ur) petrus
pote(st) ipsum ar(gu)is sc(d)o ratio
una est ad (con)futationem p(re)
sumptionis quia a muliere
non a viro ab ancilla no(n)
a libera p(ri)mo victus est. t(er)cia
ratio est ut ondat(ur) om(n)is
sexus (et) (con)dicio(n)is in no(m)i(n)e d(omi)ni
peccasse (et) p(er) passionem domi(ni)
redemptus Un(de) sic p(er) feminam
antiquus s(er)pens p(ri)mum pa
rente(m) seduxit ita p(er) femi-
na(m) ad ingt(er)um negandi p(ri)n-
cipem eccl(es)ie (com)pulit Q(ua)rta ro
ut ondat(ur) in p(ri)ncip(io) ge(n)tiles
esse suoru(m) Un(de) (et) s(e)c(un)da l(itte)ra
arbor(um) de ancillis in p(ri)nci-
pium audivit Tho. in. Exe-
unte a(u)te(m) illo etc(etera) s(e)c(un)da ne
gatio ubi po(n)it(ur) p(ri)mo al-
terius ancille p(ro)clamatio
s(e)c(un)do i(te)r(um) petri negatio
ubi it(er)u(m) negavit Dicit
ergo Exeunte aut(em) illo ia(n)uam
i(d est) d(omu)m ex(iturus) esset ut ia(n)ua(m)
exiret vidit eu(m) i(d est) advertit
de illo. alia a(n)cilla (et) ait hiis
qui erant ibi i(d est) illis cum
quibus calefaciebat se petrus
(et) hic erat cu(m) ihesu nazareno
(et) tunc petrus cu(m) usu adiges
(et) stans inquisitus est ab hiis
quibus i(n)a pr(a)ecellavit Unde
Johis xviij d(icitu)r q(uod) quid(am) asta-
tes dixerunt ei nu(m)q(ui)d (et) tu dis-

cipulus ei(us) es (et) luc. xxij d(icitu)r
(et) post pusillum alius videns
dixit (et) tu de illis unus es
(et) ita multi proclamaru(n)t
n(on) est contrietas ev(a)nge-
listaru(m) (et) itum negavit cum
iuramento quia no(n) novi
hominem Hic arguitu(r) q(uod) ex
uno p(e)c(ca)to horruit in g(ra)vius
aliud Un(de) Rab(anus). mora i(n)
p(e)c(ca)to dat maximum scelerum
Queritur de t(er)cia negatione
petri u(bi) s(e)c(un)dum atrio s(e)c(un)da fuit
q(uia) in atrio cayphe videt(ur)
hic (et) m(a)t(th)e(i) xxvj (et) luc. xxij
ad id(em) s(e)c(un)d(u)m d(icitu)r q(uod) in atrio cay-
phe petrus age(re) p(e)n(itenti)am no(n)
potuit s(ed) foras egreditur
de impioru(m) (con)silio ut nega-
tionis sordes amaris fleti-
bus lavaret ad id(em) est q(uod) dicit
beda sup(er) luc. xxij Cont(ra) Joh
xviij d(icitu)r s(e)c(un)da negatio in a(tri)o
a(n)ne Nam ibi post t(er)ci(a)m
negationem petri d(icitu)r adduxe-
runt ihesum ab anna ad cay-
pha in p(re)torium ad id(em) est
q(uod) Augus(tinus) in libro de concor-
dia quatuor ev(a)ngelistaru(m)
asserit tota(m) t(er)cia(m) negatione(m)
facta(m) in a(tri)o anne S(ecundu)m s(ed) in
quo(n)dam t(er)cia negatio incepit
pit in atrio anne s(ed) com-
pleta e(st) in atrio cayphe (et)
hoc d(icitu)r p(ro)pt(er) quoquomodo

extextu Johis viij° qui tn
facit mencom de cypha
s3 solu de anna pont po
ma negacom de in ca q°
anna interrogavit xpo r
tandem prosequit alias
duas negacones petri q
fce sut in atrio cayphe ptea
qd' go sequit adduxit
ihm ad cypham s. post
negacones no quia tria ne
gacio precessit ad ducom
iam s3 una tm pcessit su
mi aut narrat negacones
quia continuac materia no
hystoria volebat vel qa
ut meli' ducit videt ista s'
quu est ut adductu go ihm
a caypha in ptoriu vel s'
insynuat q ab anna v'
xpt semel negatus est ad
duct' fuit ad cypham
r ibi bis negatus est et
tandem a caypha i ptoriu
pilati. locut' go quidam sit
de tria negacone quitu ad
inchoacom r sic dicit eam
fuisse in atrio anne ali
quitu ad consumacom r sic
dicit eam fuisse in atrio
cayphe q aut d' narrat
in hc loco usq ad capitu
q sequit d' precipitacia
com quia prius fuit est s
hystorie ordine Ste quit

quare omnes evang' istud co
cordit' tria petri negacom
conscripserunt Sc° scripserunt
no petru accusantes s3 eru
dire nos volentes quitu
malu e non in omnibus
deo obtemperare s3 in se co
fidere Et p't pusillu iste c
tia negacio ubi ponit primo
eccl negacionis hic ipsa ma
nifesta negacio ubi tunc xpt
in oracone tangit' duo p'o
petri accusantibus ptclamacio
tu d' ve r tu ex illis es hic
ptclamacoms consumac° ubi tua
r loquela tua te manifestu
te fet Et go et post pu
sillu In isto pusillo exivit
petrus r reclusus ad igne sta
bat r d' luc xxij quasi sp'o
intervallo unius hore accessi
serut qui stabant s. ad
interrogandum r sic d' Johis
xviij Inter istos fuit unus
ex servis pontificis cognatus
illi cuius petrus abscidit au
riculam r dixit petro ve
r tu ex illis es In Johe d'
q unus dixit nonne ego
te vidi in orto cu illo nec
est contrarium quia unus q'
vidit eu in orto maxie
affirmabat ceti aut secuti
sunt eius fidem r io unus

dr quia principius in hoc ca
de iii confirmationibus quod dixerant Vere
loquela tua te manifestum
facit sed nonne hebrei erant
quomodo ergo ex loquela depre-
henderet eum. Respondeo quod cum cuius
iersolimite et galilei sint
hebrei et vnius lingue tamen
vna quecumque regio habet suum
loquendi sonum et proprietatem vnde
ierosolimite discernebant
in loquela quia petrus erat
de galilea et alii discipuli
xii sic deprehensus fuit puer
effrateus per loquelam quia
non potuit dicere scibolet
sed proferebat sebolet. Tunc
cepit detestari .i. maledic-
tionem se obligare et iurare
quia non nouisset hominem
.i. non congnosceret xpistum. quem
vocat hominem quem quondam
dixerat filium dei viui .i. Joh
iio quis est mendax nisi qui
negat quod ihesus non est xpistus
Et continuo gallus cantauit
hic fuit secundus gallicantus circa
tempus negationis tunc quod pre-
dixerat dominus petro in hoc quod
dicitur continuo gallus cantauit
Instruimur quod mox petrus et
penitens correctus non dicitur ex
mora sed statim gallus .i. pre-

latus dicitur reuocare et dicere cum
filiis isti et nolite peccare
.i. Cor. v. Ternus gallicantus
est trium inspiratio in corde
peccatoris primus de malo cul-
pe fugiendo secundus de ma-
lo pene timendo tercius de
bono glorie acquirendo primus
annunciat feditatem culpe
secundus acerbitatem gehenne
tercius amenitatem glorie.
Et recordatus est petrus hic
post culpam petri negan-
tis ondit primam flentis
vbi ondit primo penitencie
occasionem secundo perficientis personam
ibi et egressus foras. dicitur ergo
Et recordatus est petrus audi-
to galli cantu verbi ihesu quod
dixerat supra est. priusquam gal-
lus cantet .i. cantet ter
me ne negabis. Crisostomus
Nichil ita curat delictum
vt memoria domini continua lo-
dicitur Prov. iiii Ne decli-
nes a verbis oris mei. Et egres-
sus foras vt habet liberum
flendi locum. fleuit amare
.i. ex cordis amaritudine
Ys. xxii Recedite a me amare
flebo. Nota sunt hic tria
que sunt prouocatiua
petri ad primam cantacio gal-
li vt hic habetur respectus do-
de quia Luc. xxii Conuersus

dns respexit petru Recor
datio ubi ut h recordaty p
mu ptmet ad auditu doc
tne Act ii. hijs auditis co
puncti sunt corde ssm infusio
ne gre. Sapie iii°. Respty
eris in clos ymnis 3m ad
recordacom bnficie ysa. lxiii.
Miseracom dni recordabor
Tria aut fuerunt ad pple
com pnie petri q ta que
psidant in pcco que sut
occo reaty z offensu ppt
occom fugiendi ppt reatu
flendi ppt offensu dolen
dum. Ideo d h Egressy fo
ras ut fugeret occasiom lo
cus eni fuerat occasio ne
gacionis vii victorini in
atrio cayphe no potuit
age pnia; egreditur foras
ut ab impiorum segregaty
psortio negacionis sordes
liberis fletibus abluat lin
xix Ne flebat in eo iter re
gionem flevit in atrio sedens
cayphe non poterat age
pniam vn foris egredit de
impiorum pcilio ut pauide ne
gacionis sordes amaris fle
tibus lavit Leo felices o am
ple sce lacrime tue qui ad di
luendam culpam negacionis
virtutem sacri habuere bap
tismatis affuit eni dextera

dni ihu xpi que labentem
te prius qm deiceris recipet
z virtute standi in ipo caden
di periculo recepisti cito ita
q ad soliditatem redigit
petrus cruminsm recipiens for
titudine ut qui tunc in x
expaviat passione i sua p
supplicio non timet ut di
lueret reatu ps lavabo
p singulas noctes lectum me
um lacrimis meis stratu
meu rigabo q amare of
fenderat xpm ys Reco
gitabo tibi omes annos
meos in amaritudine anime

Mane Ca xxviii cons
ilium fecerunt psilium.
In precedenti capitulo
determinatur tradicio x a dis
cipulo in minus maiorum hic
determinat tradiciom eiusdem facta
a iudeis in manus gentilium
ad cuius tradicionis exagge
racionem ondit primo xpm esse
iustum z in iuste pdempnat
Sodo michilominus passio ni ex
positu ibi tunc milites psidis
suscipientes ipi tercio
ipm esse non puru hoiem
q eciam di filium ibi pterientes
aut blasphemabat eum
moventes capita sua In p°
ondit i xpo pdempnes esse p

cium init redempcionis quia ius-
tus In 2o debitum ostendes
proprio precium hominis quia pas-
sus et mortuus In 3o suf-
ficientissimum quia dei filius
In prima describit circumstanci-
as primo tradicionis secundo
accusacionis ibi Ihesus autem
stetit ante presidem 3o condempnacionis
ibi videns autem pylatus quia
nichil proficeret In quibus 2o
introducitur testimonium pro-
ditoris qui dixit peccavi
In 2a testimonium uxoris py-
lati que dixit nichil tibi
et iusto huic In 3a legetur
testimonium iudicis qui dixit
Innocens sum a sanguine iusti
huius In primo in qua deter-
minat circumstancias tradicionis
exaggerant reatum iudeorum primo
quantum ad machinacionem sceleris
2o quantum ad sceleris dissolucionem
ibi tunc videns iudas qui eum
tradidit 3o quantum ad inmane frunta-
cionis ibi et proiectis argenteis
in templo machinacionem sceleris
exaggerat tripliciter primo ex
parte effectus quia mane secundo
ex parte consensus quia omnes
principes 3o ex parte effectus
Unde tamen in primo fervorem perpe-
trandi sceleris cum dicit mane at-
tende vide quantum solliciti sunt
in malo tota nocte vigila-

verunt ut facerent homicidium
Job xxiiii mane primo con-
surgit homicida deinde
videt studium malignitatis
cum subdit consilium inierunt
machinandi mortem eius
Ps. xxx cogitaverunt consilia
adversum me dicentes mit-
tamus lignum in panem eius
2o omnes in quo generalitas
principes sacerdotum in quo digni-
tas et seniores populi antiqui-
tas Ps. de celo prospexit
super filios hominum quia nec v-
niversitas nec dignitas nec
honestas a scelere retrahe-
bat sicut nec equitas Ps. Con-
venerunt in unum adversus
dominum et adversus christum eius
ut eum morti traderent hic
ex parte effectus ita introducit
ad aggravacionem sceleris quod
pro?exit dixerunt tradiderunt
vinctus est ut non moveretur quo
vellet tradiderunt ut pateretur
quod non meruerat quia pro
delicta mea non sua Ro-
re h tria sunt contra tpluz
miscent quia gerunt hunc
quod precio pretiorum precium con-
traxit vincebant eum difficul-
tate ad bonum ducebant pro-
mtate ad malum sed tradebant
violencia in iudeorum diffic-

tat/ erat spus promtus car-
nis violen^a hoste d^t q^o ista
ꝯsiliu inierut/ ad vsus ipi^m
sꝫ vt eum morte traderent q̄
s. dat vitam mundo et vic-
tum eu Aug^s ligat^z qui
compeditos adduxerūt et tradide-
runt poncio pylato psidi s^o
d^r Ioh. xviij. ligatu͞ duxer^t
vsqꝫ ad p̄toriu pylati et non
introierūt in p̄torium vt non
ꝯtaminaret^r ex q̄ vt dicit Aug^s
ꝯsuetudo erat iudeis i festo
azymoꝝ non intrare i habitaculu
alienigene et tunc exiuit py-
latus foras ad eos et vidēs
eu ligatu cu tanta multitu^d
e minat^s dixit ea que dm
in ioh^e Tunc videns iudas
h^o ont^t scelus dissimulacionis
iudeoꝝ quia cu iudas re-
cognosceret se peccasse tradendo c^o
innocentem et iustu sub dissimula-
cione trasierunt ond^t ergo p^o
p maiz proditoris s^c p^mo s^c^do
dissimulacionis sceleris i iudeis i
dt illi dixerūt quid ad nos
impma proditoris ondit
p^mo penitendi uciom s^c^do
cordis illi dolorem ibi pe-
nitencia ductus 3° oris ꝯfes-
sione ibi peccaui tradens
sanguinem iustu dicit 4°
Vides q^o iudas qui eum
tradidit h^o d^t adderant inde

apli q^o dampnatus esset s. ihūs
s. dampnacioni adiudicatus
vel q^o dampnatus esset s. ipe-
met iudas .i. mito peti et
na dampnacione dignus pe-
nitencia ductus .i. angustia
ꝯtricionis et cst^u tactus quia
cu^o non valuit quia non
ppt amorem di s^z enormi-
tatem vei istis fuit et despa-
uit retulit xxx denarios
argenteos ecce restitucio
inde principibus sacerdotum
et senioribus ppli a quibus mu-
ne acceperat Et nondum q^o
si iudas restituit pecunia
male acquisitas quomodo
vsurarius tenet vsuram vel
symoniacus pbendam d^ns
ecce ꝯfessio peccatu tradens
sanguinem iustu non valuit
aute iude ista ꝯfessio ppter
ea p^mo ex pte illius cui
fiebat quia non ppe sa-
doti et fideli Nam enim
iudei amiserant officium
sacerdotis nec erant de cata
nec vito nec uno Secundo
ex pte illius a quo fiebat
quia desperatus erat Vnde
et si adesset dolor cordis
ꝯfessio oris restitucio ope-
ris cu deerat spes salutis
Vn Iudas pena ductus po-
dauit pctm pinde publico

non pondē scimus pondus
sciarū est de quo pē dixit
ↄfitebor & tu remisisti pon
dus publicū est de quo.
Ezech. iiij. Maior est iniquitas
mea q̄ ut veniā merear ū
ba sunt caym. Ecco excepte
ↄfessionis quia diminuta
& indeficiens erat ↄfitet̄
tm̄ ea dolū ubi vendens hā
cidiū ibi suggestionē nequā
ibi iustum q̄ diceret non
pt' illi culpa. s; pt' ini
quitem meā illum tradidi
Crisost. vide vite; undiq;
fulgentes proditor de se
ipso dat testimonium & con
qui ↄdempnaūt; expilat
orū. At illi dixerūt. h' unde
in iudeis dissimulacō scelers
& hic in duobz quia ventū
ise exercuit & quia i ven
ditorem refundit & hoc est
At illi dixerūt q̄ ad nos sp̄
pertinet de scō tuo q̄r nichil
pmo ad te tu videris tu nos
ti quid fecisti cū tradendo &
prim tibi oblatū approban
do videt̄ ē pretiū subuer
tinū vel furtū. Vn alia lit
tera tu videbis. s. quid m̄
tibi ↄtinget q. d. si bene
ergo recipies & si male sibi

Crisost. accusato sacerdoti est
qui nō exercuit preciū ī
iuda penitente. Quid̄ ergo
iudei non lapidauerūt eū
sicut stephanum cū leuit. xxiiij.
dicatur educ blasphemum
extra castra & lapidet eū
omnis ppls. h' o sm̄ Cri
som' noluerūt amplius
glīa eius detrahere. Item
pt' dici q̄ non uidebant
quia pecca iam translata erāt
ad romanos. Item sup' id
peccaui tradens sanguinem glo
ↄpito magis qui emerunt
q̄ iudei plus peccauerūt q̄
iudas eum. leo papa scelatior
omnibz o iuda infelicior ex
titisti. h' o iudei & iudas se
habent in pcō ut excedentia
& excessa. Nam pcō magni
tudinis plus peccauit iudas
quia de pluribz bn̄ficiis in
gratus fuit. s; iudei plus af
fecta malignitatis quia ex
maiori libidine eū interfe
cerunt. leo aut̄ papa loquitur
non tm̄ de pecō proditoris
s; etiā desperacionis. Vn ad
dit & que pena video remo
rdeat ad dnm̄ desperacō trx̄t
ad laqueū. Et proiectis ar
genteis h' ait̄ decime si
mulacōnis q̄ ex argent̄ ex
morte proditoris q̄ suspendit

se unus peccasse. agit 2o ibi de morte proditoris. 3o de crimine simulationis ibi principes autem sacerdotum. In morte proditoris ostendit remote fuisse omne suspicio cupiditatis et apparentis quia proiecit et latentis quia laqueo se suspendit et hoc est, et proiectis argenteis in templo recessit. Ezech. vii. Argentum foras eicitur et aurum eorum in sterquilinium erit et non valebit liberare eos et abiens per desperationem laqueo suspendit. Beda iam dudum ex quo abierat et amiserat laqueo se suspenderat sed quod fecerat in occulto iam omnibus innotuit in publico et extitor qualitas supplicii quia per ipsum peccavit quibus per hoc et decorat. Beda. Cavalnit se quam denarios proiecit. denarios in templo scripture laqueo interdicit. Unum autem ipsa die crucifixionis dominice statim sicut a principibus sacerdotum recessit vel in crastinum non est expressum sed quod ante mortem domini se suspendit planum ut dicit Ieronimus vi- inde leo. ipsa velle innuere quod suspendit se antequam dominus esset mortuus. Quot autem tres rationes quare tali mor-

te deruit proditorem iustitie primo ut elevatus in aere sorum se demonium orderet in hoc aere calignoso habitaturum. 2o quia per os cum dolorem fuerat insula pruit ut inde ipse vocem prodictionis amiserat puniret. tertio ut in celo et terra exosus videtur. Mirabilis dominica iudeorum quos nec confessio peccati nec restitutio pretii nec oprobrium proprii suspendii emollivit quia nec penitenti nec proicienti nec se suspendenti in credidit principes aut sacerdotum. Hic agit de crimine simulationis voluerunt aut simulare se- lus in duobus modis. 1o reverentia divini honoris 2o obsequio pietatis ibi consilio aut inito emerunt. Dicit ergo principes aut sacerdotium accipientes argenteos dixerunt simulantes reverentia divini honoris non licet eos mittere in corbanam i. mea dona dei. Ecce simulaco sanctitatis. Notandum quod corbana aliquando dicitur donum. Unde Marci xvii. Si dixit homo patri aut matri corbana i. donum ali-

archa siue domus in qua
reponebant oblacones sa
cerdotu et leuitarum In pretitue
enim oblaco sic inscripta aut
pit hic Mysath erat ar-
cha in qua inponebant ob-
laciones regum et principum
gazophilacium erat archa in
qua inponebant oblacio-
nes peregrinorum tristicium qu
pretium sanguinis est .i. pre-
cium datum pro sanguine ef-
fundendo consilio aut ini-
to h' agitur de crimine simula-
cionis sub spe obsequii
pietatis quia de pecunia id
ordinauerunt emere agrum in
sepulturam peregrinorum quia
fecerunt non in mala paupertatis
sed infamia saluatoris et ta-
men ibi ta ta omni depn...
s. agri empco aliud defu-
tura s. fti recordaco ibi ppt
hc locutus est .z.^m de pecto s
prophetarum pmittacio ibi tunc
ad impleta ad impleta e
Dicit ergo Consilio autem
inito .i. inter se inuice hito
emerunt ex illis agrum quia
denarios in pprios usus re-
tinere non poterant nec eos
amittere uolebant ideo simu-
lando pietatem et intende-
do iniquitatem emerunt ex ill'

agrum figuli pt esse pprium non
illius agri vel ad litteram figu-
lus erat ille cuius ager erat
ille cuius ager erat In sepul-
turam peregrinorum h' fuit de
machiacione consilii ut longe
lateque diffamaretur emptio
ppt vocatus est hic addita
est inpocio nominis ut es-
set semper rememoracio facti
in detestacionem nominis x
Dicit ergo ppt h' vocatus est
ager ille lingua eorum achel-
demach hc est ager san-
guinis .i. emptus pro san-
guine usque in hodiernum diem
similiter h .ij. vocatum est in
loco illius ager robustorum
in gabaon Tunc adimple-
tum est .s. in hc facto quod
dictum est per ieremiam prophetam
dicentem hc est quod d' in
hac prophecia pertinet est in za-
charia xi sub eodem sensu et
si non eisdem verbis nichil
enim ibi d' de empcione a-
gri sed tantum de precio Hic ap-
pendunt mercedem meam xxx
argenteos et proicere eos
in domum domini ad statua-
rium pertinet est ieremia xxxii
ubi est de empcione agri
sed non sub nomine huius p-
recii quia ibi d' intellexi quod
verbum domini esset et emi agrum
ab anameel filio patrui

mei qui est in anathoth et
appendi ei argentum .vii. sta-
teres et x. argentheos vt eius
sequitur confert evangelista in v[er]-
bum et dicit de ipso completum secundum
glosam quod autem addit quod ap-
paruit etc. aperit veritatem in-
veniret sed expressa evangelista
accipiendum est qui hoc ex re-
velatione domini cognovit
et hoc secundum Augustinum secundum Iohannem
vero in originali vero scrip-
torum scriptum est quod ponitur in
Ieremias pro zacharias et dicit
quod quidam codices hebrei
per asaph prophetam quod latini
scriptores non intelligentes
emendantes posuerunt pro Ie-
remiam alii ysaiam alii sim-
pliciter per prophetam addit etiam
se legisse hebraicum verbum de verbo ad
verbum in quodam Ieremie in
apocrifo dicat ergo et acceperunt
xxx argenteos secundum principes
sacerdotum de corbonam precium
scilicet appretiati id est Christi quod vel ut vi-
le mancipium appreciaverunt
a filiis israel id est a iuda et a com-
plicibus suis et dederunt eos
scilicet argentheos in agrum figuli
id est propter agrum figuli emen-
dum sicut mihi constituit dominus
id est sicut constitutum esse reve-
lavit. Iesus autem stetit

ante presidem hic agit de cir-
cumstanciis accusationis contra
Christum innocentem ex testimonio
mulieris tangit tamen primo
presidis interrogationem secundo in-
dicorum accusationem ibi et cum
accusaretur tertio mulieris testi-
ficationem ibi sedente autem
eo. Circa primum tangit primo
interrogationem factam a preside
secundo Christi responsionem in ex
sione ibi dicit ei Iesus tu dicis.
Dicit ergo Iesus autem stetit
ante presidem scilicet pylatum tamquam
iudicandus ante iudicem qui
autem iudicaturus est vivos et
mortuos tamquam famulus
ante dominum qui tamen dominus est
universarum creaturarum tamquam
impotens ante potentem quia
tamen est omnipotens et interroga-
vit eum preses dicens tu es
rex iudeorum. Ordo hystorie
est quod cum esset dominus in pretorio
pylati exiit pilatus foras
dicens quam accusationem ha-
betis adversus hunc hominem
sicut Ioh. xviii. Et illi dixerunt
si hic esset malefactor non tibi
tradidissemus et cum non ex-
primerent aliquam certam ac-
cusationem adversus eum videns
pylatus quod per invidiam eum
tradidissent ait ad eos. Cuius ac-
cusatis de precepto legis quia fi-
lium dei se dicit vel quia pos-

sum destruere templum et
recipite eum vos et secundum legem
vestram iudicate et tunc iudei
dixerunt nobis non licet interfi-
cere quemquam sed secundum romanorum
morem debet iudicari et tunc
accusaverunt eum sicut dicitur luce xx-
iii quia subvertet gentem
suam et prohibet censum dari
et quod dicet se esse regem et
tunc introivit iterum in
pretorium pylatus sicut dicitur
Joh xviii de prima vero ac-
cusatione non curavit sed
nulla reputavit quia scie-
bat eum respondisse supra xxii°
reddite que sunt cesaris ce-
sari sed quesivit quare de
tercia interrogavit Si tu es rex
iudeorum Jo secundum Cris. super
Jo. quia timuit predicare
si non diligenter inquireret de
crimine lese maiestatis ideo
dixit tu es rex iudeorum q. d.
est hoc verum quod tu sis rex iu-
deorum sicut accusant te
dicere et tunc respondit pylato sicut
dicitur Joh xviii a temetipso hoc di-
cis an alii dixerunt hoc de
me et pilatus respondit numquid
iudeus ego sum quod a me
dixerim hoc ymo audivi
precipue nam gens tua et
pontifices tui tradiderunt
te mihi dicentes quod tu dicis
te regem esse et prohibes

censum dari et ideo oportet quere-
re causam huius quid fecisti non
respondit sed ad primam de qua ma-
gis desiderabat scire pylatus
scilicet de regno eius Jhesus respondit
Regnum meum non est de hoc
mundo ministri mei pro me
decertarent ut non traderer
iudeis tunc enim dixit pyla-
tus ex quo regnum est ali-
bi ergo rex es tu respondit ihesus
tu dicis quia rex ego sum
et hoc est quod innuit cum dixit ei
ihesus tu dicis Jo. sic re-
sponsum temperavit ut sermo eius
calumpnie non pateat et
tamen ~~dicat~~ verum dicat. quasi di.
non nego me esse regem
nec me tales esse fateor cu-
ius regnum putat de hoc
mundo ego enim ad hoc
natus sum et ad hoc veni in
mundum ne testimonium perhibeam
veritati et omnis qui ex veri-
tate est audit vocem meam
i. obedit Et tunc pylatus
interrogavit eum quid est veri-
tas sicut dicitur de Johe. et hoc
exivit pylatus ad iudeos
et dixit nullam invenio
causam in eo Et tunc sicut dicitur
luce xxiii Illi invalescea-
bant dicentes commovet populum
docens per universam iudeam
incipiens a galilea usque huc

z audiens q galileus esset
hus racom dimittendi eu
tm galileu esse de dnio
herodis misit eum ad herode
qui tunc erat ierosolimis et
post multiplices illusiones
de quibus luc xxiii cu nichil
inueniret herodes remisit
eu ad pylatu Tunc pyla
tus conuocatis principibus sa
cerdotu dixit obtulistis m
virum hunc quasi dignum mor
te z ecce vobis coram diligen
ter interrogans eu z non
inuenio in eo causam
mortis sed neque herodes in
venit ergo emendatu flagell
dimittam illu z tunc vt d
mr xv accusabat eu in
multis Et cum accusaretur
hic ondit accusatorem iu
deorum excusacionem procede
tem vbi ondit primo sal
uatoris accusati pacientiam
in silencio secundo iudeorum in
vidiam in relatione scelero
ibi p diem autem solemp
nem consueuerat In primo
ondit. primo instanciam
iudeorum in accusando secundo
pacientiam accusati in tace
do ibi nichil rndit tercio pos
tulacionem responsi a py
lato ibi tunc dixit illi py
latus non audis secundo

ad iniuriam preuaricati de xpi
silencio ibi z non rndit
ei Et ergo Et cu accusaretur
mendacijs pertinacius a prin
cipibus sacerdotu qui non
poterat accusari propter sanc
titatem z senioribus populi qui
non poterant excusari per
ignoranciam nichil rndit
nec ad sui excusacionem nec
ad eorum refragacionem nec
ad diuinam imperacionem Et
quare sacerdotibus nichil re
spondit pylato autem in
parte rndit dicitur in glosa quia
pylatus inuitus ferebat sen
tenciam ideo aliqua ei rn
phariseos vero indignos sua
responsione iudicauit Tunc s
cu accusaretur dixit illi py
latus non audis quanta ad
versus te dicunt testimonia
secundum Crisostomum volebat py
latus eu videntem liberare accusado
sed quid fecit dne no rn
ei ad vllum verbum ita vt
miraretur preses vehementer
s ex eius pacientia In hoc
aut docet accusaciones z
iniuriaciones pacienter esse sus
tinendas hec enim mirabilem
magis facit sanctorum paciam
quam defensio Et quare iure
in dicendo rndet Et non
timens perisionem diluens
dimittetur z causa vtilitas
differetur Sed ergo in ore vocis

huius silencij xo in iniuso ta-
cuit enim xo primo iuste quia
indignus erat audire Criso
quia corruptum erat iudicium
agnus coram tondente se ob
mutuit secundo intencione ne sua
ex responsione sua peiores fie-
rent 3o dispensatiue ne
si se excusaret differretur
salus nostra Quarto exem-
plariter ut daret nobis ex-
emplum pacientie Per diem autem sollempnem consueverat hic
condit iudeorum inuidia excla
mare petro et est etiam exui
dens testimonio ubi tangit primo
iudeorum consuetudinem secundo in
terrogacionis ceterum ibi ha
bebat autem 3o interrogacionem
ibi congregatis ergo illis et hoc per
diem autem solempnem scilicet in pas-
cha quia sicut dicit augustinus in
pascha et egyptiaca seruitute
liberati sunt ideo in signum et
memoriam huius liberationis
consueuerat presides populo dimittere
i. ad peticionem populi uinctum
unum quem voluissent Set unde erat
ei hec consuetudo Nam ex le-
ge moysi non habebat sed
nec ex lege imperiali vel ro-
mana ad hoc respondet nicolaus
hanc dimissionem non im
perialis legis sanctione iustus
habebat pylatus sed annua
ipsi deuicti consuetudine cui

placere volebat habebat
autem scilicet in carcere tunc unum
vinctum insignem i. diffama-
tum in facinoribus in malicia secundum
Crisostomum hic propter sedicionem
quandam factam in ciuitate et
homicidium missus in carcerem
ut dicitur luce xxiij. qui dicebatur
barrabam Set ius idem nomen
reperitur quod per vnum r vel per
duo scribitur quod tamen scribitur
per duo interpretatur filius magistri
quia bar idem est quod filius
rabi magister Set per unum r
interpretatur filius patris quia bar
est filius abba pater quod autem
hic dicitur de barraba dicitur per anti
cipacionem post audita enim
sue vxoris visionem et consilium
iudicis dedit opcionem pylatus
de barraba et xpo comparans bar-
raban xpo ut saltim ex com-
paracione latronis xpus melior
appareret visio enim prelegente
Congregatis ergo illis hic subdit
presidis interrogacionem circa quam
tangit primo formam secundo ma-
ibi barrabam autem an ihesum
3o item ibi sciebat enim quod
per inuidiam et hoc est congrega-
tis ergo illis i. dum essent congre-
gati ut nullus posset excusa-
ri dixit pylatus quem vultis di-
mittam vobis barrabam an
ihesum qui dicitur xpus barrabam

magis poit, vt cu pete eu
besant quod d xc. i. vnct
tamqm rex non dt q est
xps ne derogari cesari
videat cu xpus sonet in
iustiam dignitas Dicebat
enim ex iuro interrogationis
Vn ios primo volens satis
face dat optionem quis
non dubit xpm pelige
dum sciens p invidia tra
ditu 7 hoc est q dt sciebat
p invidiam tradidisset eum
7 ideo querebat oportunitas si
vellent desiste 7 tunc ex cla
mauint oes vt dt i iohanne
non hunc dimittas s barra
ba Sedente aut eo pro tribu
nali post iudicis interrogatio
7 iudeor accusationem primo
vxoris s° iudicis ibi princi
pes aut sacerdotu Circa
testificationem vxoris tangit
tu primo tpus optimu q
tu xc iudicaret s° ipsum
testioni ibi nich tibi et
iusto huic. tcio motiuu
ad testificandu ibi multa
enim hodie Dt g° Seden
te aut eo pro tribunali i iu
diciaria sede Tribunal
tribunal est sedes iudicu
sic solue teirum 7 cathe
dra doctor insit ad eu
quia psces erat 7 libare
potat vxor eius que nul

tu apud vir suu pro sic
debebat 7 rex eius e mol
lire sic dalida sapsonem
Iudit xx. Dne nichil tibi
7 iusto huic q. d. nichil hes
cause admittendi herez
illum quia iustus est Et
ne credet h' sim aliqua
fictione ondit q hc sit ex
reuelatione vt credat et
in dt Multa enim hodie
passa sum ppt eu s visu
s visio 7 cetera modo 7 no
pius ignarae vxori pon
q in pylato sra 7 Rg glo
iure deinu intellexit dya
bolus se p mortem x in
dand 7 spolia huam gnis
sine in mundo siue in tar
taro amissuz 7 ideo sic
p muliez primus mortem
intulat sic p muliez hic
sathagit xpm eripe de
manib iudeor ne p mor
tem eius mortis amittat
imperiu Vel vnus s intel
lexit 7 mo 7 no prius
s° forte p gaudiu animar
que erant i limbo applau
dentiu 7 iocitulaut xpm ad
inferos descensuz Et ppt
tantam patientia quale
non viderat in alio ho
7 quia p dom erat in scrip
tura ys. liij quasi agnus
coram tondente se
obmutuit Ideo i misit a-

liqua fantasia vxori pilati vt peteret xpm non occidi sed quare non i misit pylato sompnio quia dignus non erat vel forte quia sompnium crediditisset vel vt magis ex verbis vxoris emollietur/ Vnde non dicit vidi sed passa sum pro visu vt vir eius compelleretur principes autem sacerdotum hic ostenditur innocentia xpi testimonio iudicis vbi potestas alterius populi iudaica xpm condempnari conantur et presides pylatus ipsum liberari cupientes primo ergo ponitur nequicia iudeorum malorum in persuadendo secundo malicia minorum in obediendo ibi Tendens autem ihesus erat de illis tercio concordia ipsorum omnium de xpo crucifigendo ibi dixit illis pylatus quid faciam de ihesum quarto voluntas pylati et allegacio pro xpo innocente liberando ibi ait illis preses quid enim mali fecit Dicit ergo principes autem sacerdotum et seniores quando audierunt optionem sibi dari de duobus persuaserunt populis malicose sic peterent barrabam quod non erat equum illum vero perdentes in morte perdendi accumularent sic impletum est illud Ieremie l. Grex perditus factus est populus meus pastores eorum seduxerunt eos omnia aggrauant scelus et dignitas quia principes sacerdotum et etas quia seniores et studiositas quia persuaserunt et puritas quia vt barrabam rogarent Tendens autem preses hic ostenditur malicia minorum quos non retrayrit publica iusticia qua deberent innocentem liberare et nocentem punire. primo ergo ponitur questio presidis secundo maligna responsio plebis ibi ait illi et hic est iudeos autem preses. scilicet pylatus ait illis scilicet cum misse multitudini quem vultis vobis de duobus dimitti hic interrogauit quia duorum fauore querebat. scilicet populi et sacerdotum At illi scilicet persuasi a principibus dixerunt barrabam Augustinus de symbolo o cecitas iudeorum o frenesia freneticorum noli dimittere hunc sed barrabam qui aliud dicit ipsum occidatur id est qui suscitat mortuos et dimittatur latro vt iterum occidat viuos dixit illis pylatus hic subditur ipsorum concordia omnium de xpo crucifigendo vbi ponitur primo non pylati secundo acclamacio

homicidij ibi dicunt omnes
crucifigatur et hoc est dixit
illis pylatus Mt xix et
omnino querebat ut eum cum
benivolencia populi liberare Luc
xxiij iterum locutus est ad
homines volens liberare eum
Quid ergo faciam de ihesu qui
dicitur xpc per quem implicat se
ipsum esse regem quia xpc idem
est quod unctus q. d. non est
honor noster quod rex vester
condempnetur Mr xv quid
vultis ut faciam regi iudeo-
rum dicunt omnes crucifi-
gatur Mala fuit barrabe
pelectio sed peior sententia
racione velitatis quia dixit
omnes racione generis mortis
quia crucifigatur non solum
vinculetur non solum liber-
tur vel cito occidatur sed
crucifigetur Augustinus hoc
clamaverunt quia longior
vita eliceretur sed quia
mors ipsa protendebat ne
dolor cicius finiretur Capitulum
ii morte turpissima condep-
nemus eum At illis presens
Sequitur ostenditur voluntas pylati
et iusta allegacio pro xpo
dimittendo ubi primo alle-
gacio innocentie xpi et pro fide
Secundo acclamacio mortis a per-
fide plebe ibi at illi ma=

gis clamabant et hoc est
Ait illis presens quid enim
mali fecit q. d. nichil
et ideo iniquum est ipsum
condempnare Luc xxiij
nullam causam invenio in eo
mortis corripiam ergo illum
et dimittam et hoc forte aut ut
videri saciati obprobriis
eius et penis amplius mor-
tem eius non sitirent et tamen
illi pessimum magis insta-
bant et hoc est quod sequitur
At illi magis clamabant
dicentes crucifigatur Tercio
pessima acclamacio tamen
quia fecit at ille magis
quanto plus videbant quod
iudex eum vellet liberare tamen
quia clamose tamen quia instan-
ter dicentes i. dicta retinen-
tes tamen quia impudenter
crucifigatur Ier xij facta est
hereditas mea quasi leo
in silva contra me Ps Circum-
dederunt me canes multi
Videns autem pylatus hic
de circumstanciis condicionis et
accusacionis hic agitur de
circumstantiis condempnacionis
eius condempnacionem iniustam
ostendit in quo primo tumul-
tuosa acclamacio Secundo signi
contestacio ibi accepta aqua
lavit manus Tercio iniqui po-
puli in qua rusio ibi et

rudit vniuersus populus. Quarto in
iusta xpi exposicio Tunc
dimisit illis barraban. Dicit
ergo videns autem pilatus
quia nichil proficeret. adu-
lacionem salua fauore populi
quia non recepit stultus v-
ba prudencie pro viribus ius-
ticie magis tumultus fieret sicut
accusancium rei crimine con-
trarium impigencium sic fac-
tus est tumultus super pau-
lum Actuum xxi. vt non pos-
set tribunus aliquid certi
cognoscere pre tumultu accep-
ta aqua lauit manus
coram populo vt quos non
potuit mouere sua suasione
moneret significacione qua
significabat iniquum mor-
tem xpo inferre et sic in-
nocentem a tanto scelere vin-
lauit manus sed tamen non
fuit lotus aqua lauatus pa-
rum enim valet se iustificare
coram hominibus ac tamen cum
non possit eos sedare stu-
dio nec signo adhuc temptat
sedare verbo dicens In-
nocens ego sum a sanguine
id est a sanguinis effusione
iusti huius mittitur tamen se-
dare eos verbo triplici ex-
cusacionis quo ad se cum
ad se cum dicit Innocens ego
sum quo ad cristum cum

subdit a sanguine iusti huius
criminacionis que ad populum
cum addit vos videritis
id est vos videatis quid fa-
ciatis quare ego sum minister
legis attendite quales
michi traditis occidit quia
allegatis non ex scripturis quod
proferre finaliter vobis in-
putetur non michi vel vos
videritis id est contingat scilicet vo-
bis ipsis in supplicium pro
culpa quia promittitis in-
currere et futurum subiunc-
tiui ii. Paralip. xix. videte
quid faciatis non enim iu-
dicium hominis exercetis sed
dei Et respondens vniuersus his-
tis subdit populo iniqua Hoc
que admiranda et aggra-
uanda reddit ex vniuersi-
tate quia vniuersus populus
ex audiencia expressione
quia reddit dicens ex im-
pietate quia sanguinis eius
id est culpa et pena effusio-
nis sanguinis eius super nos
Hec perpetuitate quia etiam
obligant filios suos vnde
addunt et super filios nostros
Judei perseuerant usque hodie hec
interpretacio et sanguinis xpi
non aufertur ab eis ideo pre-
dictum est eis ysa. i. Cum le-
uaueritis ad me manus ves-

tris non ex unda maris
eum vere sanguine plene
fuit Solus verbum opus et sic
lucifer redimit iudi sed
intencione pessima operan
dum ergo ut sanguis ille
veniat super nos sed in ab
lucione secundum illud Apok primo
dilexit nos et lavit nos
a peccatis sed in redempcionem
I Petri ii non corrupti
bilibus auro et argento
redempti sed manifestacionem
Hebre ix Si sanguis hyr
corum aspersus sanctificat ad e
mundacionem quanto magis san
guis scilicet si in potacionem Joh
vi Caro mea vere est cibus
et sanguis meus vere est po
tus Math xxvi Bibite ex
hoc omnes hic est sanguis
meus Tunc dimisit hic sub
ditur iniqua ex exposicio
et redempcio mortis facta
a preside que explicacionem con
tinet iniusticie Una est
ex eo quod turbe inique
egerunt unde dicitur Tunc dimi
sit illud id est ad instanciam
illorum quod id Exo xxiii Non
sequeris turbam ad facien
dum malum nec in iudicio
plurimorum acquiesces sine
contra episcopo quod nocente absol

vit ibi dimisit barra
bam ideo petit ei de id
iii Regum xx Anima dimisis
ti virum morte dignum erit
anima tua pro morte eius
Tercia ex hoc quod innocentem
condempnavit et hoc est illum
vero flagellatum a militi
bus vel ministris permittente
pylato cum tamen debet defen
dere eum tradidit eis id est volun
tati inimicorum cum tamen debet eum
ab eis eripere ut crucifige
rent cum tamen debet eum
salvare flagellacionis cau
sa duplex assignatur
una in glossa inquit credendum
est pylatus ihesum flagellasse
et militibus illudendum de
disse ut saciata penis eius
et obprobriis in mortem
ultra non sevirent alia racio
secundum Remigium et quia secundum
leges romanorum crucifigendi
prius erant flagendi Tunc
milites presidis a principio
huius capituli ostenditur christum esse
iustum et iniuste condempna
tum ostendit eum passum esse
ut sic ostendat christum debi
tum nostre redempcionis pre
cium passione quam christus descri
bit dupliciter primo quantum
ad illusionem secundo quantum
ad crucifixionem ibi et postquam

illuserit ei Circa illusionem
exaggerandam introducit .v.
autores quia milites locum quia
in pretorio spectatores quia
congregauerunt instrumenta illusio-
nis ibi et exeuntes eum eatenus
modum ibi et genu flexo au-
tores illusionis introducuntur
ad significandum quod fuit iniqua
quia milites ad hoc instituti
sunt ut innocentes defen-
dant patriam protegant
regem honorent et ideo ma-
ius vicium est militibus illu-
dere in nocenti loco introdu-
citur ad ostendendum quod sacrilega
et hoc est quod dicitur tunc milites
presidis scilicet pylati suscipien-
tes ihesum in pretorio iusticie
inferre iniusticiam maxime
sacrilegium est ysa. xxvi. in
terra sanctorum iniqua gessit. ps.
Beatus vir qui non abiit in
consilio impiorum et cetera Spec-
tatores introducuntur ad osten-
dendum quam ponderosa quia
non coram vno vel pau-
cis sed coram multitudine
non occulte sed publice et hoc
est congregauerunt vniuersam
cohortem ad eum scilicet illudendum
vel ad eius ludibrium vt ma-
gis confunderet ps. Congre-
gatio taurorum in vaccis populorum
Et exeuntes eum clamide
hec instrumenta illusionis i

ducuntur ad ostendendum quod iniuriosa et sunt hec tria vestis cor-
cinea corona spinea arundo
vacua vestis corporis corona
capitis arundo manui impo-
nitur primum loco purpure secundum
loco corone tercium sceptri loco
Ad literam hec sunt tria rega-
lia insignia sed imposita
vt reus condaretur lese ma-
iestatis eo quod regnum vellet
sibi vsurpare nec posset obti-
nere romano exuunt eum scilicet proprijs
vestibus quod figuratum fuit Gen.
xxxvii. Exuerunt yoseph tuni-
ca polimita clamidem coc-
cinea circumdederunt illi simili-
purpura qua reges vte-
bantur et forte fuit aliquod
vestimentum rubeum vile quod
induerunt eum ad illusionem
vel rubea quedam purpura
fuit cocco similis. Et plec-
tentes .i. componentes conec-
tendo coronam de spinis .i.
vinculis quibusdam asperis
et acutis duris et pungitiuis
ad modum spinarum posuerunt
super caput eius Glosa pro
dyademate regio. Cant.
iii. Egredimini et videte filie
syon regem salomonem in
dyademate quo coronauit
eum mater sua Bernardus non decet
sub spinato capite membrum
esse delicatum quare ergo

sertu de floib cleta ptat
z arudinis indext ei loco
sceptri ad ondendu q va
nus erat regno Moralit
sic illusus fuit tplicat sic
illudit ame pentati frequ
ter videl; Pronitione mu
dane pmc in arudie vari
nea que est vestis poten
tum marpudites p affluen
de potem quia qd notat
in corona spinea divicie
em sut spine sup xiiij
q aut semnat est in varite
mandane sapie q notat
in arudine pulc z vacua
Is. xxxvi Ecce ofidis sup
baculu arudineu ofractu
Et exuentes clamidem nota
tplex vestimentu xpi v mu i
natiuite q fuit paupertas
hc induit a matre sua Luc
ij Pannis eu involuit et
posuit Aliud in passione
q fuit vilitatis hc induit
a nobis de quo hic clami
dem coccinea circumdederunt Tercium
in resurrecte q fuit virtus hc
induit a patre Ps Confessio
nem z decorem induisti a
mictus lumie sic vestimento
z plectentes corona de spinis
Et genu flexo h introducit
modus illusionis in derisa
adoracione quam probrosa q
tpliciter ondit insulta hono
racone de qua dc z genu
flexo ante eu qu ante eum
qui ante rege illudebant ei
dicentes aue rex iudeor
ista tplici honore ficte on
debat qui regi prostracionis
prima genu flexo salutacionis
mus aue laudis rex iudeor
z dabant ei alapas ut dicit
Joh xix In signum q eu stulte
regem habebat et illude
bat non ficta honoratione set
in exspuicione z percussione
Unde subdit z exspuentes in
eum sm id Job xxx Faci
em meam conspuere non verent
accipiunt arudinem z percu
ciebant caput eius sm id
Mich v In virga percucient
maxillam iudicis israhel
post istas illusiones ad
duxit eu pylatus foras et ad
duxit eu pylatus foras et
dixit quedam que secuntur
Jo xix Et postquam illuse
runt ei Ihc post illusionem
describit crucifixionem ponen
do primo crucifixionis pre
ambula secundo comitancia
ibi z venerunt in locum qui
dicitur golgotha tercio concomitancia ibi
post autem quam crucifixerunt
In preambulis ondit quam
fuit abiecta in comitantibus
quam penosa in consequentibus
quam ignominiosa preambula

fuit iiij[a] exucio clamidis
Induicio propre vestis duccio
ad locum crucifixionis et an-
gariacio symonis Dicit ergo
Et postquam illuserunt ei primo
in domo pontificis secundo xxvi[to]
[secund]o in domo herodis luce xx-
iiij[o] Tercio in domo presidis
vt hic ad significandum quod ad
pontifices reges et magis-
tri maxime illudunt et
exuerunt eum clamide que
induebatur eum et induerunt
eum vestimentis suis et
duxerunt eum extra ciuitatem
vt crucifigerent hec ita figu-
rantia sunt passionis in cor-
mistica maxime temporibus
cuius exucio clamidis est
spoliacio terrene prosperitatis Indu-
cio vestis est reuisio pristi-
ne paupertatis ducta paupertatis duc-
cio ad crucifigendum est violen-
cia persecucionis finalis Exeuntes
autem hic subditur angariacio sy-
monis de qua dicitur Exeuntes
autem .s. ad locum passionis in-
venerunt hominem cyreneum
.i. de cyrene que est ciui-
tas in libia venientem de vil-
la in qua forte aliquid demi-
nerat et hunc pro ducitur baiu-
lans crucem occurrit obui-
us nomine symonem patrem
allexandri et ruffi qui erant
discipuli domini sicut volt Johannes
hunc angariauerunt .i. coegerunt
vt tolleret Angaria enim proprie
est coaccio seruitutis in propria
persona secundum parangaria et co-
accio facta in re persone vt in
equo et huius vt tolleret .i. por-
taret crucem eius .s. vsque ad
locum crucifixionis hoc autem
non fecerit ex compassione
ad xpm sed vt cicius duceretur
ad crucifigendum Et vt vi-
dent eum esse hominem infi-
mum et fatigatum et ihesus sic
non crederetur dei filius Et
venerunt ad locum hic tan-
gitur commitiua crucifixio-
nem que sub ita locus po-
tius doloris cruciatus doloris
Dicit go. Et venerunt in locum
qui dicitur golgatha id est non
syrie et interpretatur caluaria vn-
de dicitur quod est caluarie locus secundum
Jeronimum caluaria dicebatur vt propter
caluiciem ade qui quidem
inerant ibi sepultum cum
sepultus legatur iuxta ebron
Joh xiiij secundum propter decaluacionem
dampnatorum Caluaria enim
proprie testa capitis carne et
capillis denudata qualis
exhibitur aliquando de sepulcris
In loco autem illo frequenter de-
collabantur homines propter ibi

inveniebantur calvarie Ista
autem eductio christi ad mortem
signata est per abel quem
eduxit cayn in agrum ut oc-
cideret eum Gen. iiii. Item ysa-
ac portante ligna in monte
super que ymolatus est aries
Gen. xxii. Item per serpentem
eneum suspensum eneum sus-
pensum in palo Numeri xxi°.
Et dederunt ei vinum bibere
Hec potus amaritudinis
quia vinum cum felle mixtum
dixerat enim sitio Abacuk
ii°. Ve qui potum dant ami-
co suo mittens fel suum contra
Marci xv dicitur quod dederunt
ei vinum mirratum id est ama-
rissimum vel forte potuit
utrumque fieri ut esset ibi mix-
tio fellis et mirre vel potuit
esse quod milites vile vinum se-
cum attulerant ad vinum secum
attulerant ad bibendum et ex
calore quia acetum factum est
et iudei ex proximo ibi mir-
ram miscuerunt secundum illud
dederunt in escam meam
fel et in siti mea potaverunt
me aceto Et cum gustas-
set etc. Matt xxvii dicitur quod non
accepit Ubi glosa non acce-
pit Ubi glosa non accepit
ut biberet vel cum gustasset
id est os apposuisset noluit bi-
bere propter duo primo ut osten-
deretur indignitas illius potus propter ama-
ritudinem Job vi quomodo poterit
bibere quod gustatum affert mor-
tem Secundo ut significaretur velo-
citas sue mortis Unde interlinearis gus-
tavit quidem mortem ad horam
sed tertia die resurrexit Deinde
supponitur tenacitas doloris propter
hoc quod sequitur et postquam
autem crucifixerunt eum etc. Secundo
patet in concomitantibus crucifixi-
onem penalitas christi tempore
In visu ex comprehensione hor-
roris loci In gustu ex ama-
ritudine vini felle mixti
In tactu ex crucifixione ma-
nuum et pedum que sunt magis
sensibilia et hoc ad delendum
triplex peccatum ade qui peccavit
in visu in tactu in gustu quia
vidit accepit et comedit Gen.
iii. Postquam autem crucifixe-
runt eum hic determinat consequentia
crucifixionem et sic in passibi-
lie ostenditur abiectio et infir-
mitas in concomitantibus af-
flictio et penalitas Ista in
sequentibus ignominia et vilitas
vel sic nullus fugiat crucem
christi vel propter timorem infir-
mitatis vel propter acerbitatem
penalitatis vel propter ignominiam
vilitatis In vilitate igitur cr-
ucifixionis ostenditur quam fuit
probrosa et hoc in quatuor
que secuta sunt In dene-
gatione In observatione In
tytulatione In societate latronum

quod denudatus fuit in extremum
et signum extreme paupertatis
Obsignatus in signum impotencie
Incrustulatus in signum infamie
Associatus in signum abiectionis
turpissime In prima primo po-
stremo secundo prophecia facta ibi
adimpletur. Dicit quo posteaquam
autem crucifixerunt eum secundum id
ps. foderunt manus meas et
pedes meos etc. diviserunt
eius vestimenta secundum in quatuor
partes sicut habetur Ioh. xix
et tunicam suam partem de-
derunt ex quo apparet secundum
Augustinum quod quatuor milites
fuerunt qui crucifixerunt sor-
tem mittentes s. super tu-
nicam inconsutilem quam dicitur
fecisse ei mater sua dixerunt
enim non scindamus eam sed
sortiamur de illa cuius sit ut
adimpleretur i. ad hoc et hoc
impletum est quod dixit per prophe-
tam ex persona s. Christi divi-
serunt sibi vestimenta sua s. a-
lia a tunica et super vestem me-
am s. tunicam inconsutilem
miserunt sortem Crisostomus ubique
pera que malignabantur
videmus prophetiam impletam
Et sedentes servabant eum
s. ne posset evadere aut de-
poni de cruce vel volebat
unde sua impotencia ac

si impeditus a custodibus
non posset se iuvare secundum sic dicit
Augustinus diligencia talis custo-
die non fuit utilis ut eo
quo diligencius observabatur
eo magis virtus sua omnibus ap-
pareret Iob xix obsederunt
in gyro thabernaculum meum
Et imposuerunt s. ministri et
pylatus super caput eius ut
evidencius appareret causa
ipsius scriptam pro qua sic
iudei eum pylato tradiderunt
Ysa. xix. Erit altare in me-
dio egypti iuxta terminum
eius In hoc autem tytulo quasi in
sigillo transfuse fuit tres hec
Ihesus i. salvator quo perdi
non debuit rex iudeorum quo a
suis crucifigi non licuit
nazarenus i. floridus quo de-
turpari non debuit Io. xix
hunc tytulum scriptus erat hebray-
ce grece et latine ut omnes
gentes legere possent qui con-
venerant ad festum quare tra-
ditus esset Christus hee enim tres
lingue preceteris eminebant
hebrea propter dei cultum et legem
greca propter grecorum sapientiam
latina propter romanorum potestatem
Rondi sic voluit Romanus super
psalmum illud Eripe me de ini-
micis meis Triplex distin-
guitur tytulus memorialis
quando s. aliquid scribitur ad memo-

rum facti s. mortuorum sic
fit inscriptio super sepulturam
Gen. xxxv posuit tytu-
lum super sepulcrum pro monu-
mento quia s. sepultus in premi-
nim rachel et laudis vmore
sic fit in principio domorum
vel contrario quia rex acta
describi Gen. xxviij et si erexe-
rit lapidem in tytulum quia
vidit angelos. Triumphalis
que s. continet causas et ordi-
nem triumphi et hic titulus
fuit talis Vnde glosa rex per
tenere regnum non perdidit sed
imperium confirmauit vellent
nollent iudei. Tunc crucifixi
sunt cum eo erat societas
duo latrones vt quasi iniquus
puniretur Ysa. liij. et cum in-
iquis reputatus. vnus a dex-
tris et alius a sinistris vt
comprehendatur omne genus ini-
quitatis. s. que prouenit
ex amore prosperitatis que
significatur in dextris aut
ex timore aduersitatis que per
sinistras ad literam penitens
et saluatus a dextris impeni-
tens et reprobatus a sinistris
hoc prefiguratum fuit per illos
illos duos qui fuerunt
cum ioseph in carcere Gen. xl.
Quibus nobis insinuat quod cru-
cifigamus duos nostros latrones

nes carnem et mundi Carnem
a dextris vt spiritum subicia-
ret consentiat mundus a si-
nistris vt bono insultans
relinquatur Gal. vi. Michi
autem absit gloriari nisi in cruce
domini etc. Preterenntes autem blas-
phemabant a principio huius
capituli ondit Christum esse iusti-
ciam et condempnatum et ita te-
nentes redemptionis. Item
ondit ipsum vere passum
et ita pene transgressioni de-
bitum hic tercio ondit ipsum
non esse purum hominem sed
dei filium et ita penam vere re-
demptionis sufficientissimum
vbi ostendit in persona vi. personis
domine vel Christo veritatem dimi
personae quibus in diuinitate
et humanitate ibi circa horam nonam
exclamauit ihesus In prima
quia opposita iuxta se po-
sita magis elucescunt primo
introducit derisionem hominum
secundo compassionem luminarium ibi
a sexta autem hora tenebre
facte sunt. Derisio hominum con-
ditur triplex primo iudeorum mino-
rum secundo maiorum ibi similiter
et principes sacerdotum tercio condemp-
natorum latronum ibi idipsum
autem et latrones a mortibus
irridentur triplicitur mortem cru-
cis quia mouentes capi-
ta sua insultatione vanitas

quia dicentes vach qui
destruis de irrisione dñie
petitis ibi salua temp̄sum
Mt ergo p̄tereuntes autem
quoq; de ipso tristentes vl'
sim̄ Intl no in via vitat
pedes ponentes blasphema-
bant eū ps̄ xxiiij. h dixit
pplus dns ipso qui dixit
mone pedes suos mouen-
tes capite sua ps̄ta Oms
qui videt me deriserit
me locuti sut labijs et
mouert caput dicētes
vach et inuicem irridētis
et insultantis Job xxxix cū
tum audierit voces bucci-
ne dicit vach qui destruit
templum di et intra duo reedi-
ficaus repetiit dicta falsorum
testium reis concordat ergo
subfirmat signo quia mo-
uentes capita sua insultat
verbo improperio vach impro-
perant dicto falso qui de-
struis etc Salua te meipsum
sz qui promittebas te re-
edificare intra triduo templū
si filius di es descende de
cruce .i. si potes amoue
dolores quos sustines Sap.
ij. Si enim verus filius es
suscipiet illum et liberabit
eum de manibus contrariorum
Similr aut et principes sac-
dotum h agit de blasphe-
miaorum ubi ponit primo
blasphemiarum dcam secundo
blasphemia ipsius ibi Alios
saluos fecit etc blasphe-
mia aut notatur triplex dia
ibi principes In quibus dig-
nitas Scribe in quibus magis-
terium legis phisei In quibus
[illegible] religionis etc ag-
grauatur blasphemia tum
ex parte gradus tum ex parte scie
tum ex parte similitate vite dt
[illegible] Similr et principes sacer-
dotum deridebant Ysa primo
Principes tui infideles Illude-
tes eum scribis de quibus
gen xiiij vere mendacium
operatus est filius mendax
Scribarum confusi sunt sapien-
tes et sermonibus dicentes de[illegible]
bus Daniel xiiij de senio-
ribus egressa est iniquitas
Alios sal. fe. h ondit blas-
miam ibi 2m quod dicebant in x
tplicem potestatem primam [illegible]
ad operationem salutis / 2a quam
[illegible] passionis ibi Si
rex isrl es descendat 3a quam
ad impetrationem liberationis ibi
Confidit in deo liberet eum et hoc
est Alios saluos fecit h dicit
irrisione seipsum saluum facere [illegible]
[illegible] probatur quod alios
non saluabat quia non potest

saluacr' est non pt' ꝯtinuum ad p^m vers dicit ꝙ illos sil- uabat ꝗ ꝯtitu ad s^m falsum poss̄ . imo ꝗ face ꝗ nolebat m^i vt faceret mais Nota in serie lre qua^or gradus illu- dencium xpo. prima est sedencium sup^a sedentes suabat Se^a preterientes vt hic ptrentes aut blasphemabat ꝫ^a stanci- um vt hic r infra gaudez aut illic stantes Quarta pendencium infra e. idipsum r elationes Quinta pt addi genu flectencium Sup^a e. p hos sigit^r quis gna hom̄ vtutem eius abnegencium r sedentibus deliciosi r accidiosi Apok' xviij Quantum gli fecit se r in delicijs fuit tantu date ei tormentu r luctu q dixit i corde suo sedeo re. In ptereuntibus cupidi r auari qui ptereuntia sectant^z . ps. Filij hom̄ vsq quo gui corde Danl ij^o . tusicet In stantibus sup^bi qui stant esse erecti p appetitu excellencie Luc xviij phiseus stans rc^e In pendentibus impatientes et querulosi de adusitate vt a- chitophet quia dissipatum fuit ꝯsilium eius p impaciam recessit in domu suam r suspendio interijt In genu flectentibus inpuditi r inmu- di Exo. xxv. Manus debiles

r genua dissoluta mulier q non ħtesimit vix sion Et rex isrl' est h^i blasphemabant dicentes eu impotentem ad amatam passionis vlci vnu hesitant si rex isrl' est Alud postulant descendat nunc de cruce r ^m promittunt r credi mus ei Luc fraudulenta p missio mais fuit surgens de sepulcro r non credit ei Ecce quomo monebat^r dya bolus no solu blasphemarem redemptionis pcū vt cap tiuos nos detinet nolebat offerri sacrificium nre redemp^o r reconcilacionis vt nob ei sp fuare licet nolebant q^s biberet calicem passionis quo omne venenu eius expugnandu erat qui de cruce descende noluit de sepulcro surrex^t plus fuit morte resurgendo destruere quam vitam descendendo suare Considerat hic blasphemat. dntes eu impotente ad im petrandum libacionis ꝯfidit li beret eu nunc si vult Contra id ps Sperat in dno liberet eum qui vult eu dixit enim quia filius dei sum q. d. si ne dixit libacionem sua statim a deo impetra- bit quia pr libenter li bat filios suos r tamen

ducas uidei ita negant
de xpo q non e ihus salua-
tor q non est rex libitor
q non e di filius i ita inti
t unio infamare fidem x
quia saluator credit voc
bonitatis rex ptatis filius
di rone unionis) ip sum
aut h subdit blasphemia
dampnator cui d idipm
aut .i. simile improperat et
latrones qui cu eo crucifixi erat
cum eo improperabant et) ie
xxi omes maledicit mi
chi cont luc. xxviij. d
q vnu dixit memento mei
dne dum venis in regnum
tuu) sm Fulbam pri
mo vet blasphemauit
deinde visis signis vn credid
et penituit Alii d Aug qd
hic ptale ponit pro singlari
sic usitate dicim rusticos
regibus insultasse etia si vnus
h fecit A sexta aut hora
post reuisionem homm ondt
hic compassionem creaturam
i obtenebratione celi ondt
et generaliter quia sup vni
uersam terram et diutinitatem
quia a sexta hora autem
vsque ad nona d g A sexta
aut hora tenebre facte sunt sup
vniuersam terram vsque ad hora
nona glo ne putet naturalis
eclipsis p tres horas tenebre
facte sunt has horas represnta
mus tenebris trium noctium
vel potius i memoriam trium dia
rum sepulture tribus noctibus
celebramus exequias xpi
mortui) cum omnis creatura
compatit x mouenta sol ob
scuratur terra mouet petre
sciduntur velu templi diui-
ditur sepulcra aperiunt solus
miser homo non compatit
pro quo solo xpus patit
) Quiritur quare ondit po
diminitur in passione ex
defectu lucis R quia ipsa
lux precedens est in ordine
conditionis) ideo defectus p
nature et corporalis de mun
istrum defectum s. passionem
in principio condicionis. s. i do
) vn dyo apud athenas
dixit q deus nature pate-
tur pter quod fecerunt alta
re deo ignoto Act xvij diam
rorm ponit glosa ne sol pe
dentem dnm videt et ne im
pii sua luce fruerent) ite
cum contingat solem frequent
eclipsari quia ista eclips
fuit ista eclips naturalis vtrum
dem mentiti sunt q p3) ex
pmo rone durationis quia
nunqua pt fieri naturalis per
tres horas) rone tem-
pis impossibile est enim eclip-
sim fieri q cum luna est

inppinquit ad solem Joh xiii
luna no pt fieri eclips quia
luna e fere ex regione solis 3°
rone gnalis eclips em nu
qm pt esse sup vniusam tera
sic d hic Origenes aut dic
q tenebre fuerunt tons hor
in iudea tm no in tra getti
lui sic pvidum fac sunt
in tra egyptior non in tra
gessen vbi filij israhel h
tibant 7 hc visum est ei
quia si in tra gentilum ali
quid ta mirandi gtigisset
in cor libri repertu fuiss
s con ipm e q aput a
thenas visum fuit scdm
btm dyonisiu vt d in his
toria Item quit quare ho
vi voluit crucifigi R° sol
quia ho pmus adam i dix
mortem destruxit vn tpe
pfaconis elegit quod pfena
riu designat vn venit vi
etate vi mese post Johem vi
hora crucifixus 7 sexta fia
Jt quia maior est fervor
dei ad ondend q ex maio
fervore caritat pacaba Jt q
rit de contrietate ewangelis
tar quia mr d hora iii
alij hora vi R° dom q mr
loquit de crucifixione clamo
ris vn fim augm tunc cru
fixus est linguis iudeor alij
vero locut de crucifixione o

peris R° ut Joh xix d q
hora vi Judicatus e a pylato
quo ergo tunc crucifixus
Jdeo videt q d inter hor
tciam 7 vi fuit iudicatus
7 in cruce positus Jdeo mr
respiciens vnu extremu d
hora tcia Joh 7 lucas respic
entes aliud dnt hora vi
nc Johes dicit vi sz quasi
vi beda d fere vi Jnsignia
tpius etia quit celebrant mis
sas sollepnes int tcia 7 vi
Et ita horam ix R° Hic ont
viterm psone x in tribus natu
ris pmo in vitate nre cor
poree scdo anime rationalis i
Jhus aut iterum clamavit vo
ce magna tcio in vitate di
uine nature ibi 7 ecce velum
templi scissum est in duas
ptes 7 sic excluditur error
assercium ipm assupsisse corp
impossible pm error assup
sisse ipm corpus sup celeste
p tciu error asserciu ipm
esse pur hominem vitas cor
pis passibil ond in duobus
pmo in exclamacione an
gustiosa sc° in potacone
amara ibi 7 gtinuo vnus
exeis Jn pma tangit pmo
exclamacom sc° falsam o
pinione audenciu vocem
ibi quidam aut illic states

dicit ergo circa horam nonam
glosa cum solo fervore te-
pescens est passioni confir-
mat ostendens se mori pro
peccatis quibus ad una luce et
dilectione in hanc noctem ca-
dimus. sed quia per eum ex ordi-
nes reparantur. Exclamavit
ihesus voce magna premente
doloris angustia in quo osten-
ditur humanitas et etiam virtus
divinitatis. si enim esset purus
homo in puncto mortis cla-
mare non posset. hebre v.
cum clamore valido et lac-
rimis offerens exauditus est
pro sua reverentia. Hely hely
lamazabatani hoc est deus
meus etc. sed filius primum
incognitum deus deus eius me
sum filius per nominis in-
cognitum incognitum homo. In
geminacio duplicem in co-
natum ostendit vel secundum quosdam
geminatur et dicunt per ma-
nus in cruce dixit c. l.
versus ab illo loco deus deus meus
respice in me usque ibi in manus
tuas domine commendo spiritum
meum. ideo luc. xxiii dicitur
quod ait in manus tuas domine.
ut quid dereliquisti me .i. pe-
nis et morti exposuisti sicut
humana natura que videbatur
derelicta quia morti tradita.
Ps lxix. ad potum et inmodico

dereliqui te a ambobus quorum susce-
pit naturam eorum plorat mise-
riam. Quidam autem illic stan-
tes ne forte traderetur Christus
humano indigere auxilio ideo
introducuntur falsa opinio au-
dientium vocem de quibus dicitur
quidam autem illic stantes.
glosa non omnes sed aliqui
forsitan romani qui erant he-
brei sermonis ignari et au-
dierant aliquid de helya lo-
qui ideo iuxta sonum vo-
cabuli et putaverunt helyam
vocari stantes inquit et au-
dientes dicentes vocat he-
lyam vel forte ipsi iudei
potuerunt hoc dicere non bene
intelligentes quod diceret propter
tumultum et gemitum dicens
hic subdit de potacione et co-
tinuatur ad precedens per id quod
suppletur Ioh. xix. quia dixit
sitio et gemitum dicens et etiam
Exhibet videtur quod potacio fuit
et ante crucifixionem et in crucifi-
xione sicut habetur etiam mar.
xv. non est repeticio eiusdem
sed vinum mirratum et quare et
potacionis et in geminacionis
huius adhuc dicunt quidam
crucifixus citius mori si
potaretur aceto et ideo potatus
est iste et non alii vel ut citius

moret' et h' vel instinctu iu
deor qui captabant mortem
morte xpi vel ex tedio mili
tum quos tedebat ibi morari
ut citius absolverentur a custodia
eius Competit autem institio ge
mina potacio propter geminam p
sonam que peccaverat gustu
ligno vetito ex qua dampnatus
natus erat propter agustio gnus
humani Dicit ergo et ytimo
tiens vinum ex eis accepit
spongiam implevit aceto
quia forte sicientes potabant
propter penuriam vini vel forte
vina que tulerant ad bibendum
acetosum factum est ex calore
et imposuerunt arundine ut
possent porrigere elevato in
crucem et dabant ei bibere a
rundinis triplex officium legitur
in passione domini Nam arun
dine usi sunt pro sceptro ad
illusionem pro baculo ad con
tussionem pro vasculo ad potandum
Ceteri vero dicebant Sine v
bem utrum sic fine deponens in
eius contemptu Sine .i. expe
ta videamus an veniat he
lyas liberans eum male
intellexerunt vocem dicentis
hely quasi non helye sed deo loque
batur adhuc enim possent hely
am expirare et sic patet virtus
persone in natura corporea pas

sibili Ihesus autem iterum
h' ondit' virtus persone in
natura spirituali scilicet anima ubi
duo tangit clamorem et re
missionem In clamore omnis
effectus virtutis divine quia secundum
hillarium divine potentatis est emit
tere spiritum voce magna clan
do in emissione spiritus notatur
racionalis anime et hic est quod
dicit Ihesus autem iterum clamans
scilicet sic quod dicit luc xxiii ipse
In manus tuas commendo domine
spiritum meum Intellige non alius
extorsit tamen ergo impleavit scilicet
spiritum licitum vi doloris eius
sum voluntarium exitum Ioh
x potestatem habeo ponendi
animam meam scilicet in passione
et iterum sumendi eam scilicet in re
surreccione non sic alii po
testatem habent nec ponendi
luc xii stulte hac nocte re
petunt animam tuam a te nec
sumendi Ecc xii cum exierit
spiritus non revertetur Et ecce ve
lum templi h' ondit' vi
tas persone in natura divina
ad quod probandum inducit
tria duplex testimonium primo crea
ture irracionalis secundo racionalis
et multa corpora sanctorum In crea
tura irracionali ondit' quadru
plex testimonium primo veli di
visione in terre mocione Im pe

terrae scissione in monumentorum
apertione Velum ait erat quasi
extremum in signalibus tabna
culi terra extremum in elementis
materialibus petre extremum celo
monumenta extremum in arti
ficiatis condicione petre ex na
turali generatione monumenta ex huma
na arte ut sic significatur omne
genus operis contristari passio
ni conditoris Dicit ergo Et ecce ve
lum templi ad literam quod appe
sum erat inter sancta et sanctorum et
etiam id quod erat ante fores tem
pli scissum est in duas partes
a summo usque deorsum In signum
revelationis intellige et latere
legis que prius velata erant
quod tamen velut adhuc rema
net in iudeis Alinunt et Yose
phus virtutes angelicas tunc
presides templi in aere clamas
se transeamus ab hiis sedibus.
Et terra mota est In signum
destructionis iudeorum commota
est et contremuit terra et pe
tre scisse sunt in signum conversionis
gentilium Zach. xiiii. Scindetur
mons olivarum ex media parte
sui ad orientem et ad occidentem
dicitur autem quod adhuc ibi apparet
scissure et deponunt ibi peregrin
trices suas Et monumenta
aperta sunt in signum resurrectionis
mortuorum Ezech. xxxvii.
Ecce ego aperiam tumulos ves-

tros Sed quare ante mortem
dicuntur signa fuerunt de celo
ut obscuratio solis post mor-
tem signa de terra Sed quia in
morte precipue cognoscebatur
in celo post mortem autem noti
cia cepit dilatari in terra
Et multa corpora hic inducitur
testimonium creature rationalis et
primo testimonium mortuorum secundo
vivorum ibi Centurio autem
et qui cum eo erant In prima
tangit quatuor condiciones testimo
nii temporis loci et quibus
testificati sunt omnia competit
ydoneitas testium quia mul
ta corpora sanctorum temporis congruum
quia post resurrectionem loci sancti
quia venerunt in sanctam civitatem
auditores fideles quia appa
ruerunt multis Glo. ydoneis.
Ydoneitas autem testium patet ex
tribus ex pluralitate quia multa
ex sanctitate quia corpora sanctorum
ex resurrectionis novitate quia sur
rexerunt Ecce ydoneitas ex
numero ex merito ex miraculo.
Dicit ergo Et multa corpora sancto
rum qui dormierant sompno
mortis surrexerunt hoc dictum
est per anticipationem quia non
antequam dominus surgeret sed tunc
quando surrexit dominus surrexe
runt ut dicit Jero. ut esset primogeni-

mit' ex multis fratribus. Et ex
euntes de monumentis post
resurrectionem eius. Ecce ordo et tempus
resurrectionis eorum. Venerunt in sanctam
ciuitatem .s. iherusalem que antiquitus
dicebatur sancta propter templum et
sanctos sanctorum et apparuerunt multis tes
tificantes de domini resurrectione. In
euangelio nazareorum legitur quod duo
viri sancti mortui ante xl an-
nos venerunt in templum et
scripserunt quod illi qui erant
in lymbo exultauerunt in descen
sione domini ad inferos et deo
nes cantabant. Ubi autem ste
terunt illo tempore post resurrectionem et
an ascensionem non est certum
sed potuerunt stare inter amp
lissima loca mundi quod ut dicit
Io. Ambrosius et Beda. Hii credendi
sunt cum domino ascendente simul
ascendisse cum corpore. Qui
dam tamen dicunt quod postea
iterum reuersi sunt in cinerem co
tra quos Seuerianum nulla fi
des tenuitati eorum est adhi
benda qui dicunt eos ma-
nere reuersos et semper hic sur
rexerunt cum corporibus glori
ficatis secundum Augustinum dicit plane
in libro de moralibus sacre
scripture quod post apparitionem
corpora redacta sunt in cinerem
Non non fuit certo sed in testimonium
diuine passionis. Alia opinio
magis placet. Moraliter tra
mouetur in prima recogitatione

peccati scinditur in contritione mo
numenta aperiuntur in confessione
corpora resurgunt in operum mor
tificatorum viuificatione apperent
in sancta ciuitate in anime illumina
tione. Centurio autem et qui cum
eo erant hic inducuntur testimonium
duorum primo virorum secundo mulie
rum. Primum est testimonium infideli
um secundum fidelium. Ibi erant et
ibi et mulieres. In prima notatur
tria primo consideratio centurionis
secundo concussio timoris ibi et ti
muerunt valde. Tertio confessio diui
nitatis ibi vere filius dei erat iste.
Introducitur autem confessio genti
lium ad confusionem iudeorum qui
noluerunt credere visis tot signis. Dicit
ergo. Centurio autem hic gentilis
erat et nominatur sic eo quod C
milites sub se habebat et qui cum
eo erant custodientes ihesum vi
so terre motu et hiis que fiebant
quia s. sic spiritum clamans e
misisset timuerunt valde dicen
tes vere filius dei erat iste. Marcus
dicit vere homo filius dei erat.
Luce vere hic homo iustus erat.
Ubi resultant veritas humanitatis
quia vere homo ibi veritas
deitatis quia vere filius dei
ibi veritas innocentie sue et
sanctitatis quia vere iustus et hec tria
necessaria ad redemptionem homo quia
debet deus qui valet iustus
qui conuenit. Et ex istis ag
grauatur scelus iudeorum et hoc quod

occidit' de' asinus homo a
bestiis animis iusti ab in
iustis 2° di filii hostilit' ho
hominit' iustus nequit' perit
Item de' proximus homo pro
ximus iustus pro iniustis mo
rit' Erant aute ibi mulieres
hic agit' de testiomo mulier
ubi ponit pmo comedacone
mulier 2° nomia pricipali
um ibi Int' quas erat maria
magdalena comedacom at
ponit in duobus pmo q
complacebant' moienti scdo
quia ministrauerant viuenti
ibi que secute erant dicit
ergo Erant aut ibi mulieres
a longe ad assotiandu ad co
siderandu ad compatiendu Criso
Discipulis fugientibus mulieres asti
terunt 2 omnia consideraverunt vnde
Ob x° taro discipli pellis mulie
res · ob remanz taro dispet
~~dex~~ tu pellis ad hec que se
cute erant ihm agalilea mi
nistrantes ei Ier ebrayce consue
tudinis erat ut mulieres
de sua substa ministraret pdica
toribus ip 2 domin' accepit ut
exemplu daret aplis nec
erat scandalu inter quas
erat maria magdalena sc
aut dicebat' a magdalo o
pido pricipio morabat' et
maria iacobi s. minor' et io

seph mr hic iacobi minor
fuit alphei filius 2 dicus e
fr' domini 7 fuit epus ioso
limor 2 et genuit alpheo
symone 2 iudam a patre
suo de qua cleopha Ioh xx
Stabant iuxta crucem ihu
mat' ei' 2 soror matris ei'
maria cleophe et mat' filio
rum zebedei 2 h vocata e
maria salome a patre suo
cui nupsit anna defuncto
cleopha Iste aut tres nomi
t' q in his exprimit' tplex
status anne pcedentis de v
tute i vtute In maria mag
dalene est exm anne pnite
tis q penitentie fuit poseph
exm proficientis Na iaco
bus interptur luctator 2 yo
seph augmentu In mre fi or
zebedei exm anne pfecte
que regnum filiis postulat
Ioh xx Cu sero factu esset
a pricipio xxvii capli de
scripta est passio 2 mors x'
h subdit de sepultura et
exequiis sepulture ubi nar
ratt pmo factum sepelientis
ioseph exm in exm pietatis
2° factum iudeor custodientium
sepulcru ad replacom iuday
ce impietatis ubi altera aut
die que est post parasceue

xxvii

Venit quidam homo tercio ordine quo est sepultus ibi

Circa sepulturam tangit primo tem-
pus in quo est sepultus secun-
do personam per quam est se-
pultus ibi accessit ad py-
latum quarto narrat modum quo
est sepultus ibi et accepto cor-
pore quinto locum in quo est
sepultus ibi erant autem ibi ma-
ria magdalena Tempus ponitur
ad excitationem devotionis Cum
secundo sciendum est ut recordetur
anima et excitetur in qualibet
hora diei commemorationem passio-
num salvatoris et in qualibet
hora aliquam habeat compunctionem
secundum illud psalmi Vespere et mane et
meridie narrabo Designatione
persone subditur ad exemplum fidei et
religionis Venit quidam
homo ubi implicat commu-
nem istam naturam tamen dicitur homo
quidam fortuna tamen dicit de
ucs non tam proprie amator
sed proprie dispensator preciam
tamen addit ab arimathia que
est ramatha civitas helcane
patris samuelis j. Re. j. Nomen
tamen addit nomine ioseph
Nota quatuor famosos io-
seph in scriptura primus ioseph
filius iacob Gen. xxxix in
quo notatur prudentia secundus
ioseph vir marie Mt. j. in quo
temperantia tertius iste ab ari-
mathia in quo fortitudo quartus

Mr. xv habet audacter accessit
ad pylatum Quartus ioseph
qui dicitur iustus Act. iiiio in
quo iustitia religionem cum
addit et ipse discipulus erat
ihesu ut dicit Crisostomus occul-
tus erat propter metum iudeorum
ut dicitur Joh. xix. et sic patet
virtus eius quod dicitur Johannis xii
quod multi ex principibus crede-
bant in eum Ordo sepulture
describitur ad exemplum strenuitatis
fidei que in tribulationibus
illatis minus occultari debet
secundum illud Eccl. vi. Si possi-
des amicum in temptatione
posside illum ubi ponitur primo
petitio secundo petitionis ex au-
ditio ibi tunc pylatus iussit
dicitur ergo habet accessit ad pylatum
et peciit corpus ihesu ut scilicet sepe-
liret illud Eccl. vii mortuo
non prohibeas gratiam autem peciit
quia non licebat suspensos
deponere sine licentia nunc modo
Tunc pylatus iussit dari corpus
hoc datum est isti quia erat no-
bilis de curia i. de ordine cu-
rie vel de modo curialium ut dicitur
Mr. xv ex hoc et valuit con-
suetudo ut nobiles milites
habeant ius deponendi quemlibet
suspensum Et accepto cor-
pore hic describitur modus sepulture
ad commendationem pauperitatis

cum dicitur Et accepto corpore .i.
deposito .s. de cruce involuit
illud in syndone munda et
ut dicit Beda hinc mos ecclesie est
ut sacrificium altaris non serico aut
panno tincto sed puro lintheo
celebretur Ioh xix dicitur quod ve-
nit autem nicodemus ferens
mixturam mirre et aloes quasi
libras centum in quibus vir-
tutum varietas designatur
felix illa ecclesia cui non de-
fuit de succo purpuralis con-
tra mundi inmundicia castitatis
contra carnem fragrancia virtutis
que dicuntur et posuit id est hic
locus sepulchri describitur ad
confirmacionem spei et visionem
virtutis resurgentis cum dicitur
et posuit eum in monumento suo
novo .i. sibi soli parato ad
tollendam omnem suspicionem
quia si in monumento ubi a-
lius positus fuisset poneretur
alius forsitan resurrexisse
fingeretur hinc est quod corpus
domini debet immediate poni in
pixide que non sit ad alios
usus instituta / quod excludatur
in speciem ne posset dici quod sub-
latum fuisset per furtum si enim
multis lapidibus edificatum
fuisset suffossis eis ablatum fur-
tim dici potuisset et advolutum
saxum magnum ad hostium monumenti
ablatum sine auxilio enim
plurium non posset sic apperi-
ri/claudi sed ne ulterius possent di-
cere iudei quod multi erant disci-
puli ideo posset sigillum per vio-
lenciam amovere dicit quod disci-
puli fugerant et sole mulieres
aderant unde subditur erant autem
ibi mulieres inter quas erat
erat maria magdalena id est
iste violenciam inferre non
poterant Marci id est xvi quis
revolvet nobis lapidem ab
hostio monumenti in quo patet
virtus resurgentis quod non po-
tuit retineri appositus magnus
lapis nec ab aliquo fieri po-
tuit furto quia furtum aut
violencia Notandum quod in cro-
nica narrator dicit quod iste ioseph
iudei posuerunt in carcerem al-
ligantes eum ad aliquam co-
lumpnam eo quod ita honorifice sepeliuisset
dominum et quod post resurrectionem appa-
ruit ei dominus in carcere precursor
marie magdalene et liberavit
eum Erant autem ibi hic sub-
ditur introduccio assistencium
ad exemplum caritatis et compassio-
nis cum dicitur erant autem ibi ma-
ria magdalena et altera maria
s. mater iacobi et ioseph sedebant
aliis recedentibus ad sua redeun-
tibus sole mulieres que arden-
cius amabant obsequium
funeris inspiciebant expec-

tantes qd promiserant et
ideo post tr[ium] primo vident
bte mulieres que ministrauert
viuenti astiterunt morienti
obsecute sunt sepulto et sic co
gruum resurgenti Seden
tes contra sepulcrum vt aspicerent
vbi poneretur corpus ihu vt scilicet
Ambo postea congruo tempore
possent inungere corpus
eius altera autem die que est
post parasceuen scilicet post secundum ioseph
introducitur tercium scilicet ad testi
ficandum iudaice peruersitatis que
mittitur ad infirmanda domini
pro custodia corporis sui
vbi tangitur tercium genus
custodie petito scilicet peti
te concessio ibi ait illis pyla
tus habetis custodiam. tercio
concesse oppositio ibi illi autem
abeuntes munierunt sepulcrum
Circa primum ex assignatur impie
tas primo contra conuenientiam
voluntatis in malum secundo ibi
astucia malignitatis contra
xpm ibi domine recordati su
mus quia seductor ille assig
natur conuenio ex parte tempo
ris dicitur autem die scilicet in die sab
bati que est post parasceuen
i. post preparationem pasche scilicet
post sextam feriam in qua pre
parabant necessaria sabbati sabbato

Assignatur etiam ex personis con
uenientibus cum dicitur Conuenerunt
principes sacerdotum In quibus
notatur ipsius peruersitas quia cum
deberent virtute precipue muni
tus et ipsi erant proniorabant
et pharisei in quibus fictio reli
gionis assignatur etiam ex per
sona ad quam conuenerunt con
tra ad ioseph. scilicet ad pylat
dicentes Volatilia enim ad sibi
simile conueniunt Ecclesiastici xxvii
Domine recordati sumus hic as
tuciam malignitatis contra
contra xpm in qua dicitur
tria primum est peruersitas memorie
que est de preterito secundum est pe
ruersitas custodie que est de presenti
ibi iube ergo custodiri tercium est
peruersio cautele que est de
futuro ibi ne forte veniant
discipuli et hec tria videntur esse
prudencie cuius sunt tres par
tes secundum Tullium memoria de
preterito intelligencia de presenti et
cautela de futuro Dicit ergo domine
modo primo venit cum dominum et
mundi vt regem et dominum vero
interempto insinuant eum alieg
natum redigerent Item adu
latorie loquendo dicunt domine
quia ergo dicitur domine adulatio
est vel dicunt recordati su
mus malum sollicitudo est. vel
dicunt quia seductor ille dixit

deceptio est intel' no suffi-
cit scil' mortis n' etiam post
mortem simulaverunt est autem
seductio duplex bona et ma-
la. prima est seductio mala
falsitatis a falsitate in vl. tom
de qua Jeremie xx. Seduxisti
me domine et seductus sum etc.
Alia est seductio prosperitatis
s. a veritate in falsitatem hanc
iudei imponunt xpo Ex quo
videtur invidia est quod no patitur
etiam proprium nomen dixit supra
xv Adhuc vivens post tres
dies resurgam etc. secundum Rabanum
A parte dicitur intelligi totum ut pars
sexte sic ut sua nocte sit
pro una die sabbati integre
pro alia et nox diei cum
una parte diei pro tercia et
sunt tres dies Jube ergo hic
concludunt ex predictis custo-
diendum esse corpus xpi q. d.
ex quo ita predixit Jube ergo
custodiri sepulcrum usque in tertium
custodiebant autem consilium fe-
cerunt in unum usque in diem
tertium sic dicit Beda diligentia
eorum nostre profuit fidei quia
quanto amplius servatur tanto
magis virtus resurgentis ostenditur
Et contrarium intendunt iudei
Ne forte veniat discipuli eius
et no custodie quod allegant
in qua allegant tu Gesta
facta quod possit accidere Ne forte
veniant verbi quod possent
discipuli fingere Et dicant
plebi surrexit a mortuis
Et glam notantur quod seque-
batur ibi et erit novissimus
error peior priore Jube custodiri
sepulcrum ne forte veniant
discipuli eius et furentur eum
Ambrosius quanta malicia sacerdo-
tum que non tantum nigro
sed etiam discipulis dechinit
et dicant plebi surrexit a mor-
tuis Et erit novissimus error
peior priore sic dicit Rabanus
vere dicunt quod peior erat in-
fidelitas ergo plane quod prius
fuit error in domino nece ait
illis pylatus Ecce custodie
concessio et concedit pylatus duo
primo ministros ad custodiendum
secundo custodiendi auctoritatem
ibi Ite custodite et hec est aut
illis pylatus habetis custo-
diam q. d. sufficiat vobis
quod in necem domini consensi Ite
et custodite sic satis q. d. no
tractabo de hoc faciatis vos
quod vultis sed huius custodia non
valet quia ubi dominus custo-
dit frustra vigilant etc. Illi autem
abeuntes hic subditur custodie
apposicio et hec in duobus committi-
tur que est personarum et in-

signone que est lapidis ibi
signantes lapidem d. q. sigill.
aut abeuntes a pylato accep-
ta licencia et habita custodia degen-
tibus muniunt sepulcrum cus-
todia hominum signantes sigill.
suis anulis suis lapidem qui
erat in hostio monumenti. Vnde
accessus erat cum custodibus
et milites apposuit milicia eorum qua
etiam fuit in custodibus non con-
fidunt sed insuper sigilla apposuit
sed nonne sabbatum erat ergo trans-
gressi sunt sabbatum. Responsio maiora
transgressi sunt. Vnde non
oportet eos excusare. Possu-
mus dicere quod non erat sicut leo-
pus sic nec sigillare literas ser-
situr id. Et involuit id in
syndone munda. Glosa in sim-
plici sepultura domini ambitio
divitum qui nec mortui di-
vitiis carent. Contra non
erat simplex nec vilis ymo
sumptuosa nam et nicodemus
qui centum libras aloes ibi
posuit. Joh. xix. Responsio quamvis
est tempus resurrectionis me-
me ut resurrectio eius sit cer-
ta debuit in loco patenti et
honorabili sepeliri. Simpliciter
autem dicitur respectu persone
cui exhibeatur cui nichil quod
minimus sit honorificencie pos-
simus exhibere non est sic
in aliis. Capitulum xxviii.

Vespe autem sabbati que
lucescit etc. Supra
ca. xxvi. capitulo ondit
xpm esse salvatorem a culpa
scilicet per passionem suam. In hoc ultimo
capitulo ondit eum salvatorem
a miseria et hoc per resurrectionem quam in-
choavit in se et consummabit in
electis suis in futuro. Ad astru-
enda vero fidei resurrectionis xpi
introducit evangelista quatuor
testimonia de omni genere rerum. Et
primo testimonium creature cor-
poree in terre motu. Secundo testimonium
creature incorporee in ange-
lorum adventu ibi Angelus autem
domini descendit de celo. Tercio tes-
timonium que ex scriptura corporea
et incorporea apparuit ibi et
exierunt cito de domo cum timo-
re et gaudio. Quarto testimonium
domini ibi et ecce dominus ihesus lo-
cutus est eis dicens data est
mihi omnis potestas. Circa primum tes-
timonium tangit primo adventum
mulierum ad sepulcrum secundo terre
motum in descensu angeli sicut
ibi et ecce terre motus. Circa ad-
ventum mulierum tangitur tem-
pus adventus venientium et
nomina venientium ca. Dicit
ergo Vespe autem id est nocte sab-
bati et non accipitur pro prima
parte noctis sed pro extrema.
Vnde sequitur que lucescit id est
terminatur que est in prima sab-
bati id est die dominica que prima

sabbati d' s'm hebreos .i. p'ma
dies post sabbatum similit' s'a
t'cia sabba' et sic vsq' ad sab
batum Ad expo'cio'm litte
Notandu' q' dies septimane
d'nter nominant' ab ebreis
latinis et gentilib' hebrei p't
solepnitate sabbati o'es dies
de nominant a sabbato sic p'a
sabbati .i. p'ma dies post sab
bati h' est dies d'nica s'da
sabbati. iiij. v. vj. sabbati q'
dicebant dies sabbatum t'mp'
tple' in scriptura vel cu' istis
nominib' tota septimana s'm
illud Bis xviij ieiuno bis
in sabbo vel p't q'mq' die
septimane nominib' inuiabi
lib' p'a s'a t'a q'rta q'nta vel
p'pa die xij q'ndo gn'iter d'
sabbati latini vero siue ro
mani dies vocant ferias die
d'nica vocantes p'ma feriam die
lune feriam diem marcis t'cia
et de aliis vsq' ad sabbatu'
et vocant' fera a ferendo victis
vel a feriro q' e' cessare quia
cum die feriare .i. cessare de
bemus a p'cco vel s'm ysidore'
aphando q' i' die martis est
tempus fandi gentiles vo
vocant dies a stellis quas
adorabant vel credebant
eas posse dare bona vt a
luna diem lune a marte die
martis et sic de aliis. Vespere

aut' sabbati .i. nocte sequente a sab
bato et vt intelligat' de p'ma
p'te noctis s' de vltima addit
que lucescit .s. in fine noctis
et diluculo diei p'xima sabbati
.i. i' die d'nica venit maria
magdalena et alia maria
h'o non ponit cognomen ideo
dubium est ad litteram que fuit
vel maria salome vel maria
cleophe vel forte vtraq' fuit
videre sepulcrum Io'is xx. dicit
vt venientes vngerent ih'm
Io' xx Maria stabat ad mo
numentu' foris flens maria .i.
anima que ad sepulcrum xp'i
venit vide' p' meditacionem pla
garu' p' passionem vnge' p' deuo
cionem Et ecce terre mot' factus est
magnus in quo ondit euide
ciam factus est magnus in q'
ondit magnitudinem vt e
uidencia monstrat' intell'cs
magnitudine affectus terre mo
tus v' specu p'p'us Notandu' q'
legit' terre mot' factus est in
legis datione p's Terra mo
ta e' et celi distillaverunt
a facie d'i synai In x' passione
Math' e' Terra mota est in re
surrectione vt hic et ecce terre mo
tus Moralit' in terre motu sig'
gnificat' que prouenit ex d'a
p'dicta vid' ex consideracione di
uinorum mandatorum h' est in
legis lacione ex consideracione
passionum x' et dolorum vt h' e'

in passione Ex consideracione aut se vel late latitudinis et hoc est in racione Ex consideracione pene gehenalis et hoc est in extremo examine. Queritur quare sic locutus est Mat. s. vespe aut sabbati Item videtur contrarietas evangelistarum quia Marc. valde mane vna sabbatorum. Jo. dicit cum adhuc tenebre essent. Mat. dicit vespe aut sabbati. Ad primum dicendum quod Mat. nominat vespe quia ab eo tempore licebat facere que vellent s. transacto sabbato et stellis apparentibus tamen non licebat cibos parare. Aliud dicendum quod vespe sequitur virgenti et nocte transacta cum adhuc tamen diluculum dum tenebre essent cepit venire sed orto sole perveneret Aug. de concordia quatuor evangelistarum quod vetula maria magdalena primo antequam vocaret discipulos cum tenebre erant de quo adventu loquitur iohes deinde rediit cum ceteris orto sole sed nondum apparebat super terram illam angelus autem dum post testimonium vel veritate subdit hic testimonium rei ante incorporee. s. angeli cuius

cuius ergo condicio primo quo per angelum facta sit demonstrando mulieribus secundo quo visa sint fieri per mulieres hominibus ita et cito eundo dicite ut sic fuit progressus in prima temptacione mortis dyabolo in mulierem et a muliere in virum sic in prima annunciacione gloriose vite est fieret progressus ab angelo in matrem annuncieret in viros s. apostolos sic denunciacionem angeli causam ostendit. Primo angeli adventus secundo actu ibi et accedens revolvit. Tercio situ ibi et sedebat super illum enim quarto habitu ibi erat aspectus eius quarto vbi ibi Respondens autem dixit mulieribus Dicit ergo angelus autem domini descendit de celo glosa prebens obsequium domino suo et sic attestabatur divinitati Xpi et accedens s. admonitum revolvit lapidem In hiis quatuor sequentibus. s. actu situ habitu et affectu significatur quatuor dotes glorificati in corpore Xpi In revolucione ergo lapidum in spiritualibus gloria subtilitas vnde glosa revolvit lapidem non vt egressuro ianuas aperiat sed vt egressum eius iam factum pandat et se

debat sup eum cce sitnt
in quo insignia gloria sig
quesit in mortali Vnd glo
regnantem insedendo in
duit qui in nabim te stan
do bellatorem sigt sup la
pidem in quo sig victor mor
tis vel soliditas etnitat
Oz h si sedebat sup lapi
dem q erat extra mo
numentum gtrin vero d
mr ult Et introeuntes
i monumentu viderut iu
uene sedentem H dup
in gloria quia forte duo
angeli fuert vnus extra
alter intr vel eodem angelo
pt accipi q vtrq dicit
Mr enim vocat h monu
ipm sepulcr q erat ex
Mattheus aut illam cauer
nam in qua erat sepul
ct enim erat in quadam
domicla Erat aut aspectus
eius hic describit habitum
angeli vbi tangit p sple
dor advenientis s effectus
splendoris ibi p timore at
eius in aspectu splendoris
innuit gloria claritatis q
erat turbulis impiis apt
qd dicit erat autem as
pectus eius sic fulgur a
facies eius videbit ignea
h erat mulieribus iustis
apt quod subditur et vesti

eius alba sic nix Apok. j.
Capilli eius candidi sic la
na alba et oculi eius sic
flamma p timore aut eius
terre effectus splendoris d
s. terror in anima quia ex
territi sut custodes et mor
et facti sut velud mortui n
mirum quia leo surgebat
de tribu iuda Apok. v. Vi
debant t ibi dum lapi
dem i mense magnitudinis
de facili revolui et ideo hus
sut venert mulieres et au se
sut ingredi Rndens aute
angelus hic subdit vbi p
ponitur mulierum ab ange
lo confortatio ibi scio enim
q ihm queritis expimen
talis probatio ibi venite
et videte dicit g Rndens
aut angelus dixit mu
lieribus s quod rndt cum
non fuerit locute b sedm
bedam rndet eorum trepida
tioni quam evidentius cognos
cebat Vn luce xxiiij dr
Et sicut e dum du esset
mente consternate vel potest
dici q respondit eorum affec
tib. Nolite timere vos q. d.
sicut Gl. illi pavebant
qui non amant adve
ntum civium supnorum vos e
contra Nolite ptimescere q
inter concives videtis Sed
cum q ihm h subdit ietisi

tiuo de resurrectione xpi ubi ad
fidem sup h' mulieribus fa-
ciendam inducit angelus p'
notitiam datam b' scito in
quit q ihesus hic subdit
crucifixum h° absentiam cor-
xpi ibi non est hic 3°
expressio veri ibi surrexit
Quarto veritatem re ibi sic
dixit. d' 9° Quo e in ex
crucifixum queritis sm
Aug' quia dicebant mul-
hoc nomine ihesus determi
nat ipsum p crucifixionem
Et additur ad commendationem
mulierum que et ihm crucifixu
querebant multi enim ihm
querunt .i. salutem s; non
crucifixum quia non p'
crem cum tam illa non insi
nulla in a invenitur
In marto addit nazar-
enum et sic tangit patrie
conditionem felix qui querit
p fidem ihm p spem na-
zarenum p contemplationem
crucifixum p imitationem
Sapie primo Sentite do
mino in bonitate et in simpli-
citate cordis querite Item
addit ad brevitatem passionis
commemorationem Hebr' xij
Recogitate eum qui talem
non est hic sm presentiam cor-
poris surrexit enim sic dixit
sup' xx' Venite et videte

locum ubi positus erat
dominus quasi di' sm Remig'
Si verbis non creditis
visui et tactui credite Ecce
probat hic angelus veritatem
x ex nativitate monumenti
et sigillatum mihi et su-
darium quibus involutum erat
fuerat in sepulcro que et
invenerunt petrus et iohes in
monumento Si enim aliqui
corpus furati fuissent
non ipsum denudassent
quia de nudando tardas-
sent et inveniri a custodibus
potuissent Quicit sup
illud et sedebat sup eum
huic sessioni concordat ioh
elt s; contra luc d' q sta
bant h° Angeli seden-
tes forte assurrexerunt mu-
lieribus et et sederunt et steterunt
vel stare non est ibi situ
erectum s; apparuerunt .i. ex
titerunt ibi Et mt' et mr' di-
cunt angelum Ioh et luc du
os angelos h° primo i
gressu monumenti vide-
runt unum postmodo duos
vel unus loquebatur de
quo mt' et mr' h; essent
duo Et ideo enim dicite h'
subdit qualiter visa est
fieri p mulieres xpi' ...
de mortuis hominibus s;

aplis vbi determinat[2] condicoes
denunciacionis primo circa tes
cium d[2] ex tacto cuncs vt re
litas tollat moram de am
bulacio i obediam 2o cora
mutantes cum subditur
dicite discipulis eius et petro
no[3] d[t] amatoribus mundi sed
discipulis xpi. Glosa No sunt
discipuli qui cum eo pascha
non faciunt non sunt disci
puli qui retro aspiciunt qro
cuiositas vite seculris detti
net illecebra capit et spina
rethuit scandalorum dicite
magnam quia surrexit dicite
autem spiritualiter inuitando pe
tro cum propter principaliter inter
discipulos cum quia eunde
tius recadit timore pas
sionis vt primus resurrexit
per spem venie cum non de
speret de reconciliacione propter
magnitudinem pcti apposta
sie 3o ondit condicionis sc
ipsius cum addit[2] Et ecce
precedet vos corporaliter in
galilea ecce locus mani
festacionis galilea enim in
terptatur transmigracio et ipse
iam transmigrauat a
morte in vitam gloriosam
ibi eum videbitis personaliter
Joh xvi modicum et no
videbitis me .s. in triduo
mortis et iterum modicum et vi
debitis me .s. tempore resurreccionis
sicut predixi vobis Beda ipsa
recordacio promissionis fi
dem instruit resurreccionis quia
promissio est ad desiderium ex
citacio visio ad cordis ex
ultacionem predicacio ad fidei
confirmacionem Et exierunt cito
post testimonium angeli in
ducit hic testimonium huma
num et primo mulierum se
cundo malorum i custodien
cium ibi qui cum abiissent
ecce quidam de custodibus
venerunt in ciuitatem 3o apostolorum
ibi vndecim autem discipuli a
bierunt in galilea Circa
testimonium ondit[2] primo quo
apparicio xpi fit eis secun
do instruitur quo denunc
cius apparicionis sit abeis
fienda ibi tunc ait illis ihesus
Iuprima ponit[2] primo mulie
rum adnunciandi certime
preparatus secundo visibilis vi[o]
certificacio ibi et ecce ihesus
occurrit Idest go et exierunt
cito de monumento in quo promp
titudo obediendi ibi cum
timore et gaudio magno
in quo affectus exequendi
glosa duplex i eius affec
tus affectus timoris et gau
dij alter de magnitudine mi
raculi alter ex desiderio res
surgentis vero corpus quesierunt

fermentum conceptabat ps
Servite domino in timore et
exultate ei cum tremore con-
tinentes nunciare discipulis
suis in quo sollicitudo osten-
ditur Ysa. xxiii. Ite angeli
veloces .i. nuncii ad gentem
convulsam et dilaceratam .i. ad
apostolos Et ecce ihesus hic ostendit
in mulieribus visibile remedium
certificacionem ubi ostendit primo
dominum eis apparentis occursum
secundo devocionem mulierum ibi
At ille accesserunt In prima
introducitur Christus primo occur-
rentibus concedens secundo gaude-
tes salutans ibi Avete dicens
quo Et ecce glosa quia se
intente ihesus occurrit eis in
via dum currunt dicens a-
vete glosa ut maledictum
eve prius in mulieribus solva-
tur Ysa. lxiiii. Occurristi le-
tanti et facienti iusticiam
Ille autem accesserunt hic os-
tenditur devocio mulierum in hiis quod
accesserunt tenuerunt adora-
verunt et hoc est Ille autem acces-
serunt ut credentes acce-
dentem eum oportet credere hebr.
xi. Et tenuerunt pedes eius
deosculantes et humilitate
in qua surrexit probatur
Unde glosa supra dicitur e
clauso exiisse sepulcro
ut in mortale Christi corpus
ostenderet hic vero teneri pe-
des ut verum corpus proba-
ret Et adoraverunt eum
tamquam fidem trinitatis as-
serentes Ysa. xlix. Ulti-
mitatem dimisso adorabunt
te moraliter accedit ad Christum
per fidem illuminantem ps accedite
ad eum et illuminamini ter-
cio per caritatem coniungentem Cant.
iii Tenui eum .s. dilectum me-
um nec dimittam tercio adorat
per debiti cultus exhibicionem Deuteronomii
iiii. dominum deum tuum adorabis
et illi soli servies Tunc ait illis
ihesus hic instruuntur quomodo
denunciacio apparicionis sit
ab eis fienda ubi tangitur
primo mulierum asseveracio se-
cundo facienda denunciacione
instruccio .s. quibus et quid
denunciandum est Ite nuncia-
te fratribus meis et hoc est Tunc
ait illis ihesus Nolite timere
sic enim occurrit timentibus
et nunc dixit gaudentibus
ita timorem excludit a
timentibus cum dicit nolite
timere ubi replicat verba an-
geli ut confirmet et iudicet an-
gelum ab eo missum Ite nun-
ciate fratribus meis .i. apostolis et
aliis hebr. ii. Non confunditur eos
vocare fratres ut eant in Ga-
lileam ibi me videbunt

duo determinat loci appari-
tionis et primissim visionis
vt ex loco probet veritas ex
promisso attendit erudit
Dz quilibet quare post rez
sit spalit fres vocat ho
vt veram vtiom doceat
vt ad honore vt ad hore
et ad amorem attendat
Raban⁹ vera frnitas est
que frem veniat denotit
et corripit dissolutum que p
senti obsequit absentit
non rodit sano applaudit
infirmi non deserit pla
citu non pronocat natu
no metuit vt maiorem
se quer quare dns disclos
fres vocat ho Anglus
vocet eos discipulos rone hu
litats debite dno dans
honorem Ihus aut ipius
dns vocet eos nomine cari
in quo dat platis forma
caritats et huilit Cam xxxv.
Fectorez te posuerit esto i
illis qsi vnus ex illis Quit
tum abyssent post te sem
miliez ondit h testimoniu
viroz maloz s. custodu
vbi ondit pmo quo pro
latu sit testimoniu vitats
ho quomo corrupte videret
contrarium testimoniu falsitats
ibi et congregati cu semoribz
qntu ad prolatum veri

testimony implicat qp ipus
qui testes ergo locoe quibz
psonis quod testificatu est
dt ho que mulier s. iam
abissent ad explenda mis
siom dnicam sz quia for
tius abiunito subdit Ecce
quidam de custodibz qui ve
derunt fem et audierit vbam
angeli cu veneris infirmitate
sz vtim vt magis essz pub
licu et inestimabilis principibz
sacerdotu vt insuspitabilius
essz testiom omnia que fca
fuerant ex eisz psem ex
quo fuerit ause mulieres
ingredi monimentu custodibz
ibi exeuntibz et quare custo
dens non tenuerit eas ho
quia mulieres viderant
eos territos et angelos se clo
aptes ingresse sut Vnde ex
evangelio nycodemi het qp
custodes dixerit ad principes
audiuimus angelos loque
tes ad mulieres quare ad
sepulcz venerat qui sur
rexit dns precedet eos in
galileam Tunc illi dixerunt
que sut mulieres ille nesci
mus et p timore angeli quasi
mortui fuimus quo g eas
apphende potuimus et ergo
cgati cu senioribz h sub dit
testiom corrupcoo vbi ont
pmo corrupcoms cum que

fuit effectus cupiditatis sic
corrupcionis effectum qui fuit
attestacio falsitatis ubi ait illi
accepta pecunia secundo corrup
cionis sequelam que fuit
impietatis error in iudeis
ibi et divulgatum est verbum id
apud iudeos Ista eciam corrupcionis
insinuat tria pecunie largi
tam quia pecuniam copiosam
dederunt falsitatis confictam ibi
dicentes quia discipuli eius ve
nerunt securitatis promissionem
ibi et si hoc auditum a preside
fuerit Corrupit enim ipsos primum
ad irrationabilem falsitatem confic
ta secundum ad irrationabilem securi
tate promisse Dicit ergo et con
gregati cum senioribus ad con
fingendum falsitatem consilio ac
cepto dandi pecuniam copio
sam dederunt militibus ad per
vertendum veritatem hanc pecuniam
non acceperunt dequibus ha
bes quod de templi erarijs di
centes dicite addenique da
tur omnis fama quia discipuli
venerunt nocte et furati sunt
nobis eum dormientibus certe
aptum mendacium cum si dor
mierunt quomodo testes esse po
tuerunt Ista est contrarij fuerunt
Psalmus Insurrexerunt in me
testes iniqui et mentita est
iniquitas sibi Criso Vere forum
medium habebant qui dicebant
qualiter furabantur homines
ydiote neque appropinquare au
dientes Criso Ne mireris
si pecunie milites superaverunt
que apud discipulum tantam
viderunt virtutem Fabianus
O pestis magna avaricie
semper bonis viris detesta
da quid illesum quid in
corruptum dimittis tu gene
ris humani confudisti tu
discipulum Christi comitem ab
apostolatu precipitasti tu mi
lites custodientes sepulcrum
captivasti Eccli x pecunie
obediunt omnia Ambrosius Est
subtile malum secretum vi
pestis occulta doli artifex
mater ypocrisis livoris parens
viciorum origo criminum fomes
virtutum virugo tinea scita
cupiditas cordium ex remedijs
morbos creans gravans ex
medicina languorem Et si
hoc auditum fuit a preside
quod fraudi sublatum sit in
tunicatis suadebimus ei et
ut quidquam a nobis exi
gat et securos vos faciemus
scilicet absque omni periculo Psalmus
docuerunt linguam suam loqui
mendacium ut inique a
gerent labo. Et accepta ostendit
corrupcionis affectum
scilicet testimonium falsitatis
et implicantur tria tribue pro
dens prudenciam ait illi ac
cepta pecunia quia corrup

et quantum ad concupiscibilem
fecerunt fecerunt etc. diuinitate sed
veritates a filiis hominum vana
locuti sunt vnusquisque Et di
vulgatum est Ecce corrupta
sequela s. impietatis eorum
perseuerans in iudeis quia di
vulgatum est verbum istud
apud iudeos s. quod Jhesus
furatus fuisset non surrexis
set vsque in hodiernum Saba
Exterior empti mendacium perse
uerat in iudeis ne in precium cre
dant Sed enim Apprehendunt
mendacium noluerunt reuerti
Queritur hic super istud disci
puli eius venerunt nocte etc. hoc
videtur innuere quod surrexit do
minus de nocte quod videtur velle
Jeronimus et Gregorius et Ambrosius ad
idem confirmandum adducunt quod
sampson in typo resurrectionis
media nocte surrexit et
tulit portas gaze Judicum
xvi Secundum communem per exemplum
diluculo quod exponit glosa
de resurrectione domini que ergo
de hora resurrectionis Secundum Augustinum
dicitur et ecclesia tenet quod surrexit
primo mane diei dominice hinc
hinc concordant auctoritates
que dicunt dominum xl horis
fuisse mortuum et totidem
diebus cum ascensionem in terra
fuisse moratum Queritur
de principibus hic dicitur quod doce
bant eos mentiri de sampsone
sone dicitur quod fuit similiter do
mino sed non in toto Videtur
autem discipuli post testimonium
mulierum et custodum subdit
hic testimonium apostolorum cum quod
determinat primo locum apparitionis
dicens in quibusdam tal
tum adorauerunt ibi et viden
tes eum Secundo in aliis affirmat
dubitacionis ibi quidam au
tem du. Tertio amouens
dubietatem et accedens Jhesus
locutus est eis Dicit ergo Vn
decim autem discipuli abierunt
in galileam secundum Augustinum et Bedam
in galileam in montem s. tha
bor vbi constituerat illis id est
i. vbi ordinauerat se visi
bilem prebere illis Supra xxvi
postquam autem surrexero p
cedam vos in galileam.
Queritur quare in galilea
voluit apparere Secundo primo vt
veritas resurrectionis probaretur
quia ibi plura miracula o
peratus est ibi amplius conuersatus
tus et ideo melius cognitus
secundo vt insinuaret se transiturum
de iudeis ad gentes Gali
lea enim interpretatur transmigra
cio tertio vt doceat transmi
grare de viciis in virtutem
et de virtute ad virtutem quarto
vt insinuet nos transmi
grare de isto seculo ad eterni
tatem quo nos precessit

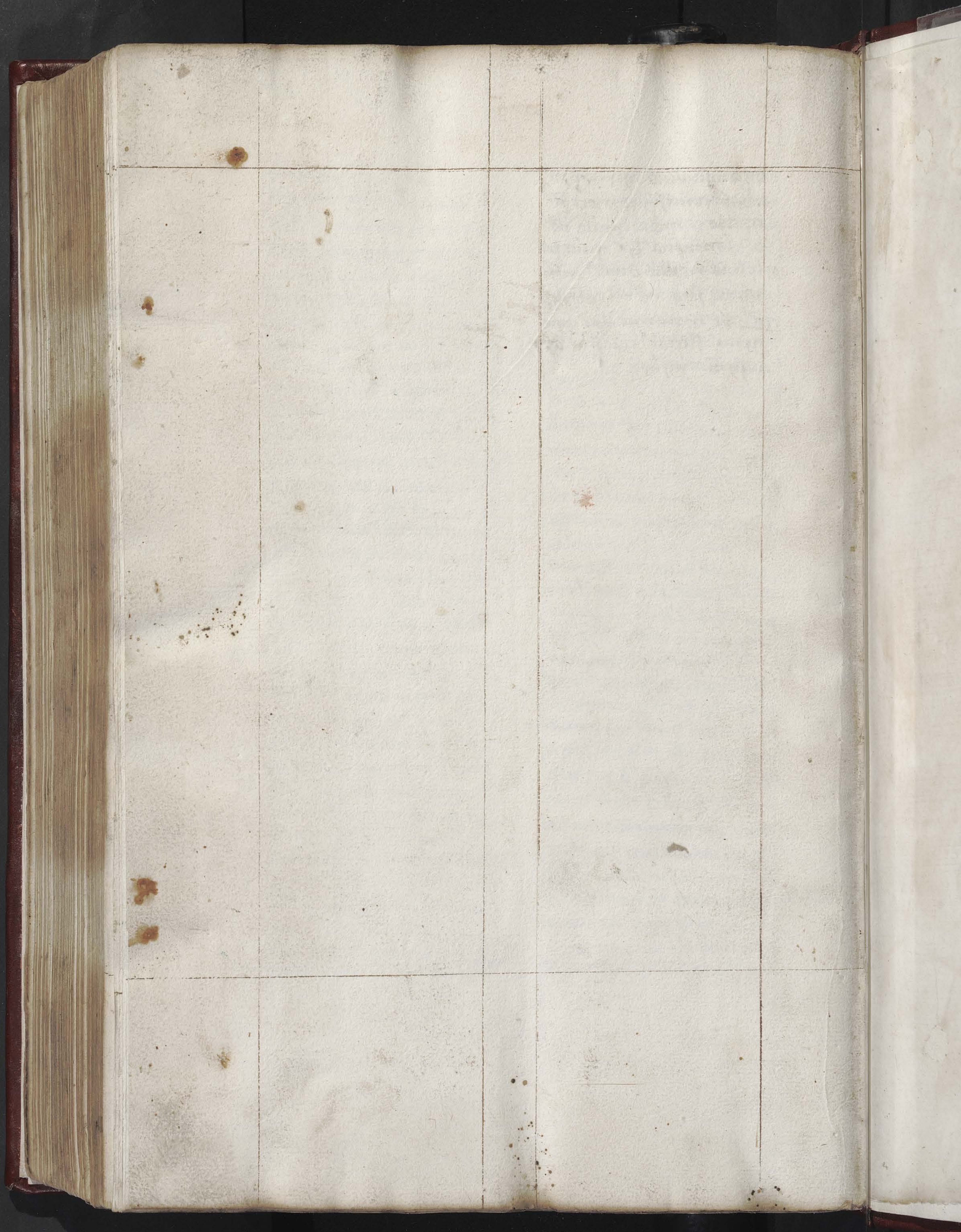
hec est bta. trsmigracio in qua videbimus sicuti est, et videntes ea. s. vnum adorauerunt. Matt. xxii. ado ret dnm in oblectacione su recepcione. quidam autem dubita uerunt. ex nouitate rei luc. vlt. Existimabant vide. glosa quod discipuli tarde crediderunt non tam illorum infirmitas quam nostra firmitas fuit. nam illis dubitantibus rei veritas multis argumentis monstratur quia et comedit luc. vlt. et se oculis videndum prebuit et manibus contractandum quod de spiritu solo non potest esse Joh. vlt. Non dum quod multiplex est du bitacio vz tarditatis sicud thome qui dicitur didimus Jo. xx. admiracionis sic hic et luc. vlt. Illis autem non cre dentibus obstinacionis sicud marc. luc. q. quo fiet istud pietatis sic iohannis bapte. li. vii. Tu es qui venturus es. Infidelitatis sicut iudeo rum Joh. x. Si tu es xpus dic nobis palam. Et acce dens ihus et subdit amo nicio omnis dubietatis a dis cipulis cum dicitur et accedens ihus familiariter locutus est eis

Consolabiliter, dicens potenter data est mihi omnis potes tas in celo et in terra Intel. vt qui ab regnabat in celo nos per fidem regnat in terris vt impleatur illud fiat vo luntas tua sic in celo et in terra Euntes ergo docete ad vi tutis vie nos docete in ducatur testimonium non tam tantum sed eciam mercatum. s. dnm quod ondit. primo in congregacione fidelium ex omni gente secundo ex incessanti dnia corpa ... ibi et ecce ego vobiscum sum ad congregacionem vlis ecclesie triplex datum mandatum apostolis primum de docendo in fide secundo de baptizando in trinitatis no mine ibi baptizantes eos. 3um de instruendo ad operandum secundum mandatum xpi ibi docen tes eos seruare omnia Con gruus ordo. Prius enim docen dus auditor deinde fidei sacramentis imbuendus et tunc ad mandata seruanda instru endus est. Quia nisi anima prius fidem recipiat non est dandus baptismus nec valet mundari baptismo si primo non instat bonis operibus mittens per singulas operacionis

incrementum sua dicit Euntes quo-
que primo predicatores euntes ibant et
flebant mittentes semina sua
docere fidem omnes gentes re-
uocat hoc quod dicat super x. Jn
viam gentium ne abieritis
Euntes autem quod est contra negli-
gentes qui ire nolunt doce-
re quod est contra ignorantes qui
docere nesciunt et officium as-
sumunt omnes gentes quod est
contra personarum acceptores qui
tantum ad aliquos uadunt bap-
tizantes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti Joh. iii. nisi
quis renatus fuerit ex aqua
et spiritu non potest intrare in regnum
dei et quia fides sine operi-
bus mortua est ideo addit
docentes eos seruare opere
et perseuerancia omnia quecun-
que mandaui vobis quia qui
offendit in vno factus est
omnium reus Ja. ii. et ideo hic
subditur attestacio rationis
ex Christi cooperacione et eciam
sine fine vbi ostenditur cooperatoris
diuine virtutis euidencia cum
dicit Et ecce Jndicat cum dicit ego
vobiscum sum diuturnitas cum
subdit vsque ad consummacionem
seculi Crisostomus quia magna
iniunxerat confortans eos
ait Et ecce ego vobiscum sum pro-
tectio diuine virtutis cooperatore

laboris prima sacramentalis ac-
ceptis vsque ad consummacionem seculi in
quo omnes secreta enunciat re-
consummacionem ne presencia solum
inspirauit que simul cum pre-
sentia vita dissoluuntur sed fu-
tura bona sine fine mansura
ad que nos perducat qui est
benedictus in secula seculorum Queritur
hic data est in potestas quare po-
cius dicit potestas quam sapiencia vel
bonitas Hec potencia potius
commemorat quia de ea ma-
gis dubitare poterant quam apostoli
de sapiencia vel bonitate iussa eius
afflictione in passione vel ex
adcompo eius sequitur alia
duo non ita expresso Jste data
contra autem intelligit secundum di-
uinitatem sic habet hunc eterna-
liter secundum naturam non temporaliter
data autem secundum humanitatem sic
habuit ab instanti concepcionis
ex vnione cum non est modo
data quia hanc eternaliter habuit
a patre vel secundum illud tempus
que res dicitur fieri cum innotes-
cit et data est in resurreccione quo
ad manifestacionem quia forti-
tudo eius abscondita in pas-
sione Jste autem dicitur data ei
potestas secundum humanitatem
quia cum data fuit ei a con-
cepcione quo ad virtutem
non tamen quantum ad effectum

dispensacionis in qua permit-
tebatur crucifigi et mori. Secundo
in celo et in terra quare non
dicit et in inferno. Respondeo quia po-
testas in illis duobus in su-
perioritatem super infernum. philip.
ii.o Ut in nomine ihesu omne
genu flectatur celestium ter-
restrium et infernorum etc.

V

1

[illegible]

ꝯposito. ꝑ spuali fornicatione est sibi. ut non inputet. si accedat consensu pa
sa. ut l. p̄hec. ⁊ v. q. vi. c. i. ii. ⁊ iii. ar. vii. q̄ta. ūne. ⁊ xxxii. q. v. ꝺ pu
diticia. ad dnm. mag. si mulier q marito n obeduit. ꝺlig ⁊ cum tole
[illegible] ea ꝑmat; eu pculi eme no dimittet. ꝯ. ut. xxxii. q.

2

[illegible]

j. dz. ꝑ poe q uit sibi ꝑ tetur; tn n imputat q̄tem alia fornica. ꝺ tepa
uauerint. si quantu culpa pacdo meruit. ut xv. q. i. n hbuerit. ⁊ d. l. qui
eos. ⁊ l. propria. [illegible] ꝑbat metu iusta ꝯturat no ꝯsensisse.

3

[illegible]

ut [illegible] ꝑmat ea plat. ꝑ hac fid n credidit. ut q fotu. l. n ꝺ. l. si ꝑfesse.
Solo. q marito no parat. credo ea punienda. si no dimittebat. nisi
ꝑbet ꝯsensisse. ut xv. q. i. in hbuerit.
[illegible]

4

[illegible]

[illegible] q miles fundauit in illa ecclam. ⁊ ꝺpte uil
[illegible] ea. [illegible] a ponat h fade itegsito abiurat ꝯducere. [illegible]
Infra [illegible] ꝯsensu meo h fecisse. ar. C. ꝺ epphy. [illegible]
[illegible] rome. [illegible] ꝺ magistri. c. i. [illegible]

5

[illegible]

[illegible] aequos ⁊ ꝯ speciat; ut. d. xvi. [illegible] ꝯ suut; ꝯ fam [illegible]
[illegible] aut adn. e spitat pbo. [illegible]
no p locus religiosus fieri. ut. ff. ꝺ relig. ⁊ sup. fu. l. ii. ꝯsuetus. [illegible]
[illegible] [illegible] ꝯsulte [illegible] c. i. ⁊ ii. [illegible] cessare eo

6

[illegible]

obienniu [illegible] recupero [illegible] x. q. ii. [illegible] restituet [illegible]
[illegible] ut l. nec [illegible] aliena donare potuit; ut [illegible]
ꝑpedite i feodis. ⁊ [illegible] q [illegible]

7

[illegible]

[illegible] ap [illegible] ⁊ xvii. q. ii. abbatem. [illegible]
[illegible] ⁊ ff. [illegible] do. adeo [illegible]
[illegible] abbate. q fieri [illegible] potuit [illegible]

8

[illegible]

[illegible] ꝯsiluit. ꝺ. l. uiii. sic ꝯ
fa. Ita fie [illegible] cu dua [illegible] ut d. l. [illegible] ut fa
[illegible] adonem [illegible] ut [illegible] amico. ut pod obiec. ⁊ q. j. t
potio. Insti. ⁊ ff. ꝺ. [illegible] [illegible]

9

[illegible]

[illegible] q cessare ꝺ [illegible] ut j. q. ii. qua pro. [illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] acquisitae. ut [illegible] amion. ⁊ [illegible] symon. [illegible]
[illegible] n ꝺbuit h fade. ut [illegible] vii. p laicos. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ng. c. vii. iii. vel cum habes q acquirere [illegible]
itos diuinare. v. ii. q. v. consuluisti. 7 d. c. d. iii. plat.
[illegible] pmi tres nil sciunt t dnt d tcio gdu. scdi tres nil dnt d scdo 7 sic n eadd
[illegible]
gquis.
[illegible] dolo fac q petit qd qualib [illegible] excludit [illegible] pala.
[illegible] qd io aut ut capllo [illegible] alleget. ut. xiiii. q. v. n sane.
[illegible] nepigda. si credito. 7 [illegible] q. i. d [illegible] prmu. [illegible] sibi
[illegible] qualis teneri [illegible] sdo 7 petat sit gna.
[illegible] 7 d. xviiii. nullus. [illegible] audiri [illegible]
[illegible] allegantes sibi gra sit respndeat [illegible]
[illegible] ad appell. ipm. 7 xxiii. q. v. si ap [illegible] n teneri [illegible]
[illegible] cu matre sua. [illegible]

[illegible]

noc. 7 sido coacta fuerit n plac. nec epo placeat. ut. [illegible] q. iii.
[illegible] natam [illegible] ostat illd ce madatu, at [illegible] ab initio
subire. t no e liberum. [illegible] n iuste gpellit. v. [illegible] filius. [illegible]
[illegible] madauero, q vlt. [illegible]
suu reuocare madatu. q [illegible] paupertate [illegible] v. c. d [illegible]
7 c. [illegible] lib. cu facultates 7 [illegible] illicitas.
[illegible]
odeln [illegible] amorem seculare postulat. [illegible]
[illegible] p [illegible] monach [illegible]
[illegible] cu reuertis.
[illegible] coram epo. appellat [illegible] ad archiepm. [illegible] archi
epi. ille eps [illegible] a quo fuit appellatu [illegible]
[illegible]
[illegible] nulla [illegible] sufficit. [illegible]
[illegible] multo [illegible]
[illegible] cap [illegible] i. l. ferrum.

§ Contra. vii. q. i. licet neq post mod. vt. [illegible] 7 q. ii. d
a. [illegible] xi. a. vi. honeris 7 finxor. [illegible] asie n acta. i. [illegible]
semel uic [illegible] possunt obice. [illegible] adis vi. q. iiii. q dn.
[illegible] noiatii eis mittat sue [illegible] noiatione q in
7 in [illegible] v. xxvii. q. i. c. v. sic int homines 7 c. xx.
si huana. 7 c. a. xv. q. i. nolo ut iam n placuit 7 c. c.
sic [illegible] marie cu sub sep sunt electae [illegible] septu.
i. [illegible] sep tum 7 c. [illegible] xv. a. vlt [illegible] incler
ei acqsitu ut statu [illegible] sumari 7 q secrari ne [illegible]
lxv. d [illegible] sicut [illegible] isto iure q [illegible] nullus potit
[illegible] uenientem. vt. [illegible] q. vlt. [illegible]

q. ii. d [illegible] electu 7 pca obiciatur n solu
[illegible] imo [illegible] in [illegible] sibi [illegible] p. a. [illegible]
[illegible] volo [illegible] electiae mutare [illegible] aliu elige an [illegible]

electione nil acquirit electo bn. § planis [illegible] mcuu
[illegible] alienauit [illegible] uult reuocare q [illegible] atur
[illegible] xi. [illegible] fecum [illegible] puum nulla sit mo
[illegible] v. q. i. c. [illegible] qui male [illegible] o pmp
nure. [illegible] q d. r. c. d augu. 7 c. l. q [illegible] mo. [illegible]
q [illegible] ea [illegible] ego puto reuocare 7 [illegible] ma
[illegible] v. xxv. q. ix. aplice sua. [illegible] q d [illegible] neq
batur q iste [illegible] na sicut que licita [illegible] alienam io. [illegible] no
qui [illegible] ad se [illegible] agere possit lu
[illegible] mutilit. [illegible] i. q. vi. [illegible] dubiu [illegible] iste
dubium [illegible] depoi [illegible] vt. [illegible] ii. q. ii.
[illegible] nuqd potit reuocare q alienauit
[illegible] reuocare [illegible]
a. c. no liceat [illegible] aliena co[illegible]
aliue [illegible] licet [illegible]
e [illegible] post ali [illegible] aliec

10

i loco di. i parochia [illegible]. ut d. xxxv. ecce, obligat enim eps ad [illegible]
[illegible]. ut xii. q. v. [illegible] johs. 7 q. ii. [illegible] 7 x. q. iii. [illegible]
[illegible] q. ii. puella. 7 xiii. q. ii. habeat. [illegible] [illegible] exposito [illegible]

11

[illegible] dolo diu p spoliat. ut [illegible] e restituend. [illegible] ii. [illegible]
[illegible] 7 iii. q. i. reddintegranda. 7 xvi. q. vi. c. i. [illegible]
[illegible] pma. ut d. xcii. [illegible] eps. [illegible]

12

[illegible] nonne oc isum offert [illegible]. ut xxiiii. [illegible]
7 [illegible] parto. [illegible] de relig. [illegible] locu. [illegible] fundatis sit
[illegible] d iure pa. [illegible] 7 xvi. [illegible] [illegible] pre

13

[illegible]
n ag si sint. sine aliena reddi psit 7 [illegible]. xvii. a. v. sine.
[illegible] phibitio [illegible] [illegible]
li. hr furtiue [illegible] aliene inuito dno. xiiii. q. v. penale.

14

vi. inferiori. xxiii. q. iii. [illegible] ubum potissimum p nobis fu
[illegible] q ipse elapso [illegible]
[illegible] si pare sue ligandi [illegible] potit [illegible] absolue.

15

[illegible]

16

[illegible]

ubi unanimi [illegible] custos qui intellexit cuiusque de terminatione non credo ecclesia
in petros scr. xi. q. iii. quod apostolus ibidem quod nullum est de terminum coram deo illi quam
ut [illegible] se excommunicauit alteri [illegible] communicauit eis compellit et sine spiritu
se consentiendo sibi illum preceptum. [illegible] nolite credere de castris. hec sit dictum

[illegible] q. i. marcion. item adicitur ad quod cepit inicio [illegible] sunt ubi referenda
[illegible] vi. c. de transact. si de [illegible] c. primitus enim
possit primo tantum de pecco suo. f. de adulterio. contra. ad id quod tamen referendum est in
[illegible] adhibitum. item [illegible]

terminat quoniam. item di. ii. sollempnitatis quod plus est quod inopinatum
soto manent sacerdos quod sic ab episcopo instituitur et cum habundantia [illegible]
iste sacerdos est institutus per summum episcopo sicut in predicto decreto di. dicitur.
[illegible]
v. i. q. i. si quis alioquin sicut di. de simulata a filio qui punitur ubi quod [illegible]
vi. iii. c. vii. [illegible] sacerdote excusat auctoritas episcopi [illegible]
viii. diaconi [illegible] maioris auctoritas di. xiiii. c. v. dixit dominus. item [illegible]

[illegible] cotidie reuocauit. quod non potest cum et amali [illegible]
v. xi. c. iii. nisi sit. item si alienator de iure [illegible] licenter [illegible]
uocare non ne dominus [illegible] abbati alienari ut reuocet. ut
[illegible]. item di. di. xxviii. diaconi quod subdiaconi qui more maritali

[illegible] non posse continere uxores duxit excommunicantur co
eius de custodie licentia [illegible] debet separari ab uxoribus [illegible]
abeo quod eum ordinauit punietur non item in [illegible]
turpitudine non allegare [illegible] nullus audiatur

[illegible] magne
[illegible] legale. quod siquis uult [illegible]
[illegible] ad accessore de [illegible] lib. vi. c. quisquis. item di. c. de lib. c.
male alienauit adeat principe et reuocet. item xii. q. ii. [illegible]

noluit hic episcopus habere sed noluit alium eligere quod [illegible] potest. quod [illegible]
iiii. [illegible] instituere confirmare sicut [illegible] confirmatus episcopus.
licet de [illegible] iudicatur sed [illegible] v. lxi. nullus inuitis [illegible]
[illegible] iudicium de eo [illegible]

[illegible] electi consecrandum. item non perfectum istud [illegible]
[illegible] confirmatione. vi. vii. [illegible]
perfecta [illegible]. item quod potest aliquid reuocare suum [illegible]

